

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

RAPORT | 2019

MBI ZBATIMIN E
BUXHETIT TË SHTETIT

PËRMBAJTJA

HYRJE	3
Opinionimi mbi Zbatimin e Buxhetit Faktik të Vitit 2019	5
Përmbledhje Ekzekutive	9
Pjesa I Analiza e Zbatimit të Buxhetit	57
1. Treguesit e Konsoliduar Fiskalë të Buxhetit 2019	57
2. Programimi Buxhetor dhe Regjistrimi i tij në SIFQ	61
3. Zbatimi i Sistemeve të Kontrollit në Sistemin e Thesarit	69
4. Zbatimi i Buxhetit	111
4.1. Mbi Realizimin e të Ardhurave Buxhetore të Vitit 2019	
4.1.1. Të ardhurat tatimore	
4.1.2. Të ardhurat doganore	
4.1.3. Të ardhura të tjera	
4.2. Shpenzimet Buxhetore	
4.2.1. Shpenzimet kapitale	
4.2.2. Vendimet gjyqësore	
4.2.3. Mbi administrimin e burimeve njerëzore	
4.2.4. Fondi rezervë i buxhetit të shtetit dhe fondi i kontigjencës	
4.2.5. Fondi i të përndjekurve politikë	
4.2.6. Fondi i zhvillimit të rajoneve	
4.2.7. Instituti i sigurimeve shoqërore	
4.2.8. Fondi sigurimit të detyrueshëm të kujdesit shëndetësor	
4.2.9. Mbi administrimin e buxhetit të pushtetit vendor	
4.2.10. Mbi Problematikat e Shpenzimeve Buxhetore në Institucione Qendrore	
4.3. Raportimi i treguesve fiskalë dhe deficitit	
5. Raportimi i Borxhit Publik	191
6. Administrimi i Shoqërive me Kapital Shtetëror	211
7. Raportimi i Detyrimeve të prapambetura	217
8. Mbi administrimin e skemes së rimbursimit të TVSH	223
9. Koncesionet dhe PPP – Impakti fiskal i tyre	229
10. Mbi prokurimin publik	233
11. Auditimet TI	257
Pjesa II Mbi Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm	265
Pjesa III Auditimet e Performancës	285
Anekset e Raportit	305

HYRJE

Ky raport hartohet në përmbushje të detyrimeve Kushtetuese si dhe në zbatim të Ligjit 154/2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”. Kontrolli i Lartë i Shtetit ka realizuar aktivitetin auditues mbi zbatimin e buxhetit të shtetit për vitin 2019 në përputhje me standardet ndërkombëtare të auditimit.

Objektivi kryesor i këtij raporti është dhënia e opinionit për Raportin që Këshilli i Ministrave dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka paraqitur në Kuvend “Për Zbatimin e Buxhetit të Shtetit të vitit 2019” duke u shprehur për rregullshmërinë e transaksioneve dhe saktësinë e raportimeve që kanë të bëjnë me zbatimin e buxhetit, përdorimin e fondit rezervë të Këshillit të Ministrave dhe fondeve të kontigjencës, raportimin e borxhit publik, funksionimin e sistemeve të menaxhimit financiar e kontrollit dhe organizimin e funksionimit të auditimit të brendshëm në sektorin publik.

Kontrolli i Lartë i Shtetit në zbatim të kërkesave të ISSAI-ve dhe specifikisht të ISSAI 4000, ka formuluar opinionin dhe ka hartuar raportin e Zbatimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2019, i cili është bazuar në gjetjet dhe rekomandimet e auditimeve në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, institucionet e qeverisjes qendrore, njësitë e vetqeverisjes vendore dhe të entiteteve të tjera publike.

Fokusi i punës audituese në përgatitjen e Raportit të Zbatimit të Buxhetit për vitin 2019, ka qenë identifikimi edhe i risqeve kryesore për financat publike, në këndvështrimin e një audituesi të jashtëm publik për të cilat KLSH informon Kuvendin. Nisur nga gjetjet dhe konstatimet e përshkruara në këtë raport dhe ngjarjet e jashtëzakonshme të evidentuara gjatë dhe pas periudhës raportuese, të cilat në gjykimin tonë krijojnë efekte të matshme ose jo mbi qendrueshmërinë e financave publike sillen në vëmendje adresimi i menjëhershëm dhe i kujdesshëm i mbajtjes në kontroll dhe monitorim të treguesve makroekonomik.

Bazuar në evidencat e auditimit dhe pas reflektimit të observacioneve të subjekteve të audituara, Kontrolli i Lartë i Shtetit, konkludon me një opinion të pavarur “Mbi Zbatimin e Buxhetit të vitit 2019”.

OPINIONI I AUDITIMIT MBI ZBATIMIN E BUXHETIT

Ne kemi audituar përputhshmërinë e hartimit, zbatimit dhe raportimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2019, bazuar në pasqyrat e konsoliduara vjetore të transaksioneve financiare të shtetit, raportin e zbatimit të buxhetit vjetor 2019, raportin e borxhit publik si dhe raportin e përdorimit të fondit rezervë dhe të kontigjencës.

Opinionin e Auditimit të Përputhshmërisë

Në opinionin tonë, bazuar në evidencat e auditimit, mbi të cilat janë formuluar gjetjet dhe rekomandimet përkatëse, përmbledhur në bazën për opinionin, si rrjedhojë e ekzekutimit të procedurave audituese, rezulton se për disa zëra buxhetorë, financimin e deficitit dhe nivelin e huamarrjes, për shkak të rëndësisë dhe përhapjes së çështjeve të përmendura në këtë raport, ka devijime materiale (sasiore dhe cilësore) në drejtim të hartimit, ekzekutimit dhe raportimit jo në përputhje me Ligjin nr. 99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, të ndryshuar, Ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Baza për opinionin e auditimit

Procesi i buxhetimit, rishikimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit të tij rezulton të jetë akomodues dhe legjitimues ndaj shkeljeve të disiplinës fiskale nga entet publike, duke mundësuar marrjen e angazhimeve financiare jo në përputhje me kuadrin rregullator në fuqi si dhe krijimin e shlyerjen e detyrimeve të prapambetura. KLSH vlerëson se jemi në kushtet e mungesës të kredibilitetit të buxhetit. Stoku i detyrimeve të prapambetura i raportuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë vlerësohet nga KLSH i nënvlerësuar dhe si pasojë këto efekte nuk reflektohen në deficit dhe treguesit e borxhit publik.

Nga institucionet buxhetore për vitin 2019, janë ndërmarrë veprime jo në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi duke përfshirë marrjen e angazhimeve buxhetore pa pasur në dispozicion fondet përkatëse të miratuara, çeljen e fondeve të investimit pa patur projekte përkatëse, përfshirjen e projekteve kapitale në buxhet pa kaluar procesin e Menaxhimit të Investimeve Publike, mosrespektim të radhës prioritare për buxhetimin e projekteve në vazhdim, buxhetimin e angazhimeve dhe detyrimeve të prapambetura si projekte të “reja”, realizimi i shpenzimeve kapitale me financim të huaj pa plan buxheti, ndërkohë që strukturat e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë kanë lejuar dhe mundësuar legjitimitetin e këtyre shpenzimeve dhe angazhimeve.

Edhe në këtë vit është konstatuar mos lejim përdorim fondesh buxhetore të trashëguara për njësitë e pushtetit vendor, e justifikuar me kufizimet buxhetore për mbajtjen në kontroll të deficitit faktik, për shkak të situatës së emergjencës pas tërmetit të 26 Nëntorit. KLSH ka vlerësuar se disa prej njësisë të vetqeverisjes vendore janë në kushtet e vështirësisë financiare.

KLSH ka kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të institucioneve supreme të auditimit (ISSAI). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në paragrafin “Përgjegjësitë e audituesit për Auditimin e Përputhshmërisë” të këtij opinionit. KLSH është e pavarur nga institucionet subjekt auditimi, e theksuar kjo në ISSAI 10-Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30- Kodi Etik, në përputhje me kërkesat etike respektive të auditimit të përputhshmërisë në Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë Kodin e Etikës të KLSH, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë e tjera etike në përputhje me këto kërkesa. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të siguruar bazën për opinionin tonë.

Përgjegjësitë e Drejtimit të Institucioneve Qendrore dhe Vendore dhe të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë

Drejtimi i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë është përgjegjës **për drejtimin e procesit të hartimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit buxhetor**, në përputhje me kërkesat e Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 99/2018, datë 30.11.2018, “Për buxhetin e vitit 2019”, i ndryshuar, Ligjin nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, Ligjin Nr.48/2014, datë 24.04.2014, “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare”, Ligj nr. 139/2015, datë 17.12.2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore”, dhe **nxjerrjen dhe garantimin e zbatimit të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tyre; kontrollin e procesit të raportimit të treguesve fiskal; administrimin e sistemit të thesarit**, në përputhje me Ligjin nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, VKM nr. 50 datë 05.02.2017 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit”, i ndryshuar, si dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Drejtimi i institucioneve të qeverisjes së përgjithshme, është përgjegjës për: **procesin e hartimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit buxhetor për institucioneve që drejtojnë**, në përputhje me kërkesat e Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 99/2018, datë 03.12.2018, “Për buxhetin e vitit 2019”, të ndryshuar, Ligjin Nr.48/2014, datë 24.04.2014, “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare”, dhe zbatimin e akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tyre; veprimtarinë e institucioneve që drejtojnë në sistemit të thesarit, në përputhje me Ligjin nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, Ligjin nr. 10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, VKM nr. 50 datë 05.02.2017 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e

detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit”, i ndryshuar, si dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Përgjegjësitë e Audituesve të KLSH mbi Auditimin e Përputhshmërisë

Objektivat e punës sonë lidhen me garantimin e sigurisë së arsyeshme nëse treguesit e konsoliduar fiskalë të raportuar nuk paraqesin anomali materiale, si dhe për të konkluduar me një raport auditimi që përfshin një opinion mbi përputhshmërinë e hartimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2019, me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi.

Në zbatim të ISSAI-ve, siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk garanton që auditimi i kryer në përputhje me standardet mundëson identifikimin e çdo gabimi apo anomalie që mund të ekzistojë. Anomalitë mund të lindin nga gabimet apo mashtrimet dhe konsiderohen si materiale, nëse individualisht ose në tërësi ato influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve të raportit të treguesve fiskalë të konsoliduar.

Përveç standardeve të ISSAI, ne gjithashtu aplikojmë edhe gjykimin dhe skepticizmin tonë profesional në punën audituese. Procesi i punës audituese e KLSH-së kalon në këto etapa: Identifikojmë dhe përpunojmë riskun e anomalive materiale, për shkak të gabimeve apo mashtrimeve, planifikojmë dhe kryejmë procedura auditimi sipas risqeve të identifikuara, dhe grumbullojmë evidencë të mjaftueshme e të përshtatshme për formulimin e opinionit tonë. Risku që vjen nga mos identifikimi i këtyre anomalive për shkak të mashtrimeve, është më i lartë se ai i gabimeve. Ne krijojmë një ide fillestare mbi kontrollin e brendshëm në mënyrë që të planifikojmë procedurat e auditimit që i përshtaten situatës aktuale, por jo duke patur si qëllim kryesor dhënien e një opinionit mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të njësive publike.

Ne krijojmë një konkluzion final nëse çështjet rutinë të raportimit të treguesve fiskalë janë kryer në mënyrën e duhur dhe bazohemi në evidencën e marrë nga auditimi, për ekzistencën e ndonjë dyshimi material mbi ngjarjet apo kushtet që mund të çojnë në një dyshim edhe më të madh mbi aftësinë e institucionit për të funksionuar normalisht. Nëse ne arrijmë në konkluzionin se ekziston një pasiguri e arsyeshme, ne duhet të kushtojmë më tepër rëndësi këtyre çështjeve gjatë auditimit tonë, dhe të modifikojmë opinionin. Konkluzionet tona janë të bazuara në punën audituese, deri në përgatitjen e raportit të auditimit. Megjithatë, ngjarje apo kushte specifike në të ardhmen mund të ndryshojnë situatën aktuale të institucionit.

Ne komunikojmë me drejtuesin/drejtimin edhe për planifikimin në kohë dhe përmbajtjen e auditimit dhe gjetjet, duke përfshirë edhe të metat e kontrollit të brendshëm, që kemi identifikuar gjatë auditimit tonë. Gjithashtu, u mundësojmë drejtuesve një deklaratë në lidhje me kërkesat etike të pavarësisë sipas të cilave ne kemi kryer punën tonë audituese, dhe komunikojmë me ta në rastet kur ekziston konflikt interesi apo çështje të tjera lidhur me etikën. Ne identifikojmë çështjet më të rëndësishme lidhur me auditimin e përputhshmërisë dhe i

përkruajmë ato në raportet e auditimit, me përjashtim të rasteve kur kuadri ligjor nuk lejon vënien në dispozicion të tyre për publikun ose në raste të rralla kur vetë ne vendosim që këto çështje nuk duhet të përfshihen në raport për shkak të pasojave negative që publikimi i tyre mund të sjellë në publikun e gjerë.

PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

I.TREGUESIT E KONSOLIDUAR FISKALË TË BUXHETIT 2019

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, **të ardhurat e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë (ose realizuar 94.6%)** të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 26,328 milion lekë më pak. Krahësuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (rreth 2.3% më shumë se viti 2018). Planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8.2 % më shumë nga një vit më parë, ndërkohë që realisht rritja nga viti 2018, është vetëm 2.3 %. Planifikimi optimist i të ardhurave ka lejuar planifikimin më të madh të shpenzimeve buxhetore brenda limiteve të deficitit të vendosur me ligj. Të ardhurat për vitin 2019, përbëjnë 27.3% të PBB¹ (nga 27.4% të deklaruara nga MFE në raport me PBB).

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, **shpenzimet e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 491,897 milion lekë, nga 519,577 milion lekë (ose realizuar 95%)** të planifikuara, ose 27,680 milion lekë më pak se planifikimi fillestar dhe që mbeti i pandryshuar me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”. Gjatë vitit 2019, shpenzimet buxhetore u realizuan 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018 ose rreth 3.3% më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1 % të PBB-së (nga 28.6% të deklaruara nga MFE në raport me PBB). Në gjykimin e KLSH, mosrealizimi i shpenzimeve është ndikuar veçanërisht nga mosrealizimi i të ardhurave, rritja ekonomike dhe është i lidhur me detyrimin ligjor për të mbajtur nivelin e deficitit nën 2% të PBB-së.

Deficiti buxhetor për vitin 2019, ishte parashikuar në vlerën 32,900 milion lekë sipas Ligjit të Buxhetit të vitit 2019 dhe Akteve Normative dhe **është realizuar në masën 31,548 milion lekë ose realizuar në masën 95,5%.** Krahësuar me vitin 2018, deficiti buxhetor është rritur në masën 5,310 milion lekë ose është rritur në masën 20%. **Sipas MFE, deficiti në raport me PBB rezulton në masën 1.87%, pra brenda kufirit prej 2%.** Financimi i Deficitit ka pësuar ndryshime referuar fazës së planifikimit, **deficiti ishte planifikuar të financohej nga Financimi i Brendshëm në vlerën 48,597 milion lekë dhe Financim i Huaj në vlerën minus 15,697 milion lekë.** Referuar Treguesve të Konsoliduar Fiskalë, të publikuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, **Deficiti faktik është financiar nga Financimi i Brendshëm në vlerën 40,931 milion lekë dhe Financim i Huaj në vlerën minus 9,383 milion lekë.** Deficiti ka arritur vlerën e tij më të lartë në

¹ Në vlerësimin e treguesve KLSH ka përdorur PBB në vlerë nominale 1689 miliard lekë, sipas Departamentit Makroekonomik Ministria e Financave dhe Ekonomisë, publikuar në “Treguesit periodik të borxhit publik”.

muajin Dhjetor 2019, për 20,426 milion lekë, vlerë që përfaqëson 65% të Deficitit Buxhetor faktik të vitit 2019.

KLSH ka konstatuar, se edhe gjatë vitit 2019, ka vijuar praktika e mos regjistrimit të shpenzimeve në momentin që ndodhin dhe procesimit të vonuar për pagesë, në kundërshtim me nenin 61 të Ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, situatë që shoqërohet me devijime në mënyrën e financimit të deficitit dhe krijon risqe mbi stabilitetin fiskal. **Sipas KLSH, niveli faktit i deficitit për vitin 2019 është i nënvlerësuar me 0.4% në raport me PBB**, si rrjedhojë e mos financimit të bonove të thesarit për mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë për shumën rreth 6,874 milion lekë. Devijimet në procesin e hartimit, ekzekutimit dhe raportimit të buxhetit nga njësitë publike, si dhe vendosjes së limiteve buxhetore për njohjen, raportimin dhe pagimin e shpenzimeve ardhur edhe si rezultat i situatës së emergjencës së vendosur pas tërmetit të 26 nëntorit, kanë sjellë një nivel deficiti që nuk reflekton situatën reale buxhetore për këtë vit. **Si konkluzion, raportimi i zërave në pasqyrën e konsoliduar të treguesve fiskalë, vijon të mbetet formal duke mos reflektuar saktë dhe në mënyrë të plotë nivelin real të shpenzimeve buxhetore dhe si pasojë edhe deficiti vjetor, i cili sipas KLSH, bazuar në një vlerësim të kujdesshëm, për vitin 2019 arrin në 2.27% të PBB.**

Edhe në këtë raport KLSH, evidenton dobësitë dhe thyerjet e sistemeve të kontrollit përgjatë të gjithë ciklit buxhetor, programim të dobët, çelje buxhetore, alokime dhe rialokime jo gjithmonë të dokumentuara, pasuar me mos regjistrim të shpenzimeve për të qëndruar në vlerën e buxhetit të miratuar, marrjen e angazhimeve buxhetore nëpërmjet nënshkrimit të kontratave pa pasur në dispozicion fondet e miratuara në buxhet, mos regjistrimin, regjistrimin pjesor apo regjistrimin jo në periudhën e duhur buxhetore të kontratave publike, si dhe raste të realizimit formal të shpenzimeve kryesisht për investime në fund të vitit, devijime që janë në mospërputhje me kërkesat e Ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. **Mungesa e masave që do të adresonin saktë përgjegjësitë dhe do të minimizonin efektet e pafavorshme që shkaktojnë këto devijime për buxhetet e viteve të ardhshme, sjellin presion rritës mbi nivelin e borxhit publik dhe risqe mbi konsolidimin fiskal të synuar përmes Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike.**

II.PROGRAMIMI BUXHETOR DHE REGJISTRIMI I TIJ NË SIFQ (2019):

Ministria e Financave dhe Ekonomisë si përgjegjëse për përgatitjen e Tavanëve Përgatitore të Programit Buxhetor Afatmesëm për fazën strategjike dhe të Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal (KMF), për hartimin e dokumentit të Planit Buxhetor Afatmesëm (PBA) dhe buxhetit vjetor, nuk ka mundur edhe këtë vit të realizojë dhe miratojë një programim afatmesëm në kohë, pa diferenca dhe sipas përcaktimeve ligjore në të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme, kështu: Nga auditimi mbi përgatitjen e Tavanëve Përgatitore të Programit

Buxhetor Afatmesëm për fazën strategjike dhe të Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal (KMF) për periudhën 2019-2021, u konstatuan vonesa në përgatitjen e tyre, trajnime për fazat e programimit të pa verifikueshme, si dhe diferenca në përmbledhjen e kërkesave të reja dhe ato ekzistuese në zërin e investimeve;

Nga auditimi i Përgatitjes së dokumentit të “Programit Buxhetor Afatmesëm 2019-2021” dhe e Tavanëve Përfundimtarë të shpenzimeve të PBA 2019-2021 (faza teknike), janë përgatitur jashtë kohës së përcaktuar në kalendarin e miratuar, duke sjellë kështu dhe tejkalimin e kohës së miratimit të tij nga Këshilli i Ministrave, ndërsa diferencat e rezultuara më pak në këtë fazë të programimit, nuk u gjetëm të analizuar në programin buxhetor afat mesëm;

Nga auditimi i Përgatitjes së Projektbuxhetit të vitit 2019, si dhe dokumentin e rishikuar të PBA-së 2019-2021, u konstatuan se vazhdojnë problematikat në vonesat për hartimin e projekt buxhetit të vitit 2019, si dhe dokumentin e rishikuar të PBA-së 2019-2021. Gjithashtu publikimi i kësaj faze në faqen zyrtare të MFE nuk është i plotë dhe për të gjitha institucionet buxhetore.

Nga kryerja e analizave të PBA 2019-2021 dhe dhënia e rekomandimeve nga MFE, për njësitë e qeverisjes së përgjithshme u konstatua se për shumë institucione buxhetore **vazhdon problematika në drejtim të hartimit të dokumentit të Programit Buxhetor Afatmesëm 2019-2021**, vazhdojnë të përsëriten mungesa e shkelje nga këto institucione në përgatitjen e plotë e të saktë të PBA, duke mos ndëshkuar institucione me gabime të përsëritura, kështu: Ekipet e Menaxhimit të Programeve Buxhetore nuk kanë punuar intensivisht për të reflektuar të gjitha komentet dhe sugjerimet e bëra nga ana MFE, në drejtim të formulimit të qëllimit, objektivave, treguesve të performancës dhe produkteve. Nuk i është kushtuar vëmendje popullimit të treguesve të performancës me vlera konkrete të synuara dhe kostimit të saktë të produkteve. Probleme janë shfaqur veçanërisht në projektet e investimeve publike, të cilat ose janë detajuar më shumë, ose nuk janë paraqitur fare.

Nga auditimi mbi ndjekjen e regjistrimit të kërkesave buxhetore të PBA 2019-2021 të njërive e qeverisjes qendrore, përmes sistemit AFMIS, dhe moduleve respektive të përgatitjes së PB u konstatua se që prej muajit Tetor 2019 është vënë në funksionim moduli i PBA dhe po zbatohet nga Ministritë e Linjës dhe Institucionet Qendrore për të cilët janë çelur dhe llogaritë e përdoruesit. Për vitin 2019, është vijuar me hedhjen në SIFQ të planit 3-vjeçar të miratuar me Ligjin e Buxhetit nr.99/2018 datë 03.12.2019 “Për Buxhetin e vitit 2019”.

Nga auditimi mbi çeljen e fondeve buxhetore për njësitë e qeverisjes së përgjithshme u konstatua se:

a. Procesi i detajimit të fondeve buxhetore deri në njoftimin e miratimit të tyre është i tejzgjatur dhe i pasanksionuar më një afat në Udhëzimet përkatëse për zbatimin e buxhetit, sanksion ky që do të shërbente si një element kontrolli për planifikimin dhe fillimin e procedurave të prokurimit dhe marrjen e angazhimeve buxhetore pas bërjes disponibël në SIFQ të fondeve të miratuara. Nga të dhënat

e APP rezulton se brenda periudhës 01.01.2019-16.01.2019 janë shpallur rreth 4000 procedura prokurimi për punime dhe shërbime nga Ministritë e linjës, njësitë e tyre të varësisë dhe institucione të tjera qendrore, nga të cilat mbi 250 të planifikuara për të kryer procedurën e prokurimit brenda muajit Janar 2019 periudhë në të cilën nuk ka përfunduar ende procesi i çeljeve të fondeve buxhetore në SIFQ. U auditua dokumentacioni i vënë në dispozicion për detajimin e fondeve për investime për vitin 2019-2021, si dhe raportet e gjeneruara nga SIFQ për buxhetin fillestar dhe operativ, ku rezultojnë se **shkresat miratuese për 6 Ministri të linjës dhe për institucione të pavarura janë dërguar gjatë periudhës 16.01.2019 – 04.03.2019. Pra, evidentohet se procesi i detajimit, deri në njoftimin e njësisë qendrore të miratimit të detajimit të fondeve, është i tejzgjatur dhe i pasanksionuar me një afat të përcaktuar në Udhëzimet përkatëse duke u shtyrë deri në fund të muajit Shkurt.**

b. Nga auditimi mbi regjistrimin e çeljeve buxhetore të vitit 2019, në zbatim të Ligjit nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019” datë 03.12.2018, ky plan paraqitet me diferenca në SIFQ, dhe konkretisht në zërat e shpenzimeve dhe financimit të deficitit. Nga auditimi i raporteve të gjeneruara në SIFQ për buxhetin fillestar, konstatohen dhe regjistrime të shpenzimeve faktike ndërkohë që buxheti fillestar dhe ai operativ janë zero.

c. Edhe gjatë vitit 2019 janë miratuar një numër i lartë rishikimesh buxhetore sidomos për fonde për shpenzime për investime për rreth 1169 projekte me një ndryshim neto të fondeve disponibël prej 4.13 miliard lekë fakt që flet për një planifikim të dobët të investimeve publike, moszbatim të prioriteteve dhe rradhës së planifikuar për zbatim. Krahësuar me një vit më parë, ku u rezultuan 2065 regjistrime për 1179 projekte për investime nga 1006 njësi buxhetore, duket se numri i projekteve të rishikuara dhe numri i regjistrimeve janë më të ulta megjithatë duke mos patur siguri në saktësinë e numrit të rishpërndarjeve të evidentuara gjatë auditimit, nuk mund të konkludojmë se viti 2019, ka përmirësime në lidhje me mirë planifikimin e fondeve buxhetore që në fazat planifikuese të tij. Kërkesat për rishikime vijnë nga pothuaj të gjitha njësitë ekonomike, por njësitë e qeverisjes vendore janë ato që janë në proces rishikimi dhe rishpërndarje fondesh të vazhdueshme përfshirë këtu dhe kërkesat për çelje projektesh të reja të financuara me të ardhurat e veta.

d. Nga të dhënat e vëna në dispozicion janë konstatuar se rishikimet shpesh lidhen me projekte të cilat nuk kanë kaluar në të tërë hallkat e procesit të miratimit të investimeve publike dhe janë të pa miratuara në dokumentin PBA, ndërkohë disa projekte edhe pse kanë kryer procedurat e prokurimit fondet buxhetore të tyre u rishpërndahen në projekte të tjerë. Janë konstatuar raste kur rishpërndarja nuk ka qenë e domosdoshme dhe nuk është kërkuar nga njësia buxhetore asnjë rishpërndarje rrjedhimisht në fund të periudhës këto projekte figurojnë me realizim 0% dhe fondet respektive të “djegura” për vitin buxhetor të miratuar. KLSH në vazhdimësi ka theksuar se numri i lartë i rishikimeve buxhetore jo vetëm që është një tregues i një planifikimi të dobët në fazat

paraprake të hartimit dhe miratimit të projekt buxhetit dhe PBA por edhe i mungesës së monitorimit të ecurisë së investimeve.

e. Nga shqyrtimi i të dhënave të rishikimeve buxhetore, një tjetër fenomen që vihet re është regjistrimi i rialokimeve me data kontabël, efektive të mëparshme (retrospektive). Pas miratimit të rishpërndarjes, sigurimi i saktësisë dhe vlefshmërisë së regjistrimeve në SIFQ duhet të jenë pjesë e monitorimit të zbatimit të buxhetit.

III. ZBATIMI I SISTEMEVE TË KONTROLLIT NË SISTEMIN E THESARIT

KLSH ka konstatuar se pavarësisht përpjekjeve të bëra gjatë vitit 2019, për përmirësimin në raportim dhe monitorim të transaksioneve financiare të hedhura në SIFQ, **problematikat sistemike dhe të përhapura në lidhje me administrimin e sistemit të thesarit janë konsistente. Sistemi i thesarit, vijon të luaj një rol akomodues dhe lehtësues të shkeljeve të disiplinës fiskale nga entet publike, duke mundësuar regjistrimin e angazhimeve buxhetore pa fonde në dispozicion me pasojë krijimin e detyrimeve të prapambetura, ndërkohë që nga ana e Nëpunësit të Parë Autorizues nuk janë marrë masa në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, për të shmangur këto problematika.** Kemi konstatuar parregullsi në regjistrimin e angazhimeve në vlerë dhe afate regjistrimi nga pothuaj të gjitha institucionet buxhetore.

KLSH konstaton se fenomeni i regjistrimit me vonesë i kontratave të lidhura nga institucionet qendrore dhe vendore vazhdon të jetë i përhapur edhe gjatë vitit 2019, konstatuar në 18,024 raste me vlerë 98.3 miliard lekë ose 63% e të gjithë kontratave të regjistruara në SIFQ, në thyerje të afatit ligjor. Konstatohet regjistrim i pjesshëm i angazhimeve në 52 raste me vlerë 12 miliard lekë, kjo për shkak të mungesës së fondeve të disponueshme. Gjithashtu, në 550 raste regjistrimi i kontratës bëhet në të njëjtën ditë dhe me të njëjtën vlerë me faturën, çka tregon për formalitetin e procedurës së regjistrimit në SIFQ. Në zbatim udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit, regjistrimi i kontratave duhet të kryhet brenda pesë ditëve pune nga nënshkrimi i tyre. Në vlerësim të përputhshmërisë me këtë afat ligjor, nga auditimi konstatohet se nga 28 488 kontrata të regjistruara vetëm 10 465 kontrata (investimesh dhe shpenzimesh operative) janë regjistruar në afat ndërsa 18 023 kontrata ose 63% e totalit të kontratave me vlerë 98.3 miliard lekë janë regjistruar në shkelje të afatit 5 ditor. Sipas institucioneve veçojmë Bashkitë me 6 171 raste të regjistrimit me vonesë të kontratave me vlerë 23.2 miliard lekë, MFE me 1 464 raste me vlerë 2.7 miliard lekë, Ministria e Brendshme me 1 382 raste me vlerë 1.25 miliard lekë, Ministria e Arsimit me 955 raste me vlerë 2.9 miliard lekë. **Pra regjistrimi i kontratave në shkelje të afatit ligjor është i shtrirë pothuaj në të gjitha njësitë buxhetore por sidomos atyre të qeverisjes vendore rastet e të cilave zënë 34% e totalit të vonesave.** Nga njësitë e qeverisjes vendore me numrin më të lartë të vonesave evidentohen Bashkia Tiranë me 270 raste me vlerë 17.1 miliard lekë, Bashkia Korçë me 184 raste me vlerë 123 milionë lekë, Bashkia Shkodër me 146 raste me vlerë 227 milionë lekë, Bashkia Vlorë me 153 raste me vlerë 388 milionë lekë. Një tjetër fenomen i konstatuar në vazhdimësi është edhe regjistrimi pjesor apo i

fragmentarizuar i kontratës me vlerë të barabarta me fondin disponibël të çelur në SIFQ në total 52 kontrata me vlerë 12.4 miliard lekë.

Nga auditimi konstatohet mos regjistrim i kontratave në momentin e lidhjes së saj në vijim të mos regjistrimit të urdhër-prokurimeve. Gjatë vitit 2019, janë regjistruar 2501 kontrata me vlerë 67.2 miliard lekë që datojnë midis viteve 2006-2018 nga të cilat kontrata për shpenzime për investime rezultojnë 851 me vlerë 52 miliard lekë. Vetëm viti 2018, rezulton me 613 kontrata për investime me vlerë 42.8 miliard lekë të paregjistruara dhe të mbartura në vitin 2019. Në krahasim me një vit më parë, numri i kontratave të mbartura nga vitet para vitit buxhetor 2019, është në ulje por në vlerë është shume herë më i lartë. Në konkluzion, për sa kohë ka ende kontrata të lidhura por të paregjistruara në Thesar, në pritje të fondeve buxhetore, me ose pa punime të kryera, KLSH nuk mund të konfirmojë plotësinë e data bazës së angazhimeve të regjistruara në SIFQ.

KLSH konstaton se vijon marrja e angazhimeve pa fonde buxhetore disponibël për projekte që nuk kanë kaluar në procesin ligjor të miratimit në PBA. Konstatohen 18 raste me vlerë totale mbi 2.4 miliard lekë, veçanërisht nga: ARRSH, AKSHI, AKUKIM, Ministria Bujqësisë me impakt shkeljen e ligjit për menaxhimin e buxhetit dhe udhëzimeve përkatëse të parashikuara në funksion të disiplinimit të angazhimeve buxhetore dhe parandalimit të krijimit të detyrimeve të prapambetura. Konstatohen kontrata të lidhura me shuma më të larta se fondet disponibël në 24 raste në shumën 5 miliard lekë nga ARRSH, AKSHI, AKUKIM, Ministria e Bujqësisë, MFE, Ministria e Mbrojtjes etj., veprime këto në shkelje të Ligjit të menaxhimin të buxhetit dhe udhëzimeve përkatëse të parashikuara për disiplinimin e angazhimeve buxhetore dhe parandalimit të krijimit të detyrimeve të prapambetura.

KLSH, ka konstatuar urdhër-prokurime pas datës 15 Tetor në 64 raste me fond limit 3.1 miliard lekë, dhe mbi 500 kontrata të lidhura në vlerën rreth 10 miliard lekë, nga të cilat në muajin janar dhe shkurt 2020 konstatohen 83 raste në rreth 0.6 miliard lekë, në kundërshtim me nenin 51 të Ligjit nr.9936 datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, i ndryshuar.

Ndërkohë në zbatim të VKM nr.750 datë 27.11.2019 “Për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në qarqet Durrës dhe Tiranë”, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka udhëzuar njësitë shpenzuese dhe Degët e Thesarit për prioritet e pagesave dhe menaxhimin e angazhimeve me shkresën nr.21920 datë 02.12.2019, që njësitë shpenzuese të ndërpresin kontraktimet që ishin në proces apo ndërmarrjen e procedurave të reja të prokurimit përveç fondeve të emergjencës/fatkeqësisë. Rezultojnë më shumë se 130 kontrata të lidhura për shpenzime për blerje dhe investime (përfshirë këtu kontratat e marrëveshjeve kuadër për shpenzime operative dhe shpenzime të lidhura me sektorin e shëndetësisë) në kundërshtim me këtë kufizim.

Në SIFQ rezultojnë vetëm 472 urdhër-prokurime të regjistruara nga rreth 26 mijë kontrata të regjistruara gjatë vitit 2019, pasi njësitë ekonomike, me ose pa akses në SIFQ, nuk regjistrojnë në çdo rast pranë Degëve të Thesarit urdhër-prokurimet para fillimit të procedurave në APP. Drejtoria e Përgjithshme e

Thesarit nuk kryen asnjë kontroll parandalues në funksion të disiplinimit të angazhimeve buxhetore për shkak të mungesës së kontrollit të aplikacionit në SIFQ për ato institucione buxhetore pa akses të drejtpërdrejtë në SIFQ. Në të njëjtën kohë konstatohet mosveprim nga Nëpunësi i Parë Autorizues për marrjen e masave efektive administrative të parashikuara me ligj.

Nga auditimi stoku i detyrimeve të prapambetura i raportuar në bazë të vetë deklarimeve të njëjësive buxhetore në shumën 17,279 milion lekë, rezulton jo i plotë dhe i saktë pasi konstatohen diferenca në raportimet e pagesave për detyrimet e prapambetura krahasuar kundrejt pagesave të kryera faktikisht gjatë vitit 2019 dhe 2020 për shpenzime për investime dhe shërbime. Në këtë vlerë të raportuar stoku i detyrimeve për TVSH e rimbursueshme raportohet në shumën 5.4 milionë lekë ndërkohë që në treguesit fiskal të konsoliduar vetëm pagesat për detyrimet e TVSH-së së rimbursueshme raportohen në vlerën 23,523 milionë lekë. Rakordimet me njësitë shpenzuese nuk bëhen në mënyrë periodike dhe skema e udhëzuar për kontabilizim mbetet e gabuar. Krijimi i detyrimeve të prapambetura është një fenomen në rritje si pasojë e thyerjeve në vazhdimësi e procedurave miratuese të angazhimeve buxhetore dhe mungesës së kontrolleve dhe masave në regjistrimin e dokumenteve dhe transaksione përkatëse. Sipas raporteve të vëna në dispozicion, balanca progresive e detyrimeve të prapambetura (ajo e mbartur dhe e krijuar rishtas gjatë vitit 2019) më 31.12.2019 është 43.5% më i lartë se një vit më parë (v.2018: 27,817 milion lekë). Veçojmë edhe për këtë vit, ARRSH me 21%, Bashkinë Tiranë me 15% dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Ujësjellës-Kanalizime me 6% të stokut të faturave të prapambetura. Ndërkohë që, detyrimet **për vendime gjyqësore ndërkombëtare nuk raportohen në kundërshtim me Udhëzimin nr.5 datë 27/02/2014 "Për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura"**. Me qëllim vlerësimit të saktësisë dhe plotësisë së këtij raportimi në përputhje me VKM nr.50, datë 05.02.2014 "Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit", të ndryshuar u krahasuan të dhënat e raportuara nga njësitë, në zbatim të kësaj strategjie me të dhënat e SIFQ të vëna në dispozicion, nga të cilat konstatohet se pagesat për faturat dhe detyrime të prapambetura janë gjithsej 24,459 milion lekë ose 13,089 milion lekë pagesa më shumë se ato të raportuara. Në konkluzion, të gjitha këto pagesa për detyrime të prapambetura janë kryer jashtë skemës së përcaktuar në udhëzimet përkatëse rrjedhur nga VKM nr.50 datë 05.02.2014 "Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit", të ndryshuar si dhe të pa rakorduara me raportimet sipas shtojcës nr.3 dhe 4 të Udhëzimit plotësues nr.1 dt.17.01.2019 "Për zbatimin e buxhetit të vitit 2019", dhe procesi i raportimit tremujor nuk monitorohet si duhet nga MFE.

Edhe në këtë vit, sjellim në vëmendje që mënyra e kontabilizimit të stokut të faturave të prapambetura si "shpenzime të periudhave të ardhshme" që vazhdon të jetë e njëjtë nga viti 2017, është e gabuar dhe në kundërshtim me ligjin e zbatimit të buxhetit dhe standardeve të kontabilitetit dhe me parimin e njohjes së shpenzimit në momentin e ndodhjes sipas Udhëzimit nr. 8 datë 9.3.2018 pika 36 sipas të cilit shpenzimi njihet në momentin e ndodhjes/kryerjes. **Kjo me**

impakt, deformim të pasqyrave financiare dhe treguesve fiskal: zëri shpenzime dhe rrjedhimisht deficitit buxhetor.

Nga auditimi u konstatuan 26561 raste në total me vlerë 43,928 milion lekë, të faturave të dorëzuara në Thesar jashtë afatit 30 ditor nga 748 njësi buxhetore me impakt rritjen e stokut të detyrimeve të prapambetura. Pavarësisht numrit në rënie fenomeni mbetet material dhe i përhapur në të gjithë sistemin buxhetor veçanërisht në njësitë e qeverisjes vendore me 14663 raste me vlerë 16,903 milion lekë ose 55% e totalit të vonesave. Referuar Ligjit Nr.48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” neni 7, afatet për autoritet publike, pika a) parashikon që kalimi i likuiditetit tek kreditori duhet të bëhet brenda 60 ditëve kalendarike, duke parashikuar dhe 30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit dhe procesimit të pagesës në degën e thesarit.

Nga auditimi u konstatuan 92 raste të urdhër-shpenzimeve të paguara jashtë afatit 30 ditor me vlerë 0.92 milion lekë nga të cilat 24 raste për shpenzime për investime, pavarësisht që duhet të theksojmë numrin në rënie krahasuar me një vit më parë. Referuar, Ligjit Nr.48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” neni 7, afatet për autoritet publike, pika a) parashikon që kalimi i likuiditetit tek kreditori duhet të bëhet brenda 60 ditëve kalendarike, duke parashikuar dhe 30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit dhe procesimit të pagesës në degën e thesarit. Pavarësisht numrit në rënie krahasuar me një vit më parë me 341 raste në total 0.465 milion lekë.

KLSH konstaton raste të regjistrimit dhe pagesave pjesore të faturave, kjo me qëllim përputhjen e fondeve buxhetore disponibël të cilat janë më të vogla se sa vlera e detyrimit të lindur. Këto raste janë evidentuar për institucione si: Aparati Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit dhe Bashkia Tiranë, të cilat kanë akses në SIFQ (BI Online). Me paraqitjen e faturës dhe urdhër-shpenzimit nga njësitë buxhetore, regjistrimi nga degët e Thesarit është bërë pjesor duke rezultuar në pagesa pjesore, me vlerë të barabartë me fondet disponibël. **Pavarësisht numrit të vogël të rasteve të konstatuara, KLSH thekson efektin e detyrimeve të prapambetura në kushtëzimin e procesimit të transaksioneve të pjesshme në sistem, veprime që nuk japin siguri për vlerën reale të shpenzimeve apo investimeve të raportuara.** Këto praktika nuk janë në përputhje me ligjin për menaxhimin e sistemit buxhetor ku njohja e shpenzimit bëhet në çastin e konstatimit dhe pagesa e tij bëhet brenda 30 ditëve.

Nga auditimi u konstatuan ekzekutime të pagesave të faturave të regjistruara në data të mëvonshme, përpara urdhër shpenzimeve të regjistruara në data më të hershme kryesisht me muajt Shkurt, Prill, Maj, Qershor, Gusht dhe Tetor. Është konstatuar se pagesa te kryera nuk kanë ndjekur në disa raste, parimin hyrje e parë dalje e parë (FIFO) sipas përcaktimeve në udhëzimin standard të zbatimit të buxhetit, argumentuar nga DPTH me mungesën e planit të thesarit në SIFQ si në rastin e AKSHIT dhe ARRSH.

Nga auditimi është konstatuar se gjatë periudhës së fund vitit, shpenzimet operative/për investime nuk janë regjistruar në llogaritë përkatëse buxhetore në mënyrë që të procesohen drejtpërsëdrejti, por regjistrimi i tyre është bërë në ditarë manualë. Kjo procedurë është bazuar në shkresën nr.21290 prot., datë 02.12.2019 dhe të shkresës nr.21290/38 prot., datë 20.12.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, në vijim të VKM nr.750, datë 27.11.2019 “Për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në qarqet Durrës dhe Tiranë”. Në shkresën nr.21290 prot., datë 02.12.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë ndër të tjera është përcaktuar në pikën 1. “Faturat e datuara brenda vitit 2019 do të paraqiten pranë degëve të Thesarit deri më datë 15 Dhjetor 2019. Përtej kësaj date nuk pranohet më asnjë faturë për llogari të buxhetit të vitit 2019” dhe në pikën 4 “Faturat që nuk parashikojnë në pikën 3, do të regjistrohen në SIFQ nga degët e Thesarit në llogarinë ekonomike “4865100- Shpenzime të periudhave të ardhshme- Detyrime që rrjedhin nga prioriteti i emergjencave” dhe do të paguhen në vijim sipas rendit kronologjik hyrje e parë-dalje e parë (FIFO). Në shkresën nr.21290/38prot., datë 20.12.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë ky afat është shtyrë deri më datë 24 Dhjetor 2019. Në këtë mënyrë është kryer racionimi i shpenzimeve deri në një datë të caktuar përpara datës së përcaktuar, si dita e fundit e vitit buxhetor përkatës. **Frenimi i të drejtës për të kryer shpenzime e bën të pamundur kontrollin e respektimit të parimit FIFO të ekzekutimit të pagesave, duke qenë se vetë afati për regjistrimin e faturave është kufizuar.**

KLSH konstaton se NPA nuk ka ndërmarrë masa administrative ndaj NA dhe NZ të njësive buxhetore për shkeljet e ligjit të menaxhimit të sistemit buxhetor të raportuara nga DPTH, të vlerësuara në të paktën 79,683 milion lekë, por është mjaftuar vetëm me shkresa “tërheqje vëmendje” kundrejt 26561 raste të faturave dhe 18024 raste të kontratave të dorëzuara dhe regjistruara në shkelje të afat ligjor. KLSH, ka konstatuar numër shumë të lartë të faturave të regjistruara me vonesë 26561 raste kundrejt 18024 raste të kontratave të regjistruara me vonesë ndërkohë që sjell në vëmendje impaktin që ky fenomen ka në krijimin e stokut të detyrimeve të prapambetura. Referuar nenit 71, germa (f dhe gj) të Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, nëpunësi i parë autorizues vendos gjobë, në masën nga 1 deri në 3 paga mujore (për regjistrimin me vonesë të kontratave) dhe 3 deri 7 paga për moszbatim të afateve të dorëzimit të urdhërshpenzimit. **Kështu, nëse do të ishin aplikuar gjoba për çdo vonesë në dorëzim të faturës në thesar efekti vlerësohet me rreth 8 miliard lekë (26561*100,000 leke*3 paga).**

Edhe për vitin 2019, konstatohen humbje financiare në shumën prej 95 milion lekë nga transaksioni SWAP si instrument i vetëm financiar i përdorur nga Ministria përgjegjëse për Financat në funksion të përgjegjësisë së saj për menaxhimin e likuiditetit në monedhë të huaj, kushtëzuar kjo nga marrëveshja kuadër në fuqi me Bankën e Shqipërisë. Përgjatë periudhës objekt auditimi konstatohet se janë nënshkruar gjithsej 3 kontrata SWAP, nga të cilat dy transaksione në EUR dhe një në SDR. Kjo është ndikuar kryesisht nga niveli i lartë i tepricës së TSA në valutë të huaj, që ka pakësuar nevojën për kryerjen e operacioneve të sigurimit të valutës për pagesat në monedhë të huaj. Nga

transaksionet e mësipërme konstatohet se kurset e këmbimit të ofruara nga Banka e Shqipërisë, për realizimin e kontratave SWAP në maturim në të gjitha rastet janë më të mëdha se kurset e këmbimit të ofruara në emetim.

Mbi çlirimin e garancisë se punimeve 5% para afatit ligjor në total 32 raste me vlerë 40.98 milion lekë në kundërshtim me kërkesat ligjore.

Mbi evidentimin e gabimeve në regjistrimin e transaksioneve në SIFQ. Nga Drejtoria e Procesimit të Biznesit, si përgjegjëse për suportin funksional të SIFQ, u kërkuar një raport mbi gabimet në regjistrimin e transaksioneve dhe mënyrën e evidentimit të tyre. Ky raport nuk u shoqëruar me statistika të plota mbi numrin e gabimeve dhe sistemeve të kryera. Në lidhje me ngjarjet e evidentuara në sistemin dhe të trajtuara gjatë auditimit, **pavarësisht nga masat e marra për mos ndodhjen në vazhdimësi të tyre, në gjykimin tonë, trajtimi dhe dokumentimi i ngjarjes është i paplotë nga ana e strukturave përgjegjëse në MFE dhe nuk jep siguri nëse kjo situatë mund të ndodhi përsëri, për sa kohë nuk janë bërë verifikimet e plota për gjetjen e log-eve.**

KLSH, ka konkluduar se: detyrimet që rrjedhin nga Udhëzimi nr.9/1 datë 09.03.2018 “Për Procedurat e Zbatimit të Buxhetit për Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme që Përdorin SIFQ”, nuk janë implementuar në mënyrë të plotë në SIFQ, duke mos parandaluar kështu tejkalimin e përgjegjësive të përdoruesve të parashikuara në përshkrimet e punës. Sistemi funksionon mbi një bazë rregullatore jo të plotë dhe të përditësuar, e cila duhet të parashikojë procedurat që duhet të zbatohen personat që kanë ndërveprim me SIFQ, duke përcaktuar qartë të drejtat, detyrimet dhe përgjegjësitë e secilit prej tyre. Administrimi i SIFQ, nuk ka protokolle të posaçme të dokumentimit dhe trajtimit të ngjarjeve të evidentuara dhe që mund të evidentohen lidhur me anën funksionale të SIFQ, me impakt në përputhshmërinë procedurale të veprimeve të ndërmarra në sistemin SIFQ.

IV. ZBATIMI I BUXHETIT

IV.1 Të ardhurat buxhetore

Të ardhurat e përgjithshme të buxhetit, gjatë vitit 2019, janë realizuar në vlerë 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë, 94.6% ndaj planit të rishikuar ose 26,328 milion lekë. Ndërkohë që krahasuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (ose rreth 2.3 % më shumë krahasuar me vitin 2018). Referuar realizimit faktik të të ardhurave për vitin 2019, konstatohet se planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8.2% më shumë për vitin 2019, dhe realisht ka realizuar në masën 2.3%. Edhe për këtë vit, planifikimi optimist i të ardhurave ka lejuar planifikimin më të madh të shpenzimeve buxhetore brenda limiteve të deficitit të vendosur me ligj. Mosrealizimi i të ardhurave tatimore ka ndikuar në rritjen e stokut të detyrimeve të prapambetura, të cilat nuk janë të deklaruara në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar.

I. Të Ardhurat nga Ndhimat janë realizuar në masën 8,811 milion lekë kundrejt 15,500 milion lekë të planifikuara, ose 56.8 % ndaj planit. Krahasuar me

realizimin faktik të vitit 2018, këto të ardhura janë shtuar me 647 milion lekë ose janë shtuar në masën 7.9 % me shume se viti i kaluar.

II. Të Ardhurat Tatimore, të realizuara në vlerë 426,271 milion lekë, zënë peshën kryesore ose 92.6%, të të gjithë të ardhurave të realizuara dhe 88% të planifikuara për 486,677 milion lekë sipas Aktit Normativ Nr.11, datë 24.12.2019. Pra të ardhurat tatimore janë realizuar në masën 95.1%. Krahasuar me realizimin faktik të vitit 2018, këto të ardhura janë rritur me 6,938 milion lekë më shumë ose janë rritur në masë 1.7 % më shumë.

II.1 Të ardhurat nga tatimet. Të ardhurat bruto tatimore dhe nga kontributet e sigurimeve janë realizuar në masën 259,461 milion lekë ose 5,910 milion lekë më pak se plani i rishikuar ose -2.23%. Ky mosrealizim vjen kryesisht nga mosrealizimi i të ardhurave tatimore me 5,506 milion lekë ose -3.22%, dhe mosrealizimi i të ardhurave nga kontributet e sigurimeve shoqërore me 403.6 milion lekë ose -0.43%. Pavarësisht rritjes vjetore të të ardhurave tatimore bruto, plani i të ardhurave të buxhetuara të rishikuara, përsëri nuk është realizuar, veçanërisht në zërin e TVSH edhe pse ka një rritje të numrit të deklaruesve krahasuar me një vit më parë. Pavarësisht parashikimeve optimiste, **Të ardhurat nga TVSH** rezultojnë të realizuara në shumën 49.45 miliard lekë ose 7.5 miliard lekë ose 13.23% më pak se plani i rishikuar dhe 3% më pak se TVSH e arkëtuar në vitin 2018. Nga të dhënat e vëna në dispozicion, gjatë vitit 2019 rezultojnë 61000 subjekte të cilat kanë plotësuar deklaratën e tatimit mbi vlerën e shtuar nga 58991 subjekte deklarues gjatë vitit 2018 ose rreth 2000 subjekte më shumë. Nga subjektet deklarues, vetëm 10948 prej tyre rezultojnë me TVSH të pagueshme ose rreth 350 subjekte më shumë se një vit më parë. **Tatimi mbi të ardhurat personale,** rezulton zëri më performues gjatë vitit 2019, me një kontribut prej 28% në totalin e të ardhurave tatimore bruto kundrejt 23% në vitin 2018. Në fund të periudhës ky zë rezulton me realizim 46.22 miliard lekë ose 10.31% më shumë se plani dhe 9.65 miliard lekë më shumë se arkëtimet e vitit 2018. Në këtë rritje, 7.37 miliard lekë kanë ardhur vetëm nga “tatimi mbi të ardhurat nga dividendi” si rrjedhojë e lehtësimit fiskal të parashikuar me uljen e normës së tatimit mbi dividendin nga 15% në 8%, aplikuar dhe në shpërndarjen e fitimeve të akumuluar të viteve të kaluara, ndryshim që i kaloi pritshmëritë prej 4.5 miliard lekë vlerësuar gjatë buxhetimit. **Tatimi mbi Fitimin,** është realizuar në shumën 36.48 miliard lekë me një tejkalim prej 2.98 miliard lekë ose +8.91% e planit. Në projekt buxhet ky zë është parashikuar fillimisht me një rritje 7% ose 2.2 miliard lekë më shumë se viti 2018. Në fakt, me ligjin e buxhetit për vitin 2019, ky zë miratohet në nivelin 33.5 miliard lekë ose -2.66% më pak se realizimi i vitit 2018 që raporton 34.4 miliard lekë arkëtime, një rezervë kjo e pashoqëruar me një arsyetim faktorësh. Planifikimi me rezervë i të ardhurave nga tatimi mbi fitimin nuk mbështet realisht suksesin e tejkalimit të planit buxhetor për këtë zë. Referuar deklarimeve për vitin 2019, rezulton një rënie prej 15% e vlerës totale të “tatimit për tu paguar” të deklaruar krahasuar me një vit më parë edhe pse ka një rritje prej 3% të subjekteve objekt i tatim fitimit. Referuar arkëtimeve, realizimi i këtij zëri mbështetet kryesisht në kontributin e

50 subjekteve nga të cilët janë arkëtuar 41% e totalit të arkëtimeve gjithsej për vitin 2019, si parapagime të kësteve të tatim fitimit. **Tatimi mbi të ardhurat nga Dividendët dhe Aksionet**, raportohet në shumën 11,061 milion lekë. Krahësohet me një vit më parë, të ardhurat nga dividendi kanë një rritje prej rreth 200% ose 7.37 miliard lekë. Kjo shpjeguar me ndryshimet ligjore të parashikuara me Ligjin nr.94/2018 “Për disa ndryshime e shtesa në ligjin nr.8438, datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat”, sipas të cilit është bërë ndryshimi në trajtimin fiskal për të ardhurën nga dividendi, duke shtuar në nenin 38 “Dispozita kalimtare”, pika 9. Sipas të dhënave të C@TS, kontribuesit më të mëdhenj në arkëtime dhe ndërkohë përfituesit nga ky lehtësim fiskal janë rreth 30 subjekte të cilët kanë deklaruar dhe shpërndarë fitimin e viteve të kaluara (2017 e më herët) në vitin 2019 duke përfituar nga shkalla tatimore 8%. **Taksa Nacionale dhe të tjera**, parashikuar në nivelin 15.4 miliard lekë ose 21.7% më shumë se fakti i vitit 2018. Nga evidencat e DTP rezulton se ky zë është realizuar në shumën 13.2 miliard lekë me mosrealizim prej 2.18 miliard lekë ose -14.21% më pak se plani. **Të ardhurat nga Kontributet e Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore** janë programuar 94.57 miliard lekë dhe janë realizuar 94.17 miliard lekë, me një mosrealizim prej 403.5 milion lekë ose -0.43% më pak. Krahësohet me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ku të ardhurat nga kontributet ishin 88.78 miliard lekë, rezultatet janë në rritje me 5.3 miliard lekë ose 6.07% më shumë.

Mbi ndryshimet ligjore me efekte në të ardhurat tatimore. Disa ndryshime të legjislationit tatimor janë bërë në kundërshtim me parimet dhe rregullat fiskale të parashikuara në nenin 4/1 “Parimet dhe rregullat fiskale” të Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, të ndryshuar, duke mos i dhënë kohën e duhur për informim dhe sqarimin e tatimpaguesve për të siguruar në vijim vlefshmërinë dhe saktësinë e deklarimeve. Kështu deklarinimet e vitit 2019, me impakt në të ardhurat e arkëtuara dhe stokun e TVSH kreditorë, janë ndikuar edhe nga ndryshimet ligjore të parashikuara në Ligjin nr.96/2018 datë 03.12.2018 “Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr.92/2014, “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në RSH” i cili parashikon përfshirjen në nenin 49 “Shkallët e reduktuara” të TVSH-së edhe të disa kategorive. Më konkretisht: është rritur deklarimi i shitjeve të tatueshme me shkallë tatimore 6% me 96%; Gjithashtu, në këto deklarime u konstatuan edhe deklarime në shkallën 10% në rubrikën 15, 32 dhe 40 të deklarates, me një vlerë totale të tatueshme rreth 123 milion lekë, shkallë e cila nuk parashikohet në Ligjin nr.92/2014 “Për Tatimin mbi vlerën e shtuar në RSH”, të ndryshuar. Nisur nga problematika në lidhje me shkallën e lartë të informalitetit në deklarinimet e TVSH, grup tatimpaguesit të cilët ofrojnë shërbime të kombinuara me shkallë standarde dhe shkallë të reduktuar duhej të ishin vlerësuar dhe analizuar paraprakisht me një shkallë risku më të lartë, me qëllim sigurimin e saktësisë së deklarimeve sipas llojit të shërbimit (aktivitetit) të deklaruar dhe vlefshmërinë e normës së tatimit të aplikuar.

Një tjetër ligj i miratuar në më pak se 1 muaj para fillimit të vitit të ri fiskal është Ligji nr.94/2018 datë 03.12.2018 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.8438 datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat” të ndryshuar” sipas të cilit u shtua

shkalla tatimore e reduktuar prej 5%, e cila hyri në fuqi më 1 Janar 2019. Nga auditimi u konstatua se referuar përshkrimit të objektit të aktivitetit në sistem, shkallën tatimore të reduktuar 5% e kanë aplikuar edhe subjekte që nuk i përkasin këtyre fushave por subjekteve që ushtrojnë veprimtari në bar-kafe, call-center, ndërtim, tregti etj. Gjithashtu disa nga subjektet e listuar në fushën e teknologjisë dhe informacionit në objektin e veprimtarisë kanë përshkruar në objektin e aktivitetit “tregtimin” e pajisjeve informatike dhe jo “dizenjim/prodhim”.

Në vijim të këtij Ligji të miratuar në kundërshtim me parimet e parashikuara ligjore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë nxjerr Udhëzimin nr.12 datë 15.03.2019 “Për disa ndryshime në Udhëzimin nr.5, datë 30.01.2006 “Për tatimin mbi të ardhurat”, i ndryshuar, me të cilin miraton zëvendësimin e “formularit të deklarimit dhe pagesës së tatimit mbi fitimin” me formularin e ri i cili parashikon rubrika të veçanta sipas shkallëve të reja tatimore në fuqi, vetëm 15 ditë para afatit të deklarimit të tatimit mbi fitimin 31 Mars 2019. E njëjta praktikë është ndjekur edhe me Ligjin nr.84/2019 datë 18.12.2019 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.8438, datë 28.12.1998, “Për tatimin mbi të ardhurat”, të ndryshuar ku është shtuar, që për personat juridikë, të cilët ushtrojnë veprimtari ekonomike në industrinë automotivë, shkalla e tatimit mbi fitimin është 5%, ndryshim që do të japë efektet duke filluar nga 1 Janari 2020, pra vetëm 13 ditë nga data e publikimit.

II.2 Të ardhurat nga dogana për vitin 2019 u realizuan në masën 163,019 milion lekë nga 160,977 milion lekë në vitin 2018, ose 2,042 milion lekë ose 1.3% më shumë se viti i kaluar. Kundrejt 171,805 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga doganat janë realizuar në masën 95 %, ose më pak për 8,786 milion lekë. Referuar treguesve fiskalë, të ardhurat doganore të buxhetit të shtetit për vitin 2019, të ndarë në grupe rezultojnë: **Të ardhurat nga Taksa Doganore** në vlerën për 6,482 milion lekë, përfaqësojnë 4% të totalit të të ardhurave doganore. Kundrejt 7,390. milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 87,7%, ose më pak për 909 milion lekë. **Të ardhurat nga akciza** në vlerën për 46,740 milion lekë përfaqësojnë 28.6 % të totalit të të ardhurave doganore. Kundrejt 48,300 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 96.8%, ose më pak për 1,561 milion lekë. **Të ardhurat nga TVSH** në vlerën 107,160 milion lekë përfaqësojnë 65.8 % të të ardhurave doganore. Kundrejt 113,315 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 94.6.%, ose më pak për 7,654 milion lekë. **Të ardhurat nga Renta Minerale**, në vlerën për 2,635 milion lekë 1.6% të të ardhurave doganore. Kundrejt 2,800 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 94.1%, ose më pak për 165 milion lekë.

II.3 Të ardhura nga Pushteti Vendor janë realizuar për 23,102 milion lekë, kundrejt 25,661 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, realizuar në masën 90 %, ose 2,559 milion lekë më pak.

II.4 Të ardhura nga Fondet Speciale, të cilat janë realizuar për 98,411 milion lekë, kundrejt 99,071 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, ose realizuar planin në masën 99 %, me 660 milion lekë më pak. Këto të ardhura janë realizuar në masën 5,258 milion lekë më shumë krahasuar me një vit më parë.

III. Të Ardhurat jo Tatimore janë të ardhura që zënë 5 % të të ardhurave gjithsej, ose 25,267 milion lekë, kundrejt 22,840 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 111%, pra 2,427 milion lekë më shumë.

IV.2 Shpenzimet buxhetore

Shpenzimet e përgjithshme të buxhetit, për vitin 2019, u realizuan në vlerë **491.897 milion lekë**, nga 519.577 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, shpenzimet janë realizuar për 27,680 milion lekë më pak se planifikimi ose janë realizuar në masën 95%. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1% të PBB. Gjatë vitit 2019 shpenzimet buxhetore janë realizuar me 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018.

I. Shpenzimet Korente janë realizuar në vlerë 416,852 milion lekë, nga 429,854 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 97% me një mosrealizim kundrejt planit me 13,002 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 97.8%. Shpenzimet Korente për vitin 2019, përbëjnë 24.4% të PBB. Në shpenzimet korente përfshihen:

I.1. Shpenzimet e Personelit janë realizuar në masën 96%, ose 76,962 milion lekë kundrejt 80,177 milion lekë të planifikuara me Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, me një mosrealizim në prej 3,215 milion lekë krahasuar me planin.

I.2. Shpenzimet për interesat janë realizuar në vlerë 35,143 milion lekë, nga 40,100 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 87.64% me një mosrealizim kundrejt planit me 4,957 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 84.3%. Shpenzimet për interesa për vitin 2019, përbëjnë 2.1% të PBB.

I.3. Shpenzimet operative të mirëmbajtjes janë realizuar për 47,215 milion lekë, nga 47,874 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr. 11, datë 24.12.2019. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100.8%.

I.4. Shpenzimet për Subvencionet janë realizuar për 1,421 milion lekë, nga 1,430 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe realizuar 99 % me një mosrealizim kundrejt planit me 9 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 95.3%

I.5. Shpenzimet për fondet speciale janë realizuar për 175,628 milion lekë, nga 180,277 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 97.4% me një mosrealizim kundrejt planit me 4,649

milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 97.6%.

I.6. Shpenzime të tjera sociale janë realizuar për 24,257 milion lekë, nga 24,710 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 98.1%

II. Shpenzimet kapitale. Për vitin 2019, Investimet Kapitale janë realizuar në vlerë 74,993 milion lekë, nga 86,138 milion lekë (ose realizuar 85.7%) të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 11,145 milion lekë më pak nga planifikimi. Ndërkohë që krahasuar me një vit më parë, këto investime kapitale janë pakësuar me 3,441 milion lekë (ose rreth 4 % më pak krahasuar me vitin 2018). Referuar realizimit faktik të investimeve kapitale për vitin 2019, konstatohet se planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të investimeve në masën 16% më shumë për vitin 2019 krahasuar me realizimin faktik 2018, dhe janë realizuar 4% më pak se viti 2018.

Shpenzime Kapitale me Financim të Brendshëm. Trendi i shpenzimeve kapitale me financim të brendshëm në vlerën 51,531 milion lekë referuar Treguesve Fiskalë të Konsoliduar rezulton në ulje. Konkretisht gjatë vitit 2019, ky zë është pakësuar me 1.3 % krahasuar me vitin 2018. Konstatohet se 27% e realizimit të Investimeve me Kapital të Brendshëm realizohet në muajit Dhjetor.

Shpenzimet Kapitale me Financim të Huaj janë realizuar në masën 74.2% pra në vlerë 23,642 milion lekë kundrejt 31,000 milion lekë të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose me një mosrealizim prej 7,538 milion lekë krahasuar me planin. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 72%. Kundrejt vitit 2018, shpenzimet kapitale me financim të huaj janë realizuar për 10.5% më pak ose realizuar më pak në vlerën 2,748 milion lekë

IV.2.1 Mbi shpenzimet kapitale

Nga auditimi me përzgjedhje mbi vlerësimin e projekteve të investimit, monitorimin dhe raportimin e tyre u konstatuan problematika sistematike të trajtuara edhe në auditimet e mëparshme të KLSH. Konstatohen, veprime jo në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, duke përfshirë: marrjen e angazhimeve buxhetore pa pasur në dispozicion fonde buxhetore veprime të cilat paraqesin një risk të shtuar në cenimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik pasi përcaktimi i limiteve trevjeçare të angazhimeve për çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme bëhet në përputhje me parimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik. Miratimi i fondeve buxhetore vetëm me qëllimin e lidhjes së kontratës dhe më pas shkurtimi i tyre, çelja e projekteve të investimeve në proces me Akte Normative, mbyllja e investimeve në proces dhe çelja e investimeve publike pa kaluar procedurat e menaxhimit të investimeve publike, realizimi i investimeve të huaja pa patur një plan buxheti të miratuar me ligj, çelja një projekti investimi kapital me financim të huaj me më shumë se tre kode projekti, regjistrimi i shpenzimeve të investimeve të huaja në SIFQ me kursin mesatar mujor të Bankës së Shqipërisë etj, janë veprime në kundërshtim me Parimet e Funksionimit të

Sistemit Buxhetor, dhe tregojnë për një planifikim të dobët të investimeve publike nga ana e institucioneve buxhetore si dhe një monitorim të pamjaftueshëm nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, për të garantuar një menaxhim eficient dhe transparent të burimeve për investime të financuara nga buxheti i shtetit. Nga auditimi me përzgjedhje u konstatua:

1. Përgjatë vitit 2019, për 10 projekte investimi, janë ndërmarrë angazhimet pa pasur në dispozicion fonde buxhetore për vlerën totale për 3,469 milion lekë dhe për 19 projekte investimi, janë ndërmarrë angazhime përtej fondit të miratuar në vlerën për 1,978 milion lekë, ndërkohë që një pjesë e këtyre investimeve nuk kanë kaluar procedurat e miratimit të investimeve publike si dhe nuk janë pjesë e Listës së Investimeve Publike 2019-2021 të projekt buxhetit të vitit 2019.

2. Nga auditimi mbi detajimin e fondeve për investimeve publike me financim të brendshëm referuar Aktit Normativ Nr. 11, datë 24.12.2019, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, u konstatua se, në mbyllje të periudhës ushtrimore 2019, 12 projekte investimi me vlerë 566 milion lekë kanë përshkrimin “Fond i ngrirë”

3. Nga auditimi me përzgjedhje, u konstatua, se përgjatë periudhës shkurt-tetor 2019, janë mbyllur pa realizim 129 projekte investimi me vlerë totale për 6,175 milion lekë të cilat përfaqësojnë 8% të Investimeve Kapitale të Realizuara duke reflektuar në këtë mënyre një planifikim të dobët të investimeve publike.

4. Referuar të dhënave të SIFQ, konstatohet se, në zërin Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm të realizuara për vitin 2019, përfshihet edhe likuidimi i Detyrimeve të Prapambetura në verën 7,044 milion lekë të cilat përfaqësojë 14% të këtij zëri.

5. Referuar të dhënave në SIFQ, konstatohet se, për vitin 2019, janë regjistruar 546 kontrata me vlerë totale për 9,714 milion lekë angazhime të cilat janë marrë pas datës 15 Tetor, veprime këto në kundërshtim me nenin 51 “Menaxhimi i angazhimeve” të Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar ku citohet: “Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme mund të ndërmarrë angazhime të reja gjatë vitit buxhetor, por jo më vonë se data 15 tetor”.

6. Konstatohet se, shumë projekte investimi me financim të brendshëm, me Aktin Normativ nr. 11, kanë pësuar një ndryshim të madh në vlerë krahasuar me vlerën e miratuar të tyre sipas Ligjit të buxhetit të vitit 2019. Nga auditimi me përzgjedhje u konstatua se, 43 projekte investimi me vlerë totale për 8,263 milion lekë (referuar Aktit Normativ nr. 02, datë 05.10.2019, me Aktin Normativ nr. 11, datë 24.12.2019, pra në fund të vitit buxhetor, kanë pësuar një rritje në vlerën për 3,843 milion lekë ose janë rritur me 43%). Ky fenomen i cili ekziston prej vitesh dhe i trajtuar nga KLSH, në auditimet e mëparshme, sjell risk për stabilitetin makroekonomik të vendit si dhe për efikasitetin real të këtyre shpenzimeve.

7. Janë realizuar Investime Kapitale me Financim të Brendshëm në vlerën 285 milion lekë, nga të ardhurat dytësore (kapitulli 6), pra investime të cilat nuk kanë plan buxheti të miratuar me Ligj, por që në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar realizimi i tyre konsiderohet si një realizim ndaj planit të buxhetit.

8. Referuar Tabelës së Treguesve të Konsoliduar Fiskalë konstatohet se, Investimeve Kapitale të financuara nga të ardhurat nga Arsimi i Lartë, janë realizuar në masën 890 milion lekë. Nga auditimi u konstatua se, janë kontabilizuar në mënyrë jo korrekte në llogarinë 231 “Investime Kapitale Të Trupëzuara” 11 projekte investimi me vlerë 120 milion lekë me përshkrimin “Studentë që ndjekin ciklin e parë të studimeve” dhe që përfaqësojnë 13.5% të këtij zëri.

9. Nga auditimi i të dhënave të projekteve të Investimeve Kapitale me Financim të Huaj me Kredi, u konstatua se, 2 projekte investimi në vlerën 180 milion lekë janë realizuar pa patur një plan buxhetor të miratuar me Ligjin e Buxhetit apo me Aktet Normative në zbatim të tij. 7 projekte investimi janë realizuar në tejkalim të planit të buxhetit për vlerën 907 milion lekë, fakt i cili tregon për mos monitorim nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

10. Referuar të dhënave në SIFQ, konstatohet se, ekziston një numër i madh projektsh të cilët sipas detajimit të fondeve buxhetore janë planifikuar në zërin 231 “Investime Kapitale të Trupëzuara”, ndërkohë raportimi i tyre në vlerën për 680 milion lekë në SIFQ, është bërë në zërin 230 “Investime Kapitale të Pa Trupëzuara” pa patur plan buxheti.

11. Referuar të dhënave në SIFQ, konstatohet se, i njëjti projekt investimi është çelur në SIFQ, me më shumë se dy kode. Nga auditimi u konstatua se projekti i investimit “Projekti për Rimëkëmbjen e Energjisë”, është i çelur në SIFQ me 8 kode projekti.

12. KLSH nga auditimi i projekteve specifike me financim të huaj ka konstatuar; Në të gjitha projektet e audituara, rezulton se nuk është përmbushur afati i përcaktuar i zbatimit dhe realizimit të projekteve në përputhje me marrëveshjet financiare të ratifikuara me ligj në Parlament. Institucionet Shtetërore dhe Entet Menaxhuese nuk kanë arritur të koordinojnë dhe harmonizojnë veprimtarinë e tyre për të realizuar disbursimet sipas parashikimeve të përcaktuara në Marrëveshjet Financiare, shtyrja e afateve të disbursimeve ka sjellë shtesa në kontratat e konsulencës dhe mbikëqyrjes, duke shkaktuar efekte negative financiare në rritjen e kostos së projektit. Njësitë e Zbatimit të Projektit nuk kanë realizuar dhe nuk kanë ndërmarrë asnjë veprim për monitorimin e vazhdueshëm dhe mbikëqyrjen e kontratave të punimeve shërbimeve të konsulencës, duke sjellë për pasojë dëm ekonomik për punime të pakryera por të paguara, cilësi të dobët, shtim të volumeve të punimeve dhe vonesa të tej zgjatura dhe të pa argumentuara e justifikuara në realizimin e projektit. Njësitë e Zbatimit të Projekteve/ Njësitë e Menaxhimit të Projekteve, kanë shfaqur parregullsi në zbatimin e afateve të përfundimit të kontratave kryesisht për punimet e ndërtimit, si dhe nuk kanë zbatuar penalitetet për kontraktorët të cilët nuk kanë

mundur të plotësojmë detyrimin e realizimit të kontratës brenda afateve të përcaktuara.

IV.2.2 Mbi vendimet gjyqësore.

KLSH ka konstatuar se vendimet gjyqësore të formës së prerë nuk raportohen dhe nuk deklarohen si shpenzim në kundërshtim me nenin 61 të Ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. Kjo krijon kushtet për akumulimin e kamatëvonesave si pasojë e vonesës në shlyerjen e tyre, nënvlerësimin e shpenzimeve të vitit dhe deficitit të vitit buxhetor, pagesën e tarifave përmbartimore si pasojë e mosekzekutimit vullnetar të vendimeve dhe thyerje të radhës së shlyerjes së vendimeve dhe selektivitet në përzgjedhjen e vendimeve për pagesë (mosrespektimi i FIFO). Sipas raportimit nga MFE të gjendjes së detyrimeve të prapambetura konstatohet se stoku i detyrimeve të prapambetura deri në 31.12.2019 sipas llogarisë 4864100 “Vendime gjyqësore” llogaritet në rreth **3,946 milion lekë**. Efekti i pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit për vitin 2019 për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore vlerësohet:

- për largim të padrejtë të punonjësve nga puna nëpërmjet llogarive të shpenzimeve operative vlerësohet në rreth 1,183 milion lekë, llogaria 6027400 “Shpenzime për ekzekutim të vendimeve gjyqësore për largim nga puna”
- për vendimet e tjera gjyqësore në rreth 736 milion lekë, llogaritë 6027401 “Shpenzime për ekzekutim të vendimeve gjyqësore të tjera” dhe 6029003 “Shpenzime gjyqësore”.

Duke ju referuar institucioneve më problematike buxhetore të cilat kanë ekzekutuar pagesa për punonjësit e larguar padrejtësisht nga puna, konstatohet se 10 institucione përbëjnë edhe rreth 50% të pagesave duke përfshirë, DPT në shumën 123 milion lekë, Bashkia Tiranë në shumën 102 milion lekë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit në shumën 94 milion lekë, Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve në shumën 77 milion lekë, QSUT në shumën 49 milion lekë, Ministria e Financave dhe Ekonomisë në shumën 48 milion lekë, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave në shumën 40 milion lekë, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale në shumën 25 milion lekë, Kuvendi në shumën 21 milion lekë dhe Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural në shumën 20 milion lekë.

Dukë marrë në konsideratë nivelin e lartë të detyrimeve për vendimet gjyqësore, KLSH, parashtron rëndësinë e trajtimit të plotë të përgjegjësive në lidhje me vendimmarrjen me kosto financiare të nëpunësve publike, në të njëjtën linjë me kërkesën e vazhdueshme për hartimin dhe miratimin e ligjit “Për përgjegjësinë materiale”, kjo pasi është konstatuar se në të gjitha subjektet që ekzekutojnë vendimet gjyqësore nuk përcaktohet përgjegjësia në lidhje me detyrimet që lidhen me to, në kundërshtim edhe me kërkesat e Udhëzimit Standart të Zbatimit të Buxhetit.

IV.2.3. Administrimi i burimeve njerëzore dhe shpenzimet e lidhura me to.

KLSH, shtyrë nga nivelet e larta të shpenzimeve për ekzekutim të vendimeve gjyqësore për largim të padrejtë nga puna dhe me qëllim vlerësimin mbi mire

menaxhimin e burimeve njerëzore, ka realizuar auditime, problematikat kryesore të të cilave paraqiten si në vijim:

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve. Gjatë vitit 2019, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka zbatuar 86 vendime gjykatë të formës së prerë për ish-punonjës të larguar padrejtësisht nga puna, duke paguar shpenzime gjyqësore për ish-punonjës gjithsej në vlerën 140 milion lekë. Nga auditimi është konstatuar se nuk është zbatuar radha e shlyerjes së vendimeve gjyqësore sipas databazës së vendimeve gjyqësore. Gjatë vitit 2019, janë punësuar në DPT 14 gjyq fitues, larguar nga vendimmarrjet e gabuara të titullarëve, ndërkohë që kanë mbetur në fund të vitit 2019 ende të pa trajtuara nga Komisioni i Posaçëm edhe 142 praktika gjyq fituesish, në shkelje të çdo afati të parashikuar në Urdhrin nr.5151, datë 28.10.2015. Gjatë vitit 2019, numri i vendeve vakante ka variuar gjatë gjithë vitit në vlera të larta si: 202 vende vakante në janar 2019 dhe 180 vende në dhjetor 2019. Mosveprimi për rikthimin në punë të punonjësve shkakton një kosto të panevojshme për buxhetin e shtetit duke qenë se për të njëjtin pozicion pune paguhen dy individë ose më shumë punonjës. Konstatohet se për 10 ish-nëpunës, për të cilët Komisioni i Posaçëm ka bërë propozimet përkatëse brenda të njëjtës kategori, Departamenti i Administratës Publike nuk ka nxjerrë aktet e rikthimit në punë të këtyre ish-nëpunësve me motivacionin se pret pëlqimin apo refuzimin e gjyqfituesit.

Gjatë vitit 2019, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka kaluar në 2 procese ristrukturimi, proces i shoqëruar me afate të tejzgjatura dhe procedurë jo në përputhje me dispozitat ligjore. Konstatohet se vendet vakante ndikojnë në performancën e disa drejtorive pasi, diferenca e numrit të punonjësve nga plani në fakt lë hapësirë interpretimi se puna kryhet nga punonjësit ekzistues të cilët mbingarkohen me funksione që nuk janë kompetencë e tyre. Për punonjësit me kontratë të përkohshme në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve nuk janë kryer procedura konkurrimi.

Në Ministrinë e Arsimit Sportit dhe Rinisë. Rezultoi se, sipas planit të masave të marrë për likuidimin e detyrimeve të prapambetura që vijnë nga ekzekutimi i vendimeve gjyqësore të formës së prerë, MASR ka kërkuar fonde shtesë për likuidim të vendimeve për Drejtoritë dhe Zyrat Arsimore, në vlerë totale 70.7 milion lekë dhe e thënë në mënyrë të përmblodhur vetëm MASR, për një periudhë 4 vjeçare ka realizuar pagesa për likuidimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë për periudhën 2014-2018, në masën 163.6 milion lekë.

Në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme. Rezultoi se, për periudhën objekt auditimi përfaqësitë diplomatike kanë funksionuar pa struktura të miratuara, pasi nga strukturat përgjegjëse të MEPJ këto të fundit nuk janë hartuar dhe miratuar asnjëherë. Rezultoi se, gjatë periudhës objekt auditimi janë bërë 24 emërime në përfaqësitë diplomatike dhe në 22 nga 24 raste emërimesh, nuk arsyetohet përse këto kanë qenë “rast i veçantë” dhe/ose llojin e njohurive dhe ekspertizës që zotërojnë personat e emëruar, sipas specifikave të pozicionit të emërimit. Rezultoi se, për 30 ambasadorë, edhe pse ka përfunduar afati 3

vjeçar i qëndrimit në detyrë, ata vazhdojnë të kryejnë funksionin e kreut të misionit diplomatik. Evidentohen raste të kapërcimit të këtij afati deri 9 vite, çka e bën shkeljen ligjore abuzive dhe për më tepër kur këta persona vijnë nga jashtë shërbimit pra nuk janë diplomat karriere, por persona të emëruar. Rezultoi se, në periudhën objekt auditimi, janë liruar nga detyra 15 punonjës, të cilët me Vendim Gjykate të formës së prerë dhe kanë fituar të drejtën për kthim në punë, nga këta, MEPJ ka dëmshpërblyer në shumën 8.78 milion lekë, 8 prej tyre, duke mos i kthyer në punë, edhe pse në mënyrë të vazhdueshme institucioni ka mbartur vende vakante në strukturë dhe/ose dëmshpërblim në lekë.

Rezultoi se, si pasojë e bashkimit të dy ish-ministrive dhe krijimit të MEPJ, 17 punonjës kanë ngelur jashtë strukturës së re, dhe si pasojë e kësaj është kryer edhe shpërblimi i tyre, referuar detyrimit ligjor që institucioni ka karshi këtyre punonjësve në bazë të nenit 50, pika 7 e ligjit Nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil” se “...nëpunësi civil që largohet ka të drejtën e një dëmshpërblimi, në përputhje me vjetërsinë e tij në punë”. Nga buxheti i MEPJ janë shpenzuar 9,980 mijë lekë, në një kohë që institucioni ka mbartur vazhdimisht pozicione vakante, duke cënauar parimet e përdorimit të fondeve publike me ekonomicitet, efikasitet dhe efektivitet.

Në Agjencinë e Blerjeve të Përqendruara (ABP). Rezultoi se, marrëdhëniet e punës së punonjësve të ABP, rregullohen sipas dispozitave të ligjit nr.7961, datë 12.7.1995, “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë” i ndryshuar. Për vetë rëndësinë që ABP ka, si organ qendror blerës, e cila menaxhon, një pjesë të konsiderueshme të fondeve buxhetore të institucioneve kryesore shtetërore, mos përfshirja e saj brenda objektit të ligjit mbi statusin e nëpunësit civil, nuk garanton qëndrueshmërinë në detyrë të punonjësve, vazhdimësinë profesionale, rekrutimin bazuar në meritë dhe integritet moral dhe nuk garanton paanësinë politike të tyre. Ndërkohë, marrëdhëniet e punës për punonjësit e institucionit të mëparshëm (ish-Drejtoria e Përgjithshme e Prokurimeve të Përqendruara) rregulloheshin në përputhje me ligjin 152/2013 “Për nëpunësin civil”, çka përbën një hap mbrapa për forcimin dhe garantimin e një administrate efikase dhe eficiente në detyrat e ngarkuara.

IV.2.4 Fondi i Kontigjencës dhe Rezervës

Për vitin 2019, sipas Ligjit nr.99/2018, Fondi Rezerve dhe Fondi i Kontigjences janë programuar 7,200 milion lekë, niveli i ndryshuar në 7,885 milion ma aktet normative gjatë vitit. Shpenzimet faktike buxhetore për fondin rezervë të Buxhetit të Shtetit, (sepse fondi i kontigjencës këtë vit nuk është përdorur), rezultojnë:

Për paga e shtesat (600,601), në vlerë 1,232 milion lekë, ose 36.5% e totalit të këtyre fondeve (e ndarë 91,250 mijë lekë për fond rezervë për shpenzime të paparashikuara, 140.9 milion lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re dhe 1,000 milion lekë rritje pagash me shkresa të MOF në sistemin e drejtësisë); Për shpenzime korente (602,603,604,605), në vlerë 1,798 milion lekë, ose 53.2% të këtyre fondeve (e ndarë 1,757.9 milion lekë për fond rezervë për shpenzime

të paparashikuara dhe 40.3 milion lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re);

Për investime (231), në vlerë 347 milion lekë, ose 10.3% të këtyre fondeve (e ndarë 207.22 milion lekë për fond rezervë për shpenzime të paparashikuara dhe 140 milion lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re).

1. Fondi Rezervë i Buxhetit të Shtetit i përdorur me VKM për emergjenca dhe aktivitete të pa parashikuara:

Për vitin 2019, përdorimin i këtij fondi është miratuar me 23 VKM, në vlerë 2,056 milion lekë, nga 2,235 milion lekë të programuara me Aktin Normativ nr.11 për këtë qëllim, pra është përdorur me VKM, në masën 92% e fondit të planifikuar, ose është përdorur më pak se programimi përfundimtar për 179 milion lekë. Të detajuara, mangësitë dhe shkeljet e konstatuara në dosjet e vendimeve për përdorimin e fondit rezervë për shpenzimet e paparashikuara, kanë rezultuar:

- a. Të gjitha praktikat e dosjeve të marra për auditim si nga arkiva e MFE edhe kopjet e tyre të mara nga Drejtoria e Menaxhimit të Buxhetit, nuk janë të inventarizuara.
- b. Në 1 VKM, në vlerë 13 milion lekë, ose 0.6 % e vlerës së këtij fondi, në dosjen shoqëruese nuk është relacioni i plotë dhe preventivi i shpenzimeve nga institucioni përfitues për përdorimin e tij.
- c. Në 1 VKM, në vlerë 2.2 milion lekë, ose 0.1% vlerës së këtij fondi, në dosjen shoqëruese nuk është miratimi i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, për përdorimin e tij.
- d. Në 3 VKM, në vlerë 75.4 milion lekë, ose 3.7% vlerës së këtij fondi, sugjerimet në mendimet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, nuk janë marrë parasysh para se të merrej vendimi për përdorimin e tij.
- e. Në 4 VKM, në vlerë 78 milion lekë, ose 3.8% të vlerës së këtij fondi, fondi rezervë është përdorur si “shtesë buxheti”, fonde të cilat, duhet të parashikoheshin në përputhje me procedurat dhe kriteret ligjore të planifikimit të buxhetit, dhe të miratoheshin me ligjin vjetor të tij.
- f. Në 1 VKM, në vlerë 30.1 milion lekë, ose 1.5% të vlerës së këtij fondi, fondi rezervë është përdorur me disa pasaktësi në dokumentacion.
- g. Në 2 VKM, në vlerë 14.3 milion lekë, ose rreth 0.7% e vlerës së këtij fondi, Vendimet e Këshillit të Ministrave, janë marrë me vonesë për likuidimin e vendimeve të GJEDNJ, duke sjellë pagesën e 0.17 milion lekëve për kamat vonesat në likuidimin e tyre. Nga auditimi i këtij viti të likuidimit të vendimeve të GJEDNJ, rezultoi se këto vendime janë likuiduar nga Fondi Rezervë për 14.3 milion lekë, i 2 VGJEDNJ me 2 VKM. Likuidimi i tyre është bërë brenda afatit të daljes së VKM, ndërsa kamat vonesat janë llogaritur nga koha e daljes së VGJEDNJ, plus 3 muaj dhe marrjes së VKM. Vlera prej 0.17 milion lekësh është një shtesë e pa justifikuar në përdorimin e fondeve buxhetore, e që ka ardhur nga vonesa në trajtimin e këtyre procedurave nga Avokatura e shtetit dhe Këshilli i Ministrave.

Në vitin 2019, mangësitë dhe shkeljet në vendimet e mara për përdorimin e fondit rezervë janë në vlerën 118.3 milion lekë, ose sa 6% e vlerës totale të

përdorimit të këtij fondi, përdorur me dokumentacion të mangët, apo me shkelje në përdorimin e tij. Megjithatë edhe këtë vit ka vlera të konsiderueshme të këtij fondi që përdoren si “shtesë buxheti” dhe “pa miratimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë”, duke sjellë pastaj dhe shkeljet e tjera që këto vendime merren pa preventiv dhe relacion përkatës, duke shkelur si ligjin organik të buxhetit dhe udhëzimin standard të tij. Pra megjithëse mangësitë dhe shkeljet këtë vit janë më të vogla se vitet e mëparshme, vazhdojnë të alokohen VKM me dokumentacion jo të plotë e në kundërshtim me legjislacionin në fuqi.

2. Fondit Rezervë të Buxhetit të Shtetit, përdorur me VKM dhe shkresa të MFE për funksionimin e Sistemit të Drejtësisë.

Për herë të parë këtë vit është vlerësuar dhe dakortësuar nga Parlamenti, përcaktimi ligjor mbi mbështetjen financiare të reformës në drejtësi, si një nga objektivat me madhore të qeverisë dhe shtetit shqiptar. Ky përcaktim mundësonte krijimin e burimeve financiare për institucione, të cilat ende nuk ishin konstituar edhe pse ligjet e reformës në shumicën e tyre ishin miratuar. Krijimi dhe reformimi i Organeve të Qeverisjes së Sistemit të Drejtësisë, sipas ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, me objekt përcaktimin e parimeve dhe rregullave në lidhje me organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë Gjyqësor, të Këshillit të Lartë të Prokurorisë, të Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, të Këshillit të Emërimeve në Drejtësi, si dhe të Shkollës së Magjistraturës, kërkon realizimin e procedurave të parashikuara në këtë ligj, për përzgjedhjen dhe emërimin e këshillave përkatëse të këtyre organeve. Nisur nga fakti që strukturat e institucioneve miratoheshin nga këto këshilla, që ende nuk ka një informacion dhe vendimmarrje për godinat, ku do akomodohen punonjësit e tyre, në ligjin vjetor të buxhetit janë parashikuar burimet financiare historike të institucioneve ekzistuese dhe burimet shtesë financiare për funksionimin e këtyre institucioneve, pas reformimit të tyre. Për vitin 2019, përdorimin i këtij fondi është miratuar me 4 VKM, në vlerë 321.23 milion lekë, nga 0.35 milion lekë të programuara me aktin e fundit normativ, pra është përdorur me VKM, në masën 91.8% e fondit të planifikuar, ose është përdorur më pak se programimi përfundimtar për 28.8 milion lekë. Përdorimi i këtij fondi është miratuar edhe me 2 shkresa të MFE, në vlerë 1,000 milion lekë, nga 1,000 milion lekë të programuara me aktin normativ për këtë qëllim, pra është përdorur në masën 100% e fondit të planifikuar. Nga auditimi i këtyre dosjeve rezultoi:

- a. Të gjitha praktikat e dosjeve të marra për auditim si nga arkiva e MFE edhe kopjet e tyre të mara nga Drejtoria e Analizës dhe Programimit Buxhetor, nuk janë të inventarizuara, për të treguar ecurinë se si është marrë një VKM për përdorimin e këtij fondi.
- b. Për herë të parë këtë vit është vlerësuar dhe dakortësuar nga Parlamenti, përcaktimi ligjor mbi mbështetjen financiare të reformës në drejtësi. Ky përcaktim mundësonte krijimin e burimeve financiare për institucione, të cilat ende nuk ishin konstituar edhe pse ligjet e reformës në shumicën e tyre ishin miratuar.

c. Krijimi dhe reformimi i Organeve të Qeverisjes së Sistemit të Drejtësisë, sipas ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, me objekt përcaktimin e parimeve dhe rregullave në lidhje me organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë Gjyqësor, të Këshillit të Lartë të Prokurorisë, të Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, të Këshillit të Emërimeve në Drejtësi, si dhe të Shkollës së Magjistraturës, kërkon realizimin e procedurave të parashikuara në këtë ligj, për përzgjedhjen dhe emërimin e këshillave përkatëse të këtyre organeve. Nisur nga fakti që strukturat e institucioneve miratoheshin nga këto këshilla, ende nuk ka një informacion dhe vendimmarrje për godinat, ku do akomodohen punonjësit e tyre, ndërsa në ligjin vjetor të buxhetit janë parashikuar burimet financiare bazuar në të dhëna historike të institucioneve ekzistuese dhe burimet shtesë financiare për funksionimin e këtyre institucioneve, pas reformimit të tyre. Ky fond është përdorur kryesisht për paga dhe për investime për sigurimin e ambienteve të përshtatshme për punë.

IV.2.5 Fondi i të përndjekurve politikë

Fondi i të Përndjekurve Politikë për vitin 2019, referuar Tabelës së Treguesve Fiskalë është realizuar në vlerën 1,199 milion lekë, nga 1,047 milion lekë të planifikuara me Ligjin nr. 99/2018 “Për buxhetin e viti 2019” ose 119% në raport me planin vjetor fillestar dhe 97% në raport me planin përfundimtar. Me ligjin fillestar të buxhetit fondi për rehabilitimin e të përndjekurve politik është planifikuar në vlerën 1,047 milion lekë. Me Aktin Normativ nr. 2 ky fond është planifikuar në vlerën 1,247 milion lekë, pra është rritur në vlerën 200 milion lekë ose 19% krahasuar me planin fillestar. Ndërsa me Aktin Normativ nr. 11, programimi përfundimtar i këtij fondi është 1,237 milion lekë, duke u ulur në vlerën 10 milion lekë. **Konstatohet se vlera e detyrimit të njohur nga shteti Shqiptar dhe i papaguar për ish të përndjekurve politik deri në fund të viti 2019 është 33,182 milion lekë.** Nëse buxheti i këtij fondi do të vazhdojë me këtë ritëm, ky detyrim do të mund të shlyhet pas rreth 32 vitesh. Për të ruajtur vlerën reale të kompensimit duke pasur në konsideratë kohën, do të duhej që detyrimet e njohura ndaj kësaj shtrese të indekskoheshin me inflacionin.

IV.2.6 Fondi për Zhvillimin e Rajoneve²

Fondi për Zhvillimin e Rajoneve, megjithëse është burim financimi për disa programe buxhetore, nuk del si zë më vete në tabelën e treguesve fiskale. Edhe pas rekomandimeve të Kontrollit të Lartë të Shtetit situata në lidhje me raportimin e këtij fondi (FZHR), vazhdon të jetë e njëjtë si në vitet e kaluara. Fondi i Zhvillimit të Rajoneve për vitin 2019, përbëhet nga granti konkurruese për arsimin dhe shpërndarja e fondeve kryhet nga Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve. Konstatohet se vlerat e programeve 09120 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)”, 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm)”, 09450 “Arsimi Universitar” kanë qenë të pandryshuar si në projektbuxhetin e vitit 2019, ashtu edhe në buxhetin e miratuar me Ligjin nr. 99/2018, por, **lista e detajuar e**

² Raportohen rezultatet e auditimit të realizuar në MFE

investimeve të çelura është e ndryshme nga lista e paraqitur në momentin e miratimit të projekt-buxhetit të vitit.

Konstatohet se plani përfundimtar me ndryshime i programit 09450 “Arsimi Universitar” është 276.5 milion, duke reflektuar diferencë në vlerën 64 milion lekë krahasuar me Aktin Normativ nr. 11 dhe Tabelën e Treguesve Fiskalë, **pasi Akti Normativ nr. 11, nuk ka përfshirë dhe nuk ka reflektuar ndryshimet e VKM-së nr. 372, datë 29.05.2019 për transferimin e fondeve. Komiteti i Zhvillimit të Rajoneve ka shpërndarë në total 171 milion lekë më shumë fond për projekte të reja se fondet e parashikuara dhe çelur me ligjin e buxhetit për këto projekte, duke rritur riskun e krijimit të detyrimeve të prapambetura.** Nga auditimi i pagesave të kryera gjatë vitit 2019, për projektet e financuara nga **Fondi i Zhvillimit të Rajoneve u konstatua se për 86 projekte në shumën 1,338 milion lekë janë kryer pagesa për detyrime të prapambetura**, nga të cilat 62 projekte në shumën 1,064 milion lekë i përkasin programit 06220 “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” dhe 24 projekte në shumën 274 milion lekë i përkasin programit 09210 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)” dhe programit 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm”, duke mbivlerësuar në vlerën 1,338 milion lekë investimet kapitalet të financuara nga Fondi i Zhvillimit të Rajoneve. Konstatohet se janë ulur financimet për projektet në vazhdim që financohen nga FZHR dhe janë rritur financimet për projektet e reja që financohen po nga FZHR.

Nga auditimi është konstatuar se kontratat për 5 projekte të reja (në vlerën 1,559 milion lekë) të programit 06220 janë lidhur pas datës 15 Tetor 2019. Lidhja e 5 kontratave në vlerën totale 1,550 milion lekë nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit pas datës 15 Tetor është në kundërshtim me nenin 54 të Ligjit nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

IV.2.7 Fondi i Sigurimeve Shoqërore (ISSH)³.

Instituti i Sigurimeve Shoqërore (ISSH) ka për mision administrimin e skemës së sigurimeve shoqërore në përgjithësi, dhe i politikave të pensioneve në veçanti, mbulimin e popullsisë me elementë të sigurimeve shoqërore në çdo vend dhe kohë kur lind kjo e drejtë, rritja e numrit të kontribuesve dhe grumbullimi i të ardhurave nga kontributet e fermerëve dhe të siguruarit vullnetarë, përmirësimi i efikasitetit të menaxhimit të fondeve të sigurimeve shoqërore, si dhe i fondeve përkohësisht të lira dhe fondit rezervë.

Të ardhurat gjithsej në fondin e sigurimeve shoqërore, për vitin 2019 rezultojnë 133,173 milion lekë, kundrejt 133,378 milion lekë të programuara, ose të realizuara në masën 99.8% të programimit. Të ardhurat e programuara për vitin 2019, të ndara sipas përgjegjësisë, janë realizuar si më poshtë:

- Për ISSH, të ardhurat ishin programuar 3,320 milion lekë dhe u realizuan 3,416 milion lekë ose 103%, me një tejkalim prej 96 milion lekë. Nga të cilat: të ardhurat për sigurimet shoqërore ishin programuar 3,010 milion lekë dhe u realizuar 3,354

³ Raportim i treguesve i konfirmuar në auditimin e MFE

milion lekë ose 111% me një tejkalim prej 344 milion lekë; të ardhurat për sigurimet shëndetësore ishin programuar 310 milion lekë dhe u realizuan 62 milion lekë ose 20% me një mosrealizim prej 248 milion lekë.

- Për DPT, të ardhurat ishin programuar 81,332 milion lekë dhe u realizuan 80,844 milion lekë ose 99 %.
- Transferta nga buxheti i shtetit për fondin e sigurimeve shoqërore është tërhequr në shumën 46,868 milion lekë, nga 47,393 milion lekë që ishte planifikuar, pra për 62 milion lekë më pak, ose në masën 99.9% ndaj planit, ndërsa krahasuar me vitin 2018 transfera e buxhetit të shtetit është ulur me 525 milion lekë.

Si burim financiar i mbulimit të shpenzimeve të ISSH është përcaktuar edhe shuma 2,106 milion lekë me burim nga rezultati financiar pozitiv i vitit 2018, i miratuar me Aktin Normativ nr.11.

Shpenzimet gjithsej i fondit të sigurimeve shoqërore në vitin 2019, janë realizuar në shumën 131,238 milion lekë, nga 125,364 milion lekë në vitin 2018, prej të cilave:

- Shpenzimet për përfitime u realizuan në shumën 111,868 milion lekë, nga 105,426 milion lekë në vitin 2018;
- Shpenzimet për programe të veçanta u realizuan në shumën 11,723 milion lekë, nga 13,082 milion lekë në vitin 2018;
- Shpenzimet për skemat suplementare u realizuan në shumën 5,355 milion lekë, nga 4,722 milion lekë në vitin 2018;
- Shpenzimet administrative u realizuan në shumën 2,293 milion lekë, nga 2,134 milion lekë në vitin 2018.

Shpenzimet në total në vitin 2019, janë rritur në vlerë me 5,874 milion lekë, ose në përqindje 4.7% më shumë se në vitin 2018. Në raport me PBB shpenzimet totale në vitin 2019 në krahasim me vitin 2018 janë rritur me 7.8 %.

Deficiti i skemës së pensioneve për vitin 2019, ka rezultuar në shumën 27,921 milion lekë, ose 1,062 milion lekë më pak se plani prej 28,983 milion lekë, ndërsa krahasuar me vitin 2018, **ku deficiti ishte 26,966 milion lekë, ky tregues është rritur me 955 milion lekë, apo me 3.5% më shumë.**

Në fund të vitit 2019, **debitorët për sigurimet shoqërore⁴** rezultojnë në shumën 12.6 miliardë lekë, ndërkohë që deficiti i skemës së qytetit, për vitin 2019, ka rezultuar në shumën 18.1 miliardë lekë, pra niveli i borxhit në raport me deficitin vjetor, llogaritet sa 70% e deficitit të skemës së qytetit. **Në vitin 2019, për skemën e qytetit, numri i subjekteve debitorë arriti në 86558 subjekte, ose 13818 subjekte më shumë se në vitin 2018. Shuma totale e debisë në vitin 2019, arriti në 12.6 miliard lekë ose 0.7 miliard lekë më shumë se në vitin 2018. Numri**

4 Raportim i rezultateve nga auditimi lidhur me mbledhjen e kontributeve në DPT

i subjekteve debitorë është rritur me 19%, ndërkohë që debia është rritur në masën 5.9% krahasuar me vitin 2018.

IV.2.8 Fondi Sigurimit Të Detyrueshëm Të Kujdesit Shëndetësor⁵.

Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor është i vetmi institucion publik dhe autonom, i cili menaxhon dhe zhvillon skemën e sigurimit të detyrueshëm të kujdesit shëndetësor në Shqipëri. FSDKSH financon shërbimet shëndetësore nga ofrues publikë dhe privatë, në përputhje me politikat kombëtare të kujdesit shëndetësor. Për përmbushjen e misionit të Fondit, në vitin 2019, i është planifikuar një buxhet prej 42,487 milion lekë, i cili është realizuar në shumën 42,119 milion lekë.

Të ardhurat gjithsej, janë realizuar për 40,933 milion lekë, nga 42,487 milion lekë të planifikuara, pra janë realizuar 96.3% të planit, ose 1,554 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë, të ardhurat janë realizuar për 832 milion lekë, ose 2.1% më shumë se në vitin 2018

Shpenzimet gjithsej, janë realizuar për 42,119 milion lekë nga 40,158 milion lekë një vit më parë, më pak se plani fillestar për 219 milion lekë, ndërsa krahasuar me planin përfundimtar janë realizuar 369 milion lekë më pak, ose 0.9% më pak. Po ta krahasojmë realizimin e këtij viti me një vit më parë, shpenzimet e 2019 janë realizuar më shumë për 1,960 milion lekë, ose 4.9% më shumë.

IV.2.9 Fondi për pushtetin vendor.

Për vitin 2019, sipas treguesve fiskalë të konsoliduar janë raportuar shpenzime për buxhetin vendor të realizuara në shumën 56,227 milion lekë nga 55,286 milion lekë të planifikuara me sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 110% referuar planit fillestar, pra me një realizim kundrejt planit me 941 milion lekë më shumë. Shpenzimet e qeverisjes vendore përfaqësojnë rreth 11.4 % të shpenzimeve totale të qeverisjes së përgjithshme në vitin 2019. Konstatohet se 68 % të shpenzimeve totale të Buxhetit Vendor e zënë Shpenzimet Korente dhe 32 % e zënë Shpenzimet Kapitale. **Shpenzime Kapitale të kryera nga qeverisja vendore përfaqësojnë rreth 1% ndaj PBB-së nominale në vitin 2019, raport ky në rënie me rreth 0.4 pikë përqindjeje krahasuar me nivelin e tij në vitin e mëparshëm.**

Sipas të dhënave të marra nga MFE, **të ardhurat e pa përdorura dhe të trashëguara** për vitin 2020, për njësitë e vetëqeverisjes vendore, janë 11,038 milion lekë, të cilat përfaqësojnë 22% të të ardhurave faktike të vitit 2019, (50,590 milion lekë). Nga testimi i KLSH mbi të dhënat e MFE rezulton se këto të ardhura të trashëguara kanë diferencë si me vlerën që duhet të ishte trashëguar edhe me vlerën e raportuar në pasqyrat financiare të njëjësive të vetëqeverisjes vendore. Sipas bilanceve të 61 bashkive, rezultojnë 5,785 milion lekë të ardhura të trashëguara, me një deviacion 5,253 milion lekë nga të dhënat e raportuara, ku devijimi më i madh i takon të dhënave të Bashkisë Tiranë. Nga analiza e të

⁵ Raportim i treguesve I konfirmuar në auditimin e MFE

dhënave të paraqitura nga MFE mbi tepricën fillestare të vitit të të ardhurave të trashëguara dhe të ardhurat dhe shpenzimet e vitit sipas burimeve të financimit, konstatohet se nuk është paraqitur si burim financimi i vitit në ligjin fillestar të buxhetit, financimi i huaj për pushtetin vendor (1,250 milion lekë).

Në fund të vitit 2019, referuar të dhënave të MFE konstatohet se, **detyrimet e prapambetura** të raportuara nga njësitë e qeverisjes vendore, arrijnë në vlerën 8,170 milion lekë dhe se 22% të këtij detyrimi e zë Bashkia Tiranë për vlerën 1,758 milion lekë. Me qëllim dhënien e sigurisë në lidhje me detyrimet e prapambetura të raportuara nga pushteti vendor, nga ana e KLSH janë dërguar kërkesa për konfirmim të stokut të detyrimeve të prapambetura sipas pasqyrave financiare dhe formateve të tjerë raportues. Nga ana e njësive të vetëqeverisjes vendore është kthyer përgjigje duke shoqëruar edhe me relacion përkatës e tabela shoqëruese të nënshkruara nga këto subjekte raportuese. **KLSH ka bërë një vlerësim të nivelit të raportuar nga MFE si stok të detyrimeve të prapambetura në nivel vendor (mbi bazë vetë deklarimi) dhe ka konstatuar devijime minimalisht në nivelin 3,712 milionë lekë të nënvlerësuar.**

Stoku i detyrimeve (të prapambetura dhe afatshkurtra) deri në dhjetor të vitit 2019, për njësitë e vetëqeverisjes vendore sipas vlerësimi të KLSH-së të formuluar mbi vlerën më të madhe të deklaruar prej 17,196 milion lekë (si detyrim i prapambetur dhe detyrim afatshkurtër i vet deklaruar në KLSH me formularë dhe pasqyrave financiare) përbën një risk të shtuar për qëndrueshmërinë financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore. Kundrejt totalit të shpenzimeve faktike vetëm të bashkive, stoku i detyrimeve paraqitet në masën 31 % të totalit.

Në përfundim KLSH ka bërë klasifikimin sipas statusit të mëposhtëm:

A. “Në vështirësi serioze financiare”, ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson mbi 80% të shpenzimeve faktike:

Bashkia Shkodër, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 382 milion lekë përfaqësojnë 142 % të shpenzimet faktike në vlerën 268 milion lekë.

Bashkia Vorë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 1,396 milion lekë përfaqësojnë 227 % të shpenzimet faktike në vlerën 616 milion lekë.

Bashkia Mirditë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 258 milion lekë përfaqësojnë 125 % të shpenzimet faktike në vlerën 206 milion lekë.

Bashkia Kavajë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 911 milion lekë përfaqësojnë 114 % të shpenzimet faktike në vlerën 802 milion lekë.

Bashkia Poliçan, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 177 milion lekë përfaqësojnë 98 % të shpenzimet faktike në vlerën 182 milion lekë.

Bashkia Kamëz, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 1,479 milion lekë përfaqësojnë 90 % të shpenzimet faktike në vlerën 1,637 milion lekë.

Bashkia Ura Vajgurore, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 277 milion lekë përfaqësojnë 81 % të shpenzimet faktike në vlerën 342 milion lekë.

B. “Në vështirësi financiare”, ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson mbi 25%-45% të shpenzimeve faktike, janë 35 bashki

C. “Pa probleme Financiare” ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson nën 15% të shpenzimeve faktike, janë 19 bashki.

Mbi analizën e stokut të detyrimeve dhe të ardhurave të papërdorura të bashkive. Nëse do të vlerësonim situatën e stokut të detyrimeve të bashkive (17,196 milion lekë) përkundrejt të ardhurave të pa përdorura të cilat trashëgohen në vitin buxhetor pasardhës (10,758 milion lekë) referuar të dhënave të MFE-së, konstatohet se, vlera e stokut të detyrimeve të prapambetura sipas vlerësimit të KLSH-së, është 60% më e lartë se vlera e të ardhurave të pa përdorura të cilat trashëgohen. Konstatohet se:

- 20 bashki rezultojnë me një stok detyrimesh (1,663 milion lekë) shumë më të ulët ose 50% më pak se të ardhurat e pa përdorura (3,349 milion lekë) që trashëgojnë në vitin 2020.

- Për 6 bashki me probleme serioze financiare, Kavajë, Kamëz, Ura Vajgurore, Mirditë, Poliçan, Vorë përjashtuar Bashkinë Shkodër, vlera e stokut të detyrimeve për 4,499 milion lekë (26% e totalit), krahasuar me vlerën totale të fondeve që këto bashki kanë trashëguar në vitin 2020, në vlerën totale për 334 milion lekë, është 12 herë më e lartë.

Konstatohet se Bashkia Shkodër, (referuar të dhënave të mësipërme) megjithëse konsiderohet si një bashki me vështirësi serioze financiare, në mbyllje të vitit buxhetor 2019, ka trashëguar të ardhura të pa përdorura në vlerën për 724 milion lekë dhe një stok të detyrimeve për 381 milion lekë. Pra nëse kjo bashki do të kishte mundësi të përdorte të ardhurat ajo jo vetëm nuk do të kishte stok të detyrimeve dhe të klasifikohej si një bashki me probleme serioze financiare por do të trashëgonte të ardhura të pa përdorura në vlerën për 343 milion lekë. Ligji për vetëqeverisjen vendore përcakton **detyrimin për shpërndarjen e buxhetit për qeverisjen vendore në nivelin e 1 % të PBB.** Nga ana tjetër në LOB dhe në Ligjin për vetëqeverisjen vendore përcaktohet e drejta e njësisve të vetëqeverisjes vendore për mbartjen e fondeve të transfertës së pakushtëzuar së papërdorur në fund të vitit si dhe të fondeve të siguruara nga të ardhurat e veta të papërdorura në fund të vitit. Në këtë mënyrë, në çeljen e planit fillestar me ligjin e buxhetit të vitit rezultojnë se plani i detajuar për buxhetin vendor është në nivelin e 1% të PBB për pjesën e transfertës së pakushtëzuar. Referuar analizës mbi të drejtën për të shpenzuar fondet e trashëguara, dhe nivelit të shpenzimeve të planifikuara për buxhetin vendor konstatohet se, edhe për këtë vit, nuk janë respektuar kërkesat e LOB dhe Ligjit për Vetëqeverisjen Vendore në lidhje me të drejtën e pushtetit vendor për të shpenzuar. Nga auditimi konstatohet se pjesa e transfertës së pakushtëzuar e papërdorur dhe pjesa e të ardhurave të veta të papërdorura në fund të vitit nuk janë të detajuara me ligjin fillestar të buxhetit.

Nga auditimet e zhvilluara nga KLSH në 23 subjekte të pushtetit vendor, nga të cilat 20 bashki, 2 këshilla qarku dhe 1 agjencia në njësitë e vetëqeverisjes vendore kanë rezultuar problematika me pasojë dëm ekonomik në fushën e shpenzimeve buxhetore vlerën 28 milion lekë, nga e cila vetëm në fushën e

investimeve në zbatimin e punimeve në vlerën 13.4 milion lekë, mangësi në procedurë në vlerën 14.1 milion lekë dhe paguar tepër nga pagat në vlerën 0.5 milion lekë.

IV. 3 Raportimi i Treguesve Fiskalë dhe Deficiti

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, të ardhurat e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë (ose realizuar 94.6%) të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 26,328 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (rreth 2.3% më shumë se viti 2018). Planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8.2 % më shumë nga një vit më parë, ndërkohë që realisht rritja nga viti 2018, është vetëm 2.3 %. Planifikimi optimist i të ardhurave ka lejuar planifikimin më të madh të shpenzimeve buxhetore brenda limiteve të deficitit të vendosur me ligj. Të ardhurat për vitin 2019, përbëjnë 27.3% të PBB⁶ (nga 27.4% të deklaruar nga MFE në raport me PBB).

Grafiku nr.1 Programimi dhe realizimin i të ardhurave buxhetore për vitin 2019.

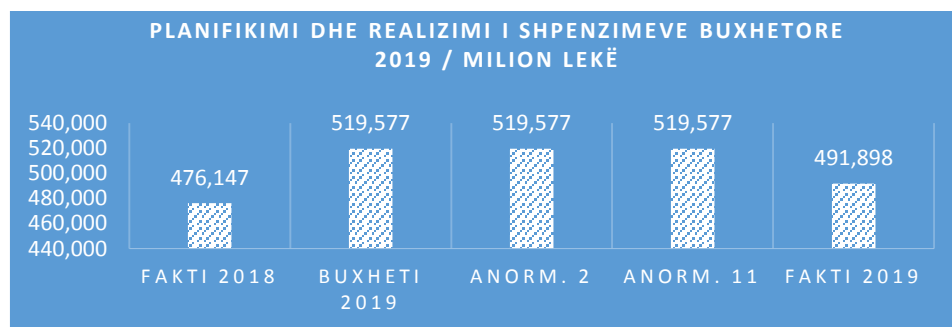

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, shpenzimet e përgjithshme të buxhetit, **janë realizuar në vlerën 491,897 milion lekë, nga 519,577 milion lekë (ose realizuar 95%) të planifikuara**, ose 27,680 milion lekë më pak se planifikimi fillestar dhe që mbeti i pandryshuar me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”. Gjatë vitit 2019, shpenzimet buxhetore u realizuan 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018 ose rreth 3.3% më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1% të PBB-së. Në gjykimin e KLSH, mosrealizimi i shpenzimeve është ndikuar veçanërisht nga mosrealizimi i të ardhurave, rritja ekonomike dhe është i lidhur me detyrimin ligjor për të mbajtur nivelin e deficitit nën 2% të PBB-së.

Grafiku nr.2 Programimi dhe realizimin i shpenzimeve buxhetore për vitin 2019.

⁶ Në vlerësimin e treguesve KLSH ka përdorur PBB në vlerë nominale 1689 miliard lekë, sipas Departamentit Makroekonomik Ministria e Financave dhe Ekonomisë., publikuar në “Treguesit periodik të borxhit publik”

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Deficiti buxhetor për vitin 2019, ishte parashikuar në vlerën 32,900 milion lekë sipas Ligjit të Buxhetit të vitit 2019 dhe Akteve Normative dhe **është realizuar në masën 31,548 milion lekë ose realizuar në masën 95,5%**. Krahasuar me vitin 2018, deficiti buxhetor është rritur në masën 5,310 milion lekë ose është rritur në masën 20%. **Në kontekstin formal, deficiti në raport me PBB rezulton në masën 1.87%, pra brenda kufirit prej 2%.** Deficiti ka arritur vlerën e tij më të lartë në muajin Dhjetor 2019, **për 20,426 milion lekë, vlerë që përfaqëson 65% të Deficitit Buxhetor faktik të vitit 2019.**

Sipas KLSH, niveli faktit i deficitit për vitin 2019 është i nënvlerësuar, si rrjedhojë e mos financimit të bonove të thesarit për mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë në vlerën 6.8 miliardë lekë ose rreth 0.4% e PBB. Sikurse trajtohet edhe në pjesët respektive të këtij raporti Ministria e Financave dhe Ekonomisë, raporton:

1. Detyrime të prapambetura (sipas raportimit në llogarinë ekonomike 486 në SIFQ), në rreth 17 miliard lekë ose 1% e PBB, të cilat **në vlerësimin e KLSH, janë të paktën 24.4 miliard lekë.**
2. Detyrimi për stokun e TVSH për tu rimbussuar, sipas raportimit të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve është rreth 11.2 miliard lekë ose 0.7% të PBB, i cili **në vlerësimin e KLSH është 14.8 miliard lekë.**

Këto shpenzime të ndodhura, në kuptim të nenit 61 të ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, *nuk rezultojnë të jenë paraqitur në tabelën e treguesve fiskalë të konsoliduar në zërat respektivë buxhetorë.* Në këtë mënyrë, **KLSH vlerëson se zërat buxhetorë të paraqitura në treguesit fiskalë të konsoliduar në lidhje me shpenzimet operative, shpenzimet për investime, TVSH e rimbursueshme me efekt në shpenzimet e përgjithshme, të ardhurat e përgjithshme dhe deficitin buxhetor kanë devjacione.**

Deficitin faktik i raportuar nga MFE paraqitet në shumën 1.87% të PBB. Duke marrë në konsideratë **mos mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë për 6.8 miliard lekë efekti në nënvlerësimin e deficitit llogaritet 0.4% në raport me PBB dhe për rrjedhojë deficiti faktik sipas KLSH vlerësohet të paktën në 2.27% të PBB.** Ky nënvlerësim nga mos emetimi dhe mos raportimi i këtyre bonove të thesarit jep të njëjtin efekt nënvlerësues në stokun e borxhit publik të raportuar në fund të vitit 2019.

Mbi Raportimin Financiar

Edhe për vitin 2019, nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë nuk janë paraqitur në Kuvend pasqyrat financiare të konsoliduara të shtetit. KLSH, konstaton se kuadri rregullator lidhur me Kontabilitetin Publik nuk ka patur përmirësimin e synuar. Mbajtja e kontabilitetit në sektorin publik rregullohet mbi bazë të një Udhëzimi Vjetor, të paplotë dhe me probleme nga pikëpamja konceptuale. Sipas KLSH, progresi i bërë në lidhje me hartimin e bazës ligjore dhe përgatitjen e pasqyrave financiare të konsoliduara të shtetit është i pamjaftueshëm dhe objektivat në këtë fushë janë shumë larg objektivave të Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020. **Në mungesë të pasqyrave financiare të konsoliduara të pa dorëzuara dhe pa paraqitura nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë në Kuvend për vitin 2019, KLSH nuk jep një opinion në lidhje me to.**

V. RAPORTIMI I BORXHIT PUBLIK

V.1. Kufijtë e borxhit publik për vitin 2019

Gjatë vitit 2019, kufizimet për borxhin e ri të emetuar dhe shlyerjen e borxhit ekzistues janë përcaktuar në nenet 9, 20 dhe 21 të ligjit nr. 99 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, të ndryshuar. Në këtë ligj është përcaktuar financimi i deficitit prej 32,900 milion lekësh nëpërmjet rritjes së huamarrjes totale neto nga burime të brendshme dhe të huaja në shumën 7,203 milion lekë.

Në nenin 20 të këtij ligji, është përcaktuar rritja vjetore të garancive të qeverisjes qendrore në dobi të palëve të treta përfituese, deri në 2,000 milion lekë. Nga ana tjetër, në nenin 21 të ligjit është parashikuar rritja e kufirit të financimit të përcaktuar më sipër nëpërmjet emetimit të ndonjë eurobondi si dhe në rast të disbursimit të ndonjë kredie shtesë në formën e “mbështetjes buxhetore” nga institucionet financiare ndërkombëtare. KLSH konstaton se edhe për këtë vit, në Ligjin nr. 99/2018 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, nuk janë vendosur kufizime sasiore për marrjen e borxhit të ri, duke lejuar mundësinë e rritjes së tij. Kjo qasje bie në kundërshtim me kërkesat e nenit 58 të ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar dhe nenit 9 të ligjit nr. 9665 datë 18.12.2006 “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. Në nenin 9 “Kufizimet e borxhit shtetëror dhe të garancive shtetërore të huasë”, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar është përcaktuar që “Kufizimet për shumën e borxhit shtetëror dhe për shumën e garancive shtetërore të huave përcaktohen në ligjin vjetor të buxhetit. Kufizimet e parashikuara të borxhit i referohen në radhë të parë, shumës së borxhit dhe shumës së garancive të marra rishtazi dhe, në radhë të dytë, shumës së përgjithshme të borxhit shtetëror dhe të garancive të papaguara në fund të vitit...”.

Sa më sipër, konkludojmë se në Ligjin nr. 99/2018 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, është parashikuar rritja e kufirit të borxhit e pakuantifikuar, duke parashikuar mundësinë e shtesës së këtij borxhi në rast të emetimi të Eurobondit

dhe/ose disbursimit të ndonjë mbështetje buxhetore. I njëjti parashikim ka vijuar edhe në aktet normative të miratuara gjatë vitit. Raportimi i treguesve fiskalë të konsoliduar për financimin e deficitit të vitit 2019, krahasuar me nivelet e programimit është paraqitur në tabelën në vijim:

Në milion lekë

ZËRI BUXHETOR	Ligji 99/18	A.N 2	A.N 11	Fakti
DEFIÇITI	-32,900	-32,900	-32,900	-31,549
FINANCIMI DEFIÇITIT	32,900	32,900	32,900	31,549
BREND SHEM	48,597	49,697	50,297	40,932
Te ardhura nga privatizimi				242
Hua-marrje e brendshme	22,900	21,000	24,600	17,846
Te tjera	25,697	25,697	25,697	22,844
I HUAJ	-15,697	-16,797	-17,397	-9,383
Hua afatgjate (e marre)	19,700	18,600	18,000	20,493
Ndryshimi i gjendjes se arkës				-1,729
Ripagesat	-35,397	-35,397	-35,397	-29,791
Mbeshtetje buxhetore				1,643

Burimi: KLSH

KLSH ka konstatuar, se huaja afatgjatë e marrë për financimin e deficitit paraqitet me tejkalim të planit. Nga 18,000 milion lekë të planifikuara me Aktin Normativ nr. 11 datë 24.12.2019, rezulton se janë disbursuar hua afatgjata për financimin e deficitit jo në formën e mbështetjes buxhetore në shumën 20,493 milion lekë (raportim i Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit). Huamarrja e brendshme me anë të instrumentave të bonove të thesarit dhe obligacioneve sipas raportimit në treguesit fiskalë të konsoliduar paraqitet në shumën 17,846 milion lekë, me nën realizim përkundrejt planit në shumën 24,600 milion lekë. Edhe ripagesat për borxhin e huaj paraqiten me nën realizim duke shlyer principal të borxhit të jashtëm në shumën 29,791 milion lekë përkundrejt 35,397 milion lekë të planifikuara.

V.2. Treguesit kryesorë të borxhit publik

Treguesit kryesorë të borxhit publik dhe ecuria e tij në 5 vitet e fundit, sipas stokut të raportuar në fund të vitit 2019 (të dhënat e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë) paraqiten sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Borxhi publik	977,965	1,043,229	1,066,611	1,088,169	1,107,285	1,112,626
Borxhi i qeverisë qendrore	977,102	1,042,272	1,065,710	1,087,342	1,106,569	1,112,044
Borxhi i pushtetit lokal	863	957	910	827	716	582
PBB	1,395,305	1,434,307	1,475,251	1,555,868	1,630,905 ¹	1,688,894
Stoku i borxhit / PBB (%)	70.1	72.7	72.3	70.1	67.9	65.9

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

¹PBB e rishikuar në krahasim me raportimin në treguesit e borxhit për fundin e vitit 2018, sipas raportit periodik të treguesve të borxhit të publikuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Raporti i borxhit publik ndaj PBB përgjatë vitit 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë ka rezultuar në ulje në krahasim me një vit më parë, ky raport ka shënuar rënie nga 67.9% në 65.9% të PBB kur i referohemi treguesve të borxhit publik për tremujorin e katërt të vitit 2019.

Nga ana tjetër në Raportin e Buxhetit Faktik për vitin 2019, të hartuar nga MFE është raportuar se stoku i borxhit publik ndaj PBB është në nivelin e 66.2% në

vitin 2019 nga 67.9% në vitin 2018. Ky vlerësim është bazuar tek PBB-ja nominale e rritur me 2.2% në vitin 2019. (VKM nr.53 datë 29.01.2020).

KLSH ka konkluduar se treguesit e borxhit publik në raport me PBB, për vitin 2019 bazuar në PBB faktike të publikuar nga World Economic Outlook, Tetor 2020, janë të ndryshëm nga deklarimi i MFE. Niveli i borxhit i rivlerësuar nga KLSH e për pasojë edhe treguesi në raport me PBB-në, paraqitet si më poshtë:

Në miliard lekë

Viti	2016	2017	2018	2019	2019 KLSH
Borxhi publik	1,067	1,088	1,107	1,113	1,120 ⁷
PBB sipas Outlook	1,472	1,551	1,636	1,678	1,678 ⁸
Stoku i borxhit / PBB (%)	72.5%	70.2%	67.7%	66.3%	66.7%

Borxhi Publik përgjatë vitit 2019, ka ardhur në rritje në krahasim me një vit më parë në terma bruto, si pasojë e shtesës së huamarrjes nga emetimet më të mëdha se maturimet e instrumentave në tregun e brendshëm dhe huasë në nivele më të larta të disbursuar për projekte me financim të huaj në raport me shlyerjet përkatëse si pasojë e maturimeve. Sipas raportimeve stoku i borxhit publik, konvertuar me kursin e këmbimit të BSH të datës së fundit të vitit 2019, duke përfshirë bonot e thesarit, obligacionet, kredinë e huaj për projekte, garancitë e brendshme dhe të jashtme si dhe borxhin e pushtetit vendor është në shumën 1,112,626 milion lekë, përkundërt 1,107,285 milion lekë të vlerësuar në fund të vitit 2018, me një rritje vjetore neto në shumën 19,116 milion lekë. **KLSH vlerëson se stoku i borxhit publik të raportuar për vitin 2019 paraqitet i nënvlerësuar bazuar në respektimin e kërkesave ligjore për raportimin e detyrimeve të prapambetura dhe në respektim të standardeve ndërkombëtare të raportimit financiar.**

Në këtë mënyrë, mosfinancimi i detyrimeve të prapambetura nënvlerëson stokun e borxhit të marrë për financimin e shpenzimeve të padeklaruara. Kompozimi i borxhit shtetëror i klasifikuar në të brendshëm dhe të jashtëm dhe i garantuar ose jo paraqitet sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	2015	2016	2017	2018	2019
Stoku i borxhit të brendshëm	551,375	561,120	577,056	580,310	597,290
Stoku i brendshëm shtetëror	520,936	530,834	546,939	565,093	582,136
Stoku i brendshëm i garantuar	30,439	30,286	30,117	15,218	15,154
Stoku i borxhit të jashtëm	490,897	504,589	510,286	526,259	514,754
Stoku i jashtëm shtetëror	465,306	481,407	490,518	496,804	488,056
Stoku i jashtëm i garantuar	25,591	23,182	19,768	29,454	26,698
Stoku i borxhit të qeverisjes qendrore	1,042,272	1,065,709	1,087,342	1,106,569	1,112,044

Burimi: KLSH

Rritja më e madhe në stokun e borxhit të qeverisjes qendrore i atribuohet kryesisht rritjes së stokut të borxhit të brendshëm në rreth 17 miliard lekë në terma neto, e ndikuar nga emetimi i më shumë instrumentave të borxhit në tregun e brendshëm. Përsa i përket borxhit të brendshëm të garantuar paraqitet në të njëjtat nivele si një vit më parë. Nga ana tjetër, stoku i borxhit të jashtëm

⁷ Vlera e stokut të borxhit duke përfshirë efektin e bonove të thesarit në vlerën 6.8 miliard lekë
⁸ PBB faktike e vitit 2019 sipas World Economic Outlook, Tetor 2020.

shtetëror në krahasim me një vit më parë ka ardhur në ulje në rreth 12 miliard lekë si pasojë e nivelit më të lartë të ripagesave të kredive shtetërore përkundrejt disbursimeve përkatëse me rreth 9 miliard lekë si dhe të njëjtës tendencë edhe në stokun e borxhit të jashtëm të garantuar me rreth 3 miliard lekë.

Ulja e treguesit të borxhit publik në raport me PBB ka ardhur nga rritja më e madhe e PBB-se, e cila në raport me një vit më parë vlerësohet në rreth 57,989 milion lekë. Rritja e stokut të borxhit vlerësohet në rreth 5,341 milion lekë përfshirë këtu edhe efektin e rivlerësimit të stokut të borxhit nga kursi i këmbimit. Rritja e borxhit publik me 5,341 milion lekë përgjatë vitit 2019, nuk reflekton rritjen reale të tij përgjatë vitit pasi shtesa në huamarrje duke përfshirë financimin e huaj, atë të brendshëm dhe ri pagesat paraqitet në rreth 10,191 milion lekë. Diferenca ndërmjet huamarrjes së paraqitur në tabelën e mësipërme me diferencën e stokut të borxhit publik në krahasim me një vit më parë konstatohet se vjen si pasojë e efektit favorizues të kursit të këmbimit në vlerësimin e stokut edhe për këtë vit. Stoku i rivlerësuar i borxhit sipas kursit të këmbimit të ndryshuar në krahasim me një vit më parë për secilin komponent të borxhit publik dhe monedhës përkatëse origjinale paraqitet:

Instrumenti	Monedha	2018		2019		Efekti kursit të këmbimit
		Njësi monedhë origjinale	Milion lekë	Njësi monedhë origjinale	Milion lekë	
Bono Thesari	ALL	194,544,943,152	194,545	193,739,276,514	193,739	-
Garanci të brendshme	ALL	10,478,550,000	10,479	10,478,550,000	10,479	-
	EUR	38,400,000	4,739	38,400,000	4,676	(63.36)
Obligaacione	ALL	360,789,500,000	360,790	388,396,300,000	388,396	-
	EUR	79,060,000	9,758	-	-	-
Kredi shtetërore	ACU	49,006,329	7,348	43,854,920	6,588	12.28
	AED	247,560,572	7,267	250,450,921	7,412	61.03
	EUR	2,353,828,371	290,509	2,351,607,704	286,355	(3,880.15)
	JPY	8,588,507,020	8,417	8,258,507,821	8,266	172.60
	KËD	8,576,159	3,048	11,026,637	3,954	27.10
	SAR	106,031,575	3,047	111,037,869	3,217	24.38
	SDR	780,186,308	116,989	731,359,216	109,872	204.78
	USD	558,138,213	60,178	574,293,597	62,391	457.67
Garanci të huaja	EUR	206,571,906	25,495	190,042,298	23,141	(313.57)
	JPY	1,745,301,000	1,710	1,511,379,000	1,513	31.59
	KRW	23,187,040,000	2,249	21,737,850,000	2,044	(129.61)
Pushteti lokal	ALL	715.68	716	581.71	582	-
Totali milion ALL					1,112,626	(3,395.26)

Burimi: MFE, KLSH

Ky efekt, duke marrë në konsideratë vetëm tepicën e huasë së rivlerësuar në raport me një vit më parë për njësi të monedhës së huaj (pa efektin e disbursimeve apo pagesave të principalit) vlerësohet në rreth 3,395.26 milion lekë dhe ndikimin më të madh e ka nga borxhi në monedhën Euro. Përsa i përket monedhave të tjera (kryesisht USD dhe SDR), ndikimi i tyre ka qenë jo i favorshëm duke qenë se në raport me një vit më parë kursi i këmbimit të tyre në raport me lekun ka ardhur në rritje.

V.3. Performanca e marrëveshjeve të nënhuasë dhe garancive

Nënhuatë. KLSH ka konstatuar krijim të detyrimeve të reja në shumën 6,065 milion lekë (rreth 49.8 milion euro) të subjekteve nënhuamarrëse në kuadër të marrëveshjeve të nënhuasë përgjatë vitit 2019, si pasojë e mos shlyerjes së detyrimeve përkatëse. Në këtë mënyrë të dhënat në lidhje me të drejtat e shtetit

për të arkëtuar përkundrejt marrëveshjeve përkatëse tregojnë rritje të së drejtës për të arkëtuar dhe për tre vitet e fundit paraqiten:

Në lekë

SEKTORI/INSTITUCIONI	Detyrimi fund 2017	Detyrimi fund 2018	Detyrimi fund 2019
Energjia	8,279,021,691	12,688,764,872	16,980,772,829
KESH	5,689,593,884	6,932,415,130	8,649,361,190
OSHEE	-	1,510,620,353	2,583,655,499
OST	2,589,427,808	5,245,729,389	5,747,756,140
Ujësjetllës	5,656,160,483	5,981,938,063	6,409,007,664
Ujësjetllësi Durrës	1,147,491,752	1,156,396,669	1,339,229,523
Ujësjetllësi Korce	1,002,124,589	977,275,071	1,284,074,366
Ujësjetllësi Vlorë	1,743,435,628	1,847,464,146	1,965,131,665
Te tjere ujësjetllës	1,763,108,514	2,000,802,177	1,820,572,110
Bashki	1,823,742,178	2,571,631,379	3,877,431,361
Bashkia Tiranë	1,767,836,703	2,533,853,418	3,825,880,230
Te tjera bashki	55,905,475	37,777,961	51,551,131
Mikrokredi	50,230,617	31,270,041	70,269,933
FAF	50,230,617	310,382	-
Unioni Kursim Kredi	-	30,959,658	70,269,933
Armo	4,506,144	5,363,783	6,456,933
TOTALI	15,813,661,113	21,278,968,137	27,343,938,720

Burimi: KLSH

Sektorët me përkeqësim të situatës financiare paraqiten sektori energjitik kryesisht me nënhatat e KESH, OSHEE dhe OST me rreth 4,292 milion lekë (35.2 milion euro) të rritjes totale të detyrimeve nga 6,065 milion lekë në total, pushteti vendor me rreth 1,292 milion lekë (10.7 milion euro) dhe sektori i ujësjetllësve me rreth 427 milion lekë (3.5 milion euro). Në nenin 30 “Huadhënia e të ardhurave të borxhit shtetëror, mbi të cilat zbatohen kushtet e marrëveshjeve ndërkombëtare”, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, është përcaktuar që “...është përgjegjësi ligjore e huamarrësve, të cilët kanë marrë fonde, sipas paragrafit të parë të këtij neni, që ti kthejnë fondet e marra hua në përputhje me marrëveshjet e nënhatave dhe të paraqesin raporte për gjendjen e huasë dhe përdorimin e saj, sipas kërkesave të përcaktuara nga Ministria e Financave”.

Garancitë. Garancitë shtetërore përgjatë vitit 2019, paraqesin një risk të shtuar në drejtim të administrimit të tyre dhe situatës së rënduar financiare të cilën kalon kryesisht sektori energjitik. Pothuajse e gjithë ulja e stokut të garancive të huaja i atribuohet pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit i vitit 2019. Për vitin 2019 gjendja e detyrimeve në lidhje me garancitë shtetërore që subjektet përfituese kanë ndaj shtetit është rritur nga 10,869 milion lekë në 13,198 milion lekë, me një rritje vjetore prej 2,330 milion lekë. Referuar institucioneve dhe projekteve specifike me problematikat më të mëdha konstatohet sipas tabelës së mëposhtme:

Në mijë lekë

Institucioni/projekti	Detyrimet 31.12.2017	Detyrimet 31.12.2018	Detyrimet 31.12.2019
Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH, OST)	6,939,355	9,025,642	10,870,489
Elektrifikimi i Zonave Rurale	495,114	658,915	828,829
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë I	16,131	27,660	37,586
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë II	351,455	650,661	960,796

TEC-i Vlorë	3,637,866	4,465,018	5,222,945
Transmetim, Shpërndarje e Energjisë	1,358,705	1,815,979	2,321,047
Hydrocentrali mbi Lumin Drin	275,932	371,759	477,481
Nënstacioni i Transmetimit të Energjisë	804,152	1,034,998	1,021,161
Projekti i efikasitetit në energji	0	652	644
Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës/UKT	1,250,744	1,285,030	1,390,135
Furnizimi me Ujë i Tiranës II	759,908	783,343	849,735
Ujësjetillësi i Tiranës I	481,783	493,283	532,108
Rehabilitimi i rrjetit hidrik të Tiranës	9,053	8,404	8,292
Hekurudha Durrës	232,252	238,498	257,687
Rehabilitimi i Hekurudhës së Durrësit	232,252	238,498	257,687
Ministria e Financave (ndihme në mallra)	71,204	94,409	129,976
Ndërmarrja e Ujësjetillës-Kanalizime Krujë	58,665	59,548	63,739
Radio Televizioni Shqiptar		165,685	486,821
TOTALI	8,552,220	10,868,812	13,198,847

Burimi: KLSH

Detyrimet si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit janë akumuluar në masën më të madhe nga kompanitë private me kapital shtetëror përfituese në sektorin energjistik në shumën 1,845 milion lekë (15.15 milion euro). Gjatë vitit 2019, konstatohet se Buxheti i Shtetit ka kryer pagesa si pasojë e paafetësisë paguese edhe të Radio Televizionit Shqiptar, duke rritur stokun e detyrimeve me 321 milion lekë (2.6 milion euro). Gjithashtu edhe në sektorin e ujësjetillësve për projektet në Ujësjetillës Kanalizime Tirana situata paraqitet problematike duke vendosur Buxhetin e Shtetit në risk për kryerjen e pagesave që kanë dështuar të kryhen nga ky përfitues i garancisë dhe rritjen e detyrimeve në shumën 105 milion lekë (0.9 milion euro). Në nenin 43 “Kthimi i garancisë shtetërore të huasë” të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, është përcaktuar që “Me kryerjen e pagesës në llogarinë e garancisë shtetërore të institucionit huadhënës, Ministri i Financave merr në dorëzim të gjitha të drejtat dhe mjetet ligjore, që zotëronte institucioni huadhënës ndaj huamarrësit, sipas përcaktimeve të marrëveshjes së huasë, në masën e çdo pagese të bërë në kuadër të garancisë së dhënë. Këto të drejta dhe mjete ligjore i kalojnë Ministrit të Financave së bashku me të drejtat dhe mjetet ligjore që ai i ka në bazë të marrëveshjes së mirëkuptimit. Huamarrësi, në zbatim të këtij ligji dhe të marrëveshjes së mirëkuptimit, është i detyruar ti kthejë Ministrisë së Financave shumën që kjo e fundit i ka paguar huadhënësit, në kuadër të garancisë shtetërore të huasë. Ministri i Financave ndërmerr të gjitha masat e paracaktuara në këtë ligj, në ligje të tjera në fuqi dhe në marrëveshjen e mirëkuptimit, për të përftuar nga huamarrësi çdo pagesë të bërë sipas garancisë, duke përfshirë edhe kostot që lidhen me të.” Nga auditimi konstatohet se nuk janë përmbushur përcaktimet e bëra në këtë nen, për aq kohë sa stoku i detyrimeve jo vetëm që nuk është ulur përgjatë vitit 2019, por edhe është rritur me 2,330 milion lekë.

Nga auditimi mbi konfirmimin e gjendjes së detyrimit që subjektet përfituese të marrëveshjeve të nënhuasë apo garancisë kanë ndaj Buxhetit të Shtetit është konstatuar se për kredinë me numër identifikimi 88 sipas regjistrimit të borxhit

ekzistojnë detyrime në 31.12.2019 nga subjektet përfitues të ndryshëm. Kjo kredi ndërmjet Medio Credito Centrale (kreditore) dhe Qeverisë Shqiptare (huamarrësi) është nënshkruar me 06.07.1998 dhe është regjistruar si kredi shtetërore. Për këtë kredi shtetërore janë raportuar detyrime nga përfituesit e garancisë në vlerën e 300 milion lekëve, të cilat duke reflektuar rritjen e garancive të trajtuar më sipër, sjellin një rritje vjetore të të drejtave për të arkëtuar nga garancitë në rreth 2,630 milion lekë.

V.4. Mbi administrimin e bonove të privatizimit

Konstatohet se nuk ka procedura rakorduese midis Bankës së Shqipërisë dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në lidhje me bonot e privatizimit, duke sjelle si pasojë mos përputhjen e të dhënave të raportuara nga dy institucionet në lidhje me printimin fillestar, përdorimin ndër vite dhe sasinë në qarkullimi të bonove. Bankës së Shqipërisë raportohet se janë shpërndarë 72.7 miliard lekë, ndërkohë që Ministria e Financave dhe Ekonomisë raporton se janë emetuar 74.9 miliard lekë bono privatizimi, duke reflektuar një diferencë në vlerën 2.2 miliard. Të dhënat e publikuara janë kontradiktore edhe për sasinë e përdorur deri në vitin 2018. Ministria e Financave dhe Ekonomisë sipas raportimit të bërë në Mars 2015 deklaroi se në procesin e privatizimit janë përdorur 10 miliard lekë dhe gjatë viteve 2015-2018, janë përdorur rreth 0.705 miliard lekë në procesin e privatizimit, pra në total rreth 10.705 miliard lekë, ndërkohë që sipas të dhënave të Bankës së Shqipërisë rezulton se deri më datë 09.10.2018 janë asgjësuar rreth 30 miliard lekë bono privatizimi. Nga ana tjetër, sipas raportimeve të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë rezulton se janë emetuar por nuk janë shpërndarë rreth 23.7 miliard lekë (74.9 miliard lekë të emetuara – 51.2 miliard të shpërndara publikut), ndërkohë që sipas raportimeve të Bankës së Shqipërisë rezulton gjendje të emetuara por të pashpërndara gjendje në arkën stok rreth 10.6 miliard lekë. Banka e Shqipërisë që prej 2004, nuk ka shpërndarë më bono privatizimi.

Në këtë mënyrë, duke qenë se nga viti 2004 nuk janë shpërndarë më bono, dhe sasia e bonove të pashpërndara është 10.6 miliard leke që nga viti 2004 e deri më sot, informacioni zyrtar i paraqitur nga Banka e Shqipërisë është i ndryshëm nga ai i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, me një diferencë prej 13.1 miliard lekë bono privatizimi. Gjithashtu ndryshime konstatohen edhe në vlerën e bonove të privatizimit të shpërndara dhe të papërdorura, ku sipas të dhënave të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë deri në qershor të vitit 2018, kjo vlerë është rreth 40.5 miliard lekë, ndërkohë që pas llogaritjeve të kryera mbi të dhënat e Bankës së Shqipërisë vlerësohet se deri në qershor të vitit 2018 janë rreth 44 miliard lekë bono privatizimi të shpërndara dhe të pakthyer.

Nga auditimi rezulton se Banka e Shqipërisë ka pranuar për të asgjësuar bono privatizimi nga subjekte të pa autorizuar. Gjatë vitit 2019, në Bankën e Shqipërisë janë dorëzuar bono privatizimi nga Banka Raiffeisen në shumën 216 milion lekë dhe nga Banka Credins në shumën 1,099 milion lekë. Pranimi i bonove të privatizimit për asgjësim nga Banka Raiffeisen dhe nga Banka Credins në vlerën totale 1,315 milion lekë. Pranimi i bonove të privatizimit për asgjësim nga tw dy

bankat është në kundërshtim me pikën 1 të VKM nr. 283, datë 30.04.1996 “Për dorëzimin dhe asgjësimin nga Banka e Shqipërisë të bonove të privatizimit mbas përdorimit” ku citohet se “Të gjitha bonot e privatizimit të grumbulluara e të depozituara në Bankën Kombëtare Tregtare dhe në Agjencinë Kombëtare të Privatizimit, mbasi të jenë përdorur, do të dorëzohen në Bankën e Shqipërisë”. KLSH ka adresuar rekomandime si në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe Bankën e Shqipërisë, lidhur me administrimin e kujdesshëm të bonove të privatizimit dhe risqeve fiskale që shoqërojnë këtë proces duke sygjëruar edhe ngritjen e një grupi pune për realizimin e ndërhyrjeve ligjore në koherencë me situatën e krijuar.

VI. ADMINISTRIMI I SHOQËRIVE ME KAPITAL SHTETËROR

Sektori i energjisë në paaftësi paguese: Edhe ky vit, 2019 paraqet një performancë jo të mirë të shoqërive me kapital shtetëror të cilat veprojnë në sektorin energjitik. Risku i kreditit të këtyre shoqërive ka vendosur në vështirësi buxhetin e shtetit duke kryer pagesa të vazhdueshme në lidhje me garancitë jo performuese si dhe në formën e mbështetjeve buxhetore. Referuar pozicionit financiar dhe obligimeve që këto kompani kanë ndaj shtetit, krahasuar dhe me një vit më parë, situata paraqitet:

Lloji i detyrimit	KESH	OST	OSHEE	TOTALI
Nënhua	6,353,405	4,245,729	-	10,599,135
Garanci	9,024,990	652	-	9,025,643
Mb. Buxhetore	2,500,000	-	2,500,000	5,000,000
Borxh Tatimor	1,975,818	-	6,164,021	8,139,839
TOTALI 31.12.2018	16,324,916	7,775,679	8,664,021	32,764,617
Nënhua	8,112,256	5,747,756		13,860,012
Garanci	11,048,584	643		11,049,227
Mb. Buxhetore	2,037,105		2,547,124	4,584,229
Borxh Tatimor	536,070		4,667,250	5,203,320
TOTALI 31.12.2019	21,734,015	5,748,399	7,214,374	34,696,788

Burimi: MFE, DPT, KLSH

Rritja vjetore e detyrimeve vjen kryesisht si pasojë e detyrimeve të nënhuasë si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit për të treja kompanitë e sektorit energjitik dhe rritja vjetore e detyrimeve të garancive si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit në kushtet e dështimit të kryerjes së këtyre pagesave nga ana e subjekteve jo performuese. Për vitin 2019 nuk janë dhënë mbështetje buxhetore për sektorin e energjisë. Përsa i përket detyrimeve tatimore përgjatë vitit 2019 vlerësohet një ulje e tyre nga kompanitë e sektorit energjitik. **Në total detyrimet e reja të krijuara ndaj Buxhetit të Shtetit vlerësohen në rreth 1.9 miliard lekë.**

Sektori i ujësjellësve: Shoqëritë me kapital shtetëror përgjegjëse për administrimin e veprimtarisë së ujësjellës kanalizimeve vlerësohet që në një pjesë të tyre të kenë performancë të dobët kidhur me marrëdhëniet e nënhuasë dhe në të njëjtën kohë dhe garancive për projekte specifike. Të analizuar sipas nënhuasë dhe institucioneve zbatuese të marrëveshjeve të nënhuasë, detyrimet paraqiten për shtesën vjetore të vitit 2019:

Në lekë

Institucioni	31.12. 2018	31.12.2019
Ujësjetllësi Vlorë	1,847,464,146	1,965,131,665
Ujësjetllësi Durrës	1,156,396,669	1,339,229,523
Ujësjetllësi Korçë	977,275,071	1,284,074,366
Te tjerë ujësjetllës	2,000,802,177	1,820,572,110
Total	5,981,938,063	6,409,007,664

Burimi: MFE

Të drejtat e shtetit për të arkëtuar nga këto kompani në krahasim me një vit më parë paraqiten:

Në mijë lekë

Lloji i detyrimit	31.12. 2018	31.12.2019
Nenhua	5,981,938	6,409,008
Garanci	1,344,578	1,453,874
Total	7,326,516	7,862,882

Burimi: MFE

VII. RAPORTIMI I DETYRIMEVE TË PRAPAMBETURA

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, raporton periodikisht në lidhje me detyrimet e prapambetura, stokun dhe detyrimet e reja të krijuara përgjatë periudhës buxhetore raportuese. Detyrimet e prapambetura të raportuara nga Drejtoria e Buxhetit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë në total janë në shumën 16,370.3 milion lekë. Regjistrimi i detyrimeve të prapambetura nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë kryhet nëpërmjet Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë, në bazë të vetdeklarimeve të institucioneve buxhetore. Ky vetdeklarim shoqërohet edhe me procesin e raportimit të pasqyrave financiare, në të cilën pasqyrohet edhe llogaria sintetike e detyrimeve të prapambetura “llogaria 486”. Sipas llogarisë 4864 “shpenzime të periudhave të ardhshme” në sistemin e thesarit, stoku i detyrimeve të prapambetura më datën 31.12.2019 është 17,279 milion lekë, nga të cilat 8,372 milion lekë i përkasin njësisë të qeverisjes qendrore dhe 8,907 milion lekë njësisë të vetëqeverisjes vendore. Në vijim paraqitet raporti i marrë nga ky sistem në lidhje me stokun e detyrimeve të prapambetura më 31.12.2019.

Në lekë

Lloji i detyrimit	Njësitë e qeverisjes qendrore	Njësitë e qeverisjes vendore	Totali i detyrimit të mbetur në lekë 31.12.2019
4864100-Vendime Gjyqësore	3,085,518,944	860,391,150.86	3,945,910,095
4864604-Tatime të tjera	2,692,544	1,452,603.00	4,145,147
4865603-Të ardhurat personale	45,471,533	32,202,392.00	77,673,925
4864900-Detyrime të tjera	1,163,448,957	1,761,540,406.24	2,924,989,363
4864602-Sigurime shëndetësore	23,713,460	17,513,562.00	41,227,022
4864601-Sigurimet shoqërore	194,707,186	115,141,165.00	309,848,351
4864600-Mallra	18,891,264	114,885,697.00	133,776,961
4864500-Rimbursim TVSH	0	5,394,908.00	5,394,908
4864400-Investime	3,365,593,338	4,854,375,037.07	8,219,968,375
4864300-Mirëmbajtje	382,480,039	83,312,202.00	465,792,241
4864200-Shërbime	89,596,545	1,061,118,083.17	1,150,714,628
Gjithsej	8,372,113,810	8,907,327,206.34	17,279,441,017

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Sa më sipër, konstatohet se si pasojë e diferencave në kohë të raportimit, ka devijime midis vlerës totale të raportuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë për detyrimet e prapambetura në krahasim me çfarë është regjistruar në Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ), në vlerën 909 milion lekë.

Nga auditimi për efektet e detyrimeve të reja të regjistruara si të krijuara përgjatë vitit 2019 dhe pagesat e kryera për detyrimet e regjistruara në periudhat e mëparshme rezultojnë se:

Në lekë

Lloji i detyrimit	Gjendja 01.01.2019	Shtesa viti 2019	Pagesa viti 2019	Detyrimi i mbetur në lekë 31.12.2019
4864100-Vendime Gjyqësore	3,032,431,995	3,408,584,052	2,495,105,953	3,945,910,095
4864200-DetPrap Shërbime	1,367,484,848	1,429,550,058	1,646,320,278	1,150,714,628
4864300-DetPrap Mirëmbajtje	820,715,601	333,213,928	688,137,288	465,792,241
4864400-DetPrap Investime	7,515,849,437	6,388,284,259	5,684,165,321	8,219,968,375
4864500-DetPrapRimbursi TVSH	930,000	4,464,908	-	5,394,908
4864900-DetPrap Te Tjera	2,767,829,818	1,581,708,706	857,877,755	3,491,660,769
Gjithsej	15,505,241,700	13,145,805,911	11,371,606,594	17,279,441,016

Burimi: KLSH

Gjatë vitit 2019, janë regjistruar si të krijuar rishtazi detyrime në shumën 13,146 milion lekë, të cilat i janë shtuar detyrimeve të raportuara në 31.12.2018 dhe raportohen si të paguara detyrime në shumën 11,372 milion lekë, duke rritur stokun e detyrimeve për vitin në terma neto në shumën 1,774 milion lekë. Me qëllim vlerësimit të saktësisë dhe plotësisë së raportimit të stokut të detyrimeve të prapambetura në fund të vitit 2019, u krahasuan shumat e deklaruara “të paguara” gjatë vitit 2019 me të dhënat e SIFQ të vëna në dispozicion për pagesat e ekzekutuara, nga të cilat konstatohet se pagesat për faturat dhe detyrime të tjera me datë dokumenti vitet 2011-2018 janë gjithsej 24,460 milion lekë ose 13,088 milion lekë pagesa më shumë se ato të raportuara (nga stornimet e llogarisë 486). Vazhdojnë të konstatohen pasaktësi materiale në regjistrimet e kryera në llogarinë 486 dhe rrjedhimisht në raportimin e nënvlerësuar të stokut të detyrimeve.

Nga testimet e realizuara këtë vit nënvlerësimi është pasojë e të paktën dy shkaqeve si në vijim:

- Mos raportim i vlerës së TVSH së rimbursueshme në llogarinë 486
- Mos raportim i detyrimeve sipas vetdeklarimit të njërive buxhetore, duke procesuar gjatë vitit 2019, pagesa pa kaluar nëpërmjet llogarisë 486.

Stoku i detyrimeve të prapambetura të njërive të qeverisjes qendrore. Nga KLSH, janë realizuar testime për të përcaktuar efektin e detyrimeve të prapambetura të institucioneve qendrore të cilat nuk kanë raportuar apo kanë raportim të nënvlerësuar. Përgjatë këtij raporti janë trajtuar në vijimësi edhe njësi shpenzuese që nuk raportojnë detyrime të prapambetura por edhe diferenca materiale në raportimet e kryera përkundrejt vlerave faktike të detyrimeve të prapambetura si në rastin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve me detyrime të pa raportuara në rreth 630 milion lekë për vendimet gjyqësore për çështje tatimore, Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave me detyrime të pa raportuara në rreth 20 milion lekë për vendime gjyqësore për largim të padrejtë nga puna, AKSHI-t me detyrime të pa raportuara në rreth 1,506 milion lekë, Fondit Shqiptar të Zhvillimit⁹ me rreth 116 milion lekë, Drejtoria e

⁹ Raportim bazuar në auditimin e zhvilluar në MFE

Përgjithshme e Burgjeve me detyrime të pa raportuara në rreth 150 milion lekë, Aparati i Ministrisë së Arsimit Sportit dhe Rinisë me detyrime të pa raportuara në rreth 128 milion lekë, Universiteti Aleksandër Moisiu me detyrime të pa raportuara në rreth 91 milion lekë, **që japin në total një efekt me detyrime të prapambetura në rreth 2,641 milion lekë.** Detyrimet e prapambetura të pa financuara nga qeverisja qendrore sipas vet deklarimeve të njësive të vetëqeverisjes vendore vlerësohen në **rreth 790 milion lekë.**

Stoku i detyrimeve të prapambetura të njësive të vetëqeverisjes vendore. Për të bërë testimin lidhur me saktësinë e deklarimit të Detyrimeve të Prapambetura në fund të vitit 2019, u kërkuan evidenca në formën e “letër konfirmimit”, për të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore si dhe u verifikuan bilancet e dorëzuara nga këto njësi dhe nga ku KLSH, vlerëson se stoku i deklaruar vetëm për Vendorin është i nënvlerësuar me të paktën 3,712 milion lekë. Konstatohet se vetdeklarimet e njësive të vetëqeverisjes vendore në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për detyrimet e prapambetura janë të ndryshme nga raportimet e paraqitura në KLSH, të ndryshme me pasqyrat financiare dhe nuk japin siguri për vlerën e saktë për detyrimet e raportuara. Më gjerësisht këto konstatime janë trajtuar në pikën 4.2.8 të këtij raporti.

Në lidhje me stokun e TVSH-së së rimbursueshme në 31.12.2019 konstatohet se vlera e detyrimeve të prapambetura të raportuara në DPT është rreth 11,251 milion lekë. Nga auditimi për vlerësimin e plotësisë dhe saktësisë së stokut të TVSH-së rezultoi një nënvlerësim i vlerës prej të paktën **3,526 milion lekë** dhe mos përfshirje e të gjithë subjekteve në raportimet e DPT. Vlerësimi i KLSH, është konservator dhe i kujdesshëm bazuar në testimin e të gjitha të dhënave të vëna në dispozicion, por në mungesë të një regjistri të unifikuar, i cili për periudhën nën auditim nuk eskzistonte. Të dhënat lidhur me pagesat me këste të deklaruar në stokun e vitit 2018, janë në vlerën 13 miliard lekë, nivel që i referohet stokut në fillim të vitit, të këtij grupi të rimbursimit të TVSH, ndërkohë që pagesat e kësteve për vitin 2019, lidhur me këtë grup pagesash, rezultojnë në 12 miliard lekë, fakt që tregon se megjithë nivelin e lartë të pagesave, stoku i vjetër i tyre, kërkon edhe rreth 1 miliard lekë që të mbyllet. **KLSH, në kuadër të zbatimit të VKM nr. 50, datë 05.02.2014 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit”, të ndryshuar, konstatoi që këto detyrime nuk raportohen në përputhje me formatin e kësaj strategjie dhe vlerësohen minimalisht në rreth 14.8 miliard lekë.**

Në lidhje me tepricën kreditore të tatimit mbi fitimin rezultoi se nga DPT, raportohet shuma **14,100 milion lekë, detyrim ky korrent i administratës tatimore sipas legjislacionit tatimor në fuqi dhe menjëherë i kërkueshëm për pagesë nga subjektet tatimpaguese.**

Në raportin e Ministrisë së Financave për Zbatimin e Buxhetit nuk ka vlerë të raportuar mbi vendimet që priten të ekzekutohen për çështje të arbitrazhit apo GJEDNJ, pavarësisht se niveli i lartë i tyre në proces ekzekutimi impakton Buxhetin e Shtetit të vitit të ardhshëm. Bazuar në ngjarjet pas periudhës raportuese, si dhe deklarimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, në

raportin e mesvitit për buxhetin e vitit 2020¹⁰ këto detyrime vlerësohen nga KLSH në rreth 19 miliard lekë. Një përmbledhje e detyrimeve më 31.12.2019 sipas VKM nr. 50 paraqitet në vijim:

Në miliard lekë

RAPORTIMI I DETYRIMEVE TË PRAPAMBETURA, SIPAS VKM NR.50 DATË 05.02.2014	Raportimi 2013	Raportimi MFE 2019	Vlerësimi KLSH 2019
Detyrime për projekte investimesh, mallra , shërbime, vendime gjyqësore të brendshme nga punësimi dhe të tjera	48.73	17.3	24.4 ¹¹
Rimbursimi i TVSH-së	12.84	0	14.8
Rimbursim i tepicës kreditore të tatimit të fitimit	10	N/A	14.1
Detyrime për vendime gjyqësore ndërkombëtare	1	N/A	N/A ¹²
Totali	72.57	17.3	53.3

Burimi: KLSH

Në konkluzion konstatojmë se MFE nuk ka kontroll mbi saktësinë e shumave të detyrimeve të prapambetura të krijuara, të mbartura dhe gjendjes në fund të vitit. Niveli i detyrimeve të prapambetura vazhdon të mbetet problematik. Akumulimi i madh i detyrimeve financiare të prapambetura shkakton dëm në ekonomi përmes ngadalësimit të rritjes ekonomike, rritjes së papunësisë, etj.

VIII. KONCESIONET DHE PARTNERITETET PUBLIKE PRIVATE

Sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, rezulton se për vitin 2019 nga 14 kontrata koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore, për 10 prej tyre janë realizuar pagesa ndërkohë që për 4 prej tyre nuk është kryer asnjë pagesë. **Në total, plani përfundimtar për këto projekte paraqitet në shumën 13.75 miliard lekë, ndërkohë që pagesat rezultuan në shumën 13.7 miliard lekë, me një realizim në masën 99.6%.**

Shuma totale e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojë kufirin prej 5 përqind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor. Në rast tejkalimi të këtij kufiri, Këshilli i Ministrave merr masa korrektuese në krahun e të ardhurave buxhetore, të nevojshme dhe të mjaftueshme, për t'u rikthyer brenda kufirit të lejuar, gjatë dy viteve të ardhshme buxhetore. Pagesat vjetore faktike nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për kontratat koncesionare apo PPP, rezultuan në rreth 13.7 miliard lekë ose 3.27 % e totalit të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018, prej rreth 419.3 miliard lekë, duke qenë brenda kufirit të pagesave prej 5% të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018 që përlogaritet në rreth 20.97 miliard lekë. Nga auditimi është konstatuar se kontratat koncesionare nuk regjistrohen brenda 5 ditëve nga nënshkrimi i tyre dhe nuk regjistrohen për vlerën e plotë të angazhuar. Konkretisht, kontrata e koncesionit të rrugës së Arbrit është regjistruar 9 muaj me vonësë, kontrata e koncesionit për subvencionimin e mirëmbajtjes të autostradës Milot – Morine është regjistruar rreth 3 vjet me vonësë, kontratat e koncesioneve të inceneratorëve regjistrohen të copëzuara

10 Të dhëna të testuara edhe me të dhënat e faqeve zyrtare të ICC, ICSID dhe GJEDNJ

¹¹ Vlerësim i KLSH = 17,279 milion lekë raportimi MFE + 3,712 milion lekë detyrimet e vendorit + 2,642 milion lekë (pa raportuar AKSHI, vendimet e DPT dhe institucione të tjera) + 790 milion lekë detyrimet e FZHR = **24,423 milion lekë.**

12 N/A – pa të dhëna të disponueshme nga auditimet e realizuara

vit pas viti dhe një kontratë e lidhur nga Bashkia Tiranë për ndërtimin e shkollave nuk rezultojnë të jetë regjistruar fare. Përsa i përket zbatimit të këtyre kontratave është konstatuar se çeljet buxhetore të financimit të kërkuar për këto kontrata nuk përputhen me vlerat e kontraktuara sipas viteve respektive. Në këtë mënyrë, për komponentin defekte të fshehura të kontratës koncesionare për rrugën Milot Morinë është rritur plani buxhetor në muajin dhjetor 2019 me rreth 270 milion lekë ndërkohë që për kontratën koncesionare të rrugës së Arbrit plani buxhetor është rishikuar në rritje me rreth 1,260 milion lekë në fund të vitit 2019. Duke marrë në konsideratë që përgjatë viteve të ardhshme 3 projekte koncesionare në fushën e infrastrukturës publike parashikojnë kryerjen e pagesave dhe nga ana tjetër parashikimet në ulje të MFE, për të ardhurat tatimore janë për ulje të tyre si pasojë e ngjarjeve të tërmetit dhe situatës së pandemisë, nevojitet një vëmendje e shtuar në administrimin e risqeve që vijnë nga këto kontrata koncesionare/PPP. Referuar peshës së këtyre pagesave detyruese në vitet e ardhshme dhe kufizimit që sjellin për kryerjen e investimeve apo sigurimin e shërbimeve publike në të ardhmen si pasojë e konsumimit të nivelit të angazhimeve edhe për vitet e ardhshme, duhet racionuar çdo projekt i ri që sjell konsumimin e fondeve përtej periudhës 3-vjeçare për të cilën miratohet buxheti nga Kuvendi.

Në gjykimin e KLSH, pritshmëritë për uljen e të ardhurave tatimore si pasojë e ngjarjeve madhore të tërmetit dhe pandemisë, sjellin një risk të shtuar për respektimin e kufirit të pagesave për koncesionet/PPP në nivelin e 5% të të ardhurave tatimore, në kushtet kur pagesat faktike rezultojnë në tejkalim të planit të miratuar në një rast dhe mos regjistrimit të angazhimeve të ndërmarra në SIFQ për kontratat e nënshkruara në raste të tjera.

IX. AUDITIMET TI

Departamenti i Auditimit Teknologjisë së Informacionit (DATI) gjatë vitit 2019 duke vlerësuar rolin e TI në mirë menaxhimin e të ardhurave dhe shpenzimeve dhe risqet që këto sisteme mbartin ka ushtruar 6 auditime në subjekte të cilat kanë sisteme të Teknologjisë së Informacionit, që menaxhojnë të ardhurat dhe shpenzimet e buxheteve të pushtetit qendror dhe atij vendor konkretisht në: Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Korporatën Elektroenergjitike Shqiptare sh.a, Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH), Ujësjellës Kanalizime Berat Kuçovë, Ujësjellës Kanalizime Lushnje Sh. A, Ujësjellës Kanalizime Fier Sh.a

Nga auditimet u konstatua se, identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin shërbimeve dhe garantimin e sigurisë së të dhënave si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit në këto sisteme është i pa mjaftueshëm dhe mbartin risqe të larta në mbarëvajtjen e funksionaliteteve të ndërtuara në shërbim të qëllimit dhe objektivave institucionale. Ndërveprimi i të dhënave që këto sisteme mbajnë nuk është i konsoliduar.

Tërmetet që ndodhën në fund të vitit 2019 në Shqipëri i imponuan presione shtesë financave publike duke i diktuar qeverisë të ndërmarrë ndryshime në buxhetin e vitit 2019 dhe projekt buxhetin e vitit 2020, si dhe duke reflektuar përkohësisht edhe me masa zbutëse tatimore.

Në vitin 2020 nisur nga ngjarjet e mësipërme si dhe rolin që kanë Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit (IGJEUM) dhe Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC) në :

Mbledhjen e të dhënave, përpunimit të tyre ndërveprimin me të dhëna të ruajtura në sisteme të tjera në nivel lokal e kombëtar. Identifikimin e risqeve dhe vlerësimi dhe hartimi i planeve për minimizimin e tyre me objektiv uljen e kostos njerëzore dhe financiare.

Rolit të Teknologjisë së Informacionit në:

- mbledhjen ruajtjen dhe analizimin dhe përpunimit e të dhënave.
- menaxhimin efektiv të situatës pasi kanë ndodhur katastrofat.
- modelimit me stimulime të katastrofave dhe testimit të planeve.

U planifikuan dhe kryen auditime të Teknologjisë së Informacionit në AKMC dhe IGJEUM

Nga auditimi në AKMC u konstatua se Planit Kombëtar të Emergjencave Civile nuk është përditësuar, mungesa e Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut si dhe mos menaxhimi i fazës tranzitore të reformimit që po kalon AKMC, kanë sjellë një situatë me risk të lartë në drejtim të funksionimit dhe koordinimit të të gjitha strukturave të emergjencave civile në vend. Identifikimi, përcaktimi, vlerësimi, bashkëpunimi dhe adresimi i burimeve të teknologjisë së informacionit në mbështetje të veprimtarisë së AKMC është i pa pamjaftueshëm.

Nga auditimi në IGJEUM u konstatua se Ushtrimi i aktivitetit të me 67.6 % të organikës, dhe përdorimi i Teknologjisë së Informacionit pa strukturë IT, mbart risk në plotësimin e detyrave institucionale si: Studimi dhe vlerësimi i fenomeneve gjeologjike e burimeve natyrore të vendit; Vlerësimi i riskut sizmik, meteorologjik dhe hidrik në shkallë lokale dhe kombëtare; Monitorimi 24/7 i aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrik të vendit, duke mundur shpërndarjen e të dhënave në kohë reale për vendimmarrësit dhe opinionin e gjerë. Mungesa e akteve rregullatore, mos trajtimi dhe zgjidhja e problematikave të shfaqura, ka sjellë situatë me risk të lartë në drejtim të sigurisë së të dhënave. Mungesa e gjurmës së auditimit nuk jep siguri të arsyeshme mbi rregullshmërinë e përdorimit të sistemeve në IGJEUM. Mungesa e vëmendjes ndaj IGJEUM evidentohet dukshëm në gjendjen e stacioneve të shpërndara në të gjithë territorin e vendit, të cilat rrezikojnë të mos përmbushin plotësisht objektin e tyre, ose të dëmtohen në mënyrë të pariparueshme.

X. MBI MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN E BRENDSHËM

Sipas ligjit Nr 10296 datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin” nenit 26, pika 3 është përcaktuar se “Struktura Përgjegjëse e Harmonizimit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin ndihmon nëpunësin e parë autorizues dhe Ministrin përgjegjës për financat për monitorimin e sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe për përgatitjen e raportit vjetor për gjendjen e menaxhimit financiar dhe kontrollit publik, ku përmbledhet informacioni i marrë, në përputhje me dispozitat e nenit 18 të këtij ligji.” KLSH ka analizuar të dhënat në Raportin Vjetor të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik për vitin 2019, lidhur me opinionin e paraqitur në këtë raport nga Drejtoria e Harmonizimit se “Në vijim, nga analiza e përgjithshme e 17 parimeve të kontrollit të brendshëm konstatojmë se, sistemi i kontrollit të brendshëm për vitin 2019, paraqitet pjesërisht efektiv, ku peshën kryesore në këtë rezultat e zënë mangësitë lidhur me raportimin në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm.” KLSH ka konstatuar se për vitin 2019, nuk është kryer një përlllogaritje e caktuar, si dhe nuk janë dokumentuar kriteret /indiktorët/ treguesit sipas së cilave DH/KBFP ka konkluduar në një sistem “pjesërisht efektiv”. **Nëse për vlerësimin e viteve 2016, 2017, 2018, KLSH ka cilësuar pasaktësi në vlerësimin e treguesit të efektivitetit**, pasi ky tregues nuk ishte gjithpërfshirës sipas përcaktimeve të ligjit “Gjithëpërfshirja dhe rregullsia e raportimit vjetor mbi sistemet e kontrollit të brendshëm për ministritë e linjës, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, Grupit 87 të Kryeministrit dhe njësitë shpenzuese me buxhet të madh”, mesatare që jo domosdoshmërisht lidhet me efektivitetin e sistemit, **ajo që konstatohet për vitin 2019, është mungesa e plotë e raportimit të treguesit.**

Nga auditimi u konstatua se kjo strukturë nuk ka arritur të realizojë programet vjetore lidhur me monitorimin e sistemeve KBFP, nuk ka dokumentuar dhe administruar procesin e monitorimit dhe vlerësimit të njësive publike të përzgjedhura për vlerësim, duke raportuar ecurinë e sistemeve të kontrollit bazuar në një numër mjaft të ulët të njësive publike referuar numrit total të tyre në nivel kombëtar.

Auditimi i brendshëm, vijon të mos jetë i pavarur, ndërkohë që problematikat në ngritjen dhe funksionimin e këtyre strukturave mbetet aktuale. Komitetet e Auditimit edhe në rastin kur janë ngritur nuk kanë arritur të garantojnë pavarësinë e plotë të strukturave të auditimit të brendshëm nga Titullarët e Institucioneve. Aktivitetet e raportuara nga këto struktura për vitin 2019, tregojnë se ka nevojë për përmirësim duke filluar me kornizën ligjore e rregullative të aktivitetit të tyre.

Megjithëse konstatohet një qasje pozitive në drejtim të leximit të gjetjeve dhe rekomandimeve që KLSH ka adresuar për përmirësimin e gjendjes, zbatimi i rekomandimeve mbetet në nivel të ulët.

Në Raportin Vjetor të përgatitur nga DH, janë sjellë problematikat kryesore të lidhura me sistemet e kontrollit në sektorin publik, megjithëse në një qasje

përgjithësuese duke mos u ndaluar në strukturat më problematike. Në këtë raport është pasqyruar situata e vitit 2018, **për shkak të mos realizimit të monitorimeve të planifikuara për pyetëtorët e vetëvlerësimit të vitit 2019**, ndërsa raportimi mbi bazë të përpunimit të pyetësorëve të vetëvlerësimit mbi menaxhimin financiar dhe kontrollin, **përmban jo vetëm problemet e mungesës së testimit të besueshmërisë së të dhënave të raportuara nga entet publike, por edhe të pikëzimit jo standard të përgjigjeve të dhëna nga entet e ndryshme publike. Format i dhe përmbajtja e Raportit Vjetor, në gjykimin e KLSH, nuk mund të ketë ndryshime të rëndësishme në raport me një vit më parë, pasi nuk lejon të bëhet krahasimi dhe të shikohen përmirësimet e ndodhura ndër vite në kuadër të sistemeve të kontrollit të brendshëm të njësive publike.**

Gjendja mbi sistemet e menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm, në sektorin publik, vijon të bazohet në një numër të ulët njësish publike (rreth 10% e enteve publike), ndërkohë që nga DH/MFK nuk garantohej raportimi i plotë dhe i drejtë, duke sjellë që edhe raporti vjetor i përgatitur të mos reflektojë situatën reale të menaxhimit financiar dhe kontrollit në vend. **DH/MFK nuk ka realizuar monitorimet e detyrueshme, ndërkohë që në raportin vjetor ka raportuar mbi monitorimet e realizuara për vitin 2018, të cilat kanë qenë pjesë e raportimit të situatës së sistemeve të kontrollit për një vit më parë. Nuk ka kryer përlogaritjen e efektivitetit të sistemeve të kontrollit të brendshëm mbi gjithë elementët e pyetësorit të vetëvlerësimit (30/99 pyetje të marra për vlerësim), ku rezulton se përzgjedhja e pyetjeve është e pa argumentuar dhe analizuar, për sa kohë ato nuk mund të përgjithësojnë efektivitetin e sistemeve të kontrollit, si dhe nuk krijohet mundësia e krahasimit me situatën e viteve të mëparshme. Vlerësimi me pikë i kryer nga Drejtoria e Harmonizimit, është i pa unifikuar dhe nxjerr në pah një vlerësim me standarde të ndryshme. Implementimet e sistemeve pilot rezultojnë të pa realizuar (në nivelin 50% të vitit 2018), fakt që lidhet me mos arritjen e objektivave të pritshme në përmirësim të dizenjimit të sistemeve të kontrollit në entitetet e zgjedhura për pilotim. DH/MFK nuk ka mundur të përmbushë detyrimin e saj për garantimin e cilësisë në monitorimin e përmbushjes së kriteve të përzgjedhjes të strukturave të NA/NZ në nivel kombëtar dhe rezulton në mos veprim për të zgjidhur problematikat e shfaqura, ku konstatohen 466 nëpunës zbatues në kundërshtim me rregullat e kontrollit të brendshëm financiar për ekzekutimin e transaksioneve financiare të buxhetit të shtetit.**

Për sa i përket situatës së Auditimit të Brendshëm në sektorin publik, është konstatuar se **vijon të mungojë analiza mbi nivelin e nevojshëm të shtrirjes së auditit të brendshëm në sektorin publik, nuk ka një numër të saktë të njësive të cilat plotësojnë kushtet e nevojshme për ngritjen e njësive të auditimit në nivel qendror, institucione të pavarura dhe shoqëri aksionare, me qëllim që të raportohet drejtë mbi strukturat dhe shtrirjen e këtij shërbimi, për të kaluar më pas në vlerësimin e cilësisë së tij në rang kombëtar, problematikë kjo e trajtuar në pothuajse të gjithë auditimet e KLSH pranë DH/KBFP në vitet e fundit.**

Raporti Vjetor mbi Auditimin e Brendshëm në sektorin publik, **bazohet në përpunimin e një numri të kufizuar strukturash (129 struktura AB), që raportojnë pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Auditit të Brendshëm. Struktura të cilat bazuar në të dhënat e përpunuara, në një masë të konsiderueshme, janë ngritur në shkelje të kërkesave të Ligjit nr.114/2015 dt. 15.10.2015, neni 10 dhe VKM nr.83 dt. 3.2.2016, dhe rezultojnë të pa plota, me punësime jo sipas kriterëve ligjore dhe formale, duke u shoqëruar me ineficencë të sistemit të auditit të brendshëm, dhe duke shpenzuar në mënyrë jo efektive fondet publike të vëna në dispozicion. Për vitin 2019, edhe për shkak të vakancave në strukturën e DH/AB, nuk konstatohet të jetë vepruar me qëllim përmirësimin e situatës për sa kohë që KLSH ka disa vite rresht që adreson të njëjtat problematika.**

Niveli i gjetjeve të raportuara nga strukturat e auditimit të brendshëm është i ulët (krahasuar me nivelin e gjetjeve të KLSH, për të njëjtat institucione) dhe në raportin vjetor nuk ka një analizë të drejtë për të nxjerrë në pah strukturat që kane vijuar të funksionojnë pa realizuar asnjë mision auditimi apo ato me angazhime minimale. Mungon në çdo rast përcaktimi i përgjegjësive duke sjellë ruajtjen e të njëjtës “status quo”.

Parregullsitë/Paligjshmëritë e konstatuara në mosnjohjen/njohjen e certifikatave ndërkombëtare adresojnë problematika të funksionimit të strukturave të pavarura që mbulojnë procesin e certifikimit të audituesve të brendshëm në sektorin publik, të cilat në mungesë të rregullimeve të plota ligjore bëjnë interpretime subjektive lidhur me këtë çështje.

DËMET DHE PARREGULLSITË NË EKZEKUTIMIN E BUXHETIT TE VITIT 2019

Përmbledhëse e shkeljeve me pasojë dëm në buxhetin e shtetit deri më 31.12.2019.

I.	Të Ardhura të Munguara për Buxhetin e Shtetit	000/lekë
1	Nga Shkeljet në Zbatimin e Legjislacionit Tatimor	41,820
2	Nga Shkeljet në Zbatimin e Kodit Doganor	0
3	Nga Keqadministrimi i Pronës Shtetërore të Dhënë me Qera dhe Koncesione	50,324
4	Nga Shkeljet në Zbatim të Legjislacionet për Taksat dhe Tarifat Vendore	605,660
5	Të Tjera	488,973
	Totali i Të Ardhurave të Munguara të Konstatuara në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	1,186,777

II.	Dëmi Ekonomik për Buxhetin e Shtetit	000/lekë
1	Në Shpenzimet për Paga, Sigurime dhe Shpërblime	47,073
2	Në Shpenzimet Operative	16,405
3	Në Shpenzimet për Investime	848,341
4	Në Koncesionimin e Pronës Shtetërore	-
5	Të Tjera	-
	Totali i Dëmit të Konstatuar në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	911,819

TOTALI I DËMIT (I+II) = 2,098 milionë lekë

Të ardhura apo shpenzime të realizuara në kushtet e parregullsive në zbatimin e dispozitave ligjore në fuqi, me efekte negative për buxhetin e shtetit e vitit 2019

I.	Efekte Negative në të Ardhurat e Buxhetit	000/lekë
1	Nga Shkeljet në Zbatimin e Legjislacionit Tatimor	1,538,705
2	Nga Shkeljet në Zbatimin e Kodit Doganor	0
3	Nga Keqadministrimi i Pronës Shtetërore të Dhënë me Qera Dhe Koncesione	197,517
4	Nga Shkeljet në Zbatim të Legjislacionet për Taksat dhe Tarifat Vendore	37,532
5	Të Tjera	8,701,603
	Totali i Efekteve Në Zbatim Të Buxhetit Të Shtetit, Viti 2019	10,475,357

II.	Efekte Negative për Shpenzimet E Buxhetit	000/lekë
1	Në Shpenzimet për Paga, Sigurime dhe Shpërblime	826,467
2	Në Shpenzimet Operative	211,419
3	Në Shpenzimet për Investime	37,548,386
4	Të Tjera	35,256,503
	Totali i Efekteve në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	73,842,775

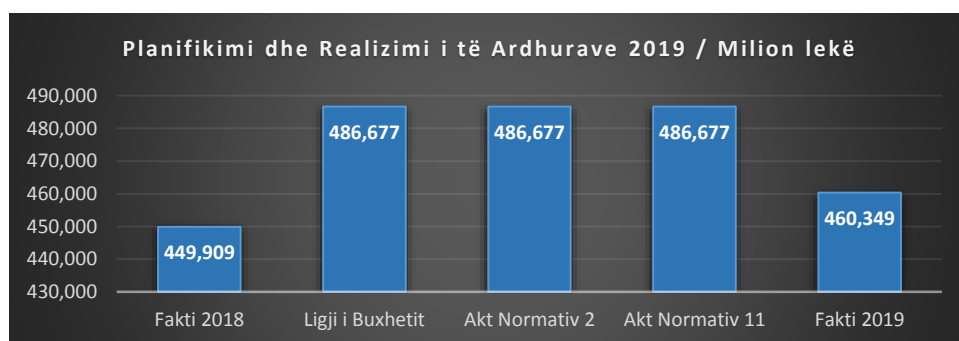
TOTALI I MOS EFEKTIVITETIT (I+II) = 84,318 milionë lekë

PJESA I – ANALIZA E ZBATIMIT TË BUXHETIT

1. TREGUESIT E KONSOLIDUAR FISKALË TË BUXHETIT 2019

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, **të ardhurat e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë (ose realizuar 94.6%)** të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 26,328 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (rreth 2.3% më shumë se viti 2018). Planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8.2 % më shumë nga një vit më parë, ndërkohë që realisht rritja nga viti 2018, është vetëm 2.3 %. Planifikimi optimist i të ardhurave ka lejuar planifikimin më të madh të shpenzimeve buxhetore brenda limiteve të deficitit të vendosur me ligj. Të ardhurat për vitin 2019, përbëjnë 27.3% të PBB¹³ (nga 27.4% të deklaruar nga MFE në raport me PBB).

Grafiku nr.1 Programimi dhe realizimi i të ardhurave buxhetore për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Realizimi i të ardhurave të përgjithshme, për një periudhë 6 vjecare, bazuar në të dhënat e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, paraqitet në tabelën më poshtë

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Të Ardhurat e Përgjithshme	366,721	379,206	407,103	430,492	449,909	460,349
Diferenca nga viti i mëparshëm	39,543	12,485	27,897	23,389	19,418	10,439
Në % nga viti mëparshëm	112.10%	103.40%	107.36%	105.75%	104.51%	102.32%

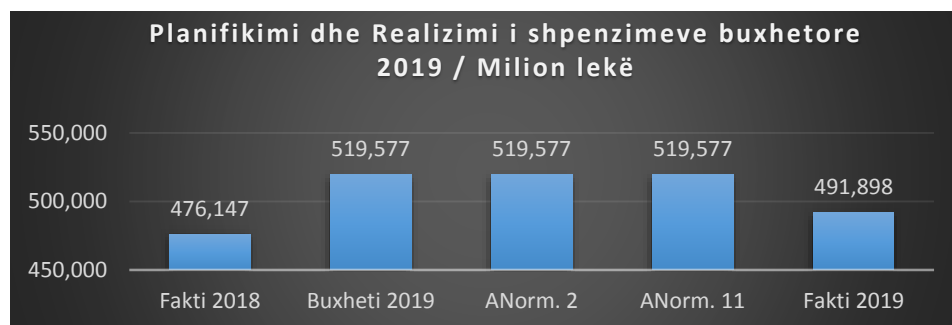
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, **shpenzimet e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 491,897 milion lekë, nga 519,577 milion lekë (ose realizuar 95%)** të planifikuara, ose 27,680 milion lekë më pak se planifikimi fillestar dhe që mbeti i pandryshuar me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”. Gjatë vitit 2019, shpenzimet buxhetore u realizuan 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018 ose rreth 3.3% më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1 % të PBB-së (nga 28.6% të deklaruar nga MFE në raport me PBB).

¹³ Në vlerësimin e treguesve KLSH ka përdorur PBB në vlerë nominale 1689 miliard lekë, sipas Departamentit Makroekonomik Ministria e Financave dhe Ekonomisë, publikuar në “Treguesit periodik të borxhit publik”,

Në gjykimin e KLSH, mosrealizimi i shpenzimeve është ndikuar veçanërisht nga mosrealizimi i të ardhurave, rritja ekonomike dhe është i lidhur me detyrimin ligjor për të mbajtur nivelin e deficitit nën 2% të PBB-së.

Grafiku nr.2 Programimi dhe realizimin i shpenzimeve buxhetore për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Realizimi i shpenzimeve të përgjithshme buxhetore për një periudhë 6 vjecare, bazuar në të dhënat e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, paraqitet në tabelën më poshtë

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzimet e përgjithshme	438,849	437,408	433,773	461,410	476,147	491,897
Diferenca nga viti i mëparshëm	44,731	-1,441	-3,635	27,637	14,570	15,750
Në % nga viti mëparshëm	111.30%	99.67%	99.17%	106.3%	103.16%	103%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Deficiti buxhetor për vitin 2019, ishte parashikuar në vlerën 32,900 milion lekë sipas Ligjit të Buxhetit të vitit 2019 dhe Akteve Normative dhe është realizuar në masën 31,548 milion lekë ose realizuar në masën 95,5%. Krahasuar me vitin 2018, deficiti buxhetor është rritur në masën 5,310 milion lekë ose është rritur në masën 20%. **Në kontekstin formal, deficiti në raport me PBB rezulton në masën 1.87%, pra brenda kufirit prej 2%.**

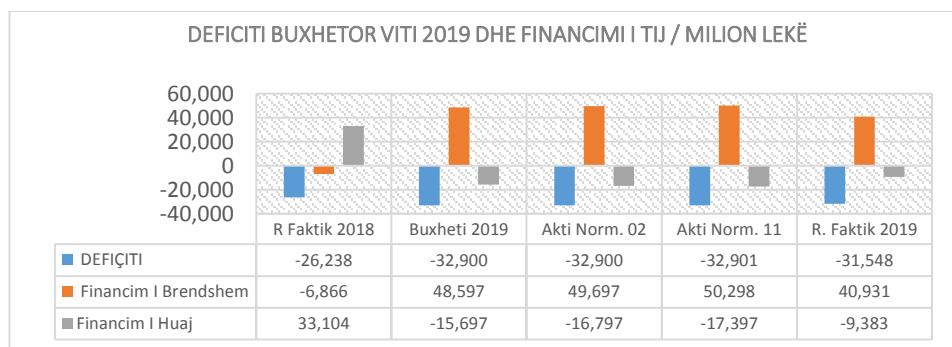
Në milion lekë

Nr.		Fakti 2018	Buxheti 2019	Akti Norm. 2	Akti Norm. 11	Fakti 2019
	DEFICITI	-26,238	-32,900	-32,900	-32,901	-31,548
1	Financim i Brendshëm	-6,866	48,597	49,697	50,298	40,931
2	Financim i Huaj	33,104	-15,697	-16,797	-17,397	-9,383

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Financimi i Deficitit ka pësuar ndryshime referuar fazës së planifikimit. **Deficiti ishte planifikuar të financohej nga Financimi i Brendshëm në vlerën 48,597 milion lekë dhe Financim i Huaj në vlerën minus 15,697 milion lekë.** Referuar Treguesve të Konsoliduar Fiskalë, të publikuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, **Deficiti faktik është financuar nga Financimi i Brendshëm në vlerën 40,931 milion lekë dhe Financim i Huaj në vlerën minus 9,383 milion lekë.** Grafiku në vijim paraqet devijimet që ka pësuar Financimi i Deficitit Buxhetor nga faza e planifikimit të tij deri në realizimin faktik të buxhetit të vitit 2019.

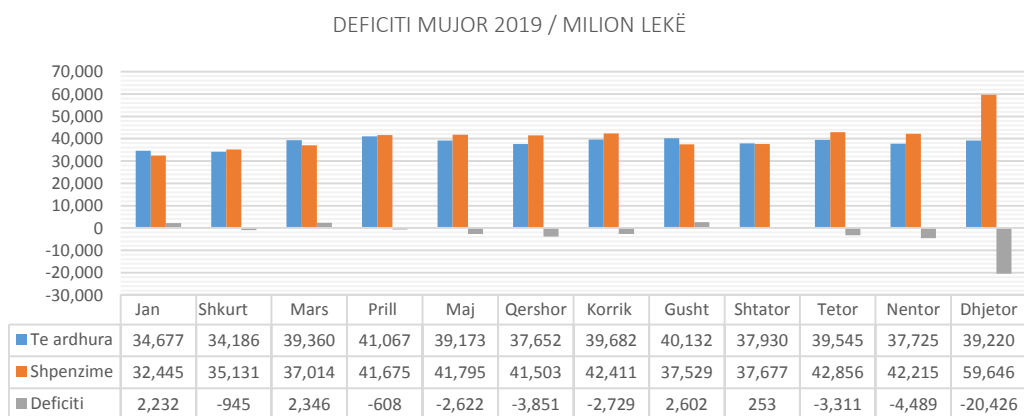
Grafiku nr.3 Programimi dhe realizimin i Deficitit Buxhetor për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Deficiti ka arritur vlerën e tij më të lartë në muajin Dhjetor 2019, **për 20,426 milion lekë, vlerë që përfaqëson 65% të Deficitit Buxhetor faktik të vitit 2019.** Grafiku në vijim paraqet Deficitin Buxhetor faktik mujor për vitin 2019.

Grafiku nr.4 Ecuria e Deficitit Buxhetor mujor për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

KLSH ka konstatuar, se edhe gjatë vitit 2019, ka vijuar praktika e mos regjistrimit të shpenzimeve në momentin që ndodhin dhe procesimit të vonuar për pagesë, në kundërshtim me nenin 61 të Ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, situatë që shoqërohet me devijime në mënyrën e financimit të deficitit dhe krijon risqe mbi stabilitetin fiskal. **Sipas KLSH, niveli faktit i deficitit për vitin 2019 është i nënvlerësuar me 0.4% në raport me PBB,** si rrjedhojë e mos financimit të bonove të thesarit për mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë për shumën rreth 6,874 milion lekë. Devijimet në procesin e hartimit, ekzekutimit dhe raportimit të buxhetit nga njësitë publike, si dhe vendosjes së limiteve buxhetore për njohjen, raportimin dhe pagimin e shpenzimeve ardhur edhe si rezultat i situatës së emergjencës së vendosur pas tërmetit të 26 nëntorit, kanë sjellë një nivel deficitit që nuk reflekton situatën reale buxhetore për këtë vit. **Si konkluzion, raportimi i zërave në pasqyrën e konsoliduar të treguesve fiskalë, vijon të mbetet formal duke mos reflektuar saktë dhe në mënyrë të plotë nivelin real të shpenzimeve buxhetore dhe si pasojë edhe deficitit vjetor, i cili sipas KLSH, bazuar në një vlerësim shumë konservator, për vitin 2019 arrin në 2.27% të PBB.**

Edhe në këtë raport KLSH, evidenton dobësitë dhe thyerjet e sistemeve të kontrollit përgjatë të gjithë ciklit buxhetor, programim të dobët, çelje buxhetore, alokime dhe rialokime jo gjithmonë të dokumentuara, pasuar me mos regjistrim të shpenzimeve për të qëndruar në vlerën e buxhetit të miratuar, marrjen e angazhimeve buxhetore nëpërmjet nënshkrimit të kontratave pa pasur në dispozicion fondet e miratuara në buxhet, mos regjistrimin, regjistrimin pjesor apo regjistrimin jo në periudhën e duhur buxhetore të kontratave publike, si dhe raste të realizimit formal të shpenzimeve kryesisht për investime në fund të vitit, devijime që janë në mospërputhjeve me kërkesat e Ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. **Mungesa e masave që do të adresonin saktë përgjegjësitë dhe do të minimizonin efektet e pafavorshme që prodhojnë këto devijime për buxhetet e viteve të ardhshme, sjellin presion rritës mbi nivelin e borxhit publik dhe sjellin risk të shtuar për konsolidimin fiskal të synuar përmes Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike.**

2. PROGRAMIMI BUXHETOR DHE REGJISTRIMI I TIJ NË SIFQ

Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal (KMF) ka për qëllim përcaktimin e përparësive strategjike të Qeverisë dhe përbehet nga dy komponentë kryesore: a) Parashikimet për treguesit kryesorë makroekonomik të cilët paraqesin pritshmërinë ekonomike për vitin aktual dhe tre vitet e ardhshme dhe b) Parashikimet dhe objektivat për treguesit fiskal sipas buxhetit të konsoliduar të cilët paraqesin burimet e pritshme në dispozicion të qeverisë dhe shpërndarjen e tyre për periudhën afatmesme. Përveç buxhetit vjetor, qeveria miraton edhe dokumentin e Planit Buxhetor Afatmesëm (PBA), dokument i cili synon të përmirësojë parashikueshmërinë dhe qëndrueshmërinë e buxhetit, duke përfshirë në këtë mënyrë buxhetin e ardhme fiskal dhe përllogaritjet buxhetore për dy vite fiskale në vijim. Dokumenti i PBA-së, pasqyron kërkesat buxhetore të ministrive të linjës duke paraqitur me detaje qëllimet, objektivat, dhe produktet e programeve prej secilës prej ministrive të linjës për vitet 2019, 2020 dhe 2021.

2.1. Përgatitja e tavaneve përgatitore të Programit Buxhetor Afatmesëm për fazën strategjike. Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal (KMF) për periudhën 2019-2021.

Miratimi i Kuadrit Makroekonomik dhe Fiskal për periudhën 2019-2021, është bërë me VKM nr.25, datë 17.01.2018. Treguesit fiskalë, sipas buxhetit të konsoliduar:

Në milion lekë

EMËRTIMI	2014	2015	2016	2017 AN2	2018 BUXHETI	2019 PBA	2020 PBA	2021 PBA
TOTALI TË ARDHURAVE	366,721	379,206	407,021	442,901	464,702	493,850	527,052	562,892
I Ndihamat	10,186	11,215	14,639	13,000	14,500	15,500	15,500	15,500
II Të ardhurat tatimore	335,868	342,308	369,884	405,501	424,445	451,885	483,651	519,245
1 Nga tatimet dhe doganat	253,413	258,882	275,780	299,400	317,597	338,750	362,797	389,842
2 Të ardhura nga pushteti lokal	12,447	11,700	14,951	20,900	18,787	19,983	21,326	22,776
3 Të “ nga fondet speciale	70,008	71,726	79,153	85,200	88,062	93,152	99,528	106,628
III Të ardhura jo tatimore	20,677	25,683	22,498	24,400	25,757	26,465	27,901	28,146
TOTALI SHPENZIMEVE	438,849	437,408	433,697	474,100	497,069	523,629	549,762	571,916
I Shpenzimet korente	341,012	350,752	368,720	393,370	407,981	432,482	454,215	473,331
1 Personeli	71,373	72,489	67,540	74,969	78,898	81,864	84,852	88,039
- paga	61,422	62,492	58,215	59,033	64,784	67,293	69,381	71,968
- Kontributi i sig. Shoqërore	9,951	9,997	9,325	10,237	11,114	11,571	12,171	12,771
- Fondi i veçante i pagave	0	0	0	400	500	500	500	500
- Politika të reja pagash	0	0	0	5,300	1,000	1,000	1,300	1,300
- Arsimi i lartë	0	0	0	0	1,500	1,500	1,500	1,500
2 Interesat	40,075	38,643	36,259	37,900	41,500	47,500	50,969	53,305
- Të brendshme	31,834	27,385	25,526	22,000	25,000	30,200	31,269	32,305
- Të huaja	8,241	11,258	10,733	11,900	12,500	12,300	13,700	14,000
- Kontigjen për luhatje nor. Int.	0	0	0	4,000	4,000	5,000	6,000	7,000
3 Shpen operative mirëmbajtje	33,124	42,409	44,329	44,988	45,520	47,107	47,462	48,282
- Të qeverisjes qendrore	0	0	0	40,088	41,720	43,107	43,162	43,882
- Arsimi i lartë	0	0	0	3,000	1,800	1,900	2,000	2,100
- Të tjera jashtë limiti	0	0	0	1,900	2,000	2,100	2,300	2,300
4 Suvencionet	1,599	1,735	1,725	2,339	2,090	2,090	2,090	2,090
5 Shpenzime për fonde speciale	136,336	141,166	152,591	163,322	170,485	182,440	193,385	202,585
- Sigurime shoqërore	102,794	107,309	114,276	118,600	124,265	131,400	139,465	145,465
- Politika të reja pensionesh	0	0	0	2,600	1,820	2,940	3,120	3,120
- Sigurime shëndetësore	32,225	32,695	34,796	38,322	40,400	43,100	45,300	48,500
- Shpenz për kompes. e pronave	1,317	1,162	3,519	3,800	4,000	5,000	5,500	5,500
6 Buxheti lokal	32,985	34,066	43,580	46,400	46,188	47,681	50,257	53,330

-	Grand nga Buxheti shtetit	20,538	22,366	28,629	22,376	24,001	24,148	25,281	26,804
-	Nga të ardhurat e veta tatimore	12,447	11,700	14,951	20,900	18,787	19,983	21,326	22,776
-	Nga " transferimi i rentës	0	0	0	324	600	650	650	650
-	Nga të ardhurat jo tatimore	0	0	0	2,800	2,800	2,900	3,000	3,100
7	Transferta të tjera	25,520	20,244	22,696	23,452	23,300	23,800	25,200	25,700
-	Pagesa papunësisë	912	615	691	600	800	800	1,000	1,000
-	Ndima ekonomike	22,849	17,662	20,026	20,500	20,500	21,000	22,000	22,500
-	Komp. i të përndjekur politikë	1,759	1,967	1,979	2,352	2,000	2,000	2,200	2,200
II	Fondi Rezervë i BSH	0	0	0	2,400	2,700	3,300	3,300	3,300
1	FRBSH	0	0	0	2,300	1,700	1,500	1,500	1,500
2	FRR Drejtësi	0	0	0	100	1,000	1,800	1,800	1,800
III	Shpenzimet Kapitale	60,749	63,059	59,478	73,330	86,388	87,847	92,247	95,285
1	Financim i brendshëm	33,964	38,133	39,118	48,060	55,178	50,305	54,305	56,685
2	Arsimi i lartë nga të ardh e veta	0	0	0	700	700	1,100	1,200	1,300
3	Financimi i huaj	26,785	24,926	20,360	24,570	30,510	36,442	36,742	37,300
IV	Detyrime të prapambetura	33,919	17,597	0	0	0	0	0	0
V	Të tjera	1,669	1,000	5,499	4,500	0	0	0	0
VI	Fond shpronësimi	1,500	5,000	0	0	500	0	0	0
	DEFICITI, i cili mbulohet:	-72,128	-58,202	-26,676	-31,199	-32,366	-29,778	-22,711	-9,025
I	Financimi i brendshëm	42,237	-6,403	9,176	8,929	41,947	22,636	21,374	20,725
II	" i jashtëm	29,891	64,605	17,500	22,270	-9,581	7,142	1,337	-11,700
	Borxhi publik në total (stoku)	1,005,157	1,043,212	1,066,566	1,112,145	1,133,875	1,164,742	1,188,872	1,198,305
	PBB nominal	1,395,305	1,427,799	1,472,791	1,555,202	1,649,952	1,754,992	1,872,979	2,000,344

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Janë në fuqi 11 kontrata koncesionare, apo partneriteti publik privat (PPP), të cilat marrin mbështetje buxhetore, gjatë vitit 2018 ishin programuar të lidhen dhe 4 kontrata të reja nga ana e MSHMS dhe MIE

Në milion lekë

	Emërtimi i koncesionit PPP	Lloji i shpenzimit	2018	2019	2020	2021
1	Ndërtimi, operimi dhe mirëmb. E rrugës Milot morine	kapitale	0	0	839	839
2	Ofrimi i shërbimit të kontrollit Bazë (CHECK-UP)	korente	876	876	876	876
3	Shërbimi i integ i setit te personalizuar, furn sterile dhe trajt. mbetjeje	korente	1,560	1,607	1,655	1,705
4	Ofrimi shërbimit të Dializës	korente	655	655	655	655
5	Nd. operimi dhe trasf.ii inceneratorit për përp mbetjeje urb.Elbasan	kapitale	662	662	662	662
6	Nd. operimi dhe trasf.ii inceneratorit për përp mbetjeje urbane fier	kapitale	753	753	753	753
7	Ndërimi operimi dhe tras(BOT) Heci mbi lumin Devoll, nd. rugeve zv	kapitale	1,374	1,374	0	0
8	Shërbimi i skanimit të Doganave	korente	1,616	1,664	1,711	1,762
9	Ndërtimi i 17 shkollavetë arsimit pasuniversitar në B. Tiranë	kapitale	0	1,579	1,520	1,461
10	Ndërtimi dhe operimi i rrugës së Arbërit	kapitale	0	2,500	2,500	2,500
11	Inceneratori i Tiranës	kapitale	1,039	1,364	1,364	1,364
	Shuma I (kontrat e firmosura në vazhdim me mbështetje buxhetore)		8,535	13,035	12,535	12,577
1	Ofrimi i shërbimeve laboratorike të spitaleve	korente	886	886	886	886
2	Ndërimi dhe operimi i rrugës Thumanë Vorë	kapitale	0	0	2,445	2,520
3	Ndërimi dhe operimi i Portit të jahteve Orikum Dukat	kapitale	0	0	355	1,143
4	Ndërtimi dhe operimi i rrugës së Milot Balldren	kapitale			240	990
	Shuma II proj. të avanc/ dhe në miratim MFE në vazhdim me mb. Buxh.		886	886	3,927	5,538
	Shuma korente	Korente	6,633	7,053	7,148	7,249
	Shuma kapitale	Kapitale	2,789	6,868	9,314	10,866
	TOTALI		9,421	13,921	16,462	18,115

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Nga auditimi mbi përgatitjen e Tavaneve Përgatitore të Programit Buxhetor Afatmesëm për fazën strategjike dhe të Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal (KMF) për periudhën 2019-2021, u konstatuan vonesa në përgatitjen e tyre, trajnime për fazat e programimit të pa verifikueshme, si dhe diferenca në përmbledhjen e kërkesave të reja dhe ato ekzistuese në zërin e investimeve.

2.2. Përgatitja e dokumentit të “Programit Buxhetor Afatmesëm 2019-2021” dhe e Tavanëve Përfundimtarë të shpenzimeve të PBA 2019-2021 (faza teknike).

Nga auditimi i Përgatitjes së dokumentit të “Programit Buxhetor Afatmesëm 2019-2021” dhe e Tavanëve Përfundimtarë të shpenzimeve të PBA 2019-2021 (faza teknike), janë përgatitur jashtë kohës së përcaktuar në kalendarin e miratuar, duke sjellë kështu dhe tejkalimin e kohës së miratimit të tij nga Këshilli i Ministrave, ndërsa diferencat e rezultuara më pak në këtë fazë të programimit, nuk u gjetëm të analizuar në programin buxhetor afat mesëm;

2.3. Përgatitja e Projektbuxhetit të vitit 2019, si dhe dokumentin e rishikuar të PBA-së 2019-2021.

Nga auditimi i Përgatitjes së Projektbuxhetit të vitit 2019, si dhe dokumentin e rishikuar të PBA-së 2019-2021, u konstatuan se vazhdojnë problematikat në vonesat për hartimin e projekt buxhetit të vitit 2019, si dhe dokumentin e rishikuar të PBA-së 2019-2021. Gjithashtu publikimi i kësaj faze në faqen zyrtare të MFE nuk është i plotë dhe për të gjitha institucionet buxhetore.

Ndryshimet e buxhetit të vitit 2019, që nga faza e parë, faza e dytë e PBA 2019-2021, projekt buxheti i vitit 2019, sipas zërave është si në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

Nr.	E M E R T I M I	Tavanet PBA Faza I			Tavanet PBA Faza II		Projekt Buxheti		Buxheti	
		Tavanet 2018	Tavanet 2019	Diferenc 19-18	2019	Diferenc faza I	2019	Diferenc faza II	2019	Diferenc faza PB
TE ARDHURAT		464,292	493,850	29,558	493,850	0	486,477	-7,373	486,677	200
I	Te ardhurat nga ndihmat	14,500	15,500	1,000	15,500	0	15,500	0	15,500	0
-	Mbështetja Buxhetore	2,500	2,500	0	2,500	0	2,500	0	2,500	0
II	Te ardhurat tatimore	424,035	451,885	27,850	451,885	0	447,137	-4,748	447,337	200
II.1	Tatime/Doganat	317,187	338,750	21,563	338,750	0	325,604	-13,146	325,604	0
1	TVSH	150,734	161,336	10,602	161,336	0	153,314	-8,022	153,314	0
2	Tatimi mbi Fitimin	33,913	36,272	2,359	36,272	0	33,500	-2,772	33,500	0
3	Akizatat	49,900	53,277	3,377	53,277	0	48,300	-4,977	48,300	0
4	Tatimi mbi të ardhurat personale	37,300	39,775	2,475	39,775	0	41,900	2,125	41,900	0
5	Taksa nacionale. e te tjerë	38,340	41,081	2,741	41,081	0	41,200	119	41,200	0
6	Taksa Doganore	7,000	7,010	10	7,010	0	7,390	380	7,390	0
II.2	Të ardhurat e Pushtetit Lokal	18,786	19,983	1,197	19,983	0	22,661	2,678	22,661	0
1	Taksa Lokale	10,345	10,804	459	10,804	0	15,106	4,302	15,106	0
2	Tatimi mbi Pasurinë	8,139	8,757	618	8,757	0	6,915	-1,842	6,915	0
3	Tatimi mbi fitimin e Biznesit Vogël	302	422	120	422	0	640	218	640	0
II.3	Të ardhurat Fonde Speciale	88,062	93,152	5,090	93,152	0	98,871	5,719	99,071	200
1	Sigurimi Shoqëror	74,656	79,458	4,802	79,458	0	84,142	4,684	84,342	200
2	Sig. Shëndetësor	11,906	12,694	788	12,694	0	13,729	1,035	13,729	0
3	Te ardhurat Kompesim Pronaresh	1,500	1,000	-500	1,000	0	1,000	0	1,000	0
III	Të ardhura Jo tatimore	25,757	26,465	708	26,465	0	23,840	-2,625	23,840	0
1	Fitimi nga BSH	1,000	1,000	0	1,000	0	1,000	0	1,000	0
2	Te nga Institucionet Buxhetore		16,455		16,455	0	13,830	-2,625	13,830	0
-	Te ardhurat Arsimi i Lartë		4,500		4,500	0		-4,500		
-	“jo te p. vendor		2,900		2,900	0		-2,900		
3	Dividenti		820		820	0	820	0	820	
4	Tarifat e shërbim		3,480		3,480	0	3,480	0	3,480	
5	Të tjera		4,710		4,710	0	4,710	0	4,710	
7	Të Ardh jashte limitit	2,000	2,100	0	2,100	0		-2,100		
TOTALI SHPENZIMEVE		496,659	523,629	26,970	523,629	0	519,377	-4,252	519,577	200
I	Shpen. Korente	407,844	432,482	24,638	431,182	-1,300	427,577	-3,605	426,069	-1,508
1	Personeli	79,118	81,864	2,746	79,973	-1,891	80,619	646	80,753	134

-	Paga	65,010	67,293	2,283	64,809	-2,484	65,508	699	65,643	135
-	Kon per Sig Shoq	11,108	11,571	463	11,164	-407	11,110	-54	11,110	0
-	Fondi i vec i paga	500	500	0	500	0	500	0	500	0
-	Pol e reja pagash	1,000	1,000	0	2,000	1,000	2,000	0	2,000	0
-	AL, te ardh e veta	1,500	1,500	0	1,500	0	1,500	0	1,500	0
2	Interesat	41,500	47,500	6,000	47,500	1	41,700	-5,800	41,700	0
-	Te Brendshme	25,000	30,200	5,200	30,200	1	24,500	-5,700	24,500	0
-	Te Huaja	12,500	12,300	-200	12,300	0	12,900	600	12,900	0
-	Rezerve	4,000	5,000	1,000	5,000	0	4,300	-700	4,300	0
3	Op. Mirëmbajtje*	41,443	43,107	1,664	44,699	1,592	48,632	3,933	46,852	-1,780
-	ardhurat e A latte	1,800	1,900	100	1,900	0	44,632	42,732	42,852	-1,780
-	Rritja e pagave AL	0	0	0	0	0	1,900	0	1,900	0
-	" ardhurj Limitit	2,000	2,100	100	2,100	0	2,100	0	2,100	0
4	Subvencionet	2,090	2,090	0	2,090	0	1,490	-600	1,490	0
5	Shp per Fond.Spec	170,485	182,440	11,955	181,440	-1,000	179,987	-1,453	179,987	0
-	Sig. Shoqërore	124,265	131,400	7,135	130,400	-1,000	130,637	237	130,637	0
-	Sigurime Shend	40,400	43,100	2,700	43,100	0	41,900	-1,200	41,900	0
-	Pol te reja pensio	1,820	2,940	1,120	2,940	0	2,450	-490	2,450	0
-	" Kom te Pronar	4,000	5,000	1,000	5,000	0	5,000	0	5,000	0
6	Shp për B Lokal	46,108	47,681	1,573	47,681	0	51,149	3,468	51,286	137
-	Gr nga Bi Shtetit	23,921	24,148	227	24,148	0	24,938	790	25,075	137

-	të ardhve veta tatim	18,787	19,983	1,196	19,983	0	22,661	2,678	22,661	0
-	" nga tran. rentës	600	650	50	650	0	650	0	650	0
-	" e veta jo-tat	2,800	2,900	100	2,900	0	2,900	0	2,900	0
7	Shpenzime te tjera	23,300	23,800	500	23,800	0	24,000	200	24,000	0
-	Pag.Papunesise	800	800	0	800	0	500	-300	500	0
-	Ndihma Ek. Paaf	20,500	21,000	500	21,000	0	20,500	-500	20,500	0
-	Komp te pern pol	2,000	2,000	0	2,000	0	1,000	-1,000	1,000	0
-	Bonusi i Lindjeve	0	0	0	0	0	2,000	0	2,000	0
II	F Rez. & Kontigj.	2,700	3,300	600	4,100	800	3,000	-1,100	2,900	-100
1	F Rez KM	2,700	3,300	600	1,500	-1,800	1,500	0	1,500	0
2	" për Ref. Drejtësi	0	0	0	2,600	2,600	1,500	-1,100	1,400	-100
III	Shpenz. Kapitale	86,115	87,847	1,732	88,347	500	88,800	453	90,608	1,808
1	Financ. Brendsh	54,905	50,305	-4,600	52,547	2,242	55,000	2,453	56,908	1,908
-	per infr. V. rajon	7,000	7,000	0	0	-7,000	0	0	0	0
-	Ardjashte Limitit	700	1,100	400	1,100	0	1,100	0	1,100	0
2	Financimi Huaj	30,510	36,442	5,932	34,700	-1,742	32,700	-2,000	32,600	-100
-	"energji	3,500	2,500	-1,000	3,000	500	3,000	0	3,000	0
	DEFIÇITI	-32,367	-29,778	2,589	-29,779	-1	-32,900	-3,121	-32,900	0
	Financimi i deficietit	32,367	29,778	-2,589	29,778	0	32,900	3,122	32,900	0
I	Brendshem	41,948	22,636	-19,312	22,636	0	48,597	25,961	48,597	0
1	Hua-marrje brend	41,948	22,636	-19,312	22,636	0	22,900	264	22,900	0
2	Te tjera	0	0	0	0	0	25,697	25,697	25,697	0
3	Ndr gjendjes ISSH	0	0	0	0	0	0	-15,697	-15,697	0
II	I Huaj	-9,581	7,142	16,723	7,142	0	-15,697	12,558	19,700	0
1	Hua afatgjata Marre	18,510	41,642	23,132	41,642	0	19,700	-41,642	0	0
2	Ri pagesat	-35,091	-39,500	4,409	-39,500	0	0	4,103	-35,397	0
3	beshteBuxhetore	7,000	5,000	-2,000	5,000	0	0	-5,000	0	0
	GDP Nominal	1,649,952	1,754,992		1,754,992		1,752,736		1,752,736	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, përpunuar KLSH

Midis tavanëve të fazës së parë për vitin 2019, krahasuar me tavanet e konsoliduara të vitit 2018 ka një shtesë për të ardhurat në 29,558 milion lekë, ose 6.4% më shumë, e konkretisht me grupe: nga ndihmat për 1,000 milion lekë, ose 6.9%; të ardhura tatimore prej 27,850 milion lekë, ose 6.6% dhe të ardhurat jotatimore për 708 milion lekë, ose 2.7%. Ndërsa shpenzimet janë më shumë për 26,970 milion lekë, ose 5.4% më shumë, e konkretisht me grupe: shpenzimet korente për 24,638 milion lekë, ose 6%; fondi rezervë & kontigjenca prej 600 milion lekë, ose 22.2% më shumë dhe shpenzimet kapitale me 1,732 milion lekë, ose 2% më shumë.

Tavanet e fazës së dytë për vitin 2019, krahasuar me tavanet e fazës së parë të vitit 2019 nuk ka ndryshim në të ardhura, as në totalin e shpenzimeve, por midis zërave të shpenzimeve e konkretisht: janë pakësuar shpenzimet korente për 1,300 milion lekë (pakësuar pagat për 1,891 milion lekë, shtuar shpenzimet e

mirëmbajtjes për 1,592 milion lekë dhe pakësuar shpenzimet për fondet speciale për 1,000 milion lekë), shtuar fondi rezervë për 800 milion lekë (pakësuar fondi rezervë për 1,800 milion lekë dhe shtuar fondi rezervë për drejtësinë për 2,600 milion lekë) dhe shtuar investimet kapitale për 500 milion lekë (shtuar investimi i brendshëm për 2,242 milion lekë dhe pakësuar investimi i huaj për 1,742 milion lekë);

Projekt buxheti i vitit 2019 krahasuar me tavanet e fazës së dytë për vitin 2019 janë: të ardhurat janë programuar për 7,373 milion lekë, ose 1.5% më pak, e konkretisht: të ardhura tatimore më pak për 4,748 milion lekë (nga tatim doganat janë pakësuar për 13,146 milion lekë, të ardhura nga pushteti vendor më shumë për 2,678 milion lekë dhe të ardhurat nga fondet speciale më shumë për 5,719 milion lekë), të ardhurat jotatimore më pak për 2,625 milion lekë; Shpenzimet janë pakësuar për 4,252 milion lekë, ose 0.8% më pak, të ndara në shpenzimet korente për 3,605 milion lekë më pak (shtuar pagat për 646 milion lekë, pakësuar interesat për 5,800 milion lekë, shtuar shpenzimet e mirëmbajtjes për 3,933 milion lekë; subvencionet janë pakësuar për 600 milion lekë, pakësuar shpenzimet për fondet speciale për 1,453 milion lekë, shuar shpenzimet e pushtetit lokal për 3,468 milion lekë dhe shtuar shpenzime të tjera për 200 milion lekë), është programuar më pak fondi rezervë për drejtësinë për 1,100 milion lekë dhe shtuar investimet kapitale për 453 milion lekë (shtuar investimi i brendshëm për 2,453 milion lekë dhe pakësuar investimi i huaj për 2,000 milion lekë);

Miratimi i buxhetit 2019, krahasuar me projekt buxhetin e 2019 rezultojnë : të ardhurat janë programuar më shumë për 200 milion lekë e konkretisht të ardhurat nga fondet speciale nga sigurimet shoqërore për 200 milion lekë; shpenzimet janë shtuar për 200 milion lekë të ndara në: shpenzimet korente janë pakësuar me 1,508 milion lekë (shtuar pagat për 134 milion lekë, pakësuar shpenzimet e mirëmbajtjes për 1,780 milion lekë; subvencionet janë pakësuar për 600 milion lekë, pakësuar shpenzimet për fondet speciale për 1,453 milion lekë, shtuar shpenzimet e pushtetit lokal për 3,468 milion lekë dhe shtuar shpenzime të tjera për 200 milion lekë), është programuar më pak fondi rezervë për drejtësinë për 1,100 milion lekë dhe shtuar investimet kapitale për 453 milion lekë (shtuar investimi i brendshëm për 2,453 milion lekë dhe pakësuar investimi i huaj për 2,000 milion lekë);

2.4. Kryerja e analizave të PBA 2019-2021 dhe dhënia e rekomandimeve, për njësitë e qeverisjes së përgjithshme:

Nga auditimi i kryerjes së analizave të PBA 2019-2021 dhe dhënia e rekomandimeve nga MFE, për njësitë e qeverisjes së përgjithshme u konstatua se vazhdojnë problematikat në drejtim të hartimit të dokumentit të Programit Buxhetor nga institucionet buxhetore dhe vazhdojnë të përsëriten mungesa e shkelje në përgatitje të PBA, pa u ndëshkuar nga MFE, kështu:

a. Mangësi të përgjithshme të institucioneve të konstatuara në analizën e PBA 2019-2021 nga MFE për njësitë e qeverisjes së përgjithshme si:

Ekipet e Menaxhimit të Programeve Buxhetore nuk kanë punuar intensivisht për të reflektuar të gjitha komentet dhe sugjerimet e bëra nga ana MFE, në drejtim të formulimit të qëllimit, objektivave, treguesve të performancës dhe produkteve.

Nuk i është kushtuar vëmendje popullimit të treguesve të performancës me vlera konkrete të synuara dhe kostimit të saktë të produkteve.

Nuk plotësohet korrekt formati nr.2 për të gjitha programet, format i cili duhet të jetë plotësisht në përputhje me tavanet buxhetore. Probleme janë shfaqur veçanërisht në projektet e investimeve publike, të cilat ose janë detajuar më shumë, ose nuk janë paraqitur fare. Konstatohet mospërputhje në vlera të këtyre projekteve në krahasim me ato të detajuara në shtojcën nr.1/A. Relacioni shoqërues i kërkesave buxhetore, paraqet tregues performance cilësor, të cilët nuk gjejnë reflektim në formatin nr.2 të kërkesave buxhetore.

b. Mangësi të institucioneve të veçanta të audituara:

Ministria e Arsimit dhe e Sportit: Ky institucion nuk ka marrë në konsideratë të gjitha komentet e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në lidhje me riformulimin e produkteve, me qëllim respektimin e përcaktimeve të udhëzimit standard dhe vjetor të PBA dhe përmirësimin më tej të cilësisë së dokumentit, në mënyrë që të formulojë qëllimet, objektivat, treguesit e performancës, si dhe të argumentohen luhatjet e kostos së produkteve ndër vite. Nga një krahasim i përmbajtjes së relacionit, dhe treguesve të performancës së analizuar në të, me ato të paraqitur në formatin nr.2 konstatohet mospërputhje të larta. Kërkesat buxhetore të saj të paraqitura në formatin nr.2, nuk janë në përputhje me tavanet në nivel programi, të përcaktuara në VKM nr.472/2018, duke rezultuar me diferenca kryesisht në zërin e investimeve publike.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale: Nuk ka marrë në konsideratë të gjitha komentet e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në lidhje me riformulimin e produkteve dhe plotësimin e treguesve të performancës me vlera konkrete, me qëllim respektimin e përcaktimeve të udhëzimit standard dhe vjetor të PBA dhe përmirësimin më tej të cilësisë së dokumentit të PBA, të ri-konceptimit dhe ri-grupimit të projekteve të investimeve publike të copëzuara, për ti përmbledhur në një projekt të vetëm madhor. Gjithashtu kjo ministri nuk e ka plotësuar me bazë ligjore pasqyrën 1, të shtojcës 1/A të lidhur me të ardhurat e vet institucionit. Gjithashtu kërkesat e punonjësve me kontratë janë të pa-argumentuara dhe nuk janë saktësuar si nga pikëpamja e numrit ashtu dhe e kostos.

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural: Ekipet e Menaxhimit të Programeve duhet të kishin punuar më mirë për të përmirësuar më tej cilësinë e kërkesave të tyre buxhetore. Konkretisht, nevojiten të ri-formulohen disa tregues performance, si dhe të vendosen vlera konkrete të synuara për t'u arritur e jo vetëm trendi i tyre. Konstatohet se shkalla e realizimit të fondeve buxhetore, sidomos për investime është në ecuri shumë të ulët për 9/mujorin rreth 30%, e

sidomos objektet me financim të brendshëm, megjithatë në detajimin e kërkesave për projekte investimesh konstatohet se janë rreth 650 milion lekë të tavanit të miratuar në financim të brendshëm për 2019, që janë parashikuar për financimin e projekteve të reja.

Ministria e Brendshme: Mbështetur në komentet dhe sugjerimet e përgatitura prej Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë ka rezultuar ripunimi i formati nr.2 “Formati standart i paraqitjes së kërkesave buxhetore 2019-2021”, në lidhje me formulimet e qëllimeve, objektivave, treguesve të performancës për t’u arritur e jo vetëm trendi i tyre. Lidhur me projektet e investimeve publike, mbështetur në VKM nr.185, datë 29.3.2018 “Për procedurat e menaxhimit të investimeve publike” dhe referuar shtojcës 1/A, pasqyrave nr.6 dhe nr.7 të plotësuar nga institucioni, të bëhet ri-konceptimi dhe ri-grupimi i projekteve të copëzuara të investimeve në një projekt të vetëm madhor.

3. ZBATIMI I SISTEMEVE TË KONTROLLIT NË SISTEMIN E THESARIT

KLSH ka konstatuar se pavarësisht përpjekjeve të bëra gjatë vitit 2019, për përmirësimin në raportim dhe monitorim të situatës në Drejtorinë e Përgjithshme të Thesarit, problematikat sistematike dhe të përhapura në lidhje me administrimin e sistemit të thesarit janë konsistente. Sistemi i thesarit, vijon të luaj një rol akomodues dhe lehtësues të shkeljeve të disiplinës fiskale nga entet publike, duke mundësuar regjistrimin e angazhimeve buxhetore pa fonde në dispozicion me pasojë krijimin e detyrimeve të prapambetura, ndërkohë që nga ana e Nëpunësit të Parë Autorizues nuk janë marrë masa në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, për të shmangur këto problematika. Kemi konstatuar parregullsi në regjistrimin e angazhimeve në vlerë dhe afate regjistrimi nga pothuaj të gjitha institucionet buxhetore. Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit nuk disponon të dhëna të plota mbi vlerën totale të angazhimeve ndaj palëve të treta të sistemit publik si dhe të faturave të lidhura me to që mund të jenë lëshuar por nuk janë regjistruar për shkak të mungesës së fondeve disponibël.

3.1 Mbi çeljet buxhetore dhe rishikimet e planit buxhetor në SIFQ përgjatë vitit buxhetor 2019. KLSH, konstaton se regjistrimi i shpërndarjes së planit të pagesave nuk përputhet me fondet buxhetore të miratuara ndër vite sipas PBA, ku në 93 projekte në shumën 10.14 miliard lekë nuk ka plan pagese të ekzekutimit të kontratës për vitin aktual, vitin “1” dhe vitin “2”.

Nga auditimi mbi shpërndarjen e planit të pagesave të kontratave për projekte investimesh në SIFQ konstatohet se janë regjistruar plan pagesash vetëm në vitin 3, pa asnjë plan pagese për vitin aktual, vitin “1” dhe vitin “2” për 93 projekte në shumën 10,145,055,197 lekë. Regjistrimi në këtë vit i këtyre projekteve të investimeve është kryer në kushtet e mungesës së fondeve buxhetore të miratuara për angazhime të ndërmarra në vitin aktual apo vitet e mëparshme buxhetore, pasi nuk është e mundur që angazhimet të ndërmarra me kontrata përkatëse, të mos parashikohet që të ekzekutohen përgjatë 2 viteve të ardhshme buxhetore. Gjithashtu, nga totali i rasteve të marra në shqyrtim, konstatohen gjithsej 367 raste të projekteve të investimeve të cilat kanë buxhet të parashikuar zero lekë për vitin 1 dhe 125 raste të projekteve të investimeve të cilat kanë angazhim në vitin 2 (F-Y2) zero dhe ribuxhetohen në vitin e tretë (F-Y3). Pjesa më e madhe e projekte të investimit të mësipërme i përkasin kryesisht projekteve koncesionare, projekteve të infrastrukturës publike dhe projekteve në lidhje me rikonstruksionet. Në konkluzion, regjistrimi i shpërndarjes së planit të pagesave të kontratave, nga strukturat e thesarit nuk përputhet me fondet buxhetore të miratuara ndër vite sipas PBA, duke regjistruar kështu një pjesë të konsiderueshme të angazhimeve buxhetore në periudhën e fundit buxhetore si një shumë të vetme për të gjitha vitet e angazhimit. Përgjegjësia e regjistrimit të plan buxhetit sipas PBA është e Drejtorisë së Përgjithshme të Buxhetit, ndërkohë që në Degët e Thesarit ku paraqiten autoritet kontraktuese për regjistrimin e kontratës në SIFQ janë udhëzuar të regjistrojnë në vitin 3 të gjithë shumën e angazhimit në mungesë të fondeve sipas viteve. Nga testimet e këtyre

angazhimeve këto raste janë përgjithësisht kontrata apo angazhime të ndërmarra pa fonde buxhetore dhe jo thjesht në neglizhencë të Drejtorisë përgjegjëse.

3.2 KLSH, konstaton një numër të lartë rishikimesh të fondeve buxhetore përfshirë këtu 1169 projekte për investime me financim të brendshëm, me një ndryshim buxheti neto prej 4.13 miliard lekë. Kërkesat për rialokime fondesh, sipas SIFQ janë bërë nga 612 njësi ekonomike. Ky fenomen vihet re i përhapur edhe në projektet e njërive të qeverisjes vendore ku rezultojnë rialokime për rreth 1500 kode projektesh me financim të fondeve të veta nga rreth 100 njësi: bashki dhe njësitë e tyre varësisë.

Me qëllim vlerësimin e regjistrimeve të çeljeve dhe rishikimeve buxhetore, u analizuan të dhënat e plan buxhetit të projekteve të qeverisjes qendrore dhe vendore për 12 muaj të vitit 2019 nga ku konstatohen edhe këtë vit një numër i lartë i rishpërndarjeve buxhetore. Numri i lartë i rishikimeve buxhetore është i pranishëm përgjatë gjithë vitit, që prej muajit Shkurt 2019 edhe pse sapo ka përfunduar procesi i detajimit fillestar. Konstatohet se njësitë e qeverisjes vendore janë ato që janë në proces të vazhdueshëm rishikimi dhe rishpërndarje fondesh përfshirë këtu dhe kërkesat për çelje projektesh të reja të financuara me të ardhurat e veta. Sipas Udhëzimit të përhershëm nr.2 datë 06.12.2012, pika 79 e tij, mund të konkludojmë për një planifikim tepër të dobët të shpenzimeve për investime ashtu edhe ato për shpenzime operationale, nga ana e institucioneve qendrore dhe vendore, mungesës së analizave të mirëfillta para planifikimit, mungesë monitorimi i zbatimit të buxhetit dhe veçanërisht të ecurisë së zbatimit të shpenzimeve për investime. Problematika që KLSH ngre, në disa auditime radhazi, ka të bëjë kryesisht me rishikimet e shpeshta të fondeve për shpenzime për investime me pasojë rritjen e stokut të detyrimeve të prapambetura.

Nga auditimi i të dhënave të databazës së rishikimeve në modulën planifikim (PSB) u konstatua se të dhënat nuk përputhen plotësisht me postimet në kontabilitet të kryera gjatë vitit 2019, kjo për shkak të një ngjarje të ndodhur në procesin e spastrimit të regjistrimeve të kryera në modulën PSB të SIFQ, nga punonjësit me të drejta përdorimi të këtij aplikacioni, me pasojë humbjen e gjurmës së auditimit të disa prej regjistrimeve në modulën PSB. Ky rast i klasifikuar si një “gabim njerëzor” nga strukturat IT të AKSHI-t, si institucioni përgjegjës për mirëmbajtjen e sistemit, rezultoi i pa analizuar dhe dokumentuar plotësisht, pavarësisht masave të marra për shmangien e situatave të tilla nga përdoruesit e SIFQ në të ardhmen. Në vijim, sipas korrespondencave elektronike midis DPTH dhe AKSH-it për këtë ngjarje, konfirmohet nga të dy institucionet se është kërkuar dhe janë realizuar masat si vijon: është hequr aksesit në program për përdoruesit operacional dhe funksional për çdo përgjegjësi ku ai figuronte; - Aksesit ju la vetëm 5 përdoruesve specifik - U modifikuan parametrat e programit “Purge Budget Revisions”, në mënyrë që mos të lejojë përzgjedhjen e fletëve kontabël me status “të miratuara”, për të evituar spastrimin gabimisht të rishikimeve të miratuara; - U rrit koha ruajtjes së raporteve dhe kërkesave të ekzekutuara nga 60 ditë në 180 ditë, me qëllim mundësimin e gjurmimit të log-

ve. Gjithashtu stafi i mbështetjes funksionale pranë DPTH në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit, Ministrinë e linjës, Institucionet Qëndrore dhe Degët e Thesareve me Njësitë Vendore, konfirmon se ka kryer kontrollet e nevojshme lidhur me impaktin e kësaj problematike ku u vërtetua se pavarësisht se disa nga fletët kontabël për transaksionet e rishikimeve buxhetore nuk shfaqeshin në dritaren respektive të modulit PSB, të gjitha rishikimet buxhetore (shtesa dhe pakesime të strukturave respektive buxhetore), ishin të pasqyruara korrektësisht në Librin e Madh të Kontabilitetit, si rrjedhim sipas DPTH, i vetmi impakt i kësaj ngjarje ishte ai i humbjes së gjurmës së auditimit të këtyre transaksioneve në aplikacion, duke qenë se nuk shfaqeshin/gjendeshin në modulën e PSB. Në konkluzion, pavarësisht nga masat e marra për mos ndodhjen në vazhdimësi të spastrimit të rekordeve të miratuara, kjo duke ndryshuar kriterin e statusit të transaksionit, në gjykimin e audituesit dokumentimi i ngjarjes është i paplotë dhe jo përfundimtar nga ana e strukturave të IT-së.

3.3 KLSH, konstaton çelje fillestare dhe rishpërndarje fondesh me Akte Normative për të financuar detyrime të prapambetura të mbartura nga vitet e kaluara, në shumën 15.76 miliard lekë nga të cilat 12.83 miliard lekë për shpenzime për investime ose rreth 28% e financimit të brendshëm.

Nëpunësit autorizues detajojnë fondet për njësitë shpenzuese të qeverisjes së përgjithshme, në përputhje me shpërndarjen e fondeve buxhetore, të miratuara nga Ministri i Financave. Sipas prioritete të përcaktuara për tu mbajtur parasysh në planifikim, fonde të caktuara për programe apo projekte planifikohen për pagesa të detyrimeve të prapambetura nga vitet e kaluara. Gjatë detajimit të planit të buxhetit, njësitë e qeverisjes qendrore më parë shpërndajnë fonde për të paguar detyrimet e prapambetura të viteve të kaluara për të gjitha llojet e shpenzimeve. Gjithashtu sipas pikës 65 të po këtij Udhëzimit, plani i investimeve i detajuar nga njësitë e qeverisjes qendrore në nivel projekti, mban parasysh këtë radhë prioritare: *a. Investimet në proces nga viti i kaluar; b. Objektet e investimeve të paraqitura në Kuvend, gjatë shqyrtimit të projekt –buxhetit; c. Bashkëfinancimet e buxhetit të shtetit në projektet me financime të huaja; d. Investimet sipas prioriteteve sektoriale të miratuara në programin buxhetor afatmesëm.* Nga përpunimi i të dhënave të pagesave të kryera gjatë vitit 2019, evidentohen 5 010 regjistrime për fatura shpenzimesh të kryera në vitet e mëparshme, në vlerën prej 15.76 miliard lekë nga të cilat 12.83 miliard lekë për shpenzime për investime (sipas balancave në llogarinë 230 dhe 231).

Detajuar sipas projekteve, çeljeve fillestare, rishikimeve krahasuar me pagesat e kryera për këto projekte, rezultojnë 797 projekte për investime (punime apo blerje) me një vlerë totale prej 4.98 miliard lekë, fondet disponibël të të cilave janë buxhetuar vetëm për paguar detyrimet e prapambetura të këtyre projekteve/kontratave, pra çelja buxhetore është ekzaktësisht e barabartë me vlerën e faturës (ve) të prapambetura. Nga këto raste 707 janë projekte të njëjësive të vetëqeverisjes vendore të financuara edhe me fondet e veta 90 projekte me vlerë 1.4 miliard lekë janë çelje/pagesa të projekteve të qeverisjes qendrore. Krahasuar me një vit më parë fondet e dedikuara për detyrimet e prapambetura

janë pothuaj në të njëjtin nivel me 84 projekte për investim me vlerë 1.6 miliard lekë. Në mënyrë të detajuar, për çdo ministri linje numri i projekteve paraqiten në tabelën në vijim:

Institucioni/ Ministria linjës	Nr. Projekteve	Çelja në 000/lekë	Pagesat/Fakti 000/lekë
Vendori	707	3,572,139	3,572,139
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	30	1,066,910	1,066,910
Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural	22	55,395	55,395
Ministria e Financave	12	69,821	69,821
Ministria e Shëndetësisë	8	41,570	41,570
Institucione të tjera Qeveritare	6	132,805	132,805
Ministria e Brendshme	5	3,077	3,077
Ministria e Arsimit dhe Sportit	2	10,045	10,045
Ministria e Drejtësisë	2	6,782	6,782
Fondi i Zhvillimit Shqiptar	1	17,625	17,625
Ministria e Kulturës	1	4,960	4,960
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	1	54	54
Total	797	4,981,185	4,981,185

Burimi: KLSH

Ndërkohë që nga tabela e realizimeve të investimeve rezultojnë një numër i lartë projektesh të përealizuara nga të cilat ato me financim të brendshëm 348 projekte për investime të përealizuara, fondet e të cilave në total rreth 15.55 miliard lekë jo vetëm që nuk janë përdorur për projektet e planifikuara por as nuk janë rialokuar në projekte të tjera në nevojë për fonde. Tabela në vijim paraqet në mënyrë të përmbledhur fondet buxhetore me realizim 0% sipas ministrive të linjës:

Institucioni	Nr. Projekte	Çelja 000/lekë	Nr. Projekteve	Financim i brendshëm 000/lekë	Realizimi/Fakti
Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural	81	3,456,694	20	3,374,854	0
Ministria e Financave	25	1,882,164	25	1,882,164	0
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	66	1,410,174	63	1,887,246	0
Ministria e Brendshme	23	570,077	12	565,424	0
Ministria e Arsimit dhe Sportit	64	533,578	64	533,578	0
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	16	396,606	16	396,606	0
Ministria e Shëndetësisë	12	270,317	12	270,317	0
Ministria e Punëve Jasthme	3	262,940	3	262,940	0
Ministria e Mbrojtjes	8	152,115	8	152,115	0
Ministria e Kulturës	4	46,076	4	46,076	0
Ministria e Drejtësisë	3	42,400	3	42,400	0
Institucione të tjera	93	1,619,618	81	1,556,049	0
Total qëndrori	398	10,642,758	311	14,764,664	0
Vendori	1651	5,598,687	31	299,912	0
Fondi i Zhvillimit Shqiptar	6	3,494,983	6	3,494,983	0
Gjithsej	2055	19,736,428	348	18,559,560	0

Burimi: KLSH

Ndërkohë, pavarësisht çeljeve për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura, gjatë vitit 2019 konstatohen një numër projektesh të përealizuara nga të cilat 348 projekte investimesh me një vlerë fondesh të djegura prej rreth 18.55 miliard lekë (Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë me 63 projekte me fond disponibël të përealizuar prej 1.88 miliard lekë, Ministria e Arsimit me 64 projekte me fond disponibël të përealizuar prej 0.5 miliard lekë etj.), fonde të cilat jo vetëm që nuk janë përdorur për projektet e planifikuara por as nuk janë rishpërndarë në projekte të tjera.

3.4 Fenomeni i regjistrimit me vonesë i kontratave të lidhura nga institucionet qendrore dhe vendore vazhdon të jetë i përhapur edhe gjatë vitit 2019, konstatuar në 18 024 raste me vlerë 98.3 miliard lekë ose 63% e të gjithë kontratave të regjistruara në SIFQ, në thyerje të afatit ligjor. Konstatohet regjistrim i pjesshëm i angazhimeve në 52 raste me vlerë 12 miliard lekë, kjo

për shkak të mungesës së fondeve të disponueshme. Gjithashtu, në 550 raste regjistrimi i kontratës bëhet në të njëjtën ditë dhe me të njëjtën vlerë me faturën, çka tregon për formalitetin e procedurës së regjistrimit në SIFQ.

Në zbatim udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit, regjistrimi i kontratave duhet të kryhet brenda pesë ditëve pune nga nënshkrimi i tyre. Në vlerësim të përputhshmërisë me këtë afat ligjor, nga auditimi i konstatohet se nga 28 488 kontrata të regjistruara vetëm 10 465 kontrata (investimesh dhe shpenzimesh operative) janë regjistruar në afat dhe 18 023 kontrata ose 63% e totalit të kontratave me vlerë 98.3 miliard lekë janë regjistruar në shkelje të afatit 5 ditor. Nga këto, 2 501 kontrata me vlerë 67.2 miliard lekë datojnë midis viteve 2006-2018, nga të cilat 851 kontrata për shpenzime për investime, ku vetëm viti 2018 rezultoi me 613 kontrata për investime me vlerë 42.8 miliard lekë të paregjistruara në momentin e lidhjes dhe të mbartura në vitin 2019, që tregon se fenomeni është ende aktual. Sipas institucioneve veçojmë Bashkitë me 6 171 raste me vlerë 23.2 miliard lekë, MFE me 1 464 raste me vlerë 2.7 miliard lekë, Ministria e Brendshme me 1 382 raste me vlerë 1.25 miliard lekë, Ministria e Arsimit me 955 raste me vlerë 2.9 miliard lekë. Pra regjistrimi i kontratave në shkelje të afatit ligjor është i shtrirë pothuaj në të gjitha njësitet buxhetore por sidomos atyre të qeverisjes vendore rastet e të cilave zënë 34% e totalit të vonesave. Në njësitet e qeverisjes vendore me numrin më të lartë të vonesave evidentohen Bashkia Tiranë me 270 raste me vlerë 17.1 miliard lekë, Bashkia Korçë me 184 raste me vlerë 123 milionë lekë, Bashkia Shkodër me 146 raste me vlerë 227 milionë lekë, Bashkia Vlorë me 153 raste me vlerë 388 milionë lekë.

Nga shqyrtimi i rasteve të regjistrimit të kontratave me vonesë vihen re se nga disa njësi kontrata regjistrohet në të njëjtën datë me urdhër shpenzimin për pagesën e faturës së parë si parakusht për regjistrimin e faturës. Pra kontrata regjistrohet jo si një domosdoshmëri në përputhje me Udhëzimin por vetëm si një dokumentacion shoqërues i faturës miratuar për pagesë e konstatuar kjo në mbi 550 raste regjistrimesh nga institucione si MIE, FZSH, Bashkia Tiranë, etj. Nga testimet e mëtejshme i të dhënave të kontratave të regjistruara me vonesë, konstatohet se në disa raste arsyeja e regjistrimit me vonesë të kontratës është mungesa e fondeve disponibël në SIFQ.

Një tjetër fenomen i konstatuar në vazhdimësi është edhe regjistrimi pjesor apo i fragmentarizuar i kontratës me vlerë të barabarta me fondin disponibël të çelur në SIFQ. Nga auditimi i databazës së kontratave, konstatohen edhe këtë vit regjistrime rishtas të kontratave të viteve të mëparshme me përshkrimin “migrim kontrate” në total 52 kontrata me një vlerë prej 12.4 miliard lekë ku Bashkia Tiranë ka 41 raste me vlerë 10.9 miliard lekë. Ky është një fenomen i konstatuar edhe më parë në auditimet e KLSH, po sipas observacioneve të subjektit lidhet me rastet e migrimit të kontratave të lidhura nga institucione të cilat janë përthithur në programe apo Ministri të tjera në kuadër të riorganizimit të qeverisjes qendrore në Nëntor të vitit 2017 si edhe kontrata të migruara nga ish-komunat pas reformës administrative. Në gjykimin e audituesit, transferimet e këtyre kontratave në institucionet apo programet e reja duhej të kishin

përfunduar dhe të dhënat në SIFQ duhej të ishin tashmë të rakorduara me kontratat fizike.

3.5 Nga auditimi konstatohet marrja e angazhimeve pa fonde buxhetore disponibël për projekte që nuk kanë kaluar në procesin ligjor të miratimit në PBA në 18 raste me vlerë totale mbi 2.4 miliard lekë, veçanërisht nga: ARRSH, AKSHI, AKUKIM, Ministria Bujqësisë me impakt shkeljen e ligjit për menaxhimin e buxhetit dhe udhëzimeve përkatëse të parashikuar në funksion të disiplinimit të angazhimeve buxhetore dhe parandalimit të krijimit të detyrimeve të prapambetura.

Nga lista e projekteve të kontraktuara gjatë vitit 2019 u konstatuan këto raste në shkelje të kriterit ligjor:

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH): Rasti i projektit “Rehabilitim i segmentit rrugor “Mbikalimi pallati me shigjeta-Rreth rrotullimi Shqiponja’, loti 1”: Projekti është parashikuar në PBA 2019-2021 me një vlerë totali investimi të planifikuar prej 2,696,000,000 lekë. Sipas APP, prokurimi për këtë projekt është shpallur më 13.06.2019 dhe realizuar me lidhjen e kontratës në datën 22.10.2019. Nga verifikimi i të dhënave për çeljet buxhetore dhe rishikimin e tyre nuk rezulton asnjë çelje për këtë projekt për të plotësuar kushtin e një minimum alokim fondesh prej 0% në vitin e parë të zbatimit të projektit shumëvjeçar, ARRSH ka proceduar në shkelje të VKM nr.185 datë 19.3.2018, pika 10 duke ndërmarrë një angazhim pa patur fonde disponibël në shumën 539,200,000 lekë. Urdhër-prokurimi dhe kontrata nuk rezultojnë të regjistruar në SIFQ në shkelje të udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit.

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH): 4 prokurime¹⁴ me vlerë fondi të prokuruar me TVSH prej 61,147,745 lekë nuk listohen si projekte të parashikuara dhe miratuara në PBA 2019-2021. 3 prej këtyre prokurimeve kanë filluar pas datës 15 Tetor duke qenë kështu edhe në shkelje të nenin 51, pika g e Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH, i ndryshuar, Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme mund të ndërmarrë angazhime të reja gjatë vitit buxhetor, por jo më vonë se data 15 tetor e çdo viti buxhetor. Gjithashtu, këto kontrata nuk janë regjistruar në SIFQ, në shkelje të udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit.

Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve (AKUKIM): Projekti “Ndërtim i rrjetit të jashtëm dhe të brendshëm të qytetit Laç”, nga data baza e prokurimeve të APP rezulton të jetë kontraktuar në shumën 497,471,140 lekë me TVSH me datë kontrate 27.12.2019. Në PBA 2019-2021 faza III, ky projekt nuk ekziston si fond investimi i parashikuar. Më pas në PBA 2020-2022 faza II, ky projekt është shtuar si projekt i ri me këtë plan pagese me fond

14) Ndërtim mure mbajtës dhe pritës në segmentin rrugor Kuben - Vasije” 34.2 milionë lekë,
-Shtesë kati në objektin zyra të Drejtorisë së Rajonit Jugor Gjirokastër 6.2 milionë lekë,
-Rikonstrukcioni i Urës së Kaludhit 11.5 milionë lekë,
-Rikonstrukcioni i Urës së Dragotit 9.2 milionë lekë

buxhetor zero lekë për vitin 2019. Pra, në momentin e kontraktimit nuk ka pasur fonde disponibël. Në rast se do marrim në konsideratë PBA 2019-2021, e gjithë vlera cilësohet si angazhim pa fonde buxhetore.

Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti “Përmirësimi i Sistemit VMS – Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural” nga databaza e prokurimeve të AKSHI rezulton të jetë kontraktuar përmirësimi i sistemit VMS- për Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural në shumën 148,500,900 lekë me datë kontrate në 31.01.2020. Data e publikimit të elementit të prokurimit sipas data bazës së APP rezulton 07.11.2019. Në PBA 2020-2022 të fazës së II të MBZHR nuk gjenden të alokuara fonde për këtë projekt investimi. Kontrata është nënshkruar në 2020 dhe konsiderohet një angazhim pa fonde buxhetore në shumën 148,500,900 lekë dhe në shkëlqje edhe të afatit 15 Tetor për marrjen e angazhimeve të reja të pa miratuara paraprakisht në PBA. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti “Sistemi i dixhitalizimit të monitorimit dhe raportimit të ndërmarrjeve të ujësjellës-kanalizimeve- Për AKUKIM” nga data baza e prokurimeve të AKSHI rezulton të jetë kontraktuar në shumën 145,745,000 lekë me datë kontrate në 30.12.2019. Në PBA e fazës së dytë 2020-2022 si dhe Projekt Buxhetin 2020-2022 nuk gjendet ky projekt i parashikuar për tu financuar me fonde me financim të brendshëm. Sipas APP, prokurimi ka filluar në 31.10.2019 dhe kontrata është lidhur në 31.12.2019, ndërkohë që fondet për këtë projekt investimi nuk kanë qenë disponibël. Angazhim është marrë pa fonde buxhetore në shumën 145,745,000 lekë dhe në shkëlqje edhe të afatit 15 Tetor për marrjen e angazhimeve të reja të pa miratuara paraprakisht në PBA. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti “Ngritja e regjistrit elektronik të ekspertëve” për Ministrinë e Drejtësisë nga data baza e prokurimeve të AKSHI rezulton të jetë kontraktuar në shumën 113,333,333 lekë me datë kontrate 13.05.2019. Në 2019 nuk rezulton të jetë regjistruar në SIFQ kjo kontratë as nga Ministria e Drejtësisë dhe as nga AKSHI. Në projekt buxhetin 2019-2021 nuk rezulton të jetë një projekt i tillë investimi i detajuar. Kontrata konsiderohet si një angazhim pa fonde buxhetore në shumën 113,333,333 lekë. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti “Përmirësimi i Sistemit të Shërbimit Kombëtar të punësimit” nga data baza e prokurimeve të AKSHI rezulton të jetë kontraktuar në shumën 106,801,000 lekë me datë kontrate 27.12.2019. Data e publikimit të elementit sipas data bazës së APP rezulton data 13.11.2019. Në PBA 2019-2021, faza e III, nuk rezulton të jenë parashikuar fonde investimi për këtë projekt. Edhe në Projekt Buxhetin 2020-2022 në programin buxhetor përkatës nuk rezulton të jenë parashikuar fonde investimi për këtë projekt. Kontrata konsiderohet si një angazhim pa fonde buxhetore në shumën 106,801,000 lekë. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti 18CE601 “Programi i integruar i zhvillimit për "Polin e Drejtësisë" në SIFQ, kontrata është regjistruar me nr.1087006-1900060 në shumën 307,669,004 lekë (kontratë e klasifikuar nr.240 prot. datë 25.09.2019). Kjo kontratë, nuk rezulton e publikuar në data bazën e APP si kontratë dhe prokurim. Ndërkohë në PBA 2019-2021 faza e tretë nuk

ekziston si projekt i parashikuar. Sipas raportimeve të MFE për realizimin e investimeve publike, fondet për këtë projekt janë detajuar për herë të parë në Tetor 2019 në shumën 65,000,000 lekë. Në konkluzion, në momentin e prokurimit ky projekt nuk ka qenë i miratuar dhe angazhimi është marrë pa fonde disponibël në shumën 307,669,004 lekë. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI): Projekti “Përmirësim i Sistemit të Provimit të Shtetit për Profesionet e Rregulluara (SPSH)” nga data baza e prokurimeve të APP rezulton të jetë prokuruar dhe kontraktuar në shumën 102,840,000lekë me TVSH me datë kontrate 15.01.2019. Në PBA 2019-2021 faza III, ky projekt investimi nuk listohet. Gjithashtu, kjo kontratë nuk rezulton të jetë regjistruar në SIFQ në vitin 2019. Prokurimi është bërë në kushtet e mungesës së fondeve disponibël duke shkaktuar detyrime të prapambetura, vërtetuar kjo nga pagesa e parë e kryer për këtë projekt në Mars 2020 në shumën 6,348,000 lekë transaksion që referon një faturë të datës 09.04.2019¹⁵. Në konkluzion, angazhimi prej 102,840,000 është marrë pa fonde buxhetore disponibël.

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural: Nga auditimi i regjistrimeve të angazhimeve nga ky institucion rezultojnë 5 kontrata të lidhura për projekte¹⁶ të pa miratuara në PBA 2019-2021 pjesë e programit 04240 “Infrastruktura e Mbrojtjes nga përmytja” me një vlerë totale angazhimi 401,363,334 lekë. Sipas APP procedura e prokurimit është publikuar në Prill 2019 me një fond limit pa TVSH në shumën 430,000,000 lekë.

3.6 Konstatohen kontrata të lidhura me shuma më të larta se fondet disponibël në 24 raste në shumën 5 miliard lekë nga ARRS, AKSHI, AKUKIM, Ministria e Bujqësisë, MFE, Ministria e Mbrojtjes etj., veprime këto në shkelje të Ligjit të menaxhimit të buxhetit dhe udhëzimeve përkatëse të parashikuara për disiplinimin e angazhimeve buxhetore dhe parandalimit të krijimit të detyrimeve të prapambetura.

Sipas Udhëzimit plotësues nr.2 datë 19.01.2019 “Për zbatimin e Buxhetit të vitit 2018”, pika f) e tij: Projektet e reja të propozuara për financim duhet të kenë kaluar procedurat e miratimit në kuadër të PBA-së 2018-2020, dhe duhet të jenë në përputhje me prioritetet sektoriale të propozuara nga njësitë e qeverisjes qendrore. Sipas pikës 8, germa f) e VKM nr.185 dt.19.03.2018, projekte të reja për investime të politikave ekzistuese përfshihen shpenzimet e investimeve kapitale që ende nuk kanë filluar por për të cilat janë ndërmarrë angazhimet ligjore dhe që janë miratuar në procesin e mëparshëm të PBA-së gjithashtu pika 10 e kësaj VKM përcaktohet një minimum alokimi fondesh prej 20% në vitin e parë të zbatimit të projektit shumëvjeçar.

¹⁵spending.data.al

¹⁶Më konkretisht:1)Bordi i Kullimit Fier për projektin 18AJ939 “Mbrojtje nga Lumi Vjosë” në shumën 76,661 mijë lekë; 2)Bordi i Kullimit Lezhë për projektin 18AJ942 “Argjinatura e lumit Drin” në shumën 62,094 mijë lekë; 3)Bordi i kullimit Korçë për projektin 18AJ941 “Mbrojtje nga përmytjet nga lumi Shkumbin në Shushicë” në shumën 32,971 mijë lekë; 4)Bordi i Kullimit Durrës për projektin 18AJ940 “Argjinatura mbrojtëse Zalli Sinës” në shumën 43,051 mijë lekë dhe 5)Bashkia Elbasan për projektin 18AJ910 “Përroi Zaranikës” në shumën 186,583 mijë lekë.

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH): projekti 18BS604 “Masa inxhinierike për stabilizimin e shembjes ne Km.21+363÷ Km.21+468, në segmentin Lin - Pogradec”. Sipas APP ky është një projekt afatshkurtër 3 mujor dhe jo një kontratë shumëvjeçare, prokurimi i publikuar në APP më 19.03.2019 dhe kontrate të lidhur më 29.03.2019 me shumën 225,787,785 lekë. Sipas SIFQ, fondi disponibël në Janar 2019 është 90,000,000 lekë. Situacioni i parë i punimeve është paguar në Qershor 2019 në shumën 89,999,412 lekë ndërsa Situacioni përfundimtar i punimeve i datës 29.07.2019 është paguar me tre kështe në muajin Dhjetor 2019 në total 135,772,826 lekë. Pra pagesa pas 5 muajve të përfundimit të punimeve është bërë e mundur pas rialokimit të fondeve shtesë në Dhjetor 2019. Përsëri rialokimi është bërë pjesor në datën 20.12.2019, për 100 milion lekë dhe në 29.12.2019 me 35,772,826 lekë. Në konkluzion, procedura e prokurimit ka filluar me një fond limit prej 222,572,200 lekë kundrejt fondeve disponibël prej 90 milion lekë ose 135,787,786 lekë më shumë se fondi limit. Kjo ka shkaktuar krijimin e një detyrimi të prapambetur duke shlyer detyrimet ndaj furnitorit me 5 muaj vonesë si dhe shkelje të parimit të njohjes se shpenzimit dhe detyrimit të plotë në momentin kur ato kanë ndodhur.

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH): Rasti i projektit M061502 dhe 18BS703 “Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore ne akset e Rajonit Verior Loti 1”. Ky është një projekt 3 vjeçar, i parashikuar në PBA2019-2021 me një vlerë prej 249,800,000 lekë. Prokurimi publikuar në APP 19.08.2018 është realizuar me një kontratë me vlerën 246,000,002 lekë nga të cilat paguar 125,000,000 lekë në vitin 2018 dhe mbartur detyrime të prapambetura në vitin 2019 në shumën 116,080,804 lekë. Ndërkohë, prokurohet dhe lidhet një kontratë e re për të njëjtin projekt, me të njëjtin kontraktor për shumën 168,000,000 lekë duke e çuar në total vlerën e angazhimit në 414,000,002 lekë ose 164,200,002 lekë më shumë se plani i miratuar për këtë investim.

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH): Rasti i projektit M064197 dhe 18BS706 “përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore ne akset e Rajonit Jugor Loti 1, (vazhdim)”. Ky është një projekt 3 vjeçar, i parashikuar në PBA2019-2021 me një vlerë investimi prej 300,000,000 lekë. Prokurimi publikuar në APP 07.27.2018 është realizuar me një kontratë me vlerën 298,327,466 lekë nga të cilat paguar vetëm 60,000,000 lekë në vitin 2018 dhe mbartur detyrime të prapambetura në vitin 2019 në shumën 10,668,725 lekë dhe faturime të reja të vitit në shumën 101,317,600 lekë, pra në total kontrata është realizuar 171,986,325 lekë. Ndërkohë, që kontrata është ende në vazhdim me shpalljen e datës 19.08.2019, prokurohet dhe lidhet një kontratë e re për të njëjtin projekt të quajtur “vazhdim”, me të njëjtin kontraktor për shumën 155,636,327 lekë duke e çuar në total vlerën e angazhimit në 453,963,793 lekë ose 153,963,793 lekë më shumë se plani i miratuar për këtë investim. Për më tej, kontrata e dytë është lidhur më 03.12.2019 ndërkohë që në pritje të finalizimit të procedurës së prokurimit dhe lidhjes së kontratës fondet disponibël të çelura në Qershor 2019shkurtohen me

-20,000,000 lekë në 20 Nëntor 2019 dhe menjëherë pas lidhjes së kontratës shkurtohen edhe me -19,900,000 lekë.

Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizime dhe Infrastrukturës Mbetjeve (AKUIM): Projekti “Furnizimi me ujë i zonës së Koplikut Qendër dhe Koplik i Sipërm. Nga data baza e prokurimeve të APP rezulton të jetë kontraktuar në shumën 364,221,316 lekë me datë lidhje kontrate 07.11.2019. Prokurimi rezulton të jetë realizuar nga Bashkia Malësi e Madhe. Në PBA 2019-2021 faza III, ky projekt është paraqitet me zero lekë për vitin 2019 dhe 99.8 milion lekë në vitin 2020-2021. Në momentin e kontraktimit nuk ka pasur fonde të nevojshme në dispozicion, në rast se do marrim në konsideratë PBA 2019-2021 faza e tretë me një diferencë mbi çeljen prej 264,384,316 lekë. Më pas, në Projekt Buxhet 2020-2022 me financim nga MIE, AKUKIM është paraqitur si projekt i ri me plan buxheti për vitin 2019 në shumën 87.4 milionë lekë.

Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizime dhe Infrastrukturës Mbetjeve (AKUKIM): Projekti “18BE207” Mbyllja e vend depozitimit ekzistues të mbetjeve” sipas dokumentit PBA dhe projekt buxhetit, vlera e projektit në total është 321.7 milionë lekë, në PBA 2020-2022 me vlerë totale 1337 milionë lekë dhe në Projekt-Buxhetin 2020-2022 me vlerë totale investimi 2091.3 milionë lekë.

Nga Buletini i Njoftimeve Publike nr.42 datë 21.10.2019 në APP rezulton se është nisur procedura e prokurimit nga AKUKIM me fond limit 1,684,288,721 lekë pa TVSH. Nga Buletini i Njoftimeve Publike nr.3/2020 në APP rezulton se është lidhur kontrata me vlerë totale 1,950,115,822 lekë pa TVSH me datë 27.12.2019. Në data bazën e APP nuk rezulton si kontratë e lidhur. Kontrata është regjistruar në SIFQ në datën 09.01.2020 në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Angazhimi është marrë në tejkalim të fondeve buxhetore disponibël.

Agjencia Kombëtare e Shërbimit Informatik (AKSHI): Projekti “Ngritja e Sistemit, kryerja e shërbimit të risk assessment dhe data loss prevention” në data bazën e APP 2019 rezulton se në datë 11.03.2019 është lidhur kontrata në shumën 198,990,060 lekë. Në PBA 2019-2021 e fazës së 3 ky projekt rezulton me kod M870309 me përshkrim “Blerje shërbim risk assessment dhe pajisje për rritjen e sigurisë”, në total investimi 103,600,000 lekë. Në SIFQ, nuk rezulton të jetë regjistruar as urdhër-prokurimi apo kontrata e këtij projekti. Ndërkohë, sipas data bazës së pagesave 2019, konstatohet se fondet për këtë projekt “M870309” janë përdorur për pagesën e detyrimeve të prapambetura të një kontrate të mbartur nga viti 2018, në shumën 60,000,000 lekë. Për këto arsye, projekti “Ngritja e Sistemit, kryerja e shërbimit të risk assessment dhe data loss prevention.” rezulton të jetë kontraktuar në kushtet e mungesës së fondeve disponibël në momentin e marrjes së angazhimit buxhetor, për aq kohë sa fondet e kontraktuara prej 198,990,060 lekë janë mbi fondet e miratuara prej 103,600,000 lekë, me një diferencë prej 95,390,000 lekë.

Agjencia Kombëtare e Shërbimit Informatikë (AKSHI): Projekti 18BP207 “Blerja dhe Implementimi i Sistemit të Menaxhimit të Dokumenteve Elektronike (SMDE) dhe Arkivës Dixhitale të Ministrisë së Financave. Nga data baza e prokurimeve të

APP rezultojn të jetë kontraktuar në shumën 177,120,000 lekë me TVSH me datë lidhje kontrate 16.01.2019. Në PBA2019-2021, faza e tretë, ky projekt rezultojn i parashikuar në shumën 115,000,000 lekë. Angazhimi i fondeve nëpërmjet kontraktimit është më i madh se vlera e miratuar në PBA2019-2021 në shumën 62,120,000 lekë. Gjithashtu, sipas SIFQ kjo kontratë rezultojn e regjistruar me nr.1010001-1900024 me vlerë të pasaktë në shumën 92,857,882 lekë dhe jo sipas vlerës së kontraktuar në APP.

Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD): Projekti M100479 "Upgrade i pajisjeve fizike të dëmtuara të sistemit të monitorimit me kamera në degët dhe pikat doganore si dhe shtimi i tyre në 12 pika të tjera doganore". Sipas PBA 2019-2021 faza e tretë, ky projekt është parashikuar si një projekt 1-vjeçar me buxhet të miratuar prej 90,000,000 lekë për të cilin janë çelur dhe fondet me të njëjtën vlerë në Janar 2019. Sipas SIFQ, rezultojn se kontrata është regjistruar me 5 muaj vonesë nga data e nënshkrimit 04.07.2019 në shumën 208,679,808 lekë, nga të cilat 160,680,000 lekë për investime dhe 47,999,808 lekë për shpenzime operative. Në konkluzion kjo kontratë është lidhur me një vlerë më të lartë se plan i miratuar dhe fondi disponibël në shumën 118,679,808 lekë. Gjithashtu, kjo kontratë nuk rezultojn e listuar në të dhënat e APP, si në planin e prokurimeve apo regjistrin e realizimit të prokurimeve.

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural: Projekti 18AJ601 "Ndërtimi i tregut të peshkut Vlore". Në databazën e APP 2019 rezultojn se në datë 25.09.2019 është zhvilluar prokurimi për projektin 18AJ601 përfunduar me kontratë të lidhur më 03.12.2019 në shumën 189,948,629 lekë me TVSH, me një afat dy vjeçar. Sipas dokumentit PBA 2019-2021 ky projekt është parashikuar si një projekt njëvjeçar me plan buxhet të miratuar në shumën 48,000,000 lekë. Sipas SIFQ, fondi disponibël në momentin e prokurimit ishte 40,000,000 lekë. Pra angazhimi është marrë me vlerë më të lartë se fondet disponibël dhe buxheti i miratuara në PBA në shumën 169,948,629 lekë.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale: Projekti 18BB006 "Rikonstrukcion dhe shtese materniteti për spitalin Berat ". Në data bazën e APP 2019 rezultojn se në datë 06.05.2019 është zhvilluar prokurimi për projektin 18BB006 përfunduar me kontratë të lidhur më 15.05.2019, në shumën 220,557,462 lekë me TVSH, me një afat dy vjeçar. Sipas dokumentit PBA 2019-2021 ky projekt listohet me plan buxhet të miratuar në shumën 126,377,000 lekë. Angazhimi është marrë me vlerë më të lartë se fondet disponibël dhe buxheti i miratuara në PBA është në shumën 94,180,462 lekë. Gjithashtu në regjistrimin e kësaj kontrate konstatohen dhe pasaktësi në lidhje me vlerën e plotë të kontratës. Sipas SIFQ kjo kontratë është regjistruar në Degën e Thesarit me nr.26101 me vlerë 209,819,527 lekë ose 10,737,935 lekë më pak se vlera e publikuar nga APP. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale: Projekti 18BB003 "Rikonstrukcion në spitalin Lezhë dhe shtesë për maternitetin Lezhë". Në data bazën e APP 2019 rezultojn se në datë 05.06.2019 është zhvilluar prokurimi për projektin 18BB006 përfunduar me kontratë të lidhur më 28.06.2019 në shumën 337,674,420 lekë me TVSH me një afat dy vjeçar. Sipas

dokumenti PBA 2019-2021 ky projekt listohet me plan buxhet të miratuar në shumën 253,100,000 lekë. Angazhimi është marrë me vlerë më të lartë se fondet disponibël dhe buxheti i miratuara në PBA është në shumën 84,574,420 lekë. Gjithashtu në regjistrimin e kësaj kontrate konstatohen dhe pasaktësi në lidhje me vlerën e plotë të kontratës. Sipas SIFQ kjo kontratë është regjistruar në Degën e Thesarit me nr.1997097 me vlerë 311,906,000 lekë ose 25,768,420 lekë më pak se vlera e publikuar nga APP.

Ministria e Mbrojtjes: Programi 10910 “Emergjencat civile”; Projekti 18AZ901 “Fatkeqësi natyrore të menaxhuara”. Sipas dokumentit PBA2019-2021 faza e tretë, për programin “Emergjenca civile, projekti 18AZ901 “Fatkeqësi natyrore të menaxhuara është miratuar në total për vitin 2019 një fond prej 400,000,000 lekë. Sipas SIFQ- buxheti operativ, rezulton se ky fond është ulur në 338,000,000 lekë në muajin Tetor 2019 dhe më pas rritur në 578,000,000 lekë në muajin Dhjetor 2019. Sipas APP për këtë projekt janë prokuruar dhe kontraktuar gjithsej 941,043,002 lekë me TVSH nga të cilat: 67,189,617 lekë në datë 27.09.2019 për rikonstruksin e shtëpive të dëmtuara nga tërmeti i Korçës; 327,065,041 lekë në datë 06.11.2019 për rehabilitimin e argjinaturave të lumenjve për shmangien emergjencave nga përmbytjet dhe 546,365,094 lekë për ndërtimin e shtëpive të dëmtuara nga tërmeti i 21 Shtatorit 2019. Fondet disponibël deri në momentin e prokurimit sipas planit të muajit Nëntor të publikuar për këtë projekt investimi janë 338,000,000 lekë. Pjesa tjetër prej 603,043,002 lekë (pa përfshirë angazhimet për mbikëqyrje, projektim) rezulton një angazhim pa fonde buxhetore. Të gjitha kontratat janë regjistruar në SIFQ përtej afatit ligjor 5 ditor. Për të verifikuar më tej disponibilitetin e fondeve për këto projekte u shqyrtua dokumenti PBA 2020-2022 faza e II si dhe listën shoqëruese të Projekt Buxhetit 2020 ku rezulton se fondet për vitin 2020 për këtë projekt janë 0 lekë.

Ministria e Mbrojtjes: Programi 2120 “Forca e Luftimit”; Projekti M170499 “Pajisje të komunikimit taktik me radio për Grup-Batalionin”. Në PBA 2019-2021 faza e tretë, fondet e miratuar për këtë projekt janë 29,950,000 lekë për dy vite 2018-2019. Sipas SIFQ nuk rezulton kontratë e regjistruar për këtë kod projekti për vitin 2019. Sipas SIFQ- buxheti operativ për këtë projekt rritet në 92,966,212 lekë pas Akti Normativ nr.2 datë 02.10.2019. Vlera e kontraktuar prej 92,966,172 lekë është mbi shumën e miratuar në PBA 2019-2021 faza III prej 15,000,000 lekë për vitin 2019. Për këtë arsye, diferenca prej 77,966,172 lekë rezulton angazhim pa fonde buxhetore.

Ministria e Mbrojtjes: Programi 7340 “Mbështetje për shëndetësinë” Projekti M170519 “Rikonstruksin e Pavionit dhe ndërtimi i Sallave të Operacionit të Këmbës Diabetike” në Spitalin Universitar i Traumës. Sipas dokumentit PBA 2019-2021 faza e tretë projekti është miratuar me një fond prej 59,000,000 lekë për dy vite 2018-2019. Sipas APP, prokurimi për këtë projekt është kryer në Gusht 2019 përfunduar me kontratën e lidhur me vlerë 66,882,234 lekë ose 7,882,234 lekë më shumë se fondi i miratuar. Sipas SIFQ, fondet për pagesa për këtë kontratë janë bërë disponibël në Tetor 2019 pas Aktit Normativ të datës 02.10.2019.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë: Projekti 18AY603 “Ndërtim i shkollës profesionale të IT-së”. Sipas dokumentit PBA2019-2021 e fazës së tretë vlera e parashikuar për këtë projekt është 100,000,000 lekë. Sipas APP, ky projekt rezulton të jetë kontraktuar në shumën 249,742,141 lekë pa TVSH me datë kontrate 21.12.2018. Kontrata është regjistruar në SIFQ në shumën 270,415,304 lekë në datën 27.03.2019, pra rreth 3 muaj me vonesë, si dhe me një plan pagese të shtrirë në 3 vite megjithëse sipas databazës së APP është me afat ekzekutimi 12 muaj. Në momentin e marrjes së angazhimit buxhetor, kontrata është lidhur në kushtet e mungesës së fondeve të nevojshme për financimin e saj, që ka sjell si rezultat vonesën në regjistrimin e kontratës dhe në vijim shtesën e fondeve në muajt tetor, nëntor dhe dhjetor për përballimin e realizimit të saj. Projekti 18CC201 “Blerje pajisje dhe mobilje për institucionet e reja të polit të drejtësisë”. Ky projekt nuk rezulton të jetë parashikuar në PBA2019-2021 faza e tretë. Detajimi i fondeve për këtë projekt është bërë në muajin Korrik 2019 me 57,000,000 lekë, në Tetor 182,000,000 lekë dhe në Dhjetor 2019 në shumën totale prej 233,069,076 lekë. Sipas SIFQ kjo kontratë rezulton të jetë lidhur me datë kontrate 02.10.2019 dhe datë regjistrimi në SIFQ 14.11.2019, në tejkalim të afatit për regjistrim. Sipas APP, shpallja për prokurim është bërë në datën 25.07.2019 dhe në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë të jenë vetëm në shumën 57,000,000 lekë, duke ndërmarrë angazhime mbi fondet disponibël në shumën 177,974,076 lekë. Projekti 18AY607 “Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Beqir Çela" Durrës”. Sipas dokumentit PBA2019-2021 faza e tretë 2019-2021 vlera e parashikuar për këtë projekt është në total 27,385,000 lekë me një afat 1 vjeçar. Sipas APP, ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në 97,335,957 lekë me TVSH me operator ekonomik fitues “AGRI CONSTRUCTION” me datë kontrate 06.06.2019. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në 28.08.2019, në tejkalim të afatit ligjor 5 ditor dhe me plan pagese në vite të ndryshme. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 27,385,000 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 97,335,957 lekë, ose 69,950,957 lekë më shumë se fondi disponibël. Gjithashtu, në SIFQ rezultojnë të jenë kryer pagesa për të njëjtin objekt investimi të paraqitur në projektin 18AY613 “Ndërtim i ri shkolla Beqir Çela, Durrës”. Këto pagesa, sipas përshkrimeve në urdhër shpenzimet në SIFQ rezultojnë të jenë kryer në zbatim të kontratës nr.1648/6 datë 03.04.2017, e cila nuk është regjistruar në kontratat e vitit 2019 pasi i përket viteve të mëparshme buxhetore. Në PBA e vitit 2019-2021 faza III, fondet e miratuara janë 121,176,000 lekë si projekt një vjeçar. Ndërkohë, në lidhje me këtë projekt të “ndërtimit të ri” të kësaj shkolle janë paguar drejt operatorit ekonomik “Alba Konstruksion” 157,701,955 lekë. Pra, përveç angazhimit të trajtuar më sipër në shumën 69,950,957 lekë, rezulton se gjatë të njëjtit vit buxhetor janë realizuar edhe ndërtimi i ri edhe rikonstruksioni i shkollës Beqir Çela Durrës. Projekti 18AY609 “Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Sali Ceka" Elbasan”. Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 vlera e parashikuar për këtë projekt është 37,281,000 lekë. Ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 113,404,743 lekë pa TVSH me datë

kontrate 06.06.2019 sipas databazës së APP. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 136,085,692 lekë e shpërndarë në vite të ndryshme me datë kontrate 06.06.2019 regjistruar në 28.08.2019, në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 37,281,300 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 136,085,692 lekë, duke ndërmarrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 98,804,392 lekë. Projekti 18AY606 "Rikonstruksion i shkollës së mesme bujqësore "Mihal Shahini" Cërrik". Në PBA2019-2021 faza e tretë vlere e parashikuar për këtë projekt është 28,763,000 lekë me afat realizimi një vjeçar. Sipas APP, ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 86,950,048 lekë me TVSH me datë kontrate 08.07.2019 sipas data bazës së APP. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 103,165,117 lekë në datën 09.10.2019 pra në tejkalim të afatit ligjor ditor. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 28,763,000 lekë, duke marrë kështu një angazhim më të madh se fondet disponibël, në shumën 74,402,117 lekë. Projekti 18AY604 "Hartim i projekteve të reja për rikonstruksionin e shkollave të arsimit profesional". Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 vlere e parashikuar për këtë projekt është 23,000,000 lekë. Ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 29,000,000 lekë pa TVSH me operator ekonomik fitues "Taulant shpk" me datë kontrate 06.06.2019 sipas databazës së APP. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 34,800,000 lekë me datë kontrate 06.06.2019 regjistruar në 31.07.2019 me operatorin ekonomik EBG, në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 18,000,000 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 34,800,000 lekë, duke marrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 16,800,000 lekë. Projekti 18AY611 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Thoma Papapano" Gjirokastrë". Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 vlere e parashikuar për këtë projekt është 35,146,000 lekë. Sipas data bazës së APP, ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 107,000,510 lekë pa TVSH me datë kontrate 12.07.2019. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 128,400,611 lekë me datë kontrate 12.07.2019 regjistruar në 30.07.2019, në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 35,145,500 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 128,400,611 lekë, duke ndërmarrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 93,255,111 lekë. Projekti 18AY612 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Stiliano Bandilli" Berat. Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 vlere e parashikuar për këtë projekt është 32,286,000 lekë. Ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 87,250,282 lekë pa TVSH me datë kontrate 11.06.2019 sipas databazës së APP. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 104,700,336 lekë në vite të ndryshme me datë kontrate 11.06.2019 regjistruar në 28.08.2019, në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në

shumën 32,286,200 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 104,700,336 lekë, duke ndërmarrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 72,414,136 lekë. Projekti 18AY610 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "26 Marsi" Kavajë. Sipas dokumentit PBA2019-2021 faza e tretë, vlera e parashikuar për këtë projekt është 37,299,000 lekë. sipas data bazës së APP ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 123,284,355 lekë pa TVSH me datë kontrate 11.06.2019 Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 147,941,225 lekë me plan pagesash në vite të ndryshme me datë kontrate 11.06.2019 dhe regjistruar në 28.08.2019, në tejkalim të afatit ligjor 5 ditë për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 37,299,200 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 147,941,225 lekë, duke marrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 110,642,025 lekë. Projekti 18AY605 "Rikonstruksion i shkollës "Teknike Ekonomike" Tiranë. Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 vlera e parashikuar për këtë projekt është 20,000,000 lekë. Ky projekt investimi rezulton të jetë kontraktuar në shumën 52,978,565 lekë pa TVSH me datë kontrate 06.06.2019 sipas data bazës së APP. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në shumën 68,472,778 lekë në vite të ndryshme me datë kontrate 06.06.2019 regjistruar në 28.08.2019, në tejkalim të afatit për regjistrimin e kontratës. Në momentin e angazhimit, fondet disponibël për këtë projekt rezultojnë në shumën 20,000,000 lekë, ndërkohë që angazhimi sipas regjistrimit në SIFQ rezulton në shumën 68,472,778 lekë, duke marrë angazhime pa fonde disponibël për diferencën, në shumën 48,472,778 lekë.

3.7 Nga auditimi konstatohen urdhër-prokurime pas datës 15 Tetor në 64 raste me fond limit 3.1 miliard lekë, dhe mbi 500 kontrata të lidhura në vlerën rreth 10 miliard lekë, nga të cilat në muajin janar dhe shkurt 2020 konstatohen 83 raste në rreth 0.6 miliard lekë, në kundërshtim me nenin 51 të Ligjit nr.9936 datë 26.6.2008 "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH", i ndryshuar

Një tjetër masë për parandalimin e krijimit të detyrimeve të prapambetura dhe monitorimin e angazhimeve dhe zbatimit të buxhetit është edhe kërkesa e parashikuara në nenin 51 të Ligjit nr.9936 datë 26.6.2008 "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH", i ndryshuar, Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme mund të ndërmarrë angazhime të reja gjatë vitit buxhetor, por jo më vonë se data 15 tetor e çdo viti buxhetor. Gjithashtu, sipas nenit 2 të VKM nr.807 datë 16.11.2016 "Për disiplinimin e angazhimeve buxhetore publike", pika 2 "Pas datës 15 tetor, procedurat e prokurimeve publike, të parashikuara në regjistrin e prokurimeve publike, mund të fillojnë/vazhdojnë vetëm për ato projekte që janë pjesë e buxhetit tre-vjeçar, të miratuar për njësinë përkatëse të qeverisjes së përgjithshme. Lidhja e kontratës në këtë rast bëhet vetëm pasi fondi të jetë vënë në dispozicion në llogarinë e autoritetit kontraktor, në buxhetin e tij, të miratuar për vitin buxhetor pasardhës. Nga auditimi i urdhër-prokurimeve të regjistruara në SIFQ rezultojnë gjithsej 55

raste me vlerë 2.13 miliard lekë të regjistruara pas afatit ligjor për marrjen e angazhimeve. Konkretisht tabela në vijim paraqet rastet sipas ministrive të linjës:

Institucioni	Nr. Urdhër Prokurimeve	Vlera në mijë lekë
Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit	3	468,601
Aparati i Këshillit të Ministrave (3535)	1	43,762
Aparati i Ministrisë së Brendshme (3535)	6	22,404
Aparati Ministrisë Arsimit e Shkencës (3535)	1	39,540
Aparati Ministrisë Mbrojtjes (3535)	7	668,917
Aparati Ministrisë së Financave (3535)	14	268,985
Aparati Ministrisë së Shëndetësisë (3535)	5	4,375
Autoriteti Rrugor Shqiptar (3535)	3	339,411
Bashkia Tirana (3535)	4	112,341
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	11	163,630
Total	55	2,131,970

Burimi: KLSH

Në kushtet kur databaza e Urdhër-prokurimeve në SIFQ ka mangësi dhe gabime sa trajtuar më lartë në këtë raport, u analizuan të dhënat e vëna në dispozicion nga APP për regjistrin e prokurimeve të realizuara. Sipas këtij regjistri rezultojnë rreth 361 prokurime me fond limit pa TVSH 7.76 miliard lekë të iniciuara pas datës 15 Tetor 2019¹⁷, të llojit kontratë apo marrëveshje kuadër nga të cilat 64 prokurime për projekte për investime me fond limit 3.11 miliard lekë.

Institucioni	Nr shpalljeve	Fondi Limit i Procedurës (pa TVSH)	Vlera kontratës në lekë
Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit	5	499,767,556	480,759,146
Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	1	5,833,333	5,773,777
Agjencia Kombëtare Ujësjellës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve	1	472,393,459	300,631,377
Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (ish ERT)	1	6,250,000	6,200,000
Autoriteti Rrugor Shqiptar	5	301,529,000	190,844,684
Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësor	2	69,166,666	64,508,000
Bashkia Dibrë	1	8,485,833	5,359,648
Bashkia Durrës	3	49,414,452	29,373,481
Bashkia Elbasan	3	816,111	225,948
Bashkia Himarë	1	34,989,520	34,160,215
Bashkia Këlcyre	1	151,169,770	150,720,070
Bashkia Konispol	1	1,328,606	999,994
Bashkia Patos	2	33,139,194	26,541,865
Bashkia Përmet	1	9,905,233	9,111,457
Bashkia Pogradec	2	31,439,815	26,859,230
Bashkia Puke	1	40,869,589	30,959,400
Bashkia Skrapar	1	27,909,014	19,476,853
Bashkia Tirane	3	69,518,535	65,949,052
Bashkia Vau Dejës	1	14,648,445	13,902,068
Dega e Doganës Elbasan	1	1,460,556	1,385,400
Drejtoria e Përgjithshme e Arkivave të Shtetit	1	9,791,666	6,152,872
Drejtoria e Përgjithshme e Doganave	3	74,224,998	20,894,000
Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit Fier	1	56,544,117	35,450,250
Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit Lezhe	3	9,466,260	9,049,433
Drejtoria Rajonale e Shërbimit të Transportit Rrugor Kukës	1	3,794,000	627,935
Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore Lezhe	1	3,675,000	3,630,120
Fondi Shqiptar i Zhvillimit	6	577,280,761	173,765,976
Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial	1	11,666,666	3,971,200
Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të dhënave personale	1	8,506,100	8,336,037
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	2	182,000,000	176,237,193
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1	22,469,641	22,469,641
Ministria e Mbrojtjes	1	287,940,963	272,554,201
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	2	15,661,990	9,258,180
Tirana Parking	3	24,494,010	21,216,450
Total	64	3,117,550,860	2,227,355,153

Burimi: KLSH

17 Referuar tabelës së APP “Regjistri i prokurimeve të realizuara” data “

Sipas data bazës së dërguar nga APP mbi kontratat e lidhura konstatohet se janë lidhur kontrata nga autoritetet kontraktuese pas datës 15 Tetor në mbi 500 raste me një vlerë totale në rreth 10 miliard lekë, nga të cilat në muajin janar dhe shkurt 2020 në 83 raste në rreth 0.6 miliard lekë, procedura që janë në kundërshtim me kërkesat e Ligjit nr.9936 datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, i ndryshuar.

Ndërkohë në zbatim të VKM nr.750 datë 27.11.2019 “Për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në qarqet Durrës dhe Tiranë”, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka udhëzuar njësitë shpenzuese dhe Degët e Thesarit për prioritet e pagesave dhe menaxhimin e angazhimeve me shkresën nr.21920 datë 02.12.2019, që njësitë shpenzuese të ndërpresin kontraktimet që ishin në proces apo ndërmarrjen e procedurave të reja të prokurimit përveç fondeve të emergjencës/fatkeqësisë. Nga auditimi, rezultojnë më shumë se 130 kontrata të lidhura për shpenzime për blerje dhe investime (përfshirë këtu kontratat e marrëveshjeve kuadër për shpenzime operative dhe shpenzime të lidhura me sektorin e shëndetësisë) në kundërshtim me këtë kufizim.

3.8 Në SIFQ rezultojnë vetëm 472 urdhër-prokurime të regjistruara nga rreth 26 mijë kontrata të regjistruara gjatë vitit 2019 pasi njësitë ekonomike, me ose pa akses në SIFQ, nuk regjistrojnë në çdo rast pranë Degëve të Thesarit urdhër-prokurimet para fillimit të procedurave në APP. Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit nuk kryen asnjë kontroll parandalues në funksion të disiplinimit të angazhimeve buxhetore për shkak të mungesës së kontrollit të aplikacionit në SIFQ për ato institucione buxhetore pa akses të drejtpërdrejtë në SIFQ. Në të njëjtën kohë konstatohet mosveprim nga Nëpunësi i Parë Autorizues për marrjen e masave efektive administrative të parashikuara me ligj dhe mosveprim nga ana e Agjencisë së Prokurimit Publik për mospranimin e urdhër-prokurimeve që nuk kanë vulën e Thesarit.

Institucionet buxhetore, të cilat operojnë direkt në SIFQ, krijojnë dhe regjistrojnë në sistem çdo urdhër për prokurim shoqëruar me kodin dhe përshkrimin e projektin dhe fondin limit të përcaktuar në planin e miratuar të prokurimeve të institucionit dhe pasi marrin numrin unik të regjistrimit në SIFQ dhe vulën e Thesarit, procedojnë me dërgimin në APP.

Me qëllim vlerësimin e përputhshmërisë së këtij kriteri, u audituan të dhënat e vëna në dispozicion mbi numrin e urdhër-prokurimeve të regjistruara në SIFQ gjatë vitit 2019 ku rezultojnë 508 rekorde unike të dokumentit urdhër-prokurim me vlerë totale 76.63 miliard lekë, rekorde të cilat janë lidhur në një kontratë po gjatë vitit 2019. Mundësia e regjistrimit në SIFQ të urdhër-prokurimit ekziston vetëm për institucionet që kanë akses të plotë në SIFQ, aktualisht vetëm 15 institucione (ky numër nuk ka ndryshuar nga viti i kaluar).

Tabela në vijim paraqet numrin dhe vlerat e urdhëruara për prokurim nga secili BI-online:

Në milion lekë

Nr.	Institucioni	2019	
		Vlerë	Nr.
1.	AKSHI	3,205	60
2.	AZHBR	81	29
3.	Aparati i Këshillit të Ministrave	176	9
4.	Aparati i Ministrisë së Brendshme	112	19
5.	Aparati Min Infrastrukturës dhe Energjisë	50,510	20
6.	Aparati Ministrisë Arsimit e Shkencës	360	8
7.	Aparati Ministrisë Mbrojtjes	746	14
8.	Aparati Ministrisë së Bujqësisë Ushqimit	400	29
9.	Aparati Ministrisë së Drejtësisë	76	4
10.	Aparati Ministrisë së Financave	1,995	59
11.	Aparati Ministrisë së Shëndetësisë	372	18
12.	Aparati Ministrisë Mjedisit dhe Turizmit	680	18
13.	Autoriteti Rrugor Shqiptar	719	28
14.	Bashkia Tirana	4,556	117
15.	Ministria e Mjedisit Turizmit	315	46
	Total	64,304	478

Burimi: KLSH

Për shkak të pamundësisë së regjistrimit të urdhër-prokurimit nga institucionet pa akses në SIFQ por edhe për faktin se në sistem një PO (kontratë) nuk lidhet domosdoshmërisht me një Urdhër prokurimi, jemi në të njëjtat kushte si gjatë vitit 2017- 2018, ku në SIFQ nuk ka informacion të plotë mbi të gjithë urdhër-prokurimet e paraqitura nga institucionet publike dhe mundësia e verifikimit të një kontrate, që në momentin kur shpallet prokurimi ekziston vetëm për kontrata të regjistruara nga BI-online. Nga auditimi i këtyre rekordeve konstatojnë pasaktësi në regjistrime si më poshtë vijon:

- 122 nga 508 urdhër-prokurime të regjistruara me datë viti 2019, rezultojnë të lidhura me një kontratë të nënshkruar në vite të mëparshme (2011-2018) pra procedura e prokurimit ka përfunduar para se urdhër-prokurimi të regjistrohet në SIFQ dhe regjistrimi në SIFQ është formal dhe në shkellje të afateve ligjore.

- 36 nga 508 urdhër-prokurimet, rezultojnë me përshkrimin “migram kontrate” që do të thotë se urdhër-prokurimi është realisht një dokument i krijuar para vitit 2019 por që po regjistrohet për herë të parë në SIFQ në vitin 2019, raste këto kryesisht të Bashkisë Tiranë (26 raste), Aparati i MFE (6 raste) etj. Për sa i përket saktësisë së momentit të regjistrimit:

- 47 nga 231 urdhër-prokurime për shpenzime për investime (ndërtim, pajisje apo sisteme IT) rezultojnë të jenë regjistruar në të njëjtën ditë ose në një interval prej 1-5 ditë nga data e regjistrimit të kontratës periudhë kjo e pamundur për realizimin e një procedure prokurimi. Në këto raste duket se radha e regjistrimit në SIFQ është formale dhe pa asnjë vlerë për kontrollin dhe bllokimin e fondeve disponibël përpara fillimit të procedurës së prokurimit.

- Për të gjitha rekordet e urdhër-prokurimeve mungon informacioni për datën e dokumentit fizik, mangësi për të cilën KLSH ka rekomanduar shtimin e fushës përkatëse në SIFQ, dhe që rezulton i zbatuar nga Nëntori i vitit 2019.

- në 26 urdhër-prokurime përshkrimi i shpenzimit apo projektit mungon ose është jo i plotë.

Për sa i përket urdhër-prokurimeve të institucioneve e tjera, pa akses të plotë në SIFQ, dhe që sipas Udhëzimit duhet të paraqiten fizikisht në Degët e Thesarit për të marrë vulën e konfirmimit të fondeve disponibël, përpara se të fillojë procesin e tenderimit, nuk ekziston ende mundësia (fusha) për regjistrimin e këtij dokumenti në SIFQ. Në konkluzion, vetëm 372 nga 508 rekorde janë urdhër prokurime të regjistruara të vlefshme për periudhën në auditim dhe dokumenti i urdhër-prokurimit regjistrohet në SIFQ në shkelje të Udhëzimit standard për zbatimin e buxhetit. Në SIFQ nuk ka informacion nëse çdo prokurim ka filluar pasi janë konfirmuar fondet disponibël në Thesar, gjë do të shmangte marrjen e angazhimeve pa fonde buxhetore dhe rrjedhimisht krijimin e stokut të faturave të prapambetura.

3.9 Mbi afatet e regjistrimit të transaksioneve lidhur me kontratat koncesionare janë konstatuar problematika në regjistrimin dhe zbatimin e kontratave koncesionare.

Në zbatim të Udhëzimit nr. 9 datë 20.03.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”, janë testuar regjistrimet në SIFQ të angazhimeve buxhetore. Nga institucionet e përzgjedhura në kampionin fillestar të planifikuar janë analizuar fillimisht angazhimet e ndërmarra nëpërmjet kontratave koncesionare/PPP¹⁸ të nënshkruara gjatë vitit aktual dhe atyre të cilat janë nënshkruar në vitet e mëparshëm buxhetor, pagesat e faturave të tyre të mbërritura dhe realizimin sipas projekteve që përfshijnë mbështetje buxhetore. Projektet koncesionare/PPP të cilat kanë rezultuar me probleme janë:

Kontrata e koncesionit të rrugës së Arbrit: Kontrata e koncesionit është nënshkruar në 16.03.2018, në vlerën 33.6 miliard lekë pa TVSH ose 40.32 miliard lekë me TVSH. Nga auditimi në SIFQ është konstatuar se kjo kontratë është regjistruar në 18.01.2019, rreth 10 muaj me vonesë nga data e nënshkrimit të kontratës. Nga auditimi konstatohet se pagesat e kryera janë regjistruar me vonesë. Sipas pagesave të parashikuara në PBA 2019 – 2021, është parashikuar kryerja e pagesave në shumën 2.52 miliard lekë në vit, duke filluar nga viti 2019 e në vijim. Konstatohet se për vitin 2019 pagesat e kryera janë në shumën 3.78 miliard lekë, me një diferencë prej 1.26 miliard lekë ose 50% më shumë, të cilat janë alokuar sipas ndryshimeve në rritje të buxhetit në 20.11.2019 dhe 23.12.2019. Nga auditimi i pagesave konstatohet se faturat janë dorëzuar në shkelje të afatit afatin 30 ditor përfaqësojnë, si dhe kanë pasaktësi në regjistrimin e datës së dokumentit fizik. Gjithashtu konstatohen dhe raste të pagesave të disa faturave në një urdhër-shpenzim apo pagesave pjesore.

Kontrata e koncesionit për subvencionimin e mirëmbajtjes të autostradës Milot – Morine: Nga auditimi konstatohen pasaktësi në datën e kontratës origjinale

18-Kontratat e sektorit të shëndetësisë (4 kontrata zbatohen në FSKDSH, jashtë skemës së thesarit)

-Rrugët Milot – Balldren dhe Orikum – Dukat kanë klauzolë kontrate hyrje në fuqi deri në një vit nga sigurimi i financimit nga ana e koncesionarit, pastaj bëhen efektive (sipas kontratave të publikuara në regjistrin e ATRARKO)

2016.12.06, ndërkohë që është regjistruar në 31.10.2019 në SIFQ për vlerën e plotë prej 9,623,367,000 lekë. Gjithashtu konstatohen pagesa të disa faturave në një urdhër-shpenzim.

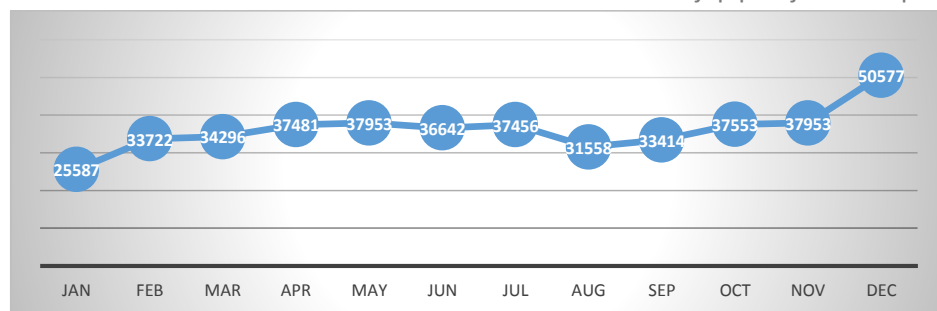
Kontrata e koncesionit të Inceneratorit të Elbasan: Pagesa në shumën 581,936,415 lekë për vitin 2019 me 12 urdhër shpenzime. Kontrata paraqitet e regjistruar në PO në datë 04.02.2019 ndërkohë që data reale e kontratës është data 17.12.2014, ndërkohë që kohëzgjatja e parashikuar është 7 vite. Kontrata është regjistruar me vonesë.

Kontrata e koncesionit të inceneratorit të Tiranës: Kontrata e koncesionit e regjistruar në shumën 2,149,012,298 lekë në katër herë të ndryshme përgjatë vitit 2019 ndërkohë që data reale e kontratës është në 31.08.2017. Regjistrimi i kontratës është pjesor për tu përputhur me vlerën e pagesave të kryera përgjatë vitit 2019 dhe jo e plotë. Vlera e pagesave të realizuara përgjatë vitit 2019 në shumën 977,125,798 lekë. Dy fatura të vitit 2018 të paguara me buxhetin e vitit 2019, përtej afatit të pagesës 30 ditor.

Mbi administrimin e kontratës koncesionare të skanimit në dogana, DPD: Për këtë kontratë koncesionare janë paguar 1,509,659,450 lekë përgjatë vitit 2019 nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave. Fatura të kaluara në 5 raste për Dhjetorin 2018, ku është përdorur buxheti i vitit 2019 në shumën 126,575,375 lekë.

Mbi administrimin e kontratës koncesionare të ndërtimit të shkollave në Bashkinë Tiranë: Aktualisht rezulton vetëm një LOT1 i kontratës koncesionare të nënshkruar në datën 17.10.2018 ndërmjet MAS dhe Bashkisë Tiranë me BOE në shumën 2,364,096,027 lekë (kontrata është gjetur në open procurement dhe regjistrin e ATRAKO), në të cilën është ndërmarrë angazhimi për kryerjen e pagesës së kësaj shumë për shtatë vjet nga momenti i marrjes në dorëzim. Nuk rezulton që kjo kontratë të jetë e regjistruar në modulën e kontratave në SIFQ.

3.10 Mbi saktësinë e regjistrimit të veprimeve në SIFQ. Nga të dhënat e vëna në dispozicion me burim sistemin SIFQ, moduli pagesave, rezultojnë gjithsej mbi 430 mijë transaksione të regjistruara dhe ekzekutuara me një numër mesatar mujor prej rreth 38 mijë transaksione/muaj, në shkallë sistemi të Degëve të Thesarit me shtrirje përgjatë 12 muajve. Muaji Dhjetor spikat me numrin më të lartë të transaksioneve me 50 577. Grafiku jep pamje me te qarte:

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit /AKSHI

Nga auditimi i transaksioneve: urdhër-prokurim, kontratë, faturë, rishikime buxhetore u konstatuan: SIFQ lejon regjistrime korigjuese edhe në periudha tashmë të mbyllura dhe të raportuara buxhetore. Konkretisht, nga shqyrtimi i të dhënave të rishikimeve buxhetore, një tjetër fenomen që vihet re është regjistrimi i rialokimeve me data kontabël, efektive më të hershme (retrospektive). Në përputhje me Udhëzimin standard për zbatimin e buxhetit, detajimi i buxhetit dërgohet zyrtarisht tek çdo njësi qendrore dhe bëhet i vlefshëm për zbatim vetëm pasi regjistrohet në Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ) nga struktura përgjegjëse për buxhetin. Çdo regjistrim kalon nëpër disa faza miratimi. Kështu sipas udhëzuesit Urdhrit nr.62 datë 31.08.2010 “Për zbatimin e operacioneve ditore në sistemin e Thesarit” ku parashikohen këto hapa: 1) Pranimi i dokumentacionit nga institucionet buxhetore; 2) Hetimi i të dhënave në sistemin e thesarit; 3) Regjistrimi i transaksionit të rishikimit; 4) Paraqitja për aprovim; Veprimi i aprovimit; Postimi i rishikimit të buxhetit në Librin e Madh; Kryerja e mbylljeve ditore në sistem, duke parashikuar kështu mjaftueshëm kontrolle për shmangien e gabimeve në regjistrim. Ky fenomen i shfaqur në vazhdimësi nuk ka patur një shpjegim nga Drejtoria e Buxhetit si përgjegjëse për monitorimin e këtyre regjistrimeve në SIFQ.

Gjithashtu, nga auditimi u konstatua se të dhënat e data bazës së rishikimeve në modulën planifikim (PSB) nuk përputhen plotësisht me postimet në kontabilitet të kryera gjatë vitit 2019, kjo për shkak të një ngjarje të ndodhur në procesin e spastrimit të regjistrimeve të kryera në modulën PSB të SIFQ, nga punonjësit me të drejta përdorimi të këtij aplikacioni, me pasojë humbjen e gjurmës së auditimit të disa prej regjistrimeve në modulën PSB. Në gjykimin e audituesit ky lloj gabimi mbetet i pa analizuar dhe dokumentuar plotësisht, nga strukturat IT të AKSHI-t si institucioni përgjegjës për mirëmbajtjen e sistemit, pavarësisht disa masave të marra për shmangien e gabimeve të tilla nga përdoruesit e SIFQ në këtë modul në të ardhmen.

KLSH konstaton raste të pasaktësive në ekstremitet e faturave dhe kontratave të regjistruara në SIFQ. Nga auditimi i data bazës së kontratave (PO file) u konstatuan raste të regjistrimeve me data të pavlefshme. Pavarësisht rekomandimit të KLSH, në SIFQ ende nuk ka sinjalizues për detektimin dhe validimin e datës së transaksionit. Përveç mungesës së kontrollit të aplikacionit Drejtoria e Thesarit nuk kontrollon pas faktit cilësinë e të dhënave për të vërtetuar nëse këto janë raste të gabimeve njerëzore dhe të bëjë sistemin e tyre për efekt të raportimeve mujore financiare dhe të monitorimit të realizimit të investimeve. Gjithashtu janë konstatuar edhe raste të pasaktësive në data të dokumentit “faturë”. Rastet e konstatuara në këtë auditim mund të mos jenë përfaqësuese në numër dhe vlerë por problematika sillet në vëmendje si fenomen i konstatuar në vijimësi dhe mbetet i rëndësishëm si një e dhënë që tregon kohën kur shpenzimi ka ndodhur dhe detyrimi ka lindur. Çdo faturë shoqërohet me urdhër-shpenzimin e autorizuar nga NZ dhe NA përkatëse dhe detyra e Degës së Thesarit është të bëjë kontrollet përkatëse të ekstremiteteve për të siguruar saktësi të regjistrimit të informacionit të dokumentit dhe zbatimin

e afatit ligjor 30 ditore të ekzekutimit të faturës, edhe kjo e parashikuar në dy nivele: atë të specialistit dhe përgjegjësit të Degës Thesarit.

3.11 Nga auditimi konstatohet mos regjistrim i kontratave në momentin e lidhjes së saj në vijim të mos regjistrimit të urdhër-prokurimeve. Gjatë vitit 2019 janë regjistruar 2 501 kontrata me vlerë 67.2 miliard lekë që datojnë midis viteve 2006-2018 nga të cilat kontrata për shpenzime për investime rezultojnë 851 me vlerë 52 miliard lekë. Vetëm viti 2018 rezulton me 613 kontrata për investime me vlerë 42.8 miliard lekë të paregjistruara dhe të mbartura në vitin 2019.

Nga auditimi i data bazës së angazhimeve në SIFQ, konstatohet se përveç vonesave në regjistrim në shkelje të afatit ligjor 5 ditore, fenomeni tjetër që vazhdon të evidentohet edhe në regjistrimet e vitit 2019 është lejimi i regjistrimit gjatë vitit korrent i kontratave të “vjetra” të cilat datojnë nga viti 2006 deri 2018. Më konkretisht, në tabelën në vijim janë përpunuar të dhënat e kontratave sipas datës së fizike dhe ku rezultojnë 2501 kontrata me vlerë 67.2 miliard lekë. Për të shmangur nga analiza ndikimin e vendimeve gjyqësore, u krahasua vetëm numri i kontratave për investime të regjistruara gjatë vitit 2019 ku rezultojnë 851 kontrata për investime me një vlerë totale prej 52.3 miliard lekë. Në krahasim me një vit më parë numri i kontratave të mbartura nga vitet para vitit buxhetor 2019 është në ulje por në vlerë është shume herë më i lartë. Në konkluzion, për sa kohë ka ende kontrata të lidhura por të paregjistruara në Thesar, në pritje të fondeve buxhetore, me ose pa punime të kryera grupi i auditimit nuk mund të konfirmojë plotësinë e data bazës së angazhimeve në SIFQ.

Konstatohen mospërputhje në numrin e shpalljeve për procedura prokurimit të listuara në databazën e APP kundrejt urdhër –prokurimeve të regjistruara dhe kontratave të regjistruara në SIFQ, si në rastet e: ARRS, AKSHI, Bashkia Tiranë, DPD etj. Më konkretisht janë testuar të dhënat e institucioneve me peshën më të madhe të fondeve të prokuruar kundrejt numrit dhe vlerave të kontratave të regjistruara në SIFQ ku rezulton se:

Autoriteti Rrugor Shqiptar: Sipas SIFQ, rezultojnë 3 urdhër-prokurime të regjistruara me vlerë totale 136,788,130 lekë, kundrejt 31 kontratave të regjistruara në SIFQ me vlerë 789,542,678 lekë nga të cilat 6 kontrata për shpenzime për investime (llog.231) me vlerë 617,008,972 lekë. Sipas APP listohen 30 prokurime me një fond të prokuruar me TVSH prej 2,999,143,030 lekë nga të cilat 8 prokurime të tipit “punime” me fond të prokuruar me TVSH prej 2,754,134,945 lekë. Gjithashtu u konstatua se 5 nga 8 kontrata për investime me vlerë 2.2 miliard lekë nuk janë regjistruar në SIFQ:

Autoriteti Kontraktues	Objekti i Prokurimit	Vlera kontratës	Operatori Ekonomik fitues	Data Publikimit	Data e lidhjes së kontratës
ARRSH	“Ndërtim mure mbajtës dhe pritës në segmentin rrugor Kuben - Vasije”	34,200,000	BLERIMI	01/03/2019	11/19/2019
ARRSH	Rehabilitim i segmentit ‘Mbikalimi pallati me shigjeta-Rreth rrotullimi Shqiponja’, loti 1	1,776,111,282	SALLARI	13/06/2019	10/22/2019
ARRSH	Shtesë kati objekti zyra Drejtorisë Rajonit Jugor Gjirakastër	6,225,516	INERTI	15/04/2019	11/21/2019
ARRSH	Rikonstruksion i Urës së Kaludhit	11,500,007	"SHKELQIMI07"	08/10/2019	12/31/2019
ARRSH	Rikonstruksion i Urës së Dragotit.	9,222,222	SIRETA 2F	08/10/2019	12/31/2019

Burimi: KLSH

Autoriteti Kombëtar i Shërbimit të Informacionit (AKSHI):

- 1 kontratë e paregjistruar në SIFQ me vlerë 195,020,000 lekë. Nga data baza e prokurimeve të AKSHI rezultojnë të jetë kontraktuar shërbimi për mbajtjen në funksion të pa ndërprerë të sistemit të e-Tax, projekti “Mbajtje në funksion të pa ndërprerë e sistemit të e-Tax.” në shumën 195,020,000 lekë me datë kontraktimi 17.04.2019 me operatorin ekonomik “IKUBINFO”. Data e publikimit të elementit të prokurimit sipas data bazës së APP rezultojnë 15.02.2019. Kjo kontratë rezultojnë të jetë kryer me qëllim sigurimin e shërbimit për sistemet në përdorim të DPT (e-tax). Kjo kontratë nuk rezultojnë të jetë regjistruar përgjatë vitit në PO2019 as në kontratat e AKSHI as në kontratat e DPT.

- 1 kontratë e paregjistruar në SIFQ me vlerë 189,947,520 lekë. Nga data baza e prokurimeve të AKSHI rezultojnë të jetë kontraktuar “shërbimi për shërbimet e ndërlidhjes së DPGJC” me zyrat e saj rajonale në shumën 189,947,520 lekë me datë publikimi 11.09.2019 dhe kontraktimi 05.12.2019 me operatorin ekonomik “Albanian satellite communications”. Kjo kontratë nuk rezultojnë të jetë regjistruar përgjatë vitit në PO 2019 as në kontratat e AKSHI as në kontratat e aparatit të MB, por vetëm një shtesë kontrate e datës 31.12.2018 në aparatin e MB.

- 1 kontratë me vlerë 220,800,000 lekë në lidhje me projektin “Përmirësimi i Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Para universitar (SMIP)” që nga data baza e prokurimeve të APP rezultojnë të jetë prokuruar me datë thirrje 14.11.2018 dhe kontraktuar me operatorin ekonomik fitues “A-T-D - Albanian Technology Distribution” me datë lidhje kontrate 04.02.2019 nuk rezultojnë të jetë regjistruar në SIFQ.

Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD): 1 kontratë me vlerë 208,679,808 lekë në lidhje me projektin M100479 “Upgrade i pajisjeve fizike të dëmtuara të sistemit të monitorimit me kamera në degët dhe pikat doganore si dhe shtimi i tyre në 12 pika të tjera doganore” me kontraktor Advance Business Solutions – ABS i regjistruar në SIFQ, nuk rezultojnë e listuar në të dhënat e APP, si në planin e prokurimeve ashtu edhe në regjistrin e realizimit të prokurimeve.

Bashkia Tiranë. Nga përpunimi i të dhënave të vëna në dispozicion nga APP dhe krahasimi i tyre me kontratat që Bashkia Tiranë ka regjistruar në SIFQ rezultojnë diferenca në numër dhe vlera si dhe pasaktësi në regjistrimet në SIFQ. Me qëllim identifikimin e fenomenit me një nivel gabimi të ulët nga ana e audituesit u testuan vetëm kontratat/ prokurimet për shpenzime për investime, të cilat janë paraqitur në mënyrë të përmbledhur në tabelën në vijim:

- për 19 projekte me vlerë totale të kontraktuar me TVSH 153,550 mijë lekë, fituesit dhe të dhënat e kontratës nuk rezultojnë të listuar në regjistrin e realizimeve të APP-së. Në mënyrë të detajuar rastet paraqiten në tabelën në vijim. Projekti 101350 listohet në APP një shpallje me nr.REF-66730-05-03-2018 me datë 05/04/2018 me fond limit 29,156,454 lekë me datë mbyllje 06/04/2018 por nuk jepen të dhëna mbi operatorin fitues, fondin e prokuruar dhe datën e lidhjes së kontratës, ndërkohë në SIFQ për këtë projekt është regjistruar një

kontratë e lidhur me BIBA-X me datë 01.04.2019 (1 vit nga data e shpalljes në APP).

- në këtë testim u konstatua dhe pagesë për furnitorë për të cilët jo vetëm që nuk listohen në APP por nuk rezulton të jetë regjistruar ndonjë kontratë e lidhur të, rasti i projektit #1011378 i kontraktuar sipas APP me operatorin “Llazo”, ndërkohë nën të njëjtin numër projekti rezulton dhe një pagesë për operatorin “Tirana New Supervisor”. Përshkrimi i këtij regjistrimi citon një urdhër –prokurim të ri cili nuk listohet në të dhënat e APP as si kontratë e regjistruar në SIFQ:

-në regjistrimet e audituara për projektin konstatohet pasaktësi në regjistrimin e operatorit ekonomik të kontratës #2101001-1900170 në SIFQ ku si operator ekonomik listohet kompania VARAKU ndërkohë që në APP si operator fitues listohet kompania SIRETA 2F me numër shpallje REF-12802-03-07-2019. Kontrata e dyte e regjistruar në SIFQ me datë 04.12.2019 me vlerë 18,214 mijë lekë, për të njëjtin projekt nuk listohet në regjistrin e realizimeve të APP.

- në 5 kontrata konstatohen pasaktësi në shumat e regjistruara të kontratës: 1) kontrata me nr.2101001-1900251 për projektin 1011408 “Kompletimi i nënsistemit të Qendrës së Kontrollit të Trafikut me kamera televizive” sipas APP kontrata është lidhur për shumën 65,965 mijë lekë me TVSH ndërsa në SIFQ është regjistruar për shumën 59,087 mijë lekë. 2) Në kontratën me nr.2101001-1900152 për projektin 1011375 “Rehabilitimi i rrugëve te bllokut qe kufizohet nga rrugët "Fabrika e Qelqit", "Konferenca e Pezës", "Besim Alla" dhe "Jorgo Panajoti" -Faza I“ sipas APP shuma e kontratës është 203,891,777 lekë ndërsa në SIFQ është regjistruar për shumën 209,975,230 lekë. 3) Në kontratën nr. 2101001-100258 për projektin 1011631 “Rikonstruksioni i shkollës 9 vjeçare “Ali Demi” sipas APP shuma e kontratës është 36,741 mijë lekë ndërsa në SIFQ është regjistruar 35,650 mijë lekë. 4) Në kontratën nr. 2101001-100175 për projektin 1011660 “Rikonstruksion i Bibliotekës së Qytetit, NjA 2” sipas APP shuma e kontratës është 2,620 mijë lekë ndërsa në SIFQ është regjistruar 2,670 mijë lekë. 5) Në kontratën nr. 2101001-100175 për projektin 1011660 “Rikonstruksion i Bibliotekës së Qytetit, Nj. 2” sipas APP shuma e kontratës është 2,620 mijë lekë ndërsa në SIFQ është regjistruar 2,670 mijë lekë.

-për disa projekte, procedurat e prokurimit rezultojnë të jenë kryer gjatë vitit 2018 por kontrata janë lidhur në periudhën Janar- Prill 2019 rrjedhimisht regjistruar në SIFQ në vitin 2019.

3.12 Një tjetër fenomen i konstatuar në vazhdimësi është edhe regjistrimi pjesor apo i fragmentarizuar i kontratës me vlerë të barabarta me fondin disponibël të çelur në SIFQ. Një kontratë duhet të regjistrohet vetëm një herë në modulën e angazhimeve e shoqëruar edhe me planin e pagesave i cili për kontratat shumëvjeçare duhet të përputhet me shumat e planifikuara e miratuara në PBA 2019-2021.

Nga auditimi i data bazës së kontratave, konstatohen edhe këtë vit regjistrime rishtas të kontratave të viteve të mëparshme me përshkrimin “migrim kontrate”. Lista e plotë e kontratave të migruar paraqitet në aneksin e këtij raporti, ndërsa sipas institucioneve që kanë kryer këto regjistrime paraqitet në tabelën në vijim, në total 52 kontrata me një vlerë prej 12.4 miliard lekë:

Institucioni	Nr. Kontratave	Shuma në lekë
Aparati Min se Infrastrukturës dhe Energjisë (3535)	1	1,480,364,472
Aparati Ministrisë se Financave (3535)	6	15,583,062
Aparati Ministrisë se Shëndetësisë (3535)	4	8,590,480
Bashkia Tirana (3535)	41	10,913,745,811
Total	52	12,418,283,825

Burimi: KLSH

Sipas specialistëve të subjektit këto kontrata “migrim” nënkuptojnë regjistrimin pjesor të një kontrate kur:

- 1) një pjesë e saj është shlyer para kalimit “live” me sistemin dhe pjesa tjetër është migruar dhe ekzekutuar në sistem dhe
- 2) kur detyrimet kontraktore kalojnë nga një institucion në tjetrin në rastin kur institucioni mbyllet apo bashkohet me një institucion tjetër. Regjistrimi i migrimit të kontratave në SIFQ bëhet nga TDO në rastin e institucioneve offline me sistemin dhe nga vete institucionet në rastin kur ato aksesojnë direkt vete sistemin (online).

Ky është një fenomen i konstatuar edhe më parë në auditimet e KLSH, i justifikuar në observacionet e subjektit pikërisht me rastet e migrimit të kontratave të lidhura nga institucione të cilat me pas u përthithën në programe apo Ministri të tjera në kuadër të riorganizimit të qeverisjes qendrore në Nëntor të vitit 2017 si edhe kontrata të migruara nga ish-komunat pas reformës administrative. Transferimet e këtyre kontratave në institucionet apo programet e reja duhej të kishte përfunduar dhe të dhënat në SIFQ duhej të ishin tashmë të rakorduara me kontratat fizike. Kjo edhe për faktin se në sistemin SIFQ moduli i kontratave shumëvjeçare është në funksion që prej vitit 2016.

Fenomeni i regjistrimit me vonesë i kontratave është i përhapur jo vetëm në njësitë të cilat nuk kanë akses në SIFQ dhe që fizikisht duhet të çojnë kontratën për regjistrim pranë degëve të thesarit por edhe nga njësitë të cilat kanë akses në SIFQ siç janë gjithë aparatet e Ministrive të linjës dhe Bashkia Tiranë. Nga shqyrtimi i rasteve të regjistrimit të kontratave me vonesë vihen re se nga disa njësi kontrata regjistrohet në të njëjtën datë me urdhër shpenzimit për pagesën e faturës së parë si parakusht për regjistrimin e faturës.

Pra kontrata regjistrohet jo si një domosdoshmëri në përputhje me Udhëzimin por vetëm si një dokumentacion shoqërues i faturës miratuar për pagesë. Nga shqyrtimi i datës së urdhër shpenzimit krahasuar me datën e regjistrimit të kontratës për faturat korente të vitit 2019 u konstatuan mbi 550 raste të tilla të paraqitura në detaj në Aneksin përkatës të këtij raporti. Nga këto raste veçojmë regjistrimet e mëposhtme të kontratave nga MIE, FZSH, Bashkia Tiranë, etj.

PO	EMRI_INSTITUCIONIT	Dt. kontratës	Dt. regjistrimit	SHUMA	dt. fatures	dt. regjistrimit
1940088	Aparati i Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë (3535)	2014/12/17	04-FEB-19	661,500,000	1/14/2019	04-FEB-19
2034149	FZSH (3535)	2019/08/27	29-OCT-19	262,697,572	10/22/2019	29-OCT-19
1960062	Bashkia Tirana (3535)	2018/03/13	28-MAR-19	233,624,034	6/29/2018	28-MAR-19
1954063	FZSH (3535)	2018/11/20	13-MAR-19	232,483,780	2/27/2019	13-MAR-19
1973044	FZSH (3535)	2018/12/13	08-MAY-19	225,964,359	4/10/2019	08-MAY-19
1973046	FZSH (3535)	2018/12/13	08-MAY-19	192,488,051	4/10/2019	08-MAY-19
1949994	Bashkia Tirana (3535)	2017/10/06	05-MAR-19	154,772,394	4/3/2018	05-MAR-19
1961940	Universiteti Politeknik (3535)	2018/12/03	04-APR-19	140,015,640	3/29/2019	04-APR-19
1997283	FZSH (3535)	2019/02/13	04-JUL-19	131,523,992	6/10/2019	04-JUL-19
1986959	FZSH (3535)	2019/04/02	10-JUN-19	120,984,910	5/16/2019	10-JUN-19
2059051	Aparati Ministrisë Mbrojtjes (3535)	2019/11/22	26-DEC-19	111,253,740	11/30/2019	26-DEC-19
1961070	Bashkia Cërrik (0808)	2018/12/04	03-APR-19	88,150,223	12/26/2018	03-APR-19
1952951	FZSH (3535)	2018/11/21	12-MAR-19	83,196,214	2/19/2019	12-MAR-19
2006986	Bashkia Vore (3535)	2019/04/05	29-JUL-19	72,531,736	7/3/2019	29-JUL-19
1933973	DP e burgjeve (3535)	2018/12/24	15-JAN-19	72,264,171	12/19/2018	15-JAN-19
1952957	Aparati Dr. Pergj. RTSH (3535)	2019/03/12	12-MAR-19	71,406,800	12/26/2018	12-MAR-19
1977192	Bashkia Vore (3535)	2018/06/05	16-MAY-19	63,420,850	9/30/2018	16-MAY-19
2036959	Bashkia Kavaja (3513)	2019/10/10	04-NOV-19	59,585,104	11/1/2019	04-NOV-19
2053955	Bashkia Tirana (3535)	2019/08/27	13-DEC-19	59,087,484	11/27/2019	13-DEC-19
1963999	Bashkia Tirana (3535)	2018/04/19	11-APR-19	53,451,621	8/10/2018	11-APR-19

Burimi: KLSH

Nga testimet e mëtejshme të të dhënave të kontratave të regjistruara me vonesë, konstatohet se në disa raste arsyeja e regjistrimit me vonesë të kontratës është mungesa e fondeve disponibël në SIFQ. Kjo çështje është trajtuar më hollësisht në pikën më lartë të këtij Raporti.

3.13 Stoku i detyrimeve të prapambetura i raportuar në bazë të vetë deklarimeve të njëjësive buxhetore në shumën 16.65 miliard lekë rezultojn jo i plotë dhe i saktë pasi konstatohen diferenca në raportimet e pagesave për detyrimet e prapambetura krahasuar kundrejt pagesave të kryera faktikisht gjatë vitit 2019 dhe 2020 për shpenzime për investime dhe shërbime. Në këtë vlerë të raportuar stoku i detyrimeve për TVSH e rimbursueshme raportohet në shumën 3.6 milionë lekë ndërkohë që në treguesit fiskal të konsoliduar pagesat për TVSH e rimbursueshme raportohen në vlerën 23.5 miliard lekë. Rakordimet me njësitë nuk bëhen në mënyrë periodike dhe skema e udhëzuar për kontabilizim mbetet e gabuar.

Krijimi i faturave të prapambetura është një fenomen në rritje si pasojë e thyerjeve në vazhdimësi e procedurave miratuese të angazhimeve buxhetore dhe mungesës së kontrolleve dhe masave në regjistrimin e dokumenteve dhe transaksione përkatëse. Sipas raporteve të vëna në dispozicion, balanca progresive e detyrimeve të prapambetura (ajo e mbartur dhe e krijuar rishtas gjatë vitit 2019) më 31.12.2019 është 39,942,347,269 lekë¹⁹ ose 43.5% më i lartë se një vit më parë (v.2018: 27,817,290,069 lekë).

Këto detyrime në fund të periudhës raportuese paraqiten në pasqyrat financiare të konsoliduara më 31.12.2019, klasa 4 në shumën 16,651,188,079lekë.

19 Në akt konstatim është paraqitur vlera e vënë në dispozicion nga DPTH më 03.03.2020

Llog.Ekonomike	Lloji i detyrimit	gjendja 31.12.2018	gjendja progresive 31.12.2019	Shtesa +/-	Pagesa 31.12.2019	progresive	Gjendja neto 31.12.2019
4864100	Vendime Gjyqësore	3,032,432	6,227,056	3,194,624	(3,720,831)		2,506,224
4864200	për Shërbime	1,367,485	4,432,122	3,064,637	(3,103,065)		1,329,057
4864300	për Mirëmbajtje	820,716	2,390,464	1,569,749	(1,817,242)		573,222
4864400	për Investime	7,515,849	21,954,002	14,438,153	(13,001,823)		8,952,179
4864900	te Tjera	2,767,830	4,469,455	1,701,625	(1,536,206)		2,933,249
4864600	Mallra	-	68,752	68,752	(993)		67,759
4864601	Sig.Shoqerore	-	344,017	344,017	(33,632)		310,385
4864602	Sig. Shëndetësore	-	43,276	43,276	(1,677)		41,599
4864603	Te Ardhurat Personale	-	86,977	86,977	(9,216)		77,762
4864500	Rimbursimin e TVSH	930	3,620	2,690	-		3,620
4864504	Te Tjera Tatimore	-	7,230	7,230	(2,847)		4,383
Total 3.3.2020		15,505,242	40,026,970	24,521,729	(23,227,531)		16,799,439
Total 4.4.2020		15,505,242	39,942,347	24,437,106	(23,291,159)		16,651,188

Burimi: KLSH

Sipas institucioneve lista e 30 njësive me stokun më të lartë të detyrimeve të prapambetura ka pësuar pak ndryshime nga ai i një viti më parë, konkretisht balancat për periudhën 2017-2019 paraqiten në tabelën në vijim²⁰:

Kodi Inst.	Emri Institucionit	Mbetur 31.12.2017	Në % ndaj totalit	Mbetur 31.12.2018	Në % ndaj totalit	Mbetur 31.12.2019	Në % ndaj totalit	Ndryshimi 2019 vs.2018
1006054	ARRSH	2,611,976	15.5%	2,761,367	17.8%	3,515,313	20.9%	753,946
2101001	Bashkia Tiranë	5,421,333	32.2%	2,491,011	16.1%	2,491,011	14.8%	-
1006047	D.P. Ujësjetllës	158,174	0.9%	1,026,867	6.6%	1,026,867	6.1%	-
1017001	Ministria Mbrojtjes	-	0.0%	900,678	5.8%	900,678	5.4%	-
2118001	Bashkia Kavaja	-	0.0%	210,758	1.4%	660,440	3.9%	449,681
1016130	INUK	-	0.0%	318,982	2.1%	589,113	3.5%	270,131
2166001	Bashkia Kamëz	-	0.0%	248,680	1.6%	380,132	2.3%	131,451
2107001	Bashkia Durrës	-	0.0%	398,770	2.6%	377,458	2.2%	(21,312)
2136001	Bashkia Pogradec	374,198	2.2%	315,442	2.0%	316,384	1.9%	941
2127001	Bashkia Lezhe	459,014	2.7%	377,029	2.4%	310,486	1.8%	(66,543)
2106001	Bashkia Peshkopi	252,926	1.5%	311,619	2.0%	288,500	1.7%	(23,119)
1017051	Reparti Ushtarak Nr.4xx0 Tirane	28,133	0.2%	244,972	1.6%	253,241	1.5%	8,269
2146001	Bashkia Vlore	369,494	2.2%	300,634	1.9%	250,491	1.5%	(50,143)
1006077	Dr.R.Verior Shkodër	577,094	3.4%	417,016	2.7%	234,730	1.4%	(182,286)
2167001	Bashkia Ura- Vajgur.	179,213	1.1%	234,763	1.5%	173,548	1.0%	(61,214)
1013049	QSUT	146,516	0.9%	145,931	0.9%	165,999	1.0%	20,068
1006079	Dr. R. Qendror Tirane	369,235	2.2%	164,862	1.1%	164,862	1.0%	-
2165001	Bashkia Vore	-	0.0%	155,962	1.0%	157,637	0.9%	1,674
2111001	Bashkia Fier	152,108	0.9%	77,117	0.5%	152,643	0.9%	75,526
2102001	Bashkia Berat	40,077	0.2%	18,960	0.1%	146,675	0.9%	127,714
2113001	Bashkia Roskovec	105,597	0.6%	76,268	0.5%	145,630	0.9%	69,362
2129001	Bashkia Lushnje	203,308	1.2%	158,851	1.0%	144,709	0.9%	(14,143)
2123002	Ujësjetllës- Kruje	764,194	0.4%	139,417	0.9%	139,417	0.8%	-
2109001	Bashkia Elbasan	-	0.0%	168,325	1.1%	137,093	0.8%	(31,232)
2128001	Bashkia Librazhd	328,039	1.9%	87,859	0.6%	129,467	0.8%	41,608
1016001	Ministria Brendshme	4,175	0.0%	13,194	0.1%	116,187	0.7%	102,993
2130001	Bashkia Koplik	240,926	1.4%	183,923	1.2%	114,509	0.7%	(69,414)
2124001	Bashkia Kuçovë	90,534	0.5%	84,575	0.5%	109,696	0.7%	25,120
2122001	Bashkia Korçë	396,567	2.4%	159,066	1.0%	109,363	0.7%	(49,702)
	Top 30	12,572,830	75%	12,192,900	79%	13,702,280	82%	1,509,381
	Institucione të tjera	4,254,899	25%	3,312,342	21%	3,097,166	18%	(215,176)
	Totali detyrimeve	16,827,729		15,505,242		16,799,446		1,294,204

Burimi: KLSH

Sipas tabelës këto 30 institucione nga 245 të listuara me detyrime të prapambetura më 31.12.2019 (llogaria 4864 sipas SIFQ) përbëjnë 82% të stokut total të detyrimeve ku veçojmë përsëri ARRSH me 21%, Bashkinë Tiranë me 15% dhe Drejtorinë e përgjithshme të Ujësjetllës-Kanalizime me 6% të stokut të faturave të prapambetura.

20.Sipas të dhënave të raportuara dhe rakorduara deri në datën 3.3.2020

Në ndryshim nga viti i kaluar llogaria 4864 është detajuar me llogari analitike me qëllim regjistrimin dhe raportimin e detyrimeve të prapambetura tatimore dhe atyre të kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.

Ndërkohë që, detyrimet për vendime gjyqësore ndërkombëtare nuk raportohen në kundërshtim me Udhëzimin nr.5 datë 27/02/2014 “Për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura”.

Me qëllim vlerësimin e saktësisë dhe plotësisë së këtij raportimi në përputhje me VKM nr.50, datë 05.02.2014 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit”, të ndryshuar u krahasuan të dhënat e raportuara nga njësitë, në zbatim të kësaj strategjie, konkretisht shumat e deklaruara “të paguara” gjatë vitit 2019 me të dhënat e SIFQ të vëna në dispozicion, nga të cilat konstatohet se pagesat për faturat dhe detyrime të tjera me datë dokumenti vitet 2011-2018 janë gjithsej 24,459,657 mijë lekë ose 13,544,132 mijë lekë pagesa më shumë se ato të raportuara (përfshirë këtu dhe pagesat për TVSH e rimbursueshme në shumën 8,724,076 mijë lekë). Tabela në vijim paraqet diferencat e evidentuara në raportimin e stokut të detyrimeve të prapambetura sipas ministrive të linjës:

Institucioni	SHUMA në 000/leke paguar sipas modulit "pagesa"	Raportuar në 000/lekë Llog.4864	Diff në 000/lekë
Vendori	8,877,092	5,349,864	3,527,229
Drejtoria Përgjithshme Tatimeve (TVSH rimbursueshme)	8,724,076	1,273	8,722,803
Autoriteti Rrugor Shqiptar	2,344,290	4,681,752	(2,337,462)
Ministria Infrastrukturës dhe Energjisë	1,341,718	202,411	1,139,306
Fondi i Zhvillimit Shqiptar	592,770		592,770
Ministria e Mbrojtjes	313,377	18	313,359
Ministria e Shëndetësisë	273,029	198,777	74,252
Ministria e Drejtësisë	237,952	38,415	199,537
Ministria e Financave	173,756	9,190	164,566
Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural	115,127	230,432	(115,304)
Të tjera institucione	141,570	87,616	53,955
Ministria e Brendshme	81,199	51,754	29,445
Ministria e Arsimit dhe Sportit	78,998	51,927	27,071
Drejtoria e Përgjithshme e RTSH	21,407		21,407
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	16,332	534	15,797
Ministria e Punëve Jashtme	15,048		15,048
Ministria e Kulturës	7,626	1,706	5,920
Instituti Statistikës	4,693	22	4,671
Shkolla e Magjistraturës	776		776
Kuvendi	221	8,006	(7,785)
Zyra e Administrimit të Buxhetit Gjyqësor	489	1,395	(905)
Prokuroria e Përgjithshme	-	432	(432)
Institucione të tjera Qeveritare	1,098,110	-	1,098,110
Total pagesa	24,459,657	10,915,525	13,544,132

Burimi: KLSH

Siç shihet dhe nga tabela, pa përjashtim të gjitha ministrinë e linjës dhe njësitë e qeverisjes vendore rezultojnë me diferenca në raportim sipas skemës së miratuar në Udhëzimin nr.8 datë 09.03.2018, pika 42.

Lista e disa njësive (me stokun më të lartë) që raportojnë detyrime të prapambetura paraqitet në vijim.

Kodi Institucionit	EMRI_INSTITUCIONIT	SHUMA 000/leke paguar sipas modulit "pagesa"	Raportuar në llog.4864 në 000/lekë	Dif. Në 000/lekë
2101001	Bashkia Tiranë (3535)	3,844,994	-	3,844,994
1006047	Drejtoria Përgjithshme Ujësjetës Kanalizimeve	1,000,116	-	1,000,116
1017051	Reparti Ushtarak Nr.4300 Tiranë (3535)	244,972	-	244,972
2101146	Drejtoria Përgjithshme Pastrimit Gjellbërimit (3535)	180,334	-	180,334
2101155	Drejtoria e Përgjithshme e Rugëve dhe Ndriçimit Publik (3535)	179,438	-	179,438
1006079	Drejtoria e Rajonit Qendror (Tiranë) (3535)	162,782	-	162,782
2101156	Drejtoria e Përgjithshme Objekteve Publike (3535)	151,893	-	151,893
1013051	Sanatoriumi Tiranë (3535)	75,411	-	75,411
1013001	Aparati Ministrisë Shëndetësisë Mbrojtjes Sociale	73,352	-	73,352
2101054	Drejtoria Përgjithshme Çerdheve Kopshteve (3535)	62,991	-	62,991
2101815	Agjencia e Parqeve dhe Rekreacionit (3535)	49,695	-	49,695
1011041	Universiteti Bujqësor (3535)	20,114	-	20,114
2107014	Ndërmarrja Rruga (0707)	17,885	3	17,882
1026001	Aparati i Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit (3535)	16,332	-	16,332
2101816	Tiranë Parking (3535)	14,401	-	14,401
1013019	Spitali Korçë (1515)	13,082	-	13,082
1006001	Aparati i Ministrisë Infrastrukturës Energjisë (3535)	12,941	-	12,941
1011047	Akademia e Arteve (3535)	10,777	-	10,777
2101161	Agjencia e Mbrojtjes së Konsumatorit (3535)	9,667	-	9,667
1013056	Laboratori i barnave (3535)	7,916	-	7,916
1012001	Aparati i Ministrisë së Kulturës (3535)	7,233	-	7,233
1006098	Drejtoria e Përgjithshme Detare Durrës (0707)	6,379	0	6,379

Burimi: KLSH

Në përputhje me Udhëzimin nr.8 datë 09.03.2018, udhëzimit nr.5 datë 27/02/2014 Për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura si dhe Manualin udhëzues mbi regjistrimin, ngarkimi dhe postimin në sistem të detyrimeve të prapambetura më lart, detyrimi duhet të regjistrohet "gjatë gjithë vitit financiar, menjëherë sapo institucioni buxhetor evidenton krijimin e një detyrimi të prapambetur" në llogarinë 4864 detajuar sipas natyrës së detyrimit (investime, mallra etj.) Në momentin e pagesës me dërgimin e dokumentacionit në Thesar, veprimi i parë i regjistruar në llogarinë 4864 stornohet, fatura regjistrohet për herë të parë si transaksion shpenzimi dhe më pas paguhet. Me qëllim vlerësimin e përputhshmërisë së regjistrimit dhe raportimit të detyrimeve të prapambetura, janë kërkuar nga grupi i auditimit ditarët manual të regjistrimit dhe stornimit të veprimeve për pagesa nga disa njësi buxhetore, përfshirë ato Online dhe jo Online. Nga auditimi i të dhënave të rifreskuara të kësaj llogari në datën 04.04.2020 rezulton se institucionet e mëposhtme nuk kishin raportuar dhe regjistruar në SIFQ me parë detyrime të prapambetura në shumën 607,394,691 lekë:

Inst.	Institucioni	4864100- Vendime Gjyqësor	4864200- DetPra Sherbime	4864300- DetPra Mirembaj	4864400- DetPra Investim	Total
1001001	Presidenca (3535)		414,725			414,725
1010039	Aparati Drejt.Pergj.Tatimeve (3535)	404,641,249				404,641,249
1010268	Shkolla Prof. "Karl Gega", Tiranë (3535)		74,340			74,340
1011123	Zyra Arsimore Mirditë (2026)	2,979,681				2,979,681
1011136	Universiteti "I.Qemali", Vlorë (3737)	2,859,527	2,237,723			5,097,250
1013053	Klinika Stomatologjike Universitare Tiranë	1,620,078				1,620,078
1013147	Drejtoria Qendrore e Operatorit të Shërbim			360,000		360,000
1017085	Reparti Ushtarak Nr.6660 Tiranë (3535)				214,746	214,746
1026001	Aparati i Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit	189,520,333				189,520,333
2037001	Qarku Vlorë (3737)	1,094,672	1,274,000			2,368,672
2122021	Njësia e Administrimit të Banesave Sociale			91,232		91,232
2141035	Shtëpia e foshnjës Shkodër (3333)		12,385			12,385

Burimi: KLSH

Në konkluzion, të gjitha këto pagesa për detyrime të prapambetura janë kryer jashtë skemës së përcaktuar në udhëzimet përkatëse rrjedhur nga VKM nr.50 datë 05.02.2014 "Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit", të ndryshuar si dhe të parakorduara me raportimet sipas shtojcës nr.3 dhe 4 të Udhëzimit plotësues nr.1 dt.17.01.2019 "Për zbatimin e buxhetit të vitit 2019".

Gjithashtu, nisur nga problematika e konstatuar në auditimin e kaluar, mbi faturat që realisht ishin të viteve të mëparshme por të regjistruara me data furnitori për vitin 2019, u shqyrtuan përshkrimet e faturave për investime ku përsëri rezultuan fatura të vitit 2018 të regjistruar si fatura të vitit 2019 (rastet e faturave të koncesioneve të trajtuara në pikën më lartë). Procesi i raportimit tremujor nuk duket të monitorohet nga asnjë hallkë për gjatë vitit. Shifrat e pagesave në pjesën më të madhe nuk është e mundur që të verifikohen me modulin e pagesave për të parë nëse ato kanë kaluar përmes skemës 486, rrjedhimisht nuk mund të japim siguri në lidhje me shumën e raportuar në këtë llogari dhe në raportimet sipas strategjisë.

Mbi mënyrën e kontabilizimit dhe mos raportimit në treguesit fiskal të detyrimeve të prapambetura

Mënyra e kontabilizimit të stokut të faturave të prapambetura si "shpenzime të periudhave të ardhshme" vazhdon të jetë e njëjtë si në vitin 2017 e cila në gjykimin e grupit të auditimit është e gabuar dhe në kundërshtim me ligjin e zbatimit të buxhetit dhe standardeve të kontabilitetit dhe me parimin e njohjes së shpenzimit në momentin e ndodhjes sipas Udhëzimit nr. 8 datë 9.3.2018 pika 36²¹ sipas të cilit shpenzimi njihet në momentin e ndodhjes/kryerjes. Kjo me impakt, deformim të pasqyrave financiare dhe treguesve fiskal: zëri shpenzime dhe rrjedhimisht deficitit buxhetor. Llogaria e zgjedhur për kontabilizimin e faturave është një llogari aktive dhe duhet të preket për shpenzime të parapaguara dhe që i përkasin periudhave të ardhshme. Pavarësisht se këto shpenzime janë kryer me ose pa fonde buxhetore përveç mungesës së masave për parandalimin e kryerjes së këtyre shpenzimeve pa fonde disponibël, fenomen që mbetet tepër problematik dhe i përhapur edhe gjatë vitit 2019, MFE me arsyetimin që "të paktën të kemi informacion mbi stokun e faturave të prapambetura" ka zgjedhur një kontabilizim që denatyrton zërin e zgjedhur të bilancit. Për më tej, kjo mënyrë kontabilizimi duke mos prekur klasën e duhur të shpenzimeve apo investimeve, bën që stoku i detyrimeve të prapambetura apo borxhi ndaj palëve të treta i krijuar nga angazhime të pa buxhetuara apo parashikuara në PBA, nuk raportohet në treguesit e konsoliduar fiskal me arsyetimin që "ligji lejon njohjen, regjistrimin dhe pagesën vetëm të faturave për

21 Udhëzimi nr. 8 dt. 9.3.2018 "Për Procedurat e Përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore të qeverisjes së përgjithshme", pika 36 paragrafi 2: "Detyrimet të evidentohen në pasqyrat financiare duke mbajtur parasysh njohjen në çastin e ndodhjes si shpenzime, pavarësisht nga data e pagesës së tyre nga llogaritë financiare. Në këtë rast, duhet të mbahet nën kontroll evidentimi joreal i detyrimeve në marrëdhëniet e shtetit me njësitë e qeverisjes së përgjithshme (llogaria 4341 "Operacione me shtetin (detyrime)".

të cilat ka fonde disponibël”. Në këto kushte, nisur edhe nga fakti që nuk është bërë asnjë ndryshim në procedurën e deklarimit të faturave të prapambetura, pa asnjë masë nga NPA dorëzimin me vonesë të kontratave dhe fatura shkak për rritjen e këtij stoku, nuk mund të japim siguri se stoku i fatura të prapambetura më 31.12.2019 është i saktë dhe i plotë. Detyrimet ndaj furnitorëve mbeten një “burim financimi” i pa raportuar. Krijimi i faturave të prapambetura është një fenomen në rritje si pasojë e thyerjeve në vazhdimësi e procedurave miratuese të angazhimeve buxhetore dhe mungesës së kontrolleve dhe masave në regjistrimin e dokumenteve dhe transaksione përkatëse, shtjelluar më hollësisht në këtë raport auditimi.

3.14 Nga auditimi u konstatuan 26 561 raste në total me vlerë 43.9 miliard lekë, të faturave të dorëzuara në Thesar jashtë afatit 30 ditor nga 748 njësi buxhetore me impakt rritjen e stokut të detyrimeve të prapambetura. Fenomeni mbetet material dhe i përhapur në të gjithë sistemin buxhetor veçanërisht në njësitë e vetëqeverisjes vendore me 14 663 raste me vlerë 16,903,481 mijë lekë ose 55% e totalit të vonesave

Referuar Ligjit Nr.48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” neni 7, afatet për autoritet publike, pika a) parashikon që kalimi i likuiditetit tek kreditori duhet të bëhet brenda 60 ditëve kalendarike, duke parashikuar dhe 30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit dhe procesimit të pagesës në degën e thesarit. Nga auditimi i të dhënave të transaksioneve të procesuara në sistemin SIFQ u konstatuan tejkallime të këtyre afateve si nga ana e njërive shpenzuese ashtu edhe nga degët e thesarit. Nga auditimi u konstatuan 26 561 fatura në total me vlerë 43,928,109 mijë lekë të dorëzuara në Thesar jashtë afatit 30 ditor. Më poshtë paraqitet shpërndarja e transaksioneve të regjistruara nga institucionet mbi 30 ditë vonesë nga data e faturës fizike:

Nr.	Institucionet	viti 2019	
		Nr.	Vlera
1	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	14663	16,903,481
	nga të cilat:		
	Bashkia Tirana (3535)	2516	7,633
	Bashkia Kruje (0716)	494	374
	Bashkia Mallakastër (0924)	379	233
	Bashkia Lezhe (2020)	377	463
	Bashkia Kavaja (3513)	368	284
2	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1684	2,125,264
	nga të cilat:		
	Drejt.Pergj.Tatimeve (3535)	275	449
	Drejt.Pergj.Doganave (3535)	121	385
3	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1582	11,970,278
	nga të cilat:		
	Autoriteti Rrugor Shqiptar (3535)	718	8,272
4	Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinise	1376	1,845,229
5	Ministria e Brendshme	1321	721,150
6	Ministria e Mbrojtjes	869	2,037,849

8	Ministria e Drejtësisë	756	664,174
9	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme	526	150,719
10	Këshilli i Lartë Gjyqësor	480	53,819
11	AKSHI	462	2,188,108
12	Ministria e Kulturës	379	154,448
13	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	378	512,272
14	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	363	314,671
15	Prokuroria e Përgjithshme	266	40,467
16	Fondi i Zhvillimit Shqiptar	251	3,678,640
17	Kuvendi	133	54,860
18	Presidenca	106	13,020
19	Drejtoria e Arkivit të Shtetit	104	11,366
21	Komisioni Qendror i Zgjedhjeve	85	11,672
22	Instituti Statistikës	80	38,776
23	Institucione të tjera	697	437,837
	Total vonesa	26561	43,928,109

Burimi: KLSH

konstatuar kjo në 748 njësi buxhetore. Krahasuar me një vit më ky numër është në rënie në numër por jo në vlerë faturash. Konkretisht në vitin 2018 u konstatuan 33031 raste të dorëzimit të faturave me një vlerë prej 44,279,986 mijë lekë. Pavarësisht numrit në rënie fenomeni mbetet material dhe i përhapur në të gjithë sistemin buxhetor veçanërisht në njësitë e qeverisjes vendore me 14663 raste me vlerë 16,903,481 mijë lekë ose 55% e totalit të vonesave. Duke bërë një krahasim në dy vite 2018 dhe 2019 të 20 institucioneve me numrin më të lartë të faturave të dorëzuara jashtë afatit 30 ditor, si në tabelën e mëposhtme, rezultojnë se:

Nr.	Institucionet 2018	Numri i Faturave	Institucionet 2019	Numri i Faturave
1	Bashkia Tiranë	2,112	Bashkia Tiranë	2,516
2	Aparati i Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mb.Sociale	678	Sanatoriumi Tiranë	839
3	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit	588	Autoriteti Rrugor Shqiptar	718
4	Bashkia Krujë	557	Aparat i Ministrisë për Evropën dhe Punët e J.	526
5	Autoriteti Rrugor Shqiptar	540	Bashkia Krujë	494
6	Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas	531	Agjencia Kombëtare e Shoq. së Informacionit	462
7	Sanatoriumi Tiranë	516	Aparati i Ministrisë së Financës dhe Ekonomisë	399
8	Bashkia Laç	478	Bashkia Mallakastër	379
9	Aparat i Ministrisë për Evropën dhe Punët e J.	439	Bashkia Lezhë	377
10	Bashkia Peqin	384	Spitali Elbasan	377
11	Spitali Elbasan	363	Bashkia Kavajë	368
12	Bashkia Ballsh	359	Bashkia Kamzë	365
13	Bashkia Kavajë	344	Spitali Universitar i Traumës	341
14	Spitali Fier	331	Bashkia Laç	341
15	Bashkia Kamzë	315		
16	Aparati i Drejtorisë së Përgjigj. të Tatimeve	305	Bashkia Gramsh	306
17	Spitali Universitar i Traumës	304	Bashkia Rrëshen	281
18	Presidenca	279	Aparati i Drejtorisë së Përgjigj. të Tatimeve	275
19	Aparati i Ministrisë së Mbrojtjes	278	Bashkia Korçë	244
20	Spitali Gjirokastrë	274	Bashkia Korçë	244

Burimi: KLSH

-13 prej 20 institucioneve të top listës së vitit 2018 gjenden përsëri edhe në top listën e vitit 2019, çka dëshmon mungesën e masave administrative në këto institucione.

-Bashkia Tiranë vazhdon të udhëheq këtë listë me një numër edhe më të lartë faturash në 2019 duke reflektuar një përkeqësim të situatës dhe mungesë të masave efektive për përmirësimin e situatës.

3.15 Nga auditimi u konstatuan 92 raste të urdhër-shpenzimeve të paguara jashtë afatit 30 ditor me vlerë 0.92 milionë lekë nga të cilat 24 raste për shpenzime për investime. Pavarësisht numrit në rënie krahasuar me një vit më parë me 341 raste në total 0.465 milion lekë.

Referuar, Ligjit Nr.48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” neni 7, afatet për autoritet publike, pika a) parashikon që kalimi i likuiditetit tek kreditori duhet të bëhet brenda 60 ditëve kalendarike, duke parashikuar dhe 30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit dhe procesimit të pagesës në degën e thesarit. Nga auditimi i të dhënave të transaksioneve të procesuara në sistemin SIFQ u konstatuan tejkallime të këtyre afateve edhe nga Degët e Thesarit. Nga auditimi u konstatuan 92 raste të faturave të paguara jashtë afatit 30 ditor me vlerë 0.92 miliard lekë nga të cilat 24 raste të likuidimit të faturave për shpenzime për investime. Pavarësisht numrit në rënie krahasuar me një vit më parë me 341 raste në total 0.465 milion lekë.

Referuar, Ligjit Nr.48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” neni 7, afatet për autoritet publike, pika a) parashikon që kalimi i likuiditetit tek kreditori duhet të bëhet brenda 60 ditëve kalendarike, duke parashikuar dhe 30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit dhe procesimit të pagesës në degën e thesarit. Nga auditimi i të dhënave të transaksioneve të procesuara në sistemin SIFQ u konstatuan tejkallime të këtyre afateve edhe nga Degët e Thesarit në 92 raste me vlerë 0.92 milion lekë. Krahasuar me një vit më parë ku konstatuan 341 raste me vlerë 465,274 milion lekë me tejkallim të afatit 30 ditor të kryerjes së pagesës nga momenti i regjistrimit në sistemin e thesarit ky numër është në rënie, duke reflektuar kështu dhe rekomandimet e lëna në auditimet e mëparshme.

Nr. Faturave paguar me vonesë nga Degët Thesarit			
Dega Thesarit	2019	2018	2017
Tirane	50	175	108
Fier	7	1	1
Kukës	5	2	1
Lezhe	5	33	3
Shkodër	5	6	8
Vlore	5	52	55
Pogradec	3	18	19
Tropojë	3	0	
Sarandë	2	12	4
Kuçovë	2		
Berat		8	15
Durrës	1	1	2
Elbasan	1	4	10
Has	1	2	1
Lushnjë	1	3	2
Delvine			1

Mallakastër	1		
Gjirokastrë		22	27
Krujë		1	1
Peqin		1	1
Mirdite			124
Librazhd			1
Skrapar			1
Puke			4
Kavajë			3
Bulqizë			1
Total vonesa në numër	92	341	393
Totali në vlerë	92,743	465,275	514,616

Burimi: KLSH

KLSH konstaton raste të regjistrimit dhe pagesave pjesore të faturave, kjo me qëllim përputhjen e fondeve buxhetore disponibël të cilat janë më të vogla se sa vlera e detyrimit të lindur. Këto raste janë evidentuar për institucione si: Aparati Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit dhe Bashkia Tiranë, të cilat kanë akses në SIFQ (BI Online). Me paraqitjen e faturës dhe urdhër-shpenzimit nga njësitë buxhetore, regjistrimi nga degët e Thesarit është bërë pjesor duke rezultuar në pagesa pjesore, me vlerë të barabartë me fondet disponibël. Pavarësisht numrit të vogël të rasteve të konstatuara, KLSH thekson efektin e detyrimeve të prapambetura në kushtëzimin e procesimit të transaksioneve të pjesshme në sistem, veprime që nuk japin siguri për vlerën reale të shpenzimeve apo investimeve të raportuara. Këto praktika nuk janë në përputhje me ligjin për menaxhimin e sistemit buxhetor ku njohja e shpenzimit bëhet në çastin e konstatimit dhe pagesa e tij bëhet brenda 30 ditëve.

3.16 Nga auditimi u konstatuan ekzekutime të pagesave të faturave të regjistruara në data të mëvonshme, përpara urdhër shpenzimeve të regjistruara në data më të hershme kryesisht me muajt Shkurt, Prill, Maj, Qershor, Gusht dhe Tetor.

Është konstatuar se pagesa te kryera nuk kanë ndjekur në disa raste, parimin hyrje e parë dalje e parë(FIFO) sipas përcaktimeve në udhëzimin standard të zbatimit të buxhetit, argumentuar nga DPTH me mungesën e planit të thesarit në SIFQ si në rastin e AKSHIT dhe ARRSH. Sipas udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit plani i arkës propozohet nga struktura e Thesarit dhe miratohet nga Nëpunësi i Parë Autorizues dhe në të njëjtën kohë gjatë vitit është objekt rishikimi, në zmadhim/reduktim në kufijtë maksimalë mujorë të lejuar për shpenzim, pa cenuar funksionimin normal të njësisë. Nga auditimi është konstatuar se gjatë periudhës së fund vitit, shpenzimet operative/për investime nuk janë regjistruar në llogaritë përkatëse buxhetore 60/23 në mënyrë që të procesohen drejtpërsëdrejti për pagesë sipas kohës më të parë të regjistrimit të tyre, por regjistrimi i tyre është bërë në ditarë manualë në llogarinë buxhetore 486, analitike përkatëse. Kjo procedurë është bazuar në shkresën nr.21290 prot., datë 02.12.2019 dhe të shkresës nr.21290/38 prot., datë 20.12.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë. Këto shkresa janë përcjellë drejt Degëve të Thesarit dhe Institucioneve Qendrore në vijim të VKM nr.750, datë 27.11.2019 “Për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në qarqet Durrës dhe Tiranë”. Në shkresën nr.21290prot., datë 02.12.2019 të Ministrit të Financave dhe

Ekonomisë ndër të tjera është përcaktuar në pikën 1. “Faturat e datuara brenda vitit 2019 do të paraqiten pranë degëve të Thesarit deri më datë 15 Dhjetor 2019. Përtej kësaj date nuk pranohet më asnjë faturë për llogari të buxhetit të vitit 2019” dhe në pikën 4 “Faturat që nuk parashikojnë në pikën 3, do të regjistrohen në SIFQ nga degët e Thesarit në llogarinë ekonomike “4865100- Shpenzime të periudhave të ardhshme- Detyrime që rrjedhin nga prioriteti i emergjencave” dhe do të paguhen në vijim sipas rendit kronologjik hyrje e parë-dalje e parë (FIFO).” Në shkresën nr.21290/38prot., datë 20.12.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë ndër të tjera është përcaktuar që “1. Faturat e datuara brenda vitit 2019 do të paraqiten pranë degëve të Thesarit deri më datë 24 Dhjetor 2019” dhe 4. Faturat që nuk parashikohen në pikën 2, do të regjistrohen në sistemin Informatikë Financiar të Qeverisë nga Degët e Thesarit në llogarinë ekonomike “4865100-Shpenzime të periudhave të ardhshme-Detyrime që rrjedhin nga prioriteti i emergjencave” dhe do të paguhen në vijim sipas rendit kronologjik hyrje e parë-dalje e parë (FIFO).”

Në këtë mënyrë, duke vendosur dy data të ndryshme kufi sipas dy shkresave të ndryshme është kryer racionimi i shpenzimeve deri në një datë të caktuar përpara datës së përcaktuar si dita e fundit e vitit buxhetor përkatës. Frenimi i të drejtës për të kryer shpenzime e bën të pamundur kontrollin e respektimit të parimit FIFO të ekzekutimit të pagesave, duke qenë se vetë afati për regjistrimin e faturave është kufizuar. Në nenin 13 të ligjit të buxhetit është përcaktuar që “Viti buxhetor, për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme, fillon nga data 1 janar dhe përfundon më 31 dhjetor të çdo viti.”. Në vijim në nenin 52 të ligjit të buxhetit është përcaktuar që “Nëpunësit zbatues të njësive shpenzuese të qeverisjes së përgjithshme paraqesin në strukturën përgjegjëse të thesarit dokumentacionin justifikues të shpenzimeve për rastet e pagesave ndaj operatorëve ekonomikë, brenda 30 ditëve nga data e faturës origjinale të operatorit ekonomik.” Neni 54 “E drejta për të kryer pagesa për detyrime financiare, të konstatuara deri më 31 dhjetor të vitit paraardhës, skadon në fund të muajit janar të vitit pasardhës, pavarësisht nëse detyrimi financiar paraqitet në sistemin e thesarit në vitin buxhetor pasardhës, duke respektuar afatet e përcaktuara nga legjislacioni në fuqi për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare”. Justifikuar me volumin e lartë të veprimeve në muajin Dhjetor, nga Degët e Thesarit (kryesisht Dega e Thesarit Tiranë) urdhër-shpenzimet janë regjistruar në këtë llogari në mënyrë të grupuar dhe po në këtë mënyrë janë stornuar. Për sa i përket radhës së pagesave DPTH shpjegon se ato janë kryer sipas radhës kronologjike të regjistrimit (në grup sipas datave FIFO) në varësi të limitit ditor të përcaktuar nga Komiteti i Menaxhimit të Deficitit Buxhetor²². Si rrjedhojë, nga testimi i disa prej regjistrimeve, nuk arritëm ti identifikojmë faturat individuale të paguara në modulën e pagesave. Gjithashtu, u konstatua se faturat ishin të ndryshme të vitit dhe jo vetëm të

22 Komiteti i Menaxhimit të deficitit buxhetor përbëhet nga: Arian Kraja SP, Mimoza Dhembli DPB, Xhoana Agolli DMB, Nikolla Lera DP Macros&Fiskut, Endrit Lami DMakros, DBorxhi nuk ka patur DP dhe Alma Beja Drejtor i DPTH.

muajit Dhjetor 2019, fatura të cilat njësitë shpenzuese i paraqitën veçse në muajin Dhjetor, pra fatura të prapambetura përtej afatit 60 ditor të dorëzimit dhe shlyerjes. Për këto arsye, në kushtet e shpalljes së fatkeqësisë natyrore si pasojë e tërmetit të 26 Nëntorit 2019, me pasojë parashikimin e mosrealizimit të të ardhurave të planifikuara, është frenuar regjistrimi i faturave dhe në këtë mënyrë është kufizuar regjistrimi në kohë i shpenzimeve për pagesë, duke përdorur llogarinë e detyrimeve të prapambetura, duke e bërë të pamundur gjurmimin e të gjitha transaksioneve që duhet të ishin regjistruar në mënyrë kronologjike dhe për pasojë zbatimin e parimit FIFO në radhën e ekzekutimit.

3.17 KLSH konstaton se NPA nuk ka ndërmarrë masa administrative ndaj NA dhe NZ të njësive buxhetore për shkeljet e ligjit të menaxhimit të sistemit buxhetor të raportuara nga DPTH, të vlerësuara në të paktën 8 miliard lekë, por është mjaftuar vetëm me shkresa “tërheqje vëmendje” kundrejt 26561 raste të faturave dhe 18024 raste të kontratave të dorëzuara dhe regjistruara në shkelje të afat ligjor.

Bazuar në Udhëzimin Plotësues nr. 3, datë 17.01.2014, pika 32 “Për zbatimin e buxhetit të vitit 2014” si më poshtë cituar: “Kontratat e lidhura nga njësitë e qeverisjes qendrore dhe vendore duhet të paraqiten dhe të regjistrohen në degët e thesarit të rrethit sipas kërkesave të udhëzimit standard të zbatimit të buxhetit. Në rast vonese, dega e thesarit proçedon me regjistrimin në SIFQ dhe njofton menjëherë Nëpunësin e Parë Autorizues, i cili ndërmerr masa administrative ose inspektim financiar sipas kuadrit ligjor në fuqi. Në të njëjtën mënyrë veprohet edhe për paraqitjen me vonesë në degën e Thesarit të dokumenteve që vërtetojnë shpenzimet e kryera”, për rastet e institucioneve të cilat konstatohen në shkelje të: afatit 5 ditor të regjistrimit të kontratës nga data e shpalljes së fituesit si dhe të afateve të dorëzimit të faturave brenda afatit 30 ditor, Degët e Thesarit njoftojnë Drejtorinë e Përgjithshme e cila më pas përpilon një shkresë drejtuar institucionit përgjegjës për tërheqje vëmendje të parregullsisë dhe shkeljes së konstatuar duke cituar dhe bazën ligjore të saj, shkresë kjo e firmosur nga Nëpunësi i Parë Autorizues. DPTH vuri në dispozicion një evidencë të rasteve të njoftuara nga Degët e Thesarit pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit e cila përmban emrin e institucionit dhe numrin e rasteve, por jo vlera të kontratave apo dhe ndonjë analizë të rasteve dhe institucioneve tipike në shkelje kuadrit ligjor. Gjithashtu u kërkuan dhe u vunë në dispozicion kopje të shkresave të dërguara ku rezultojnë se ato janë tepër formale pa cituar numrin e kontratës, datën apo vlerën e saj, por vetëm një përshkrim tepër të shkurtër të projektit për të cilin është lidhur kontrata. Gjithashtu, në asnjë rast nuk rezultojnë të jetë marrë ndonjë masë për institucionet me raste përsëritje apo me kontrata me vlera të mëdha dhe impakt të konsiderueshëm në raportimin e buxhetit faktit dhe menaxhimit të likuiditetit. Shtuar kjo dhe në listën e mungesave të kontrolleve në SIFQ dhe gjurmë auditimi të cituara sa më lartë, i bën këto shkresa formale dhe inefficente si proces për sektorin që i përpilon duke neglizhuar faktin se mosrespektimi i afateve ndikon në sigurimin e likuiditetit të nevojshëm për kryerjen e pagesave përkatëse, krijon detyrime për

të cilat do të paguhen kamatëvonesa në zbatim të ligjit 48/2014 “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare”. |

Këto shkresa mbeten formale dhe inefficente po ti referohemi numrit shumë të lartë prej 26,561 raste të vonesave të faturave dhe 18,024 raste të kontratave të regjistruara me vonesë dhe impaktin që ky fenomen ka në krijimin e stokut të detyrimeve të prapambetura. Si dy tregues të matjes së performancës shkresat pasi dërgohen nuk monitorohen nga Drejtoria përgjegjëse që është Drejtoria e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik. Neni 71, germa (f dhe gj) e Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 ‘Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë’, i ndryshuar, parashikon gjobë nga nëpunësi i parë autorizues, në masën nga 1 deri në 3 paga mujore (për regjistrimin me vonesë të kontratave) dhe 3 deri 7 paga për moszbatim të afateve të dorëzimit të urdhërshpenzimit. Kështu, nëse do të ishin aplikuar gjoba për çdo vonesë në dorëzim të faturës në Thesar efekti vlerësohet rreth 8 miliard lekë ($26561 \cdot 100,000 \text{ leke} \cdot 3 \text{ paga}$).

3.18 Mbi Menaxhimin e Likuiditetit. Konstatohen humbje financiare në shumën prej 95 milionë lekë nga transaksioni SWAP si instrument i vetëm financiar i përdorur nga Ministria përgjegjëse për Financat në funksion të përgjegjësisë së saj për menaxhimin e likuiditetit në monedhë të huaj, kushtëzuar kjo nga marrëveshja kuadër në fuqi me Bankën e Shqipërisë.

Në kuadrin e menaxhimit të likuiditetit të qeverisë shqiptare, Ministria e Financave dhe Ekonomisë së bashku me Bankën e Shqipërisë, kanë nënshkruar marrëveshjen kuadër “Për ofrimin e shërbimeve financiare nga Banka e Shqipërisë për Qeverinë e Republikës së Shqipërisë” me nr.716/1prot., datë 20.01.2015, marrëveshje kjo e përditësuar me shkresën e Bankës së Shqipërisë me nr.5633/1prot., datë 18.12.2017 “Për një ndryshim në marrëveshjen ndërmjet Bankës së Shqipërisë dhe Ministrisë së financave “Mbi instrumentet e ofruar nga Banka e Shqipërisë për menaxhimin e likuiditeteve të Ministrisë së Financave”. Në zbatim të këtyre përcaktimeve është nënshkruar marrëveshja “Mbi instrumentet e ofruara nga Banka e Shqipërisë për menaxhimin e likuiditetit të Ministrisë së Financave”, ku instrumentet e ofruara përfshijnë depozitat (neni 4), kontrata SĚAP (neni 5), kredia (neni 6) dhe instrumente të tjera (neni 7). Objekt auditimi në lidhje me menaxhimin e likuiditetit sipas ndarjeve respektive bazuar edhe në trajtimin e viteve të kaluara janë kontratat SĚAP të përdorura nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Në nenin 5 të kësaj marrëveshje, në pikën 1, specifikohet qëllimi i përdorimit konkret të këtyre instrumenteve ku citohet “me qëllim menaxhimin e likuiditetit në valutë dhe flukseve të shërbimit të borxhit të jashtëm, Ministria mund të kërkojë realizimin e kontratave Swap me bankën.” Në pikën 2 të nenit 5 të marrëveshjes citohet: “Në bazë të kontratës Swap, Ministria ofron shitjen e valutës dhe blerjen e kundravlehtës në lekë të përcaktuar nga çmimi spot me të drejtën për të riblerë të njëjtën sasi valute me çmimin forward të përcaktuar sipas pikës 6 të këtij neni”. Përgjatë periudhës objekt auditimi konstatohet se janë nënshkruar gjithsej 3 kontrata SWAP, nga të cilat dy transaksione në EUR dhe një në SDR. Kjo

është ndikuar kryesisht nga niveli i lartë i tepricës së TSA në valutë të huaj, që ka pakësuar nevojën për kryerjen e operacioneve të sigurimit të valutës për pagesat në monedhë të huaj. Në këtë mënyrë, këto kontrata paraqiten:

Data	Kursi	Kursi këmbimit (tregu)	EUR	SDR	ALL/000	Komenti
07.01.2019	123.46	123.55	(50,000,000)		6,173,000	Emetim
11.02.2019	124.24	124.16	(30,000,000)		3,727,200	Emetim
23.04.2019	149.53	152.45		30,000,000	(4,485,758)	Maturim
27.05.2019	124.51	122.43	50,000,000		(6,225,516)	Maturim
30.08.2019	125.53	122.12	30,000,000		(3,765,979)	Maturim

Burimi: KLSH

Nga transaksionet e mësipërme konstatohet se kurset e këmbimit të ofruara nga Banka e Shqipërisë, për realizimin e kontratave SWAP në maturim në të gjitha rastet janë më të mëdha se kurset e këmbimit të ofruara në emetim. Këto diferenca nga kurset e këmbimit kanë shkaktuar humbje në shumën rreth 95 milion lekë për vitin 2019. Përdorimi i këtij instrumenti ndër vite ka sjellë një humbje nga diferenca e kurseve në konvertim specifikisht 567 milion lekë në vitin 2017 dhe 414 milion lekë për vitin 2018, ndërkohë që paraqitet në një përmirësim në vitin 2019 por kjo e kushtëzuar me balancën e likuiditetit në Euro që pritet të ndryshojë në 2020.

3.19 Mbi çlirimin e garancisë së punimeve 5% para afatit ligjor në total 32 raste me vlerë 40.98 milion lekë në kundërshtim me kërkesat ligjore.

Referuar udhëzimit nr.3 datë 15.01.2001 të Këshillit të Ministrave “Për mbikëqyrjen dhe Kolaudimin e Punimeve të Ndërtimit” i ndryshuar në seksionin “II. Për kolaudimin e punimeve të ndërtimit” në pikën 6 dhe 8 citohet; “6. Zhblllokimi i garancisë së kontratës bëhet pasi të jetë përfunduar plotësisht kolaudimi i punimeve, ndërsa zhblllokimi i garancisë së punimeve bëhet pas kolaudit dhe pas afatit të përfundimit të garancisë. 8. Periudha e garancisë për punimet e ndërtim-montimit në objektet, publike dhe jopublike, të përfunduara, fillon nga data e aktit të kolaudit të punimeve dhe zgjat nga një deri në dy vjet, gjë që përcaktohet në kontratë, për veprën në tërësi a për pjesë apo procese të veçanta, në varësi të llojit të objektit, kompleksitetit dhe shkallës së vështirësisë së punimeve të kryera”. Me qëllim vlerësimin e përputhshmërisë së transaksioneve për çlirimin e garancisë për punime për investime, u audituan të dhënat e llogarisë 466 “Garanci të punimeve” të regjistruara në sistemin SIFQ gjatë vitit 2019 ku rezultojnë gjithsej rezultuan 1210 transaksione pagesash me vlerë 2,234,573,938 lekë. Në referencë të dokumentacionit të cituar në fushën “Përshkrimi” në lidhje me datën e akt-kolaudit dhe datës së procesverbalit përfundimtar të marrjes në dorëzim, periudhë e cila në përputhje me kuadrin ligjor të sipërcituar duhet të jetë jo më pak se 1 vit, u përpunuan të dhënat e pagesave nga ku rezultojnë:

32 raste pagesash me vlerë 40,907,510 lekë në shkelje të afatit ligjor ose në një periudhë më pak se 1 vit nga data e akt-kolaudit. Sipas institucioneve, njësitë e qeverisjes vendore kanë numrin më të lartë të raste me 26 pagesa në vlerë 30,463,197 milionë lekë.

Ministria e linjës	Nr. pagesave	Shuma në lekë
Fondi i Zhvillimit Shqipëtar	1	6,087,062
Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinise	1	2,976,411
Ministria e Brendshme	1	119,430
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	3,581,315
Ministria e Mbrojtjes	1	554,377
Ministria e Shendetesise dhe Mbrojtjes Sociale	1	558,355
Bashkitë	26	27,030,560
Total	32	40,907,510

Burimi: KLSH

126 raste pagesash me vlerë 82,922,756 lekë, në regjistrimet e të cilave, përshkrimi nuk jep ose mungon plotësisht dy ose e njërit prej tyre, referenca e dy dokumentave të rëndësishëm për vlerësim e rregullshmërisë së transaksionit siç është akt-kolaudimi dhe procesverbali përfundimtar i marrjes në dorëzim, dokument që lëshohet dhe konfirmon plotësimin e periudhës së garancisë. Në këtë mënyrë për këtë grup regjistrimesh audituesi nuk mund të shprehet mbi rregullshmërinë e pagesave. Lista e plotë e këtyre regjistrimeve paraqitet në aneksin e këtij raporti.

11 raste pagesash në vlerë 8,809,825 lekë përshkrimi citon pagesa faturash dhe jo çlirim garancie. Lista e plotë e këtyre regjistrimeve paraqitet në aneksin e këtij raporti.

Konstatimet	Nr. pagesave	SHUMA Në lekë
Pagesa < 1 VIT	33	44,488,825
Përshkrimi pa reference të AK dhe/ose PV	126	82,922,756
përshkrimi pagese fature shpenzimi JO çlirim garancie	11	8,809,825
Totali pagesa me parregullsi	170	136,221,406

Burimi: KLSH

Sipas llogarive ekonomike ku janë kontabilizuar pagesat numri transaksioneve dhe balancat dhe në referencë të përshkrimit të dokumentacionit të cituar në fushën “përshkrimi” konstatohen këto keq klasifikime: 6 regjistrime në shumën 1,321,749 në llogarinë 44462110 “garanci bankare të vitit në vazhdim, të dala” ndërkohë që përshkrimi referon çlirim garancie punimesh. Të gjitha rastet janë regjistruar nga Dega e Thesarit Tiranë për institucionin Drejtoria e Përgjithshme e RTSH.

3.20 Mbi evidentimin e gabimeve në regjistrimin e transaksioneve në SIFQ

Nga Drejtoria e Procesimit të Biznesit, si përgjegjëse për suportin funksional të SIFQ, u kërkua një raport mbi gabimet në regjistrimin e transaksioneve dhe mënyrën e evidentimit të tyre. Në tabelën në vijim janë paraqitur gabimet më tipike që bëhen kryesisht nga BI Online dhe degët e Thesarit. Ky log është përgatitur nga Drejtoria e Procesimit të Biznesit por nuk u shoqërua me statistika të plota mbi numrin e gabimeve dhe sistemeve të kryera. Statistika që do të jepnin një pamje mbi degët më problematike që mund të kërkojnë një trajnim më të thelluar, problematikat nga ana funksionale e sistemit apo kërkesa për rikonfigurime të mundshme të SIFQ me qëllim rritjen e kontrollit dhe shmangien e gabimeve tipike si dhe mungesa të informacionit të hedhur në sistem për shkak të mos ndjekjes së të gjitha hapave të parashikuara.

Nr.	Problemi	Periodha	TDO/BI përgjegjëse	Komente
1	Lëshimet bëhen nga kontrata te pambartura dhe kjo sjell obligime	Mars 2019	AKSHI dhe institucione të tjera	Këtë gabim e bëjnë një pjesë e madhe përdoruesve
2	Përdoruesi ndërhyr në një faturë të aprovuar dhe kjo pengon ekzekutimin e pagesës	Prill 2019	Bashkia Tirane + BI e tjerë	
3	Lidhja e gabuar e furnitorit me llogarinë bankare	Prill 2019	TDO Tirane + TDO e tjera	Në momentin e konfigurimit
4	Gabim në regjistrimin e rifinancimit, gje e cila sjell problem në rakordimin e pages	Prill 2019	TDO Diber	
5	Mungese në plotësimin e te dhenave te bankes, si rrjedhim pengohet ekzekutimi i pagesës	Maj 2019	TDO Tirane	
6	Batchi I pagesave i Lezhes perfundon me error,pasi perdoruesi ka vendosur IBAN-in e nje furnitori me shume se 31 karakteret e lejuara	Qershor, Dhjetor 2019	TDO Lezhe, Gjirokaster, Puke	
7	Perdoruesit klikojne disa here rezervo ne ditaret LM dhe obligohen fondet ne plan thesari	Qershor 2019	TDO Korce	Këtë gabim e bëjnë një pjesë e madhe përdoruesve
8	Specialistja e shpenzimeve TDO Lac nuk ka zbatuar procedurën e saktë për regjistrimin e kontratave, duke tejkaluar vlerën totale të kontratës.	Korrik 2019	TDO Lac	
9	Plani I thesarit është regjistruar gabim për muajin pasardhës me tip buxheti 09	Gusht 2019	Dr.Operacionale	
10	Problem me faturen nr 1222141031 ku të dhënat në kokën e fatures nuk janë të njëjta me ato në shpërndarje	Shtator 2019	TDO Shkoder	
11	Urdherat e blerjes janë mbyllur përfundimisht dhe më pas është ndërhyrë në lëshimet e kësaj PO, aktualisht lëshimet janë me status ""	Tetor 2019	TDO Korce, Fier, Tirane	
12	Pagesa refuzohet sepse në përshkrim janë përdorur karaktere të palejuara sic janë kllapat	Dhjetor 2019	TDO Mat, Tirane	Këtë gabim e bëjnë një pjesë e madhe përdoruesve

Burimi: KLSH

Në lidhje me mos mbartjen e kontratave shumëvjeçare, bazuar në Manualin e "Menaxhimit të Kontratave Shumëvjeçare", përdoruesit duhet fillimisht të mbartin kontratën në vitin aktual e me pas të bëjnë lëshimet lidhur me këtë kontratë. Si mase kontrolli në aplikacion, DPB ka ndërtuar raporte me burim Librin e madh të kontabilitetit nëpërmjet të cilave kontrollohen të gjitha vlerat e kontratave për të mbartur nga një vit në tjetrin. Këto raporte janë të vlefshme për të ekzekutuar nga të gjithë përdoruesit (thesar dhe BI online). Pra sistemi ofron mundësinë e monitorimit dhe ky nuk mund të konsiderohet një gabim por një parregullsi në regjistrim nga ana e BI online.

Lidhja gabim e furnitorit: Specialistët e TDO-ve të cilët bëjnë konfigurimin e llogarive bankare të furnitorëve mund të bëjnë gabime në plotësimin e të dhënave bankare. SIFQ nuk ka mundësi kontrolli të të dhënave që ekzistojnë jashtë sistemit. Pasi bëhen konfigurimet e nevojshme në SIFQ për furnitorin dhe llogarinë e tij bankare atëherë sistemi bën kontrolle në nivelin e faturës, pra nëse në faturë për një furnitor të caktuar zgjidhet një llogari bankare e një furnitori tjetër. Në këtë moment sistemi të nxjerr mesazh sinjalizues dhe të pyet nëse duhet të konfirmosh ose jo këto të dhëna (mesazh standard i sistemit). Nëse përdoruesi e konfirmon sistemi vazhdon me procedimin e pagesës. Në gjykimin e audituesit, mesazhi nuk duhet të anashkalohej me vazhdim të regjistrimit të

transaksionit por specialisti duhet të kërkojë saktësimin e konfigurimit të furnitorit dhe në vijim të procedojë me pagesën.

Në lidhje me ndërhyrjen në urdhër-shpenzime të mbyllura, Drejtoria e Procesimit të Biznesit sqaron se mund të bëhen ndryshime/korrigjime në disa prej fushave të faturave të aprovuara dhe fatura ndryshon statusin në "Kërkon Rimiratim". Fatura nuk mund të paguhet nëse nuk kalon përsëri procesin e miratimit. Sipas DPTH, për fatura të tilla impaktohet ekzekutimi i kontrollit të planit të thesarit duke bërë që ekzekutimi i këtij programi të ndërpritet.

Për sa më sipër, KLSH ka konkluduar se: Sistemi funksionon mbi një bazë rregullatore jo të plotë dhe të përditësuar, e cila duhet të parashikojë procedurat që duhet të zbatojnë personat që kanë ndërveprim me SIFQ, duke përcaktuar qartë të drejtat, detyrimet dhe përgjegjësitë e secilit prej tyre. Administrimi i SIFQ, nuk ka protokolle të posaçme të dokumentimit dhe trajtimit të ngjarjeve të evidentuara dhe që mund të evidentohen lidhur me anën funksionale të tij, me impakt në përputhshmërinë procedurale të veprimeve të ndërmarra në sistemin SIFQ.

Detyrimet që rrjedhin nga Udhëzimi nr.9/1 datë 09.03.2018 "Për Procedurat e Zbatimit të Buxhetit për Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme që Përdorin SIFQ", nuk janë implementuar në mënyrë të plotë në SIFQ, duke mos parandaluar kështu tejkalimin e përgjegjësive të përdoruesve të parashikuara në përkrahjet e punës, duke mos parandaluar anashkalimin e hierarkisë së veprimeve që kryhen mbi një transaksion të miratuar në SIFQ.

Nga auditimi i Llogarisë së Unifikuar të thesarit "Depozitë qeverie" dhe konfirmimi i saj me BSH, konstatohet se vazhdon të mos konfirmohet në fund të vitit në të paktën 6 grupe kryesore të shpenzimeve dhe të ardhurave.

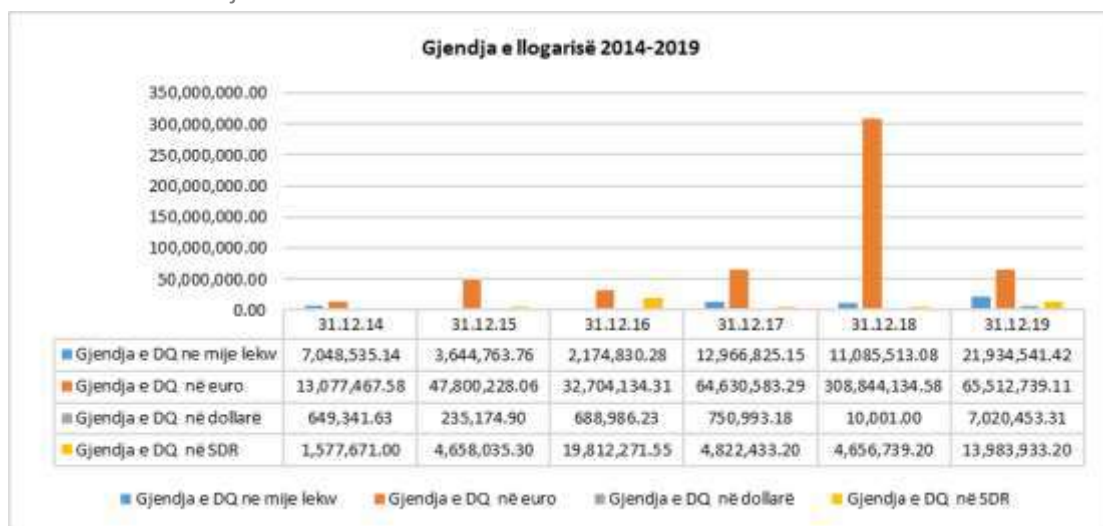
Nga auditimi në Drejtorinë e Operacioneve të Thesarit dhe në regjistrimin e llogarisë së Unifikuar të Thesarit rezultoi se për vitin 2019, kishte çdo muaj shkresa të konfirmimit të gjendjes së Llogarisë së Unifikuar të Thesarit "Depozitë Qeverie", pra Banka e Shqipërisë/DOM/DKP, ka dërguar çdo muaj me shkresë konfirmimin e informacionit mbi të ardhurat totale dhe shpenzimet totale, por jo të grupuara në të paktën 6 grupe si: Të ardhura tatimore; Të ardhura jo tatimore; Shpenzime të përgjithshme; Shpenzime për interesa; Financim i brendshëm nëpërmjet emetimit; Financimi i jashtëm; Instrumentet, duke sjellë vështirësi në auditimin e kësaj llogarie dhe krahasimin e saj me regjistrimin midis dy institucioneve.

Si rezultat i regjistrimit të ndryshëm të llogarisë së Unifikuar të Thesarit depozitë qeverie në të dy institucionet, për faktin e dizenjimit të sistemeve të ndryshme nga njëri tjetri, të dy grupet e analizuara të shpenzimeve dhe të ardhurave, rezultuan pa diferencave në totalin e zërave të shpenzimeve dhe të ardhurave. Pra "vlera e shtuar" e konfirmimit në jo më pak se 6 grupe kryesore të të ardhurave dhe shpenzimeve të llogarisë së unifikuar të thesarit "depozitë qeverie" midis dy institucioneve është se mundësohet të konfirmohen diferencat në zëra të ndryshëm të të ardhurave dhe shpenzimeve si rezultat i

regjistrimit të ndryshëm në të dy institucionet. Kështu duke konfirmuar me grupe dhe zëra shpenzimesh e të ardhurash, mundësohet regjistrimi dhe konfirmimi i saktë i tyre.

Trendi i Gjendjes së Llogarisë së Unifikuar të Thesarit “Depozitë Qeverie”, për vitet 2014 -2019 në të 4 monedhat është si në tabelën e mëposhtme:

Në mijë lekë

Burimi: KLSH

Gjendja e kësaj llogarie në vitin 2019, me valuta të ndryshme rezulton kështu:

- Për vitin 2019 gjendja e llogarisë në mijë lekë është një herë më shumë se një vit më parë;
- Gjendja e llogarisë në euro është - 4.7 herë më pak se një vit më parë;
- Gjendja e llogarisë në USD është 70 herë më shumë se një vit më parë;
- Gjendja e llogarisë në SDR është 2.3 herë më shumë se një vit më parë.

Për vitin 2019, llogaritja e rezultatit nga përdorimi i valutës nga interest e spot forwardit dhe rivlerësimin e saj në fund të vitit me kursin e ditës së fundit, krahasuar edhe me 2 vite më parë, është si në tabelën e mëposhtme:

Në mijë lekë

VALUTAT	Shuma e diferencave (1+2)			Intersa Spot foword (1)			Dif. kursi mes me fundin e vitit (2)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Në Euro	1,009,980	2,498,895	265,077	524,052	351,498	91,295	485,929	2,147,397	173,782
Në USD	38,150	466,090	8,085	0	5,020	0	38,150	461,069	8,085
Në SDR	1,011,966	486,502	-45,610	40,895	57,278	3,458	971,071	429,224	-49,068
Shuma	2,060,096	3,451,487	227,552	564,947	413,796	94,753	1,495,150	3,037,690	132,799
Rivlerësime e veprime me valuta të ndryshme			85,554						
TOTALI			313,106						

Burimi: Tabela është përpiluar e sistemuar nga grupi i auditimit.

Pra totali rezultatit nga përdorimi i valutës, i cili ngarkon shpenzime buxhetin e shtetit dhe shton të ardhurat e BOA, është për vitin 2019 në shumën 227,552 mijë lekë, e duke e krahasuar me dy vite më parë është shumë herë më i ulët.

4. ZBATIMI I BUXHETIT

Zbatimi i Buxhetit të Shtetit për vitin 2019, duke u krahasuar me një vit më parë, me PBA-në në të dy fazat, me ligjin fillestar, me zërat kryesorë, rezulton si në tabelën e mëposhtme.

Në milion lekë

ZERAT	PBA Faza I	PBA Faza II	Fakti 2018	P/ Buxheti 2019	Buxheti 2019	ANorm. 2	ANorm. 11	Fakti 2019	Diferenca
A TE ARDHURAT	493,850	493,850	449,909	486,477	486,677	486,677	486,677	460,349	26,328
I Te ardh ndihmat	15,500	15,500	8,164	15,500	15,500	15,500	15,500	8,811	6,689
II Te ardhura tatimore	451,885	451,885	419,333	447,137	447,337	448,337	448,337	426,271	22,066
II.1 Nga Tat Doganat	338,750	338,750	304,318	325,604	325,604	323,604	323,604	304,758	18,846
II.2 Te ardhura PLOK	19,983	19,983	21,862	22,661	22,661	25,662	25,662	23,102	2,560
II.3 ardh F Speciale	93,152	93,152	93,153	98,871	99,071	99,071	99,071	98,411	660
III Te ardhura Jotat	26,465	26,465	22,412	23,840	23,840	22,840	22,840	25,267	- 2,427
B SHPENZIME	523,629	523,629	476,147	519,377	519,577	519,577	519,577	491,898	27,679
I Shpen. Korente	432,482	431,182	397,344	427,577	426,069	428,719	429,854	416,852	13,002
1 Personeli	81,864	79,973	73,582	80,619	80,753	80,557	80,177	76,962	3,215
2 Interesat	47,500	47,500	36,513	41,700	41,700	40,100	40,100	35,143	4,957
3 Shpenzime operative dhe mirembajtje	47,107	44,699	45,498	48,632	46,852	48,019	47,874	47,214	660
4 Subvencione	2,090	2,090	1,883	1,490	1,490	1,430	1,430	1,421	9
5 Shpenzime per fondet Speciale	182,440	181,440	168,249	179,987	179,987	178,987	180,277	175,628	4,649
6 Shpenzime per Buxhetin Vendor	47,681	47,681	49,615	51,149	51,286	55,286	55,286	56,227	- 941
7 Shpenzime te tjera	23,800	23,800	22,004	24,000	24,000	24,340	24,710	24,257	453
II F. Rez. Kontigj	3,300	4,100		3,000	2,900	3,350	3,585	53	3,532
III Shpenz. Kapitale	87,847	88,347	78,434	88,800	90,608	87,508	86,138	74,993	11,145
1 Financ. Brendsh	50,305	52,547	51,552	55,000	56,908	54,808	54,038	50,641	3,397
- Te ardhura arsimit Lartë	1,100	1,100	672	1,100	1,100	1,100	1,100	890	210
2 Financimi Huaj	36,442	34,700	26,210	32,700	32,600	31,600	31,000	23,462	7,538
DEFIÇITI	-29,778	-29,779	-26,238	-32,900	-32,900	-32,900	-32,900	-31,549	- 1,351
Financi deficietit	29,778	29,778	26,238	32,900	32,900	32,900	32,900	31,549	1,351
I Brendshem	22,636	22,636	-6,866	48,597	48,597	49,697	50,297	40,932	9,365
II I Huaj	7,142	7,142	33,104	-15,697	-15,697	-16,797	-17,397	-9,383	- 8,014

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

4.1 TE ARDHURAT BUXHETORE

Për vitin 2019, të ardhurat janë realizuar në vlerë 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë (ose realizuar 94,6%) të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 26,328 milion lekë më pak nga planifikimi. Ndërkohë që krahasuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (ose rreth 2,3 % më shumë krahasuar me vitin 2018). Referuar realizimit faktik të të ardhurave për vitin 2019 konstatohet se planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8,2% më shumë për vitin 2019, dhe realisht ka realizuar në masën 2,3%.

Referuar Treguesve Fiskalë të Konsoliduar, konstatohet se të ardhurat në buxhetin faktik në vlerën 460,349 milion lekë, sipas grupeve për vitin 2019 përbëhen:

Në milion lekë

ZERAT	Fakti 2018	Ligji i Buxhetit	Akt Norm. 2	Akt Norm. 11	Fakti 2019	% Realiz. /AN.11	Fakti 2019/2018	Fakti 2019-2018
	1	2	3	4	5	6=5/3	8=5/1	9=5-1
A TOTALI I TE ARDHURAVE	449,909	486,677	486,677	486,677	460,349	94.6%	2.3%	10,440
I Të ardhura nga ndihmat	8,164	15,500	15,500	15,500	8,811	56.8%	7.9%	647
Nga te cilat mb. buxhetore	2,251	2,500	2,500	2,500	2,500			249

II	Të ardhura tatimore	419,333	447,337	448,337	448,337	426,271	95.1%	1.7%	6,938
1	Nga Tatimet& Doganat	304,318	325,605	323,604	323,604	304,758	94.2%	0.1%	440
2	Nga Pushteti Vendor	21,863	22,661	25,661	25,661	23,102	90.0%	5.7%	1,240
3	Nga Fondet Speciale	93,153	99,071	99,071	99,071	98,411	99.3%	5.6%	5,258
III	Të ardhura Jotatimore	22,412	23,840	22,840	22,840	25,267	110.6%	12.7%	2,855

I. Të Ardhurat nga Ndihamat, zënë rreth 2% të total të ardhurave në planifikim, ndërkohë që janë realizuar në masën 8,811 milion lekë kundrejt 15,500 milion lekë të planifikuara. Këto të ardhura janë realizuar në masën 56,8% ndaj Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose 56,8 % ndaj planit fillestar. Krahasuar me realizimin faktik të vitit 2018, këto të ardhura janë shtuar me 647 milion lekë ose janë shtuar në masën 7,9 % me shume se viti i kaluar.

II. Të Ardhurat Tatimore, të realizuara në vlerë 426,271 milion lekë, zënë peshën kryesore ose 92,6%, të të gjithë të ardhurave të realizuara dhe 88 % të planifikuara për 486,677 milion lekë sipas Aktit Normativ Nr. 11, datë 24.12.2019. Pra të ardhurat tatimore janë realizuar në masën 95,1%. Krahasuar me realizimin faktik të vitit 2018, këto të ardhura janë rritur me 6,938 milion lekë më shumë ose janë rritur në masë 1,7 % më shumë. Trendi i realizimit të të ardhurave tatimore për 6 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Të ardhurave tatimore	335,868	342,308	369,884	398,629	419,333	426,271
Dif. nga viti i mëparshëm	35,980	6,440	27,576	28,745	20,704	6,938
Në % nga viti mëparshëm	112%	102%	108%	108%	105%	102%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Të Ardhurat Tatimore përbëhen nga:

1. Të ardhurat nga Tatimet dhe Doganat, në masën 304,758 milion lekë ose 66,2 % të totalit të të Ardhurave. Grafiku në vijim paraqet realizimin e komponentëve të të Ardhurave nga Tatimet dhe Doganat për vitin buxhetor 2019.
2. Të ardhura nga Pushteti Vendor, në masën 23,102 milion lekë ose 5 % të totalit të Të Ardhurave
3. Të ardhura nga Fondet Speciale në masën 98,411 milion lekë ose 21,4% të totalit të Të Ardhurave

II.1 Të ardhurat nga tatimet

Plani i të ardhurave tatimore ndërtohet dhe propozohet nga MFE- Drejtoria e Përgjithshme e Politikave të Makroekonomisë, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit, e cila disponon dhe ndjek një metodologji të caktuar për planifikimin e të ardhurave tatimore dhe doganore. Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve kontribuon në planifikimi i të ardhurave tatimore me paraqitjen e statistikave mbi të ardhurat tatimore të realizuara të cilat përgatiten në formate standarde në nivel tepër sintetik të pa shoqëruara me analiza të mirëfillta mbi faktorët që kanë ndikuar në realizimin apo mosrealizimin të ardhurave. Sipas MFE, të ardhurat tatimore për Buxhetin e vitit 2019, u bazuan në përmirësimin e administrimit fiskal dhe minimizimin e informalitetit në ekonomi, e shoqëruar kjo me masa ligjore antishmangie me qëllim rritjen e nivelit të pajtimit vullnetar të

tatimpaguesve me ligjin. Faktorët e marrë në konsideratë, krahas kuadrit makroekonomik, të cilët do të ndikonin në rritjen e të ardhurave për vitin 2019 janë efektet e politikave fiskale si: reduktim i normës së dividendit nga 15% në 8%; ulje e ngarkesës fiskale për të punësuarit duke rritur fashën e të ardhurave që taten me normën 13% etj. Efektet direkte të këtyre politikave fiskale në total vlerësohen rreth 4 miliard lekë ose 0.2% e të ardhurave faktike të realizuara në vitin paraardhës 2018. Ndërkohë, rritja e të ardhurave tatimore (bruto) është parashikuar në nivel prej 7.82% krahasuar me faktin e vitit 2018. Me konkretisht, me miratimin e Ligjit nr.99/2018 “Për Buxhetin e vitit 2019”, plani i të ardhurave tatimore dhe kontributëve të sigurimeve shoqërore në total (bruto) është 265,871,000 mijë lekë ose 19,294,258 mijë lekë më shumë (+7.82%) se fakti i vitit 2018 ose 18,858,000 mijë lekë më shumë (+7.63%) se planifikimi i vitit 2018. Nga të cilat, të ardhurat tatimore u parashikuan të rriten me 8.56% dhe të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore me 6.53%. Të analizuar sipas zërave struktura e të ardhurave tatimore tregon se TVSH-ja vazhdon të jetë kontribuesi kryesor në të ardhurat tatimore me 30% të totalit të ardhurave tatimore edhe pse me një rënie prej 2% nga viti 2018 (32%); Tatimi mbi të Ardhurat Personale përbën 28% të totalit të ardhurave tatimore ose 5% më shumë se viti 2018 (23%) përfshirë këtu dhe impaktin e lehtësimit fiskal për të ardhurat nga dividendi; Tatimi mbi Fitimin zë 22% të të ardhurave tatimore me asnjë ndryshim nga viti 2018 (22%); Taksa e qarkullimit rrugor me 12% të të ardhurave tatimore ose 10% më pak se viti 2018 (22%). Gjatë vitit 2019, ka patur vetëm një rishikim plani buxhetor me Aktin Normativ nr.2 datë 02.10.2019 përcjellë nga MFE me shkresën nr.19183/2 datë 22.11.2019, i cili rishikon të ardhurat tatimore në total (bruto) në **265,371,000 mijë lekë ose 500,000 mijë lekë më pak se plani fillestar**. Ulja e planit të të ardhurave tatimore u bë në zërin “Tatimi vlerës së shtuar (bruto)” nga 57,500,000 mijë lekë në 57,000,000 lekë, edhe pse deri në këtë moment, sipas të dhënave të realizimit të të ardhurave tatimore për 9- mujin ky zë ishte me mosrealizim 6.8 miliard lekë, po ashtu edhe të ardhurat nga taksat nacionale dhe taksat e qarkullimit rrugor raportoheshin me mosrealizim prej 3.8 miliard lekë.

Nga auditimi konstatohet se, për shpërndarjen e planit të të ardhurave në nivel drejtorie rajonale tatimore është zbatuar e njëjta metodologji, mbështetur në të ardhurat faktike të viteve të mëparshme për secilën DRT dhe peshën specifike të secilës drejtori në totalin e të ardhurave tatimore. Kjo metodologji bën një ndarje mekanike të planit bazuar vetëm në historikun e peshës specifike të secilës DRT, pa analizuar strukturën e tatimpaguesve sipas llojit, ndryshimeve në statusin e tyre, trendeve të zhvillimeve ekonomiko-sociale të zonës që mbulon çdo drejtori, problematikave në mbledhjen e të ardhurave dhe borxhit tatimor që këto drejtori mbartin, në raport kjo dhe me kapacitetet në dispozicion të secilës DRT.

Mbi nivelin e realizimit të planit të të ardhurave nga tatimet

Të ardhurat bruto tatimore dhe nga kontributet e sigurimeve janë realizuar në masën 259,461,414 mijë lekë ose 5,909,586 mijë lekë më pak se plani i rishikuar ose -2.23%. Ky mosrealizim vjen kryesisht nga mosrealizimi i të ardhurave

tatimore me 5,505,989 mijë lekë ose -3.22%, dhe mosrealizimi i të ardhurave nga kontributet e sigurimeve shoqërore me 403.6 milion lekë ose -0.43%.

PERIUDHA - 12 MUJORE 2019								
	Lloji i te ardhurave	FAKTET		PLANI ²³	Diferenca PLAN- FAKT		Diferenca 2019 - 2018	
		2018	2019		+ ose -	%	+ ose -	%
A	D.P.TATIMEVE TOTAL (Bruto)	246,576,742	259,461,414	265,371,000	(5,909,586)	-2.23%	12,884,671	5.23%
B	Te Ardhurat Tatimore gjithsej (arketim)	157,798,662	165,294,011	170,800,000	(5,505,989)	-3.22%	7,495,350	4.75%
	Nga te cilat:							
1	Tatimi Vlerës së Shtuar (bruto)	50,903,912	49,456,618	57,000,000	(7,543,382)	-13.23%	(1,447,294)	-2.84%
	- Tatimi Vlerës së Shtuar (neto)	36,507,129	25,947,162	38,000,000	(12,052,838)	-31.72%	(10,559,967)	-28.93%
	- Rimbursimi i kryer (gjithsej)	14,396,783	23,509,456	19,000,000	4,509,456	23.73%	9,112,673	63.30%
2	Tatim mbi Fitimin	34,413,962	36,484,399	33,500,000	2,984,399	8.91%	2,070,437	6.02%
3	Ardhura Personale	36,575,099	46,226,037	41,900,000	4,326,037	10.32%	9,650,938	26.39%
4	Taksat dhe Tarifa Nacionale	12,654,138	13,211,686	15,400,000	(2,188,314)	-14.21%	557,548	4.41%
5	Taksa Qarkullimi Rrugor	18,347,259	18,754,453	21,000,000	(2,245,547)	-10.69%	407,193	2.22%
6	Lojrat e Fatit	4,614,389	910,263	2,000,000	(1,089,737)	-54.49%	(3,704,126)	-80.27%
8	Denimet Administrative	289,902	250,556	0	250,556		(39,346)	-13.57%
C	Te Ardhurat Tatimore gjithsej (neto)	143,401,879	141,784,555	151,800,000	(10,015,445)	-6.60%	(1,617,323)	-1.13%
D	Kontributet e Sigurimeve gjithsej	88,778,080	94,167,402	94,571,000	(403,598)	-0.43%	5,389,322	6.07%
	- Tarifa jo Tatimore	3,811,476	4,114,093	0			302,618	7.94%
E	D.P.TATIMEVE TOTAL (Neto)	232,179,959	235,951,958	246,371,000	(10,419,042)	-4.23%	3,771,999	1.62%

Pavarësisht rritjes vjetore të të ardhurave tatimore bruto, plani i të ardhurave të buxhetuara të rishikuara, përsëri nuk është realizuar, veçanërisht në zërin e TVSH edhe pse ka një rritje të numrit të deklaruesve krahasuar me një vit më parë.

Pavarësisht parashikimeve optimiste, të ardhurat nga **TVSH rezultojnë të realizuara në shumën 49.45 miliard lekë ose 7.5 miliard lekë ose 13.23%** më pak se plani i rishikuar, dhe 3% më pak se TVSH e arkëtuar në vitin 2018. Planifikimi optimist, sipas relacionit të Projekt Buxhetit 2019, është bazuar në *“rritja ekonomike dhe përmirësimin e luftës ndaj informalitetit”*, logjikisht kjo e reflektuar në rritjen e numrit të deklaruesve si dhe në saktësinë e deklarimit. Nga të dhënat e vëna në dispozicion, gjatë vitit 2019 rezultojnë 61,000 subjekte të cilat kanë plotësuar deklaratën e tatimit mbi vlerën e shtuar në përputhje me Ligjin nr.92/2014 “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në RSH”, i ndryshuar, seksioni 6, neni 106, nga 58991 subjekte deklarues gjatë vitit 2018 ose rreth 2,000 subjekte më shumë. Nga subjektet deklarues, vetëm 10,948 prej tyre rezultojnë me TVSH të pagueshme ose rreth 350 subjekte më shumë se një vit më parë. Për sa i përket sektorit të ekonomisë, sektori i tregtisë dhe shërbimit janë kontribuesit më të mëdhenj në arkëtimet e këtij zëri të ardhurash ndërkohë që sektori i ndërtimit paraqet një rënie prej 24% të TVSH së pagueshme.

Zëri i të ardhurave nga **“tatimi mbi të ardhurat personale”**, duket të jetë zëri më performues gjatë vitit 2019, me një kontribut prej 28% në totalin e të ardhurave tatimore bruto kundrejt 23% në vitin 2018. Në fund të periudhës ky zë rezultoi me realizim 46.22 miliard lekë ose 10.31% më shumë se plani dhe 9.65 miliard lekë më shumë se arkëtimet e vitit 2018. Në këtë rritje, 7.37 miliard lekë kanë ardhur vetëm nga “tatimi mbi të ardhurat nga dividendi” si rrjedhojë e lehtësimit fiskal të parashikuar me uljen e normës së tatimit mbi dividendin nga 15% në 8%,

²³Plani fillestar sipas Ligjit nr.99/2018 datë 03.12.2018 i ndryshuar me Akti Normativ nr.2 datë 02.10.2019, “Për disa ndryshime Ligjin nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019”.

aplikuar dhe në shpërndarjen e fitimeve të akumuluar të viteve të kaluara, ndryshim që i kaloi pritshmëritë prej 4.5 miliard lekë vlerësuar gjatë buxhetimit.

Të ardhurat nga “Tatimi mbi Fitimin” janë realizuar në shumën 36.48 miliard lekë me një tejkalim prej 2.98 miliard lekë ose +8.91% e planit. Siç është evidentuar edhe më lartë, në projekt buxhet ky zë është parashikuar fillimisht me një rritje 7% ose 2.2 miliard lekë më shumë se viti 2018. Në fakt, me ligjin e buxhetit për vitin 2019 ky zë miratohet në nivelin 33.5 miliard lekë ose -2.66% më pak se realizimi i vitit 2018 që raporton 34.4 miliard lekë arkëtime, një rezervë kjo e pashoqëruar me një arsyetim faktorësh.

Të ardhurat nga “Taksa Nacionale dhe të tjera” ishin parashikuar në nivelin 15.4 miliard lekë ose 21.7% më shumë se fakti i vitit 2018. Nga evidencat e DTP rezulton se ky zë është realizuar në shumën 13.2 miliard lekë me mosrealizim prej 2.18 miliard lekë ose -14.21% më pak se plani.

Të Ardhurat nga Kontributet e Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore

Për vitin 2019, të ardhurat nga Kontributet e Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore janë programuar 94.57 miliard lekë dhe janë realizuar 94.17 miliard lekë, me një mosrealizim prej 403.5 milionë lekë -0.43% më pak. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ku të ardhurat nga kontributet ishin 88.78 miliard lekë, rezultatet janë në rritje me 5.3 miliard lekë ose 6.07% më shumë. Sipas relacionit të projekt buxhetit të ardhurat nga “Kontributet për Sigurime Shoqërore e Shëndetësore” në vitin 2019 parashikoheshin të ishin 97.9 miliard lekë, nga 91.5 miliard lekë që do arkëtohen në vitin 2018. Kjo mbështetur në këta faktorë: rritjen ekonomike çka do reflektohet në rritjen e numrit të punësuarve; forcimin e administrimit nëpërmjet kontrollit të nivelit të pagës të deklaruar dhe deviacionit të saj nga paga reale që përfitohet; ritmin e rritjes së të ardhurave nga kontributet në dy-tre vitet e fundit; efektin për rreth 1 miliard lekë nga rritja e pagës minimale nga 24 mijë lekë në 26 mijë lekë, duke filluar nga 1 janari 2019.

Për sa i përket realizimit të të ardhurave tatimore sipas Drejtorive Rajonale Tatimore, DRT Sarandë rezulton me realizimin më të lartë prej 107.33% të planit vjetor ndërsa DRT Dibër me realizimin më të ulët prej 94.37% të planit. Megjithatë, këto dy drejtori zënë një peshë specifike të vogël në totalin e të ardhurave të realizuar me 2.2%. Ndërkohë, dy drejtoritë me impakt të lartë në realizimin e të ardhurave tatimore rezultojnë me mosrealizim, përkatësisht DRT Tiranë me 96.2% dhe Drejtoria e Tatimpaguesve të Mëdhenj me 98.31% të planit.

Analizuar sipas llojit, zëri i të ardhurave nga TVSH-ja ka patur një trend rënës në vite 2017-2019.

Mbi realizimin e të ardhurave nga tatim fitimi për vitin 2019

Të ardhurat nga tatimi mbi fitimin janë raportuar në shumën 36,484,399 mijë lekë. Krahasuar me planin e miratuar të të ardhurave prej 33,500,000 mijë lekë, ky zë rezulton me një tejkalim prej 8.91% ose 2,984,399 mijë lekë më shumë ose

6% më shumë se viti 2018. Planifikimi me rezervë i të ardhurave nga tatimi mbi fitimin nuk mbështet realisht suksesin e tejkalimit të planit buxhetor për këtë zë. Referuar deklarimeve për vitin 2019 rezulton një rënie prej 15% e vlerës totale të “tatimit për tu paguar” të deklaruar krahasuar me një vit më parë edhe pse ka një rritje prej 3% të subjekteve objekt i tatim fitimit. Referuar arkëtimeve, realizimi i këtij zëri mbështetet kryesisht në kontributin e 50 subjekteve nga të cilët janë arkëtuar 41% e totalit të arkëtimeve gjithsej për vitin 2019, si parapagime të kësteve të tatim fitimit. Gjithashtu, nga auditimi rezulton se sektori i prodhimit paraqet një rënie prej 46% të tatimit fitimit të deklaruar.

Krahasuar me një vit më parë, detyrimi për tatim fitimin sipas deklarimeve të 23,542 subjekteve është rreth 15% më i ulët ndërkohë që të ardhurat tatimore të deklaruara janë rritur me 1%. **Sipas klasifikimit të sektorëve të ekonomisë** burimi i arkëtimeve të të ardhurave nga tatimi mbi fitimin rezulton të jetë sektori i prodhimit me 31% ndjekur nga sektori i shërbimit me 26% dhe sektori i tregtisë me 25%. Ndryshimet strukturore përsa i përket numrit të subjekteve për çdo sektor nga një vit në tjetrin nuk e justifikon rënien prej 15% të detyrimit të deklaruar ndërkohë që numri i subjekteve, objekt i tatim fitimit është rritur me 3%²⁴. Rënie më të konsiderueshme të tatim fitimit të deklaruar paraqesin sektori i prodhimit me -46% dhe sektori i ndërtimit me -17%. Nga auditimi konstatohet se 14.8 miliard lekë ose 41% e totalit të të ardhurave nga tatim fitimi gjatë vitit 2019 vijnë nga **arkëtimet e 50 tatimpaguesve** (kryesisht nga sektori bankar dhe ai energjetik) ku dallojnë arkëtimet nga OSHEE me 8.9% e totalit dhe KESH sh me 7.2% . Realisht, nga auditimi sipas periudhës tatimore, pjesa më e madhe e arkëtimeve nga këto dy subjekte janë për llogari të shlyerjes së borxhit tatimor dhe jo detyrime të reja të periudhës. Referuar detyrimit faktik të lindur pas deklarimit të 31 Marsit 2019, nga auditimi rezulton **se top40 subjektet deklarojnë** “tatim fitimi për tu paguar” në total 12.44 miliard lekë ose 36% të totalit të shumave të deklaruara. Po sipas deklarimeve faktike, rezulton se OSHEE group, Albchrome, SPIECAPAG Transadriatica, Energji ASHTA kanë deklaruar humbje tatimore. **Në konkluzion, deklarinet e subjekteve nuk kanë impakt të drejtpërdrejtë në arkëtimet e vitit raportues dhe top lista e më të mëdhenjve në deklarime jo domosdoshmërisht ka dhe kontributin më të madh në arkëtimet e vitit.** Sipas drejtorive rajonale, peshën specifike në të ardhurat e arkëtuara dhe raportuara për zërin e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin e zë DTM me 60% të totalit të arkëtimeve me 699 subjekte aktive të regjistruar ndjekur nga DRT Tiranë me 21% dhe DRT Durrës me 5.5% të arkëtimeve. Kontributi i drejtorive të tjera varion nga 0.5% deri 2% të totalit të arkëtimeve. Për sa i përket realizimit të të ardhurave nga tatim fitimi kundrejt planit të miratuar, DRT Berat, Durrës Elbasan, Kukës, Sarandë dhe DMT rezultojnë me tejkalim të planit, ndërsa DRT e tjera janë të gjitha me mosrealizim veçanërisht: DRT Dibër me -18.71%, DRT Gjirokastrë me -14.65%, dhe DRT Lezhë me -11.17%.

²⁴Sipas DPT- Sektori i shërbimit të tatimpaguesit

Nga evidencat rezulton se burimi kryesor i të ardhurave të arkëtuara dhe raportuara për zërin “tatimi mbi fitimin” janë parapagimet e kësteve në shumën 23,886,193 mijë lekë ose 65.5% e të ardhurave, dhe 12,528,533 mijë lekë ose 34.3% nga pagesat direkte të tatimit mbi fitimin dhe 0.2% nga kamatëvonesat. Në kushtet kur këto të ardhura janë “parapagime” të bazuara në përlogaritje mbi rezultatet e vitit të kaluar, rrjedhimisht jo në çdo rast përputhen me detyrimin faktik të subjektit, të lindur me deklarimin e vitit pasardhës. Diferenca në kohë e afateve të mbylljes së vitit fiskal më 31.12.2019 me afatet e deklarimit nga subjektet për rezultatet e vitit 2019 më 31 Mars 2020, sjell rrezikun e mbivlerësimit të të ardhurave të raportuara, e mbështetur kjo dhe me faktin që në C@TS rezulton ende një tepriçë e lartë kreditore për këtë zë të ardhurash.

Në lidhje me të ardhurat personale " Tatimi mbi të ardhurat nga Dividendët dhe Aksionet"

Arkëtimet për vitin 2019 të zërit “Tatimi mbi të ardhurat nga Dividendët dhe Aksionet”, raportohen në shumën 11,061,159 mijë lekë. Krahësuar me një vit më parë, të ardhurat nga dividendi kanë një rritje prej rreth 200% ose 7.37 miliard lekë. Kjo shpjeguar me ndryshimet ligjore të parashikuara me Ligjin nr.94/2018 “Për disa ndryshime e shtesa në ligjin nr.8438, datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat”, sipas të cilit është bërë ndryshimi në trajtimin fiskal për të ardhurën nga dividendi, duke shtuar në nenin 38 “Dispozita kalimtare”, pika 925. Siç është trajtuar dhe në auditimin e kaluar, sipas të dhënave të C@TS, kontribuesit më të mëdhenj në arkëtime dhe ndërkohë përfituesit nga ky lehtësim fiskal janë rreth 30 subjekte të cilët kanë deklaruar dhe shpërndarë fitimin e viteve të kaluara (2017 e më herët) në vitin 2019 duke përfituar nga shkalla tatimore 8% ku përmendim: Telekom Albania me 2 miliard lekë, BALFIN me 0.3 miliard lekë, BKT me 0.2 miliard lekë, Infosoft Group me 0.18 miliard lekë, etj. Nga auditimi, u konstatuan pasaktësi në vlerat e raportuara në këtë zë të ardhurash rrjedhur nga gabime në plotësimin e deklaratës së tatimit mbi të ardhurat në burim, jo vetëm në klasifikimin e llojit të të ardhurave në rubrikat e gabuara por, edhe në shumat e llogaritura të tatimit dhe rrjedhimisht shuma për tu paguar. Kështu janë evidentuar disa raste të deklarimit të tatimit në burim për qiranë plotësuar në rubrikën “dividend” dhe rrjedhimisht të raportuar në kodin buxhetor të gabuar.

Në lidhje me “Tatimi mbi page nga listë pagesat”:

Nga evidencat e vëna në dispozicion raportohen të ardhura të arkëtuara nga “tatimi mbi pagë nga listëpagesat” në shumën 22,279,842 mijë lekë ose 6.3% më shumë se viti 2018. Arkëtimet e realizuara vijnë 8.3 miliard nga sektori publik dhe 13.9 miliard nga sektori privat. Të ardhurat e arkëtuara për të dy sektorët rezultojnë me rritje krahasuar me një vit më parë, respektivisht +9.8% dhe +4.3%.

²⁵“Norma e tatimit mbi dividendin në shkallën 8 % do të aplikohet edhe për fitimet e pashpërndara të realizuara në vitet 2018 e më parë, përfshirë rezervat dhe fitimet e kapitalizuara, me kusht që tatimi mbi dividendin, që i përket fitimeve të pashpërndara të viteve 2017 e më parë, të paguhet brenda datës 30 shtator 2019, ndërsa tatimi mbi dividendin për fitimin e vitit 2018 të paguhet brenda datës 20 gusht 2019”.

Analizuar në raport me numrin e punonjësve të deklaruar në Janar 2019 dhe Dhjetor 2019, rezulton se numri i punonjësve të deklaruar në total është rritur me 13,259 punonjës ose 2% më shumë se fund viti 2018. Duke shmangur efektin negativ të uljes së numrit të punonjësve nga subjektet të cilat gjatë vitit 2019 janë çregjistruar, kanë bërë kërkesë për çregjistrim apo kanë kaluar në status pasiv, rritja bruto e numrit të punonjësve është +33,297 ose +5% më shumë se fund viti 2018, referuar kjo deklarimit të 127,840 subjekteve. Sipas sektorëve të ekonomisë, rritje në deklarimin e numrit të punonjësve evidentohet për subjektet që operojnë në sektorin e shërbimit 7%, të tregtisë me 6%, transportit me 4% dhe ndërtimit me 3%. Për një vlerësim të drejtë të impaktit të rritjes së numrit të punonjësve të deklaruar në rritjen e të ardhurave nga tatimi mbi pagë duhet të merret në konsideratë dhe niveli i pagës së deklaruar. Nga auditimi i të dhënave që disponojmë, rezulton se paga mesatare bruto për vitin 2019 sipas sektorëve të ekonomisë varion nga 29,670 lekë sipas deklarimeve të subjekteve që operojnë në sektorin e tregtisë deri në 49,500 lekë nga deklarimet e subjekteve që operojnë në sektorin e shërbimit ku përfshihen kryesisht edhe subjektet “ente publike”.

Me qëllim evidentimin e zonave me risk në lidhje me saktësinë dhe plotësinë e deklarimeve të numrit të punonjësve dhe pagës bruto për efekt të mbledhjes së të ardhurave nga tatimi mbi pagë, të dhënat nga sistemi C@TS për subjektet me status aktiv janë analizuar edhe sipas formës ligjore, peshës specifike dhe pagën mujore mesatare të deklaruar, ku konstatohet se:

1) 20623 subjektet e regjistruara si “shoqëri me përgjegjësi të kufizuara-shpk” kanë deklaruar rreth 290 mijë punonjës ose 43% të numrit total të punonjësve të deklaruar nga të gjithë subjektet me status aktiv, dhe një pagë mesatare mujore më pak se 40,000 lekë (nga të cilët paga e tatueshme është vetëm 10,000 lekë).

- Në këtë grup evidentohen rreth 620 subjekte (nga të cilët 125 subjekte “biznes i madh”), të cilat deklarojnë pagë bruto “zero”,

- 194 subjekte (nga të cilat 37 subjekte “biznes i madh”) rezultojnë me deklarim 1 punonjës me pagë bruto nga 1- 29700 lekë, pra më një efekt “zero” lekë tatim.

2) grupi i subjekteve me forme ligjore “person fizik” deklaroi mesatarisht 147 mijë punonjës ose 22% të totalit të punonjësve të deklaruar, me një pagë mesatare mujore 11,525 lekë pra praktikisht me zero efekt në të ardhurat personale të realizuara.

Nga informacioni mbi kontrollet e ushtruar gjatë vitit në subjekte, si pjesë e planit mujor të DRT-ve, rezulton se kontrollet mbi saktësinë e deklarimit të punonjësve janë pjesë e kontroleve të përgjithshme të tatimit mbi fitimin, kontrole këto që mbulojnë të gjithë komponentët e situatës fiskale të një tatimpaguesi por jo kontrole të dedikuara (tematik) mbi saktësinë e deklarimit të punonjësve dhe pagat nisur nga shkalla e lartë e informalitetit e cila mbetet tepër e lartë dhe kërkon një vlerësim risku të dedikuar për profile të caktuara tatimpaguesish dhe

në bazë rajoni. Sipas drejtorive rajonale të ardhurat e arkëtuar sigurisht vijnë nga DRT Tiranë dhe Drejtoria e Tatimpaguesve të Mëdhenj, respektivisht me një kontribut prej 36% dhe 39%.

Nga të dhënat e vëna në dispozicion kodi buxhetor për regjistrimin e pagesave nga individët që plotësojnë kushtin për raportimin e DIVA²⁶ rezultojnë se janë arkëtuar 367 milionë lekë ose 7.5% më pak se viti 2018. Sipas periudhave të deklaruar tatimi i paguar i referohet periudhave 2011-2018 ndërsa DRT-ta me arkëtimet me të larta janë DRT Tiranë me 291 milionë ose 80% e totalit të arkëtimeve e ndjekur nga DRT Durrës me 20 milionë lekë ose 6% e arkëtimeve. Afati ligjor sipas Ligjit nr.8438 neni 13 pika 2 e tij, tatimpaguesit dorëzojnë deklaratën vjetore të të ardhurave pranë administratës tatimore qendrore, jo më vonë se data 30 prill e vitit që pason periudhën tatimore, për të cilën bëhet deklarimi. Nga auditimi i të dhënave për debitorët për këtë lloj tatimi, rezultojnë rreth **2400 debitorë me një detyrim të papaguar prej 196.8 milion lekë** nga 112.3 milionë të raportuara në fund të vitit 2018. Vetëm gjatë vitit 2019, gjendja debitorë është rritur me 125.6 milion lekë.

Vetë deklarata (DIVA) nuk parashikon deklarimin individual për çdo punëdhënës në rubrika të veçanta por si një shumë totale nga të gjithë punësimet në rubrikën 3- “të ardhurat bruto nga paga apo shpërblime nga marrëdhëniet e punësimit” dhe rubrika 4-“tatimi i llogaritur mbi pagat dhe shpërblimet e punësimit”. Gjithashtu, deklarata individuale vjetore e të ardhurave, mund të plotësohet edhe nga çdo individ, i cili megjithëse nuk e ka detyrimin ligjor për këtë, për arsye se dëshiron të përfitojë, nga skema e shpenzimeve të zbritshme, e parashikuar në këtë ligj, kur ky individ plotëson kushtet e përfitimit nga zbritja e shpenzimeve²⁷. Në auditimet e mëparshme KLSH ka ngritur çështjen e diskriminimit që kriteri i parashikuar për lindjen e detyrimit të deklarimit të DIVA prekte vetëm një fashë të caktuar të individëve të punësuar, por që është zgjidhur ligjërisht me ndryshimet e parashikuara në Ligjin nr.84/2019 datë 18.12.2019 për një ndryshim në Ligjin nr.8438 datë 28.12.1998, i ndryshuar sipas të cilit bëhet ndryshimi i kriterit për lindjen e detyrimit të deklarimit vjetor individual të të ardhurave në nenin 13 pika 4 shtohet, citojmë “*Ky përjashtim nuk zbatohet për individët, të cilët janë të punësuar në më shumë se një punëdhënës. Këta individë deklarojnë në deklaratën e tyre vjetore të të ardhurave, në një*

²⁶Në Ligjin nr.8438 datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të Ardhurat” përcaktohet: Kreun II i Ligjit 8438 datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat”, i ndryshuar në nenin 6, citon: “Tatimi mbi të ardhurat personale, llogaritet mbi të ardhurat e individëve.”, Në nenin 13 pika 4 të këtij neni citohet “Përjashtohen nga detyrimi për plotësimin dhe dorëzimin e deklaratës individuale vjetore të të ardhurave të gjithë individët që realizojnë të ardhura bruto vjetore nga të gjitha burimet në shumën e përgjithshme më pak se 2,000,000 (dy milionë) lekë”. Neni 4 i ligjit “Burimi i të ardhurave” rendit një sërë kategorish të ardhurash por, pa u kufizuar vetëm në to, pasi kjo hapësirë përfshihet në pikën i) “të ardhura të tjera që nuk identifikohen në format e paraqitura në këtë nen”. Neni 39 “Regjistri i individëve” përcakton se 2. Administrata tatimore qendrore mban regjistër të veçantë të individëve.

²⁷Në këtë rast, shuma e të ardhurave bruto vjetore, nga të gjitha burimet duhet të jetë, jo më e madhe se 1,050,000 (një milion e pesëdhjetë mijë) lekë në vit (e indeksueshme çdo vit).

*shumë të vetme, të gjitha të ardhurat e siguruara nga punësimi, llogarisin shumën totale të detyrimit tatimor mbi pagat, zbresin, kur është rasti, tatimin e mbajtur nga punëdhënësi dhe përcaktojnë shumën e detyrimit tatimor që duhet të paguajnë për buxhetin e shtetit". Ky ligj nuk ka parashikuar një dispozitë kalimtare për të përcaktuar afatet e hyrjes në fuqi të këtij ligji. Kjo është rregulluar me Udhëzimin nr.5 datë 30.01.2006 "Për tatimin mbi të ardhura" i ndryshuar, pika 2.8.1.3 cituar "....Ky parashikim zbatohet për individët të cilët kanë përfutur të ardhura nga punësimi nga më shumë se një punëdhënësi duke filluar nga **1 janari 2020**". Ky individ i dy punësuar duhet që, brenda datës **30 prill 2021**, të plotësojë deklaratën vjetore të të ardhurave në të cilën të ardhurat mujore nga paga, do të llogariten si total i të ardhurave nga paga nga të gjitha burimet e punësimit të individit.*

Ndryshimi ligjor i parashikuar dhe cituar sa më lartë, i cili duke filluar nga viti 2020 do të prekë një fashë dhe profil më të gjerë individësh duhet të trajtohet me risk të shtuar jo vetëm në lidhje me ndërgjegjësimin për deklaram por veçanërisht për kompleksitetin dhe vështirësitë në plotësimin e deklaratës specifikisht në rubrikën e të ardhurave nga dy punësimi ku individit deklarues i lind detyrimi të bëjë rillogaritje e tatimit mbi të ardhurat nga punësimi. Në shtesë të kësaj, ky vlerësim duhet të bëhet edhe në kuadër të riskut të lartë të mbledhshmërisë që ka mbledhja e detyrimeve të këtyre lloj të ardhurave.

Mbi ndryshimet ligjore me efekte në të ardhurat tatimore

Disa ndryshime të legjislacionit tatimor janë bërë në kundërshtim me parimet dhe rregullat fiskale të parashikuara në nenin 4/1 "Parimet dhe rregullat fiskale" të Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008, "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH", të ndryshuar, duke mos i dhënë kohën e duhur për informim dhe sqarimin e tatimpaguesve për të siguruar në vijim vlefshmërinë dhe saktësinë e deklarimeve. Kështu deklaramet e vitit 2019 me impakt në të ardhurat e arkëtuara dhe stokun e TVSH kreditore, janë ndikuar edhe nga ndryshimet ligjore të parashikuara në Ligjin nr.96/2018 datë 03.12.2018 "Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr.92/2014, "Për tatimin mbi vlerën e shtuar në RSH" i cili parashikon përfshirjen në nenin 49 "Shkallët e reduktuara" të TVSH-së edhe të 1) *furnizimin e shërbimit të reklamave nga media audiovizive si dhe 2) për furnizimin e mjeteve të transportit publik të licencuar të udhëtarëve me autobus me nëntë plus një vende ose më shumë, vetëm me motor elektrik, është 6 për qind deri në datën 31 dhjetor 2021. Nga data 1 janar 2022 shkalla e reduktuar e tatimit mbi vlerën e shtuar që aplikohet për këtë furnizim është 10 për qind.* Nga auditimi i deklarimeve të vitit 2019 sipas rubrikave, rezultojnë ndryshime në strukturën e deklarimeve sipas shkallëve tatimore krahasuar me deklarimet e një viti më parë. Më konkretisht: është rritur deklarimi i shitjeve të tatueshme me shkallë tatimore 6% me 96%; Gjithashtu, në këto deklarime u konstatuan edhe deklarime në shkallën 10% në rubrikën 15, 32 dhe 40 të deklaratës, me një vlerë totale të tatueshme rreth 123 milionë lekë, shkallë e cila nuk parashikohet në Ligjin nr.92/2014 "Për Tatimin mbi vlerën e shtuar në RSH", të ndryshuar. Nisur nga problematika në lidhje me shkallën e lartë të informalitetit në deklarimet e

TVSH, grup tatimpaguesit të cilët ofrojnë shërbime të kombinuara me shkallë standarde dhe shkallë të reduktuar duhej të ishin vlerësuar dhe analizuar paraprakisht me një shkallë risku më të lartë, me qëllim sigurimin e saktësisë së deklarimeve sipas llojit të shërbimit (aktivitetit) të deklaruar dhe vlefshmërinë e normës së tatimit të aplikuar.

Një tjetër ligj i miratuar në më pak se 1 muaj para fillimit të vitit të ri fiskal është Ligji nr.94/2018 datë 03.12.2018 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.8438 datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat” të ndryshuar” sipas të cilit u shtua shkalla tatimore e reduktuar prej 5%, e cila hyri në fuqi më 1 Janar 2019. Konkretisht, në nenin 28, janë bërë diferencime të shkallës së Tatimit mbi Fitimin për disa kategori: - 5% për tatimpaguesit me të ardhura deri në 14,000,000 lekë në vit;- 5% për subjektet, të cilat zhvillojnë veprimtari pritëse të certifikuar si “agroturizëm”, sipas legjislacionit në fuqi në fushën e turizmit përfshirë dhe VKM nr.730 datë 12.12.2018 e cila përcakton përkufizimet dhe kriteret e kualifikimit për përfitimin e shkallës së reduktuar. Nga auditimi i të dhënave të sistemit C@ATS rezulton se kanë përfituar nga shkalla e re tatimore 5,336 subjekte nga të cilët: 5,258 subjekte me të ardhura të deklaruara deri në 14,000,000 lekë duke gjeneruar një detyrim tatim fitimi në shumën 339,542 mijë lekë krahasuar me 766,288 mijë lekë detyrim tatim fitimi deklaruar në vitin 2018 nga 5,432 subjekte të së njëjtës fashë. Nga auditimi u konstatua se referuar përshtkrimit të objektit të aktivitetit në sistem, shkallën tatimore të reduktuar 5% e kanë aplikuar edhe subjekte që nuk i përkasin këtyre dy fushave por subjekteve që ushtrojnë veprimtari në bar-kafe, call-center, ndërtim, tregti etj. Gjithashtu disa nga subjektet e listuar në fushën e teknologjisë dhe informacionit në objektin e veprimtarisë kanë përshtkruar në objektin e aktivitetit “tregtimin” e pajisjeve informatike dhe jo “dizenjim/prodhim”.

Në vijim të këtij Ligji të miratuar në kundërshtim me parimet e parashikuara ligjore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë nxjerr Udhëzimin nr.12 datë 15.03.2019 “Për disa ndryshime në Udhëzimin nr.5, datë 30.01.2006 “Për tatimin mbi të ardhurat”, i ndryshuar, me të cilin miraton zëvendësimin e “formularit të deklarimit dhe pagesës së tatimit mbi fitimin” me formularin e ri i cili parashikon rubrika të veçanta sipas shkallëve të reja tatimore në fuqi, vetëm 15 ditë para afatit të deklarimit të tatimit mbi fitimin 31 Mars 2019. E njëjta praktikë është ndjekur edhe me Ligjin nr.84/2019 datë 18.12.2019 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.8438, datë 28.12.1998, “Për tatimin mbi të ardhurat”, të ndryshuar ku është shtuar, që për personat juridikë, të cilët ushtrojnë veprimtari ekonomike në industrinë automotive, shkalla e tatimit mbi fitimin është 5%, ndryshim që do të japë efektet duke filluar nga 1 Janari 2020, pra vetëm 13 ditë nga data e publikimit.

II.2 Të ardhurat nga dogana²⁸ për vitin 2019 u realizuan në masën 163,019 milion lekë nga 160,977 milion lekë në vitin 2018, ose 2,042 milion lekë ose 1.3% më shumë se viti i kaluar. Kundrejt 171,805 milion lekë të planifikuar, të ardhurat

²⁸ Raportohen treguesit e konfiruar në auditimin në MFE

nga doganat janë realizuar në masën 95 %, ose më pak për 8,786 milion lekë. Sipas Ligjit për Buxhetin e vitit 2019 dhe ndryshimet sipas Akteve Normative përkatëse, respektivisht Akti Normativ 2, datë 02.10.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019”; Akti Normativ 11, datë 24.12.2019, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019” dhe krahasuar me realizimin faktik 2018, referuar të dhënave të SIFQ, situata paraqitet si më poshtë:

Në milion lekë

Te ardhurat Buxhetore	Fakti 2018	Celja e Buxhetit	Akti Nr. 01	Akti Nr. 11	Fakti 2019	Diferenca	Realizim %
	1	2	3	4	5	6=5-4	7=5/4
Takse doganore	6,217	7,391	7,391	7,391	6,482	909	88%
TVSH	107,156	114,814	114,814	113,315	107,160	6,155	95%
Akczë	44,986	48,300	48,301	48,300	46,740	1,560	97%
Renta Minerale	2,618	2,800	2,800	2,800	2,635	165	94%
Totali	160,977	173,305	173,305	171,805	163,019	8,786	94%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Referuar treguesve fiskalë, të ardhurat doganore të buxhetit të shtetit për vitin 2019, të ndarë në grupe rezultojnë:

1. Të ardhurat nga Taksa Doganore në vlerën për 6,482 milion lekë, përfaqësojnë 4% të totalit të të ardhurave doganore. Kundrejt 7,390. milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 87,7%, ose më pak për 909 milion lekë
2. Të ardhurat nga akciza në vlerën për 46,740 milion lekë përfaqësojnë 28,6 % të totalit të të ardhurave doganore. Kundrejt 48,300 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 96,8%, ose më pak për 1,561. milion lekë.
3. Të ardhurat nga TVSH në vlerën 107,160 milion lekë përfaqësojnë 65,8 % të të ardhurave doganore. Kundrejt 113,315 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 94,6%, ose më pak për 7,654 milion lekë. Tabela në vijim paraqet të ardhurat nga TVSH, sipas grupeve kryesore kontribues:

Në milion lekë

Artikulli	2019	2018	Diferenca	Ne %
Energji elektrike	4,768	2,609	2,159	82.70%
Veshje, tekstile	4,182	3,877	305	7.90%
Cigare	4,917	4,667	250	5.40%
Ushqime te pregatitura	3,710	3,480	229	6.60%
Detergjent, parfumeri	3,095	2,907	188	6.50%
Kafshe te gjalla	644	513	131	25.60%
Elektroshtepiake	2,456	2,324	131	5.60%
Karburant importi	15,615	15,486	130	0.80%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

4. Të ardhurat nga Renta Minerale, në vlerën për 2,635 milion lekë 1,6% të të ardhurave doganore. Kundrejt 2,800 milion lekë të planifikuar, të ardhurat nga taksa doganore janë realizuar në masën 94,1%, ose më pak për 165 milion lekë.

II.3 Të ardhura nga Pushteti Vendor janë realizuar për 23,102 milion lekë, kundrejt 25,661 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë

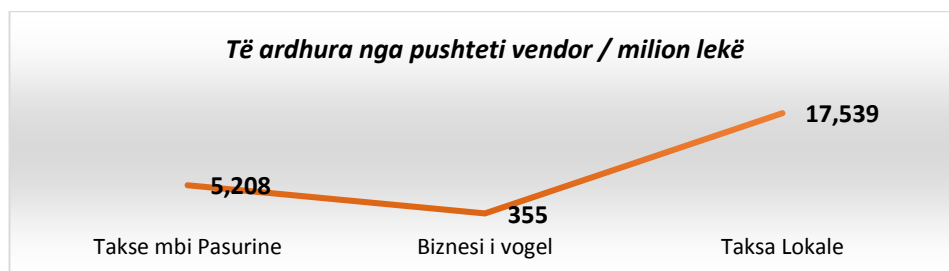
24.12.2019, realizuar në masën 90 %, ose 2,559 milion lekë më pak. Trendi i realizimit të këtyre të ardhurave për 6 vjet rezulton si vijon:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Të ardhurat e pushtetit vendor	12,447	11,700	14,951	18,447	21,863	23,102
Dif. nga viti i mëparshëm	1,622	-747	3,251	18,447	3,416	1,239
Në % nga viti mëparshëm	115%	94%	128%	123%	119%	106%

Të ardhura nga Pushteti Vendor, janë të përbëra nga:

- Taksa lokale realizuar për 17,539 milion lekë, kundrejt 18,106 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 97 %, ose më pak për 567 milion lekë. Kundrejt planit fillestar për 15,106 milion lekë këto të ardhura janë realizuar në masën 120%.
- Tatimi mbi Pasurinë (ndërtesat) realizuar për 5,208 milion lekë, kundrejt 6,915 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar ose realizuar në masën 75 %, ose më pak për 1,707 milion lekë.
- Tatimi mbi Biznesin e vogël realizuar për 355 milion lekë, kundrejt 602 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 55%, pra 285 milion lekë më pak. Kundrejt planit fillestar për 640 milion lekë, këto të ardhura janë realizuar në masën 120%. Grafiku në vijim paraqet realizimin e komponentëve të të Ardhurave nga Pushteti Vendor për vitin buxhetor 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Nga auditimet e ushtruara në 23 Njësi të Qeverisjes Vendore (Bashki, Qarqe, Prefektura dhe Agjenci), në gjykimin e audituesve të KLSH-së, planifikimi i të ardhurave nuk është bërë i studiuar dhe ka pasur rezerva për rritjen e planit të taksave e tarifave vendore. Nga auditimi në fushën e të ardhurave të njëjësive të audituara kanë rezultuar shkelje të cilat kanë sjellë një dëm ekonomik prej 40,989 mijë lekë, që përfaqëson mungesë të ardhurash nga qiraja, taksat vendore, taksa e ndikimit në infrastrukturë etj.

Në 20 Bashkitë e audituara, në disa prej tyre është konstatuar një keq menaxhim me efekte negative në të ardhurat e Buxhetit të Shtetit në lidhje me shfrytëzimin e sipërfaqeve pyjore, kullimore dhe hapësirave për plazhe, ku përmendim:

1. Bashkia Skrapar, e cila si rezultat i mos lidhjes së kontratave me subjektet private për shfrytëzimin e sipërfaqeve pyjore për nxjerrje guri pllakë, gurë gëlqerorë etj, sipas lejeve minerare të miratuara nga MIE, për sipërfaqen totale

prej 958.43 ha, ka sjell për pasojë të ardhura të munguara për buxhetin e njësisë vendore në vlerën 889,715,200 lekë.

2. Bashkia Berat, në asnjë rast nuk është vepruar për të lidhur kontratë qiraje me subjektet që janë pajisur me leje minerale nga Ministria përkatëse, për sipërfaqet pyjore dhe kullosore që administrohen nga kjo bashki ka sjell të ardhura të munguara në vlerën 75,504,000 lekë.

3. Bashkia Ura Vajgurore, gjatë auditimit ka rezultuar se ushtrojnë aktivitet për shfrytëzimin e sipërfaqeve pyjore/kullosore 17 subjekte me sipërfaqe 35 ha, ku është lidhur vetëm 1 (një) kontratë qiraje për sipërfaqe 16.2 ha. Nga mos lidhja e kontratave të qirave për të ardhurat e munguara është shkaktuar dëm ekonomik për buxhetin e Bashkisë në shumën 36,652,000 lekë.

Lidhur me sipërfaqet e shfrytëzuara për hapësira plazhi janë konstatuar mungesë të ardhurash në bashkitë:

1. Bashkia Himarë: Nga auditimi i procedurave për dhënien me qira të sipërfaqeve për qëllime plazhi, Bashkia Himarë për vitet 2017, 2018, 2019 nuk e ka shfrytëzuar të gjithë sipërfaqen e disponueshme sipas kërkesave ligjore, si pasojë e të cilës kanë rezultuar të ardhura të munguara në vlerën 137,572,815 lekë për buxhetin e bashkisë.

2. Bashkia Rrogozhinë: Nga auditimi i procedurave për dhënien me qira të sipërfaqeve për qëllime plazhi, u konstatua se nga kontratat e plazheve dhe ndërtimet e bëra në bregdet, si rezultat i keqadministrimit, për buxhetin e Bashkisë rezultojnë të ardhura të munguara në vlerën 38,895,875 lekë.

Nga njësitë e audituara, është konstatuar se nuk janë marrë masa për arkëtimin e taksës së ndikimit në infrastrukturë për objektet ndërtimore që legalizohen nga ALUIZNI, duke krijuar të ardhura të munguara për buxhetin e njësisë vendore, ku përmendim “Bashkinë Peqin” në vlerën 16,554 mijë lekë, “Bashkinë Patos” në vlerën 13,309 mijë lekë, “Bashkinë Tepelenë” në vlerën 7,429 mijë lekë, “Bashkinë Maliq” në vlerën 7,063 mijë lekë.

Gjatë auditimit të tarifave vendore për subjektet që tregtojnë hidrokarbure dhe derivatet e tyre, u konstatuan se ka mangësi në plotësimin e të dhënave të këtyre subjekteve në përgjithësi dhe debitorëve në veçanti, si p.sh., në krijimin e një regjistri të posaçëm për këto lloj subjektesh, në evidentimin e subjekteve që e ushtrojnë këtë lloj aktiviteti dhe në mbledhjen e detyrimeve specifike për këto kategori biznesi. Në lidhje me pajisjen me lejet përkatëse të tregtimit dhe pagesat e tyre, në disa raste është konstatuar se tarifa është aplikuar në mënyrë të gabuar, ndërsa në raste të tjera nuk është aplikuar, të cilat përbëjnë të ardhura të munguara për njësitë vendore nga ku përmendim: “Bashkia Rrogozhinë” në vlerën 16,900 mijë lekë, “Bashkia Berat” në vlerën 15,300 mijë lekë, “Bashkia Shkodër” në vlerën 8,000 mijë lekë, “Bashkia Himarë” në vlerën 7,000 mijë lekë etj.

Mbi borxhin tatimor në njësitë e vetqeverisjes vendore. Niveli i borxhit tatimor për bashkitë e audituara, paraqitet në vlerën 3,544 milionë lekë,

vlerë kjo në rritje nga njëra periudhë në tjetrën, duke reflektuar nivel të lartë borxhi, e përkthyer kjo në të ardhura të munguara në buxhetet e këtyre njësive vendore, që do të thotë më pak investime për komunitetin. Me borxh më të lartë prej 2,727 milionë lekë ose mbi 76.8 % të tij, e paraqesin 7 bashki si: “Bashkia Shkodër” me vlerë 1,003 milionë lekë, “Bashkia Sarandë” me vlerë 494 milionë lekë, “Bashkia Divjakë” me vlerë 307 milionë lekë, “Bashkia Berat” me vlerë 267 milionë lekë, “Bashkia Krujë” me vlerë 236 milionë lekë, “Bashkia Ura Vajgurore” me vlerë 211 milionë lekë, “Bashkia Himarë” me vlerë 207 milionë lekë, etj.

Në këto bashki, borxhi nga abonentët familjarë është në vlerën 1,700 milionë lekë, ose 47.9 % e nivelit gjithsej të borxhit. Me nivel më të lartë të borxhit nga abonentët familjarë prej 927 milionë lekë ose 55.9 % të totalit e zënë 4 bashki, si: “Bashkia Shkodër” me vlerën 351 milionë lekë, “Bashkia Divjakë” me vlerën 280 milionë lekë, “Bashkia Ura Vajgurore” me vlerën 187 milionë lekë, “Bashkia Berat” me vlerën 107 milionë lekë, etj.

Duke krahasuar dy periudhat ushtrimore (2018/2019) për bashkitë e audituara, konstatohet se për këto bashki borxhi nga taksat e tarifave vendore, vjen në rritje për vlerën 701 milion lekë ose 19.7 %, ku nga vlera 2,843 milionë lekë që paraqitet në fund të periudhës 31.12.2018, në periudhën e vitit 2019 paraqitet në shumën 3,544 milionë lekë (sqarojmë se për 11 bashki vlerat janë të periudhës 9 muajore viti 2019), ku me përqindje më të lartë (mbi 50 %), paraqiten subjektet si: “Bashkia Rrogozhinë” në masën 85.2 % për vlerën 162 milion lekë, “Bashkia Himarë” në masën 82.3 % për vlerën 171 milion lekë, “Bashkia Malësi e Madhe” në masën 81 % për vlerën 93 milionë lekë, “Bashkia Cërrik” në masën 63 % për vlerën 2,4 milionë lekë, “Bashkia Patos” në masën 61 % për vlerën 20.6 milionë lekë, “Bashkia Maliq” në masën 55.8 % për vlerën 39,8 milionë lekë, “Bashkia Delvinë” në masën 58.3% për vlerën 31.4 milionë, etj.

Në të gjitha subjektet e audituara është evidentuar fakti se nga strukturat e administratës së bashkive, për vjeljen e detyrimeve ndaj subjekteve debitorë nuk janë ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshme ligjorë, si; bllokimi i llogarive bankare, vendosja e barrës siguroese në Drejtoritë Rajonale të Transportit (për mjetet), apo ASHK (ish- ZVRPP), mos aplikim të gjobave për mos pagesën në afat dhe në asnjë nga bashkitë e audituara, nuk evidentohet të jetë ndërmarrë hapa për “Kallëzim penal” e ndaj tatimpaguesve, pavarësisht faktit se një pjesë e konsiderueshme e subjekteve janë debitorë në vite dhe me aktivitet, të cilëve vetëm ju ngarkohen detyrime pa mundur arkitimin e tyre në vite. Megjithatë nga KLSH-ja në mënyrë permanente në të gjithë auditimet e kryera janë rekomanduar masa për vjeljen e detyrimeve fiskale, në zbatim të dispozitave ligjore.

Pavarësisht faktit se “Ujësjellës Kanalizime” sha, janë transferuar në pushtetin vendor dhe secila Bashki ka përfaqësuesit e saj në Këshillin e Administrimit, akoma në disa Bashki si: “Patos”, “Libohovë”, “Dropull”, “Delvinë”, “Klos”, “Krujë”, “Rrogozhinë”, “Finiq”, “Cërrik”, etj, nuk është mundur realizimi i lidhjes së një marrëveshje, në të cilën ‘Ujësjellës Kanalizime’ sha të përcaktohet

si agjent tatimor, për arkëtimin e taksave vendore së bashku me faturat e ujit të pijshëm, marrëveshje e cila do të rriste arkëtimin e taksave vendore dhe do rigjenerojë të ardhura për Bashkitë.

Për këtë çështje, vazhdimet në rekomandimet e dhëna, KLSH-ja bazuar në ligjin nr. 9632, datë 30.10.2006 “Për sistemin e taksave vendore” i ndryshuar, neni 5 shkronja (ii), neni 7, të ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për Procedurat Tatimore” i ndryshuar, pikës 7.1 të UMF nr. 24, datë 02.09.2008 “Për Procedurat Tatimore” i ndryshuar, i ndryshuar, ka rekomanduar që bashkitë me miratimin e Këshillave Bashkiake të lidhin marrëveshje me “Ujësjetllës Kanalizime” sha, rekomandim i cili ka qenë mjaft produktiv dhe i suksesshëm në bashkitë e kanë lidhur marrëveshje të tilla, duke rritur ndjeshëm të ardhurat tatimore dhe përmirësuar dukshëm dhe rritur aftësinë pagues të financave të njësive vendore. Vijon të mbetet problem fakti se në disa bashki nuk është ndërtuar një sistem tatimor i informatizuar dhe cilësor me qëllim që të sigurojë evidentim dhe administrim të drejtë të të ardhurave, trajtim të njëjtë të subjekteve objekt të taksave dhe tarifave vendore.

II.4 Të ardhura nga Fondet Speciale, të cilat janë realizuar për 98,411 milion lekë, kundrejt 99,071 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, ose realizuar planin në masën 99 %, me 660 milion lekë më pak. Këto të ardhura janë realizuar në masën 5,258 milion lekë më shumë krahasuar me një vit më parë. Trendi i realizimit të këtyre të ardhurave për 6 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Të ardhurat nga Fondet speciale	70,008	71,726	79,153	86,796	93,153	98,411
Dif. nga viti i mëparshëm	9,975	1,718	7,427	7,643	6,357	5,258
Në % nga viti mëparshëm	116.60%	102.45%	110%	109.66%	107%	106%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Të ardhura nga Fondet Speciale, janë të përbëra nga:

- Të ardhura nga kontributet e sigurimeve shoqërore realizuar për 84,267 milion lekë, kundrejt 84,342 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, ose realizuar në masën 100%, pra 75 milion lekë më pak se plani.
- Të ardhura nga kontributet e sigurimeve shëndetësore realizuar për 13,129 milion lekë, kundrejt 13,729 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, ose realizuar planin në masën 96%, pra 600 milion lekë më pak se plani.
- Të ardhura nga kompensimi i pronarëve realizuar për 1,015 milion lekë, kundrejt 1,000 milion lekë të planifikuar sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, ose realizuar në masën 101 %, ose më shumë për 15 milion lekë.

III. Të Ardhurat jo Tatimore janë të ardhura që zënë 5 % të të ardhurave gjithsej, ose 25,267 milion lekë, kundrejt 22,840 milion lekë të planifikuara sipas Aktit

Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 111%, pra 2,427 milion lekë më shumë. Trendi i realizimit të këtyre të ardhurave për 6 vjet rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Të ardhura jo tatimore	20,667	25,683	22,498	20,778	22,412	25,267
Dif. nga viti i mëparshëm	-886	5,016	-3,185	-1,720	1,634	2,855
Në % nga viti mëparshëm	95.90%	124.27%	88%	92.35%	108%	113%

Nga auditimet e KLSH në institucionet qendrore kanë rezultuar problematikat në fushën e të ardhurave buxhetore si më poshtë:

Në Institutin e Monumenteve të Kulturës. Nga auditimi rezultoi se, në MK ka munguar udhëzimi për llogaritjen dhe mbajtjen e tarifave në dhënien e licencave në fushën e restaurimit të monumenteve i cili përcakton qartë hartimin e një udhëzimi të përbashkët me Ministrin e Financave për caktimin e tarifave dhe kategorizimin e tyre. Me hyrjen në fuqi të ligjit të ri nr. 27/2018 “Për Trashëgiminë Kulturore në nenin 29 pika 10 të tij përcakton detyrimin e IKTK, pra institucionit të ri për mbledhjen e tarifave sipas parashikimeve të udhëzimit të përbashkët me ministrin përgjegjës për financat. Udhëzimi i përbashkët ende nuk është miratuar megjithëse ai duhet të ishte bërë efektiv brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e ligjit, pra prej muajit qershor 2019. Vetë institucioni e ka evidentuar boshllëkun e krijuar dhe ka kërkuar plotësimin e bazës ligjore. Mungesa e këtij udhëzimi jo vetëm nuk përmbush kërkesat e përcaktuara nga ligjvënësi, por gjithashtu krijon risqe që lidhen me mbledhjen dhe mirë administrimin e të ardhurave publike.

Në Drejtorinë e Shërbimit të Trupit Diplomatik. Nga auditimi rezultoi se, për vitin 2019 (11-mujor) janë dhënë me qira 93 objekte dhe janë përfituar prej tyre të ardhura në vlerën totale 166,369,140 lekë. Ulja e tarifave të qerave krahasuar me çmimin e tregut, për disa nga subjektet qiramarrës, ka ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë në uljen e të ardhurave dhe rrjedhimisht në uljen e fitimit të kësaj ndërmarrjeje në shumën 3,711 mijë lekë, të cilat trajtohen si më poshtë vijon:

Nga auditimi u konstatua se në Kontrata KQSV-10.2018- Shipchandler -010, e nënshkruar me DSHTD- me objekt dhënien me qira të ambientit në katin përdhe, i cili ndodhet në adresën Rruga “Skënderbej”, Pall. Nr.8, seksioni. Nr.3 me sipërfaqe 108 m² që do të përdoret për tregti të ndryshme ushqimore dhe industriale, është tarifuar me një çmim qeraje prej 6 €/ m², dhe qera mujore 648 euro/muaj pra një çmim më i ulët se ai i miratuar për këtë zonë me VKD dhe konkretisht 1 euro/ m² më pak, veprim që ka sjellë një fitim të munguar prej 108 euro/muaj ose 1296 euro në vit. Rinovimi i kontratës KQSV-10.2019- Shipchandler -012 për të njëjtin objekt është kryer në të njëjtat kushte duke sjellë edhe për vitin 2019 një fitim të munguar prej 1296 euro në vit. Pra në total një fitim i munguar prej 2,592 euro për periudhën në auditim.

Nga auditimi u konstatua se në kontratën e lidhur KQSV-12.2018- M&M Tirana - 012, ndërmjet subjektit privat “M&M Tirana” dhe DSHTD-së për periudhën në auditim, me objekt ambientin në katin përdhe 77,7 m² + lulishte funksionale me

sip.120,21 m², i cili ndodhet në adresën Rruga “Skënderbej”, Pall. Nr.4 u konstatua se çmimi i tarifimit të qerasë është 4 €/ m² për ambientin përdhe, dhe 150 lekë / m² për lulishten funksionale e bazuar në nenin 8 të VKM nr.840, datë 17.12.2004, i ndryshuar “Për veprimtarinë e DSHTD-së”. Pra ky subjekt privat është trajtuar si përfaqësi diplomatike dhe çmimi për m², është në dukje më i ulët se sa ai i miratuar me VKD, për këtë zonë, duke shkaktuar në përfundim të ardhura të munguara prej 5,592 euro.

Në Kontratën KQPH-10.2018 të nënshkruar ndërmjet DSHTD dhe shoqërisë gjermane GIZ, me object dhënien me qira të apart.nr.8.2.7, i cili ndodhet në adresën Rruga Skënderbej, Pall.nr.8, shkalla nr.2, rezultoi se tarifimi i qerasë është kryer me çmim 6,03 €/ m², për një sipërfaqe 265m² dhe afat 11-mujor. Ajo që konstatohet është se kemi një ulje prej 0.97 euro.m2 në llogaritjen dhe tarifimin e qerasë pasi çmimi i miratuar sipas VKD përkatëse, dhe si rrjedhim kemi një fitim të munguar prej 255 euro/muaj dhe rreth 2,805 euro të munguara për 11 muaj, për vitin 2019.

Në Kontratën KQPH-01.2018-GIZ-004 të nënshkruar ndërmjet DSHTD dhe shoqërisë gjermane GIZ, me objekt apart.nr. 4.1.4, i cili ndodhet në adresën Rruga Skënderbej, Pall.nr.4, shkalla nr.1. Ajo që konstatohet është se kemi një ulje prej 0.5 euro.m2 në llogaritjen dhe tarifimin e qerasë pasi çmimi i miratuar sipas VKD respektive, është 7€/ m², dhe si rrjedhim kemi një fitim të munguar prej 47,66 euro/muaj ose 572 euro të munguara për një vit.

Në DSHTD, nga auditimi u konstatua se, për vonesat në likuidimin e qerave nuk janë vjelë kamatëvonesat përkatëse, në kundërshtim me nenin 4, pika 1 dhe 3 të Kontratave tip me subjektet vendase nga DSHTD. Si pasojë e mosarëktimit të tyre, buxhetit të shtetit I janë shkaktuar të ardhura të munguar anë shumën 16,985 euro dhe 180,078 lekë.

4.2 SHPENZIMET BUXHETORE

Shpenzimet e përgjithshme të buxhetit për vitin 2019, u realizuan në vlerë 491.897 milion lekë, nga 519.577 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar, shpenzimet janë realizuar për 27,680 milion lekë më pak se planifikimi ose janë realizuar në masën 95%. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1% të PBB.

Nr.	EMERTIMI	R Faktik 2018	Buxheti 2019	Akti Norm. 02	Akti Norm. 11	R. Faktik 2019	% AN11	Fakti 2019/2018	Fakti 2019/2018
		1	2	3	4	5	6	7	
	TOTALI I SHPENZIMEVE	476,147	519,577	519,577	519,577	491,897	95%	103%	15,750
I.	Shpenzime Korente	397,345	426,069	428,720	429,854	416,852	97%	105%	19,507
1	Personeli	73,582	80,753	80,557	80,177	76,962	96%	105%	3,380
1	Paga	62,174	65,643	65,651	65,391	65,636	100%	106%	3,461
2	Kontributi per Sigurime Shoqerore	10,304	11,110	11,006	10,986	10,579	96%	103%	274
3	Fondi i vecante i pagave	0	500	400	300				0
4	Politika te reja pagash	0	2,000	2,000	2,000				0
5	A i Larte nga te ardhurat e veta	1,103	1,500	1,500	1,500	747	50%	68%	-356
2	Interesat	36,513	41,700	40,100	40,100	35,143	88%	96%	-1,371
	Te Brendshme	23,158	24,500	23,100	23,100	22,838	99%	99%	-320
	Te Huaja	13,355	12,900	12,700	12,700	12,305	97%	92%	-1,050
	Kontingjencë për risqet e borxhit		4,300	4,300	4,300				
3	Shpenzime Operative Miremb.	45,498	46,852	48,019	47,874	47,215	99%	104%	1,717
4	Subvencionet	1,883	1,490	1,430	1,430	1,421	99%	75%	-462
5	Shpenzime per Fondet Speciale	168,249	179,987	178,987	180,277	175,628	97%	104%	7,379
1	Sigurime Shoqerore	125,364	130,637	129,637	130,927	131,238	100%	105%	5,875
2	Politika te reja pensionesh		2,450	2,450	2,450				0
3	Sigurime Shendetesore	40,154	41,900	41,900	41,900	42,118	101%	105%	1,964

4	Shp.Kompensimin Pronareve	2,731	5,000	5,000	5,000	2,272	45%	83%	-460
6	Shpenzime per Buxhetin Vendor	49,615	51,286	55,286	55,286	56,227	102%	113%	6,612
7	Shpenzime te tjera	22,004	24,000	24,340	24,710	24,257	98%	110%	2,253
	Pagesa e Papunesise	336	500	540	540	505	94%	150%	169
	Ndihma Ekonomike dhe Paaftesia	20,671	20,500	20,800	21,100	20,189	96%	98%	-482
	Kompensim per ish te permdjekurit	997	1,000	1,200	1,200	1,199	100%	120%	202
	Shperblimi i familjeve ne nevoje								
	Bonusi i lindjeve		2,000	1,800	1,870	2,364	126%		2,364
II	Trensferrime kapitale	368				53		14%	-315
III.	Fondi Rezerve		2,900	3,350	3,585				
	Fondi Rezerve		1,500	2,000	2,235				
	Rezerve per reformen ne Drejtesi		1,400	1,350	1,350				
IV	Shpenzime Kapitale	78,434	90,608	87,508	86,138	74,992	87%	96%	-3,442
	Financimi Brendshem	51,552	56,908	54,808	54,038	50,640	94%	98%	-912
	nga te ardhurat e A.te Larte	672	1,100	1,100	1,100	890	81%	132%	218
	Financimi Huaj	26,210	32,600	31,600	31,000	23,462	76%	90%	-2,748
	nga te cilat: Energjia		3,000	2,500					0
	DEFIÇITI	-26,238	-32,900	-32,900	-32,901	-31,548	96%	120%	-5,310
	FINANCIMI DEFIÇITIT	26,238	32,900	32,900	32,901	31,548	96%	120%	5,310
	Brendshem	-6,866	48,597	49,697	50,298	40,931	81%	-596%	47,798
	Te ardhura nga privatizimi	104			0	242		234%	139
	Hua-marrje e brendshme	19,591	22,900	24,000	24,600	17,846	73%	91%	-1,745
	Te tjera	-26,561	25,697	25,697	25,697	22,844	89%	-86%	49,404
	I Huaj		-15,697	-16,797	-17,397	-9,383	54%		-9,383
	Hua afatgjate (e marre)	83,761	19,700	18,600	18,000	20,493	114%	24%	-63,267
	Ndryshimi i gjendjes se arkës	106				-1,729		-1637%	-1,834
	Ripagesat	-51,678	-35,397	-35,397	-35,397	-29,791	84%	58%	21,888
	Mbeshtetje buxhetore	916			0	1,643		179%	727
	Produkti i Brendshem Bruto	1,630,905	1,752,736	1,717,000	1,705,206				

Gjatë vitit 2019, shpenzimet buxhetore janë realizuar me 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018. Trendi i realizimit të shpenzimeve buxhetore për 5 vjet, rezulton si vijon:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzimet e përgjithshme	438,849	437,408	433,773	461,410	476,147	491,897
Dif. nga viti i mëparshëm	44,731	-1,441	-3,635	27,637	14,570	15,750
Në % nga viti mëparshëm	111.30%	99.67%	99.17%	106.3%	103.16%	103%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

I. Shpenzimet Korente janë realizuar në vlerë 416,852 milion lekë, nga 429,854 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 97% me një mosrealizim kundrejt planit me 13,002 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 97,8%. Shpenzimet Korente për vitin 2019, përbëjnë 24.4% të PBB. Në shpenzimet korente përfshihen shpenzimet për personelin, për interesat, shpenzimet operative të mirëmbajtjes, shpenzimet për subvencionet, shpenzimet për fondet speciale, shpenzime për buxhetin e pushtetit vendor dhe shpenzimet e tjera. Trendi i realizimit të shpenzimeve korente për 6 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzimet korente	341,012	350,752	368,720	382,455	397,345	416,852
Dif. nga viti i mëparshëm	12,371	9,740	17,968	13,735	14,890	19,507
Në % nga viti mëparshëm	103.80%	102.86%	105%	103.73%	103.89%	105%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

I.1. Shpenzimet e Personelit janë realizuar në masën 96%, ose 76,962 milion lekë kundrejt 80,177 milion lekë të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019, me një mosrealizim në prej 3,215 milion lekë krahasuar me planin. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100 %. Shpenzimet Korente për vitin 2019, përbëjnë 4,5% të PBB. Trendi i realizimit të shpenzimeve të personelit për 6 vjet, rezulton si vijon:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzime personeli	71,373	72,489	67,540	72,642	73,582	76,962
Dif. nga viti i mëparshëm	657	1,116	-4,949	5,102	940	3,380
Në % nga viti mëparshëm	100.90%	101.56%	93%	107.55%	101.29%	104.59%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Në shpenzimet e personelit përfshihen:

a. Shpenzimet për pagat janë pjesë e rëndësishme e shpenzimeve të personelit dhe janë realizuar në masën 100,37% sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose 245 milion lekë më shumë, ose janë realizuar në vlerë 65,636 milion lekë nga 65,391 milion lekë të planifikuara. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100%

b. Kontributi i sigurimeve shoqërore është realizuar në masën 96,3%, ose 407 milion lekë më pak, pra janë realizuar në vlerë 10,579 milion lekë nga 10,986 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019.

c. Arsimi i lartë nga të ardhurat e veta është realizuar në masën 49,81%, ose 753 milion lekë më pak, pra janë realizuar në vlerë 747 milion lekë nga 1,500 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe planit fillestar. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 95,2%.

1.2. Shpenzimet për interesat janë realizuar në vlerë 35,143 milion lekë, nga 40,100 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 87,64% me një mosrealizim kundrejt planit me 4,957 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 84,3% . Shpenzimet për interesat për vitin 2019, përbëjnë 2,1% të PBB. Gjatë vitit 2019, këto shpenzime janë realizuar më pak se në vitin 2018 për 1,370 milion lekë, ose rreth 4% më pak. Shpenzimet për interesa përbëhen nga 65% ose 22,838 milion lekë interesa të brendshme dhe 38 % ose 12,305 milion lekë interesa të huaja. Trendi i realizimit të shpenzimeve për interesa për 6 vjet, rezulton si vijon:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzimet për interesat	40,075	38,643	36,259	31,904	36,513	35,143
Dif. nga viti i mëparshëm	-3,260	-1,432	-2,384	-4,355	4,609	-1,370
Dif. në % nga një vit më parë	92.50%	96.43%	94%	87.99%	114.45%	96.25%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

a. Shpenzimet për interesat e brendshme janë realizuar për 22,838 milion lekë, nga 23,100 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 98,8 % me një mosrealizim kundrejt planit me 262 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 93,2%.

b. Shpenzimet për interesat e huaja janë realizuar për 12,305 milion lekë, nga 12,700 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 96,8% me një mosrealizim kundrejt planit me 395 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 95,4%

1.3. Shpenzimet operative të mirëmbajtjes zënë 9.1% të shpenzimeve të planifikuara me Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe 9,6% të shpenzimeve

faktike. Në këtë zë, përfshihen të gjitha shpenzimet e tjera korente të institucioneve publike, që nuk janë paga për personelin, por të domosdoshme për funksionimin e institucionit dhe ofrimin e shërbimeve për qytetarin. Gjatë vitit 2019, ato janë realizuar për 47,215 milion lekë, nga 47,874 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr. 11, datë 24.12.2019. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100,8%. Krahasuar me vitin 2018, shpenzime operative janë, realizuar për më shumë në vlerën 1,717 milion lekë ose për më shumë 3,7%. Trendi i realizimit të shpenzimeve operative për 6 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzime Operative	33,124	42,409	44,329	43,441	45,498	47,215
Dif. nga viti i mëparshëm	700	9,285	1,920	-888	2,057	1,717
Dif. në % nga një vit më parë	102.20%	128.03%	105%	98.00%	104.74%	103.77%

I.4. Shpenzimet për Subvencionet janë realizuar për 1,421 milion lekë, nga 1,430 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 dhe realizuar 99 % me një mosrealizim kundrejt planit me 9 milion lekë Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 95,3%

I.5. Shpenzimet për fondet speciale zënë 34% të shpenzimeve të planifikuara dhe 36% të shpenzimeve faktike. Ato janë realizuar për 175,628 milion lekë, nga 180,277 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 97,4% me një mosrealizim kundrejt planit me 4,649 milion lekë Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 97,6%. Trendi i realizimit të shpenzimeve Fondeve të veçanta për 5 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpen. Fondeve Speciale	136,336	141,166	152,591	162,145	168,249	175,628
Dif. nga viti i mëparshëm	8,672	4,830	11,425	9,554	6,104	7,379
Dif. në % nga një vit më parë	106.80%	103.54%	108%	106.26%	103.76%	104.39%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Në vitin 2019 këto shpenzime janë realizuar 7,379 milion lekë më shumë se në vitin 2018, ose 4,3% më shumë.

a. Shpenzimet për sigurimet shoqërore janë realizuar për 131,238 milion lekë, nga 130,927 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose tejkaluar planin në masën 2,24% , ose me 311 milion lekë më shumë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100,5%.

b. Shpenzimet për sigurimet shëndetësore janë realizuar për 42,118 milion lekë, nga 41,900 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 100,5 % me një realizim kundrejt planit me 218 milion lekë më shumë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 100,5%.

c. Shpenzimet për kompensimin e pronarëve janë realizuar për 2,272 milion lekë, nga 5,000 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 45,4 % me një mos realizim kundrejt planit me 2,728 milion lekë. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 45,4%.

1.6. Shpenzime të tjera sociale zënë 4,7 % të shpenzimeve të planifikuara dhe po 4,9% të shpenzimeve faktike. Ato janë realizuar për 24,257 milion lekë, nga 24,710 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019 ose realizuar në masën 98,1%

Trendi i realizimit të shpenzimeve të tjera për 5 vjet, rezulton kështu:

Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzime të tjera	25,520	20,244	22,696	23,357	22,004	24,257
Dif. nga viti i mëparshëm	2,359	-5,276	2,452	661	-1,353	2,253
Dif. në % nga një vit më parë	110.20%	79.33%	112%	102.91%	94.21%	110.24%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Në vitin 2019 këto shpenzime janë realizuar më shumë se në vitin 2018 për 2,253 milion lekë, ose 10,2% më shumë.

4.2.1. Shpenzimet Kapitale

Për vitin 2019, Investimet Kapitale janë realizuar në vlerë 74,993 milion lekë, nga 86,138 milion lekë (ose realizuar 85,7%) të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 11,145milion lekë më pak nga planifikimi. Ndërkohë që krahasuar me një vit më parë këto investime kapitale janë pakësuar me 3,441 milion lekë (ose rreth 4 % më pak krahasuar me vitin 2018).

Referuar realizimit faktik të investimeve kapitale për vitin 2019 konstatohet se planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të investimeve në masën 16% më shumë për vitin 2019 krahasuar me realizimin faktik 2018, dhe janë realizuar 4% më pak se viti 2018.

Në milionë lekë

ZERAT	Fakti 2018	Ligji i Buxheti	Akt Nor. 2	Akt Nor. 11	Realizimi Faktik 2019	% /AN2	Fakti 2019/2018	Fakti 2019/2018
	1	2	3	4	5	6=5/3	8=5/1	9=5-1
Shpenzime Kapitale	78,434	90,608	87,508	86,138	74,993	85.7%	-4.4%	-3,441
Financim I brendshëm	51,552	56,908	54,808	54,038	50,641	92.4%	-1.8%	-911
Te ardhura nga arsimit L.	672	1,100	1,100	1,100	890	80.9%	32.4%	218
Financim I Huaj	26,210	32,600	31,600	31,000	23,462	74.2%	-10.5%	-2,748
Nga te cilat energjia		3,000	2,500	2,000		0.0%		0

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Trendi i shpenzimeve kapitale me financim të brendshëm në vlerën 51,531 milion lekë referuar Treguesve Fiskalë të Konsoliduar rezulton në ulje. Konkretisht gjatë vitit 2019, ky zë është pakësuar me 1,3 % krahasuar me vitin 2018.

Në milionë lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Kapitale Financim i brendshëm	33,964	38,133	39,118	46,177	52,225	51,531
Dif. nga viti i mëparshëm	-2,737	4,169	985	7,059	6,048	-694
Dif. në % nga një vit më parë	92.54%	112.27%	102.58%	118%	113.10%	98.67%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Grafiku në vijim paraqet trendin e realizimit të Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm në 6 vitet e fundit.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Grafiku në vijim, paraqet realizimin mujor të Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Referuar sa më lart, konstatohet se, 27% e realizimit të Investimeve me Kapital të Brendshëm realizohet në muajit Dhjetor.

Shpenzimet Kapitale me Financim të Huaj janë realizuar në masën 74,2% pra në vlerë 23,642 milion lekë kundrejt 31,000 milion lekë të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose me një mosrealizim prej 7,358 milion lekë krahasuar me planin. Krahasuar me planin fillestar shpenzimet janë realizuar në masën 72%. Kundrejt vitit 2018, shpenzimet kapitale me financim të huaj janë realizuar për 10,5% më pak ose realizuar më pak në vlerën 2,748 milion lekë.

Milion lekë

ZERAT	Fakti 2018	Ligji i Buxhetit	Akt Nor. 2	Akt Nor. 11	Realizimi Faktik 2019	% / AN2	Fakti 2019/2018
Financim i Huaj	26,210	32,600	31,600	31,000	23,462	74.2%	-10.5%
Nga te cilat energjia		3,000	2,500	2,000		0.0%	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Grafiku në vijim, paraqet realizimin mujor të Investimeve Kapitale me Financim të Huaj.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Nga auditimi mbi vlerësimin e projekteve të investimit, monitorimin dhe raportimin e tyre u konstatuan problematika sistematike të trajtuara edhe në auditimet e mëparshme të KLSH. Konstatohen, veprime jo në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, duke përfshirë: marrjen e angazhimeve buxhetore pa patur në dispozicion fonde buxhetore veprime të cilat paraqesin një risk të shtuar në cenimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik pasi përcaktimi i limiteve trevjeçare të angazhimeve për çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme bëhet në përputhje me parimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik, çeljen e fondeve të investimit pa patur projekte përkatëse, përfshirjen e projekte kapitale në buxhet pa kaluar procesin e Menaxhimit të Investimeve Publike, mosrespektim të radhës prioritare për buxhetimin e projekteve në vazhdim dhe buxhetimin e angazhimeve dhe detyrimeve të prapambetura si projekte të “reja”.

1-Përgjatë vitit 2019, janë ndërmarrë angazhimet pa patur në dispozicion fonde buxhetore për vlerën totale për 5,447,228 mijë lekë, ndërkohë që një pjesë e këtyre investimeve nuk kanë kaluar procedurat e miratimit të investimeve publike si dhe nuk është pjesë e Listës së Investimeve Publike 2019-2021 të projekt buxhetit të vitit 2019. Marrja e angazhimeve pa patur në dispozicion fonde buxhetore paraqet një risk të shtuar në cenimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik pasi përcaktimi i limiteve trevjeçare të angazhimeve për çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme bëhet në përputhje me parimin e qëndrueshmërisë së borxhit publik.

Nr .	Min.	Pershkrimi i Projektit	Angazhim Pa Fonde	Angazhim Përtej Fondit të Miratuar
1	MIE	18BE207 “Mbyllja e vend depozitimit ekzistues të mbetjeve të ngurta EKO - Park, Durrës”	1,950,115	
2	MIE	Projekti 18BS604 “Masa inxhinierike për stabilizimin e shëmbjes në Km.21+363÷ Km.21+468, në segmentin Lin-Pogradec”	135,788	
3	MIE	Projekti M061502 dhe 18BS703 “Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore në akset e Rajonit Verior Loti 1”		164,200
4	MIE	Projektit M064197 dhe 18BS706 “Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore në akset e Rajonit Jugor Loti 1, (vazhdim)”		153,964
10	MIE	Projekti 18CF901 “Ndërtim i rrjetit të jashtëm dhe të brendshëm të qytetit Laç”	497,417	
11	MIE	Projekti “Furnizimi i me ujë i zonës së Koplikut Qendër dhe Koplik i Sipërm		264,384
12	MFE	Projekti 18CC201 “Blerje pajisje dhe mobilje për institucion”		177,974

13	MFE	Projekti M100479 "Upgrade i pajisjeve fizike të dëmtuara të sistemit të monitorimit me kamera në degët dhe pikat doganore si dhe shtimi i tyre në 12 pika të tjera doganore"		118,680
15	MFE	Projekti 18AY607 "Rikonstruksion i shkolles se mesme profesionale "Beqir Cela" Durrës"		69,951
16	MFE	Projekti 18AY609 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Sali Ceka" Elbasan"		98,804
17	MFE	Projekti 18AY606 "Rikonstruksion i shkollës se mesme bujqësore "Mihal Shahini" Cërrik "		74,402
18	MFE	Projekti 18AY604 "Hartim i projekteve të reja për rikonstruksionin e shkollave të arsimit profesional"		16,800
19	MFE	Projekti 18AY611 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Thoma Papapano" Gjirokaster"		93,255
20	MFE	Projekti 18AY612 "Rikonstruksion i shkollës së mesme profesionale "Stiliano Bandilli" Berat.		72,414
21	MFE	Projekti 18AY610 "Rikonstruksion i shkolles se mesme profesionale "26 Marsi" Kavajë"		110,642
22	MFE	Projekti 18AY605 "Rikonstruksion i shkolles "Teknike Ekonomike" Tiranë"		48,473
23	AKS HI	Projekti 18CE601 "Programi i integruar i zhvillimit per "Polin e Drejtësisë"	307,669	
24	AKS HI	Projekti "Sistemi i dixhitalizimit të monitorimit dhe raportimit të ndërmarrjeve të ujësjellës-kanalizimeve-Për AKUKIM"	145,745	
25	AKS HI	Projekti "Ngritja e regjistrat elektronik të ekspertëve" për Ministrinë e Drejtësisë"	113,333	
26	AKS HI	Projekti "Përmirësimi i Sistemit të Shërbimit Kombëtar të punësimit (SSHP) - për SHKP"	106,801	
27	AKS HI	Projekti "Përmirësim i Sistemit të Provimit të Shtetit për Profesionet e Rregulluara"	102,840	
28	AKS HI	Projekti "Ngritja e Sistemit, kryerja e shërbimit të risk assessment dhe data loss prevention"		95,390
29	AKS HI	1. Projekti 18BP207 "Blerja dhe Implementimi i Sistemit të Menaxhimit të Dokumentave Elektronike (SMDE) dhe Arkivës Dixhitale të Ministrisë së Financave (DP e Thesarit, DP e Borxhit dhe Drejtoria e Drejtimit të Pronës Publike"		62,120
31	MBZ HR	Projekti 18AJ601 "Ndërtimi i tregut të peshkut Vlore"		169,949
32	MSH MS	Projekti 18BB006 "Rikonstruksion dhe shtese materniteti për spitalin Berat "		94,180
33	MSH MS	Projekti 18BB003 "Rikonstruksion në spitalin Lezhë dhe shtesë për maternitetin Lezhë"		84,574
35	MB	1. Projekti M170499 "Pajisje te komunikimit taktik me radio për Grup-Batalionin"	77,966	
36	MB	Projekti M170519 "Rikonstruksion i Pavionit dhe ndërtimi i Sallave të Operacionit të Këmbës Diabetike" në Spitalin Universitar i Traumës"		7,882
37	QOS HPI	Projekti 18AP302 "Rikonstruksion I qendres se Integruar te ofrimit te sherbimeve publike Elbasan"	31,516	
		Totali	3,469,190	1,978,038

2-Nga auditimi mbi detajimin e fondeve për investimeve publike me financim të brendshëm referuar Aktit Normativ Nr. 11, datë 24.12.2019, "Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.99/2018 "Për buxhetin e vitit 2019", u konstatua se, në mbyllje të periudhës ushtrimore 2019, 12 Projekte Investimi me vlerë 565,607 mijë lekë kanë përshkrimin "Fond i ngrirë", veprime në kundërshtim me Ligjin nr. 9936, datë, 26.06.2008 "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar me Ligjin nr. 057, datë 0206.2016 neni 3, pika 49 citohet: "Projekt investimi" është një seri punimesh, aktiviteteve apo shërbimesh, që synojnë të përmbushin një objektiv të pandashëm të një natyre specifike ekonomike apo teknike, me qëllime qartësisht të identifikuar.

Në mijë lekë

Kodi	Institucioni	Program	Vlera
05	Aparati Ministrise se Bujqesise	04240	78,000
06	Aparati i Ministrise se Infrastr	04320	29,000
06	Drejtoria e Pergjithshme e Ujesj	06370	1,608
10	Aparati Ministrise se Financave	01120	4,429
10	Aparati Drejt.Pergj.Tatimeve	01140	4,000
10	Aparati Drejt.Pergj.Doganave	01150	50,000
10	Inspektoriati Shteteror i Mbikqy	04160	700
14	Aparati Ministrise se Drejtesise	01110	20,000
26	Aparati i Ministrise se Turizmit	04760	7,000
26	Agjensia Kombetare e Turizmit	04760	8,000
56	Fondi i Zhvillimit Shqiptar	06220	360,520
87	Drejtoria e informacionit te Klasifikuar	01150	2,350
			565,607

3-Nga auditimi me përzgjedhje, u konstatua, se përgjatë periudhës shkurt-tetor 2019, janë mbyllur pa realizim 129 projekte investimi me vlerë totale për 6,175,123 mijë lekë të cilat përfaqësojnë 8% të Investimeve Kapitale të Realizuara duke reflektuar në këtë mënyre një planifikim të dobët të investimeve publike.

4-Konstatohet se, shumë projekte investimi me financim të brendshëm, me Aktin Normativ nr. 11, datë 24/12/2019, kanë pësuar një ndryshim të madh në vlerë krahasuar me vlerën e miratuar të tyre sipas Ligjit të buxhetit të vitit 2019. Nga auditimi me përzgjedhje u konstatua se, 43 projekte investimi me vlerë totale për 8,263 milion lekë (referuar Aktit Normativ nr. 02, datë 05/10/2019, me Aktin Normativ nr. 11, datë 24.12.2019, kanë pësuar një rritje në vlerën për 3,843 milion lekë ose janë rritur me 43%.

5- Nga auditimi u konstatua, se janë realizuar Investime Kapitale me Financim të Brendshëm në vlerën për 285,415 mijë lekë, nga të ardhurat dytësore (kapitulli 6), pra investime të cilat nuk kanë plan buxheti të miratuar me Ligj apo Akte Ligjore, ndërkohë që në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar realizimi i tyre konsiderohet si një realizim ndaj planit të buxhetit. Tabela në vijim paraqet vlerën e Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm të realizuara nga të ardhurat dytësore të institucioneve buxhetore për të cilat nuk ka plan buxhetor të miratuar me Ligj.

Në mijë lekë

Kodi	Institucioni	Vlera
6	Ministria e Infrastruktures dhe Energjise	953
10	Ministria e Financave	1,761
11	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinise	1,878
12	Ministria e Kultures	6,164
13	Ministria e Shendetesise	236,030
16	Ministria e Brendshme	7,552
17	Ministria e Mbrojtjes	21,411
18	Sherbimi Informativ Shteteror	537
29	Zyra e Administrimit Buxhetit Gjyqesor	6,377
50	Instituti Statistikes	1,920
66	Avokati i Popullit	822
87	Institucione te tjera Qeveritare	10
Totali i investimeve nga të ardhurat e institucionit		285,415

6-Referuar të dhënave të SIFQ, konstatohet se, janë paguar Detyrime të Prapambetura në verën 7,044,179 mijë lekë të cilat përfaqësojnë 14% të Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm të realizuara për vitin 2019. Tabela në vijim paraqet vlerën e Detyrimeve të Prapambetura të ndara sipas institucioneve dhe viteve të krijuara.

Në mijë lekë

Kodi	Institucioni	-2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totali
2	Kuvendi							82	82
5	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural						10,101	22,834	32,935
6	Ministria e Infrastruktura dhe Energjisë	14,243	34,430	9,798	17,607	20,136	238,359	3,503,993	3,838,566
10	Ministria e Financave dhe Ekonomisë					11,201	61	179,963	191,225
11	Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë					3,482	34,083	303,919	341,484
12	Ministria e Kulturës							6,969	6,969
13	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbr. Sociale				97	11,560	54	106,105	117,816
14	Ministria e Drejtësisë						828	235,599	236,427
15	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme							112	112
16	Ministria e Brendshme							11,505	11,505
17	Ministria e Mbrojtjes							70,297	70,297
19	Drejtoria e Radio Televizionit							21,406	21,406
26	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit						270	12,045	12,315
50	Instituti Statistikës							4,693	4,693
56	Fondi i Zhvillimit Shqiptar		106,173	259,756	150,996	7,310	31,780	961,146	1,517,161
87	Institucione të tjera Qeveritare							641,186	641,186
		14,243	140,603	269,554	168,700	53,689	315,536	6,081,854	7,044,179

Konsiderohet si një realizim ndaj planit të buxhetit.

7-Nga auditimi i të dhënave të projekteve të Investimeve Kapitale me Financim të Huaj me Kredi, u konstatua se, 2 projekte investimi me në vlerën për 180,269 mijë lekë janë realizuar pa patur një plan buxhetor të miratuar me Ligjin e Buxhetit apo me Aktet Normative në zbatim të tij. 7 projekte investimi janë realizuar në tejkalim të planit të buxhetit për vlerën 907,336 mijë lekë, fakt i cili tregon për mos monitorim nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

-Referuar të dhënave në SIFQ, konstatohet se, ekziston një numër i madh projektsh të cilët sipas detajimit të fondeve buxhetore janë planifikuar në zërin 231 “Investime Kapitale të Trupëzuara”, ndërkohë raportimi i tyre në vlerën për 679,745 mijë lekë në SIFQ, është bërë në zërin 230 “Investime Kapitale të Pa Trupëzuara” pa patur plan buxheti.

-Referuar të dhënave në SIFQ, konstatohet se, i njëjti projekt investimi është çelur në SIFQ, me më shumë se dy kode. Nga auditimi u konstatua se projekti i investimit “Projekti për Rimëkëmbjen e Energjisë”, është i çelur në SIFQ me 8 kode projekti, veprime këto të cilat shtojnë riskun e mos marrjes së informacionit të saktë dhe transparent nga SIFQ në lidhje me ecurinë dhe realizimin faktik të këtyre projekteve.

8- Në lidhje me investimet kapitale me financim të huaj KLSH nga auditimi i projekteve specifike me financim të huaj ka konstatuar problematikat e mëposhtme:

-Në të gjitha projektet e audituara, rezulton se nuk është përmbushur afati i përcaktuar i zbatimit dhe realizimit të projekteve në përputhje me marrëveshjet financiare të ratifikuara me ligj në Parlament.

-Institucionet Shtetërore dhe Entet Menaxhuese nuk kanë arritur të koordinojnë dhe harmonizojnë veprimtarinë e tyre për të realizuar disbursimet sipas parashikimeve të përcaktuara në Marrëveshjet Financiare, shtyrja e afateve të

disbursimeve ka sjellë shtesa në kontratat e konsulencës dhe mbikëqyrjes, duke shkaktuar efekte negative financiare në rritjen e kostos së projektit. Njësitë e Zbatimit të Projektit nuk kanë bërë një planifikim në vite për shpërndarjen e fondeve (huave/kredive) të akorduara, duke sjellë që në të gjitha projektet e audituara të jetë kërkuar dhe të shtyhet afati i realizimit të disbursimeve si dhe të rriten kosto e projektit për tarifën e angazhimit, e cila përballohet nga Qeveria Shqiptare për pjese e huave/kredive të padisbursuara.

- Njësitë e Zbatimit të Projektit nuk kanë realizuar dhe nuk kanë ndërmarrë asnjë veprim për monitorimin e vazhdueshëm dhe mbikëqyrjen e kontratave të punimeve shërbimeve të konsulencës, duke sjellë për pasojë dëm ekonomik për punime të pakryera por të paguara, cilësi të dobët, shtim të volumeve të punimeve dhe vonesa të tej zgjatura dhe të pa argumentuara e justifikuara në realizimin e komponentëve të veçante dhe të projektit në tërësi.

-Njësitë e Zbatimit të Projekteve/ Njësitë e Menaxhimit të Projekteve, kanë shfaqur parregullsi në zbatimin e afateve të përfundimit të kontratave kryesisht për punimet e ndërtimit, si dhe nuk kanë zbatuar penalitetet për kontraktorët të cilët nuk kanë mundur të plotësojmë detyrimin e realizimit të kontratës brenda afateve të përcaktuara. Kur janë shfaqur nevojat për shtyrje të afatit të realizimit të projekteve, nuk është bërë një analizë e hollësishme ku të përcaktohen arsyet e vonesës, masat e marra për realizimin e projekteve, përcaktimi i afatit të ri, si dhe nuk janë nxjerrë përgjegjësitë për vonesat e shkaktuara.

-Mungojnë planet e veprimit për realizimin e veprimtarive të projekteve. Njësitë e Zbatimit të Projekteve nuk e administrojnë dokumentacionin e projekteve në përputhje me legjislacionin shqiptar, kështu konstatohet se përgjithësisht dokumentacioni mbahet në gjuhë të huaj duke vështirësuar punën audituese si dhe nuk ruhet sipas kërkesave ligjore për arkivat.

Projekti “Mirëmbajtja dhe siguri rrugore bazuar në rezultate”:

Mbështetur në gjetjet nga auditimi i kryer në ARRSH për projektin “Mirëmbajtja dhe siguri rrugore bazuar në rezultate”, është arritur në konkluzionin se nga strukturat drejtuese të projektit janë ndryshuar kushtet bazë të kontratave për detyrimet e kontraktorëve gjatë zbatimit të tyre. Nga strukturat drejtuese është rënë dakord me kërkesat e kontraktorëve të pa argumentuara dhe për rrjedhojë janë miratuar ndryshimet përkatëse të paraqitura në tre amendamentet, në mungesë të konsulentit teknik ndërkombëtar dhe të pavarur i cili duhet të ishte pjesë e opinionit të vendimmarrjeve dhe që nga Autoriteti Kontraktor ky opinion është shmangur duke ndërprerë paraprakisht dhe padrejtësisht kontratën e tij dhe duke mos zëvendësuar atë për periudhën në vijim, për pasojë marrjen e vendimmarrjeve për amendamentet nr.1,nr.2,dhe nr.3 pa opinionin e Ekspertit teknik ndërkombëtar të pavarur nga palët, në shkelje të kërkesave të manualit të funksionimit të projektit neni 146 dhe marrëveshjes në fuqi pika E “Politikat mbrojtëse”. Gjithashtu ndryshimet e klauzolave të përcaktuara në kushtet e përgjithshme e të veçanta të kontratës dhe specifikimeve teknike kanë çuar në ndryshime të kushteve në pjesën e konsiderueshme të të katërt kontratave të

punimeve civile, në një kohë ku kontraktorët kanë garuar në tender dhe i kanë pranuar ato plotësisht, duke çuar kështu në disfavor të firmave apo operatorët e tjerë, të cilët po të garonin me kushtet e ndryshuara të kontratës mund të ishin pjesë e garës dhe fitues me ofertat e tyre.

Kemi konstatuar se me amendamente është bërë ndryshimi i nivelit të penaliteteve, me një efekt të llogaritur të dëmit për penalitete të mbajtura deri në momentin e auditimit në vlerën 62,110,052 lekë dhe 41,475 Euro.

Është konstatuar efekte negative financiare në vlerën 137,500,000 lekë dhe 1,965,011 Euro, të cilat kanë rezultuar nga komisione angazhimi mbi planin si rezultat i mosrealizimit të objektivave të projektit, mos zbatimi i kushteve të kontratave sipas kërkesave të parashikuara, etj në kundërshtim me kriteret e kushteve të përgjithshme dhe të veçanta të katër kontratave fillestare të punimeve civile.

Në konkluzion, nisja e procedurave të prokurimit pa marrë më parë miratimin nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, marrja e angazhimeve buxhetore pa patur fonde të disponueshme, miratimi i fondeve buxhetore vetëm me qëllimin e lidhjes së kontratës dhe më pas shkurtimi i tyre, çelja e projekteve të investimeve në proces me Akte Normative, mbyllja e investimeve në proces dhe çelja e investimeve publike pa kaluar procedurat e menaxhimit të investimeve publike, çelja e investimeve pa përshkrimin e projektit, realizimi i investimeve të huaja pa patur një plan buxheti të miratuar me ligj, çelja një projekti investimi kapitale me financim të huaj me më shumë se tre kode projekti, regjistrimi i shpenzimeve të investimeve të huaja në SIFQ me kursin mesatar mujor të Bankës së Shqipërisë etj, veprime këto në kundërshtim me aktet ligjore në fuqi, tregojnë një planifikim të dobët të investimeve publike nga ana e institucioneve qendrore dhe vendore dhe një monitorim formal nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

4.2.2 Mbi Vendimet Gjyqësore

KLSH ka konstatuar se vendimet gjyqësore të formës së prerë nuk raportohen dhe nuk deklarohen si shpenzim në kundërshtim me nenin 61 të Ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. Kjo krijon kushtet për akumulimin e kamatvonesave si pasojë e vonesës në shlyerjen e tyre, nënvlerësimin e shpenzimeve të vitit dhe deficitit të vitit buxhetor, pagesën e tarifave përmbartimore si pasojë e mosekzekutimit vullnetar të vendimeve dhe thyerje të radhës së shlyerjes së vendimeve dhe selektivitet në përzgjedhjen e vendimeve për pagesë (mosrespektimi i FIFO). Në shumë institucione nuk ekziston databaza e vendimeve gjyqësore në mënyrë që nga ana e KLSH të raportohet efekti i detyrimeve si pasojë e vendimeve gjyqësore të cilat kanë marrë formë të prerë. Sipas raportimit nga MFE të gjendjes së detyrimeve të prapambetura konstatohet se këto pagesa të kryera gjatë vitit nuk pasqyrojnë gjendjen reale të këtyre anomalive të identifikuara, pasi stoku i detyrimeve të prapambetura deri në 31.12.2019 sipas llogarisë 4864100 “Vendime gjyqësore” llogaritet në rreth

3.946 milion lekë, nga të cilat 3,086 milion lekë të institucioneve të qeverisjes qendrore dhe 860 milion lekë të institucioneve të vetëqeverisjes vendore. Përveç këtyre detyrimeve të regjistruara në llogarinë 486, vendimet gjyqësore të marra nga gjykata të huaja (GJEDNJ dhe Gjykata Arbitrazhi) vlerësohen me risk për pagesat e Buxhetit të Shtetit në vitet e ardhshme, të cilat nuk kontabilizohen dhe ka një procedurë që zgjat në kohë.

Efekti i pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit për vitin 2019 për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore vlerësohet:

-për largim të padrejtë të punonjësve nga puna nëpërmjet llogarive të shpenzimeve operative vlerësohet në rreth 1.2 miliardë lekë (1,183,005,047 lekë llogaria 6027400 “Shpenzime për ekzekutim të vendimeve gjyqësore për largim nga puna”)

-për vendimet e tjera gjyqësore në rreth 0.7 miliardë lekë (736,273,287 lekë llogaritë 6027401 “Shpenzime për ekzekutim të vendimeve gjyqësore të tjera” dhe 6029003 “Shpenzime gjyqësore”).

Duke ju referuar institucioneve më problematike buxhetore të cilat kanë ekzekutuar pagesa për punonjësit e larguar padrejtësisht nga puna të konstatuara me vendim gjykate konstatohet se 10 institucione përbëjnë edhe rreth 50% të pagesave, si në vijim:

Institucioni	Shuma
Aparati Drejt.Pergj.Tatimeve (3535)	122,953,888
Bashkia Tirana (3535)	101,629,299
Aparati i Ministrise se Turizmit dhe Mjedisit (3535)	94,249,206
Drejtoria e Pergjithshme e burgjeve (3535)	77,104,174
Qendra spitalore universitare "Nene Tereza" (3535)	49,117,705
Aparati Ministrise se Financave dhe Ekonomise (3535)	47,519,461
Aparati Drejt.Pergj.Doganave (3535)	40,252,318
Aparati i Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (3535)	25,284,571
Kuvendi Popullor (3535)	21,962,952
Aparati Ministrise se Bujqesise dhe Zhvillimit Rural (3535)	19,613,202

Nga ana tjetër, KLSH parashtron rëndësinë e zbatimit të menjëhershëm të vendimeve gjyqësore dhe futjen e tyre në procesin e ekzekutimit buxhetor, duke marrë parasysh efektin e mundshëm në vitet e ardhshme në formën e detyrimeve të prapambetura nga njëra anë dhe trajtimin e plotë të përgjegjësisë në lidhje me vendimmarrjen me kosto financiare të nëpunësve publike, në të njëjtën linjë me kërkesën e vazhdueshme për hartimin dhe miratimin e ligjit “Për përgjegjësinë materiale”. Kjo pasi është konstatuar se në të gjitha subjektet që ekzekutojnë vendimet gjyqësore nuk përcaktohet përgjegjësia në lidhje me detyrimet që lidhen me to, në kundërshtim edhe me kërkesat e Udhëzimit Standart të Zbatimit të Buxhetit, në të cilin kërkohet nxjerrja e përgjegjësisë nga ana e Titullarëve të institucioneve për çdo rast të vendimeve gjyqësore.

4.2.3. Administrimi i Burimeve Njerëzore dhe Shpenzimet për Paga

Në funksion në të nivele të larta të shpenzimeve për ekzekutim të vendimeve gjyqësore për largim të padrejtë nga puna dhe me qëllim vlerësimin e mirëmenaxhimit të burimeve njerëzore, KLSH ka realizuar auditime, problematikat kryesore të të cilave paraqiten si në vijim:

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

a. Përgjatë vitit 2019 Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka zbatuar 86 vendime gjykatë të formës së prerë për ish-punonjës të larguar padrejtësisht nga puna. Këto vendime gjyqësore kanë objekt të tyre rikthimin në punë të ish-punonjësve të larguar padrejtësisht nga vendi i punës, pagimin e pagave nga momenti i largimit deri në ekzekutimin e vendimit për ish-punonjësit me status ose dëmshpërblimin për largimin nga puna të ish-punonjësve me kod pune. Akumulimi i detyrimeve ka ardhur si pasojë e zgjatjes së proceseve gjyqësore dhe e mosekzekutimit të vendimeve gjyqësore ndër vite. Këto vendime i përkasin periudhave përpara çeljes së buxhetit të vitit 2019, shumë e shpenzuar pa efektivitet dhe në mbivlerësim të shpenzimeve të vitit 2019. Gjatë vitit 2019 janë paguar nga DPT shpenzime gjyqësore për ish punonjës gjithësej në vlerën 140,101,306 lekë, prej të cilave 120,644,215 lekë kanë shkuar për ish nëpunës me status dhe 18,953,818 lekë për ish nëpunës me kod pune, vlerë që i ka rënduar buxhetit të shtetit. Duke marr në konsideratë faktin që për të njëjtin vend pune paguhen 2 persona, ish punonjësi që ka fituar gjyqin për largim të padrejtë nga puna dhe punonjësi i ri i rekrutuar, kjo situatë paraqitet edhe më problematikë dhe me efekte të konsiderueshme në buxhet. Detyrimi i prapambetur për këto shpenzime në 31.12.2019 është 404,462,621 lekë. Në datën 31.12.2019 ky detyrim i prapambetur u takon 196 punonjësve. Konstatohet se janë ende në proces, 187 procese gjyqësore, prej të cilëve 84 janë ish punonjës me status të nëpunësit civil dhe 103 janë ish punonjës me kod pune. Nga databaza e Drejtorisë Ligjore dhe Teknike konstatohet se janë raportuar si vendime me formë të prerë për vitin 2019, 1 vendim i vitit 2017 dhe 2 vendime të vitit 2020. Gjithashtu ka vendime që janë të vitit 2019, por janë përcjellë në vitin 2020 në Drejtorinë e Financës dhe Burimeve Njerëzore. Shprehemi me rezerva për saktësinë e raportimeve në lidhje me gjyqfituesit. Mungesa e përfshirjes së vendimeve të vitit 2019 në databazë ndikon jo vetëm në mosplanifikimin e saktë të buxhetit për zërin e shpenzimeve gjyqësore të gjyqfituesve por dhe në moskontabilizimin e detyrimeve të plota për vitin buxhetor dhe mosmarrjen e masave të menjëhershme për ekzekutimin e tyre, në mënyrë që të mos vazhdojë të rëndohet buxheti i shtetit.

b. Nga auditimi është konstatuar se nuk është zbatuar radha e shlyerjes së vendimeve gjyqësore sipas databazës së vendimeve gjyqësore dhe grafiku i shlyerjes nuk është bërë publik në faqen on-line. Grupi i auditimit konstatoi se shumica e ekzekutimeve të vendimeve gjyqësore janë kryer me përmbarues privat, në vlerën prej 9,758,785 lekë, duke e kaluar afatin për likuidimin vullnetar, veprime këto, jo në përputhje me kërkesat e Udhëzimit të Këshillit të Ministrave Nr.1, datë 04.06.2014 “Për mënyrën e ekzekutimit të detyrimeve monetare të njësive të Qeverisjes së Përgjithshme në llogari të Thesarit, pikën 3, 5, 9, si dhe Urdhrit Nr.5151 datë 28.10.2015 të Ministrit të Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike “Për zbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë nga Institucionet e Administratës Shtetërore, të përfshira në fushën e zbatimit të Ligjit për Shërbimin Civil”, pika 3, 4, 5. Nga analiza e bërë janë konstatuar rastet

e thyerjeve si në vijim: Gjyqfituesit me datë depozitimi vendimi të hershme që nuk kanë marrë asnjë pagesë në 2019, kur në databazë ka gjyqfitues me datë depozitimi të mëvonshme që kanë marrë të gjithë detyrimin e përlllogaritur për 2019. Gjyqfitues me datë depozitimi vendimi të hershme që kanë marrë vetëm një pjesë të detyrimit të përlllogaritur në 2019, në mënyrë të paqartë se mbi ç’kriter është përcaktuar masa e likuiduar, dhe në një kohë kur databaza vijon me subjekte me datë të mëvonshme që u është likuiduar detyrimi total i përlllogaritur i 2019.

c.Përgjatë vitit 2019 janë punësuar në DPT 14 gjyqfitues, larguar nga vendimmarrjet e gabuara të titullarëve, ndërkohë që kanë mbetur në fund të vitit 2019 ende të pa trajtuara nga Komisioni i Posaçëm edhe 142 praktika gjyqëfituesish, në shkelje të çdo afati të parashikuar në Urdhërin nr.5151, datë 28.10.2015. Në Urdhrin nr.5151, datë 28.10.2015 2015 “Për zbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë nga institucionet e administratës shtetërore, të përfshira në fushën e zbatimit të ligjit për shërbimin civil”, përcaktohet se “Shqyrtimi administrativ përfundon jo më vonë se 15 ditë nga momenti i depozitimit të kërkesës”. Mosveprimi për rikthimin në punë të punonjësve shkakton një kosto të panevojshme për buxhetin e shtetit duke qenë se për të njëjtin pozicion pune paguhen dy individë ose më shumë punonjës. Është konstatuar se gjatë vitit 2019 Komisioni i Posaçëm është thirrur vetëm 6 herë nga Kryetari, dhe ka trajtuar vetëm 39 praktika ish nëpunësish. Ky impakt bëhet edhe më domethënës në kushtet kur për periudhën objekt auditimi në DPT paraqiten vende vakante, të cilat në çdo kohë mund të përdoren për sistemimin e ishpunonjësve që presin rikthimin në punë sa më shpejt, në mënyrë që të ndalohet akumulimi i shpenzimeve jo efektive. Gjatë vitit 2019 numri i vendeve vakante ka variuar gjatë gjithë vitit në vlera të larta si: 202 vende vakante në janar 2019 dhe 180 vende në dhjetor 2019. Nga databaza e gjyfituesve të DPT rezulton se 13 ish punonjës kanë përfituar dy paga mujore njëkohësisht nga buxheti i shtetit, një në DPT dhe një nga institucionet që janë emëruar. Konstatohet se për 10 ish nëpunës, për të cilët Komisioni i Posaçëm ka bërë propozimet përkatëse brenda të njëjtës kategori, Departamenti i Administratës Publike nuk ka nxjerrë aktet e rikthimit në punë të këtyre ish nëpunësve me motivacionin se pret pëlqimin apo refuzimin e gjyqfituesit. Në Urdhërin nr.5151 datë 28.10.2015, kreu IV, pika 4, përcaktohet qartësisht se “Gjyqfituesi brenda 3 ditësh punë njofton me shkrim KP për pëlqimin apo refuzimin e alternativave të dhëna nga komisioni. Gjyqfituesi jep pëlqimin vetëm për emërimin në një pozicion të një kategorie më të ulët.” Sa më sipër rezulton se për këta ish nëpunës në shkelje të procedurës së parashikuar DAP-i nuk ka nxjerrë aktet e emërimit, duke shkaktuar kështu edhe vijim të akumulimit të detyrimeve ndaj këtyre gjyqfituesve nga DPT . Mosnxjerrja e akteve në kohë nga DAP mund të shoqërohet me problematikën që vendet që kanë qenë vakante dhe Komisioni i Posaçëm i ka propozuar për plotësim me gjyqfitues, ose të mbeten vakant për një kohë të gjatë në pritje për aktet e DAP ose plotësohen me të rekrutuar të rinj, duke bërë që trajtimi i praktikave nga ana e KP të bëhet i pavlefshëm dhe të kërkoj sërish ritrajtim.

d. Në lidhje me procedurat e ndjekura për menaxhimin dhe administrimin e burimeve njerëzore u konstatua se: Përgjatë vitit 2019 Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka kaluar në 2 procese Ristrukturimi, proces i shoqëruar me afate të tejzgjatura dhe procedurë jo në përputhje me dispozitat ligjore. Rregullorja e DPT, e miratuar me Urdhërin Nr.19 datë 22.02.2017 i përshtatet strukturës së vjetër dhe si rrjedhojë nuk e përmbush funksionin e vet për strukturën aktuale. Nuk ka një evidencë për praktikën mbi bazën e së cilës është marrë vendimi i transferimit të përhershëm të punonjësve të prekur nga Ristrukturimi i DPT përgjatë vitit 2019 (metodologjia dhe sistemi i pikëzimit).

e. Përgjatë 2019 u konstatua numër i lartë vendesh vakante i shpërndarë në drejtori të ndryshme si në Drejtori të Përgjithshme ashtu dhe në Degë Tatimore. Vlerat më të larta të vendeve vakante ndikojnë në performancën e disa drejtorive pasi, diferenca e numrit të punonjësve nga plani në fakt lë hapësirë interpretimi se puna kryhet nga punonjësit ekzistues të cilët mbingarkohen me funksione që nuk janë kompetencë e tyre dhe kështu riskon të cënohet cilësia e punës. Problematikë konstatohet fakti që nga ana e Burimeve Njerëzore është bërë hedhja në sistem e vendeve vakante, por rezulton që nuk është bërë shpallja e tyre nga ana e DAP. Këto vende rezultojnë vakante duke filluar që nga viti 2016. Këto vende vakante për një periudhë të gjatë janë mbuluar me urdhëra delegimi, 46 urdhëra në fuqi në dhjetor 2019. Për pozicionet vakante Drejtor të Drejtorive Rajonale, nuk përputhen kriteret e pozicionit të hedhura në sistem nga ana e Drejtorisë së Burimeve Njerëzore me kriteret e shpallura nga ana e DAP, duke lënë në këtë mënyrë hapsira për favorizim të kandidatëve pa kualifikimin e duhur për strukturat drejtuese Tatimore.

f. Për punonjësit me kontratë të përkohshme në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve nuk janë kryer procedura konkurrimi. Nevojat për staf ndihmës në fazën paraprake të planifikimit janë të pa argumentuara dhe mbështetura në evidencë mbështetëse nga Drejtoritë Rajonale Tatimore për të legjitimuar numrin e kërkuar të punonjësve me kontratë. Gjatë vitit 2019 nga 250 punonjës shërbimi me kontratë 6 mujore të planifikuar janë punësuar 244 dhe nga 30 punonjës me kontratë 1 vjeçare të planifikuar janë punësuar 26 punonjës. Puna që kryejnë këta punonjës është e paqartë, e pa mirë përcaktuar dhe pa një përshkrim specifik për punën që duhet të kryej secili prej tyre. Për pasojë vështirësohet edhe një proces i mundshëm i vlerësimit të performancës së tyre nga eprorët përkatës. Është konstatuar gjithashtu se për këta punonjës nuk ka një procedurë të rregullt ligjore rekrutimi dhe punësimi, që përfshin shpalljen në institucione për pozicionet me kriteret dhe afatet e aplikimit nga të interesuarit, procesin e kualifikimit dhe përzgjedhjes. Vlera e fondit, paguar punonjësit me kontratë për DPT dhe DRT, për vitin 2019 është 54,351,045 lekë.

Në Ministrinë e Arsimit Sportit dhe Rinisë

- Rezultoi se, referuar numrit të punonjësve MASR (sistemi në total), 120 vende rezultuan vakante. Sa i takon Aparatit / MASR (aparati) deri në shtator të 2019, rezultuan 10 vende vakante dhe konkretisht: 5 janë për pozicionet “drejtor drejtorie”, të cilat mbartin ngarkesë në funksionimin dhe realizimin e detyrave,

gjë e cila ndikon direkt në cilësinë e punës së kryer. Gjithashtu fondi i pagave është llogaritur mbi strukturën e planifikuar së bashku me vakancat, ku në përfundim rezulton se ose plotësimi i këtyre vendeve nuk është i nevojshëm dhe puna në MASR mund të kryhet edhe në mungesë të 120 punonjësve, dhe planifikimi i fondeve në këtë zë nuk është i drejtë; ose është cënuar cilësia e punës si pasojë e vakancave. Në të dy rastet nevojitet analizë më përgjegjshmëri për të evidentuar shkaqet, pasojat dhe përgjegjësitë për sa më sipër.

- Rezultoi se, sipas planit të masave të marrë për likuidimin e detyrimeve të prapambetura që vijnë nga ekzekutimi i vendimeve gjyqësore të formës së prerë, MASR ka kërkuar fonde shtesë për likuidim të vendimeve për Drejtoritë dhe Zyrat Arsimore, në vlerë totale 70,701 mijë lekë dhe e thënë në mënyrë të përmblodhur vetëm MASR, për një periudhë 4 vjeçare ka realizuar pagesa për likuidimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë për periudhën 2014-2018/29, në masën 163,600 mijë lekë.

- Rezultoi se, nuk janë programuar drejt që në projektbuxhet nevojat për shpenzimet gjatë vitit për vendimet gjyqësore të punonjësve të larguar nga puna, megjithëse ato janë të evidentuara, gjatë vitit janë bërë shtesa fondesh me Akte normative dhe rialokime (rishpërndarje fondesh) në shuma të mëdha. Në këto kushte MASR ka pasur të evidentuara vendimet gjyqësore dhe shumën për likuidim dhe nuk i ka parashikuar këto detyrime, duke rritur detyrimet në periudhat e ardhshme. Vlera e likuiduar për 11 punonjës të larguar padrejtësisht nga puna, për periudhën objekt auditimi, është në shumën 46,699 mijë lekë; nga të cilat mbetur për tu shlyer në 2019 shuma prej 4,967 mijë lekë. Për të gjitha këto vendime edhe pse kanë qenë të formës së prerë, të gjitha pagesat nuk janë kryer vullnetarisht nga MASR, por janë kryer në bazë të urdhër ekzekutimeve të lëshuara nga përmbartuesit privat, ku është paguar nga buxheti i shtetit kosto shtesë në shumën prej 2,401 mijë lekë për tarifa përmbartimore.

Për të gjithë sistemin arsimor, jo vetëm për aparatet, kjo vlerë vjen duke u rritur nga viti në vit sepse vazhdon të ketë largime të padrejta nga puna të mësuesve të cilët fitojnë gjyqin dhe normalisht kërkojnë dëmshpërblim.

Në Institutin të Monumenteve të Kulturës

- Rezultoi se, si pasojë e largimeve të padrejta nga puna, janë likuiduar nga buxheti i IMK shuma prej 1,295,885 lekë. IKT, i cili aktualisht përfshin institucionet e ristrukturuar IMK dhe ASHA, gjendet në ambientet e godinës së Ministrisë së Kulturës, ka në strukturën e saj të përfshirë në funksionet mbështetëse 11 nga 58 punonjës pra rreth 20% të personelit gjithsej. Përfshirja në strukturë e një numri të lartë pozicionesh si roje, punonjës pastrimi, punonjës mirëmbajtje, nëpunës informacioni më vete, veç atyre të Ministrisë së Kulturës e cila ndodhet po në të njëjtën godinë, nuk paraqet skenarin më të mirë për menaxhimin me efektivitet, efikasitet dhe ekonomicitet të fondeve publike në këtë fushë. Me një qasje më të kujdesshme nga ana e instancave përkatëse gjatë

²⁹ Problematika është konstatuar në auditim të 3 muorit të fundit të vitit 2019. Është vlerësuar për tu raportuar në këtë raport, pasi fenomeni qëndron dhe nuk është raportuar më parë.

procesit të ristrukturimit, mundet që rreth ½ e këtyre pozicioneve pune të konvertohen në funksionet bazë, çka dhe është dhe objektivi kryesor i institucionit.

-Për periudhën objekt auditimi janë kryer rreth 15 emërime nga ana e institucionit. Në të gjitha rastet për procedurat e ndjekura në rekrutimin e punonjësve nuk është dërguar në media njoftim për shpalljen e vendeve vakantë. Njoftimet nuk rezultojnë të publikuara as në portalin e institucionit, çka evidenton një proces rekrutimi plotësisht të mbyllur dhe me mungesë të theksuar transparence. Rregullisht institucioni duhet të dërgonte pranë APP njoftimin përkatës dhe të zhvillonte procedurat e rregullta të konkurrencës mbi bazën e kriterëve të përcaktuara, gjë e cila nuk rezulton.

-IMK për periudhën nën auditim ka vijuar likuidimet për vendime gjyqësore, për largime të padrejta nga puna, të cilat thuajse në të gjitha rastet janë fituar nga punonjësit e dhe përkatësisht: Vlera financiare gjithsej, e paguar si rrjedhojë e largimeve të padrejta nga puna ka rënduar financat publike në shumën 6,651 mijë lekë.

-Menaxhimi i burimeve njerëzore nuk gjendej si pozicion i dedikuar në strukturën e mëparshme të institucionit, duke mos patur një ndarje të drejtë të detyrave.

-Procesi i ristrukturimit të kryer gjatë vitit 2019 i cili ka ri-organizuar Institutin e Monumenteve të Kulturës (IMK) dhe Agjencinë e Shërbimit Arkeologjik (ASHA) nën një institucion të vetëm Institutit Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore (IKTK) nuk është kryer nga komisioni i parashikuar, lidhur me pozicionimin e punonjësve të dy institucioneve, i cili obligon drejtuesit e institucioneve aktuale që ristrukturohen në funksion të Ligjit, për trashëgiminë kulturore, për realizimin e procesit të ristrukturimit dhe të riorganizimit të punonjësve aktualë të IMK dhe ASHA, sipas strukturës dhe organikës së re.

Në Drejtorinë Arsimore Rajonale Fier (aktualisht Drejtora Rajonale e Arsimit Parauniversitar)

- Rezultoi se, si rrjedhojë e disa boshllëqeve e mangësive që evidentohen nga zbatimi në praktikë, i Udhëzimit të MASR-së nr. 13, datë 22.05.2019, "Për procedurat e pranimit e të emërimit të mësuesit në një vend të lirë pune në institucionet arsimore publike të arsimit parauniversitar dhe për administrimin e portalit "Mësues për Shqipërinë", në lidhje me aspektet e inkuadrimit të përvojës në vlerësim, mënyrën e hartimit dhe sekretimit të regjistrimit dhe administrimit të dokumentacionit të rekrutimit dhe lëvizjeve paralele e të detyrueshme të arsimtarëve, rolit koordinues dhe monitorues të DRAP mbi proceset e lëvizjeve paralele, transparencën dhe shpalljen e publikimit në faqen elektronike të ZVAP dhe DRAP të njoftimeve për procedurat e punësimit, etj, për të cilat kemi rekomanduar përmirësimin e Udhëzimit nr. 13, datë 22.05.2019, me qëllim reflektimin e sa më sipër.

- Rezultoi se, mungesat në plotësimin e strukturës organike për DRAP Fier dhe për Zyrat Vendore Arsimore (ZVA-të) të juridiksionit të saj, kanë krijuar risk

operacional prej më shumë se 6 muajsh. Konkretisht, në strukturën e ZVA, Fier rezultuan nëntë pozicione pune vakante, si vijon: në Sektorin Shërbimeve - një specialist; në Sektorin e Monitorimit të Kurrikulës dhe Zhvillimit Profesional - një përgjegjës sektori si dhe shtatë specialist, në kundërshtim kjo me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, në fushën e arsimit.

- Rezultuan shpenzime joefektive për buxhetin e shtetit, nga ekzekutimi i vendimeve gjyqësore për largimin e padrejtë nga puna të punonjësve në vlerën e paguar për 4 persona në periudhën objekt auditimi prej 2,892 mijë lekë.

- Gjithashtu, rezultuan shpenzime joefektive për buxhetin e shtetit, si pasojë e pagesave nga fondet e buxhetit të shtetit, të shumës 21,573 mijë lekë, për 76 punonjës të ish- DAR-eve dhe që aktualisht janë pjesë e DRAP Fier, për lirim nga shërbimi civil të punonjësve dhe humbjen e statusin e nëpunësit civil dhe rregullimin në vijimësi të marrëdhënieve të punësimit sipas dispozitave të Kodit të Punës.

Në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme

- Rezultoi se, për periudhën objekt auditimi përfaqësitë diplomatike kanë funksionuar pa struktura të miratuara, pasi nga strukturat përgjegjëse të MEPJ këto të fundit nuk janë hartuar dhe miratuar asnjëherë. Për pasojë, kanë munguar edhe përshkrime për pozicionet e punës, duke mbartur risqe që vendimmarrja në lidhje me emërimet të jetë subjektive, veçanërisht në kushtet kur nuk parashikohet strukturë fikse (me numër të caktuar punonjësish) referuar edhe natyrës specifike që çdo përfaqësi diplomatike ka.

- Në ligjin 23/2015 dhe në VKM 816, datë 07.10.2015, nuk parashikohet raporti i drejtë që duhet të ketë grada e emërimit, me gradën personale të diplomatit; nuk parashikohet rotacion emërimesh në përfaqësitë diplomatike; si dhe nuk parashikohet se sa duhet të jetë në përqindje raporti i emërimeve mes diplomatëve të karrierës me emërimet nga jashtë sistemit. Paraqitur në këtë formë, ligji krijon hapësira për vendimmarrje subjektive; apo risqe të rritjes së kostove financiare pa një kriter ligjor, por vetëm në gjykimin personal të titullarit, si pasojë e rritjes së gradës që shoqërohet me rritje të pagës.

Për sa më sipër, ndër të tjera është rekomanduar ngritja e grupeve të punës, me qëllim hartimin e draft ndryshimeve në ligjin 23/2015 dhe në VKM 816, datë 07.10.2015, për vendosjen e kriterëve të detajuara, në lidhje me: raportin e gradës personale dhe asaj të emërimit; kohëzgjatjen dhe rotacionin e diplomatëve; raportin e emërimeve mes diplomatëve të karrierës me ata jashtë sistemit, etj çështje që i shërbejnë parimeve të meritokracisë dhe shanseve të barabarta të punësimit në shërbimin e jashtëm.

- Rezultoi se, gjatë periudhës objekt auditimi janë bërë 24 emëime në përfaqësitë diplomatike dhe në 22 nga 24 raste emërimesh, nuk arsyetohet përse këto kanë qenë “rast i veçantë” dhe/ose llojin e njohurive dhe ekspertizës që zotërojnë personat e emëruar, sipas specifikave të pozicionit të emërimit. Për më tepër që në kushtet kur kanë munguar përshkrimet e punës, vendosja e kriterëve bëhet thujasë e pamundur. Nën të njëjtin arsyetim është bërë edhe

emërimi i studentëve të ekselencës për pozicione në përfaqësitë diplomatike jashtë shtetit. Një tjetër aspekt i këtyre emërimeve është fakti se përcaktimi i gradës së emërimit bëhet nga Ministri pa asnjë kriter të shpallur zyrtarisht.

- Rezultoi se, për 30 ambasadorë, edhe pse ka përfunduar afati 3 vjeçar i qëndrimit në detyrë, ata vazhdojnë të kryejnë funksionin e kreut të misionit diplomatik. Evidentohen raste të kapërcimit të këtij afati deri 9 vite, çka e bën shkeljen ligjore abuzive dhe për më tepër kur këta persona vijnë nga jashtë shërbimit pra nuk janë diplomat karriere, por persona të emëruar.

- Rezultoi se, në periudhën objekt auditimi, janë liruar nga detyra 15 punonjës, të cilët me Vendim Gjykate të formës së prerë dhe kanë fituar të drejtën për kthim në punë, nga këta, MEPJ ka dëmshpërblyer në shumën 8,780,443 lekë 8 prej tyre, duke mos i kthyer në punë, edhe pse në mënyrë të vazhdueshme institucioni ka mbartur vende vakante në strukturë dhe/ose dëmshpërblim në lekë;

- Rezultoi se, si pasojë e bashkimit të dy ish-ministrive dhe krijimit të MEPJ, 17 punonjës kanë ngelur jashtë strukturës së re, dhe si pasojë e kësaj është kryer edhe shpërblimi i tyre, referuar detyrimit ligjor që institucioni ka karshi këtyre punonjësve në bazë të nenit 50, pika 7 e ligjit Nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil” se “...nëpunësi civil që largohet ka të drejtën e një dëmshpërblimi, në përputhje me vjetërsinë e tij në punë”. Nga buxheti i MEPJ janë shpenzuar 9,980 mijë lekë, në një kohë që institucioni ka mbartur vazhdimisht pozicione vakante, duke cënuar parimet e përdorimit të fondeve publike me ekonomicitet, efikasitet dhe efektivitet.

Në Universitetin “Luigj Gurakuqi” Shkodër (USH)

Rezultoi se, institucioni sipas vendimeve të Bordit të Administrimit kishte 344 punonjës të miratuar dhe gjendej me një mungesë në kapacitete (me 52 vende vakante nga plani i miratuar) si dhe 189 pedagogë të jashtëm, numër në rënie krahasuar me vitet e mëparshme. Mosplotësimi i stafit pedagogjik ka ndikime të rëndësishme në përmbushjen e misionit mbi cilësinë e mësimdhënies si dhe në drejtim të organizimit dhe mirë administrimit. Evidentohet gjithashtu mungesë trajnimi për punonjësit e caktuar në kryerjen e procedurave të prokurimit.

Në Agjencinë e Blerjeve të Përqendruara (ABP)

Rezultoi se, marrëdhëniet e punës së punonjësve të ABP, rregullohen sipas dispozitave të ligjit nr.7961, datë 12.7.1995, “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë” i ndryshuar. Për vetë rëndësinë që ABP ka, si organ qendror blerës, e cila menaxhon, një pjesë të konsiderueshme të fondeve buxhetore të institucioneve kryesore shtetërore, mos përfshirja e saj brenda objektit të ligjit mbi statusin e nëpunësit civil, nuk garanton qëndrueshmërinë në detyrë të punonjësve, vazhdimësinë profesionale, rekrutimin bazuar në meritë dhe integritet moral dhe nuk garanton paanësinë politike të tyre. Ndërkohë, marrëdhëniet e punës për punonjësit e institucionit të mëparshëm (ish-Drejtoria e Përgjithshme e Prokurimeve të Përqendruara) rregulloheshin në përputhje me ligjin 152/2013 “Për nëpunësin civil”, çka përbën një hap mbrapa për forcimin dhe garantimin e një administrate efikase dhe eficiente në detyrat e ngarkuara.

Në Universitetin "Ismail Qemali", Vlorë

- Rezultoi se, edhe pse numri i studentëve gjatë viteve 2014-2018 pësoi rënie me rreth 43% (nga 10,228 studentë në vitin 2014, në 5,783 studentë në vitin 2018), stafi i angazhuar në institucion u rrit me gati 13% krahasuar me vitin 2014 (nga 301 punonjës në 2014, në 340 punonjës në 2018) dhe po të njëjtin trend rritës me rreth 33% kanë patur dhe shpenzimet për personelin. Veç rritjes në vlerë absolute të kostove të personelit, tejkalimi në masë të gjerë (thujasë e plotë) nga ana e stafit akademik të orëve mbingarkesën e normuar me akte ligjore, në 217 raste, në shumën 37,208 mijë lekë është justifikuar vetëm me vetëdeklarimet e përcjella nga fakultetet, ndërkohë nga institucioni nuk rezultojnë verifikime lidhur me këto deklarime nëpërmjet mekanizmave kontrollues si njësia e Auditimit të Brendshëm apo grupeve të punës, mangësi të cilat nuk garantojnë efektivitetin, ekonomikitetin dhe eficiencën e pritshme në përdorimin e fondeve të institucionit, në përputhje me dispozitat e Ligjit nr.10296, datë 8.7.2010 "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin".

- Rezultoi se, edhe pse UV ka pësuar 2 ndryshime strukturore përgjatë vitit 2018 dhe 2019, këto ndryshime nuk janë reflektuar në Rregulloren e Brendshme të Institucionit. UV pas 2 (dy) ristrukturimeve të njëpasnjëshme në strukturë, ka vijuar të operojë pa një kuadër rregullator të miratuar për parashikimin e detyrave dhe përgjegjësi sipas pozicioneve të ristrukturuara të punës, si pasojë e mos azhurnimit të rregullores së vjetër me ndryshimet e reja, në kundërshtim kjo me Ligjin nr.80/2015 "Për Arsimin e Lartë në Republikën e Shqipërisë" neni 38 pika d. Mos reflektimi i këtyre ndryshimeve në Rregullore, rrezikon të mos garantojë ndarjen e qartë të detyrave dhe pozicioneve, rrjedhimisht të çënojë dhe llogaridhënien sipas shkallës hierakike.

Në Ministrinë e Drejtësisë (MD)

-Rezultoi se, institucioni nuk ka marrë masat e nevojshme për plotësimin e vendeve vakantë në Drejtorinë e Auditimit të Brendshëm në MD, e cila gjendej me staf të paplotësuar. Theksojmë se kjo strukturë ka si objekt të punës, auditimin e aparatit të ministrisë si dhe 34 institucione varësie. Për periudhën nën auditim ka funksionuar vetëm me dy auditues, nga pesë në total. Nga këta, një punonjës është emëruar në këtë funksion më datë 23.08.2019, dhe ndodhet në periudhë prove. Kjo përbërje, krijon risk të lartë për drejtimin duke çënuar realizimin e objektivave të kësaj njësie.

Në Institutin e Mjekësisë Ligjore (IML)

-Rezultoi se, për shkak të numrit të kufizuar të administratës me burime njerëzore, të cilët rezultuan të pa trajnuar në mënyrë periodike pranë Agjencisë së Prokurimeve Publike (APP), janë evidentuar paqartësi në hartimin e kriterëve të veçanta për kualifikim dhe specifikimeve teknike (në këto struktura janë angazhuar mjekë specialist të fushës), në procedurat e zhvilluara mungon argumentimi i kriterëve dhe dokumentimi i tyre në formën e kërkuar nga legjislacioni në fuqi.

-Për institucionin mbetet ende e pazgjidhur problematika e mosaktimit të Titullarit të institucionit si Nëpunës Autorizues megjithëse IML i është drejtuar

vazhdimisht Ministrisë së Drejtësisë në cilësinë e organit epror për vijimin e procedurës për këtë ndryshim.

Në shërbimin Kombëtar të Punësimit

-Rezultoi se, në zbatim të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, gjatë periudhës objekt auditimi, janë paguar nga buxheti i shtetit shuma prej 7,903 mijë lekë. Për 9 raste, detyrimet që rrjedhin nga vendimet gjyqësore nuk janë paguar vullnetarisht, por ekzekutimi i tyre është kryer në mënyrë të detyruar përmes përmbaruesit gjyqësor privat duke rënduar buxhetin e shtetit me kosto shtesë për tarifat përmbarimore në shumën prej 536 mijë lekë.

Në Komisionin e Prokurimit Publik (KPP)

-Rezultoi se, Drejtoria e Ankesave, e cila është edhe njësia bazë në KPP për vitin 2019, megjithëse ka të parashikuar një numër (1+16) personel, paraqitet me (0+9) inspektorë pra thuhet me ½ e pozicioneve vakante inspektorësh dhe në mungesë të drejtuesit të saj. Numri i lartë i ankesave të paraqitura të cilat vijnë kryesisht nga shoqëritë e ruajtjes dhe sigurisë fizike por edhe ankimeve të paplota, kanë shkaktuar një mbingarkesë të theksuar të KPP-së. Volumi i madh evidenton nevojën që institucioni të plotësoj sa më parë vendet vakante të angazhuar në procesin e shqyrtimit të këtyre ankimeve. Evidentohet mungesë e planeve vjetorë dhe programeve specifike për trajnimin e punonjësve.

4.2.4 Fondi i Kontigjencës dhe Rezervës

Për vitin 2019, mbështetur në legjislacionin dhe aktet normative, këto fonde janë programuar dhe realizuar si në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

Nr.	Struktura Buxhetore	Ligjin nr.99/18	A.N nr.2	A.N nr.11	Përdorur me:		Alokimi 2019	Diferenca plan fakt	
					VKM	Shkr. MOF		Në vlerë	Në %
I	Fondi rezervë (49)	2,900	3,350	3,585	2,377.6	1,000	3,376.7	207.4	5.8
1	Të paparashikuara	1,500	2,000	2,235	2,056.4	0	2,056.4	178.6	8.0
2	Për gjyqësorin	1,400	1,350	1,350	321.2	1,000	1,321.2	28.8	2.1
II	F. kontigj. risqet e borxhit	4,300	4,300	4,300	0	0	0	4,300	100
Shuma I+II		7,200	7,650	7,885	2,377.6	1,000	3,376.7	4,507.4	57.2

Shënim: Tabela hartuar nga grupi i auditimit, në bazë të dhënave të subjektit.

Përdorimi i këtyre fondeve është bërë në këto zëra të buxhetit, si shpenzime për paga e shtesa, shpenzimet korente, ashtu edhe për investime, si në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

Nr.	Zërat e shpenzimeve	VKM		FRBSHD shkresa MFE (3)	Totali (1+2+3)	%/ totalit
		FRBSH (1)	FRBSHD (2)			
I	Shpenzime personeli	91.25	140.93	1,000.00	1,232.18	36.5
600	Shpenzime pagash	86.74	127.03	995.00	1,208.77	35.8
601	Sigurime shoqërore	4.51	13.90	5.00	23.41	0.7
II	Shpenzime të tjera korente	1,757.96	40.30	0.00	1,798.26	53.2
602	Shp operative dhe mirëmbajtje	460.56	40.30	0.00	500.86	14.8
603	Suvsione	74.90	0.00	0.00	74.90	2.2
604	Transferta të brendshme	1,203.12	0.00	0.00	1,203.12	35.6
605	Transferta të jashtme	19.34	0.00	0.00	19.38	0.6
III	Investime 231	207.21	140.00	0.00	347.21	10.3
Shuma (I+II+III)		2,056.42	321.23	1,000.00	3,377.65	100.0

Shënim: Tabela hartuar në bazë të dhënave të subjektit nga grupi i auditimit.

Pra gjithsej shpenzimet faktike buxhetore janë për fondin rezervë të Buxhetit të Shtetit, (sepse fondi i kontigjencës këtë vit nuk është përdorur). Me artikuj buxhetorë ky fond është alokuar:

-Për paga e shtesat (600,601), në vlerë 1,232,180 mijë lekë, ose 36.5% e totalit të këtyre fondeve (e ndarë 91,250 mijë lekë për fond rezervë për shpenzime të paparashikuara, 140,930 mijë lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re dhe 1,000,000 mijë lekë ritje pagash me shkresa të MOF në sistemin e drejtësisë);

-Për shpenzime korente (602,603,604,605), në vlerë 1,798,255 mijë lekë, ose 53.2% të këtyre fondeve (e ndarë 1,757,955 mijë lekë për fond rezervë për shpenzime të paparashikuara dhe 40,300 mijë lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re);

-Për investime (231), në vlerë 347,215 mijë lekë, ose 10.3% të këtyre fondeve (e ndarë 207,215 mijë lekë për fond rezervë për shpenzime të paparashikuara dhe 140,000 mijë lekë për shpenzime për sistemin e drejtësisë së re).

Sipas institucioneve përfituese, përdorimi i Fondit Rezervë të Buxhetit të Shtetit për vitin 2019, paraqitet si në tabelën e mëposhtme:

Në mijë lekë

Emërtimi i institucionit	Kodi instit.	Numri i VKM-ve	Fondi i përdorur	
			VI. VKM	VI. alokuar
1 Institucione të tjera Qendrore	87	5	82 120	82 120
2 Ministria e Brendshme	16	2	52 000	52 000
3 Ministria e Mbrojtjes	17	3	213 000	213 000
4 Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit	26	2	283 000	283 000
5 Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë	11	1	1 020 000	1 020 000
6 Ministria për Evropën e Punët e Jashtme	15	3	19 375	19 375
7 Komisioni Qendror i Zgjedhjeve	73	2	200 000	200 000
8 Partitë Politike	40	1	65 000	65 000
9 Qendra Kombëtare Kinematografike	57	1	10 500	10 500
10 Ministria Financave dhe Ekonomisë	10	2	14 305	14 305
11 Ministria e Kulturës	12	1	25 120	25 120
12 Radiotelevizioni Shqiptar	19	1	2 000	2 000
13 Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	20	1	70 000	70 000
I Shuma FR për shpenzimet e paparashikuara		23	2,056,420	2,056,420
1 ZABGJ	29	3	95,230	95,230
2 Këshilli i lartë i prokurorisë	35	2	108,000	108,000
3 Ministria e Brendshme	16	1	100,000	100,000
4 Institucione të sistemit të drejtësisë KLD	63	1	18,000	18,000
II Shuma FR për drejtësinë me VKM		7	321,230	321,230
1 Prokuroria e pergjithëshme	28	1	600,00	600,00
2 ZABGJ	29	1	400,00	400,00
III Shuma FR për drejtësinë me shkresa të MFE		2	1,000,000	1,000,000
TOTALI (I+II+III)		(30+2)	3,377,650	3,377,650

Shënim: Tabela hartuar në bazë të dhënave të subjektit nga grupi i auditimit.

Po të analizojmë trendin e përdorimit të këtyre fondeve për 7 viteve rresht 2013-2019, rezulton se, përdorimi i këtyre fondeve dhe koeficienti (rezultat midis FRBSH & FK/fondeve të miratuara) ka ardhur nga viti në vit duke u ulur, ndërsa vetëm në vitin 2017 ka rezultuar i përdorur më afër kufirit ligjor se çdo vit tjetër, si në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

Emërtimi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1 Fondit rezervë & kontigjenca	4,785	5,188	3,380	3,778	10,519	1,497	3,378
2 Fondet e miratuara (shpen. në total)	394,118	438,849	437,408	433,697	461,410	467,147	491,897
Koeficienti (1/2) në %	1.21%	1.18%	0.77%	0.87%	2.28%	0.32%	0.69%

Shënim: Tabela hartuar nga grupi i auditimit në bazë të dhënave të subjektit.

1. Fondi Rezervë i Buxhetit të Shtetit i përdorur me VKM për emergjenca dhe aktivitete të pa parashikuara:

Për vitin 2019, përdorimin i këtij fondi është miratuar me 23 VKM, në vlerë 2,056,420 mijë lekë, nga 2,235,000 mijë lekë të programuara me aktin normativ nr.11 për këtë qëllim, pra është përdorur me VKM, në masën 92% e fondit të planifikuar, ose është përdorur më pak se programimi përfundimtar për 178,580 mijë lekë.

Të detajuara, mangësitë dhe shkeljet e konstatuara në dosjet e vendimeve për përdorimin e fondit rezervë për shpenzimet e paparashikuara, kanë rezultuar:

a. Të gjitha praktikat e dosjeve të marra për auditim si nga arkiva e MFE edhe kopjet e tyre të mara nga Drejtoria e Menaxhimit të Buxhetit, nuk janë të inventarizuara, për të treguar ecurinë se si është marrë një VKM për përdorimin e këtij fondi. Nga praktikat e auditimit vit pas viti janë hasur problematika në plotësimin e dosjeve të përdorimit të fondit rezervë, duke munguar në to edhe mendimi i MFE edhe relacionet e preventivat, sikundër edhe këtë vit dhe megjithëse është pretenduar që janë një pjesë e mirë e tyre, me vite nuk na janë dorëzuar as nga protokollin dhe as nga Drejtoria Buxhetit.

b. Në 1 VKM, në vlerë 13,000 mijë lekë, ose 0.6 % e vlerës së këtij fondi, në dosjen shoqëruese nuk është relacioni i plotë dhe preventivi i shpenzimeve nga institucioni përfitues për përdorimin e tij, në kundërshtim me legjislacionin e mësipërm. Pra në VKM me nr.25, datë 16.01.2019 "Për një shtesë fondi në buxhetin e vitit 2019, miratuar për MTM, për pagesën e qendrës ndërkombëtare për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të investimeve".

c. Në 1 VKM, në vlerë 2,215 mijë lekë, ose 0.1% vlerës së këtij fondi, në dosjen shoqëruese nuk është miratimi i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, për përdorimin e tij, pra VKM nr.321, datë 15.05.2019 "Për një shtesë fondi për buxhetin e vitit 2019, për financimin e projektit "Diaspora shkencore si një faktor ndryshimi në procesin e integritetit evropian të Shqipërisë" dhe zbatimin e tij nga FSHZHD".

d. Në 3 VKM, në vlerë 75,411 mijë lekë, ose 3.7% vlerës së këtij fondi, sugjerimet në mendimet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, nuk janë marrë parasysh para se të merrej vendimi për përdorimin e tij, si më poshtë:

-VKM me nr.11, datë 09.01.2019 "Për një shtesë fondi për buxhetin e vitit 2019, miratuar për Drejtorinë e Shërbimeve Qeveritare për organizimin e samitit nr. 2 i diasporës", në vlerë 52,411 mijë lekë.

-VKM nr.177, datë 04.04.2019 "Për krijimin e shoqërisë "Illyrian Guard" sh.a dhe për përcaktimin e autoritetit publik që përfaqëson shtetin si pronar të aksioneve

të kësaj shoqërie”, në vlerë 10,000 mijë lekë. Vendimi është miratuar në datën 04.04.2019, ndërkohë që Ministri i Financave ka dhënë vërejtjet dhe sugjerimet në datë 09.04.2019.

-Në VKM nr.25, datë 16.01.2019 “Për një shtesë fondi në buxhetin e vitit 2019, miratuar për MTM, nga FRBSH për pagesën e qendrës ndërkombëtare për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të investimeve”, në vlerë 13,000 mijë lekë.

e. Në 4 VKM, në vlerë 78,126 mijë lekë, ose 3.8% të vlerës së këtij fondi, fondi rezervë është përdorur si “shtesë buxheti”, fonde të cilat, duhet të parashikoheshin në përputhje me procedurat dhe kriteret ligjore të planifikimit të buxhetit, dhe të miratoheshin me ligjin vjetor të tij. Këto vendime janë si më poshtë:

-Në VKM nr.11, datë 09.01.2019 “Për një shtesë fondi për buxhetin e vitit 2019, miratuar për Drejtorinë e Shërbimeve Qeveritare për organizimin e samitit të 2 të diasporës”, në vlerë 52,411 mijë lekë;

-Në VKM nr.321, datë 15.05.2019 “Për një shtesë fondi për buxhetin e vitit 2019, për financimin e projektit "Diaspora shkencore si një faktor ndryshimi në procesin e integritetit evropian të Shqipërisë" dhe zbatimin e tij nga FSHZHD", në vlerë 2,214.90 mijë lekë;

-Në VKM nr.25, datë 16.01.2019 “Për një shtesë fondi në buxhetin e vitit 2019, miratuar për MTM, nga FRBSH për pagesën e qendrës ndërkombëtare për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të investimeve”, në vlerë 13,000 mijë lekë.

-Në VKM me nr.213, datë 20.04.2018 “Për një shtesë fondi në buxhetin e vitit 2019, miratuar për QKK-në”, në vlerë 10,500 mijë lekë.

f. Në 1 VKM, në vlerë 30,120 mijë lekë, ose 1.5% të vlerës së këtij fondi, fondi rezervë është përdorur me disa pasaktësi në dokumentacion. Kështu në VKM nr.678, datë 16.10.2019 “Për një shtesë fondi për buxhetin e vitit 2019, për financimin e aktiviteteve që do të organizohen me rastin e 75 vjetorit të çlirimit të Vendlit”, të ndarë për: Ministrinë e Kulturës për 25,120 mijë lekë, Ministri e Mbrojtjes për 3,000 mijë lekë, RTSH për 2,000 mijë lekë. Sipas vendimit nr.4, datë 27.11.2019 i KQSHP e 75 vjetorit të çlirimit të Shqipërisë ka vendosur moszhvillimin e koncertit të TOB dhe paradën ceremoniale të forcave të armatosura, , ndërsa në dosjen e kësaj VKM nuk është vendimi nr.3, apo nuk ka dokumentacion për kthim të fondit për koncertin e TOB meqë ai koncert nuk u bë.

g. Në 2 VKM, në vlerë 14,305 mijë lekë, ose rreth 0.7% e vlerës së këtij fondi, Vendimet e Këshillit të Ministrave, janë marrë me vonesë për likuidimin e vendimeve të GJEDNJ, duke sjellë pagesën e 169.45 mijë lekëve për kamat vonesat në likuidimin e tyre. Nga auditimi i këtij vit i likuidimit të vendimeve të GJEDNJ, rezultoi se këto vendime janë likuiduar nga Fondi Rezervë për 14,305 mijë lekë, i 2 VGJEDNJ me 2 VKM. Likuidimi i tyre është bërë brenda afatit të daljes së VKM, ndërsa kamat vonesat janë llogaritur nga koha e daljes së VGJEDNJ, plus 3 muaj dhe marrjes së VKM. Vlera prej 169.45 mijë lekësh është

një shtesë e pa justifikuar në përdorimin e fondeve buxhetore, e që ka ardhur nga vonesa në trajtimin e këtyre procedurave nga Avokatura e shtetit dhe Këshilli i Ministrave. Trendi i mangësive dhe shkeljeve në përdorimin e Fondit Rezervë të Buxhetit të Shtetit për 8 vite rresht, rezultojnë si në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	Vlera e FRBSH	Shuma e fondeve me mangësi			Mangësitë dhe shkeljet :					
		gjithësej	Të filtruara	Në%/totalit	Pa relacion shpjeg	Pa preventiv	Pa miratim të MF	Shtesë buxheti	Shprehur kunder MFE	Të tjera
2012	1,510.34	1,633.27	814.85	54%	281.64	219.28	422.44	280.86	167.53	261.52
2013	1,958.35	1,509.72	383.45	20%	346.67	341.67	349.95	201.40	33.49	236.54
2014	1,492.42	1,301.03	700.56	47%	15.74	615.74	28.74	613.00	27.81	0.00
2015	1,378.25	2,426.11	1,058.71	77%	236.53	819.39	580.32	438.97	0.00	350.90
2016	1,595.82	2,331.47	789.47	49%	503.72	724.74	458.73	482.08	0.00	162.20
2017	2,301.88	812.37	438.60	19%	136.76	212.25	210.75	162.13	90.48	0.00
2018	1,497.25	1,725.38	926.55	63%	352.98	448.86	388.53	535.00	0.00	0.00
2019	2,056.42	198.88	118.25	6%	0.00	13.00	2.22	75.41	78.13	30.12

Shënim: Shuma e fondeve të përdorura e që kanë mangësi (të filtruara), janë më të vogla se shuma e fondeve me mangësi e shkelje gjithësej, sepse ka shumë VKM, që janë përdorur e kanë më shumë se një pasaktësi e shkelje, kështu që kemi bërë filtrimin e fondeve me mangësi e shkelje. Për vitin 2019 këtu nuk është evidentuar fondi për sistemin e drejtësisë.

Nga tabela e mësipërme në 8 vjet rresht të marrë në analizë rezulton se, në vitin 2019 mangësitë dhe shkeljet në vendimet e mara për përdorimin e fondit rezervë janë më të ultat e gjithë periudhës, pra kapin vlerën 118.25 milion lekë, ose sa 6% e vlerës totale të përdorimit të këtij fondi është përdorur me dokumentacion të mangët, apo me shkelje në përdorimin e tij. Megjithatë edhe këtë vit ka vlera të konsiderueshme të këtij fondi që përdoren si “shtesë buxheti” dhe “pa miratimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë”, duke sjellë pastaj dhe shkeljet e tjera që këto vendime merren pa preventiv dhe relacion përkatës, duke shkelur si ligjin organik të buxhetit dhe udhëzimin standart të tij.

Pra megjithëse mangësitë dhe shkeljet këtë vit janë më të vogla se vitet e mëparshme, vazhdojnë të alokohen VKM me dokumentacion jo të plotë e në kundërshtim me legjislacionin në fuqi.

2. Fondit Rezervë të Buxhetit të Shtetit, përdorur me VKM dhe shkresa të MFE për funksionimin e Sistemit të Drejtësisë:

Për herë të parë këtë vit është vlerësuar dhe dakortësuar nga Parlamenti, përcaktimi ligjor mbi mbështetjen financiare të reformës në drejtësi, si një nga objektivat me madhore të qeverisë dhe shtetit shqiptar. Ky përcaktim mundësonte krijimin e burimeve financiare për institucione, të cilat ende nuk ishin konstituar edhe pse ligjet e reformës në shumicën e tyre ishin miratuar. Krijimi dhe reformimi i Organeve të Qeverisjes së Sistemit të Drejtësisë, sipas ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, me objekt përcaktimin e parimeve dhe rregullave në lidhje me organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë Gjyqësor, të Këshillit të Lartë të Prokurorisë, të Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, të Këshillit të Emërimeve në Drejtësi, si dhe të Shkollës së Magjistraturës, kërkon realizimin e procedurave të parashikuara në këtë ligj, për përzgjedhjen dhe emërimin e këshillave përkatëse të këtyre organeve.

Nisur nga fakti që strukturat e institucioneve miratoheshin nga këto këshilla, që ende nuk ka një informacion dhe vendimarrje për godinat, ku do akomodohen punonjësit e tyre, në ligjin vjetor të buxhetit janë parashikuar burimet financiare historike të institucioneve ekzistuese dhe burimet shpesh financiare për funksionimin e këtyre institucioneve, pas reformimit të tyre.

Për vitin 2019, përdorimin i këtij fondi është miratuar me 4 VKM, në vlerë 321.23 milion lekë, nga 350,000 mijë lekë të programuara me aktin e fundit normativ, pra është përdorur me VKM, në masën 91.8% e fondit të planifikuar, ose është përdorur më pak se programimi përfundimtar për 28,770 mijë lekë.

Për këtë vit, përdorimin i këtij fondi është miratuar edhe me 2 shkresa të MFE, në vlerë 1,000 milion lekë, nga 1,000,000 mijë lekë të programuara me aktin normativ për këtë qëllim, pra është përdorur në masën 100% e fondit të planifikuar. Të përmbledhura me institucione, fondi rezervë për sistemin e drejtësisë është përdorur si në tabelën e mëposhtme:

Në mijë lekë

Nr.	Emërtimi i institucionit	Kodi instit.	Numri i VKM-ve	Fondi i përdorur	
				VI.e VKM	VI .e alokuar
1	ZABGJ	29	1	95.23	95.23
2	Këshilli i lartë i prokurorisë	35	1	108.00	108.00
3	Ministria e Brendëshme	16	1	100.00	100.00
4	Institucione të sistemit të drejtësisë	63	1	18.00	18.00
I	Shuma FR për drejtësinë me VKM		4	321.23	321.23
1	Prokuroria e përgjithëshme	28	1	600.00	600.00
2	ZABGJ	29	1	400.00	400.00
II	Shuma FR për drejtësinë me shkresa të MFE		2	1,000.00	1,000.00
I+II	TOTALI			1,321.23	1,321.23

Shënim: Tabela hartuar nga grupi i auditimit, në bazë të dhënave të subjektit.

Nga auditimi i këtyre dosjeve rezultoi:

a.Të gjitha praktikat e dosjeve të marra për auditim si nga arkiva e MFE edhe kopjet e tyre të mara nga Drejtoria e Analizës dhe Programimit Buxhetor, nuk janë të inventarizuara, për të treguar ecurinë se si është marrë një VKM për përdorimin e këtij fondi.

b.Për herë të parë këtë vit është vlerësuar dhe dakortësuar nga Parlamenti, përcaktimi ligjor mbi mbështetjen financiare të reformës në drejtësi. Ky përcaktim mundëson krijimin e burimeve financiare për institucione, të cilat ende nuk ishin konstituar edhe pse ligjet e reformës në shumicën e tyre ishin miratuar.

c.Krijimi dhe reformimi i Organeve të Qeverisjes së Sistemit të Drejtësisë, sipas ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, me objekt përcaktimin e parimeve dhe rregullave në lidhje me organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë Gjyqësor, të Këshillit të Lartë të Prokurorisë, të Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, të Këshillit të Emërimeve në Drejtësi, si dhe të Shkollës së Magjistraturës, kërkon realizimin e procedurave të parashikuara në këtë ligj, për përzgjedhjen dhe emërimin e këshillave përkatëse të këtyre organeve. Nisur nga fakti që strukturat e institucioneve miratoheshin nga këto këshilla, nuk ende ka një informacion dhe vendimarrje për godinat, ku do

akomodohen punonjësit e tyre, ndërsa në ligjin vjetor të buxhetit janë parashikuar burimet financiare historike të institucioneve ekzistuese dhe burimet shtesë financiare për funksionimin e këtyre institucioneve, pas reformimit të tyre.

Kështu llogaritja dhe preventivat e këtyre shpenzimeve janë bërë nga Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit/Drejtoria e Analizës dhe Programimit Buxhetor. Të gjitha burimet financiare shtesë të këtyre institucioneve, janë përlllogaritur duke u bazuar në diskutimet e zhvilluara në komisionet parlamentare gjatë vitit 2016, gjatë procesit të vlerësimit dhe miratimit të këtyre ligjeve, në bashkëpunim me mbështetje teknike për të vlerësuar koston e reformave në drejtësi, duke u konkluduar edhe me miratimin e draft-strategjisë përkatëse dhe me detaje këto diskutime dhe vlerësime janë pranë Kuvendit të Shqipërisë dhe Ministrisë së Drejtësisë, si institucioni përgjegjës për monitorimin e reformës në drejtësi. Ky fond është përdorur kryesisht për paga dhe për investime për bërjen e ambienteve të përshtatshme për punë.

Mënyrat e ndryshme të llogaritjes së shpenzimeve të personelit, vijnë nga përcaktimet e paqarta ligjore dhe për këtë problem ka një korrespondence që vazhdon edhe sot mes Kuvendit, Kryeministrisë dhe institucioneve Vetingut. Lidhur me këtë çështje në zbatimin e legjislacionit të përlllogaritjes së pagave bruto të stafit të institucioneve të rivlerësimit nga këto institucione dhe nga MFE, e cila nëpërmjet hartimit të dy projektvendimeve të dërguara për miratim në KM, në bazë të porosisë së lënë nga Komisioni i Ligjeve, duhet të bëjnë të mundur ndarjen e mirë të përgjegjësiave për zgjidhjen e paqartësive në këtë fushë.

Megjithë shqetësimin të MFE të trasmetuara kryeministrisë më 14.05.2019 për problematikat për buxhetimin e institucioneve të tjera të sistemit të drejtësisë, në të cilin janë shpjeguar risqet dhe vështirësitë që lidhen me rivlerësimet në ritje të pagave të OPGJ, e rivlerësim që nuk është i planifikuar. Prandaj do ishte domosdoshmeri takimi konsultues dhe dakortësues me Ministrinë e Drejtësisë, Kryeministrinë dhe Komisionin e Ligjeve për: -Detajimin e fondeve rezervë të institucioneve të drejtësisë, dhe rialokimet e strukturave të krimeve të rënda, nga Prokuroria e Përgjithëshme në SPAK;-Përcaktimin/parashikimin e trajtimit financiar të OPGJ;-Përcaktimin e një draft VKM për pagat e administratës gjyqësore, administratës së SPAK/Byro hetimi/ILD dhe administratës së Prokurorisë së Përgjithshme;

-Nxitjen e KLGJ për iniciimin e projekt udhëzimit për miratimin e tarifave gjyqësore, të cilat do të përcjellin të ardhura të shtuara për mbulimin e kostove financiare të reformës në drejtësi.

4.2.5 Fondi i të Përndjekurve Politikë

Fondi i të Përndjekurve Politikë për vitin 2019, referuar Tabelës së Treguesve Fiskalë është realizuar në vlerën 1,199 milionë lekë, nga 1,047 milionë lekë të planifikuara me ligjin nr. 99/2018 "Për buxhetin e viti 2019" ose 119% në raport me planin vjetor fillestar dhe 97% në raport me planin përfundimtar AN11. Me

ligjin fillestar të buxhetit fondi për rehabilitimin e të përndjekurve politik është planifikuar në vlerën 1,047 milion lekë. Me Aktin Normativ nr. 2 ky fond është planifikuar në vlerën 1,247 milion lekë, pra është rritur në vlerën 200 milion lekë ose 19% krahasuar me planin fillestar. Ndërsa me Aktin Normativ nr. 11, programimi përfundimtar i këtij fondi është 1,237 milion lekë, duke u ulur në vlerën 10 milion lekë.

Konstatohet se vlera e detyrimit të njohur nga shteti Shqiptar dhe i papaguar për ish të përndjekurve politik deri në fund të viti 2019 është 33,182 milion lekë. Nëse buxheti i këtij fondit do të vazhdojë me këtë rritje, ky detyrim do të mund të shlyhet vetëm pas rreth 32 vitesh. Për të ruajtur vlerën reale të kompensimit duke pasur në konsideratë kohën e gjatë, do të duhej që detyrimet e njohura ndaj kësaj shtrese të indekseshin me inflacionin.

4.2.6 Fondi për Zhvillimin E Rajoneve³⁰

Sipas Aneksit 3 bashkëlidhur ligjit nr. 99/2018 “Për Buxhetin e vitit 2019” Fondi i Zhvillimit të Rajoneve për vitin 2019, përbëhet nga granti konkurruese për arsimin dhe shpërndarja e fondeve kryhet nga Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve.

Edhe për këtë vit, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve megjithëse është burim financimi për disa programe buxhetore, nuk del si zë më vete në tabelën e treguesve fiskale. Të gjitha projektet e investimeve të cilat financohen nga FZHR raportohen të pa diferencuara dhe në një zë me të gjitha shpenzimet e tjera kapitale duke e bërë të vështirë identifikimin e vlerës së investimeve që janë financuar në vitin buxhetor nga FZHR. Edhe pas rekomandimeve të Kontrollit të Lartë të Shtetit situata në lidhje me raportimin e këtij fondi (FZHR), vazhdon të jetë e njëjtë si në vitet e kaluara.

Programi 09120 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)”

Alokimi i fondeve buxhetore për programin 09120 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)” referuar, Projekt-ligjit të Buxhetit, Ligjit për Buxhetin e vitit 2019 dhe ndryshimet e Akti Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019”, janë si në tabelë:

Tabela: Fondet buxhetore për programin 09120 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)”

Në mijë lekë

Emërtimi	Projekt-Buxheti	Ligjinr.99/2018	AN11	Fakti 2019
Projekte të reja FZHR	400,000	277,374	363,676	357,473
Projekte në vazhdim FZHR	1,230,000	1,302,626	1,229,320	1,184,789
Të tjera	90,000	140,000	127,553	117,553
Totali	1,720,000	1,720,000	1,720,000	1,659,815

Për vitin 2019, pavarësisht se vlera e programit 09120 “Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorin)” ka qenë e pandryshuar si në projektbuxhetin e vitit 2019 ashtu edhe në buxhetin e miratuar me Ligjin nr.99/2018, konstatohet se, lista e

³⁰ Nga auditimi i realizuar në MFE

detajuar e investime të çelura është e ndryshme nga lista e paraqitur në momentin e miratimit të projekt-buxhetit të vitit.

Nga auditimi u konstatua se: Projektet me kod M112821 “Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare në fshatin Godvi”, M112822 “Rikonstruksion i shkollës së fshatit Fshat”, M112823 “Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare Tregtan”, M112824 “Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare, fshati Seferan”, M112825 “Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare, Anastats Laska”, M112826 “Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare Karbunarë e Vogël”, M112827 “Rikonstruksion i shkollës Hekal”, M112828 “Ndërtim shkolle 9-vjeçare, Voskopoje”, M112829 “Rehabilitimi i shkollës 9-vjeçare “Sami Zgjani”, M112830 “Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare “Dritëro Agolli”, Bilisht”, M112831 “Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare, Fierzë”, M112832 “Rikonstruksion shkolle 9-vjeçare “Nënë Tereza”, Laknas”, në vlerën totale 277,622 mijë lekë edhe pse janë projekte në vazhdim nuk rezultojnë të jenë pjesë e listës së investimeve të miratuara në projekt-buxhetin e vitit, por janë çelur me Ligjin e Buxhetit.

Projekti me kod M111846 “Pajisje mobilierie dhe pajisje mësimore për arsimin parashkollor” me vlerë 20,000 mijë lekë, rezulton të jetë çelur me buxhetin e vitit 2019, pavarësisht se ky projekt nuk është pjesë e listës së investimeve të miratuara në projekt-buxhetin e vitit 2019.

Për projektin me kod M112688 “Fondi për Zhvillimin e Rajoneve 2018-2019 (Ndërtim të reja)”, vlera e çelur me ligjin e buxhetit është e ndryshme nga vlerat e investimit të miratuara në projekt- buxhetin e vitit.

Për projektet, me Kod M112551 “Pajisje mobilieri arsimit bazë”, M112746 “Shkollë e re, fshati Kërcisht, Dibër”, M112763 “Rikonstruksion + shtesë anësore 2 kate në shkollën Shënepremte, Divjakë”, M112764 “Rikonstruksion + shtesë anësore 2 kate në shkollën Kryekuq”, M112819 “Rindërtim i shkollës 9-vjeçare + ambiente sportive + kopsht, Qerret, Kavajë” të cilat janë në vazhdim nga viti i mëparshëm, vlerat e çelura me ligjin e buxhetit janë të ndryshme nga vlerat e investimeve të miratuara me projekt- buxhetin e vitit.

Tabela më poshtë paraqet projektet për të cilët vlera e çelur me ligj buxheti është e ndryshme nga vlera e miratuar me projekt-buxhetin e vitit 2019 për gamin 09120 “Arsimi bazë (përfshirë parashkollorin)”.

Në mijë lekë

Nr	Kodi	Përshkrimi	Projekt-ligj	Ligji nr. 99/2018	Diferenca
1	M112688	“Fondi për Zhvillimin e Rajoneve 2018-2019 (Ndërtim të reja)”	400,000	277,374	122,626
2	M112551	“Pajisje mobilieri arsimit bazë	50,000	20,000	30,000
3	M112746	Shkollë e re, fshati Kërcisht, Dibër”,	22,818	36,950	-14,132
4	M112763	Rikonstruksion + shtesë anësore 2 kate në shkollën Shënepremte, Divjakë	17,875	25,494	-7,619
5	M112764	Rikonstruksion + shtesë anësore 2 kate në shkollën Kryekuq’	17,494	25,494	-8,000
6	M112819	Rindërtim i shkollës 9-vjeçare + ambiente sportive + kopsht, Qerret, Kavajë	62,985	50,388	12,597

Programi 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm)”

Alokimi i fondeve buxhetore për programin 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm)” referuar, Projekt-ligjit të Buxhetit, Ligjit për Buxhetin e vitit 2019 dhe ndryshimet e Akti Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019”, janë si në tabelë:

Tabela: Fondet buxhetore, programi 09230 “Arsimi i Mesëm i përgjithshëm”

Në mijë lekë

Emërtimi	Projekt-Buxheti	Ligji nr.99/2018	AN.11	Fakti 2019
Projekte të reja FZHR	256,921	298,178	331,280	324,208
Projekte në vazhdim	732,079	660,822	598,639	589,817
Të tjera	73,000	103,000	132,081	122,081
Totali	1,062,000	1,062,000	1,062,000	1,036,106

Për vitin 2019, pavarësisht se vlera e programit 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm)” ka të njëjtën vlerë si në projekt-buxhetin e vitit ashtu edhe në buxhetin e miratuar, konstatohet se lista përfundimtare me vlerat e investimeve kapitale të miratuara sipas Ligjit të Buxhetit të vitit 2019, është e ndryshme nga lista e paraqitur në momentin e miratimit të projekt-buxhetit të vitit.

Nga auditimi u konstatua se: Për projektet me kod M112627 “Pajisje mobiliere arsimi i mesëm i përgjithshëm”, M112744 “Rikonstruksion i shkollës së mesme ‘5 Tetori’, Kuçovë”, M112748 “Rikonstruksion i shkollës së mesme Shtiqen”, M112750 “Rikonstruksion i shkollës ‘Asim Vokshi’, Bajram Curri”, M112759 “Rikonstruksion dhe shtesë anësore shkolla ‘Isa Alla’, M112761 “Rikonstruksion i shkollës + palestër shkolla “10 Korriku”, Dushk, Lushnjë”, M112762 “Rikonstruksion i shkollës ‘Dituria’, Krutje, Lushnjë”, M112768 “Rikonstruksion i shkollës artistike ‘Jakov Xoxa’, Fier”, M112775 “Rikonstruksion i shkollës së mesme ‘Muharrem Collaku’ Pogradec”, M112786 “Rikonstruksion+shtesë e shkollës Hajmel, V. Dejës”, M112787 “Rikonstruksion i konviktit ‘Ali Bytyci’, Pukë”, M112820 “Rikonstruksion dhe shtesë anësore e shkollës së mesme ‘Haxhi Qehaj’, Rrogozhinë” vlerat e çelura me ligjin e buxhetit janë të ndryshme nga vlerat e investimeve të miratuara në projekt- buxhetin e vitit 2019.

Projekti me kod M112688 ‘Fondi për Zhvillimin e Rajoneve 2018-2019 (Ndërtim të reja)’ është çelur me ligjin e buxhetit me vlerë të ndryshme nga vlera e investimit të miratuar me projekt-buxhetin e vitit 2019.

Tabela më poshtë paraqet projektet për të cilët vlera e çelur me ligj buxheti është e ndryshme nga vlera e miratuar me projekt-buxhetin e vitit 2019 për gamin 09230 “Arsimi i mesëm i përgjithshëm”.

Në mijë lekë

Nr	Kodi	Përshkrimi	Projekt-ligj	Ligji nr. 99/2018	Diferenca
1	M112688	‘Fondi për Zhvillimin e Rajoneve 2018-2019 (Ndërtim të reja)’	256,921	298,178	-41,257
2	M112627	Pajisje mobiliere arsimi i mesëm i përgjithshëm	33,000	63,000	-30,000
3	M112744	Rikonstruksion i shkollës së mesme ‘5 Tetori’ Kuçovë	21,938	20,901	1,037
4	M112748	Rikonstruksion i shkollës së mesme Shtiqen	8,993	8,527	0,466
5	M112750	Rikonstruksion i shkollës ‘Asim Vokshi’, Bajram Curri	40,871	39,537	1,334
6	M112759	Rikonstruksion dhe shtesë anësore shkolla ‘Isa Alla’	30,495	29,112	1,383
7	M112761	Rikonstruksion i shkollës + palestër shkolla “10 Korriku” Dushk, Lushnjë	41,719	39,800	1,919

8	M112762	Rikonstruksion i shkollës 'Dituria', Krutje, Lushnjë	22,114	2,701	19,413
9	M112768	Rikonstruksion i shkollës artistike 'Jakov Xoxa', Fier	26,543	1,550	24,993
10	M112775	Rikonstruksion i shkollës së mesme 'Muharrem Collaku' Pogradec	39,005	36,935	2,070
11	M112786	Rikonstruksion + shtesë e shkollës Hajmel, V. Dejës	37,790	32,048	5,742
12	M112787	Rikonstruksion i konviktit 'Ali Bytyci', Pukë	13,500	9,409	4,091
13	M112820	Rikonstruksion dhe shtesë anësore e shkollës së mesme 'Haxhi Qehaj'	85,272	77,968	7,304

Sa më sipër, konstatohet se janë ulur financimet për projektet në vazhdim që financohen nga FZHR dhe janë rritur financimet për projektet e reja që financohen po nga FZHR, në kundërshtim me pikën 5 të Aneksit nr. 3, bashkëlidhur Ligjit nr.99/2018 "Për buxhetin e vitit 2019", i ndryshuar, ku citohet se "Fondi i Zhvillimit të Rajoneve me përparësi duhet të financojë projektet e investimeve në proces" si dhe në kundërshtim me pikën "i", nenin 63 të Udhëzimit standard të buxhetit nr.9, datë 20.03.2018 "Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit" ku citohet se "Plani i investimeve i detajuar nga qeverisjes qendrore në nivel projekti mban parasysh këtë radhë prioriteti: "i" Projektet e investimeve në proces nga viti i kaluar".

Programi 09450 "Arsimi Universitar"

Sipas Projekt-ligjit të Buxhetit, ligjit për Buxhetin e vitit 2019 dhe bazuar në ndryshimin e Akti Normativ nr.11, datë 24.12.2019 "Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018, "Për buxhetin e vitit 2019", situata për programin 09450 "Arsimi Universitar" paraqitet si në tabelën më poshtë:

Tabela: Fondet Buxhetore, Programi 09450 "Arsimi Universitar"

Në mijë lekë

Emërtimi	Projekt-Buxheti	Ligjinr.99/2018	AN11	Fakti 2019
Projekte të reja FZHR	-	-	-	-
Projekte në vazhdim	131,634	161,634	267,747	194,656
Të tjera	408,366	378,366	8,753	8,753
Totali	540,000	540,000	276,500	203,409

Për vitin 2019, pavarësisht se vlera e programit 09450 "Arsimi Universitar" ka qenë e pandryshuar si në projekt-buxhetin e vitit ashtu edhe në buxhetin e miratuar, konstatohet se zërat dhe vlerat e investimeve kapitale të miratuara sipas Ligjit të Buxhetit të Vitit 2019, janë të ndryshme nga lista e paraqitur në momentin e miratimit të projekt-buxhetit të vitit.

Nga auditimi u konstatua se projekti me kod M112692 "Fondi Grand për Zhvillimin Institucional 2017-2019-2020, Fond për Zhvillimin e IAL" dhe projekti me Kod M112801 "Rikonstruksioni i ndërtesës së korpusit kryesor, Universiteti i Arteve, Tiranë", janë çelur me ligjin e buxhetit me vlerë të ndryshme nga vlera e investimit të miratuar me projekt-buxhetin e vitit 2019.

Vlera e programit 09450 "Arsimi Universitar" sipas Akti Normativ nr. 11, datë 24.12.2019 "Për disa ndryshime në ligjin nr. 99/2018 "Për Buxhetin e Vitit 2019, të ndryshuar" është 340,500 mijë lekë. Nga auditimi rezulton se për vitin 2019 plani përfundimtar me ndryshime i programit 09450 "Arsimi Universitar" është 276,500 mijë lekë, dhe jo 340,500 mijë lekë, duke reflektuar një diferencë në

vlerën 64,000 mijë lekë krahasuar me Aktin Normativ nr. 11 dhe Tabelën e Treguesve Fiskalë.

Konstatohet se diferenca krijohet si pasojë e transferimit të fondeve në vlerë 64,000 mijë lekë, në zbatim të VKM nr.372, datë 29.05.2019 ‘Për financimin e projektit rikonstruksion i godinave të studentëve në qytetet Shkodër, Elbasan, Vlorë, Korçë dhe Gjirokastër’, nga programi 09450 “Arsimi Universitar” te programi 06210 “Programe Zhvillimi”. Si përfundim Akti Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në ligjin nr.99/2018 “Për Buxhetin e Vitit 2019” nuk ka përfshirë dhe nuk ka reflektuar ndryshimet e VKM-së nr.372, datë 29.05.2019, për transferimin e fondit në vlerën 64,000 mijë lekë.

Programi 08140 “Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë”

Sipas Projekt-ligjit të Buxhetit, Ligjit për Buxhetin e vitit 2019 dhe bazuar në ndryshimin e Akti Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019”, situata për programin 08140 “Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë” paraqitet si në tabelën më poshtë:

Tabela: Fondet buxhetore, programi 08140 “Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë”

Në mijë lekë

Emërtimi	Projekt-Buxheti	Ligjinr.99/2018	AN11	Fakti 2019
Projekte të reja FZHR	-	-	-	-
Projekte në vazhdim	250,000	250,000	250,000	249,764
Të tjera	-	-	-	-
Totali	250,000	250,000	250,000	249,764

Për vitin 2019, vlera totale e programit 08140 “Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë” ka qenë e pandryshuar përgjatë vitit. Nga auditimi është konstatuar se vlerat e projekteve të investimeve të çelura me ligjin e buxhetit janë të njëjta me listën e investimeve të miratuara me projekt ligjin e buxhetit të vitit 2019.

Shpërndarja e Fondeve të Zhvillimit të Rajoneve

Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve gjatë vitit 2019 ka zhvilluar gjithsej 3 mbledhje më datat 28.02.2019, 27.03.2019, 17.04.2019, ku janë marrë gjithsej 4 vendime, nga të cilat:

1 vendim për shpalljen e thirrjes së parë për financimin e projekteve nga grantet “Arsim Bazë” dhe “Arsim i Mesëm”; 1 vendim për shpërndarjen e financimit të projekteve të reja miratimin e detyrave dhe funksionimit të sekretariateve teknike pranë ministrive dhe Fondit Shqiptar të Zhvillimit; 2 vendime për ndryshim të vendimeve të mëparshme.

Për vitin 2019, Komiteti për Zhvillim e Rajoneve ka marrë 1 vendime për shpërndarjen e fondeve dhe konkretisht Vendimin nr.2, datë 27.03.2019 “Për shpërndarjen e financimit për projektet e reja, Thirrja e parë për vitin 2019, grantet “Arsim Bazë”, “Arsim i Mesëm”. Sipas Vendimit të mësipërm rezulton se Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve për grantin “Arsim Bazë” ka shpërndarë fonde për 18 projekte në vlerë totale 1,275,115 mijë lekë, nga të cilat 346,676 mijë lekë do financohen nga buxheti i FZHR për vitin 2019. Ndërsa për grantin “Arsim i Mesëm”, Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve ka shpërndarë fonde për 15

projekte në vlerë totale 1,107,886 mijë lekë, nga të cilat 328,621 mijë lekë do financohen nga buxheti i FZHR për vitin 2019. Për vitin 2019, FZHR do të financonte 23 projekte të reja në vlerën totale 672,297 mijë, për dy programe buxhetor, si në tabelën e mëposhtme.

Tabela : Shpërndarja e projekteve të reja për FZHR sipas programeve

Në mijë lekë

Grantet	Projekt-buxhet	Ligj buxheti	Plani përfundimtar	Fonde të shpërndara nga KZHR	Fakt 2019
Arsimi bazë	400,000	277,374	363,676	343,676	357,473
Arsimi i mesëm dhe i përgjithshëm	256,921	298,178	331,280	328,621	324,208
Total Arsimi	656,921	575,552	694,956	672,297	681,681

Nga auditimi rezulton se Komiteti i Zhvillimit të Rajoneve për programin “Arsimi Bazë” ka shpërndarë fonde për 18 projekte të reja në vlerën 343,676 mijë lekë, ndërkohë që sipas ligjit të buxhetit, projekti arsimi bazë përfshirë parashkollorin për investime të reja që do të financohen nga FZHR është çelur në vlerën 277,374 mijë lekë, pra KZHR ka shpërndarë 66,302 mijë fonde më shumë se fondet e pasura në dispozicion për këtë program.

E njëjta situatë paraqitet edhe për programin “Arsimi i Mesëm i Përgjithshëm”, ku KZHR ka shpërndarë fonde për 15 projekte të reja në vlerën totale 331,280 mijë lekë, ndërkohë që sipas ligjit të buxhetit programi arsimi i mesëm i përgjithshëm për projektet e reja që do të financohen nga FZHR është çelur në vlerën 434,759 mijë lekë, pra KZHR ka shpërndarë 30,443 mijë fonde më shumë se fondet e pasura në dispozicion për këtë program, duke rritur riksun e krijimit të detyrimeve të prapambetura për këto projekte.

Grupi i auditimit analizoi pagesat e kryera gjatë vitit 2019, për projektet e financuara nga Fondi i Zhvillimit të Rajoneve për grantet e “Arsimit” ku u konstatua se për 24 projekte janë kryer 45 pagesa për fatura dhe detyrimeve të prapambetura të vitit 2017 dhe vitit 2018, në shumën 273,610,818 lekë, si në tabelën më poshtë.

Tabela: Detyrime të prapambetura për projektet e financuara nga FZHR për grantet e “Arsimit”

Në lekë

Nr.	Kodi i Projektit	Përshkrimi i Projektit	Detyrime të prapambetura, paguara 2019
1	M112606	Ambiente sportive Rikonstruksion i shkollës "Astrit Hyka", Kutall	21,518,602
2	M112640	Ambientet sportive+Rikonstruksion i plotë i shkollës së Mesme të Bashkuar Balldren, Lezhë	7,709,806
3	M112673	EKO Kampus Saranda	60,000,000
4	M112743	Kopshti i fëmijëve të qytetit Rrëshen	2,449,385
5	M112744	Përfundim i punimeve të ndërtimit të kopshtit në lagjen Besëlidhja	7,797,000
6	M112747	Përfundimi i punimeve të palestrës së shkollës "Nënë Tereza".	5,145,328
7	M112748	Rehabilitim i shkollës së mesme "Muharrem Collaku", Pogradec	1,359,512
8	M112751	Rikonstruksion dhe shtesë i shkollës së Mesme, lagja "Kastrioti" Fushë-Krujë	278,628
9	M112752	Rikonstruksion i konviktit "Ali Bytyci" Pukë	3,782,525
10	M112756	Rikonstruksion i shkollës "Avni Rustemi" Libohovë	35,113,795
11	M112758	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare "Asllan Shahini" Bashkia Gramsh	12,224,970

12	M112762	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare "Bardhyl Popa" Elbasan	10,885,500
13	M112768	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare "Demir Godelli", Peqin	843,461
14	M112769	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare Beslidhja , qyteti Ballsh	10,253,339
15	M112770	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare Iballe	2,207,594
16	M112775	Rikonstruksion i shkollës 9-vjeçare Qyteti i Ri, Bulqizë	3,961,055
17	M112777	Rikonstruksion i shkollës artistike "Jakov Xoxa"	2,238,404
18	M112782	Rikonstruksion i shkollës së mesme "5 Tetori" Kucovë	20,901,159
19	M112783	Rikonstruksion i shkollës së mesme, Shtiqen	8,527,200
20	M112784	Rikonstruksion i shkollave të njësishë administrative Shupenze, Bulqizë	28,208,178
21	M112787	Rikonstruksion i shkollës "Dituria" Krutje	2,701,701
22	M112789	Rindërtim i shkollës 9-vjeçare, fshati Letaj, B Has	18,333,226
23	M112791	Rindërtim shkolla 9-vjeçare, lagja frutikulture, bashkia Kamëz	1,060,849
24	M112798	Portat hyrëse për në UBT dhe Rrethimi i Kampusit Universitar, të Universitetit Bujqësor të Tiranës	6,109,601
TOTALI			273,610,818

Si pasojë e pagesave për detyrimeve të prapambetura për projektet e bashkë financuara nga Fondi i Zhvillimit të Rajoneve, investimet kapitale për programet 09210 “Arsim Bazë (përfshirë parashkollorin)”, 09230 “Arsimi i Mesëm (i përgjithshëm)”, 09450 “Arsimi Universitar”, 08140 “Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë” janë mbivlerësuar në vlerën 273,611 mijë lekë, në kundërshtim me nenin 61, paragrafi 6 të Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2018 “Për menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ku citohet se: “Metoda e njohjes së shpenzimeve dhe e të ardhurave, për qëllim të këtij ligji, ka të bëjë me:

a) njohjen e shpenzimeve korente dhe kapitale të vitit buxhetor në çastin e ndodhjes së tyre, pavarësisht nga data e pagesës”

Programi 06220 “Infrastruktura vendore dhe rajonale

Fondi për Infrastrukturën Vendore dhe Rajonale, i parashikuar si program buxhetor të Fondi Shqiptar i Zhvillimit është një mekanizëm konkurrues që mbështet politikën kombëtare të zhvillimit rajonal dhe vendor.

Për vitin 2019, shpërndarja e Fondeve për Infrastrukturën Vendore dhe Rajonale për projektet e reja kryhet nga Këshilli Drejtues i Fondit Shqiptar të Zhvillimit dhe jo më nga Komiteti i Zhvillimit të Rajoneve.

Sipas planifikimit buxhetor afatmesëm, projektbuxhetit, ligjit për buxhetin e vitit 2019 dhe bazuar në ndryshimet sipas Akteve Normative përkatëse, respektivisht Akti Normativ 2, datë 02.10.2019 “Për disa ndryshime në ligjin nr.99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019”; Akti Normativ 11, datë 24.12.2019, “Për disa ndryshime në ligjin nr. 99/2018, “Për buxhetin e vitit 2019” dhe krahasuar me realizimin faktik bazuar në tabelën fiskale të buxhetit të konsoliduar, situata për programin 06220 “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” paraqitet si më poshtë:

Në milion lekë

Infrastruktura Vendore dhe Rajonale	PBA e Rishikuar	Projekt Buxheti	Ligji i Buxhetit	AN 2	AN 11	Fakt 2019	Realizimi %
Viti 2019	5,000	5,000	4,500	3,100	2,400	2,017	84%

Për vitin 2019 vlera e buxhetit të planifikuar për programin 06220 “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” ishte 4,500 milion lekë. Referuar Aktit Normativ nr.2,

datë 02.10.2019 “Për disa ndryshime në ligjin nr.99/2018 “Për Buxhetin e Vitit 2019” buxheti për këtë program u ul me 1,400 milion lekë. Ndërsa referuar Aktit Normativ nr.11, datë 19.12.2018 “Për disa ndryshime në ligjin nr.99/2018 “Për Buxhetin e Vitit 2019” i ndryshuar, programi “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” u ul me 700 milion lekë dhe vlera totale përfundimtare e planifikuar këtij programi u bë 2,400 milion lekë.

Vlera e realizimit të programit 06220 është 2,017 milion lekë, krahasuar me planin fillestar është realizuar në masën 44.8% ndërsa krahasuar me plani përfundimtar është realizuar në masën 84%.

Sipas dokumentacionit të vënë në dispozicion rezulton se Këshilli Drejtues i Fondit Shqiptar të Zhvillimit ka marrë 2 vendime për miratimi e projekteve të reja zhvillimore për programin “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale”. Ministria e Financave dhe Ekonomisë me shkresën nr. 10779/2, datë 13.06.2019 ka çelur 385,010 mijë lekë fonde për projektin e ri me kod 18BP002 “Rikufikim i Sheshit Italia, Tiranë”, kurse me shkresën nr. 14648/1, datë 07.08.2019 ka çelur në total 1,306,247 mijë lekë fonde për 12 projekte të reja të miratuar me Vendimin nr. 185, datë 25.07.2019 të Këshillit Drejtues të Fondit Shqiptar të Zhvillimit.

Nga auditimi është konstatuar se kontratat për 5 projekte të reja (në vlerën 1,558,509,966 lekë) të programit 06220 janë lidhur pas datës 15 Tetor 2019. Tabela në vijim paraqet në mënyrë analitike projekte të bashkë financuara nga programi “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale”, kontrata e të cilave është lidhur pas datës 15 Tetor 2019.

LM	Kodi	Përshkrimi i Projektit	Kontrata		Fakt 2019 (lekë)
			Vlera totale (lekë)	Data	
56	18BP003	Përmirësimi i aksit turistik dhe lehtësimi i trafikut në zonat urbane në rajonet veriore	218,914,644	22.10.2019	60,772,380
56	18BP006	Përmirësimi i infrastrukturës rrugore në funksion të zhvillimit të turizmit dhe agroturizimit në Rajonin 4	421,287,293	22.10.2019	23,773,128
56	18BP009	Përmirësimi i infrastrukturës në zonat turistike të rajonit qendror dhe lehtësimi i trafikut në zonat urbane të tij	294,278,397	28.10.2019	23,773,128
56	18BP010	Rivitalizimi urban dhe përmirësimi aksit në zonat me aktivitet bujqësor në Rajonin 3	312,014,816	31.10.2019	16,873,237
56	18BP011	Përmirësimi i aksit në zonat me aktivitet të lartë bujqësor të Myzeqesë	312,014,816	31.10.2019	47,685,869
TOTALI			1,558,509,966		172,887,742

Lidhja e 5 kontratave në vlerën totale 1,558,510 mijë lekë nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit pas datës 15 Tetor është në kundërshtim me nenin 54 të Ligjit nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ku citohet se “....Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme mund të ndërmarrë angazhime të reja gjatë vitit buxhetor, por jo më vonë se data 15 tetor e çdo viti buxhetor”.

Për vitin 2019, konstatohet se fondet për projektet e investimeve të bashkë financuar nga FZHR, të cilat janë në vazhdim nga vitet e kaluara janë çelur përgjatë periudhës Prill-Shtator. Gjithashtu konstatohet se me miratimin e

Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, janë transferuar fondet nga njëri projekt investimi në tjetrin brenda të njëjtit program buxhetor në vlerën totale 3,189,924 mijë lekë. Tabela në paraqet në mënyrë analitike shkresat për rialokimin e shpenzimeve kapitale si dhe vlerat përkatëse.

Në mijë lekë

Nr	Programi	Shkresa	Datë	Subjekti	Projekte	Vlera Totale
1	06220	5987/1	26.04.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet në vazhdim	15	294,058
2	06220	7680/1	03.05.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet në vazhdim	12	288,159
3	06220	9676/1	30.05.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet në vazhdim	7	319,318
4	06220	10779/2	13.06.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për vitin 2019	1	385,010
5	06220	12900/18	29.07.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet e financuara nga FZHR deri më vitin 2014	20	400,260
6	06220	5080/4	10.09.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet e financuara nga FZHR deri më vitin 2014	5	79,677
7	06220	21062/1	10.12.2019	Akordimi i investimeve nga programi Infrastruktura Vendore dhe Rajonale, për projektet në vazhdim dhe projektet e financuara nga ish FZHR	28	626,260
8	06220	21136/11	31.12.2019	Në zbatim të aktit Normativ nr. 11	27	797,182
TOTALI					115	3,189,924

Çelja e fondeve për projektet e investimeve kapitale të cilat janë në vazhdim pas muajit Prill, si dhe rialokimet e shpeshta të fondeve midis projekteve, rrisin riskun e krijimit të detyrimeve të prapambetura.

Nga auditimi i pagesave të kryera gjatë vitit 2019, për projektet e financuara nga Fondi i Zhvillimit të Rajoneve për programin 06220 "Infrastruktura Vendore dhe Rajonale" u konstatuan se për 62 projekte janë kryer 75 pagesa për fatura të viteve 2013-2018, në shumën totale 1,064,266,046 lekë, trajtuar më hollësisht në tabelën më poshtë.

Tabela: Detyrime të prapambetura për projektet e financuara nga FZHR për programin 06220

Në lekë

Nr	Kodi i Projektit	Përshkrimi i Projektit	Detyrime të prapambetura, paguara 2019
1	M990472	Asfaltim Rruga Zicisht Fitore	13,505,000
2	M991059	Itinerare këmbësorësh me pistë vrapimi dhe biçikletash në Parkun e Liqenit Artificial	18,244,309
3	M991061	Korsi biçikletash në rrugën e Kavajës dhe rrugën e Dibrës	25,256,184
4	M991066	Linearizimi i menaxhimit të aseteve në institucionet e varësisë të Bashkisë Tiranë	41,054,078
5	M991069	Ndërrhyrje polifunksionale në lagjen "Xhevdet Nepravishta" loti I	25,902,286
6	M991074	Nderim ure pasarele Bracan	7,962,144
7	M991080	Ndërtim dhe rikonstrukcion i rrugës që lidh rrugën "Reshit Petrela" me rrugën "Skënder Kosturi"	25,440,000
8	M991081	Ndërtim i Kanalit dhe l rruges nga rrg. " Dalip Topi " deri ne rrg. " Marie Kraja " (rrg. Kokonozeve	8,817,758
9	M991082	Ndërtimi i rrugës Gramoz Pashko	1,046,425
10	M991087	Ndërtimi i Unazës Jug- Lindore te Qytetit Corovode Faza E Pare	23,365,386
11	M991096	Ndërtim pasarele ne Porocan	5,589,599
12	M991098	Ndertim Trotuar ne veri te rruges Nacionale Cerrik – Elbasan	7,390,964

13	M991107	Ndërtimi i "Parkut Japonez dhe kopshteve të komunitetit"	39,412,435
14	M991116	Ndërtimi i bulevardit "Petro Nini Luarasi"	10,759,611
15	M991117	Ndërtimi i rrugëve të "Kosovarëve" (Faza I)	5,739,678
16	M991124	Ndërtimi i Unazës së Re në Qytetin e Roskovecit	11,343,136
17	M991140	Përmirësim i infrastrukturës vendore dhe rivitalizim i hapësirave publike në zonën pranë Pallatit të Kulturës	1,530,394
18	M991141	Plan.rrug.&uj.s.Qend.Koplik-Rrethrr.supert.-rr.Boge	19,546,481
19	M991142	Rehabilitimi i rrugës së fshatit Zahrisht	65,081,870
20	M991146	Rik - Asfaltim Rrugës Deshiran Gjollene	12,759,351
21	M991156	Rikonstruksion Asfaltim i rruges Shkolla Farke Kryqezim Helikopterat Lagjia e re e liqenit	23,278,824
22	M991158	Rikonstruksion i rruges Celepias Kurtaj Fshati Bregaj	13,708,990
23	M991160	Rikonstruksion i rruges Delvine-Rusan	18,058,726
24	M991161	Rikonstruksion i rrugës Drenove - Fushe- Drenove Mal	13,142,088
25	M991162	Rikonstruksion Rruga Shkolla Ciflik – Arrez	16,237,691
26	M991163	Rikonstruksion rruga hyrëse Tushemisht	6,009,273
27	M991165	Rikonstruksion Rruga Poloske-Perparimaj-Cipan	33,955,202
28	M991169	Rikonstruksioni i rrugës së Qelqit	14,205,284
29	M991171	Rikonstruksioni i rrugëve brenda në Rrogozhinë (faza e II dhe faza e III)	3,261,776
30	M991185	Rikonstruksion dhe asfaltim i rrugës Krasta e Madhe	28,634,173
31	M991194	Rikonstruksioni i Rrugës Tahir Gashi	3,368,005
32	M991203	Rikualifikim i Qendrës së Qytetit Cërrik, Loti 1	5,976,383
33	M991208	Rikualifikim urban i bllokut nr.1 (Lapraka), kufizuar me rrugët "Don Bosko" - Shinat e Trenit (Filanto) - "Turhan Pashë Përmeti" - "Ibrahim Pashë Bushatlliu" - "Lord Bajron"- "Riza Cuka" - "Learton Vathi" - "Pandi Dardha"- "Dritan Hoxha"	2,666,808
34	M991216	Rikualifikim urban i bllokut që kufizohet nga rruga "Elbasanit"- "Stavri Vinjaku"- "Pjetër Budi"- "Ali Visha", NJA 2	45,549,836
35	M991225	Rikualifikim urban, Shetitorja Eilson, Shengjin	9,224,318
36	M991231	Rikualifikimi i hapësirave midis Kuartallit nga Rruga "Skënderbej" deri në rrugën "Mars 91" e hapësira deri tek rruga e Portit, si dhe sistemimi i ujërave të bardha deri tek Ura e Dajlanit, Faza 1	23,997,999
37	M991312	Rikualifikimi i hapësirave midis Kuartallit nga rruga "Skënderbej" deri në rrugën "Mars 91" e hapësira deri tek rruga e Portit, loti II	200,000
38	M991318	Rikualifikimi urban i Sheshit Skënderbej (Faza II)	345,685
39	M991379	Rinovim i infrastrukturës së bulevardit "Elez Isufi", rrugës "Safet Zhulali" dhe rrugës së "Muzeut"	162,135
40	M991398	Rruga Auto Kthelle e Eper Varreza	65,350,755
41	M991400	Sist. asfaltim i rrugëve të brendshme të qyt. Klos (Faza e I Loti 1)	3,329,647
42	M991401	Sist.asf.rruga Çek-Dedaj	27,127,814
43	M991420	Sist.Asfaltim Rruga Auto-troje	24,977,901
44	M991440	Sistem asfalt Rruga 8-Marsi Shijak	486,780
45	M991441	Sistemi elektronik i inventarizimit, regjistrimit dhe përdorimit të aseteve të Bashkisë Tiranë	853,483
46	M991467	Sistemim asfaltim rruga Borovjan Deshat	6,516,000
47	M991468	Sistemim Asfaltim rruga e fshatit Leminot (faza I)	18,642,000
48	M991479	Sistemim Asfaltim Rruga Hekurudha Kufi Ndares me Kamzen	16,057,123
49	M991491	Sistemim Asfaltim Rrugës Marqinet Qendra e Mbylljes për të Huaj Karreq	3,491,837
50	M991510	Sistemim asfaltim rrugë Gorice e Madhe	31,673,460
51	M991513	Sistemim asfaltim rrugë Verzhë	11,957,058
52	M991518	Sistemim asfaltim, ndërtim i korsisë së biçikletave dhe ndriçim i rrugës hyrëse të qytetit, Loti I (segmenti Elbasan-Peqin dhe unazës së qytetit)	18,010,273
53	M991523	Sistemim dhe ndriçim i rrugës së "Malit të Krujesë"	36,865,200
54	M991525	Sistemim i lagjes pas pallatit të kulturës	12,782,408
55	M991526	Sistemim i rrugës "Brigada e VIII"	26,660,208
56	M991528	Sistemim, Asfaltim Rruga Qeha - Mangull - Gurrë e Madhe	1,949,049
57	M991537	Unaza lindore e Kavajës	18,513,097
58	M991540	Unaza Prrrenjas Fshat-Katiel	2,134,903

59	M560458	Përmirësimi i transportit dhe infrastrukturës ndërlidhëse Qaf Shtamë-Burel (Loti 2.1)	9,366,309
60	M991099	Rikonstruktion Rruga Kuman-Luar-Vidhisht-Bashkia Roskovec	37,788,975
61	M990743	Rikonstruktion Rruga Q.Kamez Çerkeze	24,999,725
62	M991171	Rikonstruktion i rruges Delvine-Rusan	33,001,756
TOTALI			1,064,266,046

Si pasojë e pagesave për detyrimeve të prapambetura, investimet kapitale për vitin 2019 në lidhje me programin 06220 “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” janë mbivlerësuar në vlerën 1,064,266 mijë lekë, në kundërshtim me nenin 61, paragrafi 6 të Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2018 “Për menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ku citohet se: “Metoda e shpenzimeve dhe e të ardhurave, për qëllim të këtij ligji, ka të bëjë me: a) njohjen e shpenzimeve korente dhe kapitale të vitit buxhetor në çastin e ndodhjes së tyre, pavarësisht nga data e pagesës”.

Kontrolli i Lartë i Shtetit me qëllim verifikimin e plotë të detyrimeve të prapambetura të njërive të vetëqeverisjes vendore ka kërkuar nga Bashkitë të vetë-deklarojnë detyrimet e prapambetura sipas llojit të detyrimit. Sipas vetë-deklarimit të Bashkive në fund të vitit 2019 detyrimet e prapambetura për projektet e investimit që bashkëfinancohen nga Fondi i Zhvillimit të Rajoneve janë të paktën 790 milion lekë.

Nga auditimi konstatohet se 4 projekte shërbimi dhe studimi, në programin 06220 “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale” janë klasifikuar në llogarinë ekonomike 231, si investime për rritjen e aktiveve afatgjata materiale. Tabela në vijim paraqet në mënyrë analitike këto projekte.

LM	Kodi	Përshkrimi i Projektit	Llogaria ekonomike	Fakt 2019 (lekë)
56	18BP008	Mbështetje për programin (kosto operacionale)	231	100,500,000
56	18BP013	Shërbime mbikëqyrje dhe kualidimi	231	2,586,580
56	18BP014	Shërbime projektimi dhe oponence	231	2,477,500
56	M560346	Studime dhe projekttime për projekte të Fondit të Zhvillimit të Rajoneve	231	3,293,500
TOTALI				108,857,580

Duke ju referuar përshkrimit të 4 projekteve të mësipërm në vlerën totale 108,858 mijë lekë, kemi të bëjmë me fonde të cilat janë shpenzuar për rritje e aktiveve afatgjata jo-materiale dhe jo rritjen e aktive afatgjata material, pra projektet e mësipërme duhet të ishin klasifikuar në llogarinë 230 dhe vlera 108,858 mijë lekë përfaqëson keqklasifikim.

4.2.7 Fondi i Sigurimeve Shoqërore (ISSH)³¹

1. Buxheti i vitit 2019, krahasuar me tavanet e vendosura dhe treguesit e vitit 2018, si dhe realizimi në fakt paraqitet në tabelën e mëposhtme:

³¹ Raportohen treguesit e konfirmuar ne MFE

Në milionë lekë

Nr.	Emërtimi	2018			2019			Diferenca e Faktit 2019 me:	
		Mir. KA	Plani me #	Fakti	Tavanet	Aprovuar	Plani me #	Fakti	Plani me # Fakti 2018
I	Totali i shpenzimeve:	126,086	127,360	125,364	133,340	133,088	133,378	131,238	(2,139.82) 5,874.20
1	Shpenz për përfitime	107,755	105,850	105,426	112,878	113,286	112,836	112,027	(809.03) 6,600.79
2	Shpe për prog.të tjera	10,134	13,453	13,082	11,721	9,971	11,961	11,723	(237.54) 1,358.82
3	Shp për skemën suppl.	5,721	5,507	4,722	6,122	7,213	5,963	5,195	(768.85) 472.62
4	Shpenzime administ	2,476	2,550	2,134	2,618	2,618	2,618	2,294	(324.39) 159.61
II	Totali i të ardhurave	126,086	127,360	128,139	133,340	133,088	131,211	131,067	-144 2,928
1	Nga kontributet	74,657	78,536	79,340	83,142	84,342	84,342	84,199	(143.11) 4,858.89
2	Nga buxheti i shtetit	51,429	48,824	48,799	50,198	48,746	46,869	46,868	(1.00) (1,930.60)
III	Te ardhura - Shpenzime	-	-	2,775.00	-	(0.00)	2,166.62	170.90	1,995.71 (2,945.90)

Burimi: Drejtoria e Financës në ISSH

Të hyrat në fondin e sigurimeve shoqërore për vitin 2019 janë programuar nga tre burime: të ardhura nga kontributet direkte e të ardhurat të tjera; të hyra nga transferta e buxhetit të shtetit si dhe përdorimi i autorizuar me ligj i rezultatit pozitiv të vitit 2018, për financimin e një pjese të shpenzimeve të vitit 2019. Në total, të hyrat në fondin e sigurimeve shoqërore, për vitin 2019 rezultojnë 133,173 milionë lekë, kundrejt 133,378 milionë lekë të programuara, ose të realizuara në masën 99,8% të programimit. Sipas përgjegjësisë së mbledhjes së të ardhurave

Të ardhurat e programuara për vitin 2019, të ndara sipas përgjegjësisë, janë realizuar si më poshtë:

Për ISSH, të ardhurat ishin programuar 3,320 milionë lekë dhe u realizuan 3,416 milionë lekë ose 103%, me një tejkalim prej 96 milionë lekë. Nga të cilat:

- Të ardhurat për sigurimet shoqërore ishin programuar 3,010 milion lekë dhe u realizuar 3,354 milion lekë ose 111% me një tejkalim prej 344 milion lekë;
- Të ardhurat për sigurimet shëndetësore ishin programuar 310 milion lekë dhe u realizuan 62 milion lekë ose 20% me një mosrealizim prej 248 milion lekë.

Për DPT, të ardhurat ishin programuar 81,332 milion lekë dhe u realizuan 80,844 milion lekë ose 99 %.Të ardhurat e programuara për subjektet në përgjegjësi të ISSH janë realizuar në masën 103 %, me një tejkalim prej vetëm 96 milion lekë. Realizimi i të ardhurave është rrjedhojë e tejkalimit të të ardhurave nga sigurimi vullnetar dhe nga tejkalimi i të ardhurave “Të tjera”.Transferta nga buxheti i shtetit për fondin e sigurimeve shoqërore është tërhequr në shumën 46,868 milionë lekë, nga 47,393 milion lekë që ishte planifikuar, pra për 62 milionë lekë më pak, ose në masën 99,9% ndaj planit, ndërsa krahasuar me vitin 2018 transferta e buxhetit të shtetit është ulur me 525 milion lekë.

Si burim financiar i mbulimit të shpenzimeve të ISSH është përcaktuar edhe shuma 2,106 milionë lekë si financim i brendshëm me burim nga rezultati financiar pozitiv i vitit 2018, i miratuar me Aktin Normativ nr. 11, datë 19.12.2019.

Shpenzimet për përfitime në vitin 2019 janë realizuar në shumën 131,238 milionë lekë, nga 125,364 milionë lekë në vitin 2018, prej të cilave:

-Shpenzimet për përfitime u realizuan në shumën 111,868 milionë lekë, nga 105,426 milionë lekë në vitin 2018; Shpenzimet për programe të veçanta u realizuan në shumën 11,723 milionë lekë, nga 13,082 milionë lekë në vitin 2018; Shpenzimet për skemat suplementare u realizuan në shumën 5,355 milionë lekë, nga 4,722 milionë lekë në vitin 2018; Shpenzimet administrative u realizuan në shumën 2,293 milionë lekë, nga 2,134 milionë lekë në vitin 2018;

Shpenzimet në total në vitin 2019 janë rritur në vlerë me 5,874 milionë lekë, ose në përqindje 4.7% më shumë se në vitin 2018. Në raport me PBB shpenzimet totale në vitin 2019 në krahasim me vitin 2018 janë rritur me 7.8 %. Faktorët që kanë çuar në rritjen e shpenzimeve janë: rritja e numrit të përfituesve, indeksimi i përvitshëm, zgjerimi i skemës së kompensimit të çmimit të energjisë elektrike dhe shpërblimi i fundvitit për pensionistët.

Shpenzimet sipas skemave paraqiten:

Shpenzimet për skemën e qytetit (për pensione; për sëmundje; barrë lindje dhe aksidente e sëmundje profesionale) janë realizuar në shumën 99,954 milionë lekë, nga 100,828 milionë lekë që ishin programuar, ose në masë 99%, me një mosrealizim në shumën 874 milionë lekë.

Shpenzimet për skemën e fshatit (për pensione; barrë lindje) janë realizuar në shumën 13,383 milionë lekë, nga 13,518 milion lekë që ishin programuar, ose në masë 99%, me një mosrealizim në shumën 135 milionë lekë.

Deficiti i skemës së pensioneve për vitin 2019, ka rezultuar në shumën 27,921 milionë lekë, ose 1,062 milionë lekë më pak se plani prej 28,983 milionë lekë, ndërsa krahasuar me vitin 2018, ku deficiti ishte 26,966 milionë lekë, ky tregues është rritur me 955 milionë lekë, apo me 3.5% më shumë. Në raport me PBB ky tregues rezulton me 1.66 pikë, kundrejt 1.63 pikë që ishte në vitin 2018, pra me një përkeqësim me 0.03 pikë.

Rezultati financiar i vitit 2019 për ISSH është 1,935 milionë lekë, i pa miratuar ende nga Këshilli Administrativ i ISSH.

2. Në fund të vitit 2019³², debitorët për sigurimet shoqërore nga organet tatimore rezultojnë në shumën 12.6 miliardë lekë, ndërkohë që deficiti i skemës së qytetit, për vitin 2019, ka rezultuar në shumën 18.1 miliardë lekë, pra niveli i borxhit në raport me deficitin vjetor, llogaritet sa 70% e deficitit të skemës së qytetit. Në vitin 2019, për skemën e qytetit, numri i subjekteve debitorë arriti në 86,558 subjekte, ose 13,818 subjekte më shumë se në vitin 2018. Shuma totale e debisë në vitin 2019 arriti në 12.6 miliardë lekë ose 0.7 miliardë lekë më shumë se në vitin 2018. Numri i subjekteve debitorë është rritur me 19%, ndërkohë që debia është rritur në masën 5.9% krahasuar me vitin 2018.

Borxhi prej 12.6 miliardë lekë u përket 86,558 subjekteve, prej të cilave: 39,626 subjekte ose 46% e tyre janë subjekte aktive, me një debi në shumën 6,4 miliardë lekë, ose 51% e debisë totale; 35,897 subjekte, ose 41% e tyre janë subjekte

³² Raportohen rezultatet e auditimi në DPT

pasive me një debi në shumën 5,7 mld lekë, ose 45% e debisë totale(diferenca prej 13% janë subjekte të çregjistruar/kërkesë për cregjistrim/falimentuar).

Subjekte buxhetorë debitorë për kontributet e sigurimeve shoqërore rezultojnë 492 subjekte, me debi totale në shumën 452 milion lekë, nga 723 subjekte që ishin në vitin 2018. Nga 492 subjekte buxhetore debitorë për sigurimet shoqërore, 200 subjekte ose 40.6% të subjekteve e kanë principalin 0, që do të thotë, në këto subjekte nuk ka punëmarrës të pasiguruar. Debia totale e këtyre 200 subjekteve buxhetore me detyrim principal 0, në shumën 59.8 milion lekë, konsiston në 23.7 milion lekë gjoba dhe 36 milion lekë interesa. Nga subjektet shtetëror buxhetorë dhe jobuxhetorë debitorët më të mëdhenj mbeten Repartet Ushtarake; Bashkitë/Komunat; Ndërmarrjet e Ujësjetllës Kanalizimeve dhe Klubet e Futbollit.

Subjektet juridike debitorë kanë arritur në numër në 22,346 subjekte, rezultojnë të jenë rritur me 20% nga viti 2018 (18,621 subjekte debitorë në vitin 2018). Subjektet juridike paraqiten me debi në shumën 8.1 miliardë lekë, ose sa 64% e totalit të debisë. Pas 22,346, subjekteve juridike debitorë qëndrojnë individë të punësuar në këto subjekte të cilët për këtë pjesë detyrimi të palikuiduara nuk mund të përfitojnë nga skema e sigurimeve shoqërore. Ndër 50 subjektet juridike debitorë me debinë më të lartë përmendim: ARMO, ALSAT, AGONSET, VITRINA, të pasqyruar si më poshtë:

Nr	Subjekte biznes i madh	Detyrimi	Gjoba	Interesa	Debia
1	A.R.M.O.	332,616	6,019	2,505	341,140
2	ALSAT	106,802	30,281	20,945	158,028
3	AGONSET	125,399	3,788	1,263	130,450
4	Filanto Albania	62,550	21,223	13,281	97,054
5	VITRINA	65,816	17,546	6,012	89,374
6	KUID	52,356	16,805	14,555	83,716
7	KUARTA	46,344	8,968	6,552	61,863
8	IONIAN REFINING AND TRADING COMPANY - IRTC	45,692	9,065	2,579	57,336
9	TOP BAST	52,177	3,344	896	56,416
10	M U K A	34,636	9,297	2,701	46,634
11	FLAMURTARI Football Club	32,147	4,180	1,672	38,000
12	Dega ne Shqipëri e AEGEK CONSTRUCTIONS S.A	23,515	6,032	7,718	37,265
13	BELLE AIR	26,062	7,706	2,607	36,376
14	CRIVAN FORING TRADE	23,422	#VALUE!	9,614	33,035
15	KLAJDI 2006	20,464	4,809	7,692	32,965
16	KOLEGJI UNIVERSITAR PAVARËSIA VLORE	24,630	3,088	5,012	32,730
17	ALBANIAN AIRLINES	20,493	5,040	5,199	30,732
18	PATRIK	24,465	4,466	1,371	30,303
19	AMADEUS GROUP	23,475	2,578	1,052	27,105
20	MANIFAKTURA 7	23,285	2,329	1,393	27,007
21	CARDIO & DIAGNOSTIC CENTER HAMBURG / TIRANA (CDC)	20,903	4,140	1,882	26,925
22	CERTIFIED SOLUTIONS CORPORATION	24,960	1,554	199	26,713
23	CITYPARK	24,079	1,138	371	25,588
24	I.SH.P.K. KONSTRUKSIONE METALIKE	18,650	4,131	2,367	25,148
25	GLOBE EILLIAMS-AL	17,105	5,276	1,994	24,374
26	INTERBAST	19,284	3,787	569	23,640
27	A & B GRUP	16,869	3,034	2,313	22,216
28	SHALA-E-CO	18,457	2,671	723	21,851
29	FULLPET	15,109	4,294	1,445	20,848
30	ISUFAJ- 2004 Total	20,451	34	9	20,494
31	B & T SHOES	14,055	3,185	2,013	19,253
32	ORTI	16,735	1,831	552	19,118
33	ATELIER LOUIS DE PARIS	18,426	191	127	18,744

34	AMADEUS PALACE	17,725	260	194	18,180
35	Tirana Travel	14,802	2,309	1,043	18,154
36	HORGITINO	11,454	3,600	3,056	18,110
37	Universiteti Nderkombetar i Tiranes HENRI	14,223	2,724	968	17,915
38	PACANI	13,923	2,159	1,454	17,536
39	XIBRITEX	13,923	2,006	742	16,671
40	VELLEZIT KOKAJ	11,597	3,216	1,171	15,985
41	JUSTICIA	12,389	2,345	1,071	15,805
42	LUBIMA	14,200	1,043	440	15,682
43	Amarild Braka	13,229	1,810	561	15,600
44	NOKU-O-S-2008	12,152	1,332	1,843	15,326
45	IVNO-1100	15,053	38	8	15,099
46	Eksel	11,360	2,441	1,167	14,968
47	THE ARLA	8,748	4,415	1,776	14,939
48	SHKENDI	13,212	1,020	414	14,645
49	KERCUKU	8,904	2,424	3,021	14,349
50	ORMARS 2000	12,574	1,276	486	14,336
	TOTALI	1,630,894	236,244	148,599	2,015,737

Burimi DPT

Është përgjegjësia e strukturave përgjegjëse në DPT-së dhe DRT-ve, të cilat duke vepruar në kundërshtim me përcaktimet e neneve 4 dhe 14 të Ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar dhe neneve 3;4 & 14 të Ligjit nr. 9136, datë 11.09.2003 “Për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, nuk kanë realizuar mbledhjen dhe transferimin në fondin e sigurimeve shoqërore të shumës prej 12.6 miliardë lekë, e cila nga njëra anë përbën të ardhura potencialisht të munguara për fondin e sigurimeve shoqërore dhe nga ana tjetër pas kësaj shume qëndrojnë një numër i konsiderueshëm punëmarrësish, të cilët në këto kushte nuk mund të përfitojnë nga skema e sigurimeve shoqërore.

Mos pagesat e kontributeve nga ana e punëdhënësve për punëmarrësit e tyre, krijojnë deficit në fondin e sigurimeve shoqërore në tërësi dhe në mbulimin e shpenzimeve të programuara për pagesat e pensioneve në veçanti. Pas borxheve të subjekteve debitorë qëndrojnë një numër i konsiderueshëm punëmarrësish, të cilët në këto kushte nuk përfitojnë, jo për fajin e tyre, nga skema e sigurimeve shoqërore.

Duke qenë se përgjegjësia për mos marrjen e masave për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në Republikën e Shqipërisë është qartësisht e adresuar në strukturat e shtetit, atëherë individët e dëmtuar do të drejtohen gjykatës dhe për pasojë sistemi dhe buxheti i shtetit do të ekspozohen përpara një risku të lartë financiar. Rruga gjyqësore e individëve të dëmtuar kundër shtetit nuk është evidentuar deri më sot por nuk do të thotë se nuk do të ndodhë në të ardhmen e afërt, përderisa e drejta e garanton.

4.2.8 Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor³³

Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor është i vetmi institucion publik dhe autonom, i cili menaxhon dhe zhvillon skemën e sigurimit

³³ Raportohen treguesit e konfirmuar në auditimin në MFE

të detyrueshëm të kujdesit shëndetësor në Shqipëri. FSDKSH financon shërbimet shëndetësore nga ofrues publikë dhe privatë, në përputhje me politikat kombëtare të kujdesit shëndetësor. Për përmbushjen e misionit të Fondit, në vitin 2019 i është planifikuar një buxhet prej 42,487 milionë lekë, i cili është realizuar në shumën 42,119 milionë lekë.

1. Programimi i buxhetit afat mesëm 2019-2021 dhe programimi i vitit 2019 në këtë institucion është pjesë përbërëse e dy programeve buxhetore të MSHMS, megjithse zënë 80% të programeve për shëndetësinë nuk janë programe më vete, me struktura të grupit të menaxhimit të programeve, ku të programojnë si treguesit makro-ekonomikë dhe fazën e parë të programimit afatmesëm të buxhetit. Kështu pavarësisht misionit dhe objektivave të tij, ky institucion nuk programon vetë shërbimet të cilat është i detyruar ti financojë, të tilla si kostimi dhe përcaktimi i paketave e shërbimeve spitalore me PPP. Pra shpenzimet për to janë përcaktuar nga strukturat e MSHMS dhe ky institucion është vetëm zbatues i kontratave të lidhura për këto shërbime.

Ndryshimet e buxhetit të vitit 2019 janë në shumën 587.1 milion lekë, ndryshim në rritje për përballimin e rritjes së pagave me 7% në sistemin e shëndetësisë. Gjithashtu edhe gjatë këtij viti janë bërë disa ndryshime brenda për brenda programeve dhe zërave të buxhetit për rishpërndarje të fondeve buxhetore për zgjidhjen e problematikave të dala gjatë vitit, gjë e cila ka sjellë dhe ndryshimin e vlerës së tyre në planin përfundimtar.

Të ardhurat gjithsej, janë realizuar për 40,933 milion lekë, nga 42,487 milion lekë të planifikuara, pra janë realizuar 96.3% të planit, ose 1,554 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë, të ardhurat janë realizuar për 832 milion lekë, ose 2.1% më shumë se në vitin 2018

1. Të ardhurat nga kontributet dhe të ardhura të tjera, të cilat zënë këtë vit 29.7% të totalit, janë realizuar për 12,409 milion lekë, nga 13,730 milion lekë të planifikuara, pra janë realizuar 90.4% të planit, ose 1,321 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë, kontributet e të tjera janë realizuar për 98 milion lekë, ose 0.8% më shumë se në vitin 2018.

2. Financime nga buxheti i shtetit, të cilat për vitin 2019 zënë 70.3% të totalit të të hyrave në këtë institucion, janë realizuar për 28,524 milion lekë, nga 28,757 milion lekë të programit përfundimtar, pra janë realizuar më pak për 233 milion lekë, ose në masën 99.2% të planit. Krahasuar me një vit më parë, financimet janë realizuar për 733 milion lekë, ose 2.6% më shumë se në vitin 2018, të ndara:

-Financime nga buxheti i shtetit për shërbimin parësor: janë realizuar për 7,011 milion lekë, nga 7,011 milion lekë të planifikuara, pra janë realizuar 100% të planit. Krahasuar me një vit më parë, këto financime janë realizuar për 470 milion lekë, ose 6.3% më pak se në vitin 2018;

-Financime nga buxheti i shtetit për shërbimin dytësor: janë realizuar për 21,513 milion lekë, nga 21,746 milion lekë të planifikuara, pra janë realizuar 98.9% të

planit, ose 233 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë, këto financime janë realizuar për 1,203 milion lekë, ose 5.9% më shumë se në vitin 2018.

Realizimi i Shpenzimeve për vitin 2019 është 42,119 milion lekë nga 40,158.2 milion lekë një vit më parë, janë realizuar më pak se plani fillestar për 219 milion lekë, ndërsa krahasuar me planin përfundimtar janë realizuar 369 milion lekë më pak, ose 0.9% më pak. Po ta krahasojmë realizimin e këtij viti me një vit më parë, shpenzimet e 2019 janë realizuar më shumë për 1,960 milion lekë, ose 4.9% më shumë. Ato përbëhen nga:

1.Realizimi i shpenzimeve të kujdesit parësor për vitin 2019 është 19,761 milion lekë, është realizuar më pak se plani fillestar për 123 milion lekë, ose 0.6% më pak dhe nga plani i ndryshuar janë realizuar më pak për 94 milion lekë. Po ta krahasojmë realizimin e këtij viti me një vit më parë këto shpenzime, janë realizuar më shumë për 645 milion lekë, ose 4% më shumë.

2.Realizimi i shpenzimeve të kujdesit spitalor për vitin 2019 është 22,358milion lekë, shpenzime më shumë se plani fillestar për 821 milion lekë, ndërsa nga plani i ndryshuar janë më pak për 274 milion lekë. Po ta krahasojmë realizimin e këtij viti me një vit më parë, janë më shumë për 1,315 milion lekë, ose 6.3% më shumë.

Realizimi i shpenzimeve në total sipas programeve për këtë vit janë 42,117 milion lekë të realizuar në masën 99.1% në krahasim me planin e ndryshuar dhe 4.9% më shumë se një vit më parë.

4.2.9 Fondi për Pushtetin Vendor

Shpenzimet për Buxhetin Vendor. Për vitin 2019, sipas treguesve fiskalë të konsoliduar janë raportuar shpenzime për buxhetin vendor të realizuara në shumën 56,227 milion lekë nga 55,286 milion lekë të planifikuara me sipas Aktit Normativ nr.11, datë 24.12.2019, ose realizuar në masën 110% referuar planit fillestar, pra me një realizim kundrejt planit me 941 milion lekë më shumë. Shpenzimet e **qeverisjes vendore përfaqësuan rreth 11,4 % të shpenzimeve totale të qeverisjes së përgjithshme në vitin 2019.**

Në milion lekë

E M E R T I M I	Faktik 2018	Buxheti 2019	AN.02	AN. 11	Faktik 2019	Devijimi Pl./Fakt
	1	2	3	4	5	6 = 5 - 4
Shpenzime per Buxhetin Vendor	49,615	51,286	55,286	55,286	56,227	941
Transferrat nga Buxheti i Shtetit	27,753	25,075	25,075	25,075		
Transfertë e pakushtëzuar e përgjithshme		17,632	17,632	17,632	26,706	1,631
Transfertë e pakushtëzuar sektoriale		7,443	7,443	7,443		
Buxheti vendor (të ardhurat e veta tatimore)	21,863	22,661	25,661	25,661		
Taksa të ndara		650	650	400	28,304	-657
Buxheti vendor (ardhurat e veta jo-tatimore)		2,900	2,900	2,900		
Financimi i Huaj Vendor			1,000	1,250	1,217	-33

Burimi: MFE

Trendi i realizimit të këtyre të shpenzimeve të pushtetit vendor për 6 vjet rezulton si vijon:

Në milionë lekë

Emërtimi	Viti 2014	Viti 2015	Viti 2016	Viti 2017	Viti 2018	Viti 2019
Shpenzime të pushtetit vendor	32,985	34,066	43,580	46,487	49,615	56,227
Diferenca nga viti i mëparshëm	3,198	1,081	9,514	2,928	3,128	6,612
Ndr. në % nga një vit më parë	111%	103%	128%	107%	107%	113%

Burimi: MFE

Tabela në vijim paraqet shpenzimet sipas klasifikimit ekonomik për 5 vite.

Në milionë lekë

Shpenzimet e buxhetit vendor	Realizimi 2015	Realizimi 2016	Realizimi 2017	Realizimi 2018	Realizimi 2019
1 Shpenzime Korente	20,858	26,740	30,204	35,364	38,340
Personeli	10,870	15,906	19,118	20,730	21,835
Shpenzime operative dhe te mirëmbajtjes	9,277	9,988	10,132	13,486	14,966
Subvencione	126	106	142	127	180
Te tjera	585	740	812	1,021	1,359
2 Shpenzime Kapitale	13,208	16,819	16,283	14,251	17,887
Totali	34,066	43,580	46,487	49,615	56,227

Burimi: MFE

Konstatohet se 68 % të Shpenzimeve totale të Buxhetit Vendor e zënë Shpenzimet Korente dhe 32 % e zënë Shpenzimet Kapitale. Shpenzime Kapitale si raport krahasuar me buxhetin total kanë një përmirësim referuar nivelit prej 29% të vitit 2018, ndërkohë Shpenzimet kapitale të kryera nga qeverisja vendore përfaqësuan rreth 1% ndaj PBB-së nominale në vitin 2019, raport ky në rënie me rreth 0.4 pikë përqindjeje krahasuar me nivelin e tij në vitin e mëparshëm.

Nga auditimi mbi përputhshmërinë dhe rregullshmërinë financiare, i ushtruar në Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit në MFE, sa i takon shkallës së zbatueshmërisë së rregullave, ligjeve dhe rregulloreve, politikave, kodeve të vendosura apo termave dhe kushteve, mbi të cilat realizohet veprimtaria, (kriteret e auditimit të përputhshmërisë), për vitin 2019 janë konstatuar mangësi dhe parregullsi:

1. Mbi problematikat e konstatuara në raportimin e të ardhurave të pa përdorura nga njësitë e qeverisjes vendore të cilat trashëgohen në vitin buxhetor pasardhës.

Nga auditimi u konstatua se, referuar të dhënave të marra nga MFE, të ardhurat e pa përdorura dhe të trashëguara për vitin 2020 për njësitë e vetëqeverisjes vendore, janë 11,038 milion lekë, të cilat përfaqësojnë 22% të të ardhurave faktike të vitit 2019, (50,590 milion lekë) dhe konkretisht:

-Janë trashëguar në kapitullin 01, “Çelje nga buxheti”, në vlerën 63,601 milion lekë, të cilat përfaqësojnë 14 % të Grantit i Buxheti të Shtetit për pushtetin vendor për vitin 2019. (Grandi i buxhetit të shtetit është 24,975 milion lekë)

-Janë trashëguar në Kapitulli 05 dhe 06 “Të ardhurat e veta”, në vlerën 7,433 milion lekë të cilat përfaqësojnë 29 % të Të Ardhurave nga burimet e veta të realizuara nga pushtetin vendor në vitin 2019. (Të ardhurat nga burimet e veta janë 25,614 milion lekë)

-Janë trashëguar në Kapitulli 02, fonde të disponueshme në vlerën për 4 milion lekë.

Nga testimi i KLSH mbi të dhënat e MFE rezulton se këto të ardhura të trashëguara kanë diferencë si me vlerën që duhet të ishte trashëguar dhe vlerës së raportuar në pasqyrat financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore. Tabela në vijim paraqet devijimet e të ardhurave të pa përdorura që trashëgohen në vitin buxhetor 2020.

Në mijë lekë

Bashkia	Të ardhura të Trashëguar nga 2018	Total te Ardhura 2019	Total Shpenzime 2019	Duhet te trashëgohej në v. 2020	Te ardhura që trashëgohen për 2020	Deviacioni 6=5-4	Trashëg. 2020 sipas bilanceve	Deviacioni 8=5-7
	1	2	3	4=1+2-3	5	6=5-4	7	8=5-7
Bashkia Belsh	88.712	222.537	230.408	80.840	83.994	3.154	83.994	0
Bashkia Berat	121.633	816.513	903.812	34.334	69.105	34.771	69.105	0
Bashkia Bulqizë	196.737	426.969	575.940	47.767	76.203	28.436	76.203	0
Bashkia Cërrik	55.794	310.195	349.519	16.470	27.292	10.822	27.292	0
Bashkia Delvine	18.178	146.569	163.557	1.190	11.191	10.001	11.191	0
Bashkia Devoll	199.273	384.348	445.126	138.496	148.420	9.925	138.390	10.030
Bashkia Diber	39.656	725.602	718.859	46.398	64.780	18.382	64.780	0
Bashkia Divjake	58.285	420.510	441.153	37.642	60.647	23.004	60.647	0
Bashkia Dropull i Poshtem	26.363	158.849	158.083	27.129	30.745	3.616	30.745	0
Bashkia Durrës	903.642	2.401.570	2.888.627	416.585	575.551	158.966	576.887	-1.336
Bashkia Elbasan	274.047	1.883.086	1.852.841	304.293	230.745	-73.548	217.951	12.794
Bashkia Fier	415.886	1.565.507	1.733.750	247.643	342.174	94.532	342.174	0
Bashkia Finiq	91.072	215.581	303.730	2.924	5.976	3.052	5.976	0
Bashkia Fushe-Arrez	80.244	172.182	169.945	82.481	83.333	852	83.333	0
Bashkia Gjirokaster	100.888	541.733	591.641	50.981	69.078	18.098	69.078	0
Bashkia Gramsh	93.689	411.851	468.221	37.319	42.547	5.229	42.604	-57
Bashkia Has	36.001	223.654	262.864	-3.209	5.525	8.734	5.525	0
Bashkia Himarë	111.657	408.389	343.004	177.042	181.884	4.841	143.527	38.357
Bashkia Kamez	231.284	1.444.714	1.636.820	39.178	50.355	11.177	87.115	-36.760
Bashkia Kavaja	251.711	737.209	801.780	187.140	202.072	14.932	137.227	64.845
Bashkia Këlcyre	38.056	112.486	140.639	9.903	11.773	1.870	11.773	0
Bashkia Klos	53.107	235.658	263.895	24.870	29.266	4.396	29.266	0
Bashkia Kolonjë	35.006	248.268	252.321	30.953	42.646	11.694	15.779	26.867
Bashkia Konispol	18.405	124.357	138.665	4.097	5.344	1.247	5.344	0
Bashkia Korce	293.882	1.371.758	1.521.037	144.603	154.039	9.436	269.169	-115.130
Bashkia Krujë	200.380	719.092	753.865	165.606	198.389	32.782	198.389	0
Bashkia Kucovë	46.220	390.909	423.837	13.292	32.144	18.851	32.144	0
Bashkia Kukës	28.624	642.431	611.667	59.388	94.128	34.739	94.128	0
Bashkia Kurbini	43.748	427.690	445.406	26.032	59.521	33.489	61.015	-1.494
Bashkia Lezhë	127.073	1.175.996	1.218.554	84.515	112.236	27.721	110.883	1.353
Bashkia Libohovë	43.010	80.761	86.591	37.180	39.286	2.106	39.286	0
Bashkia Librazhd	133.607	522.404	581.926	74.086	90.907	16.821	83.851	7.056
Bashkia Lushnjë	102.584	1.003.405	1.096.060	9.930	61.097	51.168	61.097	0
Bashkia Malesi e Madhe	179.436	451.868	539.174	92.130	97.657	5.527	61.888	35.769
Bashkia Maliq	97.007	524.224	590.437	30.794	41.517	10.723	63.924	-22.407
Bashkia Mallakaster	359.703	402.972	694.049	68.626	89.185	20.559	89.185	0
Bashkia Mat	103.204	390.092	450.104	43.191	55.676	12.485	55.676	0
Bashkia Memaliaj	71.689	175.119	206.121	40.688	44.784	4.096	32.581	12.203
Bashkia Mirditë	16.010	395.031	406.612	4.429	24.902	20.473	-33.489	58.391
Bashkia Patos	144.543	349.419	475.564	18.399	110.836	92.437	110.836	0
Bashkia Peqin	33.248	260.983	277.805	16.427	21.081	4.654	21.082	-1
Bashkia Permet	56.480	225.127	233.789	47.819	56.543	8.725	56.543	0
Bashkia Pogradec	191.401	804.350	824.576	171.175	185.583	14.407	183.476	2.107
Bashkia Polican	4.297	180.877	181.668	3.506	5.530	2.025	870	4.660
Bashkia Prentas	88.142	310.335	267.943	130.534	132.059	1.525	99.989	32.070
Bashkia Pukë	53.084	222.457	219.894	55.648	56.351	703	56.351	0
Bashkia Pustec	24.003	55.524	61.427	18.100	18.512	412	0	18.512
Bashkia Rogozhinë	28.441	304.895	308.695	24.642	30.487	5.845	7.528	22.959
Bashkia Roskovec	6.892	363.859	415.801	-45.050	15.582	60.631	15.582	0
Bashkia Sarandë	281.971	606.383	683.556	204.798	229.878	25.080	229.878	0
Bashkia Selenice	42.805	302.016	320.044	24.777	30.630	5.853	30.210	420
Bashkia Shijak	70.291	343.891	347.173	67.009	84.265	17.256	84.265	0
Bashkia Shkoder	1.026.951	1.665.915	1.977.911	714.954	724.933	9.979	537.027	187.906
Bashkia Skrapar	10.899	289.368	268.114	32.153	40.465	8.313	40.465	0
Bashkia Tepelene	4.263	185.850	198.826	-8.713	907	9.620	-1.789	2.696
Bashkia Tirana	5.803.351	17.391.120	19.404.024	3.790.447	4.977.346	1.186.899	72.568	4.904.778
Bashkia Tropojë	9.176	332.042	332.498	8.720	18.495	9.775	18.114	381
Bashkia Ura Vajgurore	39.733	330.903	341.769	28.866	44.081	15.214	44.081	0
Bashkia Vau-Dejes	314.272	432.633	646.918	99.988	143.071	43.084	143.061	10
Bashkia Vlorë	315.215	1.538.968	1.685.648	168.535	178.189	9.654	178.189	0
Bashkia Vore	47.916	573.418	615.951	5.383	7.638	2.256	7.101	537
Qarku Berat	2.848	30.990	28.984	4.854	4.947	93	4.947	0
Qarku Diber-Diber	27.237	33.668	48.713	12.193	16.502	4.309	30.326	-13.824
Qarku Durrës-Durrës	12.287	32.657	69.047	-24.104	6.396	30.500	6.396	0
Qarku Elbasan-Elbasan	42.248	56.599	85.175	13.672	35.702	22.030	35.702	0
Qarku Fier-Fier	19.809	36.353	29.269	26.894	28.094	1.200	28.094	0
Qarku Gjirokaster	7.840	33.906	44.738	-2.992	10.314	13.307	10.314	0
Qarku Korce	73.289	53.092	60.757	65.623	67.227	1.604	67.227	0

Qarku Kukës	9.517	32.688	40.845	1.360	1.360	0	1.360	0
Qarku Lezhë	10.491	30.820	33.516	7.795	13.364	5.570	13.364	0
Qarku Shkoder	33.258	51.512	79.688	5.082	14.039	8.957	14.039	0
Qarku Tiranë	54.105	74.443	119.015	9.533	20.333	10.799	20.333	0
Qarku Vlorë	43.303	40.874	36.683	47.494	61.931	14.437	61.931	0
TOTAL	14.319.114	50.590.022	56.226.664	8.682.472	11.038.785	2.356.313	5.785.094	5.253.692

Burimi: MFE, dhe KLSH

Nga krahasimi i pasqyrave financiare të njësive të vetqeverisjes vendore konstatohet se ka devijime në lidhje me vlerën e të ardhurave të trashëguara, të cilat sipas balanceve rezultojnë 5,785 milionë lekë, me një deviacion 5,253 milionë lekë nga të dhënat e raportuara, ku devijimi më i madh i takon të dhënave të Bashkisë Tiranë.

Nga analiza e të dhënave të paraqitura nga MFE mbi tepricën fillestare të vitit të të ardhurave të trashëguara dhe të ardhurat dhe shpenzimet e vitit sipas burimeve të financimit, konstatohet se nuk është paraqitur si burim financimi i vitit në ligjin fillestar të buxhetit, financimi i huaj për pushtetin vendor (1,250 milion lekë).

Mbi raportimin e detyrimeve të pushtetit vendor.

Në fund të vitit 2019, referuar të dhënave të MFE (Drejtoria e Pushtetit Vendor), konstatohet se, detyrimet e prapambetura të raportuara nga njësitë e qeverisjes vendore, arrijnë në vlerën 8,170 milion lekë dhe se 22% të këtij detyrimi e zë Bashkia Tiranë për vlerën 1,758 milion lekë. Me qëllim dhënien e sigurisë në lidhje me detyrimet e prapambetura të raportuara nga pushteti vendor, nga ana e KLSH janë dërguar kërkesa për konfirmim të stokut të detyrimeve të prapambetura sipas pasqyrave financiare dhe formateve të tjerë raportues.

Nga ana e njësive të vetqeverisjes vendore është kthyer përgjigje duke shoqëruar edhe me relacion përkatës e tabela shoqëruese të nënshkruara nga këto subjekte raportuese.

KLSH ka bërë një vlerësim të nivelit të raportuar nga MFE si stok të detyrimeve të prapambetura në nivel vendor (mbi bazë vetë deklarimi) dhe ka konstatuar devijime minimalisht në nivelin 3,712 milionë lekë. Sipas të dhënave të vetë deklaruar nga bashkitë për KLSH, është konstatuar se stoku i detyrimeve të prapambetura është më i lartë. Në tabelë kemi dhënë përmbledhjen e të dhënave të stokut sipas deklarimit të vetë bashkive dhe më pas një vlerësim të KLSH në bazë të të dhënave të vetë deklarimit, të kontabilitetit dhe të analizës së sjellë në KLSH për cdo lloj detyrimi.

Grupi i auditimit, ka nxjerrë të dhënat nga kontabiliteti sipas pasqyrave financiare dhe relacioneve shpjeguese të dërguara në KLSH për të krahasuar të dhënat me ato ekstrakontabël.

Në milion lekë

Nr.	Bashkia	2016	2017	2018	2019	Vetdeklarim ne KLSH 2019	Diferenca KLSH - MFE
1	Bashkia Belsh	24	13	24	40	100	60
2	Bashkia Berat	15	13	11	149	182	33
3	Bashkia Bulqizë	141	75	130	150	124	-26
4	Bashkia Cërrik	143	55	66	79	115	36
5	Bashkia Delvinë	9	13	18	24	40	16
6	Bashkia Devoll	79	15	19	57	113	56
7	Bashkia Dibër	194	161	213	286	289	3
8	Bashkia Divjakë	107	64	33	68	64	-4
9	Bashkia Dropull	13	0	0	2	3	1
10	Bashkia Durrës	458	325	284	256	256	0
11	Bashkia Elbasan	183	243	161	203	279	76

12	Bashkia Fier	362	202	127	107	153	46
13	Bashkia Finiq	25	29	49	108	134	26
14	Bashkia Fushë-Arrëz	10	5	11	10	16	6
15	Bashkia Gjirokastrë	35	54	38	50	58	8
16	Bashkia Gramsh	118	27	34	15	17	2
17	Bashkia Has	13	27	8	43	40	-3
18	Bashkia Himarë	9	6	14	26	27	1
19	Bashkia Kamëz	237	198	289	409	862	453
20	Bashkia Kavajë	279	379	389	766	911	145
21	Bashkia Këlcyrë	3	1	10	0	30	30
22	Bashkia Klos	69	18	8	51	97	46
23	Bashkia Kolonjë	2	18	20	20	40	20
24	Bashkia Konispol	60	98	113	109	109	0
25	Bashkia Korçë	112	101	9	55	109	54
26	Bashkia Krujë	134	77	63	46	53	7
27	Bashkia Kuçovë	47	50	38	64	300	236
28	Bashkia Kukës	237	95	87	279	264	-15
29	Bashkia Kurbin	28	9	33	63	68	5
30	Bashkia Lezhë	536	530	335	361	361	0
31	Bashkia Libohovë	13	11	24	27	47	20
32	Bashkia Librazhd	57	322	114	148	221	73
33	Bashkia Lushnjë	350	146	157	162	113	-49
34	B. Malësi e Madhe	68	23	20	17	115	98
35	Bashkia Maliq	86	17	2	66	84	18
36	Bashkia Mallakastrë	374	38	8	13	75	62
37	Bashkia Mat	41	13	75	48	70	22
38	Bashkia Memaliaj	40	25	28	27	29	2
39	Bashkia Mirditë	49	60	110	83	258	175
40	Bashkia Patos	5	1	11	30	19	-11
41	Bashkia Peqin	40	48	15	50	28	-22
42	Bashkia Përmet	22	13	24	9	5	-4
43	Bashkia Pogradec	379	405	417	405	418	13
44	Bashkia Poliçan	11	18	39	89	94	5
45	Bashkia Prrenjas	41	152	5	6	8	2
46	Bashkia Pukë	44	32	38	37	59	22
47	Bashkia Pustec	3	2	20	3	3	0
48	Bashkia Roskovec	38	51	35	145	191	46
49	Bashkia Rogozhinë	21	55	95	189	209	20
50	Bashkia Sarandë	84	71	37	64	64	0
51	Bashkia Selenicë	124	344	131	119	119	0
52	Bashkia Shijak	11	2	2	34	36	2
53	Bashkia Shkodër	214	67	62	51	376	325
54	Bashkia Skrapar	78	28	36	41	43	2
55	Bashkia Tepelenë	21	18	23	65	82	17
56	Bashkia Tiranë	5504	3871	1998	1758	2,606	848
57	Bashkia Tropojë	88	42	48	110	125	15
58	B. Ura Vajgurore	33	76	136	174	277	103
59	Bashkia Vau i Dejës	10	13	19	10	16	6
60	Bashkia Vlorë	191	386	381	286	286	0
61	Bashkia Vorë	83	12	27	14	598	584
Totali		11,805	9,263	6,771	8,176	11,888	3,712

Burimi: MFE, dhe KLSH

Në përfundim KLSH vlerëson se, stoku i detyrimeve të prapambetura vetëm për Bashkitë në fund të vitit 2019 është minimalisht 11.888 milionë lekë por mund të jetë edhe më i lartë për shkak të problematikave në raportim të konstatuara nga KLSH në lidhje me llogarinë 486 (llogaria e shpezimeve të periudhave të ardhshme mbi bazën e të cilës regjistrohen detyrimet e prapambetura). Për këtë arsye nuk jepet siguri për vlerën e detyrimeve të prapambetura për pushtetin vendor. Diferencat më të mëdha në raportim rezultojnë nga raportimet e Bashkisë Tiranë, me rreth 848 milion lekeë diferencë, Bashksië Vorë me rreth 584 milion lekë diferencë të paraportuara, Bashkisë Kamëz me rreth 453 milion lekë diferencë të paraportuara, Bashksië Shkodër me rreth 325 milion lekë, etj.

Mbi statusin e gjëndjes financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore.

Në Ligjin nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” citohet:

Neni 55 Probleme financiare

1. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet me probleme financiare kur në një muaj të caktuar të vitit buxhetor konstatohen vonesa prej më shumë se 30 ditësh në likuidimin e detyrimeve financiare ndaj palëve të treta dhe kur detyrimet e konstatuara dhe të papaguara përbëjnë 15 për qind të shpenzimeve vjetore të miratuara.

2. Nëse në muajin pasues totali në vlerë i detyrimeve financiare të konstatuara dhe të papaguara tejkalon nivelin prej 20 për qind të shpenzimeve vjetore të miratuara, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore njofton këshillin e njësisë për arsyet e situatës së krijuar dhe propozon masat përkatëse për daljen nga situata e problemeve financiare.

Neni 56 Vështirësia financiare :

1. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi financiare kur vonesat në likuidimin e detyrimeve financiare ndaj palëve të treta konstatohen edhe në muajin pasues të muajit të përcaktuar në pikën 2, të nenit 55, të këtij ligji, dhe vlera e stokut të detyrimeve të papaguara ndaj palëve të treta rritet progresivisht mbi nivelin prej 25 për qind të shpenzimeve vjetore të miratuara.

2. Brenda 20 ditëve nga konstatimi, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore përgatit një plan për daljen nga situata e vështirë financiare dhe ia dërgon këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore. Këshilli shqyrton dhe miraton planin brenda 15 ditëve nga data e paraqitjes së tij. Një kopje e planit të miratuar nga këshilli i dërgohet, zyrtarisht, Ministrisë së Financave, e cila mund të japë rekomandime konkrete për rregullimin e situatës së vështirësisë financiare.

Neni 57 Vështirësia serioze financiare

1. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi serioze financiare kur borxhet afatgjata dhe detyrimet e papaguara ndaj palëve të treta përbëjnë mbi 80 për qind të shpenzimeve vjetore të miratuara, konstatimin e situatës së vështirësisë serioze financiare, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore njofton menjëherë këshillin e njësisë dhe Ministrinë e Financave.

3. Ministria e Financave, me marrjen e njoftimit nga kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore ose kur e konstaton vetë, i propozon Këshillit të Ministrave masat për daljen nga situata e vështirësisë serioze financiare.....

Ministrinë e Financave si mbikëqyrës financiar të saj, duke respektuar rigorozisht këto kushte:

i) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të marrë asnjë vendim që mund të çojë në shtimin e detyrimeve të saj financiare;

ii) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të vendosë shërbime të reja publike, të themelohet sipërmarrje publike apo çdo institucion tjetër;

iii) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të shlyejë asnjë detyrim financiar, të krijuar para shpalljes së rastit të vështirësisë financiare, përveç detyrimeve të përcaktuara shprehimisht në planin e rehabilitimit financiar.

4. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, brenda 30 ditëve nga shpallja e njësisë në mbikëqyrje financiare, sipas shkronjës “c”, të pikës 3, të këtij neni, miraton një plan rehabilitimi financiar, të cilin ia dorëzon për miratim Ministrisë së Financave. Përgatitja e planit të rehabilitimit bëhet nga kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, me asistencën e Ministrisë së Financave. Në rast se njësia

e vetëqeverisjes vendore nuk e dorëzon planin e rehabilitimit brenda këtij afati, plani përgatitet nga Ministria e Financave.....

Duke ju referuar kërkesave të Ligjit, dhe udhëzimit. Nr. 26, datë 27.09.2019 “Procedura për menaxhimin e vështirësive financiare për njësitë e vetëqeverisjes vendore” grupi i auditimit ka vlerësuar situatën financiare të Bashkive nga ku rezulton se:

Stoku i detyrimeve (të prapambetura dhe afatshkurtra) deri në dhjetor të vitit 2019 për njësitë e vetëqeverisjes vendore sipas vlerësimi të KLSH-së të formuluar mbi vlerën më të madhe të deklaruar prej 17,196 milion lekë (si detyrim i prapambetur dhe detyrim afatshkurtër i vetdeklaruar në KLSH me formularë dhe pasqyra financiare) përbën një risk të shtuar për qendrushmërinë financiare të njësisë të vetëqeverisjes vendore. Kundrejt totalit të shpenzimeve faktike vetëm të bashkive, stoku i detyrimeve paraqitet në masën 31 % të totalit. Tabela në vijim paraqet statusin e vështirësive financiare sipas përcaktimeve të nëneve 55, 56 dhe 57 të Ligjit nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” sipas metodologjisë të vlerësuar nga KLSH:

Bashkia	Statusi i Vështirësisë	Shpenzime Faktike 2019	Stoku i detyrimeve vlerësim i KLSH	Borxhi afatgjatë	Borxhi dhe Stoku 2019	Stoku/Fakt 2019	Borxhi dhe Stoku/Faktit 2019
		1	2	3	4=2+3	5=2/1	6=5/1
Bashkia Dropull	Pa Probleme Financiare 19 Bashki	158,083	2,879		2,879	2%	2%
Bashkia Skrapar		1,977,911	43,919		43,919	2%	2%
Bashkia Vau-Dejes		646,918	18,100		18,100	3%	3%
Bashkia Gramsh		591,641	26,268		26,268	4%	4%
Bashkia Pustec		61,427	2,879		2,879	5%	5%
Bashkia Patos		475,564	30,399		30,399	6%	6%
Bashkia Përmet		233,789	14,968		14,968	6%	6%
Bashkia Memaliaj		450,104	30,204		30,204	7%	7%
Bashkia Krujë		753,865	59,097		59,097	8%	8%
Bashkia Himarë		343,004	26,923		26,923	8%	8%
Bashkia Fushë-Arrëz		169,945	16,257		16,257	10%	10%
Bashkia Shijak		347,173	35,555		35,555	10%	10%
Bashkia Sarandë		683,556	70,827		70,827	10%	10%
Bashkia Mallakastër		694,049	75,178		75,178	11%	11%
Bashkia Fier		1,733,750	197,474		197,474	11%	11%
Bashkia Korçë		1,521,037	175,461	170,842	346,303	12%	23%
Bashkia Gjirokastrë		468,221	61,590		61,590	13%	13%
Bashkia Durrës		2,888,627	385,871		385,871	13%	13%
Bashkia Peqin		277,805	38,757		38,757	14%	14%
Bashkia Lushnje	Veshtiresi Financiare 35 Bashki	1,096,060	166,190		166,190	15%	15%
Bashkia Kurbín		445,406	67,953		67,953	15%	15%
Bashkia Kolonjë		252,321	40,162		40,162	16%	16%
Bashkia Has		262,864	44,225		44,225	17%	17%
Bashkia Vlorë		1,685,648	285,742	35,250	320,992	17%	19%
Bashkia Mat		406,612	70,473		70,473	17%	17%
Bashkia Maliq		590,437	104,468		104,468	18%	18%
Bashkia Berat		903,812	181,742	34,771	216,513	20%	24%
Bashkia Divjakë		441,153	93,447		93,447	21%	21%
B. Malësi e Madhe		539,174	114,509		114,509	21%	21%
Bashkia Këlcyrë		140,639	30,008		30,008	21%	21%
Bashkia Elbasan		1,852,841	431,440	364,200	795,640	23%	43%
Bashkia Devoll		445,126	112,644		112,644	25%	25%
Bashkia Tiranë		19,404,024	5,353,357	7,458,960	12,812,317	28%	66%
Bashkia Pukë		219,894	62,537		62,537	28%	28%
Bashkia Lezhë		1,218,554	360,569	39,372	399,941	30%	33%
Bashkia Tropojë		332,498	101,014		101,014	30%	30%
Bashkia Bulqizë		575,940	186,521		186,521	32%	32%
Bashkia Prrenjas		267,943	96,032		96,032	36%	36%
Bashkia Klos		263,895	97,345		97,345	37%	37%
Bashkia Delvinë		163,557	65,903		65,903	40%	40%
Bashkia Belsh		230,408	99,193		99,193	43%	43%
Bashkia Selenicë		320,044	138,033		138,033	43%	43%

Bashkia Cërrik		349,519	150,975		150,975	43%	43%
Bashkia Kukës		611,667	264,250		264,250	43%	43%
Bashkia Tepelenë		198,826	93,642		93,642	47%	47%
Bashkia Librazhd		581,926	285,456		285,456	49%	49%
Bashkia Roskovec		415,801	209,435		209,435	50%	50%
Bashkia Pogradec		824,576	418,273	6,025	424,298	51%	51%
Bashkia Libohovë		86,591	47,033		47,033	54%	54%
Bashkia Finiq		303,730	176,181		176,181	58%	58%
Bashkia Rogozhinë		308,695	190,720		190,720	62%	62%
Bashkia Dibër		718,859	455,755		455,755	63%	63%
Bashkia Kucovë		423,837	299,827		299,827	71%	71%
Bashkia Konispol		138,665	108,607		108,607	78%	78%
B. Ura Vajgurore		341,769	277,002		277,002	81%	81%
Bashkia Kamëz	Vështirësi Serioze Financiare 7 Bashki	1,636,820	1,478,987		1,478,987	90%	90%
Bashkia Poliçan		181,668	177,360		177,360	98%	98%
Bashkia Kavajë		801,780	911,172	43,594	954,766	114%	119%
Bashkia Mirditë		206,121	258,051		258,051	125%	125%
Bashkia Shkodër		268,114	381,728		381,728	142%	142%
Bashkia Vorë		615,951	1,396,230		1,396,230	227%	227%
Totali		55,550,234	17,196,797	8,153,014	25,349,811	31%	

Burimi: MFE, dhe KLSH

Sikurse shihet në tabelën e mësipërme, në statusin

A. “Vështirësi serioze financiare”, ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson mbi 80% të shpenzimeve faktike përfshihen bashkitë:

1. Bashkia Shkodër, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 381,728 mijë lekë përfaqësojnë 142 % të shpenzimet faktike në vlerën 268,114 mijë lekë.
2. Bashkia Vorë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 1,396,230 mijë lekë përfaqësojnë 227 % të shpenzimet faktike në vlerën 615,951 mijë lekë.
3. Bashkia Mirditë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 258,051 mijë lekë përfaqësojnë 125 % të shpenzimet faktike në vlerën 206,121 mijë lekë.
4. Bashkia Kavajë, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 911,172 mijë lekë përfaqësojnë 114 % të shpenzimet faktike në vlerën 801,780 mijë lekë.
5. Bashkia Poliçan, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 177,360 mijë lekë përfaqësojnë 98 % të shpenzimet faktike në vlerën 181,668 mijë lekë.
6. Bashkia Kamëz, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 1,478,987 mijë lekë përfaqësojnë 90 % të shpenzimet faktike në vlerën 1,636,820 mijë lekë.
7. Bashkia Ura Vajgurore, stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH, së në vlerën për 277,002 mijë lekë përfaqësojnë 81 % të shpenzimet faktike në vlerën 341,769 mijë lekë.

B. “Vështirësi financiare”, ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson mbi 25%-45% të shpenzimeve faktike, janë 35 bashki

C. “Pa probleme Financiare” ku stoku i detyrimeve sipas vlerësimit të KLSH-së, përfaqëson nën 15% të shpenzimeve faktike, janë 19 bashki.

4. Mbi analizën e stokut të detyrimeve dhe të ardhurave të papërdorura të bashkive.

Nëse do të vlerësonim situatën e stokut të detyrimeve të bashkive (17,196 milion lekë) përkundrejt të ardhurave të pa përdorura të cilat trashëgohen në vitin buxhetor pasardhës (10,758 milion lekë) referuar të dhënave të MFE-së, konstatohet se, vlera e stokut të detyrimeve të prapambetura sipas vlerësimit të KLSH-së, është 60% më e lartë se vlera e të ardhurave të pa përdorura të cilat trashëgohen. Në tabelën më poshte po japim analizën e stokut të detyrimeve krahasuar me të ardhurat e trashëguara.

Në mijë lekë

Bashkia	Të ardhura të trashëguara	Detyrime të vlerësuara	Diferenca
Bashkia Shkoder	724,933	381,728	- 343,205
Bashkia Durres	575,551	385,871	- 189,680
Bashkia Sarande	229,878	70,827	- 159,051
Bashkia Himare	181,884	26,923	- 154,961
Bashkia Fier	342,174	197,474	- 144,700
Bashkia Kruje	198,389	59,097	- 139,292
Bashkia Vau-Dejes	143,071	18,100	- 124,971
Bashkia Patos	110,836	30,399	- 80,437
Bashkia Fushe-Arrez	83,333	16,257	- 67,076
Bashkia Shijak	84,265	35,555	- 48,710
Bashkia Permet	56,543	14,968	- 41,575
Bashkia Prenjas	132,059	96,032	- 36,027
Bashkia Devoll	148,420	112,644	- 35,776
Bashkia Dropull i Poshtem	30,745	2,879	- 27,866
Bashkia Gramsh	42,547	26,268	- 16,279
Bashkia Pustec	18,512	2,879	- 15,633
Bashkia Memaliaj	44,784	30,204	- 14,580
Bashkia Mallakaster	89,185	75,178	- 14,007
Bashkia Gjirokaster	69,078	61,590	- 7,488
Bashkia Kolonje	42,646	40,162	- 2,484
Bashkia Skrapar	40,465	43,919	3,454
Bashkia Puke	56,351	62,537	6,186
Bashkia Libohove	39,286	47,033	7,747
Bashkia Kurbin	59,521	67,953	8,432
Bashkia Mat	55,676	70,473	14,797
Bashkia Belsh	83,994	99,193	15,199
Bashkia Malesi e Madhe	97,657	114,509	16,852
Bashkia Peqin	21,081	38,757	17,676
Bashkia Kelcyre	11,773	30,008	18,235
Bashkia Korce	154,039	175,461	21,422
Bashkia Divjake	60,647	93,447	32,800
Bashkia Has	5,525	44,225	38,700
Bashkia Delvine	11,191	65,903	54,712
Bashkia Maliq	41,517	104,468	62,951
Bashkia Klos	29,266	97,345	68,079
Bashkia Tropoje	18,495	101,014	82,519
Bashkia Tepelene	907	93,642	92,735
Bashkia Konispol	5,344	108,607	103,263
Bashkia Lushnje	61,097	166,190	105,093
Bashkia Selenice	30,630	138,033	107,403
Bashkia Vlore	178,189	285,742	107,553
Bashkia Bulqize	76,203	186,521	110,318
Bashkia Berat	69,105	181,742	112,637
Bashkia Cerrik	27,292	150,975	123,683
Bashkia Rogozhine	30,487	190,720	160,233
Bashkia Kukes	94,128	264,250	170,122
Bashkia Finiq	5,976	176,181	170,205

Bashkia Polican	5,530	177,360	171,830
Bashkia Roskovec	15,582	209,435	193,853
Bashkia Librazhd	90,907	285,456	194,549
Bashkia Elbasan	230,745	431,440	200,695
Bashkia Pogradec	185,583	418,273	232,690
Bashkia Ura Vajgurore	44,081	277,002	232,921
Bashkia Mirdite	24,902	258,051	233,149
Bashkia Lezhe	112,236	360,569	248,333
Bashkia Kucove	32,144	299,827	267,683
Bashkia Tirana	4,977,346	5,353,357	376,011
Bashkia Diber	64,780	455,755	390,975
Bashkia Kavaja	202,072	911,172	709,100
Bashkia Vore	7,638	1,396,230	1,388,592
Bashkia Kamez	50,355	1,478,987	1,428,632
Totali	10,758,575	17,196,797	6,438,222

Burimi: MFE, dhe KLSH

Referuar tabelës së mësipërme konstatohet se,

a.1 20 bashki rezultojnë me një stok detyrimesh (1,663 milion lekë) shumë më të ulët ose 50% më pak se të ardhurat e pa përdorura (3,349 milion lekë) që trashëgojnë në vitin 2020.

a.2 Për 6 bashkitë me probleme serioze financiare, Kavajë, Kamëz, Ura Vajgurore, Mirditë, Poliçan, Vorë përjashtuar bashkinë Shkodër, vlera e stokut të detyrimeve të prapambetura për 4,499 milion lekë (26% e totalit), krahasuar me vlerën totale të fondeve që këto bashki kanë trashëguar në vitin 2020 në vlerën totale për 334 milion lekë , është 12 herë më e lartë.

a.3 Konstatohet se, Bashkia Shkodër ku, referuar nenit 57, të Ligjit nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, (referuar të dhënave të mësipërme) konsiderohet si një bashki me vështirësi serioze financiare, në mbyllje të vitit buxhetor 2019, ka trashëguar të ardhura të pa përdorura në vlerën për 724 milion lekë dhe një stok të detyrimeve për 381 milion lekë. Pra nëse kjo bashki do të kishte mundësi të përdorte të ardhurat ajo jo vetëm nuk do të kishte stok të detyrimeve të prapambetura dhe të klasifikohet si një bashki me probleme serioze financiare por do të trashëgonte të ardhura të pa përdorura në vlerën për 343 milion lekë.

Ligji për vetëqeverisjen vendore përcakton detyrimin për shpërndarjen e buxhetit për qeverisjen vendore në nivelin e 1 % të PBB. Nga ana tjetër në LOB dhe në Ligjin për vetëqeverisjen vendore përcaktohet e drejta e njësive të vetëqeverisjes vendore për mbartjen e fondeve të transfertës së pakushtëzuar së papërdorur në fund të vitit si dhe të fondeve të siguruar nga të ardhurat e veta të papërdorura në fund të vitit. Në këtë mënyrë, në çeljen e planit fillestar me ligjin e buxhetit të vitit rezulton se plani i detajuar për buxhetin vendor është në nivelin e 1% të PBB për pjesën e transfertës së pakushtëzuar. Referuar analizës mbi të drejtën për të shpenzuar fondet e trashëguara, dhe nivelit të shpenzimeve të planifikuara për buxhetin vendor konstatohet se, edhe për këtë vit, nuk janë respektuar kërkesat e LOB dhe Ligjit për Vetëqeverisjen Vendore në lidhje me të drejtën e pushtetit vendor për të shpenzuar. Nga auditimi konstatohet se pjesa e transfertës së pakushtëzuar e papërdorur dhe pjesa e të ardhurave të veta të

papërdorura në fund të vitit nuk janë të detajuara me ligjin fillestar të buxhetit. Kjo krijon kushtet që duke mos paraqitur planin përkatës ti rezervohet njësitë të vetëqeverisjes vendore e drejta për të shpenzuar. Në disa rast ky argument është i mbështetur edhe në faktin që shuma e mbartur e këtyre dy burimeve të financimit është e mjaftueshme jo vetëm për shlyerjen e detyrimeve, por edhe të ndërmarrjes së shpenzimeve të tjera. Vendosja e kufizimeve me ligjin e buxhetit në këtë vit e justifikuar me situatën e jashtëzakonshme nga ngjarja madhore e tërmetit të datës 26 nëntor 2019 ka krijuar kushtet për frenimin e kryerjes së shpenzimeve dhe akumulimin e detyrimeve të prapambetura. Mosrespektimi i përcaktimeve të bëra në ligjin integral të buxhetit dhe ligjin për njësitë e vetëqeverisjes vendore ka mundësuar alokimin e buxhetit të vitit 2019 drejt zërave të tjerë buxhetorë dhe në kompetencë përdorimi të autoriteteve të tjera vendimmarrëse të ndryshme nga njësitë e vetëqeverisjes vendore. Këto shpërndarje në thelb, jo vetëm krijojnë detyrime të prapambetura, por nga ana tjetër cenojnë parimet e autonomisë së pushtetit vendor. Rrjedhimisht edhe parimet mbi të cilat ngrihet sistemi buxhetor rezulton të mos jenë respektuar për këtë pjesë në buxhetin e shpërndarë për vitin 2019, duke siguruar më pak ndarje të barabartë të burimeve ndërmjet njësitë të qeverisjes vendore si pjesë e transfertës së pakushtëzuar të papërdorur apo të të ardhurave të veta të papërdorura. KLSH sugjeron se nevojitet rishpërndarje e planit buxhetor në drejtim të njësitë të qeverisjes vendore me qëllim eliminimin e detyrimeve të akumuluar dhe planifikimin vit pas viti duke paraqitur edhe pjesën e fondeve të trashëguara të papërdorura për transfertën e pakushtëzuar dhe të ardhurat e veta.

Mbi administrimin e shpenzimeve të buxhetit nga njësitë e vetëqeverisjes vendore nga auditimet e zhvilluara nga KLSH në këto njësi.

Përsa i përket auditimit të buxhetit të vitit 2019, Departamenti i Auditimit të Vetëqeverisjes Vendore ka evaduar punën audituese për 23 subjekte, nga të cilat 20 Bashki, një Këshill Qarku, një Prefekturë dhe një agjenci (Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore, e cila nuk është njësi e Vetëqeverisjes Vendore, por institucion në varësi të Ministrisë së Brëndshme, me fonde të buxhetit qëndror). Auditimet e ushtruara nga KLSH janë përqendruar kryesisht në zbatimin e ligjshmërisë lidhur me administrimin dhe përdorimin e fondeve buxhetore të vëna në dispozicion. Në përfundim të punës audituese krahas punës së bërë, janë konstatuar edhe mjaft parregullsi dhe shkelje të dispozitave ligjore në fuqi, keqmenaxhim të fondeve publike, me pasojë dëm ekonomik në vlerën totale prej 28,020 mijë lekë. Për shpenzimet, peshën kryesore të dëmit ekonomik e përbënë fusha e prokurimit publik, në të cilën drejtimet kryesore të shkeljeve të konstatuara janë si vijon:

Në fazën e vlerësimit të ofertave nga KVO, gjatë auditimit të procedurave të prokurimit publik të vitit 2019 janë konstatuar shkelje në lidhje me parregullsi në vlerësimin dhe kualifikimin e operatorëve ekonomik, në përzgjedhjen e operatorëve fitues, duke kualifikuar operatorë ekonomik të cilët nuk plotësojnë kriteret e vendosura në dokumentet standarde të tenderit, apo duke

s'kualifikuar ofertën ekonomike me vlerën më të ulët, e cila plotëson kriteret e dokumenteve standarde të tenderit etj. (Shkelje të nenet 46 dhe 55, si dhe neni 73 i VKM nr. 797, datë 29.12.2017 "Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 914, datë 29.12.2014, të këshillit të ministrave," për miratimin e rregullave të prokurimit publik" si dhe në mos përfundimin në afat të kontratave të punimeve, në kundërshtim me Udhëzimin nr. 3, datë 15.2.2011 "Për mbikëqyrjen dhe kolaudimin e punimeve të ndërtimit". Si rrjedhim i këtyre shkeljeve është konstatuar një dëm ekonomik në vlerën 14,111 mijë lekë.

Në fazën e mbikëqyrjes dhe zbatimit të kontratave të punimeve, janë konstatuar 12 shkelje, të cilat kryesisht janë të karakterit mos zbatim i kushteve të kontratës së lidhur midis operatorit ekonomik dhe autoritetit kontraktor, për likuidim të zërave të punimeve të pakryera në fakt, kryerje të zërave të punimeve jo sipas kushteve të përcaktuara në kontratë, duke shpenzuar më pak se situacioni i paguar, mos zbatim i kërkesave të manualeve teknike të ndërtimit etj, me pasojë dëm ekonomik në vlerën 13,385 mijë lekë. Punime të pakryera por të likuiduara nga buxheti i njësisë vendore, kryesisht janë konstatuara në bashkitë: Sarandë në vlerën 2,305 mijë lekë, Himarë në vlerën 4,108 mijë lekë, Finiq në vlerën 4,412 mijë lekë, Divjakë në vlerën 1,733 mijë lekë, Maliq në vlerën 988 mijë lekë, Dibër në vlerën 2,215 mijë lekë, etj.

Në fushën e shpenzimeve për pagat e punonjësve, është konstatuar një dëm ekonomik në vlerën 524 mijë lekë, si vlera të paguar tepër.

4.2.10 Mbi Problematikat e Shpenzimeve Buxhetore në Institucione Qendrore

Në Ministrinë e Drejtësisë (MD)

-Institucioni ka kryer pagesa për shërbime përkthimi të kryera nga përkthyes të njohur por të paregjistruar në organet fiskale. Për këto shërbime institucioni ka llogaritur, mbajtur dhe derdhur në buxhet "Tatimin në Burim" në masën 15% të vlerës së shërbimit të likuiduar. Mosregjistrimi i përkthyesve në organet fiskale dhe mbajtja e tatimit në burim nga ana e MD-se bie ndesh jo vetëm me përcaktimet e Ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008 "Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor" dhe Ligjit nr. 9920 "Për Procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë në RSH", por gjithashtu ka ndikime negative edhe në tregun e përkthyesve njohur nga MD, për këtë lloj shërbimi. Theksojmë se, vlera e këtij lloj shërbimi zë rreth ¼ e shpenzimeve vjetore të institucionit dhe shuma prej 58,748 mijë lekë e shpenzuar nga ana e institucionit për shërbime përkthimi nga përkthyes të paregjistruar, cënon rregullshmërinë e gjithë procesit si dhe parimet e efektivitetit dhe efijencës të shpenzimit të fondeve buxhetore.

- Rezultoi shkelje e disiplinës buxhetore pasi institucioni, si rrjedhojë e mos përfundimit në kohë të procesit të transferimit të sistemeve të teknologjisë së informacionit drejt AKSHI-t, referuar VKM nr. 673, datë 22.11.2017, ka vijuar të paguajë pa të drejtë nga buxheti i vetë kostot e mirëmbajtjes për këto sisteme në shumën 5,862 mijë lekë gjatë periudhës Janar-Tetor 2019.

-Në shpenzimet e kryera për blerjet nëpërmjet sistemit dinamik të biletave të transportit ajror ndërkombëtar, në 7 nga 32 procedura të audituara gjithsej, me një vlerë shërbimi të paguar prej rreth 2,465 mijë lekë, rezultoi se: nuk

argumentohej numri i lartë i personave për pjesëmarrje në këto takime/evente; si dhe mungon studimi i tregut si pasojë e nisjes me vonesë të procedurave, duke mbartur risk në përzgjedhjen e çmimit më të lartë.

Në Universitetin “Luigj Gurakuqi” Shkodër (USH)

-Rezultoi se, në kuadrin rregullativ aktual ekziston një vakum ligjor por edhe mungesë harmonizimi midis legjislacionit mbi funksionimin e auditimit të brendshëm në sektorin publik dhe kuadrin rregullativ mbi arsimin e lartë (Ligji nr.114/2015, datë 22.10.2015/ ligji nr. 80/2015 dhe Udhëzimi i Ministrit të MASR nr. 27, datë 29.12.2017).

-Evidentohen mangësi, në procedurat e prokurimit publik sa i takon kriteret kualifikuese dhe specifikimet teknike për objektin e prokurimit, verifikimit të rasteve të konfliktit të interesit mes operatorëve, arkivimit të dosjeve si dhe mungesa të theksuara trajnimit të stafit për kryerjen e procedurave të prokurimit.

Në Ministrinë e Arsimit Sportit dhe Rinisë

-Nga auditimi rezultoi se, nuk janë realizuar fondet e planifikuara për 8- mujorin 2019 në shumën 15,977 mijë lekë si rezultat i vonesave, në shpalljen e thirrjeve dhe vendimet e Komitetit për Zhvillimin e Rajoneve.Projektet e paraqitura nga njësitë e vetëqeverisjes vendore kanë cilësi jo të mirë projektimi,duke shkaktuar jo vetëm vonesa në prokurim, por dhe kërkesa për të rishikuar projektin , kërkesa për të shtuar punime të paparashikuara,etj.

Shpallja me vonesë e procedurave të prokurimit nga NJVV, apo institucionet pas tre apo katër muajve e procedurës së prokurimi ka riskuar përdorimin e fondeve si: Bashkia Durrës projekti i shkollës 9-vjecare “Jusuf Puka”, Universitetit i Tiranë “Projekti reabilitimi i Sheshit të Fakulteti i Histori -Filologjisë”.Pezullimi nga KPP për disa procedura si në Universitetin e Arteve Tiranë, Bashkia Përrenjas Projekti “Ndërtimi i Fushës së Sportit”.Mosreliazimi i grafikut të punimeve për objektet/kontratat nga autoriteti kontraktor në vijim, nga njësitë e vetëqeverisjes vendore/Kontraktorët e punimeve.Pezullimi apo mosvijimi i punimeve pa asnjë shkak nga autoriteti kontraktor.

Në Institutin e Monumenteve të Kulturës

- Rezultoi se, janë paguar shpenzime për mirëmbajtje të sistemeve informatikë EEB GIS, sistem i cili përdoret për inventarizimin dhe paraqitjen në hartë të monumenteve të kulturës. Vonesat në fillimin dhe përfundimin e procedurës së dorëzimit të sistemit si dhe vonesat në reflektimin e ndryshimeve të kontratës së mirëmbajtjes lidhur midis IMK dhe operatorit ekonomik fitues referuar pikës 18 dhe 19, dhe 24 të VKM nr. 673, datë 22.11.2017, “Për Organizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit, e ndryshuar, për shpenzimet e mirëmbajtjes së sisteme IT në vlerën 360 mijë lekë nuk është në përputhje me parimet e efektivitetit dhe efijencës duke e ekspozuar institucionin drejt shpenzimeve të panevojshme.

Në Drejtorinë e Shërbimit të Trupit Diplomatik (DSHTD)

- Rezultoi se, për hartimin, shqyrtimin dhe miratimin e programeve ekonomike-

financiare, institucioni i DSHTD nuk bazohet në metodologji të sakta dhe në standarde bashkëkohore të menaxhimit financiar. Në zëra të caktuar vërehet fenomeni i tejkalimit të shpenzimeve, i përsëritur dhe i paargumentuar. Tejkallim në shpenzime u konstatua konkretisht në zërin mirëmbajtje dhe riparime të ndryshme, në masën 108.6%. Gjatë vitit 2019, (11 muaj) treguesit e shpenzimeve janë pothuaj të njëjtë me vitin e kaluar, por në planin vjetor kemi një planifikim të lartë në vlerë totale 188,367 mijë lekë për 12-mujor, dhe një rritje në vlerë absolute prej 30,7 milion lekë më shumë se viti 2018, e cila lidhet me një planifikim të lartë në zërin “Amortizim” në masën 75 milion dhe i realizuar për 11-mujor në vlerën 35 milion ose 46,6 %.

- U konstatua menaxhim jo efektiv i fondeve, në shpenzime operative në shumën 760 mijë lekë, si pasojë e kryerjes së një udhëtimi turistik, në kundërshtim me bazën ligjore mbi të cilën është formuluar kërkesa. Ky udhëtim është kryer në muajin tetor, pra pa u mbyllur rezultati financiar vjetor dhe pa u marrë miratimi i nevojshëm nga MEPJ në kundërshtim me Ligjin 10405, datë 24.3.2011 “Për kompetencat për caktimin e pagave dhe të shpërblimeve”, neni 6, pika1/b.

Në shërbimin Kombëtar të Punësimit (SHKP).

- Rezultoi se SHKP paraqitet me objektiva të përcaktuara pasi nuk ka përmirësuar dhe ndryshuar mënyrën e të punuarit, sa i takon procedurës së shpërndarjes së fondeve të Buxhetit të Shtetit, për detajimin e saktë dhe transparent të tij në përputhje me nevojat e parashikuara nga Zyrat e Punësimit, sipas grupeve të veçanta që synojnë të mbështesin. Nga auditimi rezultoi se, nga zyrat e punës rajonale dhe vendore nuk ka asnjë parashikim të kryer për tregun e punës, të dokumentuar në rrugë shkresore, duke krijuar një situatë jo korrekte nga SHKP/Drejtoria e Përgjithshme, të cilët shprehen se për detajimin e buxhetit janë nisur nga analiza e të gjithë target-grupeve të punëkërkuësve të papunë të regjistruar. Kjo konstatohet edhe nga analiza e shpenzimeve të buxhetit për këtë program, i cili për vitin 2019 rezultoi me mosrealizim në vlerën prej 57 milion lekë. Disa njësi rajonale të cilët paraqiten me tregues më të dobët në realizimin e fondeve të tilla janë: DRSHKP Berat me nivel realizimi 79%, DRSHKP Elbasan me nivel realizimi 83%, DRSHKP Fier me nivel realizimi 76%, DRSHKP Gjirokastrë me nivel realizimi 87%, DRSHKP Lezhë me nivel realizimi 75%, DRSHKP Shkodër me nivel realizimi 83%, DRSHKP Vlorë me nivel realizimi 61%.

- Rezultoi se, sipas urdhër shpenzimeve me objekt dieta e udhëtime të brendshme u konstatuan 20 raste, në shumën 726 mijë lekë për vitin 2019, ku shpenzimet ishin të pajustificuara. Dokumentacioni shoqëruar nuk përmbante elementët bazë për vërtetësinë e shërbimeve të kryera si: nënshkrimet e çdo punonjësi që ka kryer shërbimin, përfshirjen në një faturë tatimore mbi një person dhe në raste të përsëritura deri në 13 persona.

- Rezultoi se, në SHKP sa i takon programit të nxitjes së punësimit nëpërmjet formimit në punë, referuar VKM nr. 47, datë 16.01.2008, janë subvencionuar, në mënyrë të padrejtë, projekte në vlerën 134,711 mijë lekë, në mungesë të dokumentimit dhe indikatorëve të matjes për blerjet që lidhen me kostot e trainimit. Dhëna në mënyrë të padrejtë e subvencioneve, ka bërë që nga njëra

anë përfituesit të kreditojnë TVSH-në e faturave të blerjes, dhe nga ana tjetër të përfitojnë TVSH në formë likuiditeti, nga këto subvencione. Si pasojë e mangësive të mësipërme, vlera e subvencionuar prej 134,711 mijë lekë përbën menaxhim pa efikasitet, efektivitet dhe ekonomicitet të fondeve publike.

- Rezultoi se, në 2 subjekte, përfituese të subvencionit të të njëjtit program nxitje punësimi, u evidentuan ulje të pajustificueshme të numrit të punonjësve, të cilat në mungesë të kontrollove nga SHKP, si dhe në mungesë të bashkëveprimit të saj me institucionet përgjegjëse për kontrollin e punonjësve, sic janë drejtoritë rajonale tatimore, mbartin risqe të larta për largime nga puna si edhe për përfitimin padrejtësisht të subvencioneve.

Në një nga këto subjekte, me numër total punonjësish të deklaruar përpara aplikimit prej 71 punonjës, dhe përfitues i skemës së nxitjes së punësimit për 13 punonjës shtesë, rezultoi se gjatë përfitimit të subvencionit, ky subjekt ka larguar punonjësit nga puna, ndërkohë që për 6 muajt e fundit respektiv figuron vetëm me 2 punonjës, duke mos respektuar as kushtin e mbajtjes së të paktën 50% të numrit të punonjësve të miratuar, deri në 6 muaj pas periudhës së përfitimit të skemës. Si pasojë e mangësive të mësipërme, vlera e subvencionuar prej 17,360 mijë lekë përbën menaxhim pa efikasitet, efektivitet dhe ekonomicitet të fondeve publike.

- Në disa raste, SHKP ka lidhur kontrata për përfitimin e subvencioneve nga programi i nxitjes së punësimit të punëkërkuarve të papunë nga grupet e veçanta si dhe nëpërmjet formimit në punë, referuar respektivisht VKM-së nr. 48 dt. 16.01.2008, e VKM-së nr. 47 dt. 16.01.2008, të cilët gjendeshin me detyrime tatimore sipas akt marrëveshjeve përkatëse me DRT-të, përpara lidhjes së kontratave. Në këto raste, rezultoi se mungon analiza paraprake e këtyre detyrimeve përpara nënshkrimit të kontratës si dhe monitorimi mbi ecurinë e likuidimit të kësteve periodike sipas këtyre akt marrëveshjeve, në kundërshtim me kushtet e parashikuara kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi. Vlera e përfituar prej 14,104 mijë lekë përbën menaxhim pa ekonomicitet, efektivitet dhe efikasitet.

Në Universitetin "Ismail Qemali", Vlorë

- Rezultoi se, në institucion ka munguar kryerja e një procesi të saktë, të planifikimit të nevojave nga ana e fakulteteve të tij, mungesa e të cilit ka mbartur risqe të cënimit të procesit të mësimdhënies, por edhe të shpenzimeve pa efikasitet, ekonomicitet dhe efektivitet të fondeve si pasojë e blerjes së materialeve të panevojshme.

-Nga auditimi rezultoi nevoja për marrjen e masave nga ana e universitetit për forcimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm, që lidhen me mirë administrimin e aktiveve nëpërmjet hartimit dhe nevojës për miratimin e rregulloreve të brendshme për menaxhimin e barnave, si aktive specifike dhe të domosdoshme për përmbushjen e misionit të Fakultetit të Bujqësisë dhe atij të Shëndetit Publik. Mungesa e rregulloreve për administrimin e barnave, pjesë e infrastrukturës mësimore ka përballur subjektin me: (i) risqe të skadencës së mallrave ende pa u përdorur, (ii) risqe të cënimit të cilësisë si pasojë e mungesës

së certifikatës së cilësisë së ilaçeve. Në përfundim, sa më sipër e ka ekspozuar universitetin përballë riskut të përdorimit jo efektiv të fondeve të shpenzuara

8. Në Drejtorinë Arsimore Rajonale Fier (aktualisht Drejtora Rajonale e Arsimit Parauniversitar)

- Nga auditimi rezultuan shpenzime joefektive për buxhetin e shtetit, si pasojë e kalimit në shpenzime të vlerës së gjobës së ekzekutuar nga ana e Drejtorisë së Rajonale të Tatimeve për vonesat në deklarimin dhe likuidimin e detyrimeve tatimore dhe të sigurimeve shoqërore në vleftën 292 mijë lekë.

- Nga auditimi rezultuan shpenzime joefektive për buxhetin e shtetit, si pasojë e pagesave nga fondet e buxhetit të shtetit të shpenzimeve për riparim automjeti në përdorim, pa miratim nga organi epror në shumën 79 mijë lekë.

Në Ministrinë për Evropën dhe Punës e Jashtme

-Nga fondet e programit 01120, nëpërmjet bankës Credins janë kryer transferta për llogari të përfaqësive diplomatike, në valutën EUR dhe USD, për vitin 2019 (vetëm për periudhën objekt auditimi), dhe janë transferuar 1,917,039 USD, dhe rreth 7,707,567 EURO. Nga përlllogaritjet e grupit të auditimit, me kursin e referencës së BSH rezultoi se, nëse MEPJ do të kishte kërkuar kurs preferencial, do të kishte kursyer mesatarisht 26,690 USD (ose rreth 2,936 mijë lekë) dhe 79,228 EUR (ose 9,507 mijë lekë).

- Rezultoi se, janë kryer shpenzime në shumën 600,000 Euro, për llogari të MEPJ, jashtë përfaqësive diplomatike, duke pakësuar Fondin Rezervë (te vitit 2018)³⁴, pa përgatitur ndonjë projekt ku të argumentohet: nevoja për shtesë fondesh dhe pamundësia për tu përballuar nëpërmjet rialokimit të fondeve brenda sistemit nisur nga analiza e realizimit të buxhetit për periudhën raportuese; emergjencën e problemit dhe pamundësinë e parashikimit në procesin buxhetor, në kundërshtim me sa dikton paragrafi 88 i Udhëzimit nr. 2, datë 06.02.2012 “Për procedurat standard të zbatimit të buxhetit”, I ndryshuar, ku parashikohet se: “Fondi rezervë i Buxhetit të Shtetit përdoret vetëm për rastet e financimit të shpenzimeve, të cilat nuk njihen dhe janë të pamundura të parashikohen gjatë procesit të përgatitjes së buxhetit”. Sa më sipër e legjitimuar me VKM nr. 115, datë 23.02.2018 “Për autorizimin e MEPJ për lidhjen e kontratës ndërmjet Shtetit Shqiptar dhe kompanisë “APCO ËORLDEIDE”

- Nga krahasimi i treguesve mes planit të buxhetit të raportuar nga MEPJ dhe realizimit faktik nga thesari, sipas SIFQ, për vitin 2019 rezultuan diferenca, të cilat bien në kundërshtim me paragrafin 49 të Udhëzimit nr. 22, datë 17.11.2016 “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit”, që parashikon se të dhënat duhet të jenë të rakorduara me planin e buxhetit dhe realizimin në fakt të thesarit sipas SIFQ. Konkretisht në zërin e shpenzimeve korente, në programin “Mbështetje institucionale për procesin e integritetit” rezultoi një diferencë prej

³⁴ Ky fenomen edhe pse i konstatuar për vitin 2018, ai nuk është raportuar më parë dhe si i tillë u vlerësua të përfshihet në këtë raport

(-) 105 mijë lekë; ndërsa për shpenzimet kapitale ka mospërputhje në programet “Planifikim, Menaxhim dhe Administrim” dhe “Mbështetje institucionale për procesin e integritetit”, përkatësisht 7,576 mijë lekë dhe 67,958 mijë lekë.

10. Në Ministrinë e Kulturës

- Rezultoi se, është shkelur disiplina buxhetore pasi në disa raste urdhrat e prokurimit janë dorëzuar përtej afatit 5 ditor të parashikuar (4 urdhra prokurimi në shumën totale prej 2,598,194 lekë, nga të cilat për vitin 2019, 1 urdhër prokurimi në shumën 817,754 lekë.

- Rezultoi se, është shkelur disiplina buxhetore pasi rezultuan raste të rialokimit të fondeve mes njërive shpenzuese, pas datës 15.11.2018, në kundërshtim me sa parashikon neni 48, i ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, i ndryshuar, ku parashikohet se e drejta e njërive të qeverisjes së përgjithshme për rishpërndarjen e fondeve të miratuara për vitin buxhetor, ushtrohet deri në datën 15 nëntor të cdo viti buxhetor.

- Nga kryerja e testimeve në Modulin e Pagesave të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ), rezultuan shkelje të disiplinës buxhetore sa i takon likuidimit të faturave që tejkalojnë afatin e parashikuar ligjor prej 30 ditësh, në kundërshtim me Ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, pasi gjatë vitit 2019, janë likuiduar 647 fatura mbi 30 ditë nga lëshimi i faturës së furnitorit, me një vlerë totale prej 198,740,330 lekë, duke sjellë, duke implikuar kështu rrishtje për krijimin e detyrimeve të reja (të prapambetura).

- Nga auditimi rezultoi shkelje e disiplinës buxhetore për vitin 2019, sa i takon marrjes së një angazhimi prej 199,660 mijë lekë me tepër, nga sa miratuar fonde buxhetore në dispozicion, të cilat më pas janë legjitimuar me Aktin Normativ nr. 2, datë 02.10.2019, duke vendosur buxhetin e institucionit përpara riskut të krijimit të detyrimeve të prapambetura

- Për vitin 2019, likuidimet e kryera në muajin dhjetor përbëjnë rreth 23% të shpenzimeve të gjithë vitit, me një mesatare të muajve të tjerë prej rreth 11%. Nga 108 urdhër shpenzime të audituara për të dy vitet objekt auditimi, 19 prej tyre, ose 18% nuk kanë dokumente të plotë bashkëlidhur, në kundërshtim me UMFE nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik” i ndryshuar, Pika 34 dhe Pika 36.

11. Në Ministrinë e Shëndetësisë³⁵

- Shërbimi i Hemodializës, ka filluar të implementohet në muajin qershor të vitit 2016. Për këtë shërbim, kanë vijuar pagesat për seanca të parealizuar, vlerë e cila për periudhën Janar-Prill 2019, shkon në rreth 23,101 mijë lekë. Nga ana e MSHMS-së nuk rezultojnë të jenë marrë masa për amendim të kontratës

³⁵ Vlerat e konstatuara i përkasin auditimit të raportuar në Kuvend për buxhetin e vitit 2018 e pa raportuar në raportin e vitit 2018. Po përfshihet në këtë raport vetëm për vlerën e menaxhimit joefektiv të fondeve, që i takon buxhetit të vitit 2019, të pa raportuar

koncesionare lidhur me këto raste që përbëjnë likuidim për punë të pakryer, e cila vijon të paguhet padrejtësisht nga buxheti i shtetit.

- Gjithashtu, MSHMS, për shërbimin e Sterilizimit, ka pranuar kryerjen e pagesave në mënyrë të padrejtë, duke likuiduar koncesionarin në masën 20% më shumë, mbi çmimin e shërbimit shëndetësor të prokuruar, kjo me pasoja të konsiderueshme në buxhetin e shtetit. Kështu, për të njëjtën periudhë si më lartë, buxheti i shtetit rezultoi i ekspozuar kundrejt vlerës 100,544 mijë lekë, rrjedhojë e likuidimit të padrejtë të TVSH-së në ofrimin e shërbimeve të sterilizimit sipas kontratës së koncesionit “Për sterilizimin”, pasi referuar legjislacionit në fuqi mbi taksat dhe tatimet, shërbimet shëndetësore janë të përjashtuara nga aplikimi i TVSH-së.

4.3. Raportimi i Treguesve Fiskalë dhe Deficiti

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, të ardhurat e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 460,349 milion lekë, nga 486,677 milion lekë (ose realizuar 94.6%) të planifikuara me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”, ose 26,328 milion lekë më pak. Krahasuar me një vit më parë këto të ardhura janë rritur me 10,440 milion lekë (rreth 2.3% më shumë se viti 2018). Planifikimi fillestar ka parashikuar një rritje të të ardhurave në masën 8.2 % më shumë nga një vit më parë, ndërkohë që realisht rritja nga viti 2018, është vetëm 2.3 %. Planifikimi optimist i të ardhurave ka lejuar planifikimin më të madh të shpenzimeve buxhetore brenda limiteve të deficitit të vendosur me ligj. Të ardhurat për vitin 2019, përbëjnë 27.3% të PBB.

Grafiku nr.1 Programimi dhe realizimin i të ardhurave buxhetore për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Për vitin 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, shpenzimet e përgjithshme të buxhetit, janë realizuar në vlerën 491,897 milion lekë, nga 519,577 milion lekë (ose realizuar 95%) të planifikuara, ose 27,680 milion lekë më pak se planifikimi fillestar dhe që mbeti i pandryshuar me Aktin Normativ nr.11, datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në buxhetin e vitit 2019”. Gjatë vitit 2019, shpenzimet buxhetore u realizuan 15,750 milion lekë më shumë se viti 2018 ose rreth 3.3% më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019, përbëjnë 29.1 % të PBB-së. Në gjykimin e KLSH, mosrealizimi i shpenzimeve është ndikuar veçanërisht nga mosrealizimi i të ardhurave, rritja ekonomike dhe është i lidhur me detyrimin ligjor për të mbajtur nivelin e deficitit nën 2% të PBB-së.

Grafiku nr.2 Programimi dhe realizimin i shpenzimeve buxhetore për vitin 2019.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Deficiti buxhetor për vitin 2019, ishte parashikuar në vlerën 32,900 milion lekë sipas Ligjit të Buxhetit të vitit 2019 dhe Akteve Normative dhe **është realizuar në masën 31,548 milion lekë ose realizuar në masën 95,5%**. Krahasuar me vitin 2018, deficiti buxhetor është rritur në masën 5,310 milion lekë ose është rritur në masën 20%. **Në kontekstin formal, deficiti në raport me PBB rezulton në masën 1.87%, pra brenda kufirit prej 2%. Deficiti ka arritur vlerën e tij më të lartë në muajin Dhjetor 2019, për 20,426 milion lekë, vlerë që përfaqëson 65% të Deficitit Buxhetor faktik të vitit 2019.**

Sipas KLSH, niveli faktit i deficitit për vitin 2019 është i nënvlerësuar, si rrjedhojë e mos financimit të bonove të thesarit për mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë në vlerën 6.8 miliardë lekë ose rreth 0.4% e PBB.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, raporton detyrime të prapambetura (sipas raportimit të në llogarinë ekonomike 486 në SIFQ), në rreth 17 miliard lekë ose 1% e PBB, të cilat në vlerësimin e KLSH, janë të paktën 24.4 miliard lekë ose 1.5% e PBB. Detyrimi për stokun e pa rimbursuar të TVSH sipas raportimit të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve është rreth 11.2 miliard lekë ose 0.7% të PBB, i cili në vlerësimin e KLSH është të paktën rreth 14.8 miliardë lekë. Këto shpenzime të ndodhura në kuptim të nenit 61 të ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar në të cilin citohet se “...Metoda e njohjes së shpenzimeve dhe të ardhurave, për qëllim të këtij ligji, ka të bëjë me: a) njohjen e shpenzimeve të vitit buxhetor në çastin e ndodhjes së tyre, pavarësisht nga data e pagesës;”, nuk rezultojnë të jenë paraqitur në tabelën e treguesve fiskalë të konsoliduar në zërat buxhetorë dhe të kenë dhënë efekte në këto zëra. KLSH vlerëson, se zërat buxhetorë të paraqitur në treguesit fiskalë të konsoliduar në lidhje me shpenzimet operative, shpenzimet për investime, TVSH e rimbursueshme me efekt në shpenzimet e përgjithshme, të ardhurat e përgjithshme dhe deficitin buxhetor kanë devijacione.

Deficitin faktik i raportuar nga MFE paraqitet në shumën 1.87% të PBB. **Mos mbulimi i humbjeve nga rivlerësimi i rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë për 6.8 miliard lekë ndikon në nënvlerësimin e deficitit për vitin 2019, me 0.4% në raport me PBB dhe për rrjedhojë deficiti faktik sipas KLSH, vlerësohet të paktën në 2.27% të PBB.**

5. RAPORTIMI I BORXHIT PUBLIK

5.1 Kufijtë e borxhit publik për vitin 2019

Gjatë vitit 2019, kufizimet për borxhin e ri të emetuar dhe shlyerjen e borxhit ekzistues janë përcaktuar në nenet 9, 20 dhe 21 të ligjit nr. 99 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, të ndryshuar. Në këtë ligj është përcaktuar financimi i deficitit prej 32,900 milion lekësh nëpërmjet rritjes së huamarrjes totale neto nga burime të brendshme dhe të huaja në shumën 7,203 milion lekë. Në nenin 20 të këtij ligji, është përcaktuar rritja vjetore e garancive të qeverisjes qendrore në dobi të palëve të treta përfituese, deri në 2,000 milionë lekë. Nga ana tjetër, në nenin 21 të ligjit është parashikuar rritja e kufirit të financimit të përcaktuar më sipër nëpërmjet emetimit të ndonjë eurobondi si dhe në rast të disbursimit të ndonjë kredie shtesë në formën e “mbështetjes buxhetore” nga institucionet financiare ndërkombëtare. KLSH konstaton se edhe për këtë vit, në Ligjin nr. 99/2018 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, nuk janë vendosur kufizime sasiore për marrjen e borxhit të ri, duke lejuar mundësinë e rritjes së tij. Kjo qasje bie në kundërshtim me kërkesat e nenit 58 të ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar dhe nenit 9 të ligjit nr. 9665 datë 18.12.2006 “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. Në nenin 9 “Kufizimet e borxhit shtetëror dhe të garancive shtetërore të huasë”, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar është përcaktuar që “Kufizimet për shumën e borxhit shtetëror dhe për shumën e garancive shtetërore të huave përcaktohen në ligjin vjetor të buxhetit. Kufizimet e parashikuara të borxhit i referohen në radhë të parë, shumës së borxhit dhe shumës së garancive të marra rishtazi dhe, në radhë të dytë, shumës së përgjithshme të borxhit shtetëror dhe të garancive të papaguara në fund të vitit...”. Sa më sipër, konkludojmë se në Ligjin nr. 99/2018 datë 03.12.2018 “Për buxhetin e vitit 2019”, është parashikuar rritja e kufirit të borxhit e pakuantifikuar, duke parashikuar mundësinë e shtesës së këtij borxhi në rast të emetimit të Eurobondit dhe/ose disbursimit të ndonjë mbështetje buxhetore. I njëjti parashikim ka vijuar edhe në aktet normative të miratuara gjatë vitit. Raportimi i treguesve fiskalë të konsoliduar për financimin e deficitit të vitit 2019, krahasuar me nivelet e programimit është paraqitur në tabelën në vijim:

Në milion lekë

ZËRI BUXHETOR	Ligji 99/18	A.N 1	A.N 11	Fakti
DEFIÇITI	-32,900	-32,900	-32,900	-31,549
FINANCIMI DEFIÇITIT	32,900	32,900	32,900	31,549
BREND SHEM	48,597	49,697	50,297	40,932
Te ardhura nga privatizimi				242
Hua-marrje e brendshme	22,900	21,000	24,600	17,846
Te tjera	25,697	25,697	25,697	22,844
I HUAJ	-15,697	-16,797	-17,397	-9,383
Hua afatgjate (e marre)	19,700	18,600	18,000	20,493
Ndryshimi i gjendjes se arkës				-1,729
Ripagesat	-35,397	-35,397	-35,397	-29,791
Mbeshtetje buxhetore				1,643

KLSH ka konstatuar, se huaja afatgjatë e marrë për financimin e deficitit paraqitet me tejkalim të planit. Nga 18,000 milion lekë të planifikuara me Aktin Normativ nr.11 datë 24.12.2019, rezulton se janë disbursuar hua afatgjata për financimin e deficitit jo në formën e mbështetjes buxhetore në shumën 20,493 milion lekë (raportim i Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit). Huamarrja e brendshme me anë të instrumentave të bonove të thesarit dhe obligacioneve sipas raportimit në treguesit fiskalë të konsoliduar paraqitet në shumën 17,846 milion lekë, me nën realizim përkundrejt planit në shumën 24,600 milion lekë. Edhe ripagesat për borxhin e huaj paraqiten me nën realizim duke shlyer principal të borxhit të jashtëm në shumën 29,791 milion lekë përkundrejt 35,397 milion lekë të planifikuara. Në lidhje me raportimet për huanë e re të marrë dhe pagesat e principalit të kryera sipas Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Borxhit Publik dhe bashkërendimit të ndihmës së huaj konstatohen diferenca të cilat janë paraqitur në tabelën e mëposhtme:

Në milion lekë

LLOJI I HUASË	Plani perfundimtar	Fakti Thesari	Fakti Sistemi i borxhit	Diferenca plan - fakt	Diferenca plan - fakt
Hua-marrje e brendshme	24,600	17,846	18,008	-162	-6,592
Ripagesat	-35,397	-29,791	-29,791	0	5,606
Hua afatgjatë (e marre) e jashtme	18,000	20,493	19,748	745	1,748
Mbeshtetje buxhetore	1,643	1,643	1,642	1	1
Plani pa mbeshtetje buxhetore	7,203	8,548	7,965		
Plani me mbeshtetje buxhetore	8,846	10,191	9,607		

KLSH ka konstatuar se kufijtë e rritjes së borxhit publik për financimin e deficitit, të përcaktuara në ligjin e buxhetit vjetor të ndryshuar janë respektuar në huamarrjen e brendshme, por nuk janë respektuar në huanë afatgjatë të jashtme. Vlera e borxhit të ri të marrë pa përfshirë mbështetjen buxhetore e cila ka plan më vete si pasojë e parashikimeve të bërë në ligjin vjetor të buxhetit është në tejkalim të planit të huamarrjes si pasojë e tejkalimit të huasë afatgjatë të disbursuar përkundrejt planit si dhe ripagesave më të ulëta të kryera në krahasim me planin fillestar.

5.2 Treguesit kryesore të borxhit publik

Treguesit kryesorë të borxhit publik dhe ecuria e tij në vitet e fundit, sipas stokut të raportuar në fund të vitit 2019 (të dhënat e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë) paraqiten sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Borxhi publik	977,965	1,043,229	1,066,611	1,088,169	1,107,285	1,112,626
Borxhi i qeverisë qendrore	977,102	1,042,272	1,065,710	1,087,342	1,106,569	1,112,044
Borxhi i pushtetit lokal	863	957	910	827	716	582
PBB ¹	1,395,305	1,434,307	1,475,251	1,555,868	1,630,901	1,688,894
Stoku i borxhit / PBB (%)	70.1	72.7	72.3	70.1	67.9	65.9

¹PBB e rishikuar në krahasim me raportimin në treguesit e borxhit për fundin e vitit 2018, Treguesit periodik të borxhit publik, Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Raporti i borxhit publik ndaj PBB përgjatë vitit 2019, sipas raportimit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë ka rezultuar në ulje në krahasim me një vit më parë,

ky raport ka shënuar rënie nga 67.9% në 65.9% të PBB kur i referohemi treguesve të borxhit publik për tremujorin e katërt të vitit 2019.

Nga ana tjetër në Raportin e Buxhetit Faktik për vitin 2019, të hartuar nga MFE është raportuar se stoku i borxhit publik ndaj PBB është në nivelin e 66.2% në vitin 2019 nga 67.9% në vitin 2018. Ky vlerësim është bazuar tek PBB-ja nominale e rritur me 2.2% në vitin 2019, pra në vlerën në 1,688.9 miliardë lekë. Të dhënat nga World Economic Outlook të FMN raportojnë për një rritje reale të PBB në masën 2.2%, por nuk raportojnë vlerën nominale të PBB.

Borxhi Publik përgjatë vitit 2019, ka ardhur në rritje në krahasim me një vit më parë në terma bruto, si pasojë e shtesës së huamarrjes nga emetimet më të mëdha se maturimet e instrumentave në tregun e brendshëm dhe huasë në nivele më të larta të disbursuar për projekte me financim të huaj në raport me shlyerjet përkatëse si pasojë e maturimeve.

Sipas raportimeve stoku i borxhit publik, konvertuar me kursin e këmbimit të BSH të datës së fundit të vitit 2019, duke përfshirë bonot e thesarit, obligacionet, kredinë e huaj për projekte, garancitë e brendshme dhe të jashtme si dhe borxhin e pushtetit vendor është në shumën 1,112,626 milionë lekë, përkundërt 1,107,285 milionë lekë të vlerësuar në fund të vitit 2018, me një rritje vjetore neto në shumën 5,341 milion lekë.

KLSH vlerëson se stoku i borxhit publik të raportuar për vitin 2019 paraqitet i nënvlerësuar bazuar në respektimin e kërkesave ligjore për raportimin e detyrimeve të prapambetura dhe në respektim të standardeve ndërkombëtare të raportimit financiar. Në këtë mënyrë, mosfinancimi i detyrimeve të prapambetura nënvlerëson stokun e borxhit të marrë për financimin e shpenzimeve të padeklaruara.

Ulja e treguesit të borxhit publik në raport me PBB ka ardhur nga rritja më e madhe e PBB-se, e cila në raport me një vit më parë vlerësohet në rreth 57,989 milion lekë. Rritja e stokut të borxhit vlerësohet në rreth 5,341 milion lekë përfshirë këtu edhe efektin e rivlerësimit të stokut të borxhit nga kursi i këmbimit. Rritja e borxhit publik me 5,341 milion lekë përgjatë vitit 2019, nuk reflekton rritjen reale të tij përgjatë vitit pasi shtesa në huamarrje duke përfshirë financimin e huaj, atë të brendshëm dhe ripagesat paraqitet në rreth 10,191 milion lekë. Diferenca ndërmjet huamarrjes së paraqitur në tabelën e mësipërme me diferencën e stokut të borxhit publik në krahasim me një vit më parë konstatohet se vjen si pasojë e efektit favorizues të kursit të këmbimit në vlerësimin e stokut edhe për këtë vit. Stoku i rivlerësuar i borxhit sipas kursit të këmbimit të ndryshuar në krahasim me një vit më parë për secilin komponent të borxhit publik dhe monedhës përkatëse origjinale paraqitet:

Instrumenti	Monedha	2018		2019		Efekti kursit të këmbimit
		Njësi monedhë origjinale	Milion lekë	Njësi monedhë origjinale	Milion lekë	
Bono Thesari	ALL	194,544,943,152	194,545	193,739,276,514	193,739	-
Garanci te brendshme	ALL	10,478,550,000	10,479	10,478,550,000	10,479	-
	EUR	38,400,000	4,739	38,400,000	4,676	(63.36)
Obligaacione	ALL	360,789,500,000	360,790	388,396,300,000	388,396	-
	EUR	79,060,000	9,758	-	-	-

Kredi shtetërore	ACU	49,006,329	7,348	43,854,920	6,588	12.28
	AED	247,560,572	7,267	250,450,921	7,412	61.03
	EUR	2,353,828,371		2,351,607,704		
			290,509		286,355	(3,880.15)
	JPY	8,588,507,020	8,417	8,258,507,821	8,266	172.60
	KËD	8,576,159	3,048	11,026,637	3,954	27.10
	SAR	106,031,575	3,047	111,037,869	3,217	24.38
	SDR	780,186,308		731,359,216		204.78
			116,989		109,872	
	USD	558,138,213		574,293,597		457.67
			60,178		62,391	
Garanci te huaja	EUR	206,571,906		190,042,298		
			25,495		23,141	(313.57)
	JPY	1,745,301,000	1,710	1,511,379,000	1,513	31.59
	KRË	23,187,040,000	2,249	21,737,850,000	2,044	
						(129.61)
Pushteti lokal	ALL	715.68	716	581.71	582	-
Totali milion ALL					1,112,626	(3,395.26)

Ky efekt, duke marrë në konsideratë vetëm tepricën e huasë së rivlerësuar në raport me një vit më parë për njësi të monedhës së huaj (pa efektin e disbursimeve apo pagesave të principalit) vlerësohet në rreth 3,395.26 milion lekë dhe ndikimin më të madh e ka nga borxhi në monedhën Euro. Përsa i përket monedhave të tjera (kryesisht USD dhe SDR), ndikimi i tyre ka qenë jo i favorshëm duke qenë se në raport me një vit më parë kursi i këmbimit të tyre në raport me lekun ka ardhur në rritje.

Kompozimi i borxhit shtetëror i klasifikuar në të brendshëm dhe të jashtëm dhe i garantuar ose jo paraqitet sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	2015	2016	2017	2018	2019
Stoku i borxhit të brendshëm	551,375	561,120	577,056	580,310	597,290
Stoku i brendshëm shtetëror	520,936	530,834	546,939	565,093	582,136
Stoku i brendshëm i garantuar	30,439	30,286	30,117	15,218	15,154
Stoku i borxhit të jashtëm	490,897	504,589	510,286	526,259	514,754
Stoku i jashtëm shtetëror	465,306	481,407	490,518	496,804	488,056
Stoku i jashtëm i garantuar	25,591	23,182	19,768	29,454	26,698
Stoku i borxhit te qeverisjes qendrore	1,042,272	1,065,709	1,087,342	1,106,569	1,112,044

Rritja më e madhe në stokun e borxhit të qeverisjes qendrore i atribuohet kryesisht rritjes së stokut të borxhit të brendshëm në rreth 17 miliard lekë në terma neto, e ndikuar nga emetimi i më shumë instrumentave të borxhit në tregun e brendshëm. Përsa i përket borxhit të brendshëm të garantuar paraqitet në të njëjtat nivele si një vit më parë. Nga ana tjetër, stoku i borxhit të jashtëm shtetëror në krahasim me një vit më parë ka ardhur në ulje në rreth 12 miliard lekë si pasojë e nivelit më të lartë të ripagesave të kredive shtetërore përkundrejt disbursimeve përkatëse me rreth 9 miliard lekë si dhe të njëjtës tendencë edhe në stokun e borxhit të jashtëm të garantuar me rreth 3 miliard lekë.

Borxhi i brendshëm shtetëror. Nga auditimi konstatohet se janë emetuar në tregun e brendshëm tituj shtetërore në vlerën 301.2 miliard lekë me çmim blerje/pastër në total, nga të cilat 197.7 miliard lekë bono thesari dhe 103.5 miliard lekë obligacione. Të gjithë instrumentat e emetuar janë në monedhë kombëtare dhe me normë interesi fikse duke ndikuar si strategji në uljen e riskut të kursit të këmbimit dhe riskut të normave të interesit respektivisht. Sipas

raportimit në treguesit fiskalë të buxhetit të konsoliduar, 18 miliard lekë të kësaj huamarrje janë përdorur për financimin e deficitit, ndërkohë që pjesa tjetër është përdorur për rifinancimin e titujve të maturuar sipas instrumentave të brendshëm. Maturimet përgjatë vitit 2019 paraqiten në shumën 283,2 miliard lekë në total me çmim blerje, nga të cilat 198.5 miliard lekë për bonot e thesarit dhe 84,7 miliard lekë për obligacionet. Emetimet dhe maturimet përgjatë vitit 2019 të instrumentave të borxhit të brendshëm paraqiten:

Në lekë

Instrumenta te tregut të brendshëm	Emetime		Maturime	
	Vlere nominale	Cmim blerje/paster	Vlere nominale	Cmim blerje
Tituj afatshkurtër	200,758,300,000	197,708,884,961	202,618,620,000	198,514,551,599
Bono thesari 6-mujor	4,345,770,000	4,323,586,188	6,914,720,000	6,875,603,832
Bono thesari 12-mujor	196,412,530,000	193,385,298,772	195,703,900,000	191,638,947,767
Tituj afatgjatë	102,566,300,000	103,482,226,500	84,669,079,260	84,669,079,260
Obligacione 2-vjecar lekë	40,841,300,000	40,789,182,185	45,043,300,000	45,043,300,000
Obligacione 2-vjecar euro	0	0	9,709,579,260	9,709,579,260
Obligacione 3-vjecar	18,201,100,000	18,240,138,139	10,678,700,000	10,678,700,000
Obligacione 5-vjecar	20,558,800,000	21,369,495,996	14,255,400,000	14,255,400,000
Obligacione 7-vjecar	11,500,000,000	11,445,267,151	4,982,100,000	4,982,100,000
Obligacione 10-vjecar	11,465,100,000	11,638,143,029	0	0
TOTALI	303,324,600,000	301,191,111,461	287,287,699,260	283,183,630,859

Stoku i borxhit të brendshëm dominohet kryesisht nga instrumentat afatgjatë të obligacioneve me një vlerë stoku në fund të vitit 2019 në shumën 388,396 milion lekë, përkundrajt 193,739 milion lekë të stokut të instrumentave afatshkurtër. Të krahasuara në raport me të njëjtën periudhë të vitit më parë, stoku i instrumentave të tregut të brendshëm paraqiten:

Në milion lekë

Instrumenti	2018	2019	Ndryshimi
Bono thesari	194,545	193,739	-806
6 mujore	2,906	354	-2,552
12 mujore	191,639	193,385	1,746
Obligacione	370,548	388,396	17,848
2 vjecare	100,751	86,791	-13,960
3 vjecare	18,679	26,201	7,522
5 vjecare	101,266	107,569	6,303
7 vjecare	81,788	88,306	6,518
10 vjecare	68,064	79,529	11,465
Total instrumentave	565,093	582,135	17,042

Në lidhje me instrumentat afatshkurtër konstatohet se është ulur pesha specifike e bonove të thesarit 6 mujore dhe është rritur pesha e bonove të thesarit 12 mujore. Efekti neto në instrumenta afatshkurtër vlerësohet në (806) milion lekë, duke ulur financimin e nevojave buxhetore me anë të instrumentave afatshkurtër.

Instrumentat afatgjatë kanë shërbyer më së shumti për financimin nga burime të brendshme të deficitit. Në këtë mënyrë, sipas diferencave të regjistrave të borxhit në fund të vitit 2019 dhe në fund të vitit 2018, konstatohet se është rritur vlera e instrumentave afatgjatë me 17,848 milion lekë. Edhe brenda këtij burimi financimi ka pasur rristurime në instrumentat e emetuar duke pakësuar peshën e instrumentave me maturitet më të ulët dhe duke rritur peshën e instrumentave me maturitet më të lartë. Tendanca përgjatë vitit 2019, konstatohet se është në drejtim të rikompozimit të portofolit me instrumenta më afatgjatë duke qenë në përputhje me objektivat strategjike afatmesëm për rritjen e maturitetit të portofolit të borxhit. Emetimi i obligacioneve 3,5,7 dhe 10

vjeçare konstatohet se ka kontribuar më së shumti në drejtim të përmbushjes së objektivave të strategjisë.

Emetimi i bonove të thesarit për mbulimin e humbjeve të BSH, nga kursi i këmbimit. Banka e Shqipërisë me shkresë nr. 181/1 datë 03.04.2019 ka vendosur në dijeni MFE se në përfundim të procesit të auditimit të pasqyrave financiare të BSH llogaria “Rezerva e Rivlerësimit të Valutave” në mbyllje të vitit financiar 2018 ka rezultuar me gjendje negative 6,874,170,793.33 lekë, për të cilën në zbatim të nenit 64 (b) të ligjit nr. 8269 datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë” të ndryshuar dhe pikës 3 të nenit 6 të marrëveshjes “Mbi transferimin e fitimit neto të Bankës së Shqipërisë pranë Ministrisë së Financave dhe mbulimin e humbjeve të Bankës së Shqipërisë” ka kërkuar mbulimin e saj me emetim të bonove të thesarit 6-mujore. Nga ana e MFE me shkresë nr. 5983/1 datë 12.06.2019 drejtuar Bankës së Shqipërisë është njoftuar emetimi i letrës me vlere në shumën 6,874,170,793.33 lekë me afat maturimi 6 muaj dhe normë interesi të barabartë me yield mesatar të ponderuar të ankandit të fundit të bonove të thesarit me afat maturimi 6-mujor. Nga auditimi konstatohet se kjo letër me vlerë nuk është paraqitur në regjistrin e borxhit 6-mujor të vitit 2019 dhe gjithashtu edhe në treguesit e borxhit për 6-mujorin 2019.

Në afatin e maturimit, nga ana e BSH me shkresë nr. 3088/1 datë 04.12.2019 drejtuar MFE është kërkuar riemetimi i titullit 6-mujor që maturohet në 13.12.2019, nëpërmjet rinovimit me çmim blerje të instrumentit me vlerë 6,874,170,793.33 lekë. Nga auditimi konstatohet se emetimi i këtij instrumenti nuk është realizuar sipas kërkesës së BSH. Me qëllim trajtimin e situatës nga ana e Sekretarit të Përgjithshëm të MFE është drejtuar memo Ministrit të MFE ku është vendosur në dijeni dhe është sugjeruar rikonsiderimi i rinovimit në muajin Janar 2020 duke qenë se rinovimi nga data 15.12.2019-31.12.2019 ka efekt rritës tek niveli i borxhit dhe stoku i tij në zbatim të Ligjit të Buxhetit për vitin 2019. Ky fakt tregon se nga ana e MFE nuk është përmbushur detyrimi për rifinancimin e këtij instrumenti. Këto veprime janë në kundërshtim me nenin 64 (b) të ligjit nr. 8269 datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë” të ndryshuar në të cilin citohet që “Për sa kohë shuma e regjistruar në llogarinë e vlerësimit të rezervës i korrespondon humbjeve neto në valutë, kjo shumë duhet të mbulohet me letrat me vlerë të borxhit, të cilat mbartin interes sipas interesit të tregut, të emetuara nga Qeveria e Republikës së Shqipërisë për Bankën e Shqipërisë dhe të mbajtura nga Banka e Shqipërisë në llogarinë e vlerësimit të rezervës së letrave me vlerë jashtë bilancit. Brenda katër muajve pas mbylljes së vitit financiar, shuma kryesore totale e këtyre letrave me vlerë të mbajtura nga Banka e Shqipërisë do të rritet ose zbritet sipas nevojës për të siguruar ekuivalencën midis kësaj shumë dhe shumës së regjistruar në llogarinë e vlerësimit të rezervës si humbje neto e valutës në fund të vitit financiar”. Gjithashtu, mos financimi në kohë i këtij instrumenti nuk është në përputhje me nenin 6 “Mbulimi i humbjeve neto nga rivlerësimi” të marrëveshjes me Bankën e Shqipërisë “Mbi transferimin e fitimit neto të Bankës së Shqipërisë pranë Ministrisë së Financave dhe mbulimin e humbjeve të Bankës së Shqipërisë” në të cilën citohen që “Për sa kohë që shuma

e regjistruar në llogarinë e vlerësimit të rezervave valutore pranë Bankës, i korespondon humbjeve neto në valutë, Ministria emeton për Bankën bono thesari 6 – mujore sipas pikës 4 të nenit 5”. Në pikën 4 të nenit 5 citohet që “Ministria brenda 10 (dhjetë) ditëve punë nga marrja e kërkesës njofton Bankën mbi transferimin e titujve shtetërorë të tregtueshëm në pronësi të Bankës”. Efekti i mungesës së emetimit të instrumentit të borxhit të mësipërm në shumën 6,874,170,793.33 lekë përfaqëson një nënvlerësim të stokut të borxhit real të raportuar në fund të vitit 2019 në të njëjtën shumën. Rrjedhimisht, stoku i borxhit në 31.12.2019 vlerësohet në shumën 1,119,500 milion lekë nga 1,112,626 milion lekë i raportuar nga MFE në treguesit e borxhit publik.

Borxhi i brendshëm i garantuar. Në fund të vitit 2019, borxhi i brendshëm i garantuar paraqitet në të njëjtat nivele si një vit më parë, me një ulje të lehtë nga 15,218 milion lekë në fund të vitit 2018, në shumën 15,154 milion lekë në fund të vitit 2019. E gjithë ulja e stokut të garancive të brendshme konstatohet se vjen nga rivlerësimi i stokut të borxhit të brendshëm të garantuar në monedhë të huaj, Euro. Dy garancitë e brendshme të dhëna për KESH sha në total 38.4 milion euro kanë pasur ndikim favorizues në uljen e stokut të borxhit të brendshëm të garantuar. Në vlerë absolute, asnjë shlyerje nuk është kryer për këto garanci të brendshme, duke sjellë që stoku i tyre të jetë në të njëjta nivele në raport me një vit më parë.

Huamarrësi	Huadhënësi	2018		2019	
		milion/Euro	milion/Lekë	milion/Euro	milion/Lekë
KESH	Raiffeisen Bank		4,980.0		4,980.0
KESH	Raiffeisen Bank		1,390.0		1,390.0
KESH	IntesaSanPaolo		270.0		270.0
KESH	IntesaSanPaolo		1,000.0		1,000.0
KESH	Societa General	6.00	740.5	6.00	730.6
KESH	Raiffeisen Bank		2,838.6		2,838.6
KESH	Raiffeisen Bank	32.40	3,998.7	32.40	3,945.3
Totali milion Lekë			15,217.78		15,154.42

Borxhi i jashtëm shtetëror. Projektet e huaja të disbursuara të financuara me borxh gjatë vitit 2019 llogariten në rreth 21,390 milion lekë duke përfshirë 19,748 milion lekë hua të marrë për projekte specifike dhe 1,642 milion lekë mbështetje buxhetore. Nga ana tjetër, shërbimi i borxhit të jashtëm përsa i përket pagesave të principalit për kreditë shtetërore dhe garancitë shtetërore vlerësohet në shumën 29,791 milion lekë, pa diferenca me raportin e paraqitur në treguesit fiskalë të konsoliduar të buxhetit sipas raportimeve të DPTH. Tabela në vijim paraqet raportimet për principalin, disbursimet dhe mbështetjen buxhetore sipas raportimeve të Drejtorisë së përgjithshme të borxhit publik dhe bashkërendimit të ndihmës së huaj me Drejtorinë e Përgjithshme të Thesarit:

LLOJI I HUASË	Fakti DPTH	Fakti DPB sistemi	Diferenca thesar borxh
Principal i paguar	-29,791	-29,791	0
Ripagesat	-29,791	-29,791	0
Hua të disbursuara	22,136	21,390	746
Hua afatgjate (e marre) e jashtme	20,493	19,748	745
Mbështetje buxhetore	1,643	1,642	1

Mbi disbursimet e borxhit të jashtëm. Përgjatë vitit 2019, janë regjistruar në sistemin e brendshëm të menaxhimit të borxhit transaksionet e disbursimit për 36 kredi me një total në monedhë kombëtare në shumën 22,736,830 mijë lekë,

nga të cilat, dy kredi janë evidentuar si garanci që kanë pasur disbursime gjatë vitit në shumën 1,346,852 mijë lekë. Pjesa tjetër prej 34 projektsh përfshin një shumën të disbursuar prej 21,389,978 mijë lekë. Nga këto 34 projekte, 2 prej tyre, kanë përfshirë kështu disbursimi me nga një rast për secilin, duke reflektuar një total të klasifikuar si mbështetje buxhetore në shumën 1,641,930 mijë lekë. Projektet që janë klasifikuar si mbështetje buxhetore kanë pasur këtë trajtim duke qenë se janë transferuar drejtpërsëdrejti në llogarinë e unifikuar të thesarit në monedhën të huaj.

Konkretisht projektet për të cilat është klasifikuar shuma e disbursuar si mbështetje buxhetore në monedhë origjinale dhe monedhë kombëtare paraqiten:

Pershkrimi	ID kredia	Shuma ne milion Euro	Shuma në milion leke
Modernizimi i asistencës sociale	12/06/IBRD	11.76	1,463.96
	mbështetje buxhetore	11.24	1,399.75
Ofrimi i shërbimeve me në qendër qytetarin	15/10/IBRD	2.78	338.32
	mbështetje buxhetore	2.00	242.18

Vlera specifike e disbursuar për kredi shtetërore jo mbështetje buxhetore vlerësohet në shumën 19,748 mijë lekë. Regjistrimi i transaksioneve të disbursimit vlerësohet të jetë kryer në mënyrë të rregullt duke pasur parasysh vlerën e raportuar në ditë të caktuara në lekë sipas kursit zyrtar të këmbimit të publikuar nga Banka e Shqipërisë.

Nga ana tjetër, kreditë shtetërore të disbursuara dhe mbështetja buxhetore rezultojnë të jenë rakorduar në monedhë origjinale pa evidentuar asnjë diferencë me strukturat përgjegjëse në Drejtorinë e Përgjithshme të Thesarit. Diferenca e raportuar në vlerën e mësipërme për disbursimin në monedhën kombëtare evidentohet se vjen nga kursi i përdorur për regjistrimin e transaksioneve nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit.

Projektet specifike të cilat janë financuar më shumë përgjatë vitit 2019, duke përfshirë edhe mbështetjen buxhetore sipas disbursimeve të kredive respektive rezultojnë në rreth 15 miliard lekë si në vijim:

Disbursuar (vlera në lekë)	Pershkrimi	Njesia zbatuese
2,310,197,000	Projekti i Investimeve në sektorin ujor	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (AKUK)
2,194,246,000	Projekti i sigurisë dhe mirëmbajtjes së rrugëve	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)
1,962,007,000	Rruga Qukës - Qafë Pllaçë	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)
1,806,774,000	Projekti i lidhjes së rrugëve sekondare dhe lokale	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
1,463,963,000	Modernizimi i asistencës sociale	Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë
1,149,397,000	Bulevardi verior dhe rehabilitimi i lumit të Tiranës	Bashkia Tiranë
1,147,794,000	Bypass Fier-Vlorë	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)
1,127,673,000	Rehabilitimi i lumit të Vlorës	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
1,110,182,000	Furnizimi me ujë i zonave rurale III	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
1,051,952,000	Punët e komunitetit IV	Fondi Shqiptar i Zhvillimit

Mbi huatë shtetërore të reja të miratuara. Përgjatë vitit 2019 janë miratuar 4 projekte të reja me financim të huaj me njësi të zbatimit të ndryshme, shuma dhe kreditorë sipas tabelës në vijim:

Kreditori	Projekti	Shuma	Monedha	Njësia Zbatuese
KFW	Programi i investimit në shpërndarjen e energjisë	30,000,000.00	EUR	OSHEE
KFW	Furnizimi me ujë i zonave rurale IV	40,000,000.00	EUR	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
IBRD	Lehtësimi i transportit dhe tregtisë në ballkanin perëndimor	17,600,000.00	EUR	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
EIB	Shtreti i Lumit të Lanës-Zhvillimi Urban	8,000,000.00	EUR	Bashkia Tiranë

Këto kredi shtetërore janë konstatuar nga krahasimi i regjistrit të borxhit të jashtëm shtetëror të pa garantuar për vitin 2019, me regjistrin e vitit 2018. Nga auditimi konstatohet se marrëveshjet përkatëse të këtyre kredive janë miratuar në Kuvend dhe kanë termat e financimit si në vijim:

- Kredia “Programi i investimit në shpërndarjen e energjisë” paraqet si Huadhënës KfE, Frankfurt am Main, Huamarrës Republikën e Shqipërisë dhe agjensi zbatuese të projektit Operatorin e Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, sipas marrëveshjes së huasë të datës 05.03.2019 publikuar në dokumentat shoqëruese të projekt ligjit për miratimin e marrëveshjes përkatëse, miratuar në vijim me ligj nr. 41/2019 datë 20.06.2019. Kjo marrëveshje huaje ka parashikuar tarifë angazhimi prej 0.25% në vit për shumën e huasë së pa disbursuar dhe tarifë menaxhimi prej 1% të shumës së huasë. Në lidhje me interesin e aplikueshëm, ai nuk është përcaktuar në këtë marrëveshje huaje, por do të përcaktohet me plotësimin e kushteve për hyrjen në fuqi të saj dhe sipas përcaktimeve do të jetë një normë fikse interesi. Periudha e maturimit raportohet në 12 vjet duke përfshirë periudhën prej 4 vjetësh pa pagesë principali.

- Kredia “Furnizimi me ujë i zonave rurale IV” paraqet si Huadhënës KfE, Frankfurt am Main, Huamarrës Republikën e Shqipërisë dhe agjensi zbatuese të projektit Fondin Shqiptar të Zhvillimit, sipas marrëveshjes së huasë të datës 03.06.2019 publikuar në dokumentat shoqëruese të projekt ligjit për miratimin e marrëveshjes përkatëse, miratuar në vijim me ligj nr. 49/2019 datë 18.07.2019. Kjo marrëveshje huaje ka parashikuar tarifë angazhimi prej 0.25% në vit për shumën e huasë së pa disbursuar dhe tarifë menaxhimi prej 1% të shumës së huasë. Në lidhje me interesin e aplikueshëm, ai nuk është përcaktuar në këtë marrëveshje huaje, por do të përcaktohet me plotësimin e kushteve për hyrjen në fuqi të saj dhe sipas përcaktimeve do të jetë një normë fikse interesi. Periudha e maturimit raportohet në 15 vjet duke përfshirë periudhën prej 3 vjetësh pa pagesë principali.

- Kredia “Lehtësimi i transportit dhe tregtisë në Ballkanin Perëndimor”, paraqet si Huamarrës Republikën e Shqipërisë dhe Huadhënës Bankën Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim sipas marrëveshjes së huasë publikuar në dokumentat shoqëruese të projekt ligjit për miratimin e marrëveshjes përkatëse, miratuar në vijim me ligj nr. 62/2019 datë 19.09.2019. Termat e financimit përfshijnë tarifë front-end prej 0.25% (që parapaguhet) të shumës së huasë, komision angazhimi 0.25% mbi vlerën e padisbursuar të huasë (çdo vit), normë interesi të llogaritur si normë referencë + marzhin e pandryshueshëm si dhe periudhën maturimi 23 vjet duke përfshirë dhe një periudhë prej 7 vjetësh pa pagesë principali.

- Kredia “Shtrati i Lumit të Lanës-Zhvillimi Urban”, paraqet si Huamarrës Bashkinë Tiranë dhe Huadhënës Bankën Europiane të Investimeve sipas relacionit të projekt ligjit për miratimin e marrëveshjes përkatëse, miratuar në vijim me ligj nr. 63/2019 datë 03.10.2019. Shuma e miratuar përfshin hua 8 milionë euro, me maturim për 20 vjet, periudhë pa pagesë principali prej 4 vjetësh e me interes të përcaktueshëm mbi bazën e tregut në momentin e disbursimit. Kontrata financiare është miratuar, në parim, me vendimin nr.404, datë 19.6.2019, nga Këshilli i Ministrave, dhe është nënshkruar ndërmjet palëve.

Mbi pagesat e principalit. Në sistemin e brendshëm të regjistrimit të transaksioneve të borxhit janë evidentuar shlyerje principali në shumën 31,184,362 mijë lekë, duke përfshirë edhe pagesat e kryera nga përfituesit e garancive apo nënhuamarrësit. Të dhënat e detajuara në lidhje me pagesat e principalit të kryera për kreditë shtetërore dhe garancitë, të kryera nga Buxheti i Shtetit dhe përfituesit përkatës paraqiten:

Principali i shlyer	Buxheti i Shtetit	Njesia perfituese	Totali
Kredi shtetërore	27,409.634	-	27,409.634
Garanci shtetërore	2,394.431	1,380.297	3,774.728
Totali	29,804.065	1,380.297	31,184.362

Të gjitha shlyerjet e principalit janë reflektuar në diferencat e regjistrimit të kredive shtetërore dhe garancive të huaja në krahasim me një vit më parë, duke pasqyruar vlerën e saktë të detyrimit në lidhje me këtë komponent së bashku me disbursimin përkatës sipas testit të dizenuar. Në raportin e treguesve fiskalë të konsoliduar janë pasqyruar si pagesa principali shuma prej 29,790.6 milion lekë dhe diferenca prej 13.5 milion lekë me vlerën e përcaktuar për shlyerje të principalit prej 29,804.065 milion lekë përfaqëson pagesë të kryer nga vetë subjekti përfitues për kredinë shtetërore me numër identifikimi “78” sipas shpjegimit të dhënë nga përfaqësuesit e subjektit. Vlera e pagesave të principalit në shumën 29,790.6 milion lekë e pasqyruar në treguesit e konsoliduar fiskalë pasqyron pagesat e principalit për kreditë shtetërore të huaja dhe garancitë e jashtme nga Buxheti i Shtetit për vitin 2019 dhe është e reflektuar edhe në akt rakordimin ndërmjet strukturave përgjegjëse të thesarit. Nga testet e zhvilluara në lidhje me pasqyrimin e transaksioneve të shlyerjes të principalit në llogarinë e unifikuar të thesarit të marrë nga strukturat e thesarit nuk rezultuan diferenca. Përgjatë vitit 2019 kreditë shtetërore dhe garancitë për të cilat është paguar më shumë principal nga Buxheti i Shtetit sipas detyrimeve të borxhit paraqiten:

Në milion lekë

Pershkrimi i kredise/garancise shtetërore	Vlera	Subjekti perfitues i garancise/kredise	Garanci/kredi
Rruga Rrëshen-Kalimash	2,880.06	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës	kredi shtetërore
Garancia e bazuar në politika	2,432.80	Ministria e Financave	kredi shtetërore
Extended Arrangement FMN	2,146.15	Ministria e Financave	kredi shtetërore
Rruga Tiranë-Elbasan	1,305.02	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)	kredi shtetërore
Bulevardi verior dhe rehabilitimi i lumit të Tiranës	609.68	Bashkia Tiranë	kredi shtetërore
Linja 400 Kv Shqipëri-Kosovë	570.41	Ministria e Energjisë dhe Industrisë (OST)	kredi shtetërore

Linja unazore 110 Kv e Shqipërisë së Jugut	542.85	Ministria e Energjisë dhe Industrisë (OST)	kredi shtetërore
Rrugët lokale dhe sekondare	513.62	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	kredi shtetërore
Riskedulim me Rusinë	505.71	Ministria e Financave	kredi shtetërore
TEC-i Vlorë	499.46	Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH, OST)	garanci
Rrugët Sekondare Lokale	495.42	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	kredi shtetërore
Rrugët lokale dhe sekondare	493.42	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	kredi shtetërore
Rruga Fier-Tepelenë	479.43	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)	kredi shtetërore
Rruga Tiranë-Elbasan	468.88	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)	kredi shtetërore
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë I	433.04	Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH, OST)	garanci
Përmirësimi i Sistemit të Kanalizimeve, Tiranë	368.13	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (AKUK)	kredi shtetërore
Siguria e Digave	330.72	Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH)	kredi shtetërore
Rruga Levan-Vlorë	320.33	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës (ARRSH)	kredi shtetërore
Ristrukturimi i rrugëve lokale dhe sekondare	313.99	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	kredi shtetërore
Radio Televizioni Shqiptar	300.48	Radio Televizioni Shqiptar	garanci

Borxhi i jashtëm i garantuar. Përgjatë vitit 2019, borxhi i jashtëm i garantuar sipas raportimeve në regjistrin e borxhit në krahasim me të njëjtën periudhë të një viti më parë paraqitet në ulje me 2,756 milion lekë nga 29,454 milion lekë në 26,698 milion lekë në fund të vitit 2018. Ndryshimet në kreditë e jashtme të garantuara sipas viteve paraqiten sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Viti	2015	2016	2017	2018	2019
Stoku i jashtëm i garantuar	25,591	23,182	19,768	29,454	26,698

Ulja e borxhit të jashtëm të garantuar përgjatë vitit 2019, ka ardhur si pasojë e pagesave më të mëdha të principalit të kryera nga buxheti i shtetit përkundrejt disbursimeve për këto garanci. Në këtë mënyrë, nga totali prej 29,791 milion lekë principal që ka paguar Buxheti i Shtetit për vitin 2019, rreth 2,394 milion lekë janë paguar për rastet e garancive të huaja ku përfituesit e garancive kanë dështuar të përmbushin detyrimet e tyre. E njëjta situatë paraqitet edhe për shpenzimet e interesit, ku buxheti i shtetit ka paguar 304 milion lekë shpenzime interesi. Shuma e kthyer nga përfituesit e garancive në Buxhetin e Shtetit gjatë vitit 2019, për këto pagesa që janë kryer është vetëm 178 milion lekë për principalin dhe 31 milion lekë për interesat, duke vazhduar tendencën e akumulimit të detyrimeve ndaj buxhetit si në vitet e kaluara. Konstatohet se pagesat e kryera nga Buxheti i Shtetit për garancitë e huaja jo-performuese kryhen jo në përputhje me kërkesat e nenit 42 të ligjit nr. 9665 datë 18.12.2006 “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huasë në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar në të cilën citohet se “Kur huamarrësi s’ka mundur të bëjë pagesën/pagesat, në përputhje me kushtet dhe afatet e marrëveshjes së huasë, të përcaktuara për këtë qëllim dhe institucioni huadhënës vërteton se ka marrë të gjitha masat e nevojshme, siç përcaktohet në këtë ligj dhe në marrëveshjen e garancisë, për të marrë në dorëzim pagesën/pagesat e premtuara, institucioni huadhënës i paraqet

Ministrit të Financave një kërkesë për pagesë, në përmbushje të së drejtës së tij, sipas garancisë shtetërore të huasë. Ministri i Financave, pasi vëren se kërkesa për pagesë është në përputhje me kushtet që bëjnë të nevojshme paraqitjen e një kërkesë të tillë, sipas përcaktimeve të marrëveshjes së huasë, autorizon transfertën e pagesës ose pagesave për institucionin huadhënës brenda pesëmbëdhjetë ditëve pune nga data e marrjes së kërkesës.”. Procedura e ndjekur, konsiston në komunikim paraprak nga MFE me përfituesin e garancisë i cili konfirmon nëse është apo jo në gjendje që të shlyejë këstin e radhës dhe në rast paaftësie nga ana e tij procedohet me pagesën nga Buxheti i Shtetit.

Një procedurë e tillë, sipas referimeve të përfaqësuesve të Drejtorisë së Borxhit është kryer me qëllim shmangien e kamatvonesave apo penaliteteve në rast vonese të pagesës si pasojë e procedurës për ndjekjen e paaftësisë paguese deri në kërkesën e huadhënësit drejt MFE.

Mbi shërbimin e borxhit. Shpenzimet për interesa përgjatë vitit 2019, kanë rezultuar në ulje të lehtë në krahasim me vitin e kaluar duke shënuar vlerën prej 35,143 milion lekë, përkundrejt 36,513 milion lekë që rezultuan një vit më parë. Raportimet mbi shpenzimet për interesa për borxhin e brendshëm dhe interesa për borxhin e huaja paraqiten në milion lekë sipas tabelës së mëposhtme:

Në milion lekë

Shpenzimet e interesit	2015	2016	2017	2018	2019
Interesat e borxhit gjithsej	38,642.40	36,259.00	31,903.80	36,513.40	35,142.82
Interesat e borxhit të brendshëm	27,384.60	25,526.00	21,414.60	23,158.00	22,837.89
Interesat e borxhit të jashtëm	11,257.80	10,733.00	10,489.20	13,355.40	12,304.93

Ulja më e madhe në interesat e borxhit konstatohet në interesat e borxhit të jashtëm me rreth 1 miliard lekë, përkundrejt 320 milion lekë interesa të paguara më pak për borxhin e brendshëm.

Interesat e borxhit të brendshëm. Shpenzimet e interesit të borxhit të brendshëm kanë ardhur në ulje në krahasim me një vit më parë, ku interesat për vitin 2019 vlerësohen në shumën 22,838 milion lekë përkundrejt 23,158 milion lekë në vitin 2018.

Pjesa më e madhe e interesave për shërbimin e borxhit të brendshëm është e akumuluar në drejtim të interesave për kuponat e obligacioneve. Në vijim janë paraqitur të dhënat mbi interesat e paguara përgjatë vitit 2019 sipas instrumenteve të borxhit të brendshëm në lekë:

Në lekë

Viti	2018	2019
Interesa borxh i brendshëm	23,157,967,464	22,837,894,018
Interesa bono thesari	4,516,893,039	4,104,068,402
Interesa bono thesari 3/ mujor te emetuara ne tregun financiar	276,444,358	0
Interesa bono thesari 6/ mujor te emetuara ne tregun financiar	156,320,484	39,116,168
Interesa bono thesari nje vjecar te emetuara ne tregun financiar	4,084,128,197	4,064,952,233
Interesa Obligacione	18,641,074,425	18,733,825,616
Interesa obligacione ne tregun financiar me afat maturimi 6 deri 10 vjet	9,361,940,762	10,579,066,725
Interesa obligacione ne tregun financiar me afat maturimi nga 1 deri 5 vjet	9,279,133,663	8,154,758,891

Interesa e bonove të thesarit 3 mujore paraqiten në vlerën 0 duke qenë se gjatë vitit nuk është emetuar asnjë bono e tillë. Interesat e bonove të thesarit 6 mujore paraqiten në ulje me rreth 100 milion lekë në raport me një vit më parë, duke qenë se janë kryer më pak emetime të këtij instrumenti përgjatë vitit 2019. në raport me një vit më parë. Nga ana tjetër interesat e paguara për bonot e thesarit

njëvjecare paraqiten në të njëjtin nivel me një vit më parë. Edhe kuponat e obligacioneve paraqiten në të njëjtat nivele me një vit më parë, megjithatë me një ndryshim ndërmjet maturiteteve përkatëse, ku interesi i paguar për obligacionet me maturitet 1-5 vjet paraqitet në ulje me rreth 900 milion lekë ndërkohë që interesi i paguar për obligacionet me maturitet 6-10 vjet paraqiten në rritje me rreth 800 milion lekë.

Interesat e borxhit të jashtëm. Shpenzimet e interesit të borxhit të jashtëm kanë ardhur në rënie në krahasim me një vit më parë ku shpenzimet e interesit të borxhit të jashtëm për vitin 2018 vlerësohen në shumën 13,355.4 milion lekë përkundrejt 12,305 milion lekë të deklaruar në vitin 2019. Në vijim janë paraqitur të dhënat mbi interesat e paguara përgjatë vitit 2018 dhe 2019 sipas llojit të huamarrjes në lekë.

Interesa borxh i jashtëm deklaruar	2018	2019
Interesa borxhi i jashtëm	13,355,403,674	12,304,927,015
Interesa huamarrje afatgjate nga institucionet ndërkombtare	10,536,070,477	11,894,937,566
Interesa huamarrje afatgjate nga qeveri te huaja	5,433,448,873	6,049,541,985
Interesa huamarrje afatgjate per huamarrje te tjera te jashtme	1,139,911,849	1,169,596,450
Komisione huamarrje e jashtme	3,962,709,755	4,675,799,131
Komisione te huamarrjes se jashtme	2,819,333,197	409,989,449
	2,819,333,197	409,989,449

Ulja në shërbimin e borxhit i atribuohet kryesisht uljes së komisioneve të huamarrjes së jashtme në krahasim me vitin e kaluar me rreth 2.4 miliard lekë. Kjo për arsye se gjatë vitit 2018, u realizua emetimi dhe blerja mbrapshte transaksioneve të lidhura me Eurobondin që u shoqëruan me kostot atipike përkatëse të ndërmjetësimit dhe të primit të paguar. Megjithatë, shpenzimet e interesit në raport me një vit më parë për borxhin e jashtëm kanë ardhur në rritje me rreth 1.3 miliard lekë, e kushtëzuar nga kostot më të larta të huamarrjes drejt institucioneve ndërkombëtare dhe huamarrje të tjera të jashtme.

5.3 Performanca e marrëveshjeve të nënhuasë dhe garancive

Të drejtat për të arkëtuar nga marrëdhëniet e nënhuasë. KLSH ka konstatuar krijim të detyrimeve të reja në shumën 6,065 milionë lekë (rreth 49.8 milion euro) të subjekteve nënhuamarrëse në kuadër të marrëveshjeve të nënhuasë përgjatë vitit 2019, si pasojë e mos shlyerjes së detyrimeve përkatëse.

Nga auditimi në lidhje me marrëveshjet e nënhuasë konstatohet se stoku i kredive në lidhje me këtë komponent të borxhit shtetëror është përkeqësuar përgjatë vitit 2019. Në këtë mënyrë të dhënat në lidhje me të drejtat e shtetit për të arkëtuar përkundrejt marrëveshjeve përkatëse tregojnë rritje të së drejtës për të arkëtuar dhe për tre vitet e fundit paraqiten:

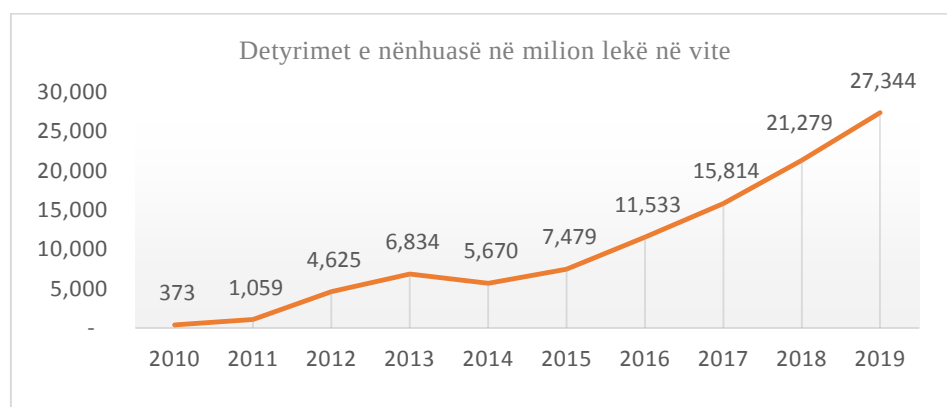
Në lekë

SEKTORI/INSTITUCIONI	Detyrimi fund 2017	Detyrimi fund 2018	Detyrimi fund 2019
Energjia	8,279,021,691	12,688,764,872	16,980,772,829
KESH	5,689,593,884	6,932,415,130	8,649,361,190
OSHEE	-	1,510,620,353	2,583,655,499
OST	2,589,427,808	4,245,729,389	5,747,756,140
Ujësjellës	5,656,160,483	5,981,938,063	6,409,007,664
Ujesjellesi Durres	1,147,491,752	1,156,396,669	1,339,229,523
Ujesjellesi Korce	1,002,124,589	977,275,071	1,284,074,366

Ujesjellesi Vlore	1,743,435,628	1,847,464,146	1,965,131,665
Te tjere ujesjelles	1,763,108,514	2,000,802,177	1,820,572,110
Bashki	1,823,742,178	2,571,631,379	3,877,431,361
Bashkia Tirane	1,767,836,703	2,533,853,418	3,825,880,230
Te tjera bashki	55,905,475	37,777,961	51,551,131
Mikrokredi	50,230,617	31,270,041	70,269,933
FAF	50,230,617	310,382	-
Unioni Kursim Kredi	-	30,959,658	70,269,933
Armo	4,506,144	5,363,783	6,456,933
TOTALI	15,813,661,113	21,278,968,137	27,343,938,720

Sektorët me përkeqësim të situatës financiare paraqiten sektori i energjitikës kryesisht me nënhuatë e KESH, OSHEE dhe OST me rreth 4,292 milion lekë (35.2 milion euro) të rritjes totale të detyrimeve nga 6,065 milion lekë në total, pushteti vendor me rreth 1,292 milion lekë (10.7 milion euro) dhe sektori i ujësjellësve me rreth 427 milion lekë (3.5 milion euro). Në nenin 30 “Huadhënia e të ardhurave të borxhit shtetëror, mbi të cilat zbatohen kushtet e marrëveshjeve ndërkombëtare”, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, është përcaktuar që “...është përgjegjësi ligjore e huamarrësve, të cilët kanë marrë fonde, sipas paragrafit të parë të këtij neni, që ti kthejnë fondet e marra hua në përputhje me marrëveshjet e nënhuave dhe të paraqesin raporte për gjendjen e huasë dhe përdorimin e saj, sipas kërkesave të përcaktuara nga Ministria e Financave”. Nga auditimi konstatohet se nuk janë përmbushur përcaktimet e bëra në këtë nen, duke paraqitur një situatë ku detyrimet ndaj shtetit si pasojë e mos pagesave janë rritur me 6,065 milion lekë, nga 21,279 milion lekë në vitin 2018 në 27,344 milion lekë në fund të vitit 2019. Ky konstatim është në të njëjtën linjë me konstatim e bërë në Raportin e Buxhetit Faktit për vitin 2018 të KLSH.

Grafiku nr. Teprica e detyrimeve ndaj shtetit për nënhuatë, sipas viteve

Niveli i kthimeve nga nënhuatë, vlerësohet i ulët përse i përket detyrimit për të përmbushur kushtet e marrëveshjeve përkatëse. Nga 61 projekte për të cilat Buxheti i Shtetit ka të drejta për të arkëtuar, përgjatë vitit 2019 janë arkëtuar vetëm për 28 prej tyre në shumën të vogla nga subjektet e paraqitura në tabelën e mëposhtme në lekë:

Subjekti përfitues nënha	Interes	Komision	Principal	Penalitete	Total
Aeroporti Tiranë	-	-	35,950,462	-	135,950,462
AGROKREDIT	23,661,800	-	26,317,557	310,400	250,289,757
Bashkia Berat	-	-	7,217,587	-	7,217,587
Bashkia Durrës	-	-	12,468,000	-	12,468,000
Bashkia Elbasan	-	-	13,319,718	-	13,319,718
Bashkia Fier	-	-	6,855,814	-	6,855,814
Bashkia Kavajë	-	-	19,830,914	-	19,830,914
Bashkia Korçë	-	-	14,539,181	-	14,539,181
Bashkia Vlorë	9,835	179,676	-	-	189,511
Fondi Besa	513,411	-	19,505,066	3,806	20,022,282
KESH	29,499,574	7,851,392	49,430,319	481,222	87,262,507
OSHEE	35,383,815	-	-	-	35,383,815
OST	24,286,078	168,713	17,538,143	6,583,977	348,576,911
Porti Durrës	38,943,824	-	30,120,463	-	269,064,288
Ujësjellës Kanalizime Fier	1,098,300	-	-	-	1,098,300
Ujësjellës Kanalizime Berat- Kuçovë	5,773,579	6,490,921	-	-	12,264,500
Ujësjellës Kanalizime Lezhë	50,742,670	-	31,451,493	-	82,194,163
Ujësjellës Kanalizime Sarandë	4,938,112	-	-	-	4,938,112
Ujësjellës Kanalizime Tiranë	43,048,322	2,740,467	-	-	45,788,789
Totali	57,899,321	7,431,169	84,544,717	7,379,404	1,367,254,611

Të drejtat për të arkëtuar nga marrëdhëniet e garancisë. Garancitë shtetërore përgjatë vitit 2019, paraqesin një risk të shtuar në drejtim të administrimit të tyre dhe situatës së rënduar financiare të cilën kalon kryesisht sektori energjitik. Pothuajse e gjithë ulja e stokut të garancive të huaja i atribuohet pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit i vitit 2019. Për vitin 2019 gjendja e detyrimeve në lidhje me garancitë shtetërore që subjektet përfituese kanë ndaj shtetit është rritur nga 10,869 milion lekë në 13,198 milion lekë, me një rritje vjetore prej 2,330 milion lekë. Referuar institucioneve dhe projekteve specifike me problematikat më të mëdha konstatohet sipas tabelës së mëposhtme:

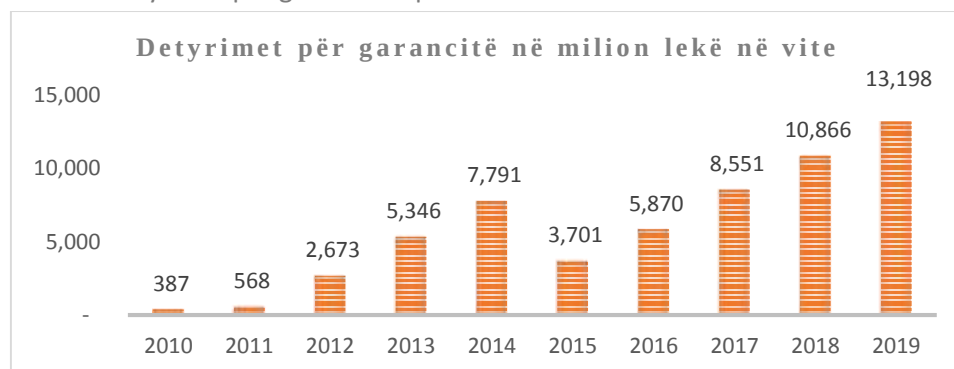
Në mijë lekë

Institucioni/projekti	Detyrimet 31.12.2017	Detyrimet 31.12.2018	Detyrimet 31.12.2019
Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH, OST)	6,939,355	9,025,642	10,870,489
Elektrifikimi i Zonave Rurale	495,114	658,915	828,829
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë I	16,131	27,660	37,586
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë II	351,455	650,661	960,796
TEC-i Vlorë	3,637,866	4,465,018	5,222,945
Transmetim, Shpërndarje e Energjisë	1,358,705	1,815,979	2,321,047
Hidrocentrali mbi Lumin Drin	275,932	371,759	477,481
Nënstacioni i Transmetimit të Energjisë	804,152	1,034,998	1,021,161
Projekti i eficientës në energji	0	652	644
Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës/UKT	1,250,744	1,285,030	1,390,135
Furnizimi me Ujë i Tiranës II	759,908	783,343	849,735
Ujësjellësi i Tiranës I	481,783	493,283	532,108
Rehabilitimi i rrjetit hidrik të Tiranës	9,053	8,404	8,292
Hekurudha Durrës	232,252	238,498	257,687
Rehabilitimi i Hekurudhës së Durrësit	232,252	238,498	257,687
Ministria e Financave (ndihme ne mallra)	71,204	94,409	129,976
Ndërmarrja e Ujësjellës-Kanalizime Krujë	58,665	59,548	63,739
Radio Televizioni Shqiptar		165,685	486,821
TOTALI	8,552,220	10,868,812	13,198,847

Detyrimet si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit janë akumuluar në masën më të madhe nga kompanitë private me kapital shtetëror përfituese në sektorin energjitik në shumën 1,845 milion lekë (15.15 milion euro). Gjatë vitit 2019, konstatohet se Buxheti i Shtetit ka kryer pagesa si pasojë e paaftësisë paguese edhe të Radio Televizionit Shqiptar, duke rritur stokun e detyrimeve me 321 milion lekë (2.6 milion euro). Gjithashtu edhe në sektorin e ujësjellësve për projektet në Ujësjellës Kanalizime Tirana situata paraqitet problematike duke vendosur Buxhetin e Shtetit në risk për kryerjen e pagesave që kanë dështuar të kryhen nga ky përfitues i garancisë dhe rritjen e detyrimeve në shumën 105 milion lekë (0.9 milion euro). Në nenin 43 “Kthimi i garancisë shtetërore të

huasë” të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, është përcaktuar që “Me kryerjen e pagesës në llogarinë e garancisë shtetërore të institucionit huadhënës, Ministri i Financave merr në dorëzim të gjitha të drejtat dhe mjetet ligjore, që zotëronte institucioni huadhënës ndaj huamarrësit, sipas përcaktimeve të marrëveshjes së huasë, në masën e çdo pagese të bërë në kuadër të garancisë së dhënë. Këto të drejta dhe mjete ligjore i kalojnë Ministrit të Financave së bashku me të drejtat dhe mjetet ligjore që ai i ka në bazë të marrëveshjes së mirëkuptimit. Huamarrësi, në zbatim të këtij ligji dhe të marrëveshjes së mirëkuptimit, është i detyruar ti kthejë Ministrisë së Financave shumën që kjo e fundit i ka paguar huadhënësit, në kuadër të garancisë shtetërore të huasë. Ministri i Financave ndërmerr të gjitha masat e paracaktuara në këtë ligj, në ligje të tjera në fuqi dhe në marrëveshjen e mirëkuptimit, për të përftuar nga huamarrësi çdo pagesë të bërë sipas garancisë, duke përfshirë edhe kostot që lidhen me të.” Nga auditimi konstatohet se nuk janë përmbushur përcaktimet e bëra në këtë nen, për aq kohë sa stoku i detyrimeve jo vetëm që nuk është ulur përgjatë vitit 2019, por edhe është rritur me 2,330 milion lekë. Teprica e detyrimeve të akumuluar në lidhje me këto të drejta për të arkëtuar ndër vite paraqitet:

Grafiku Detyrimet për garancitë sipas viteve

Niveli i kthimeve nga garancitë, vlerësohet i ulët përse i përket detyrimit për të përmbushur kushtet e marrëveshjeve përkatëse. Nga 21 projekte për të cilat Buxheti i Shtetit ka të drejta për të arkëtuar, përgjatë vitit 2019 janë arkëtuar vetëm për 11 prej tyre në shuma të vogla nga UKT, ATK, Albtelecom dhe KESH. Arkëtimet nga detyrimet e garancive sipas përfituesve përkatës në monedhë origjinale dhe monedhë kombëtare paraqiten në tabelën në vijim:

Institucioni	Kthyer 2019 Euro			Kthyer 2019 ALL			
	Principal	Interesa komision	dhe Total	Principal	Interes komision	dhe Total	
ATK	130,981	48,629	179,610	16,060,299	6,047,978	22,108,277	
Albtelecom	378,264	23,642	401,906	46,681,615	2,919,793	49,601,407	
UKT	-	170,177	170,177	-	20,948,753	20,948,753	
KESH	934,233	11,586	945,819	115,662,495	1,423,313	117,085,808	
TOTALI	1,443,478	254,033	1,697,512	178,404,409	31,339,837	209,744,245	

Të drejtat për të arkëtuar nga kreditë shtetërore të tjera. Nga auditimi mbi konfirmimin e gjendjes së detyrimit që subjektet përfituese të marrëveshjeve të nënhuasë apo garancisë kanë ndaj Buxhetit të Shtetit është konstatuar se për kredinë me numër identifikimi 88 sipas regjistrimit të borxhit ekzistojnë detyrime

në 31.12.2019 nga subjektet përfitues të ndryshëm. Kjo kredi ndërmjet Medio Credito Centrale (kreditore) dhe Qeverisë Shqiptare (huamarrësi) është nënshkruar më 06.07.1998 dhe është regjistruar si kredi shtetërore. Nga kërkesa për informacion drejtuar drejtorisë së borxhit për këtë kredi shtetërore dhe të ngjashme me të është konfirmuar se detyrimet ekzistojnë vetëm për këtë kredi dhe sipas subjektit përfitues në euro paraqiten:

Institucioni	Shuma disburshuar EURO	Principal papaguar	Interesi i papaguar	Total detyrimi 2019	Komenti
UKT	584,833	292,416	38,857	331,273	funksionon si garanci
DPUK	435,611	162,587	19,663	182,250	funksionon si garanci
ARMO	148,439	45,356	7,669	53,026	nenhuazuar
Servcom	61,066	22,052	5,063	27,115	funksionon si garanci
Albpetrol	1,018,335	367,732	108,705	476,436	funksionon si garanci
KESH	5,031,314	1,314,567	153,270	1,467,837	funksionon si garanci
Albkrom	651,837	-	-	-	kredi shtetërore
Albabaker	181,977	-	-	-	kredi shtetërore
Ministri e Bujqësisë	3,078,467	-	-	-	kredi shtetërore
Ministri e Financave	158,987	-	-	-	kredi shtetërore
Totali	11,350,865	2,204,711	333,227	2,537,938	

5.4 Mbi administrimin e bonove të privatizimit

Kontrolli i Lartë i Shtetit me qëllim saktësimin e vlerës së bonove të privatizimit në qarkullim në fund të vitit 2019 ka kërkuar të dhëna nga Ministria e Financës dhe Ekonomisë dhe Banka e Shqipërisë, si dy institucionet kryesore përgjegjëse për bonot e privatizimit. Përgjegjësia e Bankës së Shqipërisë lidhet me printimin e bonove të privatizimit dhe asgjësimin e tyre pas përdorimit, konkretisht në nenin 10 të ligjit nr. 7918, datë 13.04.1995 “Për miratimin me ndryshime të Dekretit nr. 1030, datë 23.02.1995 “Për emetimin dhe shpërndarjen e bonove të privatizimit (lekë privatizimi)” dhe Dekretit nr. 1049, datë 27.03.1995 “Për disa plotësime në dekretin nr. 1030, datë 23.02.1995 “Për emetimin dhe shpërndarjen e bonove të privatizimit”, citohet se “Ngarkohet Banka e Shqipërisë të shtypë bonot e privatizimit sipas karakteristikave të përcaktuara nga Ministria e Financave”. Në zbatim të këtij neni nga grupi i auditimit u kërkuar informacion në lidhje me sasinë e bonove të privatizimit të shtypura nga ana e Bankës së Shqipërisë për realizimin e këtij procesi, sasinë e bonove të hedhura në qarkullim dhe asgjësimet në vite të këtyre letrave me vlerë për të përcaktuar stokun në çelje dhe mbyllje të periudhës objekt auditimit.

Sipas të dhënave zyrtare të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë të paraqitura në faqen zyrtare rezulton se në total janë emetuar 74.9 miliardë lekë bono privatizimi, prej të cilave vlera 51.2 miliardë lekë i është shpërndarë publikut. Nga këto janë përdorur deri më 11.03.2015, në procesin e privatizimit 10 miliardë lekë, ndërkohë që mbeten të shpërndara dhe të papërdorura 41 miliardë lekë. Sipas relacionit për projektligjin “Për një ndryshim në ligjin nr. 7918, datë 13.04.1995 “Për emetimin dhe shpërndarjen e bonove të privatizimit (lekë privatizimi)” dhe Dekretit nr. 1049, datë 27.03.1995 “Për disa plotësime në dekretin nr. 1030, datë 23.02.1995 “Për emetimin dhe shpërndarjen e bonove të privatizimit” të ndryshuar”, dhe sipas procesverbalit të Komisionit për Ekonominë dhe Financat, datë 18.06.2018, citohet se: “Gjatë tri viteve të fundit, në procesin e privatizimit të pronës shtetërore me të drejtën e parablerjes për

ish-pronarët e truallit dhe për subjektet me kontratë enfiteoze apo qiraje, rezulton të jenë arkëtuar rreth 705,000,000 lekë bono privatizimi”.

Sipas të dhënave zyrtare të Bankës së Shqipërisë rezulton se gjithsej janë printuar bono privatizimi me vlerë nominale 83.3 miliardë lekë, prej të cilave, vlera 72.7 miliardë i është shpërndarë Bankës Tregtarë dhe vlera 10.6 miliardë lekë është gjendje e pashpërndarë në Bankën e Shqipërisë në formën e arkës stok.

Nga auditimi i ushtruar nga Kontrolli i Lartë i Shtetit në Bankën e Shqipërisë është konstatuar se gjendja fizike e bonove të privatizimit në vlerën 10.6 miliardë lekë është e konfirmuar edhe nga inventarizimi i kryer për arkën stok. Sipas të dhënave të Bankës së Shqipërisë gjendja e bonove të privatizimit në arkën stok, më datë 31.12.2019 është përsëri 10,579,090,000 lekë, pasi prej vitit 2004 nuk ka shpërndarë më bono. Sa më sipër konstatohen diferenca në të dhënat zyrtare të paraqitura nga Banka e Shqipërisë dhe nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë. Diferencat kryesore ndërmjet dy institucioneve qëndrojnë në shifrat e raportuara mbi sasinë fillestare të emetuar dhe gjendjen e bonove të cilat janë shpërndarë dhe janë ende pa kthyer për asgjësim në Bankën e Shqipërisë. Në këtë mënyrë, nga ana e Bankës së Shqipërisë raportohet se janë shpërndarë 72.7 miliard lekë, ndërkohë që Ministria e Financave dhe Ekonomisë raporton se janë emetuar 74.9 miliard lekë bono privatizimi, duke reflektuar një diferencë në vlerën 2.2 miliardë. Të dhënat e publikuara janë kontradiktore edhe për sasinë e përdorur deri në vitin 2018. Ministria e Financave dhe Ekonomisë sipas raportimit të bërë në Mars 2015 deklaroi se në procesin e privatizimit janë përdorur 10 miliard lekë dhe gjatë viteve 2015-2018, janë përdorur rreth 0.705 miliardë lekë në procesin e privatizimit, pra në total rreth 10.705 miliardë lekë, ndërkohë që sipas të dhënave të Bankës së Shqipërisë rezultoi se deri më datë 09.10.2018 janë asgjësuar rreth 30 miliard lekë bono privatizimi.

Nga ana tjetër, sipas raportimeve të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë rezultoi se janë emetuar por nuk janë shpërndarë rreth 23.7 miliard lekë (74.9 miliard lekë të emetuara – 51.2 miliard të shpërndara publikut), ndërkohë që sipas raportimeve të Bankës së Shqipërisë rezultoi gjendje të emetuara por të pashpërndara gjendje në arkën stok rreth 10.6 miliard lekë. Banka e Shqipërisë që prej 2004 nuk ka shpërndarë më bono privatizimi. Në këtë mënyrë, duke qenë se nga viti 2004 nuk janë shpërndarë më bono, dhe sasia e bonove të pashpërndara është 10.6 miliard që nga viti 2004 e deri më sot, informacioni zyrtar i paraqitur nga Banka e Shqipërisë është i ndryshëm nga ai i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, me një diferencë prej 13.1 miliard lekë bono privatizimi. Gjithashtu ndryshime konstatohen edhe në vlerën e bonove të privatizimit të shpërndara dhe të papërdorura, ku sipas të dhënave të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë deri në qershor të vitit 2018, kjo vlerë është rreth 40.5 miliard lekë, ndërkohë që pas llogaritjeve të kryera mbi të dhënat e Bankës së Shqipërisë vlerësohet se deri në qershor të vitit 2018 janë rreth 44 miliard lekë bono privatizimi të shpërndara dhe të pakthyer.

Mos rakordim në vlerën rreth 3.5 miliard lekë paraqet riskun e rifutjes në treg të bonove të privatizimit të cilat mund të jenë përdorur por mund të mos jenë

dërguar për asgjësim në Bankën e Shqipërisë. Trajtuar sa më sipër, diferencat dhe mos rakordimet midis Bankës së Shqipërisë dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, janë tregues për dobësitë që kanë shoqëruar gjithë procesin e bonove të privatizimit, që prej emetimit, shpërndarjes, përdorimit dhe më pas asgjësimit të tyre. Banka e Shqipërisë ka pranuar për të asgjësuar bono privatizimi nga subjekte të pa autorizuar, Gjatë vitit 2019, në Bankën e Shqipërisë janë dorëzuar bono privatizimi nga Banka Raiffeisen në shumën 216 milion lekë dhe nga Banka Credins në shumën 1,099 milion lekë. Pranimi i bonove të privatizimit për asgjësim nga Banka Raiffeisen dhe nga Banka Credins në vlerën totale 1,315 milion lekë është në kundërshtim me pikën 1 të VKM nr. 283 datë 30.04.1996 “Për dorëzimin dhe asgjësimin nga Banka e Shqipërisë të bonove të privatizimit mbas përdorimit”, ku citohet se “Të gjitha bonot e privatizimit të grumbulluara e të depozituara në Bankën Kombëtare Tregtare dhe në Agjencinë Kombëtare të Privatizimit, mbasi të jenë përdorur, do të dorëzohen në Bankën e Shqipërisë”.

6. ADMINISTRIMI I SHOQËRIVE ME KAPITAL SHTETËROR

Risqet nga menaxhimi i sektorit të energjisë dhe ujësjellësve. Problemi i nënhuave dhe garancive shtetërore në mbështetje të shoqërive me kapital shtetëror

Sektori i energjisë

Kompanitë me kapital shtetëror të cilat veprojnë në sektorin energjistik për vitin 2019 paraqesin një performancë jo të mirë përse i përket aftësisë për të përmbushur detyrimet. Risku i kreditit të këtyre kompanive ka vendosur në vështirësi buxhetin e shtetit duke kryer pagesa të vazhdueshme në lidhje me garancitë jo performuese si dhe në formën e mbështetjeve buxhetore. Nga ana tjetër edhe detyrimet në bazë të kontratave të nënhuasë ndaj Buxhetit të Shtetit nuk rezultojnë të jenë përmbushur. Referuar pozicionit financiar dhe obligimeve që këto kompani kanë ndaj shtetit, krahasuar dhe me një vit më parë, situata paraqitet:

Në mijë lekë. Tabela nr. 1

Lloji i detyrimit	KESH	OST	OSHEE	TOTALI
Nënhua	6,353,405	4,245,729	-	10,599,135
Garanci	9,024,990	652	-	9,025,643
Mb. Buxhetore	2,500,000	-	2,500,000	5,000,000
Borxh Tatimor	1,975,818	-	6,164,021	8,139,839
TOTALI 31.12.2018	16,324,916	7,775,679	8,664,021	32,764,617
Nënhua	8,112,256	5,747,756	-	13,860,012
Garanci	11,048,584	643	-	11,049,227
Mb. Buxhetore	2,037,105	-	2,547,124	4,584,229
Borxh Tatimor	536,070	-	4,667,250	5,203,320
TOTALI 31.12.2019	21,734,015	5,748,399	7,214,374	34,696,788

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Rritja vjetore e detyrimeve vjen kryesisht si pasojë e detyrimeve të nënhuasë si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit për të treja kompanitë e sektorit energjistik dhe rritja vjetore e detyrimeve të garancive si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit në kushtet e dështimit të kryerjes së këtyre pagesave nga ana e subjekteve jo performuese. Për vitin 2019 nuk janë dhënë mbështetje buxhetore për sektorin e energjisë. Përse i përket detyrimeve tatimore përgjatë vitit 2019 vlerësohet një ulje e tyre nga kompanitë e sektorit energjistik. Në total detyrimet e reja të krijuara ndaj Buxhetit të Shtetit vlerësohen në rreth 1.9 miliard lekë.

Sektori i ujësjellësve

Kompanitë me kapital shtetëror përgjegjëse për administrimin e veprimtarisë së ujësjellës kanalizimeve vlerësohet që në një pjesë të tyre të kenë performancë të dobët për sa i përket marrëdhënieve të nënhuasë dhe në të njejtën kohë dhe garancive për projekte specifike. Të analizuar sipas nënhuasë dhe institucioneve zbatuese të marrëveshjeve të nënhuasë, detyrimet paraqiten për shtesën vjetore të vitit 2019:

Në mijë lekë. Tabela nr. 2

Institucioni	Fund viti 2018	Fund viti 2019	Shtesa vjetore
Ujësjetllësi Vlorë	1,847,464	1,965,132	117,668
Ujësjetllësi Durrës	1,156,397	1,339,230	182,833
Ujësjetllësi Korçë	977,275	1,284,074	306,799
Te tjerë ujësjetllës	2,000,802	1,820,572	-180,230
Total	5,981,938	6,409,008	427,070

Burimi: Ujësjetllësit

Të drejtat e shtetit për të arkëtuar nga këto kompani në krahasim me një vit më parë paraqiten:

Tabela nr. 3

Lloji i detyrimit	Fund viti 2018	Fund viti 2019	Shtesa vjetore
Nenhua	5,981,938	6,409,008	427,070
Garanci	1,344,578	1,453,874	109,296
Total	7,326,516	7,862,882	536,366

Burimi: KLSH

Nga auditimet e KLSH në shoqëritë e Ujësjetllës Kanalizimeve, hartimi i plan bizneseve vjetor dhe planeve afatmesëm, rezulton se janë të paargumentuar dhe jo të mbështetur në një studim të hollësishëm, pa identifikuar sakte lindjen e nevojës dhe mundësinë e realizimit. Në shumë raste ka mos realizim të investimeve dhe të të ardhurave. Investimet me financime të huaja në forme kredie/huaja, nuk janë marrë në dorëzim dhe nuk janë kryer regjistrimet kontabël për shumën respektive të kredive. Çdo shoqëri ka një marrëveshje në huaje me MF, ku sanksionohet që përfituesi (UK) është përgjegjës për shlyerjen e kredisë dhe kryerjen e pagesave të interesit. Në shumë raste pagesa e interesave për kredinë është bërë nga MF si garante e kredisë, për arsye se këto shoqëri nuk kanë kapacitetet financiare për të shlyer këto detyrime të cilat mbarten në vite, dhe rrjedhimisht detyrimi i UK ndaj MF është i konsiderueshëm duke u llogaritur këtu edhe penalteti për mos shlyerje në kohe të interesave. Në një kohe që investimet e kryer shfrytëzohen dhe nuk përcaktohet se sa dhe si llogaritet kosto e mirëmbajtjes, shpenzimet e amortizimit etj.

Mbi auditimin e shoqërive aksionere me kapital shtetëror

Për të dhënë opinionin mbi zbatimin e Buxhetit të vitit 2019, KLSH në drejtim të shoqërive aksionare me kapital shtetëror, për periudhën viti 2019 dhe 9-mujorin e vitit 2020, ka ushtruar 10 auditime mbi aktivitetin ekonomik-financiar të shoqërive aksionare.

Nga këto auditime 6 janë auditime të realizuara në vitin 2019 dhe 4 janë auditime të realizuara në periudhën Janar – Shtator 2020. Për periudhën objekt auditimi, janë konstatuar mangësi dhe shkelje me pasojë dëm ekonomik. Në total dëmi ekonomik i konstatuar nga këto auditime për vitin 2019 është 110,604 mijë lekë, shumë e cila është rekomanduar për t'u zhdëmtuar në masën 100% dhe përdorim pa ekonomikitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve publike në vlerën 280,239 mijë lekë.

Të ndarë sipas llojit dhe natyrës së subjekteve të audituara, gjetjet kryesore janë klasifikuar sipas këtyre kategorive/sectorëve:

Në fushën e hidrokarbureve.

Problematika specifike të konstatuara në Albpetrol SHA³⁶ janë:

- Dëme ekonomike-të ardhura të munguara, nga zbatimi i marrëveshjeve hidrokarbure me vlerë rreth 54.6 milionë USD të cilat kanë të bëjnë me:

Humbje për shkak të shlyerjes me vonesë të detyrimit për pjesën e prodhimit të Albpetrol në masën 1 %. Për marrëveshjen hidrokarbure për zonën Patos-Marinëz për periudhën e zbatimit të marrëveshjes hidrokarbure janë krijuar detyrime për pjesën e prodhimit PPE dhe ASP duke filluar nga viti 2011. Bazuar në çmimet e shitjes së naftës nga Kontraktori në periudhën e lindjes së detyrimit dhe çmimet e shitjes në momentin e likuidimit të këtyre sasive, Albpetrol SHA, ka pësuar humbje me vlerë rreth 6.7 milionë USD.

Për marrëveshjen e zonës Patos-Marinëz, Albpetrol SHA ka audituar llogaritë e Kontraktorit për raportet 3-mujore nr. 1, 2, 3 dhe 4 të vitit 2015, nga ku kanë rezultuar të përfshira në kostot hidrokarbure shpenzime në kundërshtim me përcaktimet në kundërshtim me marrëveshjen me vlerë rreth 97.9 milionë USD. Gjithashtu, nga auditimi i llogarive për raportet 3-mujore nr. 1, 2, 3 të vitit 2017, është konstatuar se në kostot hidrokarbure janë përfshirë shpenzime në kundërshtim me përcaktimet e marrëveshjes me vlerë 46.2 milionë USD. Shpenzimet në kundërshtim me marrëveshjen hidrokarbure kanë të bëjnë kryesisht me materiale të cilat nuk janë përdorur por deklarohen gjendje magazinimi, shpenzime administrative mbi 250,000 USD (vlera tavan e lejuar), jashtë vendit, përfshirje në konsto hidrokarbure dëmshpërblimi për zgjidhjen e konfliktit me një kompani tjetër, shpenzime transport mbi buxhetin e miratuar, detyrimet të ndërsjella të Kontraktorit me nënkontraktorë, shpenzime për qira toke, pagesa për shërbime të pa përfshira në kontratat me të tretë, pa dokumentacion justifikues etj.

KLSH ka rekomanduar marrjen e masave për zbritjen e vlerës 144.1 milionë USD (97.9 + 46.2) nga llogaritë kosto, pas korrigjimit të tyre rezulton se Koeficienti R është më i madh se 1, nga ku lindin detyrime në masën 50 % të fitimit për Qeverinë Shqiptare, me vlerë 17.2 milionë USD. Po ashtu, për koeficient R më të madh se 1, pjesa e prodhimit e Albpetrol nga 1 % bëhet 3 %, për rrjedhojë Kontraktori sipas kësaj marrëveshje i detyrohet Albpetrol sasinë 82372 ton, me vlerë afërsisht 27.2 milionë USD, vlerë e cila është rekomanduar që të shkojë për llogari të Albpetrol SHA.

Edhe në marrëveshje të tjera kontraktorët kanë krijuar detyrime ndaj Albpetrol për sasinë e naftës brut, nga ndarja e prodhimit. Deri në fund të 3 muorit I, të vitit 2019, kontraktori i detyrohet Albpetrol SHA sasinë 81.59 ton naftë brut, ose

³⁶ Gjetjet i referohen auditimit të kryer dhe evaduar nga KLSH në vitin 2019. Vendimi nr. 98 date 30.09.2020 i Kryetarit të KLSH.

shprehur në vlerë në shumën 26,929 USD, si dhe pagesa të pa realizuara për llogari të bonuseve të trajnimit vjetor në vlerën 151,586 USD

Edhe për zona të tjera të përfshira në marrëveshje hidrokarbure rezulton se në kosto hidrokarbure përfshihen shpenzime në kundërshtim me marrëveshjet, pavarësisht se koeficienti R është shumë më i vogël se 1.

-Nga ana e kontraktorëve janë krijuar detyrime ndaj Albpetrol për pjesën e prodhimit me vlerë mbi 3 milionë USD, vlerë e cila është rekomanduar për zhdëmtim.

-Dëm ekonomike me vlerë 0.7 milionë USD, i cili ka të bëjë me:

-Humbje asetesh për llogari të Albpetrol SHA me vlerë 65.6 milionë lekë, rezultuar nga inventarizimi si pasoë e rimarrjes në administrim nga Albpetro, të zonës hidrokarbure Gorisht-Kocul.

-Nga auditimi i zbatimit të 25 kontratave të shitjes së gazit realizuar nga Albpetrol për vitin 2018 dhe janar-qershor 2019, rezultoi se çmimi i shitjes për një kontratë ishte më i vogël se çmimi i miratuar, duke krijuar dëm ekonomik me vlerë 10,7 milionë lekë.

- Kualifikime dhe skualifikime të operatorëve ekonomikë në kundërshtim me ligjin si dhe zbatimin e kontratave me vlerë rreth 2.7 milionë lekë.

-Efekte negative financiare me vlerë rreth 3.5 milionë USD, të cilat kanë të bëjnë me:

-Shpenzime të pa miratuara me vlerë 154 milionë lekë.

- Pagesa për largime të punonjësve nga puna pa shkaqe të përligjura me vlerë rreth 99.6 milionë lekë, largime të cilat janë bërë në periudha të mëparshme, por që efektet paraqiten në këtë periudhë të auditur.

- Shpenzime për udhëtime e djeta me vlerë 88.4 milionë lekë.

- Blerje programe kompjuterike për menaxhimin e magazinave me barkode, si dhe menaxhim të sistemeve, cilat nuk janë vënë në funksionim, duke përdorur fonde pa efektivitet me vlerë 19.5 milionë lekë.

- Pagesa për punonjës mbi strukturën e miratuar me vlerë rreth rreth 13.6 milionë lekë.

Në fushën e infrastrukturës dhe transportit.

Subjektet e audituara janë Hekurudha Shqiptare SHA, Porti Detar Shëngjin SHA dhe Porti Detar Vlorë SHA.

Për sa i përket Hekurudhës Shqiptare problematika e konstatuar qëndron³⁷:

-Performanca e dobët e treguesve ekonomiko-financiare të shoqërisë për periudhën objekt auditimi, si dhe detyrimet e prapambetura ndaj të tretëve, kredi afatshkurtër e afatgjatë, për principial dhe interesa, fatura për blerje etj., pasqyrojnë qartazi jo vetëm një krizë të mprehtë likuiditeti të Shoqërisë Hekurudha Shqiptare, por vazhdimësia në këto tregues performance për një periudhë të gjatë po e çon shoqërinë drejt falimentimit.

³⁷ Gjetjet i refereohen auditimit të kryer dhe evaduar nga KLSH në vitin 2019. Vendimi nr. 139 date 12.11.2020 i Kryetarit të KLSH.

Problematikë e konstatuar në funksionimin e kësaj shoqërie është transporti hekurudhor privat. Moszbatimi i akteve ligjore dhe nënligjore nga transportuesit hekurudhor privat që operojnë në rrjetin hekurudhor pronë e Shoqërisë “Hekurudha Shqiptare” sh.a, sjell një risk të lartë dhe mund të çenojnë sigurinë e lëvizjes së trenave, të jetës së udhëtarëve dhe të mallrave, të ruajtjes së pronës, mbrojtjes së mjedisit dhe shfaq një rrezik potencial në ecurinë e veprimtarisë së vetë shoqërisë.

Po ashtu, shoqëria “Hekurudha Shqiptare” sh.a, Durrës nuk ka kryer likuidimi në kohë të detyrimeve për kohë qëndrimin e vagonëve të huaj. Konkretisht për periudhën 01.01.2018 deri me 31.05.2019, detyrimi i Shoqërisë “Hekurudha Shqiptare” sh.a, Durrës ndaj hekurudhave të huaja është në vlerën 3,560,884 euro ose 439,498 mijë lekë dhe nga moskryerja e pagesave në kohë vlera e penalitetit të akumuluar është në shumën 476,545 euro.

Nga auditimi rezultuan shkelje organizative, shkelje me pasoja financiare dëm ekonomik si dhe shkelje në mospërputhje me parimet e efikasitetit, ekonomicitetit dhe efektivitetit, në shumën gjithsej 19,140,875 lekë (8,187,000 lekë dëm ekonomik dhe shpenzime jo në përputhje me parimet e ekonomicitetit, efikasitetit dhe efektivitetit në shumën 10,953,875 lekë).

Në përfundim, vlerësojmë se Shoqërisë Hekurudha Shqiptare SHA nuk i është dhënë vëmendja e duhur në lidhje me investime shtetërore, për më tepër që është e vetmja shoqëri në Republikën e Shqipërisë me objekt transportin kombëtar dhe ndërkombëtar të mallrave dhe udhëtarëve, ashtu si i është dhënë infrastrukturës rrugore.

Në këto kushte, vlerësojmë se lind nevoja e ndërhyrjes emergjente me një strategji të mirëfilltë dhe një plan konkret masash, me fokus të veçantë stimulimin e transportit të mallrave dhe përmirësimin të lidhjeve të strukturave hekurudhore me ato portuale.

Mbi detyrimet e vendimeve gjyqësore për largimet nga puna dhe vendimet e tjera gjyqësore me efekt financiar.

Edhe për vitin 2019 nga auditimet e kryera vazhdon të konstatohet problemi i efektit financiar që sjellin vendimet gjyqësore, në veçanti ato vendime që i përkasin çështjeve të largimit nga detyra të punonjësve. Institucionet e audituar për vitin 2019 rezultojnë të kenë shlyer një faturë goxha të lartë në lidhje me shpenzimet gjyqësore vetëm për rastet e largimeve nga puna/ulje në detyrë etj., ku këtyre shpenzimeve u shtohen edhe shpenzimet përmbartimore dhe në total rezulton se humbjet e proceseve gjyqësore dhe me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë prej kompanive përmbartimore shpenzimet arrijnë në shumën 46,492 mijë lekë e konsideruar si dëm ekonomik dhe në shumën 209,601 mijë lekë e konsideruar si përdorim pa Efektivitet, Efikasitet dhe Ekonomicitet i fondeve.

7. RAPORTIMI I DETYRIMEVE TË PRAPAMBETURA

Ministria e Financave dhe Ekonomisë raporton periodikisht në lidhje me detyrimet e prapambetura, stokun dhe detyrimet e reja të krijuara përgjatë periudhës buxhetore raportuese. Detyrimet e prapambetura të raportuara nga Drejtoria e Buxhetit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë në total janë në shumën 16,370.3 milion lekë. Vetëm për institucionet qendrore sipas MFE³⁸, detyrimet e akumuluar deri në 31.12.2019 në shumën 8,200.2 milion lekë paraqiten sipas ministrive të linjës si në vijim:

Në milion lekë

Nr.	Ministri e linjës	Detyrimi i mbetur
1	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	4709.2
2	Ministria e Punëve të Brendshme	1097.8
3	Ministria e Mbrojtjes	883
4	Ministria e Drejtësisë	0
5	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	538.2
6	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	399.8
7	Drejtoria e Përgjithshme Tatimeve (TVSH e rimbursueshme)	80.1
8	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	0
9	Ministria e Kulturës	3.9
10	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	189.5
11	Ministria e Arsimit Rinisë dhe Sporteve	298.7
12	Ministria e Evropës dhe Punëve të Jashtme	0
TOTALI		8200.2

Burimi. Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Po sipas këtij raportimi, detyrimet e prapambetura të njësive të vetëqeverisjes vendore raportohen në shumën 8,170 milion lekë³⁹ paraqitur në tabelën si më poshtë:

Në mijë lekë

Nr.	Bashkia	Detyrimi i mbetur	Nr.	Bashkia	Detyrimi i mbetur	Nr.	Bashkia	Detyrimi i mbetur
1	Bashkia Belsh	40,381	21	Bashkia Këlcyrë	2,377	41	Bashkia Përmet	9,671
2	Bashkia Berat	148,895	22	Bashkia Klos	51,197	42	Bashkia Pogradec	404,530
3	Bashkia Bulqizë	150,213	23	Bashkia Kolonjë	23,889	43	Bashkia Poliçan	88,618
4	Bashkia Cërrik	78,616	24	Bashkia Konispol	108,607	44	Bashkia Prrenjas	8,751
5	Bashkia Delvinë	25,873	25	Bashkia Korçë	54,771	45	Bashkia Pukë	36,775
6	Bashkia Devoll	57,019	26	Bashkia Krujë	46,171	46	Bashkia Pustec	5,723
7	Bashkia Dibër	286,005	27	Bashkia Kuçovë	64,118	47	Bashkia Roskovec	145,404
8	Bashkia Divjakë	67,559	28	Bashkia Kukës	278,797	48	Bashkia Rrogozhinë	188,895
9	Bashkia Dropull	2,879	29	Bashkia Kurbin	63,288	49	Bashkia Sarandë	63,837
10	Bashkia Durrës	255,696	30	Bashkia Lezhë	360,569	50	Bashkia Selenicë	118,583
11	Bashkia Elbasan	203,440	31	Bashkia Libohovë	29,705	51	Bashkia Shijak	33,928
12	Bashkia Fier	107,260	32	Bashkia Librazhd	147,536	52	Bashkia Shkodër	51,304
13	Bashkia Finiq	107,568	33	Bashkia Lushnjë	161,954	53	Bashkia Skrapar	40,659
14	Bashkia Fushë-Arrëz	13,264	34	Bashkia Malësi e Madhe	19,546	54	Bashkia Tepelenë	64,519
15	Bashkia Gjirokastrë	50,400	35	Bashkia Maliq	66,323	55	Bashkia Tiranë	1,757,856
16	Bashkia Gramsh	16,507	36	Bashkia Mallakastër	13,569	56	Bashkia Tropojë	109,616
17	Bashkia Has	43,164	37	Bashkia Mat	47,946	57	Bashkia Ura Vajgurore	173,548
18	Bashkia Himarë	26,923	38	Bashkia Memaliaj	27,244	58	Bashkia Vau i Dejës	10,396
19	Bashkia Kamëz	408,833	39	Bashkia Mirditë	82,809	59	Bashkia Vlorë	285,742
20	Bashkia Kavajë	766,220	40	Bashkia Peqin	49,943	60	Bashkia Vorë	14,669
TOTALI VENDORI 8,170,094 mijë lekë								

Burimi. Ministria e Financave dhe Ekonomisë

³⁸ <http://www.financa.gov.al/shlyerja-e-detyrimeve-te-prapambetura/>

³⁹ <http://www.financa.gov.al/viti-2019-3/>

Regjistrimi i detyrimeve të prapambetura nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë kryhet nëpërmjet Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë, në bazë të vetdeklarimeve të institucioneve buxhetore. Ky vetëdeklarim shoqërohet edhe me procesin e raportimit të pasqyrave financiare, në të cilën pasqyrohet edhe llogaria sintetike e detyrimeve të prapambetura “llogaria 486”. **Sipas llogarisë 486 në sistemin e thesarit, stoku i detyrimeve të prapambetura më datën 31.12.2019 është 17,279 milion lekë, nga të cilat 8,372 milion lekë i përkasin njërive të qeverisjes qendrore dhe 8,907 milion lekë njërive të vetëqeverisjes vendore.** Në vijim paraqitet raporti i marrë nga ky sistem në lidhje me stokun e detyrimeve të prapambetura më 31.12.2019.

Në mijë lekë

Lloji i detyrimit	Njësiti e qeverisjes qendrore	Njësiti e qeverisjes vendore	Totali i detyrimit të mbetur në lekë 31.12.2019
4864100-Vendime Gjyqësore	3,085,519	860,391.15	3,945,910
4864604-Tatime të tjera	2,693	1,452.60	4,145
4865603-Të ardhurat personale	45,472	32,202.39	77,674
4864900-Detyrime të tjera	1,163,449	1,761,540.41	2,924,989
4864602-Sigurime shëndetësore	23,713	17,513.56	41,227
4864601-Sigurimet shoqërore	194,707	115,141.17	309,848
4864600-Mallra	18,891	114,885.70	133,777
4864500-Rimbursim TVSH	0	5,394.91	5,395
4864400-Investime	3,365,593	4,854,375.04	8,219,968
4864300-Mirëmbajtje	382,480	83,312.20	465,792
4864200-Shërbime	89,597	1,061,118.08	1,150,715
Gjithsej	8,372,114	8,907,327.21	17,279,441

Burimi. Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Konstatohet se ka devijime midis vlerës totale të raportuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, për detyrimet e prapambetura në krahasim me çfarë është regjistruar në Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ), në vlerën 909 milion lekë, si rrjedhojë e diferencave në kohë të raportimit. Të detajuara, veprimet e regjistrimit, stornimit dhe pagesave në lidhje me llogarinë e detyrimeve të prapambetura në vlera progresive paraqiten:

Në mijë lekë

Lloji i detyrimit	Balanca progresive në lekë 31.12.2018	Balanca progresive në lekë 31.12.2019	Pagesa progresive	Detyrimi i mbetur në lekë 31.12.2019
4864100-Vendime Gjyqësore	4,409,846	7,818,430	3,872,520	3,945,910
4864200-DetPrap Shërbime	3,053,194	4,482,744	3,332,030	1,150,715
4864300-DetPrap Mirëmbajtje	1,952,628	2,285,842	1,820,050	465,792
4864400-DetPrap Investime	14,879,648	21,267,932	13,047,963	8,219,968
4864500-DetPrapRimbursi TVSH	930	5,395	0	5,395
4864900-DetPrap Te Tjera	3,521,045	5,102,753	1,611,092	3,491,661
Gjithsej	27,817,290	40,963,096	23,683,655	17,279,441

Burimi. Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Nga auditimi për efektet e detyrimeve të reja të regjistruara si të krijuara përgjatë vitit 2019 dhe pagesat e kryera për detyrimet e regjistruara në periudhat e mëparshme rezultojnë:

Në mijë lekë

Lloji i detyrimit	gjendja 01.01.2019	Shtesa për vitin 2019	Pagesa të vitit	Detyrimi i mbetur në lekë 31.12.2019
4864100-Vendime Gjyqësore	3,032,432	3,408,584	2,495,106	3,945,910
4864200-DetPrap Shërbime	1,367,485	1,429,550	1,646,320	1,150,715
4864300-DetPrap Mirëmbajtje	820,716	333,214	688,137	465,792
4864400-DetPrap Investime	7,515,849	6,388,284	5,684,165	8,219,968
4864500-DetPrapRimbursi TVSH	930	4,465	0	5,395
4864900-DetPrap Te Tjera	2,767,830	1,581,709	857,878	3,491,661
Gjithsej	15,505,242	13,145,806	11,371,607	17,279,441

Burimi. Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Gjatë vitit 2019, janë regjistruar si të krijuar rishtazi detyrime në shumën 13,146 milion lekë, të cilat i janë shtuar detyrimeve të raportuara në 31.12.2018, ndërkohë që raportohen si të paguara detyrime në shumën 11,372 milion lekë, duke sjellë shtesë në stokun e detyrimeve për vitin në terma neto në shumën 1,774 milion lekë.

Me qëllim vlerësimin e saktësisë dhe plotësisë së raportimit të stokut të detyrimeve të prapambetura në fund të vitit 2019, u krahasuan shumat e deklaruar “të paguara” gjatë vitit 2019, me të dhënat e SIFQ të vëna në dispozicion për pagesat e ekzekutuara, nga të cilat konstatohet se pagesat për faturat dhe detyrime të tjera me datë dokumenti vitet 2011-2018 janë gjithsej 24,460 milion lekë ose 13,088 milion lekë pagesa më shumë se ato të raportuara (nga stornimet e llogarisë 486). **Kjo tregon që raportimi i tepricës çelëse të llogarisë së detyrimeve të prapambetura është i nënvlerësuar për të paktën dy arsye si në vijim:**

- Mos raportim i vlerës së TVSH së rimbursueshme në llogarinë 486
- Mos raportim i detyrimeve sipas vetdeklarimit të njësive buxhetore, duke procesuar gjatë vitit 2019 pagesa pa kaluar nëpërmjet llogarisë 486.

Për të bërë testimin e saktësisë së regjistrimeve dhe raportimeve të detyrimeve të prapambetura u kërkuar të dhënat nga moduli i pagesave për fatura që mbajnë datën 2019 e më parë, të cilat janë regjistruar nga 01.02.2020 e deri në 15.08.2020. Nga të dhënat e siguruar në datën 24 gusht 2020 rezulton se janë paguar 7 075 rekorde fatura në vlerë 13,015 milion lekë me datë fature vitin 2019 dhe vitet e mëparshme, nga të cilat vetëm për vitin 2019 në shumën 2,219 milion lekë.

Duke marrë në konsideratë riskun e vetdeklarimit dhe ekzistencën e njësive buxhetore të cilat nuk deklarojnë detyrime të prapambetura, nga ana e KLSH janë detajuar procedurat audituese në drejtim të ofrimit të sigurisë mbi vlerësimin e stokut të detyrimeve të prapambetura. Në këtë mënyrë, stoku i detyrimeve për TVSH të rimbursueshme është testuar drejtpërsëdrejti në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve. Stoku i detyrimeve të njësive të vetqeverisjes vendore është testuar nëpërmjet konfirmimeve të dërguara me anë të pasqyrave financiare.

Stoku i detyrimeve të prapambetura të njësive të qeverisjes qendrore. Nga KLSH janë realizuar teste për të përcaktuar efektin e detyrimeve të

prapambetura të institucioneve qendrore të cilat nuk kanë raportuar apo kanë raportim të nënvlerësuar. Nga auditimi konstatohet se ekzistojnë njësi shpenzuese që nuk raportojnë detyrime të prapambetura si dhe njësi shpenzuese që raportojnë me diferenca materiale përkundrejt vlerave faktike të detyrimeve të prapambetura si në rastin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve me detyrime të pa raportuara në rreth 630,253 mijë lekë për vendimet gjyqësore, Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave me detyrime të pa raportuara në rreth 19,999 mijë lekë për vendime gjyqësore, AKSHI me detyrime të pa raportuara në rreth 1,506,317 mijë lekë, Fondi Shqiptar të Zhvillimit⁴⁰ me detyrime të pa raportuara me rreth 116,488 mijë lekë, Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve me detyrime të pa raportuara në rreth 149,564 mijë lekë, Aparati i Ministrisë së Arsimit Sportit dhe Rinisë me detyrime të pa raportuara në rreth 127,698 mijë lekë, Universiteti Aleksandër Moisiu me detyrime të pa raportuara në rreth 91,314 mijë lekë, **që japin në total një efekt me detyrime të prapambetura në rreth 2,642 milion lekë.** Detyrimet e prapambetura të pa financuara nga qeverisja qendrore për fondin e zhvillimit të rajoneve sipas vetdeklarimeve të njësive të vetqeverisjes vendore vlerësohen në **rreth 790 milion lekë.**

Stoku i detyrimeve të prapambetura të njësive të vetëqeverisjes vendore. Për të bërë testimin lidhur me saktësinë e deklarimit të Detyrimeve të Prapambetura në fund të vitit 2019, u kërkuan evidenca në formën e “letër konfirmimit”, për të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore si dhe u verifikuan bilancet e dorëzuara nga këto njësi, nga ku KLSH, vlerëson se stoku i deklaruar vetëm për Vendorin është i nënvlerësuar me të paktën **3,712 milion lekë.** Konstatohet se vetdeklarimet e njësive të vetëqeverisjes vendore në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për detyrimet e prapambetura janë të ndryshme nga raportimet e paraqitura në KLSH, në pasqyrat financiare bashkëngjitur dhe nuk japin siguri për vlerën e saktë për detyrimet e raportuara. Më gjerësisht këto konstatime janë trajtuar në pikën 4.2.9 të këtij raporti.

Stoku i TVSH të rimbursueshme në 31.12.2019 dhe teprica kreditore e tatim fitimit.

Në lidhje me stokun e TVSH-së së rimbursueshme në 31.12.2019 konstatohet se vlera e detyrimeve të prapambetura të raportuara në DPT është rreth 11,251 milion lekë. Nga auditimi për vlerësimin e plotësisë dhe saktësisë së stokut të TVSH-së rezultoi një nënvlerësim i vlerës prej të paktën **3,526 milion lekë** si dhe mos përfshirje e të gjithë subjekteve në raportimet e DPT. Vlerësimi i KLSH, është konservator dhe i kujdesshëm bazuar në testimin e të gjitha të dhënave të vëna në dispozicion, por në mungesë të një regjistri të unifikuar (i cili për periudhën nën auditim nuk eskzistonte). Të dhënat lidhur me pagesat me këste të deklaruar në stokun e vitit 2018, janë në vlerën 13 miliard lekë, nivel që i referohet stokut në hapje të këtij grupi të rimbursimit të TVSH, ndërkohë që pagesat e kësteve për vitin 2019, lidhur me këtë grup pagesash me këste, rezultojnë në 12 miliard

⁴⁰ Të dhëna nga auditimet në MFE

lekë, fakt që tregon se megjithë nivelin e lartë të pagesave, stoku i vjetër i tyre, kërkon edhe rreth 1 miliard lekë që të mbyllet. **KLSH, në kuadër të zbatimit të VKM nr. 50, datë 05.02.2014 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit”, të ndryshuar, konstatoi që këto detyrime nuk raportohen në përputhje me formatin e kësaj strategjie dhe vlerësohen minimalisht në rreth 14.8 miliard lekë.**

KLSH ka kërkuar dhe mbledhur informacion, përveç detyrimeve të prapambetura të përmbledhura më lart, edhe në lidhje me rimbursim e tepricës kreditore të tatimit të fitimit. Teprica kreditore për këstet e parapagimit të tatimit mbi fitimin raportohet **në shumën 14,100 milion lekë**, detyrim ky korrent i administratës tatimore sipas legjislacionit tatimor në fuqi dhe menjëherë i kërkueshëm për pagesë nga subjektet tatimpaguese.

Në raportin e Ministrisë së Financave për Zbatimin e Buxhetit nuk ka vlerë të raportuar mbi vendimet që priten të ekzekutohen për çështje të arbitrazhit apo GJEDNJ, pavarësisht se niveli i lartë i tyre në proces ekzekutimi impakton Buxhetin e Shtetit të vitit të ardhshëm. Bazuar në ngjarjet pas periudhës raportuese, si dhe deklarin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, në raportin e mesvitit për buxhetin e vitit 2020⁴¹ këto detyrime vlerësohen nga KLSH në rreth 19 miliard lekë. Një përmbledhje e detyrimeve më 31.12.2019 sipas VKM nr. 50 paraqitet në vijim:

Në miliard lekë

RAPORTIMI I DETYRIMEVE TË PRAPAMBETURA, SIPAS VKM NR.50 DATË 05.02.2014	Raportimi 2013	Raportimi MFE 2019	Vlerësimi KLSH 2019
Detyrime për projekte investimesh, mallra , shërbime, vendime gjyqësore të brendshme nga punësimi dhe të tjera	48.73	17.3	24.4 ⁴²
Rimbursimi i TVSH-së	12.84	0	14.8
Rimbursim i tepricës kreditore të tatimit të fitimit	10	N/A	14.1
Detyrime për vendime gjyqësore ndërkombëtare	1	N/A	N/A ⁴³
Totali	72.57	17.3	53.3

Burimi: KLSH

Në konkluzion konstatojmë se MFE nuk ka kontroll mbi saktësinë e shumave të detyrimeve të prapambetura të krijuara, të mbartura dhe gjendjes në fund të vitit. Niveli i detyrimeve të prapambetura është rikthyer në problematik. Akumulimi i madh i detyrimeve financiare të prapambetura shkakton dëm në Nën konkluzion, konstatojmë se MFE nuk ka kontroll mbi saktësinë e shumave të detyrimeve të prapambetura të krijuara, të mbartura dhe gjendjes në fund të vitit. **Niveli i detyrimeve të prapambetura është përsëri një problematikë që kërkon adresim të menjëhershëm dhe të kujdesshëm.**

41 Të dhëna të testuara edhe me të dhënat e faqeve zyrtare të ICC, ICSID dhe GJEDNJ

42 Vlerësim i KLSH = 17,279 milion lekë raportimi MFE + 3,712 milion lekë detyrimet e vendorit + 2,642 milion lekë (pa raportuar AKSHI, vendimet e DPT dhe institucione të tjera) + 790 milion lekë detyrimet e FZHR = **24,423 milion lekë**.

43 N/A – pa të dhëna të disponueshme nga auditimet e realizuara

8. MBI ADMINISTRIMIN E SKEMES SË RIMBURSIMIT TË TVSH

Për vitin 2019, rimbursimi për TVSH-në u programua në shumën 19,000 milion leke dhe u realizua në shumën 23,509 milion lekë duke rezultuar me një tejkalim për 4,509 milion lekë ose 23.7% më shumë se plani vjetor i rimbursimit. Në totalin e TVSH-së së rimbursueshme DRTVSH në DPT ka rimbursuar 23,467 milion lekë dhe Drejtoritë Rajonale Tatimore kanë rimbursuar 42.7 milion lekë. Nga auditimi rezulton se Drejtoria e Rimbursimit të TVSH-së në DPT ka paguar rimbursim më tepër se fondet e planifikuara në shumën 4,509 milion lekë ose ka tejkaluar fondet e parashikuara për rimbursim në masën 23.73 % të parashikimit vjetor të rimbursimit, veprime këto në kundërshtim me nenin 14 të ligjit Nr. 9920, datë 19.05.2008 "Për procedurat tatimore në RSH", sipas të cilit DPT është autoriteti i vetëm qendror që zbaton dhe administron tatimet kombëtare, pagesat publike sipas legjislacionit tatimor, Ligjin Nr. 99/2018 "Për buxhetin e vitit 2019", dhe shkresat e MFE mbi planin mujor dhe progresiv të rimbursimit të tatimit mbi vlerën e shtuar. **Drejtoria e Rimbursimit të TVSH-së në bashkëpunim me Drejtoritë Rajonale Tatimore gjatë vitit 2019 ka trajtuar dhe miratuar kërkesat për rimbursim të TVSH-së, për 1 298 raste në shumën 22,728 milion lekë. Në totalin e kërkesave të paraqitura janë pranuar 983 kërkesa ose 714 tatimpagues me vlerë të kërkuar për rimbursim 22,707 milion lekë.**

Mbi vonesat në afatet e rimbursimit sipas kategorive të tatimpaguesve

Për eksportuesit me risk zero, me përjashtim të kërkesave të paraqitura në muajin dhjetor, pagesat për rimbursim nuk janë rimbursuar automatikisht brenda 30 ditëve kalendrike ose janë rimbursuar me 36-144 dite-vonese, veprime këto në mospërputhje me nenin 10.2 të VKM 953/2014 "Për dispozitat zbatuese të ligjit Nr. 92/2014, datë 24.07.2014 "Për tatimin mbi vlerën e shtuar". Nga auditimi rezulton se në kërkesat e miratuara për eksportuesit me risk zero konstatohet se i njëjti tatimpagues here klasifikohet si eksportues me risk zero dhe here si eksportues të tjerë.

Nga auditimi i procedurave të afateve të kryerjes të rimbursimit u konstatua se për kategoritë riekportues të mallrave jo shqiptare ose Fason, për periudhën Janar–Qershor 2019, për shumat e miratuara për rimbursim, në pagesën e kërkesave për rimbursim sipas metodës FIFO nuk është zbatuar radha në kryerjen e pagesave, veprime në kundërshtim me Udhëzimin Nr.1, datë 04.06.2014 "Për mënyrën e ekzekutimit të detyrimeve monetare të njësive të qeverisjes së përgjithshme në llogari të thesarit".

Për kategorinë Grumbullues për Eksport, gjatë vitit 2019 është kërkuar për rimbursim shuma 1,672 milion lekë, paguar për 144 raste shumën 1,405 milion për 50-557 ditë vonesë, duke rezultuar në shkelje të afatit ligjor të rimbursimit përcaktuar në VKM nr.953, datë 29.12.2014 "Për Dispozitat Zbatuese të Ligjit Nr. 92/2014, "Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në RSH", i ndryshuar" në nenin 10.3 të këtij ligji, duke vënë në vështirësi tatimpaguesit eksportues për likuiditet e nevojshme, për ecurinë normale të veprimtarisë ekonomike.

Tatimpaguesit e grupit “të tjerë” ushtrojnë veprimtari ekonomike me një gamë të larmishme të aktivitetit ekonomik. Nga auditimi rezulton se gjatë vitit 2019, për këtë kategori kërkesash për rimbursim nga shuma e kërkuar 4,739 milion lekë, janë paguar 342 raste në shumën 3,668 milion lekë. Janë paguar detyrime për vitet kalendarike të vitit 2016 për 1 rast në shumën e kërkuar 3,480 mijë lekë, paguar në shumën 3,480 mijë lekë për 1285 dite-vonesë, kërkesa të vitit 2017 për 4 raste në shumën e kërkuar 95,753 mijë lekë, paguar në shumën 81,021 mijë lekë, për 526-607 dite-vonesë, kërkesa të vitit 2018 për 180 raste në shumën e kërkuar 2,131 milion lekë, paguar në shumën 1,510 milion lekë për 70-528 dite-vonesë. Kërkesa të vitit 2019, për 201 raste në shumën e kërkuar 2,529 milion lekë, paguar në shumën 2,073 milion lekë, për 69-251 dite-vonesë në shkelje të afatit ligjor të rimbursimit prej 30/60 ditë, përcaktuar në nenin 77 pika 4 të Ligjit Nr. 92/2014, “Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në R Sh”, i ndryshuar” dhe në nenin 10.4 të VKM 953, datë 29.12.2014 “Për Dispozitat zbatuese të Ligjit Nr. 92/2014, “Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në RSH”, i ndryshuar”.

Për kategorinë TATIMPAGUES TË MËDHENJ (pagesa me këste), rezulton se gjatë vitit 2019, kërkesat për rimbursim janë **19,192 milion lekë**, përveç shumës së kërkesave në pamiratuara ose parimbursuara në vitet paraardhëse. Nga shuma e miratuar e kërkesave rezulton e paguar në 199 raste shuma 12,788 milionë lekë. Në këto raste për rimbursim janë paguar kërkesa të mbartura nga periudhat e mëparshme: për vitin 2016 për një rast në shumën e paguar 15 milionë me 943 ditë vonesë; -për vitin 2017 për 35 raste në shumën e paguar 4,446 milionë lekë me 400-996 ditë vonesë; -për vitin 2018 për 114 raste në shumën e paguar 3,771 milionë lekë me 116-679 ditë vonesë. Gjatë vitit 2019 për 52 raste në shumën e paguar 4,556 milion lekë me 67-362 ditë vonesë.

Referuar datës së kërkesës dhe pagesës, nga auditimi rezulton se pagesat janë kryer në shkelje të afatit ligjor të rimbursimit prej 30/60 ditë, përcaktuar në nenin 77 pika 4 të Ligjit Nr. 92/2014, “Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në R Sh”, i ndryshuar” dhe në nenin 10.4 të VKM 953, datë 29.12.2014 “Për Dispozitat zbatuese të Ligjit Nr. 92/2014, “Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në RSH”, i ndryshuar” si më poshtë vijon:

Kërkesat e miratuara në vlera të larta nuk paguhet në totalin e miratuar për rimbursim, por me këste mujore. Nga auditimi i pagesave me këste konstatohet se, për të njëjtën kërkesë të miratuar, këstet mujore të pagesës në disa raste nuk kanë të njëjtën shumë, ose është paguar më shumë se një këst kryesisht në muajin dhjetor.

Mosparaqitja e evidencave lidhur me këstet e planifikuara për pagesë, bën të pamundur verifikimin e respektimit të radhës së pagesave sipas kësteve të paracaktuara për rimbursim. Gjithashtu theksojmë se evidencat mbi të cilat u mbështet auditimi, nuk gjenerohen nga sistemi, por ato përgatiten në mënyrë manuale nga drejtori i Drejtorisë së Rimbursimit. Ndryshimi i shpeshtë i drejtimit të kësaj drejtorie gjatë vitit 2019 për tre drejtues, mbajtja e evidencave në mënyrë manuale, mosparaqitja e evidencave për këstet e detyrimeve të

prapambetura, mungesa e pagesave historike për kërkesa dhe pagesa para vitit 2019, nuk i jep siguri audituesit të vlerësojë stokun e detyrimeve të papaguara për këtë grup tatimpaguesish. Sa më sipër, përveç shkeljes së afatit ligjor për pagesë me këste, të cilën e trajtuam më lart, rezulton se për kërkesat e miratuara në vlera të larta monetare dhe/ose në pritje për tu rimbursuar /kompensuar detyrime të ardhshme tatimore, mosparaqitja e evidencave lidhur me këstet e planifikuara për pagesë, bën të pamundur gjithashtu dhe verifikimin e respektimit të radhës së pagesave sipas kësteve të paracaktuara për rimbursim.

STOKU i rimbursimit të TVSH-së është vlera e TVSH-së e aprovuar për tu rimbursuar nga administrata tatimore, në pritje për tu kaluar në degën e thesarit. Në evidencën e DRTVSH-së për Drejtorinë e Analizës dhe Kontabilitetit, për detyrimet e prapambetura të krijuara rishtazi për rimbursimin e TVSh-së në bazë vjetore, gjendja e stokut të rimbursimit në 31.12.2019 është në shumën 11,251,390 mijë lekë.

Për vlerësimin e përputhshmërisë së raportimit të detyrimeve të prapambetura dhe të krijuara rishtazi në lidhje me stokun e TVSH-së së miratuar për rimbursim por të papaguar, konstatohet se regjistri rimbursimit nga DRTVSH nuk ofron të dhëna të mjaftueshme lidhur me vlerësimin e stokut. Evidenca e kërkesave për rimbursim, nuk përmban te dhëna të plota lidhur me datën e miratimit të kërkesës, shumën e miratuar për kompensim, shumën e urdhër pagesës për rimbursim ose komente për rastet e mosplotësimit të tyre. E njëjta situatë paraqitet edhe në evidencën e pagesave për rimbursim, në të cilën në muajin dhjetor mungojnë te dhëna të domosdoshme si data e kërkesës, shuma e kërkuar, data e miratimit, etj. Në stokun e raportuar, siç paraqitet në tabelën e mësipërme, mungojnë referencat që lidhin vlerën e stokut me kërkesën përkatëse (si numri i kërkesës për rimbursim, datë miratimi ose e dhënë tjetër identifikuese në procesin e rimbursimit), kjo mungesë vështirëson verifikimin e ecurisë së çdo kërkesë dhe aq më shumë ndjekjen e radhës së pagesave sipas parimit FIFO dhe vlerësimin e plotësisë dhe saktësisë së gjendjes së këtij stoku në 31.12.2019.

Nëse do të referohemi këtij sistemi për datën 31.12.2019 nuk sigurojmë të dhëna mbi gjendjen e shumave të miratuara, pasi në momentin e miratimit përfundimtar shumë të miratuara zbriten nga sistemi C@TS dhe kjo shumë del jashtë sistemit C@TS, në pritje të lëshimit të Urdhër Pagesës për Rimbursim.

Gjithashtu, kjo drejtori nuk ka kryer raportime me bazë tremujore në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për detyrimet e prapambetura dhe të krijuara rishtazi sipas dokumentit standard "Shtojca 4", veprime në kundërshtim me Udhëzimin Plotësues Nr.1, datë 17.09.2019 "Për zbatimin e buxhetit të vitit 2019", pika III, paragrafi 117. E vetmja evidencë për audituesin mbetet raportimi mbi gjendjen e stokut të rimbursimit nga DRTVSH në Drejtorinë e Analizës dhe Kontabilitetit në datën 31.12.2019 në shumën 11,251,390 mijë sipas shkresës Nr. 4480 prot, datë 27.02.2020. Në këtë evidencë janë raportuar rimbursimet e miratuara për katër subjekte të kategorisë tatimpagues të mëdhenj, për të cilët

përdoret pagesë me këste. Këto rimbursime të miratuara i përkasin viteve 2018-2019.

Në stokun e raportuar nuk janë evidentuar kërkesat e pranuar por të pa miratuara për rimbursim edhe pse ato janë në tejkalim të afatit ligjor 30/60 ditë të përcaktuar me ligj për rimbursim në shumën 1,653,275 mijë lekë. Kjo bie në kundërshtim me kërkesat e Ligjit nr. 9920, datë 19.05.2018 “Për procedurat tatimore në RSH”, i ndryshuar, referuar nenit 75/1 pika 1, konsideron detyrim të paguar të gjitha kërkesat që kanë kaluar afatin 30/60 ditë, afat brenda të cilit drejtoria rajonale e tatimeve verifikon situatën tatimore të tatimpaguesit, ushtron kontroll bazuar në analizën e riskut dhe miraton tepërisht kreditore si të rimbursueshme. Pra sa më sipër në evidencë e kërkesave në proces paraqitur nga DPT, u grupuan vetëm kërkesat në tejkalim të afatit ligjor 30 ditor, llogaritur në shumën 4,488,526 mijë lekë “Kërkesa për rimbursim me mbi 30 ditë vonese”, shumë e cila nga DPT nuk konsiderohet stok edhe pse në tejkalim të afatit ligjor, pra konsiderohen kërkesa “në proces miratimi”. **Në gjykimin e KLSH-së, për të paktën 36 raste në vlerë kërkesë 1,653,275 mijë lekë procesi i rimbursimit duhet të kishte përfunduar pasi ata janë kryesisht tatimpagues eksportues, grumbullues, eksportues fason etj. dhe shkelja e afatit të miratimit është e pajustificuar.**

Në vijim u testua stoku i detyrimeve të prapambetura dhe të krijuara rishtazi për rimbursimin e TVSH-së për vitin 2019 për disa tatimpagues të mëdhenj si më poshtë:

Nga DPT raportohet e rimbursuar plotësisht, kërkesa e tatimpaguesit, nr.406 datë 09.01.2019, kërkuar për rimbursim shuma 752,807 mijë lekë, që i përket periudhës maj 2018 deri nëntor 2018. Analizuar sipas periudhave tatimore, në sistemin C@TS rezulton se nga shuma e rimbursueshme e aprovuar 119,096 mijë lek janë paguar 100,000 mijë dhe ka mbetur aprovuar e pa përdorur shuma 19,096 mijë lekë. E njëjta situatë paraqitet për shumën e rimbursueshme të aprovuar 231,259 mijë lekë janë paguar 200,000 mijë dhe ka mbetur aprovuar e pa përdorur shuma 31,259 mijë lekë. **Të dy rastet e testuar tregojnë se në total për këtë kërkesë shuma 50,354 mijë lekë do të përdoret në të ardhmen nga tatimpaguesi.** Kjo vlerë përbën stok të padëklaruar pasi rimbursimi nuk është kryer në shumën e plotë të aprovuar, pra detyrimi nuk është mbyllur.

Tatimpaguesi për kërkesën e datës 01.01.2019 e pranuar dhe miratuara, administrata tatimore në fund vitit raporton gjendje stoku zero lekë, pasi nga DPT konsiderohet që janë shlyer të gjitha vlerat e dakordësuara në formën e pagesave me këste. Por sipas data bazës së sjellë nga Drejtoria e Rimbursimit pranë DPT, konstatohet, se për dy kërkesa gjatë vitit 2019, vlerat e miratuara për rimbursim nuk janë paguar të plota. Nga data baza rezulton se për kërkesën e datës 01.01.2019 detyrimi i pa shlyer vlerësohet në shumën 679,110 mijë lekë dhe për kërkesën e datës 28.05.2019 detyrimi i pa shlyer vlerësohet në shumën 633,340 mijë lekë. **Detyrimi në total prej 1,312,450 mijë lekë rezulton të mos jetë raportuar në stokun e detyrimeve nga DPT-së.** Edhe nëse për këto vlera do

të kishte dakordësim për tu kompensuar në një moment të mëvonshëm, KLSH gjykon se vlera duhet të ishte paraqitur në stokun e deklaruar në 31.12.2019

Për një tjetër tatimpagues raportohet vetëm një kërkesë për pagesë me këste. Vlerat e miratuara për rimbursim përgjatë vitit 2019, nuk janë paguar të plota, pasi në data bazë këstet e paguara për kërkesën e datës 17.07.2018 në shumën 1,160,228 mijë lekë, e cila është miratuar në 21.01.2019 janë vetëm 649,835 mijë lekë duke rezultuar **në një detyrim të mbetur në shumën 510,393 mijë lekë**. Ky detyrim nuk është paraqitur në stokun e detyrimeve të raportuar nga DPT duke nënvlerësuar stokun e detyrimeve me 510,393 mijë lekë. Edhe nëse për këto vlera do të kishte dakordësim për tu kompensuar në një moment të mëvonshëm, KLSH gjykon se vlera 510,393 mijë lekë duhet të ishte paraqitur në stokun e deklaruar në 31.12.2019

Pas testimit të 3 tatimpaguesve të cilët kanë nivelin më të lartë të pagesave me këste, u konstatuan vlera të pasakta të deklarimit të stokut si dhe mos deklarim i shumës së TVSH së miratuar, aprovuar për kompensim, shumë që mbetet për tu përdorur në periudhat e ardhshme. **Pra bazuar sa më lart, vlera e stokut të deklaruar nga DPT në shumën 11,251,390 mijë lekë është e nënvlerësuar me të paktën 3,526,472 mijë lekë. Këto testime ndryshojnë raportimin e stokut nga organi tatimor në shumën 14,777,862 mijë vlerësuar nga KLSH.**

Mbi bashkëveprimin midis DPT, AKBN, MFE, MIE

KLSH konstaton se problematika e evidentuar në mënyrë të përsëritur për subjektet që zhvillojnë veprimtari në fushën hidroenergjetike dhe kanë rezultuar me mungesë ose tejkalim të lejeve për punimet e ndërtimit, me ndikime në kreditimin e TVSH, nuk ka gjetur ende zgjidhje.

Mungesa e lejeve apo tejkalimi i tyre është evidentuar nga AKBN për 60 subjekte, për të cilët ky institucion ka dërguar informacion shkresor pranë DPT për verifikime të mëtejshme fiskale. Mungesa e lejes së ndërtimit ose tejkalimi i punimeve jashtë lejes së miratuar, në koncept të kreditimit të TVSH-së, kërkon mos njohjen e kreditimit për këto punime dhe njëkohësisht mos njohjen e rimbursimit të kërkuar.

Lidhur me veprimet e ndërmarra nga DPT konstatohet se, në pesë raste të kontrolleve të kryera për vitin 2019, me problematikën e mësipërme pas verifikimeve të kryera është pezulluar rimbursimi i TVSH-së. Praktika e pezullimit nga administrata tatimore nuk është zgjidhja e duhur në këtë rast. Organi tatimor ka detyrimin të shprehet mbi ligjshmërinë e kreditimit për këto raste, sipas procedurave të përcaktuara në Ligjin Nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore”, i ndryshuar. Sipas dispozitave në këtë ligj, nëse administrata tatimore konstaton se detyrimi tatimor i dhënë në deklaratën tatimore, është i pasaktë ose tatimpaguesi nuk ka dorëzuar deklaratë tatimore apo nuk ka paguar detyrimin tatimor, bën vlerësimin tatimor, në përputhje me dispozitat e legjislacionit përkatës.

Për rastet e tjera, për subjektet e evidentuara nga AKBN me mungesë apo në tejkalim të lejes për kryerjen e punimeve të ndërtimit në veprat hidroenergjetike (HEC), nga organet tatimore nuk janë kryer kontrole tatimore.

Theksojmë se rëndësi në kryerjen e verifikimit mbi ligjshmërinë e kreditimit ka edhe faktori kohë, pasi organet tatimore duhet të ndërmarrin veprimet për verifikimin e rasteve dhe vlerësimin e tyre brenda 5 viteve nga data e fundit e dorëzimit të deklaratës tatimore, fillestare ose të ndryshuar, të përcaktuar në legjislacionin tatimor, duke mos i lënë këto detyrime të bëhen objekt i parashkrimeve ligjore për vlerësimin tatimor. Vonesat në kryerjen e këtyre verifikimeve krijojnë risk të lartë, për vlerësimin tatimor, mbledhjen e të ardhurave, si dhe përfitimit të padrejtë të rimbursimit të TVSH.

9. KONCESIONET DHE PPP - IMPAKTI FISKAL I TYRE

Sipas raportimit në raportin e zbatimit të buxhetit të publikuar nga MFE, rezulton se për vitin 2019 nga 14 kontrata koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore, për 10 prej tyre janë realizuar pagesa ndërkohë që për 4 prej tyre nuk është kryer asnjë pagesë. Në total, plani përfundimtar për këto projekte paraqitet në shumën 13.75 miliard lekë, ndërkohë që pagesat rezultuan në shumën 13.7 miliard lekë, me një realizim në masën 99.6%.

Shuma totale e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të cilat rezultojnë nga kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojë kufirin prej 5 përqind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor. Në rast tejkalimi të këtij kufiri, Këshilli i Ministrave merr masa korrektuese në krahun e të ardhurave buxhetore, të nevojshme dhe të mjaftueshme, për t'u rikthyer brenda kufirit të lejuar, gjatë dy viteve të ardhshme buxhetore.

Pagesat vjetore faktike nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për kontratat koncesionare apo PPP, rezultuan në rreth 13.7 miliard lekë ose 3.27 përqind e totalit të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018, prej rreth 419.3 miliard lekë, duke qenë brenda kufirit të pagesave prej 5% të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018 që përlogaritet në rreth 20.97 miliard lekë. Të detajuara sipas kontratave respektive plani dhe pagesat për kontratat koncesionare/PPP aktualisht në zbatim paraqiten:

Tabela: 1 Koncesionet/PPP-të aktive me mbështetje nga buxheti i shtetit (në mijë lekë)

Autoriteti Kontraktor	Nr	Emërtimi i Kontratës PPP	Viti i fillimit	Viti i mbarimit	Programi	Lloji i Shpenzimit	Fakt 2018	Plan 2019	Fakt 2019	% realizimit
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit	2014	2020	06220	Investime 231	601,429	661,500	631,317	95.4%
	2	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier	2016	2023	06220	Investime 231	752,771	752,772	752,770	100.0%
	3	Ndërtimi, Operimi dhe Transferimi (BOT) HEC nbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese	2015	2019	04320	Investime 231	1,355,108	1,506,276	1,505,822	99.97%
	4	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës së Arbrit	2018	2030	04520	Investime 231		3,913,800	3,910,860	99.9%
		Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje	2018	2031	04520	Investime 231		3,780,000	3,780,000	100.0%
		Supervizion	2018	2023	04520	Investime 231		133,800	130,860	97.8%
	5	Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rrugës Milot-Morinë	2017	2047	04520	Investime 231	308,183	575,753	570,642	99.1%
		Defektet e Fshehura			04520	Investime 231	249,939	269,000	268,273	99.7%
		Supervizioni			04520	Investime 231	58,244	60,000	59,393	99.0%
		Subvencion			04520	Investime 231		246,753	242,977	98.5%
	6	Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Orikum - Dukat			04520	Investime 231		-	-	
	7	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës Milot - Baldren			04520	Investime 231		-	-	
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1	Shërbimi i Skanimit në Dogana	2013	2030	01150	Korente 602	1,525,579	1,512,571	1,509,659	99.8%
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	1	Konçesioni/PPP Kontrolli bazë i popullsisë (check up)	2015	2024	07220	Korente 604	876,083	876,083	876,083	100.0%
	2	Konçesioni/PPP (Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale, material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimi i mbetjeve biologjike dhe dezinfektimi i sallave kirurgjikale)	2015	2025	07330	Korente 604	1,625,581	2,168,827	2,163,282	99.7%
	3	Konçesioni/PPP (Ofrimi i shërbimit të dializës)	2016	2025	07330	Korente 604	738,911	807,448	804,388	99.6%
	4	Ofrimi i shërbimeve laboratorike spitalore	2019		07330	Korente 604		-	-	
Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	1	Ndërtimi i Shkollave të Arsimit Parauniversitar në Bashkinë e Tiranës	2018	2025	09120	Investime 231		-	-	
MIE / Bashkia Tiranë	1	Inceneratori i Tiranës	2017	2047			977,000	977,125	977,126	100.0%
					06260	Korente 602	224,000	477,125	477,125	100.0%
					06220	Korente 602	753,000	500,000	500,001	100.0%
	14	TOTAL					8,760,645	13,752,155	13,701,948	99.6%
Totali i të Ardhurave Tatimore							419,334,130		426,270,680	
Respektimi i Rregullit Fiskal (përpjesa e pagesave të PPP ndaj totalit të të ardhurave tatimore të vitit paraardhës buxhetor më pak se 5%)									3.27%	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Në mënyrë të detajuar, auditimi është përqëndruar në koncesionet/PPP me mbështetje buxhetore, ku janë marrë në analizë vlerat e planifikuara për pagesë, ndryshimet e planit gjatë vitit dhe pagesat faktike. Përsa i përket projekteve

aktualisht në zbatim, është konstatuar kryerja e pagesave për këto kontrata përtej nivelit të miratuar në modelin financiar, duke ndryshuar financimin e tyre edhe në periudha të vështira për buxhetin e shtetit (në të cilat u ndalua kryerja e shumë shpenzimeve publike), siç ishte tërmeti i datës 26.11.2019. Gjithashtu problematikë mbetet fakti që këto kontrata nuk regjistrohen në SIFQ në vlerën e tyre të plotë sipas angazhimeve të ndërmarra.

Mbi afatet e regjistrimit të transaksioneve lidhur me kontratat koncesionare janë konstatuar problematika në regjistrimin dhe zbatimin e kontratave koncesionare si:

Ndërtimi operimi dhe mirëmbajtja e rrugës së Arbrit. Kontrata e koncesionit është nënshkruar në 16.03.2018, në vlerën 33.6 miliard lekë pa TVSH ose 40.32 miliard lekë me TVSH. Nga auditimi në SIFQ është konstatuar se kjo kontratë është regjistruar në 18.01.2019, rreth 10 muaj me vonesë nga data e nënshkrimit të kontratës. Projekti koncesionar/PPP për kompensimin për rrugën e Arbrit është detajuar në fondet e investimeve me kod "18BA201" në shumën 2.5 miliard lekë. Plani gjatë muajit nëntor është rishikuar në rritje duke arritur në shumën 3.15 miliard lekë dhe në Dhjetor përsëri në rritje duke arritur planin përfundimtar në shumën 3.78 miliard lekë. Nga auditimi konstatohet se pagesat e kryera janë regjistruar me vonesë. Sipas pagesave të parashikuara në PBA 2019 – 2021, është parashikuar kryerja e pagesave në shumën 2.52 miliard lekë në vit, duke filluar nga viti 2019 e në vijim. Konstatohet se për vitin 2019 pagesat e kryera janë në shumën 3.78 miliard lekë, me një diferencë prej 1.26 miliard lekë ose 50% më shumë, të cilat janë alokuar sipas ndryshimeve në rritje të buxhetit në 20.11.2019 dhe 23.12.2019.

Supervizion i kontratës koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin, dhe mirëmbajtjen Rrugës së Arbrit Supervizionimi i rrugës së Arbrit është kontraktuar në 09.11.2018 sipas përshkrimit në pagesat e realizuara në SIFQ. Plani fillestar është detajuar në shumën 181.5 milion lekë dhe është rishikuar në nëntor 2019 në ulje duke arritur si plan përfundimtar në shumën 133.8 milion lekë. Pagesat faktike për këtë kontratë rezultojnë me tre këste në shumën 131 milion lekë sipas certifikimit përkatës të punimeve me bazë tremujore.

Kontrata e koncesionit për subvencionimin e mirëmbajtjes të autostradës Milot – Morinë rezulton me pasaktësi në datën e kontratës origjinale 06.12.2016, ndërkohë që është regjistruar në SIFQ më 31.10.2019 për vlerën e plotë prej 9,623 milion lekë. Subvecionim Projekti koncesionar/PPP për subvencionimin e rrugës Milot - Morinë është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti "18BA203" në shumën 320 milion lekë. Plani është rishikuar në ulje në muajin nëntor 2019 duke arritur në shumën 246.7 milion lekë. Realizimi faktik i këtij projekti investimi raportohet në shumën 242.9 milion lekë me një pagesë të kryer në muajin nëntor 2019.

Projekti i defekteve të fshehura të rrugës Milot – Morinë është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti "M064247". Plani fillestar është detajuar në muajin mars 2019 në shumën 34.4 milion lekë, është rishikuar në nëntor duke shënuar vlerën 0 lekë dhe është rritur në dhjetor në shumën përfundimtare 269 milion lekë. Realizimi faktik raportohet në shumën 268.3 milion lekë e cila është

kryer në një pagesë të vetme në muajin dhjetor 2019 e cila është realizuar duke përdorur mjetet monetare në valutë të huaj në shumën 2,156,705 euro.

Supervizionimi i rrugës Milot - Morinë është kontraktuar në 14.06.2017 sipas përshkrimit në pagesat e realizuara në SIFQ. Plani fillestar është detajuar në shumën 60 milion lekë dhe nuk është rishikuar. Pagesat faktike për këtë kontratë rezultojnë me katër këste në shumën 59.4 milion lekë sipas certifikimit përkatës të punimeve me bazë tremujore.

Inceneratori i Tiranës. Kontrata e koncesionit të inceneratorit të Tiranës e regjistruar në shumën 2,149 milion lekë në katër herë të ndryshme përgjatë vitit 2019 ndërkohë që data reale e kontratës është në 31.08.2017. Regjistrimi i kontratës është pjesor dhe jo e plotë për tu përputhur me vlerën e pagesave të kryera përgjatë vitit 2019. Për këtë kontratë koncesionare janë paguar 977 milion lekë përgjatë vitit 2019 nga Bashkia Tiranë. Fondet e alokuara për këtë projekt koncesionar/PPP përshijnë shpenzime operative nga llogaria 602 “mallra dhe shërbime”. Një pjesë e këtyre fondeve përfshijnë transfertë specifike për Bashkinë Tiranë nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë në formën e grantit specifik dhe pjesa tjetër financohet nga të ardhurat e veta të Bashkisë Tiranë. Shuma e pagesave me burim financimi të ardhurat e veta raportohet në shumën 477 milion lekë ndërkohë që shuma e pagesave me burim financimi grantin specifik raportohet në shumën 500 milion lekë (aq sa vlera e parashikuar në PBA e fazës së tretë 2019-2021 të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë për mbështetjen e këtij projekti).

Kontrata e koncesionit të Inceneratorit të Elbasan rezulton e regjistruar në SIFQ në datë 04.02.2019 ndërkohë që data reale e kontratës është data 17.12.2014.

Ndërtimi operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Elbasan është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “M064078” në shumën 661.5 milionlekë. Përgjatë vitit nuk ka pasur ndryshime të planit për këtë projekt investimi dhe pagesat faktike sipas databazës së thesarit raportohen në shumën 582 milionlekë me 12 këste përgjatë muajve. Kjo vlerë që rezulton nga auditimi nuk përputhet me vlerën e raportuar nga MFE në raportin e zbatimit të buxhetit ku raportohet vlera faktike e paguar prej 631 milion lekë.

Ndërtimi operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “M064079” në shumën 752.8 milion lekë. Përgjatë vitit nuk ka pasur ndryshime të planit për këtë projekt investimi dhe pagesat faktike sipas databazës së thesarit raportohen në shumën 752.8 milion lekë me 12 këste të barabarta mujore.

Ndërtimi operimi dhe transferimi (BOT) HEC mbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese është detajuar në fondet e investimeve me kod “M064093” në shumën 1,580 milionlekë. Plani gjatë muajit shtator 2019 është rishikuar në shumën 1,535 milion lekë dhe në nëntor në shumën 1,506 milion lekë. Realizimi faktik i këtij investimi sipas databazës së thesarit raportohet në shumën 1,506 milion lekë me një pagesë të vetme të realizuar në muajin Prill 2019, në monedhë të huaj në shumën 12,031,173 euro. Sipas të

dhënave të paraqitura në buxhetin përkatës konstatohet se kjo është pagesa e fundit në lidhje me këtë projekt.

Ndërtimi dhe operimi i Porti i Jahteve Orikum – Dukat. Ky projekt koncesionar nuk parashikon kryerjen e pagesave përgjatë periudhës objekt auditimi.

Ndërtimi dhe operimi i rrugës Milot – Balldren. Ky projekt koncesionar nuk parashikon kryerjen e pagesave përgjatë periudhës objekt auditimi.

Shërbimi i skanimit në dogana. Për këtë kontratë koncesionare janë paguar 1,509 milion lekë përgjatë vitit 2019 nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave. Fondet e alokuara për këtë projekt koncesionar/PPP përshijnë shpenzime operative nga llogaria 602 “mallra dhe shërbime”. Në PBA e fazës së tretë 2019-2021 fondet e planifikuara që i përkasin këtij projekti të identifikuar më vete për vitin 2019 vlerësohen në shumën 1,624 milion lekë, duke qenë mbi nivelin e realizimit faktik përgjatë vitit 2019. Mbi administrimin e kontratës koncesionare të skanimit në dogana, DPD konstatohet se nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave në 5 raste është përdorur buxheti i vitit 2019, për Dhjetorin 2018, në shumën 126.5 milion lekë.

Ndërtimi i shkollave të arsimit para universitar në Bashkinë e Tiranës. Ky projekt koncesionar nuk parashikon kryerjen e pagesave përgjatë periudhës objekt auditimi. Aktualisht rezulton vetëm një LOT1 (nga katër lote të parashikuara) i kontratës koncesionare të nënshkruar në datën 17.10.2018 ndërmjet MAS dhe Bashkisë Tiranë me BOE në shumën 2,364 milion lekë (kontrata është gjetur në open procurement dhe regjistrin e ATRAKO), në të cilën është ndërmarrë angazhimi për kryerjen e pagesës së kësaj shumë për shtatë vjet nga momenti i marrjes në dorëzim. Nuk rezulton që kjo kontratë të jetë e regjistruar në modulën e kontratave sipas auditimit deri në këtë moment.

Pritshmëritë për uljen e të ardhurave tatimore si pasojë e ngjarjeve madhore të tërmetit dhe pandemisë, sjellin një risk të shtuar për respektimin e kufirit të pagesave për koncesionet/PPP në nivelin e 5% të të ardhurave tatimore, në kushtet kur pagesat faktike rezultojnë në tejkalim të planit të miratuar në kontratën përkatëse në një rast dhe mos regjistrimit të angazhimeve të ndërmarra në SIFQ për kontratat e nënshkruara në raste të tjera. Nga auditimi konstatohet se për vitin 2019 rezulton të jetë respektuar rregulli fiskal i pagesave faktike për koncesionet/PPP ndaj të ardhurave tatimore të vitit paraardhës në nivelin maksimal prej 5%, për aq kohë sa ky tregues llogaritet në rreth 3.3 %. Megjithatë, duke marrë në konsideratë që përgjatë viteve të ardhshme 3 projekte koncesionare në fushën e infrastrukturës publike përfshijnë kryerjen e pagesave dhe nga ana tjetër pritshmëritë për të ardhurat tatimore janë për ulje të tyre si pasojë e ngjarjeve të tërmetit dhe situatës së pandemisë, nevojitet një vëmendje e shtuar në administrimin e risqeve që vijnë nga këto kontrata koncesionare/PPP. Nga ana tjetër, referuar peshës së këtyre pagesave detyruese në vitet e ardhshme dhe kufizimit që sjellin për kryerjen e investimeve apo sigurimin e shërbimeve publike në të ardhmen si pasojë e konsumimit të nivelit të angazhimeve edhe për vitet e ardhshme, duhet racionuar çdo projekt i ri që sjell konsumimin e fondeve përtej periudhës 3-vjeçare për të cilën miratohet buxheti nga Kuvendi.

10. PROKURIMI PUBLIK

Në analizë të procedurave të prokurimit publik të zhvilluara nëpërmjet sistemit elektronik të prokurimit publik për vitin 2019, konstatohet se janë zhvilluar 5049 procedura prokurimi, për të cilat ishte venë në dispozicion fondi limit prej 9,047 milion lekësh. Problematikë mbetet shkalla e konkurrencës në procedurat e prokuruar dhe konkretisht, zhvillimi i procedurave me një ofertues. Situata për vitin 2019 paraqitet ai më poshtë:

Tabela. Prokurimet sipas llojit të kontratës

Lloji kontratës	Prokurime për vitin 2019			Prokurime me një ofertë			
	Fondi Limit	Nr. procedurave	Nr. mes. i ofertave për çdo procedurë	Fondi Limit		Procedura me një ofertë	
				Lekë	% ndaj totalit	Nr.	% ndaj totalit
Shërbime	19,439,831,335	1491	4	6,203,075,498	32	435	29
Mallra	30,705,445,067	2557	2	6,485,443,499	21	1097	43
Punë	40,320,419,155	1001	5	2,128,691,190	5	150	15
Total	90,465,695,557	5049	3	14,817,210,187	16	1682	33

Burimi: APP

Tabela. Prokurimet sipas llojit të procedurës

Lloji procedurës	Prokurime për vitin 2019			Prokurime me një ofertë			
	Fondi Limit	Nr. Procedurave	Nr. mes i ofertave për çdo procedurë	Fondi Limit		Procedura me një ofertë	
				Lekë	% ndaj totalit	Nr.	% ndaj totalit
Consulting	802,729,964	64	6	-	0	0	0
Design Contest	-	1	8	-	0	0	0
Negocim me shpallje lokal	3,050,000	1	3	-	0	0	0
I hapur ndërkombëtar	10,029,286,850	38	3	939,946,294	9	5	13
I hapur lokal	68,326,174,623	1833	4	11,480,082,853	17	606	33
Kërkesë për propozim	8,504,106,550	3111	3	2,404,942,319	28	1071	34
I kufizuar INT (Restricted)	2,800,347,570	1	6	-	0	0	0
Total	90,465,695,557	5049	3	14,824,971,466	16	1682	33

Burimi: APP

Gjatë vitit 2019, kanë zhvilluar procedura prokurimi 291 autoritete kontraktore, të cilat kanë shpallur fitues 1682 ofertues, me fond limit total **14,825 milion** lekë. Nga sa më sipër, vërejmë një përqendrim të madh të procedurave, ku vetëm 10 (dhjetë) Autoritete Kontraktore kanë prokuruar **7,658 milion lekë**, të cilat përbëjnë 96% të vlerës totale të prokuruar nga 291 autoritete kontraktore.

Tabela. Prokurimet sipas llojit të procedurës

Nr.	Autoriteti Kontraktor	Fondi Limit (mijë lek)	%
1	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	2,105,334	26
2	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit	1,030,595	13
3	ALBCONTROL SH.A (ish A.N.T.A)	912,946	11
4	Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike	757,785	10
5	Qendra Spitalore Universitare Nënë Tereza, Tiranë	630,169	8
6	Korporata Elektroenergjitike Shqiptare, sh.a Tiranë	570,955	7

7	Drejtoria Rajonale e OSHEE, Fier	548,832	7
8	Ministria e Mbrojtjes	462,457	6
9	Posta Shqiptare, sh.a	323,704	4
10	Bashkia Berat	315,282	4
Shuma		7,658,061	96
291	Totali	7,967,491	100

Burimi: APP

Për zgjidhjen e problematikave të hasura në zhvillimin e procedurave të prokurimit publik, në përputhje me legjislacionin në fuqi, OE dhe AK i drejtohen KPP-së dhe Pushtetit Gjyqësor.

Komisioni i Prokurimit Publik

Për vitin 2019, janë paraqitur pranë Komisionit të Prokurimit Publik (KPP) 1052 ankesa për procedurat e prokurimit publik, për mbikëqyrje dhe analizë të ligjshmërisë, me një ulje prej rreth 10 % ndaj atyre të vitit 2018. Gjatë periudhës 1 Janar 2019 – 31 Dhjetor 2019 janë regjistruar pranë KPP 1052 ankesa në total, prej të cilave:

- 1047 ankesa janë paraqitur për procedurat e prokurimit publik,
- asnjë ankesë për procedurat konkurruese koncesione/PPP;
- 4 ankesa për procedurat e ankandit publik dhe
- 1 ankesë për procedurat konkurruese leje minerare, të pasqyruara në tabelat e mëposhtme.

Kemi konstatuar se:

Nuk ka ankesa për procedurat konkurruese koncesione/PPP (çka të lë të mendosh se këto procedura, aq të përfolura në media, kryhen pa konkurrencë dhe, për pasojë, nuk mbartin konflikte).

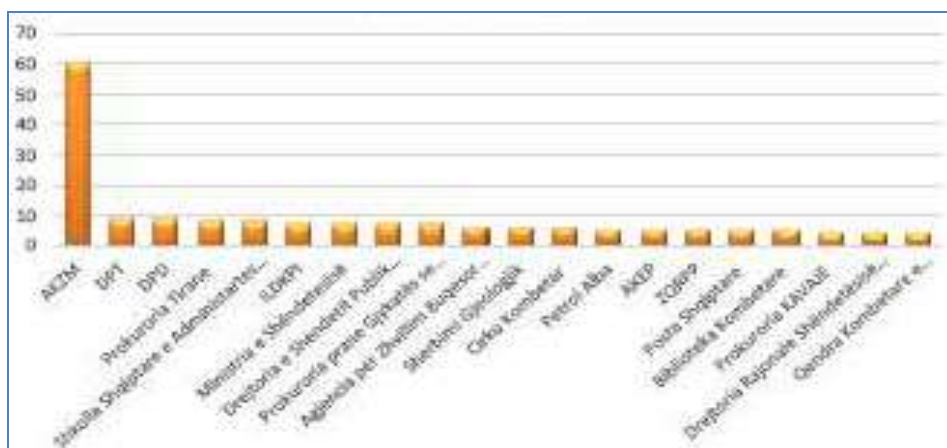
58% të ankesave janë nga Tirana, duke supozuar se procedurat janë përqendruar në Tiranë si dhe ekzistencën e riskut të uljes së besimit të OE nga rrethet për t'ju ndaj KPP.

Tabela. Numrin total të ankesave

Ankesa në total të depozituara pranë KPP gjatë vitit 2019		
	Numër	Përqindje
Prokurime Publike	1047	99.52%
Koncension	0	0.00%
Ankand	4	0.38%
Leje minerare	1	0.10%
Ankesa total	1052	100%

Burimi: KPP

Nga struktura e ankesave vërejmë se nga totali prej 1047 ankesa, 407 ankesa (39%) janë për procedurat e prokurimit për ofrimin e shërbimit privat të sigurisë fizike dhe shoqërim të vlerave monetare pavarësisht nga ulja me 14% krahasuar me vitin 2018, (53.6 %) këto shifra tregojnë për një konkurrencë të ulët në procedurat prokurimit të punëve, shërbimeve e mallrave të cilat janë të rëndësishme për nga lloji e vlerat që përfaqësojnë. Ankimimet e klasifikuara sipas Autoriteteve Kontraktore për ofrimin e shërbimit privat të sigurisë fizike dhe shoqërim të vlerave monetare

Shpërndarja e ankesave gjatë vitit

Në mënyrë të detajuar fluksi i ankesave për çdo muaj paraqitet në Tabelën më poshtë.

Nga analiza e shpërndarjes së ankesave gjatë vitit 2019, vërehet se muaji mars është muaji me numrin më të lartë të ankesave, me 149 ankesa, dhe ai me numrin më të ulët të ankesave është muaji shtator, me 40 ankesa.

Nga analiza e treguesve të paraqitur në grafikun e mësipërm vërehet një shkallë e lartë e mos pranimit të ankesave apo mos marrjes në shqyrtim, çka tregon për kryerjen e një pune të pa mjaftueshme informative mbi OE për zhvillimin e kësaj procedure ankimi.

Nga ana e KPP nuk shikohet një analizë përgjithësuese për nxjerrjen e shkaqeve të një % kaq të lartë të ankesave të mos marra në shqyrtim apo mos pranuar gjë që mbart riskun e mos zbatimit drejtë të ligjeve për arsye shpesh banale.

Gjatë vitit 2019 nga 7384 procedura të publikuara në sistemin e prokurimit publik, (pa përfshirë ankande dhe koncesione), për 715 prej tyre (9.6 %) janë paraqitur ankesa në Komisionin e Prokurimit Publik për 739 autoritete kontraktore, nga 1337 të tilla.

KPP ka marrë vendime lidhur me ankesat e paraqitura për procedura të cilat, në total, referuar fondit limit të prokuruar, arrijnë një vlerë prej 30.432 milion lekë, nga totali prej 110.664 milion lekë të publikuara për prokurim, pra 27 % e fondit

limit total të publikuar për prokurim, është shoqëruar me ankesa në procedurat përkatëse. Nga analizimi i këtyre treguesve në pamje të parë duket se % në vlerë e ankesave është e konsiderueshme por ky imazh krijohet nga mos përfshirja në to të vlerës së procedurave të ankandeve, koncesioneve e PPP e numri drejt zeros i ankesave për to.

Për vendimet e KPP AK dhe OE janë ankimuar në pushtetin gjyqësor. Nga krahasimi i numrit të tyre për periudhat Janar – Dhjetor 2018 dhe Janar – Dhjetor 2019 vërehet një rënie e numrit të ankesave që kanë ndjekur proceset gjyqësore për të kundërshtuar vendimet e KPP.

	Viti	
	2018	2019
Totali i vendimeve KPP	843	792
Ankimuar në gjykatë	84	47
Pranuar padia	7	7
Rrëzuar padia	46	26
Në proces në Gjyk. Shk. 1	31	14
Në Gjykatën e Apelit	24	20
Në Gjykatën e Lartë	-	-

Burimi: KPP

Pa nënvlerësuar punën e bërë nga KPP në drejtim të dhënies së drejtësisë në vendimet e saj duhet të theksojmë kjo rënie ka ardhur edhe nga vështirësitë që paraqesin proceset gjyqësore si dhe vakancat në shkallët e gjyqësorit si rezultat i reformës në drejtësi.

Problematikat e identifikuara në funksionimin e sistemit të ankimit për prokurimin publik

- Volumi shumë i madh i ankimeve, që paraqiten në KPP dhe mungesat e burimeve njerëzore në institucion, kanë sjellë mos trajtimin të ankesave brenda afatit ligjor në disa raste.
- Afati i zgjatur i disa rasteve mbart riskun e ndikimeve në gjykimin e çështjeve të ankimuara.
- Nga ana e KPP dhe APP nuk ka analiza mbi shkaqet e përdorimit në mënyrë shpeshtë e abuzive të instrumenteve të ankimit administrativ për prokurimet publike nga shoqëritë e ruajtjes dhe sigurisë fizike, gjë që ka shkaktuar një mbingarkesë të theksuar të KPP ndër vite,
- Nuk ka analiza pse në një numër të konsiderueshëm rastesh OE nuk janë mjaftueshëm të informuar për formën, afatet dhe procedurat e përcaktuara nga ligji për ankimin administrativ për prokurimin publik. Kjo sjell në shumë raste mospranimin e ankesave të paraqitura vetëm për mosplotësim të kriterëve formale;
- Nga shqyrtimi i ankesave dhe procedurave respektive të prokurimit konstatohet se autoritetet kontraktore që shfaqin me dëndur tendencën për të gabuar në zbatimin e ligjit janë: Autoritetet Kontraktore me numër të vogël

punonjësish; Autoritetet Kontraktore të pushtetit vendor krahasuar me ato pushtetit qendror; Autoritetet Kontraktore që kanë pasur lëvizshmëri të lartë të zyrtarëve të prokurimit.

Gjetjet nga auditimet e realizuara mbi prokurimet publike në institucionet qendrore

Aktivitetet e prokurimit të kryera nga sektori publik përbëjnë një element thelbësor strukturor që i mundëson qeverisë dhe sektorit publik, jo vetëm kryerjen e operacioneve të tyre administrative, por edhe t'i sigurojnë qytetarëve shërbime dhe infrastrukturë thelbësore, duke siguruar transparencë, integritet dhe llogaridhënie në shpenzimet publike. Në këto kushte, sistemet efektive të prokurimit publik luajnë një rol strategjik sa i takon shmangies ndaj keq menaxhimit dhe shpërdorimit të fondeve publike.

Nga procedurat e prokurimit të audituara gjatë vitit 2019 në **11** subjekte, rezultoi se: janë zhvilluar 540 procedura prokurimi, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 47,649,827 mijë lekë. Nga tenderët e zhvilluar, janë audituar 395 procedura prokurimi me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 13,879,374 mijë lekë ose 29% e vlerës. U konstatuan me shkelje 177 procedura në vlerën 2,137,875 mijë lekë ose 15% e fondeve të audituara dhe rezultuan gjithsej 252 shkelje të procedurave të prokurimit, nga të cilat 139 shkelje janë konstatuar në fazën e përgatitjes së dokumenteve të tenderit, 38 shkelje në fazën e zhvillimit të procedurave të prokurimit dhe 75 shkelje në fazën e zbatimit të kontratave dhe dorëzimit të punimeve, arkivimit të dosjeve.

- Janë zhvilluar, 101 procedura prokurimi **“Procedurë e hapur”**, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 22,862,734 mijë lekë. Nga tenderët e zhvilluar me këtë procedurë, janë audituar 54 procedura me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 1,722,468 mijë lekë ose 8% e vlerës. Nga auditimi u konstatuan me shkelje 50 procedura në vlerën 1,300,075 mijë lekë ose 75% e fondeve të audituar dhe rezultuan gjithsej 125 shkelje të procedurave të prokurimit nga të cilat 49 shkelje janë konstatuar në fazën e përgatitjes së dokumenteve të tenderit, 1 shkelje në fazën e zhvillimit të procedurave, arkivimit të dosjeve dhe 75 në fazën e zbatimit të kontratës;

- Janë zhvilluar 2 procedura prokurimi **“Me negociim pa shpallje paraprake të njoftimit të kontratës”**, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 7,347 mijë lekë.

- Janë zhvilluar 20 procedura prokurimi **“Kërkesë për propozim”**, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 2,447,545 mijë lekë. Nga tenderët e zhvilluar me këtë procedurë, janë audituar 20 procedura me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 2,447,545 mijë lekë ose 100% e vlerës. Nga auditimi u konstatuan me shkelje 15 procedura dhe rezultuan gjithsej 15 shkelje të procedurave të prokurimit në fazën e përgatitjes së dokumenteve të tenderit.

- Janë zhvilluar, 281 procedura prokurimi **“Prokurim me vlerë të vogël.”**, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 9,922,593 mijë lekë. Nga tenderët e

zhvilluar me këtë procedurë, janë audituar 271 procedura me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 5,169,309 mijë lekë ose 52% e vlerës. Nga auditimi u konstatuan me shkelje 111 procedura në vlerën 626,800 mijë lekë ose 12% e fondeve të audituar dhe rezultuan gjithsej 111 shkelje të procedurave të prokurimit nga të cilat 75 shkelje janë konstatuar në fazën e përgatitjes së dokumenteve të tenderit, dhe 1 shkelje në fazën e zhvillimit të procedurave, arkivimit të dosjeve, arkivimit të dosjeve dhe 75 në fazën e zbatimit të kontratës;

- Janë zhvilluar, 113 procedura prokurimi **“Blerje dinamike Biletash udhëtimi me avion”**, me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 11,346,197 mijë lekë. Nga tenderët e zhvilluar me këtë procedurë, janë audituar 49 procedura me një vlerë limit kontrate të parashikuar prej 4,538,478 mijë lekë ose 40% e vlerës. Nga auditimi u konstatua me shkelje 1 procedure në vlerën 211,000 mijë lekë ose 5% e fondeve të audituar dhe rezultoi 1 shkelje procedure në fazën e përgatitjes së dokumenteve të tenderit.

Në mënyrë të detajuar konstatimet për prokurimet publike, sipas institucioneve paraqiten si vijon:

1. Në Agjencinë e Blerjeve të Përqëndruara (ABP)

Rezultoi se, në aktivitetin e ABP janë konstatuar mangësi dhe parregullsi, të cilat kryesisht konsistojnë si më poshtë vijon:

- Gjatë vitit 2019 janë realizuar 85 procedura prokurimi për blerjen e mallrave dhe shërbimeve, me vlerë totale prej 5,817,567 mijë lekë, nëpërmjet marrëveshjes kuadër, nga të cilat ofertat fituese për 48 procedura (të ndara në Lote) me vlerë 1,126,967 mijë lekë, janë përzgjedhur mbi bazën e shumatores së çmimeve për njësi, në bazë të udhëzimit të APP-së nr. 8, datë 20.02.2018 (pika 5 dhe 5.1), cka bie në kundërshtim me nenin 55 të Ligji nr.9643 datë 20.11.2006 dhe nenin 45 të VKM nr.914 datë 29.12.2014, të cilët përcaktojnë se, autoriteti kontraktor vendosë të vlerësoj ofertën/ofertat fituese duke u bazuar në çmimin për njësi më të ulët dhe jo siç përcaktohet në që fituesit janë përzgjedhur mbi bazën e shumatores së çmimeve për njësi më të ulët. Problematika e mësipërme reflektohet në rritjen e vlerës së blerjes së mallrave, në dëm të buxhetit të shtetit për 127,598 mijë lekë pasi:

(i) ofertat e paraqitura megjithëse kanë tejkaluar fondin limit të parashikuar, nuk janë skualifikuar;

(ii) është shkelur dhe është bërë i pa zbatueshëm neni 56 i Ligjit nr.9643 datë 20.11.2006 dhe neni 66 i VKM nr.914 datë 29.12.2014 që, bën fjalë për llogaritjen e ofertës anomalish e ulët, duke rritur koston e blerjeve të mallrave në dëm të buxhetit të shtetit për 72,389 mijë lekë; si dhe

(iii) është shkelur dhe është bërë i pa zbatueshëm neni 63 i LPP dhe neni 78 i VKM sepse është denatyrar gjithë procesi i ankimit administrativ dhe i shqyrtimit të ankesave.

-Në disa procedura prokurimi për blerje mallra dhe shërbime ka pasur konkurrencë minimale duke marrë pjesë vetëm një operator ekonomik, ndërsa në procedura të tjera të zhvilluara kanë marrë pjesë operatorë, të cilët nuk plotësonin specifikimet teknike të mallrave dhe shërbimeve apo kriteret e veçanta të kualifikimit, duke u s'kualifikuar nga procedurat e prokurimit, dhe këto procedura janë anuluar në kushtet e mungesës së konkurrencës, në mbështetje të nenit 24 të LPP. Nëse i referohemi tregut të këtyre mallrave dhe shërbimeve ai është mjaft i përhapur dhe konkurrues, çka nuk pasqyrohet në pjesëmarrjet në këto procedura, duke vënë në pikëpyetje kriteret e vendosura. Anullimi i procedurave ka ndikime negative edhe në ushtrimin normal të veprimtarisë së Autoriteteve Kontraktore, në arritjen e objektivave të institucioneve dhe veçanërisht në performancën e aktiviteteve të institucioneve të pavarura kushtetuese por përdorimit me efikasitet dhe efikasiteti të fondeve publike.

-Institucioni nuk disponon një data-bazë të plotë me të dhëna të detajuara dhe statistikat e prokurimit si: referencat e shkresave të ardhura nga AK, objektin e prokurimit, fondin limit, formën e prokurimit deri në referencat e njoftimit të shpalljes së kontratës fituese, etj.

-Në disa procedura prokurimi janë skualifikuar operatorë, të cilët kanë pasur ofertat ekonomike në vlerë më të ulët se, vlera e ofertave të operatorëve të shpallur fitues. Skualifikimi i këtyre operatorëve është bërë pikërisht për mos përmbushjen e disa prej kriterëve të veçanta dhe për pasojë janë përdorur fonde buxhetore pa efektivitet dhe ekonomikitet, duke i humbur efektet që kërkon ligji nr. 9643, datë 20.11.2006 "Për prokurimin publik" i ndryshuar.

- Në mos përgatitjen dhe hartimin e një pakete për unifikimin e kriterëve minimale të veçanta të kualifikimit për të gjitha kontratat e mallrave dhe të shërbimeve që janë prokuruar për llogari të Autoriteteve Kontraktore.

- Rezultoi se Në 13 procedura janë skualifikuar operatorë sepse, sipas nenit 56 të LPP-së nuk kanë paraqitur dokumentacion provues për elementet e veçanta të ofertës ekonomike të dalë anomalish e ulët. Nga llogaritjet e bëra ofertat totale të këtyre operatorëve nuk dalin anomalish të ulta, por janë oferta me vlerë më të ulët se oferta fituese. Skualifikimi i padrejtë i tyre i ka shkaktuar buxhetit të shtetit dëm ekonomik në vlerën 60,324 mijë lekë.

- Rezultoi se, në 12 procedura prokurimi janë shpallur fitues padrejtësisht, operatorë që kanë paraqitur ofertat me të larta se operatorët e tjerë të kualifikuar, nga vlerësime ofertash bazuar në shumatoren e çmimeve për njësi, konkretisht:

✓ Blerje Uniforma për Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve me shumatoren për njësi 84,708 lekë me fond limit ne total 88,776,700 lekë. Dëmi i konstatuar 17,359 mijë lekë;

- ✓ Loti I. “Blerje dokumentacioni për Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë”, me shumatoren për njësi 2,500 lekë, me fond limit ne total 4,898,599 lekë. Dëmi i konstatuar 608 mijë lekë;
- ✓ Loti II. “Blerje dokumentacioni, për Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve”, me shumatoren për njësi 11,595.40 lekë, me fond limit ne total 3,049,809 lekë. Dëmi i konstatuar 1,441 mijë lekë;
- ✓ Loti III “Botime, printime dhe materiale shtypshkrimesh për Qendrën Spitalore Universitare “Nënë Tereza”, me shumatoren për njësi 7,918 lekë me fond limit ne total 12,698,122 lekë. Dëmi i konstatuar 4,915 mijë lekë;
- ✓ Lotit IV “Blerje shtypshkrimesh” për Spitalin Universitarë Obstetrik-Gjinekologjik “Mbretëresha Geraldina”, me shumatoren për njësi 734.50 lekë, me fond limit ne total 1,637,000 lekë. Dëmi i konstatuar 1,125 mijë lekë;
- ✓ Botime, printime dhe materiale shtypshkrimi për Spitalin Universitar të Traumës, me shumatoren për njësi 6,705.07 lekë, me fond limit ne total 4,163,734 lekë. Dëmi i konstatuar 1,418 mijë lekë;
- ✓ Loti I - Blerje detergjent, dezinfektant dhe aromatizues, me shumatoren për njësi 28,068 lekë me fond limit ne total 103,263,609 lekë. Dëmi i konstatuar 64,013 mijë lekë;
- ✓ Loti II - Blerje materiale të ndryshme për pastrim, me shumatoren për njësi 35,974.7 lekë, me fond limit ne total 2,646,651 lekë. Dëmi i konstatuar 3,237 mijë lekë;
- ✓ Blerje pjesë këmbimi për automjete për shërbime profilaktike - Loti II “Blerje bateri për automjete”, me shumatoren për njësi 418,198.31 lekë me fond limit ne total 10,405,536 lekë. Dëmi i konstatuar 3,143 mijë lekë.
- ✓ Blerje orendi dhe pajisje për mobilim zyrash, me shumatoren për njësi 4,008,257 lekë me fond limit ne total 81,041,227 lekë. Dëmi i konstatuar 8,915 mijë lekë;
- ✓ Blerje orendi dhe pajisje për mobilim zyrash për Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, me shumatoren për njësi 44.061,5 lekë me fond limit ne total 940.082,5 lekë. Dëmi i konstatuar 103 mijë lekë;
- ✓ Blerje orendi dhe pajisje për mobilim zyrash për Agjencinë e Prokurimit Publik, me shumatoren për njësi 260,815 lekë, me fond limit ne total 802,617 lekë. Dëmi i konstatuar 55 mijë lekë.

- Rezultoi se, në 8 procedura prokurimi u konstatuan s’kualifikime të padrejta të operatorëve, me oferta ekonomike në vlerë më të ulët se vlera e ofertave të operatorëve të shpallur fitues, me arsyen e mos përmbushjes së disa kriterëve të veçanta, të cilat mund të konsideroheshin si devijime të vogla, jo thelbësorë dhe nuk ndikonin në realizimin me sukses të kontratave të mallrave dhe shërbimeve; Kjo për shkak të mungesës së një pakete unifikuese mbi kriteret e veçanta të kualifikimit për çdo grup mallrash dhe shërbimesh (p.sh, për tonerët, shërbimi i katereingut, etj.). Për pasojë anë përdorur pa efektivitet dhe

ekonomicitet fondet buxhetore në shumën totale prej rreth 81,343 mijë lekë, për procedurat si më poshtë vijon:

- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “Shërbim gatimi dhe shpërndarje ushqimi për Spitalin Rajonal Lezhë, Loti I” e realizuar në datën 21.01.2019, me fond limit 60,708,488 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 15,368 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “Shërbim Gatimi dhe Shpërndarje Ushqimi për Spitalin Rajonal Berat, Loti II” e realizuar në datën 25.02.2019, me fond limit 64,470,878 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerë 10,914 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “Shërbim gatimi dhe shpërndarje ushqimi për Spitalin Universitar Obstetrikë-Gjinekologjik “Mbretëresha Geraldinë, Loti I”, e realizuar në datën 25.02.2019, me fond limit 38,090,037.9 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 7,220 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “ Shërbim gatimi dhe shpërndarje ushqimi për Repartin e Ndërhyrjes së Shpejtë Shkodër Loti II” e realizuar në datën 21.01.2019, me fond limit 29,612,366 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 5,448 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “Shërbim gatimi dhe shpërndarje ushqimi për Drejtorinë Vendore të Policisë, Loti III” e realizuar në datën 25.02.2019, me fond limit 18,043,256 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 5,089 mijë lekë,
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt “Shërbim Gatimi dhe Shpërndarje Ushqimi për “Repartin e Ndërhyrjes së Shpejtë, Tiranë” e realizuar në datën 16.01.2019, me fond limit 59,598,569 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 2,854 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt: “Shërbim gatimi dhe shpërndarje ushqimi për Drejtorinë Vendore të Policisë Tiranë”, e realizuar në datën 01.07.2019, me fond limit 7,499,732.15 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 1,292 mijë lekë.
- ✓ Procedura e prokurimit me objekt: “Blerje Karburanti, përveç Jet A1”, ndarë në 4 (katër) lote, të realizuar në datën 18.09.2019. Në Lotin e I, me fond limit 271,043,290 lekë. Efekti në menaxhimin më të mirë dhe më me efektivitet dhe ekonomicitet të këtyre fondeve buxhetore shkojnë deri në vlerën 33,153 mijë lekë (katër lotet).

2. Në Ministrinë e Kulturës

- Rezultoi se, në procedurat e prokurimit, me objekt: “Blerje pajisje teknologjisë së skenës dhe material ne funksion të projektit “Rehabilitimi i TKOBAP”; “Mbikëqyrje e punimeve për objektin “Blerje e pajisjeve të teknologjisë së skenës dhe material në funksion të projektit rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas Baletit dhe Ansambilit Popullor”; dhe “Kolaudimi i punimeve për objektin “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas dhe Baletit dhe Asambilit Popullor”, u konstatua se, në përbërjen e grupeve të punës për hartimin e fondit limit, në përcaktimin e termave të referencës, në hartimin e Memo-s për të iniciuar procedura prokurimi, në monitorimin e kontratave si dhe në miratimin e pagesave, janë vendosur 2 këshilltarë të kabinetit të ministrit, në kundërshtim me ligjin nr.90/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore” i ndryshuar, neni 11 (Ministritë) pika 4.

-Gjithashtu, rezultuan problematika që lidhen me:

- ✓ mungesën e miratimeve përkatëse për kontratën me objekt prokurimi “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas dhe Baletit dhe Ansambilit Popullor”
- ✓ rezultuan 170 pa asnjë listë të hollësishme çmimesh me analizë të detajuar të çmimit ku futet (vlera e mallit/pajisja +pagesa e sigurimeve shoqërore+pagesa e puntorisë+ transport, etj), në kundërshtim me VKM nr. 514, datë 15.08.2007 “Për informatizimin e llogaritjes së kostos dhe hartimin e manualeve teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit”. Sa më sipër krijon pasiguri edhe gjatë procesit të marrjes në dorëzim, pasi është thuajse e pamundur të verifikohet përputhshmëria e vlerës së preventivit shoqërues me atë që deklarohet në ofertën ekonomike.

- Rezultoi se, edhe pse gjatë vitit 2018 janë realizuar dhe procedurat e prokurimit për dy projekte siç janë “Projekti i restaurimit dhe riformulimi i linjës Muzeore në Muzeun Historik Kombëtar” dhe “Projekti i restaurimit dhe rehabilitimit të hapësirave në Galerinë Kombëtare të Arteve”, në PBA-të e viteve në vazhdim, 2019, 2020, 2021, nuk janë planifikuar fonde për realizimin e këtyre projekteve (restaurimin, rikonstruksionin dhe rehabilitimin e hapësirave të Muzeut Historik Kombëtar dhe Muzeu Kombëtar të Arteve të Bukura ose Galeria Kombëtare e Arteve), ndonëse këto projekte janë përcaktuar në listën e prioriteteve në programin e Qeverisë Shqiptare. Planifikimi i fondeve vetëm për realizimin e projekteve dhe jo më tej për implementimin e tyre, e vendos MK-në përballë riskut potencial të keq menaxhimit të fondeve buxhetore për shumën mund prej 45,700 mijë lekë, që është dhe vlera e financuar e këtyre dy projekteve.

3. Në Autoritetin Rrugor Shqiptar

-Gjate zbatimit të punimeve në procedurat e prokurimit me objekt: “Ndërtim rruga Kardhiq – Delvine, Loti 7”, me fondin limit 2,332,573,946 lekë, si pasojë e skualifikimit të padrejtë të ofertës më të ulët, u konstatua dëm ekonomik potencial në shumën 611,675 mijë lekë në buxhetin e shtetit.

- Gjatë zbatimit të shtesës së kontratës së punimeve civile "Sistemim, asfaltim e masa inxhinierie në Km 21.050 deri 22.050, në Rrugën Lin-Pogradec" u konstatuan mos rakordime mes volumeve të gërmimeve që i përkasin kontratës bazë, por që janë përfshirë padrejtësisht në shtesën e kontratës, duke shkaktuar dëm ekonomik në buxhetin e shtetit për shumën 5,731 mijë lekë.

- Rezultoi gjithashtu se janë certifikuar punime të pa rakorduar me dokumentacion teknik justifikues në vlerën totale prej 4,134 mijë lekë. Nga auditimi i dosjes teknike të zbatimit të punimeve civile të kontratës Nr.5795/3, datë 20/08/2018 me objekt "Rifreskimi Sinjalistikës Vertikale/Horizontale në Akset Kombëtare dhe Përmirësimi i Sigurisë Rrugore në Akset e Rajonit Verior", u konstatua se janë certifikuar punime në vlerën 4,134 mijë lekë, të pa rakorduara me dokumentacion teknik justifikues. Veprimet këto që bien në kundërshtim me Ligjin nr. 8402, datë 10.09.1998 "Për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit", i ndryshuar, neni 7 dhe me UKM nr. 3, datë 15.02.2001 "Për mbikëqyrjen dhe kolaudimin e punimeve të ndërtimit" i ndryshuar.

4. Në Komisionin e Prokurimit Publik (KPP)

- Rezultoi se, gjatë periudhës Janar-Shtator 2019 janë paraqitur gjithsej 823 ankesa nga të cilat 264 ose 32% janë shqyrtuar jashtë afatit të përcaktuar në ligjin nr. 9643, datë 20.11.2006 "Për Prokurimin Publik". Gjatë kësaj periudhe njësia përgjegjëse për shqyrtimin e ankesave ka operuar me gati ½ e personelit dhe gjendej në mungesë të drejtuesit të saj.

Evidentohen mangësi në mbajtjen e dokumentacionit të mbledhjeve, mos shqyrtimin në themel të ankesave për kualifikim të padrejtë të operatorëve por vetëm të ankesave skualifikuese të kërkuar në rastin e ankimeve të dyfishta, dokumentimin e futjes së çështjeve në rendin e ditës, mosmiratim i një formati standard të regjistrit të ankesave.

Në rregulloren e brendshme mungojnë rregullat e qarta dhe ndarjet e detyrave, nuk përcaktohen rregulla dhe procedura të përzgjedhjes së inspektorëve me short, nuk është përcaktuar zgjedhja e relatorit ndërmjet anëtarëve. Ende institucionit nuk i mundësohet paraqitja elektronike e ankesave nëpërmjet sistemit të APP cila do të ndihmonte institucion për tu përgjigjur në kohë ankimeve të paraqitura.

5. Në Institutin e Monumenteve të Kulturës

- Rezultoi se, në ish Institutin e Monumenteve të Kulturës (aktualisht Instituti i Kombëtar i Trashëgimisë Kulturore) procedurat e prokurimit publik kanë vijuar të kryhen jo në mënyrë elektronike, në kundërshtim me Vendimin Nr. 45 datë 21.01.2009 të KM "Për kryerjen e procedurave në mënyrë elektronike", pika 1. Në vijim, nga IMK nuk është kërkuar interpretim nga APP apo KPP për (mos)aplikimin e procedurave prokuruese elektronike. Kjo mënyrë të vepruari nuk garanton transparencën në përdorimin e fondeve publike.

- Rezultoi se, në procedurat e audituara janë vërejtur problematikat si më poshtë vijon:

✓ Ndarja e kontratave është e përqendruar në një grup të vogël shoqërisht, të cilat konkurrojnë në procedurat restaurues;

✓ Kualifikim i padrejtë i operatoëve ekonomik, në procedurën "Restaurim Kisha "Shën Thanasi", Leshnicë, Sarandë", në kundërshtim me kuadrin ligjor në fuqi, pasi nga Autoriteti Kontraktor janë përgjedhur, të cilët kanë paraqitur të njëjtin dokumentacion për stafin teknik (restaurator etj); të njëjtat mjete me të cilat do të kryheshin punimet edhe në kontrata të tjera, me shpërndarje gjeografike të largët nga njëra-tjetra, dhe me grafik të njëjtë punimesh, ndërkohë janë skualifikuar oferta të tjera konkurruese, mospërzgjedhja e të cilave ka krijuar efekte negative në shumën prej 115 mijë lekë.

✓ Rezultoi një sistem vlerësimi i pabarabartë dhe jo i drejtë, pasi pikët maksimale fitohen nga OE që ka paraqitur kontratën e ngjashme me vlerë më të madhe, më shumë certifikata (të pa kërkuara), më shumë vërtetime (të pa kërkuara), më shumë trajnime (të pa kërkuara), duke diskriminuar OE pjesëmarrës, në kundërshtim me të gjitha parimet e transparencës dhe rregullave të prokurimit publik. Vlen të theksohet se trajtimi i barabartë krijohet nga interpretimet e KVO, ku në asnjë faqe të DST, nuk përmendet sistemi i vlerësimit dhe lloji i kushtit të garimit. Vlerësimi mbi kritere të pakërkuara paraprakisht, si dhe mos bërja publike e tyre për të gjithë konkurrentet cënon parimet e barazisë në konkurrim, transparencës, si dhe të diskriminimit për konkurrentet e mundshëm. Paraqitja e një dokumenti ekstra, të pa kërkuar nga Enti Prokures, nuk e ndalon konkurrentin t'i paraqesë ato, por nuk duhet të përbënte avantazh për të. Si pasojë e kësaj procedure të ndjekur, në kundërshtim me kuadrin ligjor në fuqi, vlerësimi me pikë dhe raporti i pikëzimit bazuar në kritere të pa kërkuara, por të vlerësuar maksimalisht, ka sjellë renditje jo të drejtë të konkurrentëve.

Konkretisht, për restaurimin e "Kishës së Shën Mërisë, Peshkëpi e Sipërme, Gjirokastër", konstatohet se nisur nga sistemi i vlerësimit të pikëve, nga ana e KVO, janë trajtuar në mënyrë të pabarabartë operatorët ekonomik, pasi sistemi i pikëzimit nuk ka qenë në përputhje Udhëzimin MTKRS, Nr. 446, datë 05.07.2007, duke krijuar kështu efekte financiare negative, në vlerë prej 1,002 mijë lekë.

Gjthashtu, në procedurën e restaurimit për "Restaurim i Objektivit Ura e Kollorcës 4 Km në juglindje të Gjirokastrës, Lazarat" u konstatua se, vlerësimi me pikë dhe raporti i pikëzimit bazuar në kritere të pa kërkuara dhe të vlerësuar maksimalisht, në kundërshtim me Udhëzimin MTKRS, Nr. 446, datë 05.07.2007, kanë sjellë renditje jo të drejtë të konkurrentëve, dhe si pasojë menaxhim jo efektiv fondesh në shumën 278 mijë lekë.

- Në fushën e prokurimeve, konkretisht sa i takon zbatimit të punimeve, u konstatuan problematika si vijon:

✓ Për kontratën e restaurimit për objektin "Kisha e Shën Nikollit (Vendvarrimi i Skënderbeut)" Lezhë", me vlerë kontrate 27,700 mijë lekë pa TVSH; me afat zbatimi 180 ditë nga lidhja e kontratës, nga auditimi i situacionit përfundimtar të kontratës, tabelës së lëvizjes së volumeve, si dhe librezës së masave konstatuam

disa pasaktësi në llogaritjet e volumeve me vlerë 622 mijë lekë më tepër, e cila përbën dëm ekonomik e përfituar padrejtësisht nga sipërmarrësi i punimeve

✓ Për kontratën e restaurimit për objektin "Mësonjëtorja e Parë Shqipe", me vlerë të kontratës 24,706 mijë lekë pa TVSH dhe afat zbatimit 90 ditë nga lidhja e kontratës, nga auditimi situacionit përfundimtare të kontratës, tabelës së lëvizjes së volumeve, si dhe librezës së masave konstatuam disa pasaktësi me vlerë 75 mijë lekë, e cila përbën dëm ekonomik, e përfituar padrejtësisht nga sipërmarrësi i punimeve.

✓ Në procedurat e zbatimit të kontratave të restaurimit për objektet: "Kisha e Shën Nikollit (Vendvarrimi i Skënderbeut)" Lezhë"; "Kisha "Shën Mërisë" Peshkëpi e Sipërme, Gjirokastrë"; "Restaurim i Objektivit "Mësonjëtorja e Parë Shqipe", rezultoi se, një pjesë e punonjësve për mbikëqyrjen dhe kolaudimin, nuk disponojnë licencën përkatëse të restaurimit, cfarë do të thotë se procesi i mbikëqyrjes dhe kolaudimit të punimeve të restaurimit nuk është në përputhje me legjislacionin e disiplinimit të ndërtimit dhe trashëgimisë kulturore.

6. Në Ministrinë e Arsimit Sportit dhe Rinisë

- Rezultoi se, nga AK janë vendosur kërkesa për kualifikim në mënyrë të tillë që nuk kanë stimuluar pjesëmarrjen e biznesit të vogël dhe të mesëm. Kërkesat e veçanta të kualifikimit nuk kanë qenë në përpjesëtim dhe të lidhura ngushtë me aftësinë zbatuese, natyrën dhe vlerën e kontratës. Nëse AK do të vendoste kriteret kualifikuese në përputhje me objektin, volumin e kontratës, të cilat duhej të lidheshin ngushtë me kriteret kualifikuese do të kishte mundur të kursente dhe të mirë administronte fonde publike, veçanërisht sa i takon ndjekjes së kriterëve kualifikuese të sforcuara sic janë mospërputhshmëria me volumin e punimeve dhe jo në stimulin apo nxitje të konkurrencës.

-MASR, nuk ka siguruar mirë përdorim të fondeve publike, nuk ka nxitur pjesëmarrjen e operatorëve ekonomikë, konkurrencën ndërmjet operatorëve ekonomikë dhe nuk ka siguruar një trajtim të barabartë për të gjithë operatorët bazuar kriterëve kualifikuese të padrejta, nëse autoriteti kontraktor nuk do kishte përcaktuar kriteret e sipërcituara në DST, duke vendosur kriteret që të nxisin konkurrencën dhe duke vlerësuar çmimin më të ulët, atëherë AK do të kishte mundur të kursente fondet publike me vlerë më të ulët prej 39,581 mijë lekë.

7. Në Drejtorinë e Shërbimit të Trupit Diplomatik

-Rezultoi se, për procedurën "Blerje/Furnizim Solar", ofertojnë 2 OE me marzhi i fitimit 9 % dhe me marzhi i fitimit 5% të cilët tërhiqen nga nënshkrimi i kontratës duke i ripërsëritur procedura dhe të njëjtët OE marrin pjesë në rihapjen e procedurës, me marzhe fitimi shumë më të mëdha, me marzhi të fitimit 38 %, dhe me marzhi i fitimit 43%,veprime që kanë sjellë përdorime pa efektivitet të fondeve publike, nga AK.

-U konstatua menaxhim jo efektiv i fondeve, në fushën e prokurimeve, në shumën 480 mijë lekë pasi, si pasojë e blerjes së materialeve të panevojshëm sipas procedurës së prokurimit vlerë të vogël "Riparim defekte

ashensorë+materiale e pajisje”, ndërkohë që ky grup mallrash ishte përfshirë në një kontratë të mëparshme

- Nga auditimi i riparimeve në ambasadat e Brukselit dhe Romës rezultoi se, realizimi i blerjeve me vlerë të vogël, në procesverbalin e blerjeve të vogla nuk pasqyrohet në ofertat e marra por vetëm në ofertën e një operatori ekonomik, i cili është likujduar. Në preventivin e ofertës me palët e treta, me njësinë nuk është përcaktuar specifikisht puna që do të kryhet dhe nëse materialet ndërtimore do të blihen nga palët e treta apo nga DSHTD-ja, pasi shumë materiale blihen nga DSHTD-ja, me procedurë blerje e vogël. Nga punimet me palët e treta, nuk ekziston asnjë kontratë apo marrëveshje, midis operatorëve ekonomikë dhe DSHTD, ku të përcaktohen afate, specifikime, sanksione për defekte etj, por vetëm fatura likuidimi të punimeve. Në hartimin e preventivit paraprak për punime investim- mirëmbajtjes në ambasadat e RSH, nuk janë zbatuar plotësisht kërkesat ligjore, të parashikuara në manualët teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit dhe analizave teknike të tyre, apo klasifikimi dhe struktura e kostos së punimeve të ndërtimit, pasi mungojnë analizat teknike e strukturës së kostos së punimeve të ndërtimit, mangësi kjo e konstatuar vazhdimisht nga auditimet e Kontrollit të Lartë të Shtetit, por e pa korrigjuar plotësisht, edhe pse vërehet një situatë e përmirësuar nga ana e përgatitjes së dosjes dhe dokumentacionit plotësues të investimit.

8. Në Ministrinë e Drejtësisë (MD)

Në procedurat e blerjes nëpërmjet sistemit dinamik të biletave të transportit ajror ndërkombëtar rezultoi se në 07 procedura të audituara nga 32 gjithsej u konstatuan efekte negative në administrimin e fondeve publike në vlerën 2,465 mijë lekë. Kjo si rrjedhojë e vonesave në fillimin e procedurave, mungesën e studimit të tregut, çka rrishton prokurimin e blerjes së bileta me çmime të larta.

9. Në Institutin e Mjekësisë Ligjore (IML)

-Në procedurat e prokurimit të zhvilluara evidentohen janë evidentuar paqartësi në hartimin e kriterëve të veçanta për kualifikim dhe specifikimeve teknike si rrjedhojë kryesisht lidhur me stafin pjesë e këtyre procedurave (në këto struktura janë angazhuar mjekë specialist të fushës) të cilët rezultuan të pa trajnuar në mënyrë periodike. Nuk është caktuar personi përgjegjës për prokurimin si dhe Nëpunësi Zbatues, është aktivizuar në disa struktura të prokurimeve publike në mospërputhje me përcaktimet ligjore në fuqi.

-Në procedurat e blerjeve me vlerë të vogël evidentohen mangësi në dokumentacion sa i përket përlllogaritjes dhe dokumentimit të fondit limit, specifikimeve teknike, kriterëve të kualifikimit rast pas rasti, procesverbalit të marrjes në dorëzim para hyrjes në magazinë si dhe mungojnë deklarata mbi konfliktin e interesit nga anëtarë të komisionit të vlerësimit të ofertave, në kundërshtim me përcaktimet e bëra në Ligjin nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”.

10. Në Shërbimin Kombëtar i Punësimit.

- Rezultoi se, në disa procedura prokurimi të zhvilluara për kontrata pune, në DST janë vendosur kritere të veçanta, në kundërshtim me rregullat e prokurimit publik, si dhe me kërkesat e veçanta të kualifikimit, pasi ato duhet të jenë në përpjesëtim dhe të lidhura ngushtë me aftësinë zbatuese, natyrën dhe vlerën e kontratës.

- Rezultoi se, në procedurën e zbatimit të punimeve, për ndërtimin e Qendrës së Formimit Profesional, Berat, nga ana e SHKP dhe MMSR në vazhdimësi nuk janë ndërmarrë veprimet e nevojshme administrative për përmbushjen e detyrimeve ligjore sa i përket pajisjes në kohë me leje zhvillimore/ndërtimi, moslikuidimit të vlerave të situacionuara për punimet e kryera, mosngritjes së grupit të marrjes në dorëzim apo mos ndërmarrjes së veprimeve të nevojshme për përfundimin e këtij objekti, të cilat kanë çuar në shtyrjen në kohë të dorëzimit të objektit, duke mos përmbushur kështu objektivin kryesor për të cilin ky objekt ishte parashikuar. Nga sa më sipër, buxhetit të shtetit i është shkaktuar një dëm ekonomik për vlerën e likuiduar prej 29,844 mijë lekë, për një objekt të nisur, të papërfunduar dhe të pa vënë në funksion.

11. Në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme

Nga auditimi i procedurave tenderuese të zhvilluara nga Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme, në cilësinë e autoritetit kontraktor, u konstatua se:

- Në dosjet e prokurimit në procesverbalin e llogaritjes së fondit limit citohet se fondi limit përllogaritet nga mesatarja e tre ofertave por në dosje nuk ka asnjë ofertë ekonomike e cila të përmbajë çmimet përkatëse sipas specifikimeve të përcaktuara dhe periudhës që kryhet prokurimi në kundërshtim me VKM nr.914, datë 29.12.2014 “Për Miratimin e Rregullave të Prokurimit Publik”, neni 59 “Përllogaritja e Vlerës Limit të Kontratës”.

- Nga auditimi i procedurave të prokurimit u konstatua se mungon urdhri për ngritjen e komisionit për marrjen në dorëzim dhe vlerësimin e mallrave dhe relacioni për të verifikuar nëse specifikat e mallit/shërbimit të marrë në dorëzim janë apo janë përputhje me kriteret e parashikuara, në kundërshtim me Udhëzimin nr. 30 datë 27.12.2011 “Për Menaxhimin e Aktiveve në Njësitë e Sektorit Publik” pika 42-50 e tij.

Gjetjet nga auditimet e realizuara mbi prokurimet publike në njësitë e vetqeverisjes vendore

Për të gjitha auditimet e ushtruara në njësitë e vetëqeverisjes vendore si dhe në institucionet e tjera të audituar, shkeljet e konstatuara në prokurimet publike janë kryesisht në shkeljet e ligjit të prokurimit publik në zhvillimin e procedurave të prokurimit publik, këtu përfshihen të gjitha fazat e këtij procesi, sa vijon:

- 1- Në përllogaritjen e fondit limit;
- 2- Në fazën e hartimit të dokumenteve të tenderit: Mosargumentim i tyre; Kërkesa që nuk i shërbejnë qëllimit të prokurimit;

- 3- Në fazën e vlerësimit të ofertave kanë rezultuar: Vlerësime jo të drejta të dokumentacionit të operatorëve ekonomikë, duke sjellë si pasoje s 'kualifikime dhe kualifikime të parregullta, me pasojë paligjshmëri në përdorimin e fondeve;
- Mosanulim i procedurës së prokurimit;
- 4- Në fazën e lidhjes së kontratës- nuk janë konstatuar mangësi;
- 5- Në fazën e zbatimit të kontratës janë konstatuar: Zbatimi i punimeve të ndërtimit jo në përputhje me preventivin e shpallur fitues; Mos mbajtje penalitete për dorëzim me vonesë të punëve, mallrave e shërbimeve.

Në total, për buxhetin e vitit 2019, vetëm nga auditimi i procedurave të prokurimit ka rezultuar një paligjshmëri në përdorimin e fondeve publike në shumën **232,001** mijë lekë dhe vlera **1,863 mijë lekë** gjatë auditimit të zbatimit punimeve të ndërtimit.

Gjithashtu dëmi ekonomik nga moskryerja e punimeve është në shumën 4,478 mijë lekë ndërsa nga mosmbajtja e penaliteteve dëmi ekonomik është në shumën 4,109 mijë lekë. Nga auditimi i procedurave të prokurimit në 19 subjektet e evaduar paraqiten sipas tabelës sa më poshtë vijon:

Nr.	Efekti	Te evadurat
1	Paligjshmëri në përdorimin e fondeve	232,001
2	Dëm i pa arkëtueshëm	58
3	Dëm nga moskryerja e punimeve	4,478
4	Penalitete në realizimin e kontratës	4,109
5	3E- nga zbatimi i punimeve	1,863
	Totali	242,509

Burimi: KLSH

Nga ana e Departamentit të Auditimit të Njësive të Vetëqeverisjes Vendore, janë audituar 152 procedura prokurimi me fond limit 2,325,704 mijë lekë nga 225 të zhvilluara me fond limit 2,630,499 mijë lekë ose 88.4 % të fondeve të prokuruar, (Nga procedurat e audituara kanë rezultuar me mangësi në zbatimin e kërkesave të LPP, në 61 prej tyre ose 40% .

1- Bashkia Shkodër: periudha e audituar deri më 30.06.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 30 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 347,185 mijë lekë. Grupi ka audituar 4 prej tyre, me fond limit 108,773 mijë lekë.

- a. 4 procedura të hapur nga 6 të zhvilluara, me fond limit 108,773 mijë lekë.

Mangësitë e konstatuara:

Në lidhje me "Kapacitetit teknik":

- Nuk ka përdorur të njëjtin standard mbi dokumentacionin që duhet të paraqitet nga OE,
- Vendosur në kritere për kualifikim kërkesa të panevojshme që bëhen shkak për s kualifikim të padrejtë të OE.
- Kërkesa jashtë periudhës tre vite në lidhje me xhiron vjetore dhe pasqyrat financiare.

Në lidhje me zhvillimin e procedurës së prokurimit:

- Në 5 raste nuk është firmosur dokumentacioni si: Procesverbali i hapjes së ofertave; Procesverbali i shqyrtimit të ofertave; Raporti Përmbledhës; Formulari mbi konfliktin e interesit.

2- Bashkia Sarandë: periudha e audituar deri më 30.06.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 17 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 79,601 mijë lekë. Grupi ka audituar 14 prej tyre me vlerë të fondit limit 69,238 mijë lekë.

- a. 2 procedura të hapura të zhvilluara me fond limit 25,587 mijë lekë;
- b. 12 nga 15 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 43,651 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në përcaktimin e kriterëve për kualifikim:

- kriterë jo në përputhje me dispozitat ligjore dhe zërat e preventivit në 2 raste

Në vlerësim të OE

- Mospërputhje me kriteret për kualifikim, ka rezultuar në 5 raste paligjshmërinë e përdorimit të fondeve të prokuruar në vlerën **4,775 mijë lekë**.
- në një rast nga vlerësimi në kundërshtim me kriteret e kualifikimit dëmi ekonomi është në shumën **152,500 lekë**,

Në realizimin e kontratës:

- Mos llogaritje kamat vonesë në realizimin e kontratës në dy raste në shumën 1,950 mijë lekë.
- **Nga zbatimi i punimeve të ndërtimit**, nga moskryerja e punimeve në disa zëra apo kryerja jo në përputhje me projektin dëm ekonomik në një rast në shumën 354 mijë lekë.

3- Bashkia Patos: periudha e audituar deri më 30.06.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 9 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 37,293 mijë lekë. Grupi ka audituar 9 prej tyre me vlerë të fondit limit 37,293 mijë lekë, nga të cilat:

- a- 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 14,166 mijë lekë;
- b- 1 nga 1 procedurë të zhvilluara negocim me shpallje me fond limit 2,254 mijë lekë;
- c- 7 nga 7 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 20,873 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në përllogaritjen e fondit limit, në një rast fondi limit është rritur në vlerën 215 mijë lekë

Në vlerësimin e ofertave

Në 6 raste KVO pas vlerësimit të ofertave, për arsye se asnjëra prej tyre nuk përputhet me kriteret e vendosura në DT, në raportin përmbledhës drejtuar Titullarit duhet të propozonte për **anulim të procedurës së prokurimit**. Mos anulimi i procedurës ka çuar në paligjshmëri të përdorimit të fondeve në shumën 46,521 mijë lekë.

Në zbatimin e kontratës, në një rast është konstatuar mos mbajtje sigurim kontrate në shumën **343 mijë lekë**;

4- Bashkia Libohovë: periudha e audituar deri më 30.06.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 5 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 60,825 mijë lekë. Grupi ka audituar 3 prej tyre me vlerë të fondit limit 58,949 mijë lekë.

- a. 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 54,405 mijë lekë;
- b. 2 nga 4 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 4,605 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në drejtim të vlerësimit të ofertave dhe shpalljes së fituesit në dy raste janë konstatuar paligjshmëri në përdorimin e fondeve nga mosplotësimi i kriterëve për kualifikim në dy raste në shumën **3,284 mijë lekë**.

5- Bashkia Dropull: periudha e audituar deri më 30.06.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 3 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 30,328 mijë lekë. Grupi ka audituar 3 prej tyre me vlerë të fondit limit 30,328 mijë lekë.

- a. 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 23,247 mijë lekë;
- b. 2 nga 2 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 7,081 mijë lekë

Nuk ka gjetje

6- Bashkia Himarë: periudha e audituar deri më 30.09.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 21 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 114,041 mijë lekë. Grupi ka audituar 8 prej tyre me vlerë të fondit limit 56,604 mijë lekë.

Nga të cilat:

- a- 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 8,333 mijë lekë;
- b- 7 nga 10 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 48,271 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

- Për asnjë rast nuk urdhër prokurimet nuk janë konfirmuar në Degën e Thesarit;
- Asnjë nga dosjet e audituara nuk janë inventarizuar dhe të numëruara
- Në një rast u konstatua kamatëvonesë për mos mbyllje të punimeve në afat **në vlerën 4,109 mijë lekë**.

7- Bashkia Berat: periudha e audituar deri më 30.09.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 10 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 408,802 mijë lekë. Grupi ka audituar 6 prej tyre me vlerë të fondit limit 405,243 mijë lekë.

- a. 5 procedura të hapura të zhvilluara dhe të audituara me fond limit 398,075 mijë lekë;

- b. 1 nga 5 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 7,168 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në zhvillimin e procedurës:

- procesverbalet e mbajtura nga NJHDT dhe KVO nuk janë protokolluar
- Në një rast procedura duhej të anulohet, mosveprimi ka çuar në paligjshmëri të përdorimit të fondeve publike në shumën **1,452 mijë lekë**,

8- Bashkia Tepelenë: periudha e audituar deri më 30.09.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 8 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 43,252 mijë lekë. Grupi ka audituar 3 prej tyre me vlerë të fondit limit 21,719 mijë lekë.

- a. 3 procedura të hapura të zhvilluara me fond limit 21,719 mijë lekë;
- b. 5 nga 9 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 29,077 mijë lekë

Nuk ka gjetje

9- Bashkia Delvinë: periudha e audituar deri më 30.09.2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 12 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 60,825 mijë lekë. Grupi ka audituar 7 prej tyre me vlerë të fondit limit 41,381 mijë lekë.

- a. 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 12,500 mijë lekë;
- b. 6 nga 11 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 29,257 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në drejtim të kriterëve për kualifikim, në një rast, mos argumentim i tyre

Në drejtim të vlerësimit të ofertave në 2 raste kualifikim në kushtet e mosplotësimit të kriterëve për kualifikim.

Në një rast në zbatim të kontratës për punë civile dëm ekonomik në shumën **302 mijë lekë**.

10- Bashkia Finiq: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 21 (nga të cilat 7 bvv) procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 81,048 mijë lekë. Grupi ka audituar 17 prej tyre me vlerë të fondit limit 81,048 mijë lekë

- a. 2 procedurë të hapur nga 2 të zhvilluara me fond limit 30,795 mijë lekë;
- b. 11 nga 12 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 45,646 mijë lekë
- c. 4 nga 7 procedura bvv me vlerë të fondit limit 2,840 mijë lekë.

Mangësitë e konstatuara:

Në drejtim të vlerësimit të ofertave:

Rezultuan në 4 raste vlerësim në kundërshtim me kriteret për kualifikim, procedura duhej të anulohet me efekt paligjshmëri e fondeve në shumën **25,985 mijë lekë**

Në zbatimin e kontratave:

Në zbatim kontrate shërbimi mos efektivitet në një rast në shumën 1,788 mijë lekë

Në zbatim punimesh civile punime jo në përputhje me preventivin në një rast në shumën 420 mijë lekë.

11- Bashkia Cërrik: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 16 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 137,036 mijë lekë. Grupi ka audituar 9 prej tyre me vlerë të fondit limit 9 me vlerë 120,747 mijë lekë.

- a. 3 procedurë të hapur nga 3 të zhvilluara me fond limit 85,641 mijë lekë;
- b. 6 nga 13 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 36,723 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në drejtim të vlerësimit të ofertave në tre raste OE nuk plotëson kriteret e vendosur në DST dhe në këto kushte KVO nuk duhet të kishte kualifikuar dhe duhej të anulonte procedurën me paligjshmëri në përdorimin e fondeve në shumën **4,472 lekë**.

12- Bashkia Divjakë: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 87 procedura prokurimi (nga të cilat 64 BVV) me vlerë të fondit limit 408,660 mijë lekë. Grupi ka audituar 76, me vlerë të fondit limit 377,592 mijë lekë.

- a. 9 procedurë të hapur nga 10 të zhvilluara me fond limit 352,274 mijë lekë;
- b. 3 nga 13 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 11,411 mijë lekë
- c. 64 procedura BVV nga 64 të zhvilluara me fond limit 13,907 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

Në drejtim të vlerësimit të ofertave

- Në dy raste vlerësim në kundërshtim me kërkesat për kualifikim dhe procedura duhej të anulohet, me paligjshmëri të përdorimit të fondeve në shumën sipas të 3-E të fondeve prej **864 mijë lekë**;
- Në dy raste nga KVO është shkaktuar dëm ekonomik i pa arkëtueshëm të fondeve prej **58 mije lekë**.

- Në një rast në zbatimin e punimeve për kontrata për punë civile përdorim pa efektivitet i fondeve **në shumën 75 mijë lekë;**
- Në pesë raste në zbatimin e punimeve për kontrata për punë civile për punime të pakryera dëm ekonomik në shumën **2,098 mijë lekë.**

13- Bashkia Skrapar: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 11 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 58,949 mijë lekë. Grupi ka audituar 3 me vlerë të fondit limit 30,924 mijë lekë.

- 1 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 27,909 mijë lekë;
- 2 nga 10 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 3,033 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

- Në drejtim të përcaktimit të kriterëve për kualifikim në një rast janë konstatuar jo në përputhje me LPP.
- Në dy raste procedurat kanë qenë në kushtet e mos anulimit të procedurës së prokurimit.

14- Prefektura Tiranë: periudha e audituar deri më 30.11. 2019

Për vitin 2019 në këtë prefekturë janë zhvilluar 2 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 65,400 mijë lekë. Grupi ka audituar dy procedurat:

Mangësitë e konstatuara:

- nuk ka asnjë argumentim, apo shpjegim të hollësishëm në lidhje për vendosjen e kriterëve për kualifikim
- në një rast shuma 58,866 mijë lekë pa tvsh, është përdorim në paligjshmëri të fondeve.

15- KQ Gjirokastrë: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë subjekt janë zhvilluar 26 procedura prokurimi (nga të cilat 25 bv) me vlerë të fondit limit 6,881 mijë lekë. Grupi ka audituar të gjitha

- 1 nga 1 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 1,551 mijë lekë
- 25 nga 25 procedura të zhvilluara BVV me fond limit 5,330 mijë lekë.

Ska gjetje

16- Agjencia MVV periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë këshill janë zhvilluar 19 (nga të cilat 18 BVV) procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 4.653 mijë lekë. Grupi ka audituar të gjitha.

18 nga 18 procedura BVV me fond limit 4,653 mijë lekë.

Mangësitë e konstatuara: Blerje te vogla me mangësi ne procedure.

17- Bashkia Maliq: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 21 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 85,211 mijë lekë. Grupi ka audituar 21 prej tyre në vlerë 85,211 mijë lekë.

- a. 5 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 41,993mijë lekë;
- b. 14 nga 14 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 38,582mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

- **Në drejtim të hartimit të kërkesave për kualifikim**, në një rast u konstatua mos argumentim i kërkesave për kualifikim;
- **Në drejtim të vlerësimit të ofertave** në tre raste u konstatua paligjshmëri e përdorimit të fondeve nga mos anulimi i procedurës së prokurimit **në shumën 547 mijë lekë.**
- **Në drejtim të zbatimit të punimeve** në tre raste u konstatua dëm ekonomik në mos zbatim punimesh në shumën 989 mijë lekë.

18- Bashkia Malësi e Madhe: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 24 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 615,363 mijë lekë. Grupi ka audituar 12 prej tyre me fond limit 559,473 mijë lekë:

- a. 8 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 528,413 mijë lekë;
- b. 1 nga 16 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 37,060 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

- **Në drejtim të përlogaritjes të fondit limit** – në një rast llogaritje të gabuar;
- **Në drejtim të përcaktimit të kërkesave për kualifikim**, në tre raste jo në përputhje me aktet ligjore/nënligjore të LPP 3 raste
- **Në vlerësimin e ofertave** duke shkaktuar paligjshmëri në përdorimin e fondeve në tre raste në shumën 54,462 mijë lekë.

19- Bashkia Ura Vajgurore: periudha e audituar viti 2019

Për vitin 2019 në këtë bashki janë zhvilluar 13 procedura prokurimi me vlerë të fondit limit 138,996 mijë lekë. Grupi ka audituar 8 prej tyre me fond limit 113,847 mijë lekë:

- 4 procedurë të hapur dhe të zhvilluara me fond limit 104,098 mijë lekë;
- 4 nga 9 procedura të zhvilluara kërkesë për propozim me fond limit 9,749 mijë lekë

Mangësitë e konstatuara:

- Në drejtim të vlerësimit të oferta në kushtet e mosplotësimit të kriterëve për kualifikim në dy raste është konstatuar **paligjshmëri në përdorimin e fondeve publike , në vlerën 35,548 mijë lekë.**

Në zbatimin e punimeve për kontrata për punë civile është konstatuar dëm ekonomik në vlerën **326 mijë lekë pa tvsh.**

Në fushën e prokurimeve publike nga auditimet në shoqëritë me kapital shtetëror

Për te gjitha auditimet e ushtruara në shoqëritë me kapital shtetëror si dhe në institucionet e tjera të audituar, shkeljet e konstatuara në praktikat e prokurimeve publike janë kryesisht në shkeljet e ligjit të prokurimit publik në zhvillimin e procedurave të prokurimit publik, këtu përfshihen të gjitha fazat e këtij procesi, që nga lindja e nevojës për objektin e prokurimit punë/mall/shërbim, planifikimi, përcaktimi e miratimi i fondit limit, përcaktimi i specifikimeve teknike, vlerësimi e klasifikimi i Operatoreve Ekonomik, shpallja e OE fitues, lidhja e kontratës, si dhe zbatimi i kontratave për punë, mallra e shërbime. Gjatë auditimit të zbatimit të kontratave mangësitë e konstatuar kanë të bëjnë me mos përmbushjen e plotë të kontratës brenda afatit të përcaktuar, për të cilat subjekte e audituar nuk llogarisin e mbajnë penalitete për OE, në marrjen në dorëzim të mallrave/shërbimeve pa plotësuar të gjitha specifikimet teknike, për punët e ndërtimit në likuidim të zërave të punimeve të cilat janë situacionuar por që rezultojnë të pa realizuara nga OE etj.

Në total, për buxhetin e vitit 2019, vetëm nga auditimi i procedurave të prokurimit ka rezultuar **një dëm ekonomik në shumën 11,973 mijë lekë nga të cilat vlera 140 mijë lekë në procedurë dhe vlera 11,832 mijë lekë gjatë zbatimit.**

Në total, për buxhetin e vitit 2019, vetëm nga auditimi i procedurave të prokurimit ka rezultuar një përdorim pa EEE në **shumën 207,151 mijë lekë nga të cilat vlera 20,714 mijë lekë në procedurë dhe vlera 186,437 mijë lekë gjatë zbatimit.**

Në lidhje me auditimin e procedurave të prokurimit për auditimin në **15** shoqëri publike, rezulton se nga subjekte janë realizuar gjithsej 113 procedura prokurimi me vlerë 828,699 mijë lekë, nga të cilat janë audituar 98 procedura me vlerë të kontratave të lidhura 529,783 mijë lekë ose në përqindje janë audituar 86.7 % e procedurave të zhvilluara ose 63.9 % e fondeve të tenderuara.

Nga procedurat e audituara diferenca midis fondit limit dhe vlerës së kontraktuar është në 98 raste në shumën 41,425 mijë lekë ose me një diferencë në përqindje nga fondet limit në masën 5 %.

Po nga procedurat e zhvilluara janë konstatuar shkelje në 74 procedura në vlerën 421,696 mijë lekë dhe me numër shkelje janë; në fazën e përgatitjes së dokumenteve të procedurave në 72 raste shkeljesh, në fazën e zhvillimit 33 raste shkeljesh dhe në fazën e zbatimit të kontratave të lidhura në 34 raste shkeljesh (një procedurë mund të ketë shkelje në aspekte të ndryshme).

11. AUDITIMET TI

Departamenti i Auditimit Teknologjisë së Informacionit (DATI) gjatë vitit 2019 duke vlerësuar rolin e TI në mirë menaxhimin e të ardhurave dhe shpenzimeve dhe risqet që këto sisteme mbartin ka ushtruar 6 auditime në subjekte të cilat kanë sisteme të Teknologjisë së Informacionit, që menaxhojnë të ardhurat dhe shpenzimet e buxheteve të pushtetit qendror dhe atij vendor konkretisht në:

- Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë
- Korporatën Elektroenergjitike Shqiptare sh.a.
- Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH)
- Ujësjetllës Kanalizime Berat Kuçovë
- Ujësjetllës Kanalizime Lushnje Sh. A
- Ujësjetllës Kanalizime Fier Sh.a

Nga auditimet u konstatua se, identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin shërbimeve dhe garantimin e sigurisë së të dhënave si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit në këto sisteme është i pa i pa pamjaftueshëm dhe mbartin risqe të larta në mbarëvajtjen e funksionaliteteve të ndërtuara në shërbim të qëllimit dhe objektivave institucionale. Ndërveprimi i të dhënave që këto sisteme mbajnë nuk është i konsoliduar.

Tërmetet që ndodhën në fund të vitit 2019 në Shqipëri i imponuan presione shtesë financave publike duke i diktuar qeverisë të ndërmarrë ndryshime në buxhetin e vitit 2019 dhe projekt buxhetin e vitit 2020, si dhe duke reflektuar përkohësisht edhe me masa zbutëse tatimore.

Në vitin 2020 nisur nga ngjarjet e mësipërme si dhe rolin që kanë Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit (IGJEUM) dhe Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC) në :

- Mbledhjen e të dhënave, përpunimit të tyre ndërveprimin me të dhëna të ruajtura në sisteme të tjera në nivel lokal e kombëtar.
- Identifikimin e risqeve dhe vlerësimi dhe hartimi i planeve për minimizimin e tyre me objektiv uljen e kostos njerëzore dhe financiare.

Rolit të Teknologjisë së Informacionit në:

- mbledhjen ruajtjen dhe analizimin dhe përpunimit e të dhënave.
- menaxhimin efektiv të situatës pasi kanë ndodhur katastrofat.
- modelimit me stimulime të katastrofave dhe testimit të planeve.

U planifikuan dhe kryen auditime të Teknologjisë së Informacionit në AKMC dhe IGJEUM

Nga auditimi në AKMC u konstatua se Planit Kombëtar të Emergjencave Civile nuk është përditësuar, mungesa e Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut si dhe mos menaxhimi i fazës tranzitore të reformimit që po kalon AKMC, kanë sjellë një situatë me risk të lartë në drejtim të

funksionimit dhe koordinimit të të gjitha strukturave të emergjencave civile në vend. Identifikimi, përcaktimi, vlerësimi, bashkëpunimi dhe adresimi i burimeve të teknologjisë së informacionit në mbështetje të veprimtarisë së AKMC është i pa pamjaftueshëm.

Nga auditimi në IGJEUM u konstatua se Ushtrimi i aktivitetit të me 67.6 % të organikës, dhe përdorimi i Teknologjisë së Informacionit pa strukturë IT, mbart risk në plotësimin e detyrave institucionale si: Studimi dhe vlerësimi i fenomeneve gjeologjike e burimeve natyrore të vendit; Vlerësimi i riskut sizmik, meteorologjik dhe hidrik në shkallë lokale dhe kombëtare; Monitorimi 24/7 i aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrik të vendit, duke mundësuar shpërndarjen e të dhënave në kohë reale për vendimmarrësit dhe opinionin e gjerë. Mungesa e akteve rregullatore, mos trajtimi dhe zgjidhja e problematikave të shfaqura, ka sjellë situatë me risk të lartë në drejtim të sigurisë së të dhënave. Mungesa e gjurmës së auditimit nuk jep siguri të arsyeshme mbi rregullshmërinë e përdorimit të sistemeve në IGJEUM. Mungesa e vëmendjes ndaj IGJEUM evidentohet dukshëm në gjendjen e stacioneve të shpërndara në të gjithë territorin e vendit, të cilat rrezikojnë të mos përbushin plotësisht objektin e tyre, ose të dëmtohen në mënyrë të pariparueshme.

Për kapërcimin e problematikave të hasura KLSH i rekomandon Kuvendit parashikimin e rritjen e mbështetjes financiare në Buxhetin e Vitit 2021 të këtyre institucioneve.

Me hollësisht për subjektet e mësipërme gjetjet kryesore përmbledhen:

a. Auditimi TI në Ministrinë e Financave (Sistemi SIFQ)

Departamenti i Auditimit Teknologjisë së Informacionit (DATI) ka kryer një Auditim në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe Sistemin Informatik Financiar Qeveritar (SIFQ) në vitin 2019⁴⁴ për periudhën e aktivitetit nga data 01.01.2018 deri në datën 30.06.2019.

Nga auditimi u konstatua se, identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin shërbimeve dhe garantimin e sigurisë së të dhënave si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit në MFE është i pa pamjaftueshëm. Në këtë drejtim, përdorimi i sistemeve në MFE mbart një risk të lartë në mbarëvajtjen e funksionaliteteve të ndërtuara në shërbim të qëllimit dhe objektivave institucionale. Ndërveprimi dhe bashkëpunimi i sistemeve të informacionit në lidhje me automatizimin e të dhënave me rëndësi të veçantë nuk është i konsoliduar.

Gjetjet e konstatuara në mënyrë të përmbledhur përmbledhen:

1. Mos përcaktimet e akteve ligjore për të drejtat e Administrimit të SIFQ.

⁴⁴ http://www.klsh.org.al/web/it_audit_raport_perfundimtar_mfe_per_web_5133.pdf

2. Mungesa të theksuara në administrimin e përdoruesve të sistemit.
3. Masa të pamjaftueshme për krijimin e një aksesit të sigurt në *network*-un e SIFQ.

Më hollësisht veçojmë:

.....baza ligjore, më konkretisht VKM nr. 352, datë 11.05.2016 “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore të SIFQ” dhe VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e AKSHI-t”, i ndryshuar, janë në kundërshtim për sa i përket përcaktimit të institucionit administrues të SIFQ. Saktësisht, në VKM nr. 352, pika 5/a, citohet: “Institucioni administrues i SIFQ është Ministria e Financave”, ndërkohë në VKM nr. 673, pika 9 citohet: “AKSHI është administrator i çdo sistemi TIK që ka si përdorues institucionet apo organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave”. Në VKM nr. 673 (si akt më i vonshëm kronologjikisht), nuk përcaktohet asnjë dispozitë apo nen i cili shfuqizon apo ndryshon nenet e VKM nr. 352. Aktualisht, të dyja VKM-të janë në fuqi, edhe pse kundërshtojnë njëri tjetrin për sa i përket administrimit të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ).

Nga verifikimi analitik i 374 usera-ve aktiv të sistemit të SIFQ, u konstatua:

- usera të cilët edhe pse e kanë përfunduar objektin për të cilin janë çelur, janë ende aktiv. Ky fakt mbart një risk të lartë për ndërhyrje të paautorizuara në sistem duke mos lënë gjurmë mbi aktivitetin që kanë kryer. Saktësisht: Oracle, Oracle3, Oracle5, Oracle7, Oracle9. Gjithashtu user-at nuk kanë një “End Date”, pra edhe pas shkëputjes së marrëdhënieve të punës, punonjësve nuk u është mbyllur ende account-i.
- useri FADMIN përdoret nga disa punonjës të cilat gjithashtu kanë userin e tyre, duke mos lënë gjurmë se cili punonjës ka kryer një veprim të caktuar me këtë user. Ky user ka 127 lloje të drejtash (atribute) në sistem, duke bërë që risku i përdorimit të tij nga shumë punonjës të jetë i lartë.
- Nuk ka një rregullore/ manual ku të përcaktohen atributet që secili user duhet të gëzojë në varësi të pozicionit të punës që ka.

Nga auditimi u konstatua se nga DPTH nuk është mbajtur një regjistër gabimesh (hedhje gabim, korrigjime nëpër TDO apo edhe në MFE) funksionale që bëhen nga userat e SIFQ, me qëllim trajtimin dhe hartimin e masave parandaluese e tyre në të ardhmen. Ekzistenca e një regjistri gabimesh bazohet në Objektivat e Kontrollit të Teknologjisë së Informacionit COBIT, Manualin e Auditimit IT si dhe praktikave më të mira.

Nga auditimi mbi sigurinë e aksesit të *network*-ut u konstatua se:

- Nga konfigurimet nuk shikohen bllokime të subneteve të këtyre bankave drejt subneteve të MFE çka përbën risk për hyrje dhe skanime të rrjetit të MFE nga këto lidhje;
- Pajisja firewall ka të aktivizuar log çka bën të mundur për të verifikuar një sërë procesesh që routeri kryen si edhe ruajtjen e tyre. Routeri ka një memorie të vogël

dhe këto log-e nuk mund të ruhen ose të analizohen live duke bërë të mundur detektimin në kohë reale të një sulmi ose të një hyrje të paautorizuar;

-Nuk ka të krijuar group users me nivele të ndara menaxhim/monitorim. Çdo veprim bëhet nga useri admin;-Nuk janë marrë masa për të bërë disable userin admin dhe për të krijuar një user tjetër me të drejta admini. Kjo gjë do të parandalonte sulme nga scripture/viruse që mund të merren brenda serverave ose pc-ve në MFE. Shumica e viruseve që bëjnë DDoS, përdorin si username "admin";

-Në routerin me IP private,dhe IP publike,vërehet se ka usera të krijuar për shoqërinë,dhe usera oracle të cilët mund të aksesojnë edhe nga jashtë rrjetin e brendshëm si edhe shërbimet e MFE. Këta usera mund të logohen nëpërmjet VPN edhe nga jashtë MFE.

-Për routerin me ID Passwordi që është përdorur nuk përmbush parametrat e sigurisë dhe përbën rrezik për akses nga palë të treta dhe të pa autorizuar.

Drejtoria e TIK e atashuar pranë MFE nuk ka hartuar raporte monitorimi dhe shërbimi në kundërshtim me pikën 4 të marrëveshjes në nivel shërbimit ndërmjet dy institucioneve protokolluar me nr. 420 prot., (AKSHI) dhe nr. 653/1 prot., (MFE), datë 24.01.2018.

Auditimi TI në Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit (IGJEUM)⁴⁵

- Nga auditimit rezultoi se IGJEUM e zhvillon aktivitetin me 67.6 % të organikës së miratuar, dhe pa strukturë TI, çka mbart risk në plotësimin e detyrave institucionale si:

- Studimi dhe vlerësimi i fenomeneve gjeologjike e burimeve natyrore të vendit;
- Vlerësimi i riskut sizmik, meteorologjik dhe hidrik në shkallë lokale dhe kombëtare;
- Monitorimi 24/7 i aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrik të vendit, duke mundësuar shpërndarjen e të dhënave në kohë reale për vendimmarrësit dhe opinionin e gjerë.

Mungesa e akteve rregullatore, mos trajtimi dhe zgjidhja e problematikave të shfaqura, ka sjellë risqe në drejtim të sigurisë së të dhënave.

Ekzistenca e IGJEUM nën varësinë e Universitetit Politeknik të Tiranës, ka ndikuar në një mungesë të theksuar të vëmendjes për krijimin e kushteve të favorshme për zhvillimin pa ndërprerje të monitorimit të aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrologjik, gjendja e stacioneve të shpërndara në të gjithë territorin e

⁴⁵ Raporti i Përfundimtar i Auditimit dhe Vendimi i Kryetarit të KLSH-së, ju përcoj krahas subjektit të audituar (IGJEUM dhe UPT), edhe Kryeministrit të Shqipërisë, zv. Kryeministrit të Shqipërisë dhe Ministrit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë.

vendit, të cilat rrezikojnë të mos përmbushin plotësisht objektin e tyre, ose të dëmtohen në mënyrë të pariparueshme.

Pasojat e mungesës së investimeve të domosdoshme në drejtim të teknologjisë së informacionit dhe më gjerë, janë vënë re gjatë ngjarjeve të fundit në vend. Konkretisht, referuar regjistrimeve të vëna në dispozicion nga Departamenti i Sizmologjisë në IGJEUM në lidhje me tërmetin e datës 26.11.2019, i cili ka patur impakt në jetë njerëzish dhe dëme të shumta materiale, konstatohet se mungojnë të dhëna të plota nga stacioni i Durrësit, i cili është stacioni më i afërt me vatrën e tërmetit. Ky stacion ka regjistruar vetëm 15 sekondat e para të tërmetit, si pasojë e ndërprerjes së energjisë elektrike. Nisur nga fakti që gjatë një tërmeti të fortë ekziston një probabilitet i lartë për ndërprerjen e energjisë elektrike, është e domosdoshme pajisja e stacioneve sizmologjike me bateri (UPS) të cilat mundësojnë regjistrimin e të dhënave edhe nëse ndërpritet energjia elektrike.

Theksojmë se funksionimi i rregullt i tre rrjeteve sizmike në vendin tonë është i rëndësishme për parashikimin dhe monitorimin e katastrofave natyrore në kohë reale, duke marrë masa në drejtim të mbrojtjes së jetës së njerëzve dhe reduktimin e dëmeve materiale.

Auditimi TI në Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes (AKMC)

Nga auditimi i TI në AKMC rezultoi se tërmetet që ndodhën në fund të vitit 2019 në Shqipëri e gjetën këtë Agjenci në proces shndërrimi të pa përfunduar (nga Drejtori Kombëtare të Mbrojtjes Civile në vartësi të Ministrisë së Brendshme në Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile në vartësi të Ministrisë së Mbrojtjes) proces i cili u zbatuar duke mos ndjekur praktikën me të mira për menaxhimin e ndryshimit.

Ngjarjet e vitit 2019 e gjetën AKMC:

- Të pa plotësuara me burime njerëzore
- Me Plan Kombëtar të Emergjencave Civile të pa përditësuar (duke mos iu përshtatur realitetit me ndodhitë që kanë ndodhur për 16 vite në Shqipëri, bazuar në ligjin nr. 8756, datë 26.03. 2001, “Për emergjencat civile”, i ndryshuar).
- Pa Strategji Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë.
- Pa sisteme të teknologjisë së Informacionit në dispozicion.
- Pa regjistër ngjarjesh të konsideruara emergjente të ndodhura apo të raportuara sipas shpërndarjes gjeografike, që ato kanë pasur brenda vendit të cilat lidhen me dukuri natyrore ekstreme si: tërmetet, përmbytjet dhe vërshimet e ujit, temperaturat ekstreme dhe të tej zgjatura, rrëshqitjet arkitektonike, ortekët, erërat e forta në tokë dhe në det, zjarret masive në pyje, sëmundjet infektive masive dhe dukuri të tjera që ndikojnë në jetën e njerëzve, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore dhe mjedisin.

- Me strukturat të emergjencave civile që vuajnë nga koordinimi i dobët, mungesa e informacionit, e logjistikës, fondeve dhe kapaciteteve për të ndërhjërë.
- Me komunikimi që kryhet nëpërmjet shkëmbimeve verbale, nëpërmjet celularit, whatsapp ose nëpërmjet e-maileve.
- Mungojnë informacionet e paralajmërimit të hershëm të fatkeqësive.
- AKMC nuk ka konsideruar infrastrukturat kritike të qendëruara të bazave të të dhënave shtetërore si dhe qendrën e të dhënave të cilat jo vetëm janë të vetmet në vend por edhe një investim tejet i lartë në vlerë dhe rëndësi sipas përcaktimeve të nenit 43 të ligjit nr. 45/2019 “Për mbrojtjes civile” mbi telekomunikacionin (rrjetet, sistemet).

Auditimi TI në Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH)

Nga auditimi i Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit në FSDKSH rezultoi se mungesa e Strategjisë së Teknologjisë së Informacionit, ka çuar në keq adresimin e burimeve për mbështetjen e veprimtarisë së FSDKSH nga sistemet e teknologjisë së informacionit.

Teknologjia e Informacionit në FSDKSH nuk është në përputhje me kërkesat ligjore dhe nënligjore.

Masat organizative të lidhura me sigurinë e informacionit nuk janë të mjaftueshme dhe trajtuar në mënyrë të përshtatshme, gjë që mbart riskun të lartë në keqtrajtimin e aseteve të informacionit, cenim të integritetit të të dhënave, qasje të paautorizuara. Masat e marra nga FSDKSH për sigurimin e Vazhdueshmërisë së Punës dhe Rimëkëmbjes nga Katastrofat kanë dështuar.

Të dhënat e ruajta në sistemet e FSDKSH janë të pa sigurta.

Problematika nga auditimet TI në sistemet e Teknologjisë së Informacionit që menaxhojnë të ardhurat e shpenzimet e pushtetit vendor për vitin 2019.

Nga auditimet e sistemeve TI të kryera në vitet 2019 dhe 2020 për aktivitetin e vitit buxhetor 2019 në disa ndërmarrjeve të Ujësjiellës-kanalizime sh.a të cilat kanë dhe administrojnë sistemeve TI nëpërmjet të cilit duke luajtur rolin e agjentit tatimor, për mbledhjen e tarifave vendore të pastrimit, gjelbërimit për bashkitë përkatëse.

Në përfundim të këtyre auditimeve rezultoi se të dhënat financiare që këto sisteme gjenerojnë nuk janë të sigurta dhe të besueshme.

Më konkretisht nga auditimet e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit në:

- Ujësjiellës Kanalizime sh.a, Lushnje
- Ujësjiellës Kanalizime sh.a, Berat-Ura Vajgurore
- Ujësjiellës Kanalizime sh.a, Fier

U konstatuar problematika në menaxhimin e këtyre data bazave, në sigurisë së informacionit, sigurimin e Vazhdueshmërisë së Biznesit dhe Rimëkëmbjes nga

Katastrofat me pasoja në uljen e efektivitetin e menaxhimit të të ardhurave e mos realizim të objektivave institucionale të cilat në mënyrë të përmblodhur paraqiten:

I. Sistemet e Teknologjisë së Informacionit në këto sh.a zhvillohen:

- Pa një strategji TI dhe bazën e nevojshme rregullatore,
- Të pa mbështetura me burimet e nevojshme njerëzore
- Pa të drejta mbi kodin në burim në Sistemeve, e në disa raste përdorimi sisteme të pa regjistruara si aktive
- U konstatuan raste të gjenerimin nga sistemet të faturave me TVSH të pa miratuara nga organet përkatëse dhe pa kod fiskal, kontrolli i organeve tatimore mbi këto sisteme është i pa pamjaftueshëm e në disa raste nuk ekziston.

II. Ndërmarrjet e Ujësllës Kanalizimeve nuk përdorin sisteme inteligjente të TI në:

- a. Hartimin e bilancit total dhe pjesorë të prodhimit shpërndarjes dhe me qëllim minimizimin e humbjeve të ujit në rrjet.
- c. Analizimin dhe trajtimin e ujit.
- d. Ruajtja e ambienteve.

Për parregullsitë e konstatuara për përmirësimin e gjendjes janë lënë aktet dhe rekomandimet përkatëse.

Qasje jo në përputhje me përcaktimet ligjore drejt auditimeve TI të Auditit të Brendshëm

Departamenti i Auditimit të Teknologjisë së Informacionit në zbatim të detyrave të dala nga planet vjetore të Auditimit të viteve 2019 dhe 2020 (për aktivitetin e vitit buxhetor 2019), duke vlerësuar:

- Riskun e ardhur nga trendi në rritje i zhvillimeve TIK në subjektet objekt nën auditim
- Rolin e TI në mirë menaxhimin e të ardhurave dhe shpenzimeve
- Rolin e Auditit të Brendshëm në përputhje me përcaktimet e Ligjit nr. 114/2015

Ka vënë në fokus të auditimeve TI edhe aktivitetin e Auditit të brendshëm në drejtim të Teknologjisë së Informacionit me objektiv vlerësimin e përputhshmërinë së aktivitetit të Auditimit të brendshëm me përcaktimet e neneve 14 dhe 8 të Ligjit nr. 114/2015 “Për Auditimin e Brendshëm në sektorin publik”.

Nga këto auditime janë konstatuar problematika në qasjen Auditit të brendshëm drejt Auditimit të sistemeve TI, ku do të veçonim subjektet:

- Ministria e Financave dhe Ekonomisë sistemi SIFQ.
- Sistemet TI të Korporatës Energjetike Shqiptare.

Nga auditimet konstatohet se Auditit i Brendshëm në këto institucione (dhe jo vetëm) në kundërshtim me nenet 14 dhe 8 të Ligjit nr. 114/2015 “Për Auditimin e Brendshëm në sektorin publik”. nenit 4, pika 6 dhe nenit 9 Standardeve ndërkombëtare për praktikën profesionale të Auditimit të Brendshëm”:

- Nuk ka zhvilluar burimet njerëzore me njohuri të mjaftueshme për auditimin e Teknologjinë së Informacionit.

- Nuk ka planifikuar, kryer misione auditimi në sistemet e TI-së.
- Nuk ka akses dhe shfrytëzon për auditim informacion nga sistemet informatike.
- Nuk ka përdor teknika të auditimit të bazuara në Teknologji Informacioni.

PJESA II

MBI MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN E BRENDSHËM

KLSH, përmes auditimit pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë synon vlerësimin e përputhshmërisë së veprimtarisë dhe dhënien e opinionit mbi Raportin Vjetor të prezantuar përmes kësaj drejtorie lidhur me sistemet e kontrollit të brendshëm dhe auditimin e brendshëm në sektorin publik për vitin 2019. KLSH ka analizuar të dhënat në Raportin Vjetor të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik për vitin 2019, lidhur me opinionin e përgatitur nga Drejtoria e Harmonizimit se “Në vijim, nga analiza e përgjithshme e 17 parimeve të kontrollit të brendshëm konstatohet se, sistemi i kontrollit të brendshëm për vitin 2019, paraqitet pjesërisht efektiv, ku peshën kryesore në këtë rezultat e zënë mangësitë lidhur me raportimin në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm.” Kemi konstatuar se për vitin 2019, nuk është kryer një përllogaritje e caktuar, si dhe nuk janë dokumentuar kriteret /indiktorët/ treguesit sipas së cilave DH/KBFP ka konkluduar në një sistem “pjesërisht efektiv”. **Nëse për vlerësimin e viteve 2016, 2017, 2018, KLSH ka cilësuar pasaktësi në vlerësim të treguesit**, pasi ky tregues ishte përcaktuar nga mesatarja e efektivitetit të treguesit të performancës për MFK *“Gjithëpërfshirja dhe rregullsia e raportimit vjetor mbi sistemet e kontrollit të brendshëm për ministrinë e linjës, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, Grupit 87 të Kryeministrit dhe njësitë shpenzuese me buxhet të madh”*, mesatare që jo domosdoshmërisht lidhet me efektivitetin e sistemit, **ajo që konstatohet për vitin 2019, është mungesa e plotë e raportimit të treguesit.**

KLSH ka konstatuar se DH/MFK, **nuk ka kryer monitorime për efekt mbi funksionimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm për vitin 2019, ndërkohë që Raporti Vjetor i KBFP, raporton monitorimet e realizuara për funksionimin e sistemeve të kontrollit të vitit 2018.** Në funksion të nenit 25 pika 3 dhe nenit 26 pika 2 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, i ndryshuar, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar është përgjegjëse për monitorimin sistematik të sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësitë e sektorit publik për të vlerësuar nga afër ecurinë e zbatimit të nenit 18 të ligjit të MFK ku përcaktohet se Nëpunësi Autorizues duhet të paraqesë pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, pyetësonin e vetëvlerësimit, deklaratën dhe raportin mbi cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm të njësisë publike që mbulon, për vitin e mëparshëm, jo më vonë se fundi i muajit shkurt të vitit aktual. Bazuar në manualin e MFK, Kapitulli II “Rolet dhe Aktorët në Sistemin e MFK-së”, pika 2.2.2 përcaktohet se “DH/MFK është gjithashtu përgjegjëse për monitorimin sistematik të sistemeve të MFK-së në njësitë publike. Ajo e kryen këtë monitorim nëpërmjet aktiviteteve që realizon vetë, në bashkëpunim me njësi të tjera publike, si dhe bashkërisht me DH/AB”. Nga auditimi u konstatua se në kuadër të monitorimeve sistematike të MFK në njësitë publike për përgatitjen e Raportit mbi Funksionimin e Sistemit të

Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme për vitin 2019, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar ka planifikuar 17 vizita monitoruese sipas shkresës nr.2709 prot datë 06.02.2020, por deri në momentin e dorëzimit të raportit vjetor për cilësinë dhe funksionimin e kontrollit të brendshëm financiar publik **nuk rezulton asnjë monitorim i realizuar** mbi cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm për këtë periudhë. Në raportin vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar dhe publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2019 konkretisht në kapitullin 3, **përcaktohet se përgjatë vitit 2019 janë monitoruar 17 njësi të qeverisjes së përgjithshme.** Këto monitorime, i përkasin identifikimit të besueshmërisë në dorëzimin e pyetësorëve të njëjësive të qeverisjes së përgjithshme pranë DH/MFK për gjendjen e sistemeve të këtyre njëjësive në vitin 2018 (realizuar pas muajit shkurt 2019), dhe jo monitorimeve për sistemet gjatë vitit 2019, sikundër përcakton raporti vjetor i gjeneruar nga kjo drejtori. **Konstatohet se kjo strukturë jo vetëm nuk ka realizuar planin vjetor të miratuar, por ka raportuar punë të parealizuar, raportim që ka sjellë si pasojë që edhe Raporti i Paraqitur nga Ministri i Financave dhe Ekonomisë për Kryeministrin dhe që shoqëron Reportin e Zbatimit të Buxhetit të vitit 2019, mbart këtë devijacion.**

Auditimi i brendshëm, vijon të mos jetë i pavarur, ndërkohë që problematikat në ngritjen dhe funksionimin e këtyre strukturave mbetet aktuale. Komitetet e Auditimit edhe në rastin kur janë ngritur nuk kanë arritur të garantojnë pavarësinë e plotë të strukturave të auditimit të brendshëm nga Titullarët e Institucioneve. Aktivitetet e raportuara nga këto struktura për vitin 2019, tregojnë se ka nevojë për përmirësim duke filluar me kornizën ligjore e rregullative të aktivitetit të tyre.

Në Raportin Vjetor KBFP, janë sjellë problematikat kryesore të lidhura me sistemet e kontrollit në sektorin publik, në një qasje përgjithësuese duke mos u ndaluar në strukturat më problematike. Raporti reflekton situatën e vitit 2018, **për shkak të mos realizimit të monitorimeve të planifikuara për pyetësorët e vetëvlerësimit të vitit 2019.** Raportimi mbi bazë të pyetësorëve të vetëvlerësimit mbi menaxhimin financiar dhe kontrollin të përpunuar, **përmban jo vetëm problemet e mungesës së testimit të besueshmërisë së të dhënave të raportuara nga entet publike, por edhe të pikëzimit jo standard të përgjigjeve të dhëna nga entet e ndryshme publike. Formati dhe përmbajtja e Raportit Vjetor, në gjykimin e KLSH, nuk mund të ketë ndryshime të rëndësishme në raport me një vit më parë, pasi nuk lejon të bëhet krahasimi me ecurinë ndër vite të sistemeve të kontrollit të brendshëm në njësitë publike.**

Vlerësimi mbi sistemet e menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm, në sektorin publik, vijon të bazohet në një numër të ulët njëjësish publike (rreth 10% e enteve publike), ndërkohë që nga DH/MFK nuk garantohej raportimi i plotë dhe i drejtë, duke sjellë që edhe raporti vjetor i përgatitur të mos reflektojë situatën reale të menaxhimit financiar dhe kontrollit në sektorin publik. **DH/MFK nuk ka realizuar monitorimet e detyrueshme, ndërkohë që në raportin vjetor ka raportuar mbi monitorimet e realizuara për vitin 2018, të cilat kanë qenë**

pjesë e raportimit të situatës së sistemeve të kontrollit për një vit më parë. **Nuk ka kryer përlllogaritjen e efektivitetit të sistemeve të kontrollit të brendshëm mbi gjithë elementët e pyetësorit të vetëvlerësimit (30/99 pyetje të marra për vlerësim), ku rezulton se përzgjedhja e pyetjeve është e pa argumentuar dhe analizuar, për sa kohë ato nuk mund të përgjithësojnë efektivitetin e sistemeve të kontrollit, si dhe nuk krijohet mundësia e krahasimit me situatën e viteve të mëparshme.** Vlerësimi me pikë i kryer nga Drejtoria e Harmonizimit, është i pa unifikuar dhe nxjerr në pah një vlerësim me standarde të ndryshme. Implementimet e sistemeve pilot të iniciuara në 2019 rezultojnë të pa përfunduara, fakt që lidhet me mos arritjen e objektivave të pritshme në përmirësim të dizenjimit të sistemeve të kontrollit në entitetet e zgjedhura për pilotim. DH/MFK nuk ka mundur të përmbushë detyrimin e saj për garantimin e cilësisë në përzgjedhjen e strukturave të NA/NZ në nivel kombëtar dhe rezulton në mos veprim për të zgjidhur problematikat e shfaqura, **ku konstatohen 466 nëpunës zbatues në kundërshtim me rregullat e kontrollit të brendshëm financiar për ekzekutimin e transaksioneve financiare të buxhetit të shtetit.**

Për sa i përket situatës së Auditimit të Brendshëm në sektorin publik, është konstatuar se **vijon të mungojë analiza mbi nivelin e nevojshëm të shtrirjes së auditit të brendshëm në sektorin publik, nuk ka një numër të saktë të njësive të cilat plotësojnë kushtet e nevojshme për ngritjen e njësive të auditimit në nivel qendror, institucione të pavarura dhe shoqëri aksionare, me qëllim që të raportohet drejtë mbi strukturat dhe shtrirjen e këtij shërbimi, për të kaluar më pas në vlerësimin e cilësisë së tij në rang kombëtar,** problematikë kjo e trajtuar në pothuajse të gjithë auditimet e KLSH pranë DH/KBFP në vitet e fundit.

Raporti Vjetor mbi Auditimin e Brendshëm në sektorin publik, **bazohet në përpunimin e një numri të kufizuar të të dhënave (129 struktura AB), që raportojnë pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Auditit të Brendshëm. Struktura të cilat bazuar në të dhënat e përpunuara, në një masë të konsiderueshme, janë ngritur në shkelje të kërkesave të Ligjit nr.114/2015 dt. 15.10.2015, neni 10 dhe VKM nr.83 dt. 3.2.2016, dhe rezultojnë të pa plota, me punësime jo sipas kriterëve ligjore dhe formale, duke u shoqëruar me ineficencë të sistemit të auditit të brendshëm, dhe duke shpenzuar në mënyrë jo efektive fondet publike të vëna në dispozicion. Për vitin 2019, edhe për shkak të vakancave në strukturën e DH/AB, nuk është vepruar për përmirësimin e situatës.**

Niveli i gjetjeve të raportuara nga strukturat e auditimit të brendshëm është i ulët (krahasuar me nivelin e gjetjeve të KLSH, për të njëjtat institucione) dhe në raportin vjetor nuk ka një analizë të drejtë për të nxjerrë në pah njësi auditimi që kane vijuar të funksionojnë pa realizuar asnjë mision auditimi apo ato me angazhime minimale. Mungon në çdo rast përcaktimi i përgjegjësi.

I. MBI AKTIVITETIN E DREJTORISË SË HARMONIZIMIT TË AUDITIT TË BRENDSHËM (AB)

Në sektorin publik janë krijuar dhe funksionojnë tetë (8) komitete auditimi përkatësisht në: Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministrinë e Shëndetësisë dhe Shërbimit Social, Ministrinë e Drejtësisë, Ministrinë për Europën dhe Punët e Jashtme, Ministrinë e Kulturës dhe Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit. **Gjatë vitit 2019 ka përfunduar mandati i Komitetit të Auditimit të Brendshëm të Ministrisë së Mbrotjtjes dhe aktualisht ky organ nuk është riorganizuar akoma. Në Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë nuk është krijuar ende Komiteti i Auditimit të Brendshëm.** Në Ligjin nr. 114/2015, neni 3 pika 2, është përcaktuar se: “Komiteti i Auditimit të Brendshëm, në ato njësi publike ku krijohet, e shtrin autoritetin për të gjitha njësitë e varësisë” dhe në pikën 3 është përcaktuar se: “Mënyra e funksionimit, kompetencat dhe përbërja e Komitetit të Auditimit të Brendshëm rregullohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të Ministrit të Financave”. Këshilli i Ministrave ka miratuar VKM nr.160, datë 02.03.2016 “Për mënyrën e funksionimit kompetencat dhe përbërjen e Komitetit të Auditimit të Brendshëm në njësitë publike”, ka përcaktuar se: “Anëtarët e Komitetit të Auditimit të Brendshëm emërohen me urdhër të titullarit të njësisë publike, si ...”, pra emërimi lihet në diskrecion të Titullarit të Institucionit, pa ndonjë procedurë të mirë përcaktuar mbi vlerësimin e profesionalizmit dhe kapaciteteve që do përfshihen në këto Komitete. **Nga analizimi i përbërjes së këtyre strukturave, konstatojmë që një pjesë e tyre shfaqen si anëtar në më shumë se një Komitet, fakt që tregon se përcaktimet e bëra në kornizën ligjore kanë një spektër të kufizuar të ekspertëve që mund të përfshihen në këto struktura.**

DH/AB, si përgjegjëse për bashkërendimin e përgjithshëm, harmonizimin dhe monitorimin e veprimtarisë së auditimit të brendshëm në sektorin publik, për analizimin e funksionimit të komiteteve, i kanë kërkuar të gjitha ministrive të sipërcituara vënien në dispozicion të raportit vjetor të veprimtarisë të secilit Komitet të Auditimit të Brendshëm (KAB). Bazuar në këto raporte evidentohet se, **gjatë kësaj periudhe komitetet e ngritura, kanë funksionuar bazuar në përcaktimet e akteve ligjore.** Nisur nga Raportet Vjetore të depozituara (dërguara) pranë DH/AB, të cilat na u vunë në dispozicion, **kemi konstatuar që një pjesë e rëndësishme e strukturave të Komiteteve të Auditimit funksionojnë pa një rregullore të brendshme të miratuar.** Është zbatuar përgjithësisht realizimi i numrit minimal të përcaktuar në bazën rregullative të mbledhjeve të tyre. Ndërsa referuar fushave ku është përqendruar aktiviteti i tyre, **kemi konstatuar se fokusi i tyre ka qenë kryesisht në shqyrtim dhe miratim të kartës së auditimit, miratimi i planeve strategjik dhe vjetore dhe në pak raste gjejmë një analizë të punës së strukturave AB apo dhe ballafaqim me problematikat që ka ngritur KLSH lidhur me aspekte të MFK dhe veçanërisht të AB.** Nisur nga përbërja e këtyre strukturave, gjykojmë se roli i deritanishëm nuk justifikon

qëllimin për të cilin janë ngritur. Në këtë drejtim kanë ndikuar edhe ndryshimet e përbërjes së këtyre strukturave,

Në Raportin Vjetor të vitit 2019, problematikat dhe rekomandimet e dhëna nga Komitetet e Auditimit jepen jo në mënyrë konkrete për çdo institucion, por në mënyrë të përmblodhur megjithëse çdo institucion ka jo vetëm qasje të veçante por dhe raportojnë problematika specifike. Ndërsa po ti referohemi opinionit të dhënë nga Komitetet e Auditimit siç cilësuar në Raportin Vjetor *“Komitetet e Auditimit të Brendshëm konkludojnë se veprimtaria audituese është në përgjithësi në përputhje me kuadrin rregullator, por evidentohet se ka nevojë për përmirësim në fusha specifike për të cilat janë dhënë rekomandimet përkatëse, për çdo NJAB nga Komiteti që mbështet veprimtarinë e auditimit të brendshëm. Titullarët e njësive publike duhet të mbështesin më shumë strukturat e auditimit të brendshëm. Duke vlerësuar kontributin që KAB jep në mbështetjen dhe garantimin e realizimit të auditimit të brendshëm si funksion i pavarur që jep siguri objektive dhe këshillim për menaxhimin, krijimi i Komiteteve të Auditimit në njësitë e qeverisjes qendrore dhe të vetëqeverisjes vendore konsiderohet si një domosdoshmëri për funksionimin e auditimit sipas standardeve dhe praktikave më të mira, në mënyrë të veçantë në njësitë publike që paraqiten me risk të lartë në Matricën e Riskut”, gjykojmë se nuk është i saktë dhe i mbështetur në evidencat që disponon DH/AB lidhur me aktivitetin e këtyre Komiteteve. Krijimi i Komiteteve në strukturat e qeverisjes qendrore, është një hap pozitiv për të ndihmuar në garantimin e pavarësisë së strukturave të AB dhe rritjen e profesionalizmit të tyre, por që mbetet akoma larg objektivave dhe qëllimeve të synuara. Analiza e punës dhe aktivitetit të strukturave AB nga këto Komitete është akoma e vakët dhe në disa raste nuk është marrë fare në analizë. **Nuk konstatojmë vëmendje të shtuar në zbatimin e rekomandimeve me efekt në forcimin e sistemeve të brendshme të kontrollit. Nuk konstatohet që për vitin 2019, këto struktura të kenë raportuar raste të trajtimit të konfliktit të interesit në realizimin e angazhimeve audituese.***

Në Raportin Vjetor, DH/AB raporton se në asnjë nga njësitë e vetëqeverisjes vendore nuk është krijuar Komiteti i Auditimit të Brendshëm. DH/AB ka përzgjedhur gjashtë njësi të pushtetit vendor, për dhënien e asistencës së duhur në lidhje me krijimin dhe funksionimin e Komitetit të Auditimit të Brendshëm, referuar shkresës nr.13893, datë 22.07.2019 “Mbi krijimin e Komitetit të Auditimit të Brendshëm”, e cila i është dërguar Bashkisë Tiranë, Bashkisë Durrës, Bashkisë Vlorë, Bashkisë Lezhë, Bashkisë Kavajë dhe Bashkisë Pogradec. **DH/AB parashtron kërkesa për shtrirjen e këtyre Komiteteve në Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore, por ne gjykojmë se kjo kërkesë nuk është e mbështetur në analiza studimore të situatës së auditit të brendshëm në vend, dhe kur flitet për Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore është jo vetëm e parakohshme por mbart një risk të lartë duke ju referuar kapaciteteve në dispozicion.** Në gjykimin tonë Komitetet e Auditimit duhet të funksionojnë fillimisht vetëm në strukturat që kanë shumë njësi varësie (si në rastin e Bashkisë Tiranë me 25 ndërmarrje në varësi). Ndërsa cilësimi që **njësitë publike të**

përzgjedhura, kanë një nivel të lartë të detyrimeve të prapambetura, gjë që i rendit në njësi me risk të lartë dhe me nevojë imediate për të vlerësuar shkaqet e krijimit të tyre nëpërmjet vlerësimit me efektivitet të sistemeve të kontrollit të brendshëm me anë të analizës dhe rekomandimeve të auditimit të brendshëm dhe monitorimit nga Komiteti i Auditimit të Brendshëm për një miradministrim të fondeve publike, nuk rezulton i bazuar në të dhëna konkrete (mbi baza të të cilave arrihet në këtë konkluzion) si dhe **nuk është arsye për të justifikuar ngritjen e strukturave të komiteteve të auditimit**, për sa kohë që përgjegjësia për kontrollin dhe monitorimin e detyrimeve të prapambetura është e strukturave drejtuese të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë (Nënpunësi i Parë Autorizues).

Edhe për vitin 2019, analiza e veprimtarisë së auditimit të brendshëm është kryer nga konsolidimi i të dhënave të raporteve vjetore të njësive të auditimit të brendshëm, që raportojnë aktivitetin e tyre pranë DH/AB. **Konstatohet se, sikundër është trajtuar edhe në auditimet e mëparshme të KLSH, nuk rezulton një analizë e plotë në shkallë sistemi nga ana e DH/AB për njësitë të cilat plotësojnë kushtet e nevojshme për ngritjen e njësive të auditimit të brendshëm** në nivel qendror, njësi të vetëqeverisjes, institucione të pavarura dhe shoqëri aksionare, **me qëllim që kjo njësi të jap ndihmesën e saj për ngritjen dhe funksionimin e njësive të auditimit të brendshëm në shkallë vendi**. DH/AB nuk ka të dhëna të sakta lidhur me mbulimin me auditim për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme me qëllim që të përcaktohen kapacitetet audituese dhe nevojat për mbulim me auditim në shkallë sistemi me njërën nga format e përcaktuara në nenin 10 “Organizimi i shërbimit të Auditimit të Brendshëm” të Ligjit 114/2015 dt.22.10.2015 “Për Auditimin e Brendshëm në sektorin publik” dhe në VKM nr. 83, datë 03.02.2016 “Për miratimin e kriterëve të krijimit të njësive të Auditimit të Brendshëm në Sektorin Publik”, i ndryshuar megjithëse sipas kërkesave të nenit 24 të Ligjit 114/2015 dt.22.10.2015 “Për Auditimin e Brendshëm në sektorin publik”, për monitorimin e veprimtarisë së AB në nivel kombëtar, DH/AB ka detyrim të realizojë këtë analizë.

Problematikat e auditit të brendshëm, në Raportin Vjetor 2019, jepen në përgjithësi dhe jo duke cilësuar subjektet problematike në të cilat strukturat nuk janë ngritur dhe funksionojnë në përputhje me kërkesat ligjor.

Drejtoria e Harmonizimit të Auditit të Brendshëm, raporton në raportin vjetor të KBFP në nivel të përgjithshëm, pavarësisht se në këtë raportim përfshihen vetëm 129 njësi (dy më shumë se viti i kaluar), numër që në gjykimin tonë nuk përfaqëson informacion të mjaftueshëm për njësitë të cilat plotësojnë kushtet e nevojshme për ngritjen e njësive të auditimit në nivel qendror, njësi të vetëqeverisjes, institucione të pavarura dhe shoqëri aksionare. **Për vitin 2019, nuk kanë mbulim me shërbim auditimi në një nga format e ligjit, Bashkia Belsh; Bashkia Has; Bashkia Pukë; Bashkia Konispol dhe Bashkia Delvinë**. Lidhur me këtë situatë nuk ka dokumentim për veprimet që Drejtoria e Harmonizimit/AB ka bërë për të inkurajuar realizimin e shërbimit të auditimit të brendshëm sipas një nga mënyrave të përcaktuara në ligj. **Institucione të pavarura pa mbulim me**

shërbim auditimi sipas një nga formave të ligjit, për vitin 2019, raportohen 31 institucione.

Është vlerësuar përputhshmëria me kërkesat ligjore e strukturave të AB në referencë të VKM nr. 83 datë 03.02.2016 "Për miratimin e kriterëve të krijimit të njësive të auditit të brendshëm në sektorin publik", nga ku konstatohet se janë raportuar 47 njësi auditimi me më pak se 3 auditues. Janë 21 institucione që në strukturën e AB kanë vetën 1 punonjës ndërkohë që në Bashkinë Himarë, struktura e auditimit nuk ka asnjë punonjës ndërsa 25 institucione janë me nga 2 punonjës. Rezultoi se janë 32 institucione që në përbërje të strukturave të NJAB-ve kanë më shumë se 1/3 të punonjësve të pa certifikuar, situatë që bie në kundërshtim me Ligjin nr. 114/2015 dt.22.10.2015 "Për auditimin e brendshëm në sektorin publik". Ndërkohë që në 5 prej tyre nuk ka asnjë punonjës të certifikuar në strukturën e NJAB-së. **Si konkluzion, në fund të vitit 2019, kemi rreth 36% të strukturave AB të papolitësuara, ndërkohë që 20% e audituesve në nivel sistemi janë të pa certifikuar. Të dhënat krahasimore ndër vite pasqyrohet në tabelën e mëposhtme.**

Përshkrimi/Vitet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numri i njësive të auditimit	106	100	103	112	119	127	129
Pozicione të auditimit të plotësuara (%)	95%	93.9%	92%	93%	93%	91%	72%
Auditues të certifikuar (%)	85%	82.9%	90%	76%	77%	77%	80%

Burimi: Përpunuar nga KLSH (2020)

Nga auditimet e realizuara nga KLSH në njësitë e vetëqeverisjes vendore, kemi konstatuar edhe **komandim të punonjësve në pozicionin e "Inspektorit të Auditimit", në kundërshtim me nenin 48, pika 1, të ligjit nr. 152/2013, datë 30.05.2013, "Për nëpunësin civil", i ndryshuar, rasti i Bashkive Delvinë, Rrogozhinë. Struktura me kualifikim jo të përshtatshëm konstatuam në Bashkitë Shkodër, Patos, Himarë, Klos, Rrogozhinë, Cërrik, Skrapar, Maliq.**

Nga verifikimi i raportimit të NJAB-ve lidhur me auditimet e kryera, konstatohet se ka një shpërndarje të pabarabartë të ngarkesës në rang sistemi. **Nga verifikimi i të dhënave të vëna në dispozicion nga DH/AB vihet re se strukturat AB të ngritura në 10 (dhjetë) institucione nuk kanë realizuar asnjë mision auditimi dhe kanë angazhuar kosto të pajustificuar në vijim të funksionit të tyre.** Nga verifikimi në planin strategjik të konsoliduar vihet re se secila nga strukturat e këtyre institucioneve ka bërë planifikim.

Konstatohen nivele të ulëta të ngarkesës me auditim, duke filluar me Bashkinë Rrogozhinë me 0.5 auditime për auditues në periudhën vjetore, pasuar nga aktiviteti i audituesve të OSHEE me 0.7 auditime për auditues në vit dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve me 0.9 auditime për auditues në vit, ndërkohë që në 51 institucione niveli i auditimeve ka qenë me pak se 2.5 auditime për auditues në vit. Një grupim i situatës së institucioneve dhe numrit të auditimeve të kryera paraqitet si më poshtë:

Nr. Auditim	0	0-2.5	2.5-4	4-6	6-8	8+	N/a	Totali
Nr i Institucioneve	10	51	47	12	4	4	1	129

Burimi: Përpunuar nga KLSH (2020)

Nga auditimi i pasqyrës së konsoliduar të përgatitur nga Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm është konstatuar se në planin e konsoliduar **nuk paraqiten të gjitha subjektet dhe fushat për çdo institucion, por jepen vetëm numrat e subjekteve dhe vlerësimet e risqeve të fushave/subjekteve të kategorizuara në të lartë, të mesëm dhe të ulët.** Për të bërë kontrollin e saktësisë dhe plotësisë në lidhje me konsolidimin e kësaj pasqyre u përzgjedh një kampion: *Ministria e Brendshme; Ministria e Shëndetësisë; Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës; Ministria e Financave dhe Ekonomisë; Bashkia Durrës; Bashkia Elbasan; Bashkia Fier; Bashkia Vlorë; Bashkia Tiranë.* Nga verifikimi i pasqyrave individuale të secilit nga këto subjekte **u vu re se subjektet dhe fushat ishin të identifikuar, por në planin e konsoliduar nuk janë.** Konkludojnë se nuk ka një metodologji të mire përcaktuar për të shërbyer si guidë për çdo institucion në plotësimin e pasqyrave të planeve individuale, e cila ka shkaktuar që në disa institucione të rezultojnë problematika në totalitet dhe tabelave për numërimin e zonave me risk të lartë, të mesëm dhe të ulët. Në përfundim nuk marrim siguri të arsyeshme përse i përket mënyrës së hartimit të planit të konsoliduar, nëse është kryer në formën e një inkorporimi mekanik të këtyre planeve në Planin e Konsoliduar Strategjik dhe Vjetor apo si është përpunuar informacioni i dhënë nga njësitë publike.

Bazuar në Manualin e Auditimit të Brendshëm në sektorin publik, përcaktohet se: Plani Strategjik dhe Plani Vjetor, i përgatitur nga njësitë e AB, para se të dërgohet për miratim tek titullari i njësisë publike, duhet të dërgohet për mendim tek Komiteti i Auditimit të Brendshëm deri me datën 30 Shtator të çdo viti, i cili e shqyrton dhe jep mendim deri me datën 10 Tetor të çdo viti. Planet pas dhënies së mendimit të KA-së, miratohen nga titullari i institucionit dhe ato dërgohen jo më vonë se data 20 Tetor e çdo viti, në strukturën përgjegjëse për harmonizimin e auditimit të brendshëm.

Nga auditimi i planeve vjetore dhe strategjike u konstatua se pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm gjatë vitit 2019, kanë dorëzuar planet 124 subjekte. Konstatohen 19 institucione të cilat kanë datën e dërgimit të planeve përtej afatit të përcaktuar ligjor dhe 69 subjekte të cilat kanë mbërritur pranë MFE në këtë afat. Ndërsa subjektet, të cilat ka mungesë së dhënash në lidhje me afatin e dërgimit dhe mbërritjes pranë MFE janë Autoriteti Portual Durrës; Universiteti Politeknik i Tiranës; Qendra Spitalore Korçë.

Gjatë vitit 2019, rezultojnë të jenë kryer 22 ndryshime në planet vjetore, të njësive publike, të shoqëruar me shkresa për ndryshim planesh drejtuar DH/AB, pavarësisht devijimeve më të shumta në numër të raportuara në planin fillestar të auditimeve të këtyre strukturave. Krahasuar me vitin 2018, ku kanë qenë 18 rishikime planesh në vitin 2019, ka pasur 22 rishikime të raportuara. **Ndryshimet e planeve në fund të vit më tepër lidhen më tepër me justifikimin e mosrealizimeve se me nevojën për ndryshime reale.** Nga shqyrtimi i të dhënave me rishikimet e kryera në plan u konstatua se 2 prej 22 institucioneve, kanë bërë rishikim në plan pa përcaktuar arsyen (shpjegimi) e rishikimit përkatësisht: Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor dhe Bashkia Krujë.

Në lidhje me ndryshimet e bëra, vihet re se jo të gjithë institucionet të cilat kanë bërë rishikim në plan kanë paraqitur pasqyrën nr.3 të ndryshimit të planit. Këtu përfshihen Universiteti i Shkodrës “Luigj Gurakuqi”; Bashkia Fier; Bashkia Korçe. Rishikimet duhet të miratohen nga ana e titullarit, dhe ky kriter nuk është plotësuar nga ana e 5 institucioneve: Universiteti i Shkodrës “Luigj Gurakuqi; Bashkia Vlorë; Shërbimi Social Shtetëror; Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve dhe Bashkia Krujë.

Nga verifikimi i të dhënave të vëna në dispozicion nga DH/AB mbi auditimet e realizuara dhe atyretë planifikuara në planin strategjik, vihet re ka mosrealizime dhe tejkalim të planeve. Nga 119 institucione në të cilat mund të bënim krahasimin plan dhe realizim rezultuan 62 institucione të cilat nuk kanë realizuar planin ose 52% e strukturave, ku diapazoni i këtyre mosrealizimeve është nga 1 në 10 auditime të mos realizuara. 26 institucione ose 22% e strukturave kanë realizuar të njëjtin numër auditimesh siç kanë planifikuar, po ashtu ka dhe 31 institucione ose 26% e strukturave të cilat kanë realizuar më shumë auditime krahasuar me planin, ku numrin më të madh të këtij mbi realizimi e mban Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve me 57 plane të realizuara nga 15 të planifikuara, etj. Kjo tregon për problem në planifikim ose për përfshirjen e audituesve në auditime apo mision të ndryshme nga niveli i planifikuar. **Konstatohet se nuk ka korrespondenca të mjaftueshme me DH/AB, si për institucionet që nuk kanë realizim të planit por edhe atyre që shfaqen me tejkalime. Nuk ka indikatorë orientues për të matur dhe vlerësuar ngarkesën e punës së audituesve të brendshëm publik.**

Nga auditimi konstatohet se treguesit e performancës të strukturave të AB, janë përkeqësuar. Në bazë të rezultateve të deklaruara në auditimet e kryera përgjatë vitit 2019, **konstatohen se në 18 institucione strukturat AB janë më 0 gjetje**, ndërkohë po **18 është numri i institucioneve strukturat audituese të të cilave kanë raportuar më pak se 10 gjetje**. Nëse në vitin 2018, institucionet me numër gjetjesh deri në 10 kanë qenë 28 institucione, ndërsa në 2019, ky numër shkon në 36. Janë 70 institucione që paraqiten me më pak se 100,000 lekë dëm ekonomik të konstatuar, ndërkohë që në vitin 2018 kanë qenë 58 institucione strukturat AB të të cilave raportonin një nivel të tillë dëmi. Bazuar në rezultatet e deklaruara në auditimet e kryera përgjatë vitit 2019, për 129 njësitë e auditimit me total 428 auditues, është konstatuar dëm ekonomik në vlerën totale 908 milion lekë, ose 3,424 milion lekë më pak se një vit më parë. Nëse i referohemi numrit të gjetjeve, për vitin 2019 janë konstatuar 8,593 gjetje të konstatuara, dhe 8,314 rekomandime respektive. Nisur nga fakti se për të njëjtat institucione gjetjet nga auditimi I KLSH, ka vlera të konsiderueshme si në parregullsi dhe paigjshmëri në administrimin e fondeve publike, konkludojmë se performanca e strukturave AB është në nivele shumë të ulta. Gjetjet e vitit 2019 në shkallë sistemi, rezultojnë më të ulëtat në 8 vitet e fundit, dhënë në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr.1 Vlera e dëmit për një periudhë 8 vjeçare, shprehur në 000/lekë

Gjetjet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totali (në vlerë)	3.199.964	4.321.991	20.138.457	68.789.045	2.111.308	7.848.500	4,332,463	908,022
Totali (në numër)	4.698	3.556	4.441	4.186	9.421	6.286	9.368	8,593
Numri i audituesve	391	387	351	352	386	400	429	428

Burimi i të dhënave: DH/AB përpunuar grupi i auditimit

Nga analiza e dëmit të konstatuar prej 908 milion lekë, përbërja sipas fushave rezulton 29% e vlerës është konstatuar në fushën e tatimeve, taksave, doganave, 21% e vlerës është konstatuar në fushën e prokurimit publik, 20% në fusha të tjera, 11% është konstatuar në fushën e pagave, 10% është konstatuar në fushën e koncesioneve, ankandeve, 6% në fushën e privatizimit, 1% në sigurime shoqërore e shëndetësore, 1% në administrimin e pronës dhe 1% në kreditime/subvencione.

Nëse i referohemi të dhënave të raportuara nga KLSH për veprimtarinë audituese përgjatë vitit 2019, rezulton se janë identifikuar parregullsi dhe shkelje financiare, në të ardhurat dhe në shpenzimet e kryera, me dëm ekonomik në shumën totale prej 27,304 milion lekë, dhe shkelje të disiplinës financiare me ndikim negativ në performancën e subjekteve të audituara, në shumën totale prej 130,511 milion lekë. Më hollësisht, sipas fushave në të cilat janë identifikuar dëmet ekonomike dhe shkeljet e disiplinës financiare me efekt negativ ekonomik nga KLSH, krahasuar me njësitë e auditit të brendshëm në sektorin publik, paraqiten si më poshtë:

Në mijë lekë

Fusha	NJAB	KLSH ⁴⁶		Total
		Dëm ekonomik	Shkelje me ndikim negativ	
Sistemet e tatimeve dhe doganave	260,322	1,073,164	45,434,873	46,508,037
Prona, qeradhënie dhe koncencione, urbanistika, subvencione	162,432	20,640,915	501,471	21,142,386
Paga, sigurime dhe shpërblime	111,919	8,028	348,911	356,939
Prokurime	191,766	2,095,002	74,821,940	76,916,942
Të tjera	181,580	3,487,667	9,404,498	12,892,065
Total	908,022	27,304,777	130,511,594	157,816,371

Burimi: Përpunuar nga KLSH (2020)

Gjatë vitit 2019, strukturat AB kanë raportuar 3 raste për investigim të mëtejshëm nga njësi të specializuara, krahasuar me 20 raportime të një viti më parë.

Struktura përgjegjëse për harmonizimin e auditimit të brendshëm (DH/AB), është organi përgjegjës për monitorimin dhe vlerësimin në mënyrë periodike të veprimtarisë së njësive të auditimit të brendshëm. Për vitin 2019, rezulton se Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm vlerësoi në total 15 njësi të auditimit të brendshëm (3 Ministri Linje, 3 Institucione Qendrore, 7 Bashki dhe 2 Shoqëri Aksionarë). Edhe për këtë vit nuk dokumentohet se si është bërë përzgjedhja e subjekteve për vlerësim të cilësisë. **Megjithëse konstatohet një**

⁴⁶ Buletini vjetor nr.3/2019

rritje e numrit të monitorimeve theksojmë se mbetet shumë për të bërë që të arrihet mbulimi i duhur për strukturat e AB.

II. MBI AKTIVITETIN E DREJTORISË SË HARMONIZIMIT TË MENAXHIMIT FINANCIAR DHE KONTROLLIT (MFK)

KLSH, ka konstatuar se niveli i raportimit të njësive publike pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollin është i ulët dhe nuk përfshin shoqëri aksionere, organizata jofitimprurëse, autoritete të përbashkëta, megjithëse një pjesë e tyre raportojnë mbi sistemet e auditit të brendshëm pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm. Ligji nr.10296, datë 08.07.2020 i ndryshuar, në nenin 3 *“Fusha e zbatimit të ligjit”* cilëson *“Ky ligj zbatohet në njësitë publike, ku përfshihen: 1. Njësitë e qeverisjes së përgjithshme. 2. Shoqëritë tregtare, organizatat jofitimprurëse dhe autoritetet e përbashkëta, të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantohen financiarisht nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme. 3. Njësi të tjera që shpenzojnë fonde publike, sipas një marrëveshjeje ndërkombëtare”*, ndërkohë me ndryshimet ligjore të vitit 2015, neni 18 (pika 1) thekson se *“Nëpunësi autorizues i njësive publike, sipas pikës 1, të nenit 3, të këtij ligji, në bazë të vetëvlerësimeve, depoziton te titullari i njësive publike dhe nëpunësi i parë autorizues një deklaratë dhe raportin përkatës për cilësinë dhe gjendjen e sistemeve të kontroleve të brendshme të njësive publike që mbulon, për vitin e mëparshëm, jo më vonë se fundi i muajit shkurt të vitit aktual...”*, pra **janë përjashtuar nga përgjegjësia për përgatitjen e pyetësorëve të vetëvlerësimit dhe raportit të sistemeve të kontrollit të brendshëm, si dhe dorëzimin e tyre tek nëpunësi i parë autorizues, njësitë publike të përfshira në pikën 2, dhe 3 të nenit 3. Raportimi kufizohet vetëm tek njësitë e qeverisjes së përgjithshme, në ndryshim me ligjin e auditimit të brendshëm ku fusha e zbatimit dhe raportimi pranë DH/AB është e njëjtë.**

Drejtorja e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollin për qëllime të vlerësimit të sistemeve të kontrollit në sektorin publik, është kufizuar në dërgimin e pyetësorëve vetëm në 150 njësi publike. Raportimi mbi sistemet e kontrollit të brendshëm, të përgatitur dhe paraqitur tek Nëpunësi i Parë Autorizues nga Drejtorja e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollin nuk është përfaqesues i situates se gjithë njësive të sektorit publik. Megjithë rekomandimet e përsëritura nga KLSH, për disa vite rresht, numri i shkresave të dërguara për pyetësorin e vetëvlerësimit si dhe niveli i përgjigjeve mbetet larg mbulimit i përshtatshëm për dhënie opiniononi, fakt që tregon mos vlerësim të situatës edhe pse me raportet e KLSH, strukturat përgjegjëse janë vënë në dijeni që një raportim i tillë nuk reflekton nivelin real të sistemeve. Nga ana tjetër mos rakordimi për subjektet e raportuara nga të dy strukturat pjesë të DH/KBFP, reflekton një raportimin vjetor të KBFP me bazë jo të plotë për të bërë një vlerësim në nivel kombëtar.

Nga auditimi ka rezultuar se raportimi bazuar në të dhënat vetëm të pyetësorëve të vetëvlerësimit, nuk reflekton situatën reale të sistemeve të kontrollit në

njësitë publike. Pyetësi i vetëvlerësimit KBFP, është miratuar me urdhrin nr. 117, datë 01.04.2019 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë. Ndryshimi i pyetësit nuk është shoqëruar me rishikim të manualit të MFK miratuar me urdhrin nr. 108 datë 17.11.2016, me qëllim përshtatjen e tij me ndryshimet në mënyrën e vlerësimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm. Konstatohet se raportimi për efekt të treguesve të kontrollit të brendshëm financiar publik është bazuar në të dhënat e dorëzuara nga njësitë publike. KLSH, ka analizuar përgjigjet e pyetësorëve të vetëvlerësimit për bashkitë dhe arritëm në përfundimin se nga ana e Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit **nuk rezultojnë të jetë kryer, asnjë analizë e pyetësorëve të dërguara nga njësitë publike, me qëllim përcaktimin e saktësisë dhe konsistencës. Vlerësimi dhe konsolidimi i të dhënave rezultojnë të jetë kryer vetëm për efekt të indikatorëve të performancës, të cilat përfaqësojnë vetëm 30 pyetje nga 99 që ka pyetësi i vetëvlerësimit. Ky vlerësim bazuar në një kampionim jo përfaqësues dhe në nivele të papërshtatshme mbulimi, shoqërohet me deformim të vlerësimit dhe rrjedhimisht të opinionit mbi këto sisteme në nivel kombëtar.**

KLSH, konstaton se në raportin vjetor të KBFP për vitin 2019, nuk është kryer një analizë krahasimore me vitet e mëparshme, referuar shkallës së vlerësimit të institucioneve, me arsyetimin se janë përfshirë 18 indikatorë krahasuar me 17 indikatorë në vitin 2018. Baza e përdorur për renditjen e ministrive në raportin 2019, nuk mundëson analizimin e pikëve të indikatorëve për vetë institucionin, në mënyrë që të evidentohet nëse kemi një përmirësim ose jo të sistemeve. Referuar analizës së paraqitur për ministrinë, kundrejt totalit të mundshëm të pikëzimit për çdo metodologji ndër vite, institucionet rezultojnë kryesisht në rënie, dhe bëjnë përjashtim vetëm 2 nga 11 ministrinë, përkatësisht MBZHR dhe MEPJ që rezultojnë me rritje referuar të dhënave të raportuara. **Të dhënat për bashkitë më të mëdha, Shkodër, Korçë, Lezhë, Kukës, Fier, Elbasan, Tiranë, Durrës, Berat, Dibër, Gjirokastrë dhe Vlorë, tregojnë se ato paraqiten me tregues në rënie, me përjashtim të Bashkisë Fier, Tiranë, Gjirokastrë dhe Vlorë.** Situata e raportuar në gjykimin tonë nuk reflekton saktësisht situatën reale në sektorin publik, kjo sepse për vlerësimin e indikatorëve për menaxhimin financiar dhe kontrollin janë përzgjedhur 29% e pyetjeve lidhur me Mjedisin e Kontrollit, 33% të pyetjeve të lidhura me komponentin e Menaxhimit të Riskut, vetëm 12% e pyetjeve të lidhura me aktivitetet e kontrollit, 37% e pyetjeve të komponentit Informim dhe Komunikim dhe 100% e pyetjeve të Monitorimit.

Gjithashtu, nga auditimet e realizuara nga KLSH për llogari të zbatimit të buxhetit të vitit 2019, në njësitë e vetëqeverisjes vendore kemi konstatuar që lidhur me komponentin e Mjedisit të Kontrollit problematikat janë të ndjeshme duke nisur nga mungesa e rregulloreve të përditësuara të funksionimit në Bashkitë Patos, Klos. Mungesë të përshkrimit të përgjegjësive të punonjësve apo mungesë të procedurave të lidhura me shkeljet disiplinore të punonjësve me kontratë apo shkeljeve të etikës si në rastin e Bashkive Sarandë, Himarë, Klos, Rrogozhinë, Finiq, Ura Vajgurore, Malësi e Madhe. Gjithashtu në Bashkitë Tepelenë, Klos, Malësi e Madhe, Këshilli i Qarkut Gjirokastrë, Divjakë, Rrogozhinë, Finiq, Ura

Vajguore, Patos, Krujë, Berat është konstatuar mungesë të rregullave të dorëzimit të detyrave, trajnimeve të punonjësve si dhe delegimit të detyrave.

Në lidhje me komponentin e Menaxhimit të riskut, ka rezultuar se nuk është caktuar koordinatori i riskut, në Bashkitë Finiq, Ura Vajguore, Rrogozhinë, Sarandë, etj. Nuk është hartuar regjistri i riskut në Bashkitë Tepelenë, Malësi e Madhe, nuk është kryer asnjë procedurë për menaxhimin e riskut në Bashkitë Sarandë, Cërrik dhe nuk ka të përcaktuar adresim të riskut si dhe nuk janë marrë masa për menaxhimin e tij në bashkitë Finiq, Ura Vajguore, Skrapar, Cërrik, Klos, Krujë Himarë

Nuk kanë një strategji të miratuar të risqeve në Bashkitë Sarandë, Delvinë, Roskovec, Ura Vajguore, Divjakë, Krujë, Finiq.

Në lidhje me komponentin e Aktivitetit të kontrollit kemi konstatuar se ky komponent nuk kuptohet plotësisht në Bashkitë Berat, Roskovec, Skrapar, Klos, Rrogozhinë. Nuk janë hartuar rregulla për proceset e punës në Bashkitë Tepelenë, Skrapar. Nuk janë hartuar rregulla për ruajtjen e aktiveve, në Bashkitë Tepelenë, Delvinë, Prefektura e Qarkut Tiranë.

Nuk ka procedurë të veçantë për mbledhjen dhe dokumentimin e gabimeve, ankesave për analizën e tyre, identifikimin e shkaqeve dhe për eliminimin e problemeve të dala gjatë kryerjes së detyrave, në kundërshtim me pikën 15/b, të Udhëzimit të Ministrisë së Financave nr. 28, datë 15.12.2011, “Mbi paraqitjen e deklaratës dhe raportit vjetor për cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë publike” rasti i Bashkisë Dropull, Skrapar, Finiq, Roskovec, Ura Vajguore, Skrapar, Himarë etj. Gjurma e Auditimit nuk është miratuar në bashkitë Himarë, Delvinë, Finiq, Cërrik, Ura Vajguore, Malësi e madhe, Skrapar.

Në lidhje me komponentin e Monitorimit, ka problematika të lidhura me pikëzimin apriori të pyetësorit konstatuar në Bashkinë Cërrik apo raportime jo mirë të dokumentuara në Bashkitë Sarandë, Krujë, Roskovec, Skrapar.

Sipas ligjit Nr 10296 datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin” nenit 26, pika 3 është përcaktuar se “Struktura Përgjegjëse e Harmonizimit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin ndihmon nëpunësin e parë autorizues dhe Ministrin e Financave për monitorimin e sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe për përgatitjen e raportit vjetor për gjendjen e menaxhimit financiar dhe kontrollit publik, ku përmbledhet informacioni i marrë, në përputhje me dispozitat e nenit 18 të këtij ligji.” KLSH ka analizuar të dhënat në Raportin Vjetor të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik për vitin 2019, lidhur me opinionin e përgatitur nga Drejtoria e Harmonizimit se “Në vijim, nga analiza e përgjithshme e 17 parimeve të kontrollit të brendshëm konstatojmë se, sistemi i kontrollit të brendshëm për vitin 2019, paraqitet pjesërisht efektiv, ku peshën kryesore në këtë rezultat e zënë mangësitë lidhur me raportimin në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm.” Kemi konstatuar se për vitin 2019, nuk është kryer një përlllogaritje e caktuar, si dhe nuk janë dokumentuar kriteret /indiktorët/ treguesit sipas së cilave DH/KBFP ka

konkluduar në një sistem “pjesërisht efektiv”. **Nëse për vlerësimin e viteve 2016, 2017, 2018, KLSH ka cilësuar pasaktësi në vlerësim të treguesit**, pasi ky tregues ishte përcaktuar nga mesatarja e efektivitetit të treguesit të performancës për MFK “Gjithëpërfshirja dhe rregullsia e raportimit vjetor mbi sistemet e kontrollit të brendshëm për ministrinë e linjës, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, Grupit 87 të Kryeministrit dhe njësive shpenzuese me buxhet të madh”, mesatare që jo domosdoshmërisht lidhet me efektivitetin e sistemit, **ajo që konstatohet për vitin 2019, është mungesa e plotë e raportimit të treguesit.**

Viti	2016	2017	2018	2019
Niveli i efektivitetit i raportuar	79%	85%	72%	Nuk ka raportim
	3.16/4	3.41/4	-	

Është konstatuar se DH/MFK, **nuk ka kryer monitorime për efekt mbi funksionimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm për vitin 2019, ndërkohë që Raporti Vjetor i KBFP, raporton monitorimet e realizuara për funksionimin e sistemeve të kontrollit të vitit 2018.** Në funksion të nenit 25 pika 3 dhe nenit 26 pika 2 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, i ndryshuar, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar është përgjegjëse për monitorimin sistematik të sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësitet e sektorit publik për të vlerësuar nga afër ecurinë e zbatimit të nenit 18 të ligjit të MFK ku përcaktohet se Nëpunësi Autorizues duhet të paraqesë pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, pyetësin e vetëvlerësimit, deklaratën dhe raportin mbi cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm të njësisë publike që mbulon, për vitin e mëparshëm, jo më vonë se fundi i muajit shkurt të vitit aktual. Bazuar në manualin e MFK, Kapitulli II “Rolet dhe Aktorët në Sistemin e MFK-së”, pika 2.2.2 përcaktohet se “DH/MFK është gjithashtu përgjegjëse për monitorimin sistematik të sistemeve të MFK-së në njësitë publike. Ajo e kryen këtë monitorim nëpërmjet aktiviteteve që realizon vetë, në bashkëpunim me njësi të tjera publike, si dhe bashkërisht me DH/AB”. Nga auditimi u konstatua se në kuadër të monitorimeve sistematike të MFK në njësitë publike për përgatitjen e Raportit mbi Funksionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme për vitin 2019, Drejtoria e Harmonizimit të Menaxhimit Financiar ka planifikuar 17 vizita monitoruese sipas shkresës nr.2709 prot datë 06.02.2020. Deri në momentin e dorëzimit të raportit vjetor për cilësinë dhe funksionimin e kontrollit të brendshëm financiar publik **nuk rezulton asnjë monitorim i realizuar që mund të jetë pjesë e raportit për vitin 2019**, mbi cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm për këtë periudhë. Në raportin vjetor mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar dhe publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2019 konkretisht në kapitullin 3, **përcaktohet se përgjatë vitit 2019 janë monitoruar 17 njësi të qeverisjes së përgjithshme.** Këto monitorime, i përkasin identifikimit të besueshmërisë në dorëzimin e pyetësorëve të njësive të qeverisjes së përgjithshme pranë DH/MFK për gjendjen e sistemeve të këtyre njësive në vitin 2018 (realizuar pas muajit shkurt 2019), dhe jo monitorimeve për sistemet gjatë vitit 2019, sikundër përcakton raporti

vjetor i gjeneruar nga kjo drejtori. **Konstatohet se kjo strukturë jo vetëm nuk ka realizuar planin vjetor të miratuar, por ka raportuar punë të porealizuar, raportim që ka sjellë si pasojë që edhe Raporti i Paraqitur nga Ministri i Financave dhe Ekonomisë për Kryeministrin dhe që shoqëron Raportin e Zbatimit të Buxhetit të vitit 2019, mbart këtë devijacion.**

Sipas planit vjetor të DH/MFK, është përcaktuar si objektiv që të kryejë trajnime specifike të institucioneve për asistencë lidhur me implementimin e sistemit të MFK. Nga auditimi u konstatua se në kuadër të planifikimit të aktiviteteve sipas shtyllës 5 të Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020, Drejtoria e Harmonizimit gjatë vitit 2019, në mbledhjen e bordit të KBFP-së me datë 25.09.2019 vendosi përgatitjen dhe dërgimin e një shkrese informuese për institucionet pilot të përzgjedhura me afat realizimi aktiviteteve 1 vjeçar për 4 ministri linje dhe 3 bashki, konkretisht për: Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Ministrinë e Drejtësisë dhe Ministrinë e Shëndetësisë, Bashkinë Vlorë, Durrës dhe Lezhë. Pilotimet janë parashikuar fillimisht si një asistencë teknike mbi realizimin e kërkesave të MFK për implementimin e një sistemi modern të MFK. Gjatë auditimit të mëparshëm të KLSH, rezultoi se pilotimet e iniciuara nga Drejtoria e Harmonizimit, në Ministrinë e Brendshme dhe në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, deri në fund të periudhës objekt auditimi, nuk ishin kryer të gjitha aktivitetet e planifikuara nga drejtoria. Ky proces, rezultoi i papërfunduar dhe i ndërprerë. Rezulton se në mbledhjen e Bordit të KBFP-së me datë 19.12.2019, u vendos që për shkak të situatës së krijuar nga termetet, të zëvendësohen institucionet e përzgjedhura për asistencë teknike, konkretisht Bashkia Lezhë dhe Durrës me Bashkinë Elbasan dhe Kukës.

Nga shqyrtimi i dokumentacionit për vijueshmërinë e procesit të pilotimit në institucionet e përcaktuar rezultoi:

1. Pilotimi në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë (i papërfunduar). Përzgjedhja e institucionit është kryer në mbledhjen e bordit të KBFP-së më datë 25.09.2019, pa u shoqëruar me kriteret sipas së cilës është vendosur të kryhet monitorimi në këtë institucion, edhe pse ky institucion qëndron në rang rankimi në vendin e parë sipas renditjes së ministrive të linjës për treguesit e performancës. Planifikimi për kryerjen e vlerësimit të institucionit për gjendjen e sistemeve të MFK dhe ofrimi i asistencës teknike është përcaktuar përgjatë vitit 2020 sipas shkresës datë 30.10.2019. Plani i aktiviteteve të cilat duhet të ishin përfunduar sipas afateve të dakordësuara si a) vlerësimi paraprak për statusin e implementimit të kërkesave të MFK-së, b) trajnimin e përgjithshëm për stafin e MFE mbi kërkesat dhe mënyrën e implementimit të kërkesave ligjore të MFK-së, c) përgatitja e manualeve të proceseve të punës nuk rezultojnë të jenë të dokumentuara apo të ketë produkte, ndërsa për 5 aktivitete të tjera nuk ka u vu në dispozicion asnjë dokument që vërteton realizimin e tyre.

Përsa i përket institucioneve të tjera të planifikuara për implementimin e sistemit modern të MFK, rezultoi se janë kryer vetëm njoftimet, pa u shoqëruar me

aktivitetet konkrete që do të kryhen në këto institucione dhe afatet përkatëse. Janë njoftuar në periudhën nëntor-dhjetor 2019, institucionet Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Bashkia Elbasan, Bashkia Kukës, Bashkia Vlorë por nuk ka raportim apo dokumentim të aktiviteteve të realizuara. Edhe për këto institucione nuk disponohet metodologjia apo vlerësimi sipas së cilës është kryer përzgjedhja e tyre. Konkretisht, Bashkia Kukës sipas renditjes të sistemeve të kontrollit të brendshëm, nuk rezulton të disponojë sisteme të dobëta. Gjithashtu, në analogji edhe Bashkia Vlorë rezulton në nivele të kënaqshme renditjeje, si dhe ka qenë pjesë e pilotimit të Drejtorisë së Harmonizimit një vit më parë. Përzgjedhja e Bashkisë Vlorë, institucion i cili ka qenë pjesë e projektit të mëparshëm si njësi pilot evidenton formalizmin në proces dhe lë të paqartë arsyet pse këto njësi klasifikohen si njësi pa sistem modern të MFK, edhe pse renditja e saj në rankimet e treguesve të performancës për vitin 2019, është e kënaqshme.

Në kundërshtim me planin e aktiviteteve në kuadër të shtyllës 5 të Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020, Drejtoria e Harmonizimit nuk ka mundur të kryejë implementimin e sistemit të MFK në asnjë nga njësitë e përzgjedhura pilot për vitin 2019, edhe pas ndryshimeve të kryera në llojin e tyre, duke mos përgatitur relacione shpjeguese dhe duke mos e prezantuar këtë çështje si mosrealizim objektiv në Raportin Vjetor 2019.

Mosrealizimi edhe i këtij aktiviteti nga ana e DH/MFK, evidenton mangësitë që ekzistojnë në planifikimet/realizimet e punës së kësaj drejtorie, të cilat ndikojnë edhe në progresin e pritshëm të objektivave të strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike të rishikuar.

Në lidhje me sistemin e pikëzimit të përzgjedhur nga DH/MFK në kuadër të indikatorëve të performancës, u analizuan vlerësimet e dhëna nga ana e Drejtorisë në vijim të përgjigjeve të institucioneve shtetërore në pyetësorët e vetëvlerësimit. **Mungesa e standartizimit të pikëzimit të dhënë nga ana e Drejtorisë, ka ndikuar drejtpërdrejtë në vlerësimin final dhe rankimin e efektivitetit të sistemeve të kontrollit të brendshëm për këto institucione.** Vijon mos përgatitja nga ana e DH/MFK të komenteve apo sugjerimeve lidhur me pyetjet ku evidentohen mangësi, në mënyrë që subjekti të njihet me dobësitë e tij me qellim përmirësimin e këtyre sistemeve. Ky përfundim lidhet edhe me faktin se roli i Drejtorisë, sikundër është përcaktuar në misionin dhe objektivat e saj, duhet t'i shërbejë institucioneve nëpërmjet asistimit të vazhdueshëm për përmirësimin e shtyllave të sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe jo kryerjen e analizave statistikore për më tepër të pabazuara në modele standarte.

KLSH, nëpërmjet të dhënave të siguruara nga auditimet e kryera nga Kontrolli i Lartë i Shtetit gjatë vitit 2020 në disa institucione, ka analizuar trajtimin ndër të tjera edhe sistemet e menaxhimit financiar dhe kontrollit në subjektet e audituara. Pyetësorët e dorëzuar në KLSH, krahasuar me përgjigjet e dorëzuara nga institucioneve pranë DH/MFK evidentohet se për pyetje të cilat janë lidhur

me të njëjtat çështje/dokumentacione, ka pasur përgjigje të ndryshme nga subjektet. Ky fenomen evidenton formalitetin e përgjigjeve nga ana e institucioneve dhe dobësitë në realizimin e monitorimeve nga ana e Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit, me qëllim informimin dhe trajnimin e vazhdueshëm të stafit mbi rëndësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm.

Konstatohet inkonsistencë për indikatorët mbi të cilët maten rezultatet e Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020 dhe Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2019-2022 (shtylla e Kontrollit të Brendshëm dhe Kontabilitetit në Sektorin Publik). Gjatë vitit 2019, Drejtoria e Harmonizimit ka kryer rishikimin e Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2019-2022 (shtylla e Kontrollit të Brendshëm dhe Kontabilitetit në Sektorin Publik), pa bërë një analizë të plotë të realizimit të objektivave të Strategjisë së mëparshme 2014-2020. Referuar Pasaportës së Indikatorëve për marjen e rezultateve të Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020, për përmirësimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe arritjen e objektivave ishte përcaktuar si indikator “100 % e institucioneve buxhetore duhet të përdorin kërkesat FMC në mënyrë që të përmirësojnë sistemin e kontrollit të brendshëm dhe të realizojnë objektivat dhe rezultatet”, raportimi duhet të ishte vjetor, ndërsa lidhur me matjen ishte parashikuar “Performanca e institucioneve publike përbehet nga një numër indikatorësh i kombinuar në mënyrë të tillë që të ndihmojë krijimin e një opinioni të bazuar në: Cilësia e sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe pajtueshmëria e institucioneve publike konform legjislacionit në fuqi. Vlerësimi realizohet në bazë të vetëvlerësimit të sistemit i bërë nga institucioni që plotëson pyetësin. Synohet një trend rritës në efektivitetin e sistemeve të kontrollit të brendshëm nga viti në vit, me afat vitin 2020. Megjithatë, DH/KBFP nuk ka përfshirë në raport një nivel të matshëm për të përcaktuar efektivitetin e sistemit të njësive publike.

Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike 2019-2022 ka përcaktuar si Objektiv Specifik 6: Kontrolli i brendshëm efektiv me fokus, krijimin e një menaxhimi financiar dhe mjedisi kontrolli të brendshëm më të fortë; sisteme funksionale për kontrollin e brendshëm; sistem i forcuar monitorimi i KBFP-së. Strategjia nuk shoqërohet me metodologji të matjes së indikatorëve për sa kohë nuk ka indikatorë dhe aq më pak me targete lidhur me produktet.

Indikator	Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020	Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike 2019-2022
Objekti	100 % e njësive buxhetore do të përdorin kërkesat e MFK për të përmirësuar sistemet e kontrollit të brendshëm dhe arritjen e rezultateve dhe objektivave	Forcimi i sistemit për Kontrollin e Brendshëm Financiar Publik në qeverinë qendrore dhe vendore. Përgjegjshmëri efektive menaxheriale në gjithë institucionet publike.
Metodologjia	Mesatarja Njësia Buxhetore = $\frac{\text{Totali i pikëve}}{\text{Kriteri 39 pyetje}}$ Vlera e Indikatorit = $\frac{\sum \text{N/BU (Mesatarja e pikëve)}}{\text{Numri i njësive buxhetore}}$	Mungon
Produkti/Targeti	Trend rritës i efektivitetit të sistemit të kontrollit të brendshëm nga viti në vit	Produkti Krijimi i një menaxhimi financiar dhe mjedisi kontrolli të brendshëm më të fortë; Produkti Sisteme funksionale për kontrollin e brendshëm; Produkti Sistem i forcuar monitorimi i KBFP-së.

KLSH, kërkon të theksojë rëndësinë e krijimit të produkteve të matshme për vlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, në mënyrë që të arrihet kryerja e analizave krahasimore ndër vite, në përputhje me Pasaportën e Indikatorëve

të Strategjisë së mëparshme. KLSH konstaton se në strategjinë e re janë nuk janë përfshirë edhe ato tregues të matshëm që ishin në strategjinë e mëparshme. Dizenjimi i produkteve në format të tillë, nuk përmbajnë karakter të matshëm, duke mos mundësuar monitorimin e situatës në vite.

Nga auditimi u konstatua se referuar përgjegjësisë së Drejtorisë së Harmonizimit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit mbi krijimin dhe përditësimin e regjistrit të nëpunësve autorizues dhe zbatues të njësive publike, sipas nenit 26, pika 1. dh e ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 i ndryshuar me ligjin nr. 110/2015, datë 15.10.2015, e cili citon se “Struktura Përgjegjëse e Harmonizimit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin në Ministrinë e Financave është përgjegjëse për krijimin dhe përditësimin e regjistrit të nëpunësve autorizues dhe nëpunësve zbatues të njësive publike.”, nga verifikimi i rregullsisë së përmbajtjes dhe përditësimit të regjistrit të nëpunësit zbatues dhe autorizues, bazuar në dokumentin e vendosur në dispozicion më datë 19.6.2020, u identifikua pasaktësi dhe mungesë informacioni, të dhënat e pasqyruar për subjektet nuk janë të unifikuara në emërtime dhe përmbajtje, pasi në disa raste evidentohet mungesa e të dhënave mbi pozicionin e nëpunësit zbatues dhe autorizues, varësinë e shkresave konfirmuese, pozicionin sipas strukturës, apo arsimimin.

Nga auditimi i të dhënave të raportuara për **nëpunësit zbatues në projekte** (në total 325 rekorde), u konstatua se, në 311 raste mungojnë të dhënat lidhur me arsimin, në 86 raste mungojnë të dhëna lidhur me pozicionin, në 82 rekorde mungojnë të dhëna mbi shkresën konfirmuese, në 11 rekorde mungojnë kredencialet e personit përgjegjës, në 318 rekorde niveli hierarkik rezulton i paplotësuar.

Nga auditimi i të dhënave të raportuara për **nëpunësit zbatues në bashki** (në total 261 rekorde), u konstatua se në 54 raste mungojnë kredencialet e personit përgjegjës, në 59 raste mungojnë të dhënat lidhur me pozicionin, në 55 raste mungojnë të dhënat mbi arsimin, në 176 raste mungojnë të dhëna mbi shkresën konfirmuese, në 271 rekorde niveli hierarkik rezulton i paplotësuar.

Nga auditimi i të dhënave të raportuara për **nëpunësit zbatues në institucionet qëndrore** (në total 892 rekorde), u konstatua se në 53 raste niveli hierarkik rezulton i paplotësuar, në 121 raste mungojnë kredencialet e personit përgjegjës, në 152 raste mungojnë të dhënat lidhur me pozicionin, në 106 rekorde mungojnë të dhënat mbi eksperiencën e punës, në 503 raste mungojnë të dhëna mbi shkresën konfirmuese.

Nga auditimi i të dhënave të raportuara për **nëpunësit autorizues në institucionet qëndrore** (në total 1011 rekorde), u konstatua se në 523 raste mungojnë kredencialet e personit përgjegjës, në 57 raste ku është evidentuar se mungojnë kredencialet, konstatohet edhe mungesa e të dhënave lidhur me pozicionin, në 75 raste ku është evidentuar se mungojnë kredencialet, konstatohet edhe mungesa e të dhënave lidhur me shkresën konfirmuese.

Nga auditimi i të dhënave të raportuara për **nëpunësit autorizues në institucionet vendore** (në total 266 rekorde), u konstatua se në 168 raste mungojnë kredencialet e personit përgjegjës, në 174 raste mungojnë të dhënat lidhur me pozicionin, në 198 raste mungojnë të dhëna mbi shkresën konfirmuese.

U konstatuan dublikime të dhënash mbi nëpunësit zbatues dhe autorizues në disa institucione, apo projekte, ndërkohë që informacioni i paraqitur në regjistrë nuk është i përditësuar, duke identifikuar nëpunës autorizues apo zbatues të cilët edhe pse janë të konfirmuar, nuk rezultojnë në regjistrë. **Lidhur me nëpunësit autorizues dhe zbatues të deleguar për një periudhë të përkohshme, vijon të mos praktikohen sinjalizimet në regjistrë për përfundimin e afatit të delegimit, duke rezultuar në mungesë të informacionit të saktë e të plotë mbi periudhat respektive.**

U konstatua se sipas regjistrit të vendosur në dispozicion, në Degën e INSTAT, Korçë, pozicioni i nëpunësit zbatues dhe autorizues mbahet nga i njëjti person, në kundërshtim me ligjin 10296, i ndryshuar, nenin 22 pika 3.c “Veprimtaritë e kontrollit” e cila citon se “Veprimtaritë e kontrollit përmbajnë, minimalisht sistemin e dy nënshkrimeve, i cili nuk lejon që angazhimi financiar të kryhet pa marrë nënshkrimet e nëpunësit autorizues dhe të nëpunësit zbatues të njësisë apo të nëpunësve të deleguar prej tyre sipas shkallës së riskut të lidhur me të, të vlerësuar për çdo angazhim;” dhe manualin e MFK, Kapitulli II, pika “Sistemi me dy firma”, e cila citon se “Sistemi me dy firma (me të paktën dy firma) është një procedurë e cila kryhet për të vërtetuar saktësinë e të dhënave të përfshira në dokument.... *Sistemi i firmës së dyfishtë jep garancinë se marrja përsipër e detyrimit financiar apo pagesa bëhet nga personi i autorizuar dhe se nuk ka shkelje të disiplinës financiare apo buxhetore.*”

Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit ka identifikuar 466 institucione buxhetore në të cilët nëpunësi zbatues kryen edhe regjistrimin e transaksioneve buxhetore, në kundërshtim me rregullat e kontrollit të brendshëm financiar për ekzekutimin e transaksioneve financiare të buxhetit të shtetit, ku përcaktohet detyrimi ligjor për përfshirjen e minimalisht tre punonjësve në rolin e regjistruarit të transaksionit, nëpunësit zbatues dhe nëpunësit autorizues, shprehur në nenin 22 pika 3 “Veprimtaritë e kontrollit” të ligjit 10296, i ndryshuar ndërkohë që Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik përgjatë vitit 2019, ka konfirmuar 49 shkresa për nëpunësit zbatues të institucioneve buxhetore të identifikuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit si institucione që operojnë në kundërshtim me rregullat e kontrollit të brendshëm. Lidhur me rastet e bëra prezent nga Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit, nuk ka asnjë veprim apo orientim për të zgjidhur këtë problematikë. Nga verifikimi i zbatimit të rekomandimeve të dërguara në Drejtorinë e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, konstatohet se niveli i pranimit dhe zbatimit të rekomandimeve të lëna nga KLSH, paraqitet i ulët, ndërkohë që problematikën e konstatuar nga viti në vit vetëm theksohen. **Qëndrimi neglizhues ndaj rekomandimeve të KLSH, të vërejtur të paktën në tre**

vitet e fundit dhe mos marrja e masave për përmirësimin e situatës ka impaktuar cilësinë sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, dhe rritjen e nevojës për auditim të jashtëm.

PJESA III

MBI AUDITIMET E PERFORMANCES

Auditimi i performancës është shndërruar në një nga shtyllat e zhvillimit dhe modernizimit të KLSH-së. Institucioni po e përqendron me sukses punën të ky lloj auditimi dhe kjo vihet re, ndër të tjera edhe në numrin në rritje të këtij auditimi përgjatë viteve si dhe në përfshirjen e një numri të madh të subjekteve nën auditim. Gjatë periudhës Qershor 2019 - Qershor 2020, KLSH ka iniciuar, realizuar dhe evaduar në total 7 auditime performance nga Departamenti i Auditimit të Performancës, ndërkohë që 7 të tjera janë aktualisht në proces evadimi.⁴⁷ Fushat ku janë përqendruar këto auditime kanë vijuar të jenë:

- Reformat qeveritare;
- Projektet dhe shërbimet social-ekonomike;
- Projektet infrastrukturore;
- Projektet mjedisore dhe energjitike;
- Projektet dhe shërbimet social-kulturore.

Për secilin prej 14 auditimeve të performancës të zhvilluara nga Departamenti i Auditimit të Performancës në KLSH përgjatë 1 viti (Qershor 2019-Qershor 2020) më poshtë jepet një përmbledhje e shkurtër me objektivat dhe fokusimet kryesore të këtyre auditimeve, shoqëruar me problematikat, gjetjet, konkluzionet si dhe rekomandimet që janë dhënë nga grupet e KLSH-së për përmirësimin e situatës.

EFEKTIVITETI I KASAVE FISKALE NË RITJEN E TË ARDHURAVE TATIMORE

Auditimi me temë "Efektiviteti i Kasave Fiskale në Rritjen e të Ardhurave Tatimore" u fokusua në trajtimin e efektivitetit të kasave fiskale në rritjen e të ardhurave tatimore për periudhën 2016 - 2018. Nëpërmjet këtij auditimi u shqyrtua nëse zbatimi i kasave fiskale ka arritur rezultatet e parashikuara në uljen e informalitetit dhe rritjen e të ardhurave tatimore, ku u analizuan rezultatet e arritura përkundrejt objektivave. Në nivel makro, auditimi shqyrtoi në atë sesi sistemi i kasave fiskale ka ndikuar në rritjen e të ardhurave tatimore dhe sa efektive ka qenë veprimtaria e administratës tatimore në menaxhimin e sistemit "Nexus", bazën e të dhënave të kasave fiskale, ndërsa në nivel mikro, u fokusua në mënyrën sesi administrata tatimore e ka përdorur sistemin "Nexus" të kasave fiskale. Më konkretisht në këtë auditim u evidentua sa vijon:

Në përpjekjet e Qeverisë për të luftuar evazionin fiskal, veçanërisht në tatimin mbi vlerën e shtuar (TVSH), Administrata Tatimore Qendrore ka implementuar pajisjet fiskale për evidentimin e xhiros nga subjektet tatimpaguese. Implementimi i pajisjeve fiskale kërkon përpjekje të vazhdueshme dhe kushton si për administratën, ashtu edhe për subjektet tatimpagues që duhet të zbatojnë kërkesat e përdorimit të pajisjeve fiskale.

Subjektet e audituara:

- Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve,
- DRT Tiranë, Durrës, Fier, Shkodër, Vlorë, Korçë;
- Ministria e Financave dhe Ekonomisë.

Periudha e auditimit:

2016 – 2018.

⁴⁷ Shënim: Në këtë statistikë nuk janë përfshirë auditimet e performances që janë realizuar nga Departamentet/Drejtoritë e tjera në KLSH.

MFE dhe DPT nuk kanë patur objektiva dhe një Strategji të qartë për pajisjet fiskale si pjesë e një përmirësimi gjithëpërfshirës të luftës kundër evazionit fiskal, që do të përcaktonte qartë risqet për segmentet e ndryshme të tatimpaguesve dhe parashikonte masa për zbutjen e këtyre risqeve.

Instalimi dhe përdorimi i pajisjeve fiskale është interpretuar nga organet shtetërore si "shkopi magjik" për rritjen e të ardhurave tatimore dhe uljen e evazionit fiskal, por me gjithë koston e konsiderueshme në implementimin e tyre, pajisjet fiskale nuk kanë patur efektivitetin në rritjen e të ardhurave tatimore në Buxhetin e Shtetit.

Kontrollet e ushtruara nga Administrata Tatimore Qendrore në subjektet tatimpagues për përdorimin e pajisjeve fiskale, janë organizuar me fushata, ndërsa masat shtrënguese nuk kanë dhënë efektin e pritshëm në uljen e evazionit tatimor nëpërmjet rritjes së të ardhurave tatimore nga TVSh e brendshme apo tatimi mbi fitimin.

Rekomandimet kryesore të këtij auditimi drejtuar DPT janë orientuar drejt forcimit të procedurave të kontrollit ndaj DRT në lidhje me përdorimin e sistemit të kasave fiskale si në drejtim të mbajtjes dhe evidentimit të dhënave në mënyrë unike, sistematike dhe të përditësuara ashtu edhe në përdorimin gjerësisht të të dhënave që ofron sistemi. Gjithashtu është rekomanduar që DPT të ndjekë të gjitha procedurat administrative dhe ligjore, për ngritjen e një strukture të veçantë pranë DPT, e cila të merret vetëm menaxhimin e të dhënave, statistikën dhe analizat e xhiros dhe të ardhurave, etj. nga kasat fiskale/sistemi i ri i fiskalizimit; si edhe MFE në bashkëpunim me DPT të hartojë një paketë treguesish (indikatorësh) të efektivitetit të pajisjeve fiskale në bazë të cilëve të bëhet analizë të dhënash, monitorimi dhe vlerësimi i performancës.

MONITORIMI I PROJEKTEVE TË HUAJA

Subjektet e audituara:

- Ministria e Financave dhe Ekonomisë;
- Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;
- Instituti i Statistikave;
- Agjencia e Auditimit të Programeve të Asistencës së BE – së.

Periudha e auditimit:

2015 – 2018.

Auditimi me temë "Monitorimi i Projekteve të Huaja" ka synuar të analizojë eficiencën e procesit të monitorimit të fondeve IPA për periudhën 2015 – 2018. Në këtë auditim është trajtuar monitorimi i fondeve IPA II, si një proces i vazhduar i shqyrtimit të inputeve, aktiviteteve dhe outputeve, i cili është jetik për identifikimin e nivelit të implementimit të programeve specifike, të problematikave apo parregullsive, marrjen e masave korrigjuese dhe në kohë, si dhe vlerësimin e performancës së fondeve të alokuara nga BE, për vendin tonë. Janë shqyrtuar gjithashtu strukturat e ngritura për monitorimin e brendshëm të asistencës, aktivitetet monitoruese të ndërmarra prej tyre, si dhe produktet e prodhuara nga ky proces; u vlerësua aftësia e sistemit monitorues për të identifikuar në kohë nevojën për marrjen e masave korrigjuese, në drejtim të arritjes së objektivave specifike në rastin e dy projekteve të përzgjedhura nga grupi i auditimit, të financuara me fondet IPA përgjatë periudhës 2015 - 2018. Pavarësisht faktit që ky auditim u shtri në periudhën 2015 – 2018, në të trajtohen parregullsi në procedurën e tenderimit të projektit SMEI IV, të cilat i kanë shkaktuar buxhetit të shtetit një faturë për t'u paguar me vlerën rreth 1.000.000 euro, të shtyrë në kohë.

Nëpërmjet pyetjes së tretë të nivelit të dytë: A ka kontribuar veprimtaria e autoriteteve dhe strukturave monitoruese në arritjen e objektivave të projekteve specifike? Sa i takon kësaj pyetjeje u analizua projekti SMEI IV⁴⁸, i cili ishte një projekt me financim të Bashkimit Evropian, që u menaxhua në mënyrë indirekte nga shteti shqiptar⁴⁹. Kontrata SMEI IV është një kontratë e ndërprerë si rezultat i parregullsive të konstatuara nga një kontroll ex – post i Delegacionit të BE – së në procesin e prokurimit (kryer në vitin 2016). Kontrata fillimisht u pezullua e me pas ndërpre, pasi Delegacioni refuzoi procedurën e prokurimit të kryer në CFCU. Në qëndrimin e tij përfundimtar Delegacioni i BE-së i konsideroi vendimet e KVO-së për skualifikimin e firmave pjesëmarrëse në tender, të pajustificuara dhe në shkelje të parimeve të konkurrencës së drejtë dhe të hapur, trajtimit të barabartë dhe jo diskriminimit. I konsideroi gjithashtu arbitrare dhe të padrejta. Në rastet kur kontrata është akorduar jo në linjë me procedurat e kërkuara të prokurimit publik dhe impakti financiar është i njohur, BE kërkon rimbursim 100% i vlerës së disbursuar për kontratën shtetit përfitues. Edhe në rastin e kontratës SMEI IV, qëndrimi BE - së është se në fund të Programit IPA II 2014 - 2020, kur do të rakordohen llogaritë me shtetin Shqiptar, do të kërkohej rimbursim 100% i vlerës së alokuar nga fondet IPA për këtë kontratë. Konkludohet se parregullsitë e lidhura me procesin e vlerësimit të ofertave në CFCU i kanë shkaktuar buxhetit të shtetit një faturë për t'u paguar me vlerën rreth 1.000.000 euro, të shtyrë në kohë. Për më tepër, nga auditimi i kryer nga KLSH i formularëve origjinalë të vlerësimit të operatorëve ekonomik pjesëmarrës në tender, u identifikua moskonsistencë midis vlerësimit të pikëzuar dhe vendimit final për skualifikimin e firmës F nga tenderi. Sipas vlerësimit të pikëzuar në formularët e vlerësimit, të tre anëtarët e KVO-së e kanë vlerësuar ekspertin e firmës F maksimalisht 2 nga 2 (totali) për kriterin “Pasje e një diplome universitare...”. Pra, sipas vlerësimit të pikëzuar të anëtarëve me të drejtë vote në Komisionin e Vlerësimit të Ofertave, eksperti i firmës F e përmbushte kriterin për pasjen e një diplome universitare relevante, kriter për mospërmbushjen e të cilit kjo firmë u skualifikua nga tenderi.

Rekomandimet kryesore të këtij auditimi janë kryesisht të natyrës ligjore administrative duke synuar adresimin e çështjes kryesore të këtij auditimit, me qëllim që CFCU pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë të rishikojë manualët e brendshme të procedurave për të parashikuar instruksione dhe procedura konkrete në manual, në lidhje me caktimin e anëtarëve të komisionit të vlerësimit dhe trajnimin e anëtarëve me të drejtë vote; të mbajë minuta për të gjithë takimet që do të zhvillohen për vlerësimin e ofertave të tenderave në të ardhmen; të marrë të gjitha masat e nevojshme (referuar manualeve dhe dokumenteve të punës) për të siguruar funksionimin efektiv dhe eficient të kontrollit të brendshëm brenda strukturës së saj dhe për të siguruar parandalimin dhe identifikimin e parregullsive në të ardhmen.

48 Support to the European Union Integration Process – Phase IV (SMEI IV) IPA 2014

49 Procesi i tenderimit, kontraktimit, menaxhimi financiar dhe administrativ i projektit, kryen nga vendi përfitues në këtë rast nga strukturat e vendit tonë dhe përgjegjësinë për to e mban ky i fundit.

Subjektet e audituara:

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit;
- Agjencia Kombëtare e Bregdetit (përfshirë katër Drejtoritë Rajonale) – institucion në varësi të MTM-së;
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit (përfshirë Drejtoritë Rajonale Mjedisore në 12 Qarqet e Vendit) – institucion në varësi të MTM – së.

Periudha e auditimit:
2016 – 2018.

NDOTJA E DETEVE

Mbi auditimin

Auditimi i performancës me temë “Ndotja e Deteve” ka synuar vlerësimin e performancës së institucioneve përgjegjëse në menaxhimin dhe monitorimin e sistemit të mbrojtjes së ujërave dhe bregdetit të vendit tonë nga ndotjet, si dhe ruajtjen, mbrojtjen dhe përmirësimin e natyrës dhe biodiversitetit. Auditimi u fokusua në vlerësimin e zbatimit të legjislacionit nga strukturat përgjegjëse lidhur me garantimin e parandalimit e ndotjeve, krijimin e një ambienti të sigurt mjedisor në mbrojtje të jetës së njeriut, biodiversitetit, habitateve, të faunës dhe florës së egër, si dhe në vlerësimin e sistemit të menaxhimit dhe monitorimit të deteve nga ndotjet.

Me gjithë punën e bërë dhe reformat e ndërmarra nga institucionet shtetërore sistemi i menaxhimit të mbrojtjes së deteve nga ndotjet dhe ndotësit në mbrojtje të mjedisit, zhvillimit të ekonomisë detare dhe turizmit, në mbrojtje të florës dhe faunës në dete vazhdojnë të kenë mangësi. Ministria e Turizmit dhe Mjedisit në bashkëpunim me institucionet e varësisë nuk ka hartuar strategji për mbrojtjen e deteve nga ndotjet ku të jenë përcaktuar objektivat, drejtimit dhe politikat, në përputhje me drejtimit e Strategjisë së Qeverisë. Vendi ynë nuk ka një ligj specifik në mbrojtjen mjedisore vetëm për administrimin e bregdetit, ku të përfshihet si deti ashtu dhe bregu i tij i cili të kryhet në mënyrë unike nga AKB. Në përmbajtjen e legjislacionit rregullues të Agjencisë Kombëtare të Bregdetit nuk përfshihet mbrojtja dhe monitorimi i ujërave detare nga ndotjet dhe ndotësit. AKB nuk ka personel, si dhe infrastrukturë mbështetëse, logjistikë zyra, fonde, investime etj., të mjaftueshme për realizimin e mbrojtjes së deteve nga ndotjet dhe ndotësit.

Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk kanë hartuar aktet nënligjore, rregullore, për shpalljen e zonave në rrezik ku përcaktohen programet, masat dhe detyrimet e tjera përkatëse, me qëllim reduktimin dhe parandalimin e ndotjes së ujërave nga substancat e dëmshme, në mbrojtjen e ujërave detare dhe ruajtjes florës dhe faunës detare. Gjithashtu nga auditimi rezulton se me gjithë punën e bërë nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Bregdetit, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, etj., në mbrojtje të deteve nga ndotjet dhe ndotësit ka akoma mangësi në drejtim të rritjes së përgjegjësisë dhe bashkëpunimit institucional të gjitha strukturave shtetërore për përmirësimin e sistemit të menaxhimit dhe monitorimit të ruajtjes deteve nga ndotjet.

Legjislacioni për menaxhimin dhe monitorimin e mbrojtjes së deteve nga ndotjet dhe ndotësit nuk është i përditësuar dhe nuk është në harmoni me legjislacionin e BE-së. Ndotja në ujërat detare është ende një fushë jo shumë e hulumtuar në vendin tonë edhe për faktin se nuk ka një institucion kërkimor shkencor që merret drejtpërdrejtë me këtë punë. Ky realitet ka bërë të mundur që të dhënat të merren nga një sistem i thjeshtë monitorimi mjedisor që kryesisht mbulon zonën bregdetare si edhe të dhënave sporadike që vijnë nga projekte të ndryshme të mbështetur nga donatorët. Aktivitetet urbane janë ndër kontribuesit kryesorë të ndotjes së elementeve mjedisore ajrit, ujit, tokës,

ujërave të përdorura dhe të ndotura në pjesën më të madhe të gjeneruara nga qendrat urbane ku ujërat e ndotura të prodhuara në të gjithë vendin, shkarkohen në ujërat e lumenjëve, duke përfunduar në Detin Adriatik dhe Jon, pa asnjë lloj trajtimi.

Për përmirësimin e situatës, KLSH ka lënë rekomandimet e duhura që konsistojnë kryesisht në, hartimin e strategjisë për mbrojtjen e deteve nga ndotjet, përmirësimin e kuadrit ligjor për mbrojtjen e ujërave detare, plotësimin e strukturës me personelin e duhur, përmirësimin e infrastrukturës, rritjen e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve përgjegjëse për mbrojtjen e deteve, etj.

MBIKËQYRJA E TREGUT TË TELEFONISË CELULARE

Auditimi i performancës me temë “Mbikëqyrja e Tregut të Telefonisë Celulare” ka synuar të vlerësojë performancën e veprimtarisë institucionale të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP), lidhur me rolin dhe kontributin e tij në mbikëqyrjen e tregut të telekomunikacionit dhe sigurimit të shërbimeve cilësore ndaj qytetarit, si institucioni përgjegjës rregullator. Auditimi u fokusua kryesisht në analizimin dhe vlerësimin e efektivitetit të AKEP kah rregullimit dhe mbikëqyrjes së sistemit të sigurimeve shoqërore, nxitjen e një mjedisi të favorshëm për investitorët dhe ruajtjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në sektorin e komunikimeve elektronike si dhe vlerësimin e efektivitetit të shërbimeve të ofruara kah qytetarëve, me qëllim sigurimin e shërbimeve cilësore dhe rritjen e transparencës.

Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare për periudhën nën auditim nuk ka përmbushur me efektivitet mbikëqyrjen e tregut të telefonisë celulare kah ruajtjes së konkurrencës së lirë dhe të ndershme në tregun e telefonisë celulare. Pavarësisht rëndësisë, bashkëpunimi ndërinstitucional ndërmjet AKEP dhe Autoritetit të Konkurrencës, nuk ka qenë frytdhënës. AKEP dhe Qeveria në tërësi nuk kanë kryer një analizë paraprake lidhur me pasojat dhe efektet që do të sjellë implementimi i teknologjisë 5G në vendin tonë. Përfitimet ekonomiko-sociale duhet të ecin krah për krah me ato të Sigurisë Kombëtare. Implementimi i teknologjisë së gjeneratës së 5-të (5G) në Shqipëri mbart me vete një risk të lartë të thyerjes së sigurisë së informacionit dhe kërkon domosdoshmërisht të kryhet duke u bazuar në një plan-veprimi kombëtar, të detajuar qartë dhe gjithëpërfshirës, me qëllim mbrojtjen e padiskutueshme nga aksesit i paautorizuar, tjetërsimi, keqpërdorimi apo mos-disponueshmëria, e një aseti të çmuar për konsumatorin shqiptar, siç është informacioni. Për më tepër, si një vend anëtar i NATO-s dhe me aspirata për integrim në BE, Qeveria shqiptare duhet të tregohet tejet e përgjegjshme në vlerësimin e risqeve që bart për Shqipërinë dhe partnerët strategjikë implementimi i teknologjisë 5G me burim kompanitë kineze.

Përsa i përket mbrojtjes së konsumatorëve, AKEP nuk ka ndërmarrë asnjë veprim për t’iu mundësuar përdoruesve me aftësi të kufizuara dhe me të ardhura shumë të ulëta, çmime të përballueshme siç përcakton Ligji nr. 9918/2008 i AKEP dhe Direktiva 2018/1972 e BE-së. Gjithashtu AKEP nuk ka kryer asnjë inspektim pranë

Subjektet e audituara:

- Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP).

Periudha e auditimit:

2017 – 2018.

kompanive të telefonisë celulare për të vlerësuar zbatimin e detyrimeve të tyre ndaj pajtimtarëve, si dhe nuk ka përmbushur objektivat e vendosura për mbrojtjen dhe rritjen e përfitimeve të konsumatorëve. Në lidhje me rregullimin e tarifave, AKEP nuk përdor metoda të orientuara në kosto, duke ndikuar kështu që Shqipëria të ketë tarifat e terminimit të thirrjeve celulare MTR⁵⁰ më të larta sesa mesatarja e vendeve të rajonit, BE-së dhe BEREC⁵¹, të cilat ndikojnë në mënyrë indirekte në çmimet që paguajnë konsumatorët. Tregu i telefonisë celulare ka përqendrim të lartë, duke reflektuar një strukturë oligopoli dhe kjo për shkak të rritjes gjithnjë e më shumë në treg të sipërmarrësit me pjesën më të madhe të tregut. Deri në vitin 2018, AKEP nuk ka pasur një strategji institucionale dhe plane veprimi, me qëllim nxitjen e konkurrencës në tregjet që mbikëqyr dhe rregullon, si dhe mbrojtjen e konsumatorëve. AKEP nuk ka vepruar me efektivitet në përmbushjen e objektivave të vendosura për mbrojtjen dhe rritjen e përfitimeve të konsumatorëve, pasi nga 7 objektiva të përcaktuara në planin e veprimit për vitin 2018, ka përmbushur vetëm 2 prej tyre. Gjithashtu, AKEP nuk ka zbatuar Rekomandimin e KE maj/2009 në të cilin përcaktohet se vendet që aplikojnë metodën benchmark të rregullimit të tarifave, nuk duhet të kenë rezultate më të larta se tarifa mesatare e terminimit e vendosur nga Autoritetet Rregullatore që kanë aplikuar metodologjinë e Pure LRIC. Nga krahasimi i MTR-ve në Shqipëri me MTR-të mesatare të vendeve që kanë aplikuar metodologjinë Pure LRIC, konstatohet se MTR-të në Shqipëri gjatë periudhës 2017-2019 kanë qenë 25%-33% më të larta.

Për përmirësimin e situatës në tregun e telefonisë celulare, KLSH ka lënë rekomandimet e nevojshme për AKEP-in që kryesisht lidhen me, kryerjen nga ana e AKEP të analizës së tregjeve, ngritjen e një Komiteti Kombëtar për vlerësimin e investimeve strategjike në vendin tonë sikurse është rasti i teknologjisë 5G, hartimin e planeve të punës të detajuar për përmbushjen e secilit objektiv institucional të planifikuar, marrjen e të gjithë masave të nevojshme për të zhvilluar modelin Pure LRIC për rregullimin e tarifave të terminimit të thirrjeve celulare, ashtu siç e rekomandon BE dhe BEREC, etj.

Subjektet e audituara:

- Bashkia Tiranë,
- Qendra për Edukimin dhe Zhvillimin e Fëmijëve Tiranë,
- Bashkia Vlorë.

Periudha e auditimit:
2017 – 2018.

PERFORMANCA E KOPSHTVE DHE ÇERDHEVE

Mbi Auditimin

Ky auditimka synuar të analizojë nëse Bashkia Tiranë, QEZHEF (Qendra Ekonomike e Zhvillimit dhe Edukimit të Fëmijëve) dhe Bashkia Vlorë kanë mundësuar një shërbim efektiv në funksion të kujdesit dhe mirërritjes së fëmijëve në kopshte dhe çerdhe për periudhën 2017 – 2018. Ky auditim ka pasur si synim të ofrojë një panoramë të qartë mbi situatën dhe aktualitetin sa i takon efektivitetit të sistemit parashkollor në vendin tonë, nëpërmjet shqyrtimit dhe analizimit të masave të marra nga Bashkia Tiranë, QEZHEF dhe Bashkia Vlorë. Fokusi i këtij auditimi ka qenë performanca e subjekte nën auditim në drejtim të

50 MTR - Vlerat mesatare të tarifave të terminimit celular në vendet e BE-së
51 BEREC - The Body of European Regulators for Electronic Communications

ofrimit të ambienteve të brendshme dhe të jashtme sa më bashkëkohore, garantimin e sigurisë së fëmijëve në kopshte dhe çerdhe, si dhe kushtet higjieno – sanitare apo cilësia e ushqimeve. Ky auditim ka vlerësuar performancën e shërbimit në kopshte dhe çerdhe në drejtim të mbështetjes nga kuadri rregullator dhe atë të plotësimit të objektivave konkrete në ofrimin e një shërbimi të tillë. Sa i takon vlerësimit të plotësisë dhe qartësisë së të gjithë akteve ligjore e normative në fuqi, apo nivelit të prioritetit që i është dhënë këtij shërbimi në qytete e marra në shqyrtim Tiranë dhe Vlorë me objektiva strategjike konkrete, në mënyrë të përmbledhur rezultoi se:

asnjë nga Bashkitë nuk i ka kushtuar vëmendjen e duhur këtij shërbimi kaq të rëndësishëm, duke mos e konsideruar zhvillimin e këtij shërbimi si një prioritet strategjik dhe duke mos e mbështetur atë në objektiva afatgjata të mirë përcaktuara.

Strategjia e Zhvillimit të Qëndrueshëm të Bashkisë Tiranë 2018 - 2022, si instrumenti i vetëm dhe më i lartë i planifikimit strategjik në nivel vendor, identifikon vetëm një objektiv strategjik sa i përket çerdheve dhe kopshteve, që lidhet me sigurimin e infrastrukturës. me ndërtimin e 8 çerdheve dhe 7 kopshteve të reja nëpërmjet PPP, si dhe në ndërhyrjet e nevojshme infrastrukturore në 2 çerdhe dhe 11 kopshte ekzistuese⁵² deri në vitin 2020.

nuk ka një kuadër ligjor e rregullator të posaçëm që orienton dhe përcakton ofrimin e të gjithë shërbimit në çerdhe dhe kopshte, që nga përcaktimi i organeve administruuese, e në vazhdim me ato pjesëmarrëse në këtë proces, si dhe ato monitoruese.

Sa i takon të garantimit të një shërbimi sa më optimal ka rezultuar se:

në rastin e QEZHEF procedura e verifikimit dhe marrjes në dorëzim të artikujve ushqimorë nuk është parashikuar në mënyrë optimale, ndërsa kushtet higjieno - sanitare paraqiten pozitive.

Ndërkohë që për Bashkinë Vlorë rezulton se nuk është garantuar shërbimi i duhur ushqimor dhe shëndetësor.

Procesi i planifikimit dhe shpërndarjes së produkteve ushqimore nga ana e QEZHEF është jo eficient dhe nuk garanton respektimin e menisë së miratuar.

Në tërësi stafi përgjegjës për administrimin dhe ofrimin e shërbimit në kopshte dhe çerdhe nuk ka njohuri të mjaftueshme të akteve normative që orientojnë garantimin e këtij shërbimi.

U konstatua një shërbim mjekësor dhe psiko - social inekzistent

Aspekti tjetër i marrë në shqyrtim gjatë këtij auditimi lidhet me garantimin e ambienteve të përshtatshme dhe hapësirave fizike të nevojshme sipas standardeve të miratuara nga ku rezultoi se çështja e mbipopullimit të kopshteve dhe çerdheve është një problem shumë shqetësues i cili po trashëgohet vit pas viti dhe ende nuk po merret në shqyrtim me seriozitet për t'i dhënë një zgjidhje. Gjetjet konkluzionet dhe rekomandimet e këtij auditimi kanë analizuar çështjen

52 Strategjia e Zhvillimit të Qendrueshëm të Bashkisë Tiranë 2018-2022, Tabela nr. 30

e auditimit referuar periudhës 2016 – 2018, duke mos trajtuar aspekte që lidhen me zbatimin e buxhetit të vitit 2019.

Rekomandimet kryesore të këtij auditimi janë orientuar kundrejt sugjerimeve për Bashkinë Tiranë dhe Vlorë në drejtim të përmirësimit të situatës ekzistuese nëpërmjet marrjes së masave për dhënien e lejeve të ndërtimit për të ndërtuar struktura të reja për kopshte dhe çerdhe; Bashkia Vlorë të marrë masa për të krijuar një strukturë të posaçme dedikuar administrimit të kopshteve dhe çerdheve; të merren masa për hartimin e protokolleve të bashkëpunimit me operatorët shëndetësor vendor me qëllim ofrimin e shërbimit mjekësor në cilësinë e duhur në kopshte dhe çerdhe.

Subjektet e audituara:

- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural;
- Drejtoria e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (institucion në varësi të MBZHR-së).

Periudha e auditimit:

2016 – 2018.

PERFORMANCA E MBZHR-SË NË KUADËR TË ZBATIMIT TË POLITIKAVE TË PESHKIMIT DHE AKUAKULTURËS

Mbi auditimin

Auditimi i performancës me temë “Performanca e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) në kuadër të zbatimit të politikave të peshkimit dhe akuakulturës” ka synuar analizimin dhe vlerësimin e performancës së strukturave të MBZHR-së dhe institucionit në varësi të saj Drejtorisë së Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (DSHPA) lidhur me nivelin e zbatimit të politikave për peshkimin dhe akuakulturën. Auditimi u fokusua në shqyrtimin dhe vlerësimin e nivelit të zbatimit të objektivave strategjikë të vendosura në Strategjinë Kombëtare të Peshkimit 2016-2021, miratimin e akteve ligjore dhe nënligjore, mbështetjen financiare për të nxitur zhvillimin e peshkimit, inspektimin e aktivitetit të peshkimit, menaxhimin e porteve të peshkimit si dhe në vlerësimin e burimeve njerëzore dhe mjeteve logjistike në dispozicion për përmbushjen e detyrave funksionale. MBZHR nuk ka hartuar dhe miratuar një sërë aktesh nënligjore duke dështuar në plotësimin e kuadrit ligjor të peshkimit dhe akuakulturës. Ligji i peshkimit është miratuar në vitin 2012 dhe ende sot ka akte nënligjore të pa miratuara që ta bëjnë atë plotësisht të zbatueshëm. Ligji i Akuakulturës i miratuar në vitin 2016 ende nuk ka gjetur zbatim si rezultat i mos miratimit të Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë duke penguar kështu zhvillimin e këtij sektori. MBZHR nëpërmjet programit “Mbështetje për peshkimin” duhet të nxisë zhvillimin e këtij sektori. Ajo që rezulton në realitet është se, që nga viti 2016 ky zë i buxhetit ka ardhur duke u ulur (nga 3.26% e buxhetit total në vitin 2016 në 1% në vitin 2018). Ajo që vlen të theksohet është se edhe ato pak fonde që janë alokuar, MBZHR nuk i ka investuar siç është rasti i fondit të parashikuar në vitin 2018 për blerjen e bankinave të lëvizshme për portet e peshkimit. Të vetmet mbështetje për këtë aktivitet vijnë nga projekte IPA të cilat kanë synuar kryesisht në hartimin e Strategjisë Kombëtare të Peshkimit, Planeve të Menaxhimit të Peshkimit apo Plane Menaxhimi për mbrojtjen e llojeve të caktuara të peshqve.

Një nga objektivat kryesorë të Strategjisë Kombëtare të Peshkimit është krijimi i Drejtorisë së Peshkimit plotësisht funksionale brenda MBZHR-së si një prej strukturave kryesore të peshkimit. MBZHR jo vetëm që nuk e ka marrë në

konsideratë përmbushjen e këtij objekti por në vitin 2017, Drejtorinë e Peshkimit e shkriu duke krijuar dy sektorë në varësi të dy drejtorive të ndryshme si rezultat duke cënuar efektivitetin e menaxhimit të aktivitetit të peshkimit dhe akuakulturës. Anijet e peshkimit kryejnë aktivitet pa qenë të pajisura me pajisjen përkatëse të identifikimit dhe lokalizimit automatik, kjo në kundërshtim me Ligjin nr. 64/2012 “Për peshkimin”, i ndryshuar. Si rezultat është e pamundur të kryhet vëzhgimi i aktivitetit të anijeve të peshkimit, identifikimi dhe lokalizimi i tyre automatik pasi ato nuk mund të transmetojnë automatikisht të dhënat mbi identifikimin, datën dhe orën e pozicionit, shpejtësinë dhe kursin e anijes, etj. Mungesa e sistemit të sinjalizimit satelitor rrezikon të mbyllë eksportet e peshkut për Shqipërinë, duke e klasifikuar aktivitetin e peshkimit si të paligjshëm, pa regjistruar dhe parregulluar.

Aktiviteti i peshkimit dhe akuakulturës nuk monitorohet me inspektim dhe kontroll 24/7, si rezultat Inspektorët e Peshkimit nuk mund të kontrollojnë peshkimin e paligjshëm, të paregjistruar dhe të pa raportuar. Inspektorati i Peshkimit nuk ka burime njerëzore të mjaftueshme dhe mjete logjistike të përshtatshme e bashkëkohore për të inspektuar të gjithë vijën bregdetare që ka vendi ynë, sipërfaqen e ujërave të brendshme dhe zinxhirin e aktivitetit të peshkimit dhe akuakulturës (inspektim në det, në port, në pikat e grumbullimit dhe tregtimit të produkteve peshkore). Mos prania e inspektorëve në momentin e kthimit të anijeve të peshkimit është një tjetër problem që nxit shkelje të tjera të legjislacionit të peshkimit.

Portet e peshkimit të vendit tonë menaxhohen në mënyrë jo efektive dhe kanë probleme të dukshme në infrastrukturë. Asnjë nga katër portet e peshkimit nuk ka kapacitet e duhura ankoruese për të gjithë flotën e peshkimit. Këto hapësira zvogëlohen edhe më shumë duke marrë parasysh anijet e zhytyra (portet e peshkimit Vlorë dhe Shëngjin), zënien e hapësirave të ankorimit nga mjetet private turistike (porti i peshkimit Vlorë) apo mungesën e bankinave ankoruese. Asnjë nga katër portet e peshkimit nuk ka kantier për riparimin e anijeve të peshkimit (as në portin e ri të peshkimit Durrës i bërë funksional në janar të vitit 2019). Në portin e peshkimit Vlorë një pjesë e konsiderueshme e hapësirave është e zënë me mjetet e sekuestruara nga Policia Rrugore. Qendra e Grumbullimit dhe Depurimit të Midhjes Sarandë nuk siguron që e gjithë sasia e prodhuar e midhjeve të kalojë në qendër për certifikim, etiketim apo depurim sipas klasifikimit, pra sasia e midhjeve të hedhura në treg nuk klasifikohet dhe certifikohet nga kjo qendër sipas kërkesave ligjore. Konsumatorët konsumojnë midhje pa asnjë kontroll. Në përfundim, mos zbatimi i “Objektivave Specifikë Zhvillimore” të Strategjisë Kombëtare të Peshkimit ka bërë që politikat e ndërmarra nga qeveria për këtë sektor të mos jenë efektive në drejtim të garantimit me cilësi të aktivitetit të peshkimit dhe akuakulturës.

Për të përmirësuar problematikat e identifikuar në këtë auditim, KLSH ka lënë rekomandimet e duhura që konsistojnë në, plotësimin e kuadrit ligjor të peshkimit dhe akuakulturës, riorganizimin e duhur strukturor të MBZHR-së në përputhje me Strategjinë Kombëtare të Peshkimit, mbulimin me inspektim të të gjithë zinxhirit të aktivitetit të peshkimit dhe sigurimin e mjeteve logjistike në

dispozicion të inspektorëve të peshkimit, përmirësimin e infrastrukturës së përgjithshme të porteve të peshkimit dhe ekonomive të akuakulturës, etj.

PERFORMANCA E ZYRAVE TË PUNËS

Subjektet e audituara:

- Shërbimi Kombëtar i Punësimit;
- Drejtoria Rajonale e Punësimit Fier, Vlorë, Lezhë, Kukës, Shkodër, Pogradec.

Periudha e auditimit:

2016 – 2018.

Mbi Auditimin

Ky auditim u fokusua në efektivitetin e Shërbimit Kombëtar të Punësimit dhe Zyra të Punës kah sigurimit të shërbimeve të informimit, këshillimit dhe ndërmjetësimit për punë, si dhe në eficiencën dhe efektivitetin e vetë programeve të nxitjes së punësimit. Subjektet nën auditim ishin Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit Kombëtar të Punësimit dhe drejtoritë e varësisë të ZP-ve. Shërbimet e punësimit që ofron SHKP dhe programet e nxitjes së punësimit duhet të përmbushin të drejtën e të gjithë qytetarëve banues në Shqipëri për t'u trajtuar me to dhe për t'u mbështetur financiarisht nëse plotësojnë kriteret, gjatë përpjekjeve të tyre për gjetjen e një pune fitimprurëse e të përshtatshme për cilësitë individuale dhe aftësitë profesionale. Zbatimi dhe mirëadministrimi i programeve shtetërore të punës, zhvillimi në përgjithësi i fuqisë punëtore nëpërmjet investimeve për rritjen e aftësisë punësuese dhe vetëpunësuese, të fleksibilitetit, të lëvizshmërisë, aftësisë konkurruese, etj., kanë një ndikim të fuqishëm në uljen e papunësisë në vend dhe në rigjenerimin e ekonomisë shqiptare në tërësi. Ky auditim pati si objektin matjen e performancës së Shërbimit Kombëtar të Punësimit dhe Zyra të Punës duke vlerësuar:

Efektivitetin e SHKP-së dhe ZP-ve kah sigurimit të shërbimeve të informimit, këshillimit dhe ndërmjetësimit për punë, për periudhën 2016-2018;

Eficiencën dhe efektivitetin e zbatimit të programeve të nxitjes së punësimit.

Shërbimi Kombëtar i Punësimit dhe Zyrat e Punës duhet të bëjnë përpjekje serioze dhe konsistente sa i përket shërbimeve të informimit, këshillimit dhe ndërmjetësimit në punë, sidomos në drejtim të punësimit të kategorive të veçanta dhe atij afatgjatë. Punësimi duhet të shihet në mënyrë të integruar edhe me fenomenin shqetësues të emigracionit, ku, sipas INSTAT dhe EUROSTAT, pjesa dërrmuese e shtetasve shqiptarë largohen për mundësi të reja pune. Ministria përkatëse për çështjet e punësimit nuk ka krijuar ndër vite Fondin Kombëtar të Punësimit për shkak të mungesës së akteve nënligjore. Kjo i ka sjellë të ardhura të munguara të konsiderueshme buxhetit të shtetit, që në mënyrë indikative dhe mesatarisht për një vit, shkojnë deri në shumën 6,2 miliardë lekë, vetëm për subjektet e regjistruara në SHKP dhe që kanë detyrimin të paguajnë pagat minimale për çdo Punëkërkues të Papunë me Aftësi të Kufizuar. Procedura dhe mbarëvajtja e programit të nxitjes së punësimit sipas VKM. nr. 47 datë 16.01.2008, "Për programin e nxitjes së punësimit nëpërmjet formimit në punë" i ndryshuar, është zbatuar në shumicën e rasteve të shqyrtuara nga KLSH, por ka patur edhe punëdhënës që kanë shkelur kontratën dhe nuk kanë realizuar punësimet pas trajnimit. Rasti i Shkodrës tregon për nevojën e një filtrimi dhe përzgjedhjeje më të kujdesshme nga ana e SHKP të punëdhënësve dhe punëkërkuesve që kërkojnë të mbështeten me fonde publike nëpërmjet programeve.

Sa i përket efektivitetit me shërbimet e informimit, këshillimit dhe ndërmjetësimit për punë nga SHKP dhe Zyrat e Punës, grupi i auditimit konstatoi se performanca e Shërbimit Kombëtar të Punësimit dhe Zyrave të Punës ka ardhur përgjithësisht në rritje në periudhën objekt auditimi (2016-2018), si dhe krahasuar me periudhën e mëparshme, por ka ende nevojë për përpjekje të mëdha në lidhje me punësimin e kategorive të Ndhmës Ekonomike, ish Ndhmës Ekonomike, Personave me Aftësi të Kufizuar, Vajzave dhe Grave, të Rinjve, etj. Objektivat vjetore dhe indikatorët e monitorueshëm për realizimin e tyre, duke qenë të ulët dhe duke mos reflektuar situatën reale të kërkesë-ofertës për punë në disa raste, kanë sjellë edhe tejkalimin e tyre në masa të konsiderueshme si 279% apo 390%. Gjithashtu, edhe sistemi informatik i Shërbimeve të Punësimit (SSHP) ka ndikuar negativisht në ndërmjetësimin për punë të pu.pa-ve, mundësitë për shkëmbim informacioni, si dhe gjenerimin e të dhënave dhe raporteve statistikore autentike dhe të kombinuara sipas karakteristikave të ndryshme të punërkërkuesve të papunë dhe punëdhënësve.

Një problem tjetër ka qenë dhe moskrijimi ndër vite i Fondit Kombëtar të Punësimit për shkak të mungesës së akteve nënligjore. Kjo i ka sjellë të ardhura të munguara të konsiderueshme buxhetit të shtetit; në mënyrë indikative dhe mesatarisht për një vit të periudhës nën auditim, kjo shumë arrin në masën 6,191,424,000 lekë vetëm për subjektet e regjistruara në SHKP dhe që kanë detyrimin të paguajnë pagat minimale për Pu.pa-t me Aftësi të Kufizuar, pa llogaritur, këtu, ato subjekte që kanë punësuar në stafin e tyre PAK-ë. E-ja e cenuar është efektiviteti.

Për gjetjet e mësipërme KLSH ka rekomanduar që SHKP të intensifikojë përpjekjet për punësimin afatgjatë të punërkërkuesve të papunë, të përcaktojë objektiva vjetore, si dhe tregues të monitorueshëm për realizimin e tyre, të qenësishëm, sfidues dhe bazuar në treguesit e tregut të punës, për arritjen e tyre dhe një punësim sa më të denjë dhe afatgjatë të punërkërkuesve të papunë, si dhe që MFE të marrë të gjitha masat e nevojshme për të miratuar aktet ligjore përkatëse duke krijuar Fondin Social të Punësimit. Në lidhje me përfshirjen sociale dhe kohezionin territorial është gjetur se qasja territoriale e pabarabartë në shërbimet e punësimit, mungesa e stafit të specializuar në Zyrat e Punës dhe fondet e pamjaftueshme për investime kanë shkurajuar dhe pamundësuar në mjaft raste shërbimet e punësimit dhe vetë punësimin e punërkërkuesve të papunë. Sa i përket bashkëpunimit të Zyrave të Punës me Qendrat e Formimit Profesional është konstatuar se mungesa e indikatorëve cilësorë të matjes së performancës së institucionit dhe ZP, deri në vitin 2019, si përqindja e punërkërkuesve të mbajtur në punë pas programeve të nxitjes së punësimit dhe/ose pas formimit profesional, ka sjellë vlerësime periodike të paplota të performancës së ZP dhe një punësim afatgjatë pjesërisht të cunguar të punërkërkuesve të papunë. Për më tepër, në periudhën objekt auditimi, SHKP dhe ZP nuk e kanë ndjekur plotësisht ecurinë e punërkërkimit pas trajnimit në kurse profesionale të punërkërkuesve të papunë, duke u fokusuar kryesisht vetëm në gjurmimin dhe raportimin e tyre.

Në lidhje me rezultatet e zbatimit të programeve të nxitjes së punësimit, pas dokumentacionit të shqyrtuar, grupi i auditimit ka konstatuar parregullsi në DRSHKP-të Kukës, Fier dhe Shkodër. Në këtë të fundit, grupi i auditimit konstatoi një tjetër problematikë që ishte zgjidhur post factum më pas nga vetë DRSHKP Shkodër. Në rastin në fjalë, një prej subjekteve punëdhënëse i cili ishte shpallur fitues i programit, kishte pranuar me formim nëpërmjet punësimit, 3 punëkërkues të papunë që kishin punuar pranë këtij subjekti deri një muaj para regjistrimit në ZP si pu.pa dhe shpalljes fitues menjëherë të programit. Sikurse dëshmon dhe procesverbali i mbajtur nga DPSHKP me nr.prot. 353/3, datë 30.08.2019, si dhe regjistri i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, këta persona kanë qenë të punësuar në subjektin juridik në periudhën Janar-Korrik 2018, ndërkohë që në muajin Shtator dhe Tetor 2018 ata kanë nisur programin e nxitjes së punësimit nëpërmjet trajnimit në vendin e punës ku kishin punuar. Pra, këta persona që kanë patur më parë një profesion dhe kanë punuar te kjo firmë, janë liruar nga puna nga punëdhënësi dhe kanë fituar të drejtën për t'u mbështetur me program nxitjeje punësimi si "të trajnuar". Në nenin 5, VKM nr. 47, datë 16.01.2008, i ndryshuar, e ndalon pjesëmarrjen në këtë program të personave të aftësuar profesionalisht.

Sa i përket çështjes rreth mbështetjes dhe subvencionimit financiar të punëkërkuesve të papunë dhe punëdhënësve u arrit në përfundimin se: analiza e karakteristikave të punëkërkuesve të papunë të cilët janë vulnerabël në më shumë se një kriter vulnerabiliteti tregon për vështirësi të mëdha të punësimit të kësaj kategorie. Kombinimet e kufizuara dhe jogjithëpërfshirëse të programeve të nxitjes së punësimit kanë thelluar këtë hendek në punësimin e tyre. Për arsye të nevojës së rishikimit të akteve nënligjore përkatëse, një numër i konsiderueshëm i punëkërkuesve të papunë nuk është mbështetur financiarisht me programe nxitjeje punësimi nga Zyrat e Punës në vitin 2019, duke kufizuar, kështu, edhe të drejtën e tyre për një punësim të denjë, të drejtë e të aksesueshëm nga të gjithë. Për këtë arsye, KLSH ka rekomanduar që SHKP dhe MFE të marrin të gjitha masat përkatëse që në ndryshimet e paketës ligjore për programet e nxitjes së punësimit të përfshihet edhe e drejta e grupeve vulnerabël për t'u mbështetur me këto programe.

EFEKTIVITETI I PROCESIT TË DEINSTITUCIONALIZIMIT DHE DECENTRALIZIMIT TË SHËRBIMEVE SHOQËRORE ME FOKUS FËMIJËT JETIM

Mbi Auditimin

Ky auditim synoi të analizojë efektivitetin e masave të marra për realizimin e procesit të deinstitutionalizimit dhe decentralizimit të shërbimeve të përkujdesit shoqëror për fëmijët jetim në vendin tonë për periudhën 2016 – 2019. Objektivi i këtij auditimi ka qenë vlerësimi i efektivitetit të procesit të deinstitutionalizimit dhe decentralizimit të shërbimeve të përkujdesit shoqëror për fëmijët jetim në vendin tonë në drejtim të planifikimit të saktë të procesit të deinstitutionalizimit dhe decentralizimit të shërbimeve të përkujdesjes sociale për fëmijët jetim dhe

Subjektet e audituara:

- Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale;
- Shërbimi Social Shtetëror.

Periudha e auditimit:

2016 – 2018.

atë të progresit të arritur në zbatimin të masave të marra për këto procese. Për sa më sipër ka rezultuar se:

Masat e marra nga institucionet përgjegjëse për proceset e deinstitutionalizimit dhe decentralizimit të shërbimeve shoqërore për fëmijët jetim në vendin tonë, jo vetëm nuk ka qenë efektive, por edhe janë shoqëruar me propagandë fiktive për realizimin e tyre. Indiciet e para të ndërmarrjes së kësaj reforme vihen re që në vitin 2003, dhe ende pas 17 vitesh nuk ka rezultate.

Vetëm në vitin 2020 është hartuar një Draft Plan për deinstitutionalizimin. Institucionet shtetërore duhet të marrin hapa serioze në drejtim të kryerjes së këtyre proceseve pasi, institucionalizimi, përveçse është një dhunim i të drejtave të fëmijëve të të gjitha kategorive, ka pasoja serioze psiko – sociale për zhvillimin e tyre.

Lidhur me gjetjet kryesore të këtij auditimi subjekteve të audituar, ndër të tjera, u është rekomanduar marrja e masave të mëposhtme:

të ndërmerren masat e nevojshme me qëllim miratimin e akteve nënligjore në zbatim të ligjit 121/2016 për shërbimet shoqërore;

të ndërmerren të gjitha iniciativat e nevojshme për të rishikuar Ligjin nr. 8153, datë 31 tetor 1996, “Mbi statusin e jetimit”, i ndryshuar, duke reflektuar në të ndryshimet përkatëse në terminologji dhe kritere të përfitimit të statusit, nisur nga fakti se termi “jetim” nuk përmendet në asnjë dokument ndërkombëtar dhe as në Kodin e Familjes;

të vlerësohet mundësia e rishikimit të VKM nr. 149, datë 13.03.2018 “Për kriteret, dokumentacionin dhe procedurat për evidentimin e familjes kujdestare për fëmijët pa kujdes prindëror dhe masës së financimit për shpenzimet e fëmijës së vendosur në familje”, sa i takon masës së financimit për familjet kujdestare në varësi të kostove të ndryshme të jetesës në qytete të ndryshme;

të merren të gjitha masat me nevojshme për rishikimin e VKM nr. 149, datë 13.03.2018 “Për kriteret, dokumentacionin dhe procedurat për evidentimin e familjes kujdestare për fëmijët pa kujdes prindëror dhe masës së financimit për shpenzimet e fëmijës së vendosur në familje”, sa i takon reflektimit të impaktit të inflacionit në masën e financimit për familjet kujdestare;

të merren masa për hartimin e programeve proaktive për rritjen e përgjegjshmërisë prindërore, parandalimin e ndarjes së familjes, mbështetjen e nevojshme financiare të tyre për të garantuar mos braktisjen e fëmijës, si dhe promovimin e ri integritit të konceptit të familjes.

të merren masa për ofrimin e qendrave të këshillimit psikosocial që në maternitetet për nënat që rrezikojnë të braktisin fëmijët.

EFICIENCA E ENERGJISË

Mbi Auditimin

Auditimi me temë “Eficiencia e Energjisë” i shtrirë në periudhën 2016–2019 ka synuar të analizojë efektivitetin e institucioneve subjekt auditimi të cilat janë përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e politikave që synojnë nxitjen dhe

Subjektet e audituara:

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë;
- Agjencia e Eficiencës së Energjisë.

Periudha e auditimit:

2016 – 2019.

përdorimin eficient të energjisë. Ky auditim ka patur për qëllim të ofrojë një tablo të qartë mbi integritetin, besueshmërinë, transparencën dhe efektivitetin e projekteve të eficiencës së energjisë të mbështetura nga qeveria shqiptare për të parë nëse këto projekte kanë sjellë përfitimet e pritshme për përfituesit dhe përdoruesit finalë. Fokusi i auditimit krahas shqyrtimit në tërësi të zbatimit të politikave qeveritare lidhur me eficiencën e energjisë ka qenë veçanërisht në sektorin e ndërtesave duke qenë se mundësitë për kursimin e energjisë në ndërtesa janë tepër të larta dhe ndikimi në shëndetin e popullatës lidhet ngushtë me marrjen e masave të përmirësimit të performancës së energjisë në ndërtesa. Performanca e energjisë në ndërtesa është një proces i tërë që kalon dhe përfshin hallka të ndryshme që duhet të jenë funksionale duke filluar me:

Metodologjinë Kombëtare të Llogaritjes;

Ndërtesat me performancë “afër zero energji”;

“Certifikatën për performancën e energjisë” së ndërtesave;

Audituesit energjetikë për certifikimin e performancës së energjisë;

Shërbimet energjitike, etj.

Të gjitha elementët e mësipërm së bashku me promovimin, ndërgjegjësimin dhe edukimin e përdoruesve fundorë të energjisë nga ana e institucioneve përgjegjëse si dhe përfitimet e pritshme të projekteve në eficiencën e energjisë kanë kompletuar fokusimin tonë në këtë auditim.

Masat e marra nga MIE dhe AEE lidhur me eficiencën e energjisë në vendin tonë nuk kanë qenë efektive. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë duke mos miratuar një sërë aktesh nënligjore ka dështuar të plotësojë Ligjin nr. 124/2015 “Për Eficiencën e Energjisë” dhe Ligjin nr. 116/2016 “Për Performancën e Energjisë në Ndërtesa”. Metodologjia Kombëtare e Llogaritjes nuk është miratuar me VKM. MIE nuk ka hartuar Strategjinë për Rinovimin e Ndërtesave Publike dhe Planin Kombëtar për rritjen e numrit të ndërtesave me performancë "afër zero energji" si pjesë e PKVEE 2017-2020. AEE nuk ka monitoruar PKVEE 2017-2020 dhe Ministri i MIE nuk ka raportuar asnjëherë në Këshillin e Ministrave mbi zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Eficiencën e Energjisë. Si rezultat i mungesës së MKLL dhe audituesve energjitikë të çertifikuar nga AEE, deri më sot nuk është kryer asnjë auditim energjitik. Mosfunksionimi i Fondit të Eficiencës së Energjisë ka cenuar financimin e programit në fushën e eficiencës së energjisë, zhvillimin e projekteve pilot për të studiuar teknologji të reja, kërkimin dhe zhvillimin e aktiviteteve për rritjen e EE, ndërmarrjen e fushatave ndërgjegjësuere, zhvillimin e mekanizmave financiar dhe fiskal për nxitjen e investimeve. Projektet e audituara në këtë auditim nuk kanë arritur objektivat e tyre kryesore. Pavarësisht situatës aktuale, AEE gjatë gjashtë muorit të parë të 2020 ka hartuar dhe dërguar për miratim në MIE një sërë aktesh nënligjore. Miratimi i këtyre akteve, së bashku me zbatimin e rekomandimeve të lëna në këtë auditim subjekteve të audituara, do të sillte përmirësim në zbatimin e masave të eficiencës së energjisë.

Mungesa e realizimit të auditimeve energjitike (për periudhën 2016-2019) në përputhje me Ligjin nr. 124/2015 “Për Eficiencën e Energjisë” i ndryshuar, ka ardhur si rezultat i mungesës së Metodologjisë Kombëtare të Llogaritjes për

performancën energjitike të ndërtesave si dhe mungesës së audituesve energjetike të certifikuar. “Metodologjia Kombëtare e Llogaritjes” (MKLL) së performancës së energjisë së ndërtesave nuk është e miratuar me VKM. Konceptet bazë të të dhënave nga MKLL ndihmojnë në ndërtimin dhe funksionimin e programit kompjuterik në lëshimin e certifikatës së performancës së energjisë. Mungesa e MKLL si dhe një programi kompjuterik të miratuar sjell dështimin e procesit të auditimit energjistik.

Edhe pse MIE ka mundur realizimin e disa projekteve dhe investimeve në rikonstruktionin/rinovimin e disa ndërtesave publike gjatë periudhës 2016-2019, ajo nuk ka të dhëna mbi sipërfaqen totale të ndërtesave publike të rinovuara. Mungesa e këtyre të dhënave e bën të pamundur në dhënien e një konkluzioni të saktë nëse objektivi i PKVEE 2017-2020 për rinovimin e ndërtesave publike me 2 % në vit është arritur apo jo. Kriteret përzgjedhëse të projekteve/investimeve në eficiencën e energjisë duhet të garantojnë se mbështetja/aprovimi bëhet për ato projekte që janë me kosto efektive të lartë. Duke qenë se MIE nuk ka të përcaktuar në kriteret e veta përzgjedhëse një maksimum të periudhës së vetëshlyerjes për aprovimin e investimeve në eficiencën e energjisë, kjo ka cenuar në përzgjedhjen e projekteve kosto-efektive.

AEE është institucioni përgjegjës për të monitoruar dhe raportuar në MIE mbi zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit të Eficiencës së Energjisë. Që nga momenti i themelimit të AEE-së e deri në 2019, ajo asnjëherë nuk ka monitoruar dhe raportuar në MIE mbi zbatimin e masave dhe objektivave të vendosura në PKVEE 2017-2020. Formati mbi mënyrën e raportimit të AEE-së në MIE nuk është miratuar me Urdhër të veçantë nga Ministri i MIE dhe kjo është një nga shkaqet kryesore të mos raportimit.

Lidhur me buxhetin e shtetit, grupi i auditimit analizoi të gjithë mbështetjen financiare që është dhënë për eficiencën e energjisë (nëpërmjet mekanizmave financiare) për periudhën objekt auditimi në zbatim të dokumenteve kryesore strategjike si Strategjia Kombëtare e Energjisë (SKE) dhe Planit Kombëtar të Veprimit të Eficiencës së Energjisë (PKVEE). Nëpërmjet pyetjes së auditimit të nivelit të dytë “A ka qenë e mjaftueshme mbështetja financiare për të arritur objektivat në fushën e Eficiencës së Energjisë” u arritën të gjeneroheshin gjetjet e mëposhtme:

Fondet e planifikuara në buxhetin e shtetit për periudhën 2018-2019 janë rreth 14 herë më pak se fondet e nevojshme për të zbatuar aktivitetet e parashikuara për Eficiencën e Energjisë (EE) në Strategjinë Kombëtare të Energjisë deri në vitin 2020⁵³.

Niveli i realizimit të fondeve të parashikuara në buxhetin e shtetit për EE, për vitin 2017, ishte 19%.

Në 2018, fondet e alokuara për eficiencën e energjisë ishin rreth 53% më pak se fondet e planifikuara në buxhetin e shtetit.

Për vitin 2019, grupi i auditimit arriti të analizojë vetëm nivelin e realizimit të financimeve të brendshme, i cili ishte në nivelin 58%.

53 Shënim i G.A: Në këtë llogaritje nuk është përfshirë viti 2020.

Nga të dhënat e konsultuara nga G.A, vënë në dispozicion nga Drejtoria e Buxhetit dhe Menaxhimit Financiar në MIE, mosrealizimi i buxhetit ka ardhur si rezultat i vonesave të lidhura me projektet e huaja (kujtojmë se EE është financuar kryesisht me fonde të huaja), si: vonesa në lidhjen e marrëveshjeve financiare, vonesa në nxjerrjen e lejeve të ndërtimit, etj.

Në qershor 2020, MIE ende nuk ka të dhëna zyrtare mbi nivelin e realizimit të financimeve të huaja për projektet në EE gjatë vitit 2019.⁵⁴ Drejtoria e Buxhetit dhe Menaxhimit Financiar, ende nuk ka marrë të informacione nga Drejtuesi i Ekipit të Projekteve të Energjisë mbi nivelin e realizimit të buxhetit për fondet e huaja, për vitin 2019.

Gjatë periudhës nën auditim, buxheti i alokuar për AEE është rreth 55% më pak se buxheti i nevojshëm për funksionimin e plotë të këtij institucioni, referuar Planit Kombëtar të Veprimit për Eficiencën e Energjisë 2017-2020.

Rekomandimet e lëna nga grupi i auditimit janë dhënë specifikisht për secilin subjekt të audituar duke theksuar dhe kohën në të cilën duhen përbushur. Rekomandimet e lëna nga grupi i auditimit për MIE dhe AEE janë dhënë në përshtatje me pyetjet audituese dhe më specifikisht rekomandime që kanë të bëjnë me hartimin (nga AEE dhe MIE), miratimin nga MIE (të atyre akteve nënligjore që janë detyrim i saj për t'i miratuar) si dhe propozimin për miratim në Këshillin e Ministrave të akteve të tjera. Rekomandime të tjera lidhur me zbatimin e kuadrit ligjor janë dhënë si për MIE ashtu dhe për AEE në përputhje me Ligjin nr. 124/2015 "Për Eficiencën e Energjisë", Ligjin nr. 116/2016 për "Performancën e Energjisë së Ndërtesave" si dhe Planin Kombëtar të Veprimit për Eficiencën e Energjisë 2017-2020. Lidhur me mekanizmat financiar grupi i auditimit ka dhënë disa rekomandime ku ndër më kryesoret janë ata që lidhen me ngritjen dhe funksionimin e FEE në përputhje me Ligjin nr. 124/2015 "Për Eficiencën e Energjisë", Kreu V si dhe aplikimi i instrumenteve financiare të përcaktuara në SKE 2018-2030 me qëllim nxitjen e investimeve në eficiencën e energjisë. Rekomandimet e dhëna për projektet e realizuara/mbështetura nga MIE të përzgjedhura si "case study" nga grupi i auditimit janë bazuar në praktikat e mira të marra nga raportet e performancës të realizuara nga Gjykata Evropiane e Llogarive vitet e fundit. Këto rekomandime synojnë përmirësimin e problematikave të evidentuara nga grupi i auditimit me qëllimin kryesor arritjen e objektivave të këtyre projekteve.

NDOTJA E MENJËHERSHME E JONIT DHE ADRIATIKUT

Mbi Auditimin

Auditimi i performancës me temë "Ndotja e menjëhershme e Jonit dhe Adriatikut" u iniciua nga Zyra Shtetërore e Auditimit të Kroacisë si bashkëpunim rajonal me zyrat supreme të auditimit të Sllovenisë, Italisë, Malit të Zi, Bosnje-

Subjektet e audituara:

- Ministria e Mbrojtjes;
- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit;
- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

Periudha e auditimit:
2017 – 2019.

54 Udhëzimi standard nr. 9, datë 20.03.2018 "Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit" dhe Udhëzimi Nr. 22 datë 17/11/2016 "Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit për njësitet e qeverisjes qendrore", Përgjegjësitë e Drejtuesit të Programit.

Hercegovinës dhe Shqipërisë i cili filloi nëpërmjet një takimi të parë mbajtur në Kroaci e do të pasohet edhe me takime të tjera, të cilat nuk u finalizuan plotësisht për shkak të pandemisë globale COVID-19. Megjithatë, u ra dakord që secila nga zyrat të paraqesë auditimin e saj të pavarur nga ku do të realizohet një material përmbledhës me të gjitha problematikat sipas SAI-ve pjesëmarrëse. Edhe pse në këto vende, nuk kanë ndodhur ngjarje të përmasave të tilla që të klasifikohen si emergjencë mjedisore, rritja e aktivitetit tregtar, zhvillimi i vendeve tona që ligen nga këto dete dhe faktorët mjedisorë që gjithnjë e më tepër po impaktojnë negativisht klimën globale e atë rajonale, mund të shpien në katastrofa mjedisore, përmasat e të cilave mund të shumëfishohen, për specifikën që ka karakteri i mbyllur i detit Adriatik. Gjithashtu trajtimi i kësaj teme auditimi nga të gjitha SAI-et rajonale, nën optikën e auditimit të performancës është i rëndësishëm, veçanërisht pasi mbrojtja e ujërave detare nga ndotjet është me ndikim të madh në mjedis, florën e faunën detare, në zhvillimin e turizmit, në të ardhurat e ekonomisë në tërësi si dhe me ndikim në shëndetin e popullsisë. Nëpërmjet këtij auditimi në këtë fushë është synuar në garantimin dhe ekzistencën e një reagimi të menjëhershëm, uniform dhe efektiv në nivel kombëtar ndaj incidenteve që mund të ndodhin në det, të cilat shkaktojnë ose mund të shkaktojnë ndotje të mjedisit detar nga nafta ose substanca të tjera të dëmshme dhe të rrezikshme, të cilat e tejkalojnë kapacitetin e reagimit individual të anijeve, porteve, terminaleve të naftës, kantierëve detare, platformave detare, dhe të autoriteteve lokale ose rajonale. Objektivi i këtij auditimi ka qenë asistencë ndaj agjencive të ndryshme kombëtare, rajonale dhe lokale që të reagojnë ndaj incidenteve që shkaktojnë ose rrezikojnë të shkaktojnë ndotje të detit dhe të bregdetit shqiptar, duke analizuar problematikën aktuale e instrumentet që institucionet shtetërore kanë në dispozicion për ta përmirësuar atë. Gjetjet konkluzionet dhe rekomandimet e këtij auditimi kanë analizuar çështjen e auditimit duke mos trajtuar aspekte që lidhen me zbatimin e buxhetit të vitit 2019.

Nga ky auditim rezultoi se nuk është hartuar strategjia për mbrojtjen civile si dokumenti bazë që përcakton politikat dhe objektivat, për të zvogëluar risqet e fatkeqësive, për të parandaluar, përgatitur, përballuar fatkeqësitë dhe për t'u rimëkëmbur nëpërmjet një sistemi të integruar dhe efikas me qëllim garantimin e mbrojtjes së jetës së njerëzve, të gjësë së gjallë, të pronës, të trashëgimisë kulturore e të mjedisit, nëpërmjet forcimit të sistemit të mbrojtjes civile.

Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC) nuk ka plane për rishikimin, përditësimin dhe përmirësimin e Planit Kombëtar për Përballimin e Emergjencave Civile, megjithëse në aktet nënligjore të ligjit nr. 45 "Për mbrojtjen civile" është parashikuar miratimi i Planit Kombëtar për Emergjencat Civile, çka nënkupton një përditësim të planit ekzistues, por në përputhje me vizionin dhe kërkesat e ligjit të ri. AKMC nuk ka të dhëna për hartimin, përpunimin dhe zbatimin e kurikulave të trajnimit në fushën e emergjencave dhe mbrojtjes civile. Rekomandimi kryesor në këtë auditim theksoi rëndësinë e krijimit të një qasjeje të re ligjore të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile lidhur me bashkëpunimin me institucionet qendrore, pushtetin vendor, specialistë të fushës, institucionet

ligjvënëse e grupet e interesit, në rritjen dhe forcimin e rrolit të saj koordinues, bashkërendues, drejtues, teknik, mbikëqyrës dhe kontrollues për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në të gjithë vendin.

EFEKTIVITETI I POLITIKAVE NË LËVIZJET MIGRATORE

Mbi auditimin

Subjektet e audituara:

Ministria e Financave dhe Ekonomisë;
Ministria e Brendshme;
Instituti i Statistikave.

Periudha e auditimit:

2015 – 2019.

Auditimi i performancës me temë “Efektiviteti i politikave në lëvizjet migratore” u fokusua në analizimin e shkallës së zbatimit të politikave shtetërore për mirëqeverisjen e emigracionit dhe zbutjen e faktorëve që shtyjnë individët për t’u larguar nga vendi si dhe në vlerësimin e veprimtarisë së institucioneve përgjegjëse për të siguruar mekanizmat e menaxhimit, administrimit dhe monitorimit të tij. Gjithashtu, u vlerësua kuadri rregullator në fuqi për menaxhimin e migracionit, efienca e strukturave përgjegjëse për migracionin në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, grumbullimi dhe përpunimi i të dhënave mbi migracionin si dhe raportimi i tyre. Emigrimi i shtetasve shqiptarë për motive punësimi sot rregullohet nga një ligj i pa përditësuar, i cili zbatohet kryesisht në funksion të qëllimit dhe parimeve të përgjithshme, por jo për sa i përket veprimeve procedurale. Ndryshimet e shumta në strukturat përkatëse dhe mangësitë në identifikimin e autoriteteve përgjegjëse kanë bërë që një pjesë e madhe e dispozitave të tij të jenë të pazbatueshme duke cenuar rregullimin ligjor të një kategorie të gjerë të migracionit, emigrimin për motive punësimi. Për më tepër, angazhimi i dokumenteve strategjike dhe institucioneve përgjegjëse të fushës është drejtuar kryesisht drejt ri integritetit dhe rikthimit të personave të larguar, duke neglizhuar shtetasit e kualifikuar që përbëjnë potencial për të emigruar.

Mungesa e një Regjistri të plotë për emigrantët dhe të dhënave të sakta nga institucionet rrjedhimisht bën që këto të dhëna të kenë një marzh të caktuar gabimi. Diçka e tillë konstatohet edhe nëse shqyrtohen shifrat që nxjerr INSTAT dhe ato që dalin nga anketime të tjera për migracionin. Faktorët ekonomikë kanë qenë dhe janë dominues për sa i përket nxitësve të emigracionit në Shqipëri, megjithatë në një pjesë të konsiderueshme rastesh shqiptarët preferojnë të emigrojnë edhe për arsye më pak të matshme, si p.sh. mungesa e shpresës se një e ardhme në Shqipëri është e përshtatshme.

Ministria e Brendshme nuk ka shfrytëzuar burimet e veta njerëzore dhe logjistike për të mbledhur dhe ruajtur të dhënat për emigracionin e shtetasve shqiptarë si dhe nuk ka bërë raportime periodike në INSTAT. Departamenti i Kufirit dhe Migracionit në MB, nuk ka marrë masa për të mbledhur të dhëna manuale apo elektronike për emigrantët shtetas shqiptarë, për destinacionit ku largohen, llojin e statusit që kanë në vendin ku emigrojnë. Mungesa e një rrjedhe të qartë informacioni nga institucionet përgjegjëse për migracionin tek INSTAT, në mënyrë që të garantohet saktësi e lartë e të dhënave, ka sjellë neglizhencë në përmbytjen cilësorë të informacionit që agjencitë statistikore për modulet respektive të Programit Statistikor Zyrtar ofrojnë. Megjithatë dëshira e shqiptarëve për t’u larguar nuk diktohet drejtpërdrejtë nga mangësitë e kuadrit ligjor e rregullator. Arsyet që i shtyjnë ata për të emigruar janë kryesisht ato

ekonomike, standardet e jetesës, papunësia, rrogat e ulëta, por edhe mundësia për një arsim më të mirë apo mungesa e shpresës se gjerat në vend do të përmirësohen. Mungesa e të dhënave statistikore të sakta dhe bashkëpunimi i ulët ndërinstitucional për të siguruar informacion cilësor mbi migracionin, rrezikojnë zbatimin me efektivitet të politikave migratore.

Për të përmirësuar situatën KLSH ka lënë rekomandimet e duhura që shkojnë kryesisht për, vlerësimin e zbatimit të ligjit të emigrimit për motive punësimi dhe përditësimin e tij, hartimin e programeve që trajtojnë parandalimin e largimit të personave të kualifikuar drejt vendeve të tjera, grumbullimin dhe publikimin e të dhëna më të detajuara në lidhje me faktorët që i shtyjnë shqiptarët drejt emigracionit, hartimin e regjistrit të emigranteve me të dhëna të sakta rreth shtetasve shqiptare që duan të emigrojnë për qëllime punësimi, forcimi i bashkëpunimit midis strukturave përgjegjëse me qëllim përdorimin efektiv të informacionit, etj.

EFEKTIVITETI I KOORDINIMIT NDËRINSTITUCIONAL NË KUADËR TË PROCESIT TË INTEGRIMIT TË SHQIPËRISË NË BASHKIMIN EVROPIAN PËR PERIUDHËN 2016 – 2019

Mbi Auditimin

Ky auditim ka synuar të analizojë efektivitetin e koordinimit ndërinstitucional nga Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe njësitë e qeverisjes vendore për procesin e integrimit të Shqipërisë në Bashkimin Evropian për periudhën 2016 – 2019. Objektivat e këtij auditimit kanë për qëllim të sigurojnë një informacion të plotë, të drejtë dhe vlerësues mbi koordinimin ndërinstitucional, konkretisht: Organizimin e MEPJ dhe Bashkitë Shkodër dhe Vlorë; Zbatimin e afateve lidhur me informimin dhe komunikimin ndërinstitucional; Koordinimin dhe hartimin e Planit Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE), me qëllim realizimin e objektivave të përcaktuara në kuadër të Marrëveshjes së Stabilizim - Asociimit dhe procesit të anëtarësimit në Bashkimin Evropian; Koordinimin dhe bashkëveprimin ndërinstitucional si dhe raportimin në kuadër të negociatave të anëtarësimit të Shqipërisë në Bashkimin Evropian. Për sa më sipër disa nga gjetjet më kryesore të këtij auditimi janë si vijon:

MEPJ, e cila që pas tetorit 2017 ka për detyrë koordinimin e brendshëm dhe të jashtëm të procesit, ka një bilanc pune me deficite, qoftë në organizimin e brendshëm, duke tërhequr vëmendjen e Komisionit Evropian i cili ka kërkuar një angazhim të shtuar për forcimin e kapaciteteve administrative, qoftë në funksionimin e jashtëm, nëpërmjet përfaqësive tona diplomatike të akredituara në vendet e BE-së.

Me gjithë përpjekjet që kjo ministri ka bërë gjatë periudhës 2016 - 2019, për realizimin e objektivave të hartimit, koordinimit, zbatimit dhe monitorit të Planit Kombëtar për Integrimin Evropian, ajo ka rezultuar në mangësi të dukshme në miratimin e një metodologjie për hartimin e një Plani Kombëtar për Integrimin Evropian.

Subjektet e audituara:

- Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;
- Bashkia Shkodër;
- Bashkia Vlorë.

Periudha e auditimit:

2016 – 2019.

Qeveria shqiptare ka hartuar aktet ligjore dhe nënligjore që mundësojnë ngritjen e njësisë të integritetit, që mbështesin proceset integruese pranë NJQV-ve jashtë afateve ligjore.

Njësitë e integritetit evropian të pretenduara si të ngritura nga NJQV-të, janë në fakt koordinatorë lokalë për zbatimin e projektit “Bashkitë për në Evropë” dhe jo Njësi të Integritetit në përputhje me kërkesat ligjore.

Monitorimi i kryer nga MEPJ (dhe ish-MIE), për ngritjen dhe funksionimin e strukturave të NjIE-ve, është thuajse inekzistent.

NJQV-të nuk kanë publikuar në faqet e tyre zyrtare, informacion rreth Bashkimit Evropian, procesit të integritetit evropian, të drejtat dhe detyrimet që vijnë si pjesë e procesit të anëtarësimit, si dhe programeve të ndryshme të financimit të BE-së.

Për përmirësimin e situatës janë dhënë një sërë rekomandimesh, ku ato më kryesoret kanë të bëjnë me:

ngritjen e një grupi pune që të hartojë dhe më pas të miratohet metodologjia dhe/ose udhëzimi për hartimin dhe rishikimin e Planit Kombëtarë për Integritimin Evropian;

bashkëpunimin dhe bashkërendimin e MEPJ me strukturat e tjera të integritetit dhe me Grupet Ndërinstitucionale të Punës për rishikimin sa më efektiv të PKIE-së, në mënyrë që takimet dhe mbledhjet mos të jenë vetëm ato që janë programuar paraprakisht, por sa herë të jetë e nevojshme, duke përfshirë në mënyrë sa më të saktë rekomandimet e KE;

MEPJ në fund të çdo viti të kryejë publikimin e listës së aktiviteteve trajnuese që parashikon të kryejë gjatë vitit, si dhe të marrë masa për vënien në dijeni të NJQV për këto trajnime;

MEPJ në bashkëpunim me Ministrinë e Financave, të ndërmarrë hapa për përcaktimin e tarifave për konsulencat e ekspertëve të integritetit, si dhe të paraqesë propozimet e saj për çeljen e zërave buxhetore, për marrjen e këtij shërbimi.

ANEKSI 1

LISTA E SUBJEKTEVE QE PËRFSHIHEN NË RAPORTIN E BUXHETIT TË VITIT 2019	
Nr.	Emërtimi i Subjekteve
1	Ministria e Financave: Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit
2	Ministria e Financave: Drejtoria e Përgjithshme e Borxhit
3	Ministria e Financave: Drejtoria Përgjithshme e Thesarit
4	Ministria e Financave: Zbatimi i Buxhetit të Shtetit për vitin 2019
5	Ministria e Financave dhe e Ekonomisë – Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit dhe Kontrollit të Brendshëm
6	Drejtoria Rajonale Tatimore Shkodër
7	Banka e Shqipërisë
8	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
9	Universiteti Ismail Qemali, Vlorë
10	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
11	Universiteti Luigj Gurakuqi, Shkodër
12	Ministria e Drejtësisë (tematik)
13	Instituti i Mjekësisë Ligjore
14	Drejtoria Arsimore Rajonale Fier
15	Komisioni i Prokurimit Publik
16	Agjencia e Zhvillimit të Investimeve në Shqipëri (AIDA)
17	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
18	Autoriteti Rugor Shqiptar
19	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
20	Drejtoria e Shërbimit të Trupit Diplomatik
21	Agjencia e Blerjeve të Përqendruara
22	Instituti i Statistikave
23	Instituti i Monumenteve të Kulturës
24	Inspektorati Shtetëror i Punës
25	Shërbimi Kombëtar i Punësimit
26	Ministria e Kulturës
27	Bashkia Shkodër
28	Bashkia Sarandë
29	Bashkia Patos
30	Bashkia Libohovë
31	Bashkia Dropull
32	Bashkia Himarë
33	Bashkia Berat
34	Bashkia Tepelenë
35	Bashkia Delvinë
36	Bashkia Klos (Auditim Financiar)
37	Bashkia Krujë (Auditim Financiar)
38	Bashkia Rrogozhinë
39	Bashkia Finiq
40	Bashkia Cërrik
41	Bashkia Divjakë

42	Bashkia Skrapar
43	Prefektura Tiranë
44	Këshilli i Qarkut Gjirokastrë
45	Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore
46	Bashkia Maliq
47	Bashkia Malësi e Madhe
48	Bashkia Ura Vajguore
49	Bashkia Roskovec
50	ZVRPP Lezhë
51	ALUIZNI Korçë
52	ALUIZNI Elbasan
53	Agjencia Kombëtare e Mjedisit Tiranë
54	ZVRPP Gjirokastrë
55	ZVRPP Devoll
56	ALUIZNI Vlorë
57	ALUIZNI Kavajë
58	ALUIZNI Zona Rurale nr.1 Tiranë
59	Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (Auditim Tematik)
60	ZVASHK Mirditë
61	ZVASHK Përmet
62	ZVASHK Mallakastër
63	DVASHK Sarandë
64	Ujësjetllës Kanalizime Shkodër SHA
65	Rezidenca Studentore Universitare nr. 1 Tiranë SHA
66	Posta Shqiptare SHA
67	Hekurudha SHA
68	Autoriteti i Aviacionit Civil
69	Rezidenca Studentore nr. 2 Tiranë SHA
70	Porti Detar Shëngjin SHA
71	Porti Detar Vlorë SHA
72	Ujësjetllës Kanalizime Kavajë SHA
73	Albpetrol SHA
74	Projekt: Mirëmbajtja dhe siguri rrugore bazuar në rezultate
75	Projekt: Ndërtimi i segmentit rrugorë Qukës Qafë Plloçe

ANEKSI 2

DËMET DHE PARREGULLSITË NË EKZEKUTIMIN E BUXHETIT TE VITIT 2019

Përmbledhëse e shkeljeve me pasojë dëm në buxhetin e shtetit deri më 31.12.2019.

I.	Të Ardhura të Munguara për Buxhetin e Shtetit	000/lekë
1	Nga Shkeljet në Zbatimin e Legjislacionit Tatimor	41,820
2	Nga Shkeljet në Zbatimin e Kodit Doganor	0
3	Nga Keqadministrimi i Pronës Shtetërore të Dhënë me Qera dhe Koncesione	50,324
4	Nga Shkeljet në Zbatim të Legjislacionet për Taksat dhe Tarifate Vendore	605,660
5	Të Tjera	488,973
	Totali i Të Ardhurave të Munguara të Konstatuara në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	1,186,777

II.	Dëmi Ekonomik për Buxhetin e Shtetit	000/lekë
1	Në Shpenzimet për Paga, Sigurime dhe Shpërblime	47,073
2	Në Shpenzimet Operative	16,405
3	Në Shpenzimet për Investime	848,341
4	Në Koncesionimin e Pronës Shtetërore	-
5	Të Tjera	-
	Totali i Dëmit të Konstatuar në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	911,819

TOTALI I DËMIT (I+II) = 2,098 milionë lekë

Të ardhura apo shpenzime të realizuara në kushtet e parregullsive në zbatimin e dispozitave ligjore në fuqi, me efekte negative për buxhetin e shtetit e vitit 2019

I.	Efekte Negative në të Ardhurat e Buxhetit	000/lekë
1	Nga Shkeljet në Zbatimin e Legjislacionit Tatimor	1,538,705
2	Nga Shkeljet në Zbatimin e Kodit Doganor	0
3	Nga Keqadministrimi i Pronës Shtetërore të Dhënë me Qera dhe Koncesione	197,517
4	Nga Shkeljet në Zbatim të Legjislacionet për Taksat dhe Tarifate Vendore	37,532
5	Të Tjera	8,701,603
	Totali i Efekteve Në Zbatim Të Buxhetit Të Shtetit, Viti 2019	10,475,357

II.	Efekte Negative për Shpenzimet E Buxhetit	000/lekë
1	Në Shpenzimet për Paga, Sigurime dhe Shpërblime	826,467
2	Në Shpenzimet Operative	211,419
3	Në Shpenzimet për Investime	37,548,386
4	Të Tjera	35,256,503
	Totali i Efekteve në Zbatim të Buxhetit të Shtetit, Viti 2019	73,842,775

TOTALI I MOS EFEKTIVITETIT (I+II) = 84,318 milionë lekë

ANEKSI 3

Nga auditimet e kryera nga Kontrolli i Lartë i Shtetit për vitin 2019, lidhur me ecurinë e komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit për institucionet qendrore është konstatuar sa më poshtë:	
KOMPONENTI	Tipologjia e dobësive
MJEDISI I KONTROLLIT	Mungesë të reflektimit të ndryshimeve strukture në rregulloret e brendshme të institucioneve duke sjellë mangësi në ndarjen e detyrave, përgjegjësi, linjën e raportimit, kontrollin e brendshëm dhe në menaxhimin e financave publike: Universiteti "Ismail Qemali", Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër; Ministria e Drejtësisë; Komisioni I Prokurimit Publik: AIDA: Ministria e Kultures.
	Nuk ka një rregullorë të miratuar për funksionimin e institucionit: MEPJ; IMK
	Mungesë dhe vonesa për përcaktimin e nëpunësit autorizues: Instituti e mjekësisë ligjore; Komisioni I Prokurimit Publik: Ministria e Kultures
	Nuk është hartuar Deklaratën për cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm": AIDA
	Mungesë e rregullave të brendshme për delegimin e detyrave: Komisioni I Prokurimit Publik; IMK; SHPK; Ministria e Kultures
	Mungesë në plotësimin e strukturës organike: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër; Ministria e Drejtësisë:: INSTAT; SHKP, Ministria e Kultures
	Mbivendosje kompetencash: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër: AIDA: INSTAT
	Mungesë e programeve specifike për trajnimin e punonjësve/ administratës duke përfshirë dhe NJAB: : Universiteti "Ismail Qemali"; Instituti e mjekësisë ligjore:: Komisioni I Prokurimit Publik: INSTAT
	Mungesë e Kodit të Etikës/ Sjelljes: AIDA
	Mungesë dokumentash në dosjet e personelit: SHKP
MENAXHIMI I RISKUT	Mungesë e Strategjisë së Menaxhimit të Riskut, që kërcënojnë realizimin e objektivave: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër: Drejtoria Arsimore Rajonale Fier: AIDA: MEPJ: ISHP:
	Mungesë të regjistrimit të riskut i përditësuar: Universiteti "Ismail Qemali"; Drejtoria Arsimore Rajonale Fier, SHKP
	Mungesë certifikatë sigurie për të vërtetuar identitetin e internetit në shfletuesit e ndryshëm: Universiteti "Ismail Qemali"
	Mungesë e identifikimit, analizës dhe përgjigjet ndaj risqeve: Universiteti "Ismail Qemali"
	Nuk janë bërë hapa në drejtim të ngritjes dhe funksionimit të sistemit të menaxhimit të risqeve: Universiteti "Ismail Qemali"; AIDA
	Njësia nuk ka të dokumentuar ngritjen e Grupit të Menaxhimit Strategjik (GMS) për periudhën objekt auditimi, si dhe nuk janë ngritur ekipet për menaxhimin e programeve; AIDA: MEPJ
	Mungon monitorimi i kontroleve të risqeve që vënë në rrezik arritjen e objektivave dhe realizimin me sukses të veprimtarive: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër
	Mungojnë takimet e dokumentuara të veprimtarisë së Grupit të Menaxhimit Strategjik & Planet vjetore: Ministria e Kultures

AKTIVITETET E KONTROLLIT	Nuk është hartuar dhe dokumentuar gjurma e auditimit: Ministria e kultures
	Mungesë e përcaktimit të qartë të proceseve të punës/Nuk ka një format tip si dokument kontrolli: MPEJ
	Nuk ka manual procesesh për proceset /Mungojnë raportet e monitorimit tip: SHPK
	Mungesë e arkivimit të dosjeve: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër; Ministria e Drejtësisë:
	Mos pasqyrim në kontabilitet të aktiveve në administrim me vlerën reale duke përfshirë dhe rikontraksionet : Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër; IMK
	Sistemi online i Regjistrat Qëndror të Personelit në mënyrë manuale: Ministria e Kultures
	Mangësi dhe parregullsia në kryerjen e të gjithë fazave të inventarizimeve fizike të aktiveve si dhe mos finalizimi i plotë i procesit të inventarizimit në të gjitha rastet me miratimet e titullarit dhe raportet përmblidhëse: Universiteti "Luigj Gurakuqi" Shkodër: AIDA;DSHTD; SHKP
	Mungesë dokumentacioni në urdhër shpenzimet e realizuara: Instituti i mjekësisë ligjore: Komisioni i Prokurimit Publik; MPEJ, Ministria e
	Nuk ka urdhër të ngritur për marrjen në dorëzim të mallrave dhe shërbimeve:
	Nuk ka hartuar regjistrat e parashikimeve, ku të bëjë planifikimin e nevojave duke klasifikuar mallrat apo grup mallrat sipas funksionit: DSHTD
	Mos funksionimi i datë bazës sipas qëllimit për të cilin është krijuar: Agjencia e Blerjeve të Përqendruara
	Prokurimet publike të restaurimeve nuk janë realizuara në mënyrë elektronike: IMK
	Shmangie të angazhimeve të auditimit nga planifikimi, për të cilat nuk është marrë mendimi i Komitetit të Auditimit: SHKP
INFORMIMI DHE KOMUNIKIMI	Mungesë e gjurmave të mbledhjeve të komisionit dhe ankesave: Komisioni i Prokurimit Publik
	Komunikim jo shumë efektiv e harmonik ndërmjet drejtorive dhe sektorëve brenda si rrjedhojë e paqartësive në ndarjen e detyrave: Universiteti "Ismail Qemali": INSTAT
	Mungesë transparence me publikun/mos publikim të dhënave në web: SHKP
MONITORIMI	Nuk janë hartuar procedurat për mbledhjen dhe dokumentimin e gabimeve dhe analizën e tyre: SHPK
	Nuk ka hartuar pyetësorin e vetëvlerësimit për komponentët e MFK-së: AIDA
	Mungesë e përpilimit të raporteve të monitorimit sipas udhëzimeve të MFE: AIDA: MEPJ; ISHP: SHPK
	Mungesë e monitorimit të projekteve; SHPK
	Mungesë e raporteve të monitorimit mbi cilësinë dhe sasinë e shërbimeve të ofruara për sistemet IT: Ministria e Kultures
	Mungesë e monitorimit të kontratave të qirasë ose të enfitëozës dhe çdo 6 (gjashtë) muaj të hartonte akte rakordimi me subjektet qiramarrëse ose enfitëozëmarrëse: DSHTD

ANEKSI 4

PARREGULLSITË E IDENTIFIKUARA SIPAS SUBJEKTEVE

Nr.	EMRI I SUBJEKTIT	DËM EKONOMIK		EFEKTE NEGATIVE	
		TË ARDHURA TË MUNGUARA PËR BUXHETIN E SHTETIT	DEMI EKONOMIK PËR BUXHETIN E SHTETIT (SHPENZIME)	EFEKTE NEGATIVE NË TË ARDHURAT E BUXHETIT	EFEKTE NEGATIVE NË SHPENZIME E BUXHETIT
1	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	0	189	1,487,753	11,860,804
2	Drejtoria Rajonale Tatimore Shkodër	0	0	0	13,871
3	Banka e Shqipërisë	0	0	0	108,874
4	Ministria e Financave: Zbatimi i Buxhetit të Shtetit për vitin 2019	0	0	0	36,135,532
5	Ministria e Financave: Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit	0	0	0	199,039
6	Ministria e Financave: Drejtoria e Përgjithshme e Borxhit	0	0	8,695,000	0
7	Ministria e Financave: Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit	0	0	0	24,348,555
8	Drejtoria e Shërbimit të Trupit Diplomatik	0	0	3,891	1,240
9	Instituti i Monumenteve të Kulturës	0	697	0	3,050
10	Agjencia e Blerjeve të Përqendruara	0	166,656	0	81,341
11	Shërbimi Kombëtar i Punësimit	0	29,844	0	166,182
12	Ministria e Kulturës	0		0	45,700
13	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme	0	8,780	0	22,423
14	Drejtoria Arsimore Rajonale Fier	0	0	0	24,837
15	Ministria e Shëndetësisë	0	0	0	123,644
16	Autoriteti Rrugor Shqiptar	0	611,675	0	9,865
17	Ministria e Drejtësisë	0	0	0	67,075
18	Bashkia Shkodër	8,000	0	0	40,680
19	Bashkia Sarandë	932	2,305	52,400	4,928
20	Bashkia Patos	0	0	0	0
21	Bashkia Libohovë	0	0	0	3,140
22	Bashkia Dropull	0	0	0	0
23	Bashkia Himarë	11,520	4,108	38,015	0
24	Bashkia Berat	0	0	0	1,452
25	Bashkia Tepelenë	0		16,626	0
26	Bashkia Delvinë	0	301	4,034	0
27	Bashkia Klos	0	0	0	0
28	Bashkia Krujë	0	0	0	0
29	Bashkia Rrogozhinë	0		25,083	0
30	Bashkia Finiq	10,800	9,775	21,680	28,078
31	Bashkia Cërrik	0	32	0	4,471
32	Bashkia Divjakë	0	9,912	4,172	864
33	Bashkia Roskovec	0	0	0	1,436
34	Bashkia Skrapar	237	0	118,229	1,351
35	Bashkia Ura Vajguore	0	0	1,600	0
36	Bashkia Malësi e Madhe	9,500	300	0	60,835
37	Bashkia Maliq	0	988	6,874	546

38	Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore	0	299	0	0
39	Prefektura Tiranë	0	0	0	12,208
40	Këshilli i Qarkut Gjirokastrë	0	0	0	0
41	ZVRPP Lezhë	3,172	0	0	0
42	ALUIZNI Korçë	47,337	0	0	0
43	ALUIZNI Elbasan	69,192	0	0	0
44	Agjencia Kombëtare e Mjedisit Tiranë	267,840	0	0	0
45	ZVRPP Gjirokastrë	0	0	0	0
46	ZVRPP Devoll	168	0	0	0
47	ALUIZNI Vlorë	136,079	0	0	0
48	ALUIZNI Kavajë	142,640	158	0	0
49	ALUIZNI Zona Rurale nr.1 Tiranë	351,755	0	0	0
50	Shërbim Gjeologjik Shqiptar	0	0	0	4,078
51	ZVASHK Mirditë	400	0	0	0
52	ZVASHK Përmet	300	0	0	0
53	DVASHK Sarandë	67,651	0	0	0
54	ZVASHK Mallakastër	8,930	0	0	0
55	Ujësjetllës Kanalizime Shkodër SHA	7,723	6,454	0	0
56	Rezidenca Studentore Universitare nr. 1 Tiranë SHA	0	0	0	0
57	Posta Shqiptare SHA	0	290	0	12,925
58	Hekurudha SHA	0	0	0	3,651
59	Autoriteti i Aviacionit Civil	0	2,476	0	13,418
60	Rezidenca Studentore nr. 2 Tiranë SHA	0	0	0	24,092
61	Porti Detar Shëngjin SHA	0	116	0	0
62	Porti Detar Vlorë SHA	0	0	0	2,626
63	Ujësjetllës Kanalizime Kavajë SHA	0	50,312	0	4,307
64	AlbPetrol SHA	42,601	633	0	219,220
65	ARRSH Projekti "Ndërtimi i rrugës Qukës-Qafë Plloçe"	0	469	0	64,336
66	ARRSH Projekti "Mirëmbajtje dhe siguri rrugore bazuar në rezultate"	0	5,050	0	122,101
	TOTALI	1,186,777	911,819	10,475,357	73,842,775

